N. GIGOLAEVA R. GIORGOBIANI
N. SIRADZE

LINGUA LATINA MEDICINALIS

2007

ნელი გიგოლაევა

რუსუდან გიორგობიანი

ნანა სირაძე

სამედიცინო ლათინური ენა

(სამედიცინო უმაღლესი სასწავლებლებისათვის)

მეოთხე (გადამუშავებული) გამოცემა

თბილისის სახელმწიფო სამედიცინო უნივერსიტეტი
2007

YDK. 807. 1. (038) : 61
გ 475

ISBN 99928-0-383-5

რედაქტორი:

ფილოლოგიურ მეცნიერებათა
კანდიდატი, დოცენტი
ნოდარ გაფრინდაშვილი

(მეხამე გადამუშავებული გამოცემის)

ფილოლოგიურ მეცნიერებათა
დოქტორი, დოცენტი
ვალერი ასათიანი

(პირველი გამოცემის)

რეცენზენტები:

მედიცინის მეცნიერებათა
დოქტორი, პროფესორი
ირინე კვაჭაძე

ფარმაცევტულ მეცნიერებათა
დოქტორი, პროფესორი
ალიოშა ბაკურიძე

პედაგოგიკურ მეცნიერებათა
დოქტორი, პროფესორი
მანანა ქუთელია

თსსუ
თბილისი, 2007

წიგნს ვუძღვნით დაუვიწყარი
მეგობრისა და კოლეგის,
შესანიშნავი მთარგმნელის -
მარინე იმნაძის სსოვნას

წინასიტყვაობა
(პირველი გამოცემის)

სახელმძღვანელო განკუთვნილია სამედიცინო პროფილის უმაღლესი სასწავლებლების პირველკურსელთათვის. იგი შედგენილია ლათინური ენისა და სამედიცინო ტერმინოლოგიის საფუძვლების ახალი პროგრამის გათვალისწინებით. წიგნით სარგებლობა შეუძლიათ აგრეთვე სხვადასხვა ტიპის სამედიცინო სასწავლებლების სტუდენტებს, ტერმინოლოგიით დაინტერესებულ ასპირანტებსა და პრაქტიკოს ექიმებს.

სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა ისეა შერჩეული, რომ დაეხმარება სტუდენტებს მაპროფილებელი საგნების ათვისებასა და უკეთ შესწავლაში. ლათინური ენისა და სამედიცინო ტერმინოლოგიის ცოდნა ექიმის პროფესიული მრჩდის საწინდარია და უფრო ნაყოფიერს ხდის მის პრაქტიკულ მოღვაწეობას.

წიგნი შედგება შემდეგი ნაწილებისაგან:

1. შესავალი;
2. გრამატიკა (ფონეტიკა, მორფოლოგია) ანატომიურ და ჰისტოლოგიურ ტერმინოლოგიაზე აქცენტით;
3. ფარმაცევტული ტერმინოლოგია;
4. კლინიკური ტერმინოლოგია;
5. ლათინურ-ქართული და ქართულ-ლათინური ლექსიკონები;
6. დანართი;
7. სარჩევი.

თეორიული და ლექსიკური მასალა დალაგებულია გრამატიკული თემების მიხედვით. შეიცავს ლექსიკურ მინიმუმებს თითოეულ კონკრეტულ თემაზე. გრამატიკული მასალა აღჭურვილია ლათინური გამოთქმებით (რაც ინტელექტის განვითარებას ემსახურება) და სავარჯიშოებით (ცოდნის განსამტკიცებლად).

ანატომიურ-ჰისტოლოგიური ტერმინოლოგია ძირითადად წარმოდგენილია სახელმძღვანელოს პირველ ნაწილში და დალაგებულია გრამატიკული თემების შესაბამისად.

ფარმაცევტული ტერმინოლოგია აგებულია ფარმაკოლოგიური და ქიმიური სახელწოდებების საფუძველზე. წინამდებარე სახელმძღვანელოში პირველად აისახა ორმაგი და კომპლექსური მარილების, ქიმიოთერაპიული საშუალებების, ჰორმონებისა და სხვა

ნაერთების სახელწოდებები, მოცემულია სამკურნალო საშუალებათა ქიმიური და ტრივიალური ნომენკლატურული ერთეულები.

კლინიკური ტერმინოლოგიის დასკვნითი ნაწილი აგებულია ძირითადად პათოლოგიური ანატომიის, ტოპოგრაფიული ანატომიისა და ოპერაციული ქირურგიის ტერმინოლოგიის ბაზაზე. სავარჯიშო მასალას წინ უძღვის ბერძნულ-ლათინური პრეფიქსების, სუფიქსების და მაწარმოებელი ტერმინოელემენტების ცხრილი, ხოლო ბერძნულ-ლათინური დუბლეტები მოცემულია არა ზოგადად ლათინურსა და ბერძნულ ენებში მათი ეკვივალენტურობის, არამედ კლინიკურ ტერმინოლოგიაში მათი ადეკვატურობის მიხედვით.

წიგნს დართული აქვს appendix - დანართი, რომელშიც შევიტანეთ არაპროგრამული, მაგრამ სასწავლად სასურველი მასალა: სტუდენტური ჰიმნი "Gaudeamus", ჰიპოკრატეს ფიცი ლათინურ და ქართულ ენებზე, ადაპტირებული სამედიცინო თემატური ტექსტები, ქრისტიანთა მთავარი ლოცვები "Pater noster" და "Ave Maria", აგრეთვე ლათინური სენტენციები და გამოთქმები.

ავტორები მადლიერებით მიიღებენ ყველა საქმიან შენიშვნას და გაითვალისწინებენ მომდევნო გამოცემებში.

ნინასიტყვაობა III გამოცემისათვის

I-II გამოცემიდან განვლილ პერიოდში სახელმძღვანელო ნაყოფიერად დაინერგა, . მივიღეთ მრავალი გამოხმაურება როგორც სპეციალისტთა, ასევე სტუდენტთა და სხვა დაინტერესებულ პირთაგან. გვინდა გულწრფელი მადლობა მოვახსენოთ ყველას, ვინც გულისხმიერებით მოეკიდა ჩვენს ნაშრომს და მოგვაწოდა საქმიანი შენიშვნები.

წინამდებარე გამოცემა წარმოადგენს სახელმძღვანელოს გადამუშავებულ და შევსებულ ვარიანტს. ახალ გამოცემაზე მუშაობისას გავითვალისწინეთ როგორც კოლეგების მოსაზრებები, შენიშვნები და სურვილები, ასევე სტუდენტებთან მუშაობის პროცესში წამოჭრილი საკითხები და სათანადო ცვლილებები შევიტანეთ წიგნში. კერძოდ, ცალკეულ გრამატიკულ თემებს დავუმატეთ სავარჯიშო მასალა, საფუძვლიანად გადავამუშავეთ და შევავსეთ ფარმაცევტული ტერმინოლოგიისა და რეცეპტურის ნაწილი, მნიშვნელოვნად გავზარდეთ წიგნზე დართული ლექსიკონი.

კვლავ მადლიერებით მივიღებთ საქმიან შენიშვნებსა და გამოხმაურებებს, რაც დაგვეხმარება სამედიცინო პროფილის უმაღლეს სასწავლებლებში "ლათინური ენისა და სამედიცინო ტერმინოლოგიის საფუძვლების" სწავლების მეთოდიკის დახვეწაში.

ავტორები

შესავალი

ლათინური ენის მოკლე ისტორია

ლათინური ენა მიეკუთვნება ინდოევროპულ ენათა ოჯახს.

ძვ.წ. VIII ს-ში აპენინის ნახევარკუნძულის დასახლებული იყო იტალიკური ტომებით. ესენი იყვნენ: ლატინები, საბინები, ვოლსკები, ოსკები, უმბრები და სხვ. ამ ტომთა შორის ლატინები დანარჩენ ტომებზე ადრე დაწინაურდნენ. ლატინები მოსახლეობდნენ ტიბრის სანაპიროზე, ლაციუმად (Latium) წოდებულ ტერიტორიაზე. მათი სახელწოდება სწორედ აქედან წარმოდგა.

ლატინებმა განავითარეს საქალაქო ცხოვრება, დააარსეს მკვიდრი ეკონომიკური და პოლიტიკური ცენტრი, ქალაქი რომი (754-753 წწ. ქრ.- მდე), რომლის გარშემოც გააერთიანეს სხვა იტალიკური ტომები, საკმაოდ ადრე შექმნეს ანბანი და საკუთარი დამწერლობა, ლატინთა ეკონომიკურსა და კულტურულ-პოლიტიკურ დაწინაურებას ხელი შეუწყო, უპირატესად, სამმა გარემოებამ:

1. იტალიკური ტომების მოსვლამდე აპენინის ნახევარკუნძულზე ცხოვრობდნენ მაღალი კულტურის მქონე არაინდოევროპული ტომები, კერძოდ, ეტრუსკები, რომელთა სამფლობელოები ძვ.წ. VIII-VII სს-ში უშუალოდ ესაზღვრებოდა ჩრდილოეთ ლაციუმს. მოსულმა იტალიკურმა ტომებმა დაამარცხეს არაინდოევროპული ტომები (ეტრუსკები) და მათი კულტურული მონაპოვრების გავლენით შექმნეს თავიანთი კულტურა და სახელმწიფოებრივი ცხოვრება. ეტრუსკების მონაწილეობა რომაული სახელმწიფოებრიობის შექმნაში დღეს მეცნიერებაში საყოველთაოდ აღიარებულია.

2. გეოგრაფიული მდებარეობა ხელსაყრელ პირობებს უქმნიდა ლაციუმს, რომ ადრე ბიარებოდა ბერძნულ კულტურას, რომელიც სამი გზით შედიოდა ლაციუმში: ა) ეტრუსკების მეშვეობით, ბ) საკოლონიზაციო მიზნებით მიმავალი ბერძნების დასადგურებით ლაციუმის ნავსადგურებში და გ) ადრიატიკის ზღვასა და ლაციუმს შორის მდებარე უმბრიის გზით.

3. ბერძნების წყალობით ლატინებმა უკვე ძვ.წ.VIII ს-ში ჩამოაყალიბეს ანბანი და ადრევე შექმნეს საკუთარი დამწერლობა, რომელიც ძვ.წ. V ს-ის წინა ხანებიდან წარმოდგენილია სახელმწიფოებრივ-სამართლებრივი და საკანონმდებლო აქტებით. ძვ.წ. VIII საუკუნიდანვე რომმა უპირატესობა მოიპოვა მეზობელ ქვეყნებზე და ლატინთა ძალაუფლება თანდათან გავრცელდა მათ ტერიტორიებზეც.

ძვ.წ. VII-IV საუკუნეებში რომაელებმა დაიპყრეს აპენინის ნახევარკუნძულის როგორც ჩრდილოეთი, ასევე სამხრეთი ნაწილი, რომელიც ბენძნული კოლონიებით იყო მოფენილი და რომელსაც Ma-

gna Graecia (დიდი საბერძნეთი) ეწოდებოდა. ლატინთა გამარჯვებას თან სდევდა ლათინური ენის გავრცელება მთელ აპენინის ნახევარკუნძულზე, რის შედეგად დაითრგუნა ადგილობრივი ენები.

მას შემდეგ, რაც რომის გარშემო გაერთიანდა მთელი აპენინის ნახევარკუნძული, რომის სახელმწიფო დაუპირისპირდა კართაგენს, რომელიც მანამდე წარმართავდა ალებმიცემობას ხმელთაშუა ზღვის აუზში. ამგვარად, ძვ.წ. III ს-დან რომაელებს უხდებოდათ შეტაკება კართაგენის ძლიერ სახელმწიფოსთან. იწყება ე. წ. პუნიკური ომები (ძვ.წ. 264-140 წწ). ეს ომებიც რომაელების გამარჯვებით დამთავრდა. ძვ.წ. 148 წ. რომაელებმა დაიპყრეს მაკედონია, ხოლო 146 წ. - საბერძნეთი.

ძვ. წ. II ს-ის დასაწყისიდან ლათინური ენა ვრცელდება აპენინის ნახევარკუნძულის გარეთაც, რადგან ამ დროისათვის რომის სახელმწიფო გაბატონდა მთელ რიგ ქვეყნებზე. ამ ხანისათვის მას დაპყრობილი ჰქონდა უძველესი კულტურის სახელმწიფოები: საბერძნეთი, კართაგენი, ეგვიპტე, აგრეთვე აფრიკის, აზიისა და ევროპის ტომები. მაგრამ აღმოსავლეთ საბერძნეთში, აზიურ პროვინციებსა და ეგვიპტეში ისე მტკიცედ იყო დამკვიდრებული ბერძნული ენა, რომ ლათინურმა ენამ მისი გამოდევნა ვერ შეძლო. ამიტომ აქ ფეხი მოიკიდა ბილინგვიზმმა - ორენოვანმა სისტემამ (ლათ. bi - ორი, lingua - ენა).

აღმოსავლეთში რომი შეეჯახა მაღალ ელინურ კულტურას და განიცადა მისი გავლენა როგორც პოლიტიკურ, ისე კულტურულ ცხოვრებაში. სწორედ ამ გავლენის შედეგად ლათინურ ენაში შევიდა მრავალი ბერძნული სიტყვა, ე. ი. მოხდა მათი გალათინურება.

უკვე ძვ.წ. II ს-ის შუა წლებიდან იბადება უკმაყოფილება რომის დაპყრობითი პოლიტიკით, რის გამოც იწყება სოციალური ბრძოლები, სამოქალაქო ომები და მონათა აჯანყებები: სიცილიის მონათა აჯანყებები, სამოკავშირეო ომი, სულას დიქტატურა, მონათა აჯანყება სპარტაკის მეთაურობით, კატილინას შეთქმულება, I ს-ის მიჯნაზე წარმოებს სამოქალაქო ომი იულიუს კეისარსა და პომპეუსს შორის. ყველა ამ მიზეზის გამო რომის ძლიერება თანდათან სუსტდება.

ლათინური ენის განვითარებაში გამოყოფენ შემდეგ პერიოდებს:

1. არაბული (ძვ.წ. III-IV სს) ანუ კლასიკურამდელი პერიოდის ლათინური;

2. ოქროს ხანის (ძვ.წ. I ს.-ახ.წ. I ს) ანუ კლასიკური პერიოდის ლათინური;

3. ვერცხლის ხანის (ახ.წ. II ს) ანუ გვიანკლასიკური ხანის ლათინური;

4. გვიანი ხანის ლათინური (ახ.წ. III-VI სს.).

ლათინური ენის ადრეული წერილობითი წყაროები თარიღდება ძვ.წ.

VII-V საუკუნეებით, მაგრამ III საუკუნიდან უფრო მრავლად მოიპოვება ლათინური წერილობითი ძეგლები. არქაული პერიოდის ლიტერატურული ლათინურის უდიდეს წარმომადგენლად ითვლება ძველი რომაელი კომედიოგრაფი პლავტე (ძვ.წ. 254-184 წწ). თუმცა, აღსანიშნავია, რომ მისი ენის ფონეტიკური წყობა მნიშვნელოვნად უახლოვდება კლასიკური ლათინურის ნორმებს.

კლასიკური ლათინური (sermo classicus) არის ლიტერატურული ენა, რომელმაც მედმიწევნით გამომსახველობასა და სინტაქსურ დახვეწილობას მიაღწია ციცერონის (ძვ.წ. 70-19 წწ.) და კეისრის (ძვ.წ. 100-44 წწ.) პროზაულ თხზულებებში და ვირგილიუსის (ძვ.წ. 106-43 წწ.), ჰორაციუსის (ძვ.წ. 65-8 წწ.) და ოვიდიუსის (ძვ.წ. 43 წ.-ახ.წ. 18 წ.) პოეტურ ნაწარმოებებში.

კლასიკური ლათინურისაგან გამოყოფენ რომაული მხატვრული ლიტერატურის კლასიკურის შემდგომი ანუ გვიანკლასიკური ხანის ენას. ამ პერიოდში მოღვაწეობენ სენეკა, ტაციტუსი, იუვენალი, მარციალი, პეტრონიუსი, აპულეუსი.

გვიანი ხანის ლათინური არის გვიანი იმპერიისა და მისი დაცემის შემდეგ "ბარბაროსულ" სახელმწიფოთა წარმოშობის ეპოქა. ამ პერიოდში ლათინური ენა ივსება პროვინციალიზმებით, ბარბარიზმებით. ამ ეპოქის მწერლები არიან: ამიანე მარცელინუსი და ქრისტიანი ავტორები.

ენის განვითარების ყველა ეტაპზე ლიტერატურული ლათინურის პარალელურად არსებობდა სალაპარაკო ენა, რომელიც თავის მხრივ რამდენიმე ჯგუფად იყოფოდა: განათლებულ რომაელთა სალაპარაკო ენა - sermo cotidianus, დაბალი ფენის (პლებეათა) ენა - sermo plebejus. სოფლის მოსახლეობის ენა - sermo rusticus და პროვინციათა მოსახლეობის ენა sermo peregrinus.

დასავლეთ რომის იმპერიის დაცემის შემდეგ რომმა პოლიტიკური დამოუკიდებლობა დაკარგა, მაგრამ ამით ლათინური ენის მნიშვნელობა არ შემცირებულა. ის გახდა რომანული ენების საფუძველი. სალაპარაკო ლათინური ენის შერწყმით ადგილობრივ ენებთან წარმოიშვა იტალიური, ფრანგული, პროვანსიული, ესპანური, გალისიურ-პორტუგალიური, რეტორუმინული, რუმინული და სხვა ენები. გარდა ამისა, ლათინური ენა XVIII ს-მდე ისმარებოდა მეცნიერებასა და ლიტერატურაში, იურისპრუნდეციასა და საგარეო ურთიერთობაში, ისწავლებოდა სკოლებსა და უნივერსიტეტებში და კათოლიკურ ეკლესიებში.

შუა საუკუნეებში მთელი ცენტრალური და დასავლეთი ევროპა კათოლიკური აღმსარებლობისა იყო. კათოლიკურ ეკლესიებში წირვა მიმდინარეობდა ლათინურ ენაზე, ეროვნულ ენაზე მხოლოდ ქადაგებას ისმენდა მრევლი. რადგან ლათინური საეკლესიო ენა იყო, განათლებისა და მეცნიერების ენად იქცა. შუა საუკუნეების იდეალად

ითვლებოდა vir trilingualis - კაცი, რომელმაც იცოდა საღმრთო წერილის სამივე ენა: ივრითი, ბერძნული და ლათინური*

შუა საუკუნის ფილოსოფოსები და მეცნიერები თავიანთ შრომებს წერდნენ ლათინურ ენაზე. ევსტაქიუსი (1501-1574), მიგელი სერვეტი (გარდ. 15 წ.), უილიამ ჰარვეი (1578-1667), ბოტანიკოსი კარლოს ლინეი (1707-1778), რუსი სწავლული ლომონოსოვი (1711-1765), მეანი და ბოტანიკოსი მაქსიმოვიჩი-ამბოდიკი (1744-1812), მიკროსკოპისტი-ჰისტოლოგი გუბლიანსკი (1748-1795), დიდი რუსი ქირურგი პიროგოვი (1801-1881) და მრავალი სხვ.

ამჟამად ლათინური და ძველი ბერძნული ენები ითვლება "მკვდარ" ენებად, ვინაიდან ამ ენებზე აღარ ლაპარაკობენ. მიუხედავად ამისა, აღორძინების ეპოქიდან მოკიდებული ლათინური და ძვ. ბერძნული ენების საფუძველზე იქმნებოდა და ვითარდებოდა საზოგადოებრივ-პოლიტიკური და სამეცნიერო ტერმინოლოგია, მრავალ ევროპულ ენაში დამკვიდრდა ლათინური წარმოშობის სიტყვები: კონსტიტუცია, რეფორმა, რესპუბლიკა, იმპერია, დემონსტრაცია, დეკრეტი, დიქტატურა, რევოლუცია... კონფერენცია, კონგრესი, აგენტატი, ინსტიტუტი, უნივერსიტეტი, ფაკულტეტი, ლაბორატორია, აუდიტორია... კულტურა, ლიტერატურა, რეალიზმი, სენტიმენტალიზმი, არტისტი, ინსტრუმენტი, სოლისტი, კონსტრუქცია, კორპუსი, ტრანსლაცია, რადიო და მრავალი სხვ.

ამჟამად ვატიკანში გამოდის ლათინური ჟურნალი Vox Latina, რომელშიც სისტემატურად იბეჭდება პრობლემური სტატიები თეოლოგიისა და პოლიტიკის სფეროდან.

ევროპული მედიცინა, როგორც დამოუკიდებელი მეცნიერება, წარმოიშვა საბერძნეთში. სამეცნიერო მედიცინას საფუძველი ჩაუყარა ძველი საბერძნეთის დიდმა ექიმმა და მოაზროვნემ - ჰიპოკრატემ (ძვ.წ. 460-370 წწ.). ბუნებრივია, რომ სამედიცინო ტერმინოლოგიის მთელი სისტემა თავდაპირველად ბერძნული იყო. შემდგომ განსაკუთრებული წვლილი სამედიცინო დარგისა და მეცნიერების განვითარებაში შეიტანეს ალექსანდრიული სკოლის (ეგვიპტე) ექიმებმა პეროფილოსმა (ძვ.წ. IV ს.) და ერასისტრატოსმა (ძვ.წ. IV-III სს.).

სამედიცინო მეცნიერების შემდგომი განვითარების და ტერმინოლოგიის ლათინურ ენაზე დამუშავებისათვის უდიდესი ღვაწლი გასწია რომაელმა სწავლულმა ექიმმა - ავლუს კორნელიუს ცელსუსმა (ძვ.წ. I ს-ის დასასრულს - ახ.წ. I ს-ის I ნახევარი),

---

იბეზცეცჩ ძიკიიზნა დცშბნაბ ძა იიზლაბზბცეც ცცოიზეცნაბაბ*
(ბიელიზაიბ ,ბპიტბცეგიბ ,ბიიბნცლაოკ ,ბიცილაოთ ,ცშცნ ,ბკიაჩცეც)
ბიცჩნ ნოგიბი ჟეცბოშპ ძა შბიიბ ძიბოლაბეცბაბსპბ იიზცილაოთბკ
ოდიშნლეძბაბ ძიბეზცეცჩ ნბ ძკიიზნბ იიზშიიბძლა ძუიშბაბ ნბ ძიკიიზნბ
ილეცგბაბიდ ძა იიზლიაბცეგბაბიბ ,იიზშიბნაჩ :ბიბეზჩ

რომელმაც შექმნა ნაშრომი "მედიცინის შესახებ (De medicina). სწორედ კორნელიუს ცელსუსმა დაამკვიდრა რომაულ მედიციინაში ლათინური სახელწოდებები ტრადიციული ბერძნული ტერმინების პარალელურად და წარმოაჩინა ლათინურის - როგორც მეცნიერებისა და ტერმინოლოგიური ენის შესაძლებლობა.

ანტიკურობის გამოჩენილი ექიმი იყო კლავდიუს გალენუსი (131-201 წწ.), რომლის სახელსაც უკავშირდება გალენური პრეპარატები. საშუალო საუკუნეებში მედიცინის განვითარებაში მნიშვნელოვანი წვლილი შეიტანეს არაბმა სწავლულებმა. კერძოდ, აღმოსავლეთის დიდმა ექიმმა და მოაზროვნემ იბნ სინამ (980-1037 წწ.), რომლის ძირითადი ნაშრომი არაბულიდან ლათინურად ჯერ კიდევ XII საუკუნეში ითარგმნა და მთელ დასავლეთში ფართოდ გახდა ცნობილი.

საბუნებისმეტყველო მეცნიერებებისა და მედიცინის განვითარების ახალი ეტაპი დაკავშირებულია აღორძინების ეპოქასთან (XIV-XVI სს.). XVI საუკუნის I ნახევარში ცხოვრობდა და მოღვაწეობდა ანდრე ევზალიუსი - ანატომიის უდიდესი რეფორმატორი. ავტორი თხზულებისა "ადამიანის სხეულის აგებულების შესახებ". სწორედ აღორძინების ეპოქაში ჩაეყარა საფუძველი თანამედროვე მეცნიერულ სამედიცინო ტერმინოლოგიას.

ჩვენს სინამდვილეში ძველი ბერძნული და ლათინური ენები არის ის ბაზისი, რომელზეც იგება ახალი და იხვეწება უკვე არსებული და დამკვიდრებული სამედიცინო ტერმინები.

მედიცინის ერთიანი და მუდმივად განახლებადი ბერძნულ-ლათინური ტერმინოლოგია ხელს უწყობს სხვადასხვა ქვეყნის სწავლულ მედიკოსთა სამეცნიერო ურთიერთობებს. ანატომიური ნომენკლატურის უნიფიცირების მიზნით, არაერთხელ ჩატარდა ანატომთა საერთაშორისო კონგრესი. 1895 წელს ბაზელში (შვეიცარია) პირველად დამუშავდა ერთიანი ანატომიური ნომენკლატურა (RNA - Baseliana Nomina Anatomica). მომდევნო ნომენკლატურული კონგრესი ჩატარდა იენაში (გერმანია) 1935 წელს. ამ კონგრესზე მიიღეს ანატომიურ ტერმინთა ახალი სია, რომელიც ლიტერატურაში შევიდა იენის ანატომიური ნომენკლატურის სახელით (INA - Ieniana Nomina Anatomica). 1955 წელს პარიზში ჩატარდა ანატომების საერთაშორისო კონგრესი. პარიზის კონგრესზე მიღებულმა ანატომიურ ტერმინთა სიამ (PNA - Parisiana Nomina Anatomica) ოფიციალური საერთაშორისო აღიარება მოიპოვა. ხოლო ნიუ-იორკში 1960 ცელს ჩატარებულმა ანატომების VII საერთაშორისო კონგრესმა მიიღო PNA-ს შესწორებები.

ანატომთა VIII ინტერნაციონალურ კონგრესზე ვისბადენში (გერმანია) მიიღეს 1000 ტერმინის შესწორება და შეიტანეს Nomina Anatomica-ში.

1970 წელს ანატომების, ჰისტოლოგებისა და ემბრიოლოგების IX საერთაშორისო კონგრესმა, რომელიც ჩატარდა ლენინგრადში, მიიღეს საერთაშორისო ჰისტოლოგიური ნომენკლატურა.

ჯანდაცვის საერთაშორისო ორგანიზაციის მიერ სისტემატიურად მუშავდება და გამოიცემა საერთაშორისო ფარმაკოპეა - **Pharmacopoea internationalis**, რომელშიც ყოველ წამალს აქვს საერთაშორისო ლათინური სახელწოდება.

როგორც უკვე აღვნიშნეთ, სამედიცინო ტერმინები - ანატომიური, კლინიკური, ფარმაცევტული - უმეტეს შემთხვევაში ლათინურ-ბერძნული წარმოშობისაა. ამიტომ, ბუნებრივია, სამედიცინო განათლება წარმოუდგენელია ამ ენების საფუძვლების ათვისების გარეშე.

შესასწავლ სამედიცინო ტერმინოლოგიას სახელმძღვანელო მოიცავს შემდეგი სახით:

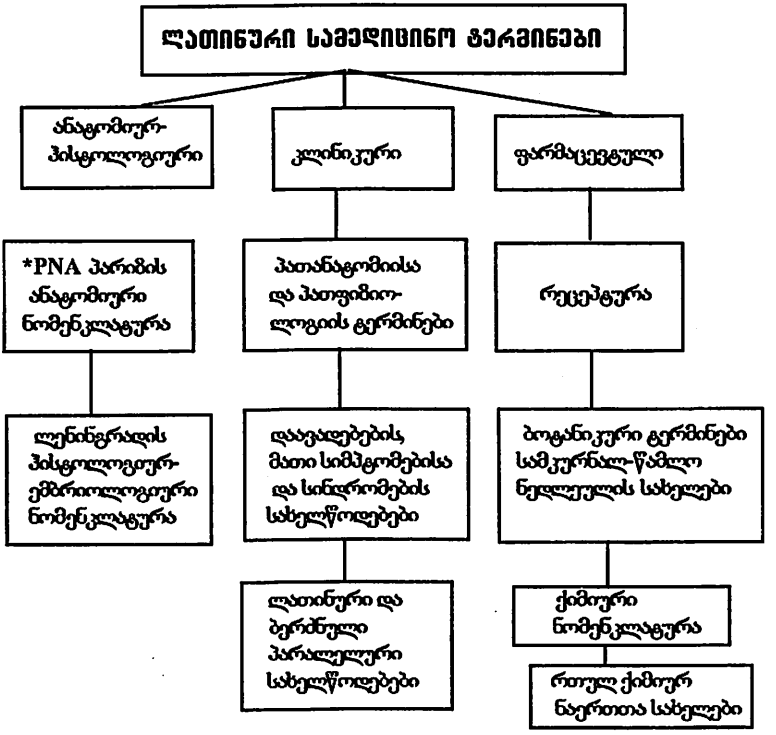

**PNA-ს ტერმინები გამოიყენება ადამიანის ნორმალური ანატომიის, ტოპოგრაფიული ანატომიისა და ოპერაციული ქირურგიის სასწავლო დისციპლინებში.*

§1. ლათინური ანბანი

1	ბეჭდური		სახელწოდება		გამოთქმა
1	A	a	a	ა	ა
2	B	b	be	ბე	ბ
3	C	c	ce	ცე	კ, ც
4	D	d	de	დე	დ
5	E	e	e	ე	ე
6	F	f	ef	ეფ	ფ
7	G	g	ge	გე	გ
8	H	h	ha	ჰა	ჰ
9	I	i	i	ი	ი
	J	j	iot	იოტ	ი
10	K	k	ka	კა	კ
11	L	l	el	ელ	ლ
12	M	m	em	ემ	მ
13	N	n	en	ენ	ნ
14	O	o	o	ო	ო
15	P	p	pe	პე	პ
16	Q	q	qu	ქუ	ქ
17	R	r	er	ერ	რ
18	S	s	es	ეს	ს, ზ
19	T	t	te	ტე	ტ, ც
20	U	u	u	უ	უ
21	V	v	ve	ვე	ვ
22	X	x	ix	იქს	ქს
22	Y	y	ypsilon	იფსილონ	ი
24	Z	z	zet	ზეტ	ზ, ც

ლათინურანბანისაფუძვლადდაედოეტრუსკულიდაძვ.ბერძნულიენისანბანი.ძვ.წ. I საუკუნემდელლათინურიანბანი21ასოსშეიცავდა.შემდგომდაემატაy(იფსილონი)და z(ზეტი),რომლებიცბერძნულიდანშეთვისებულსიტყვებშიიხმარებოდა.

u კლასიკურლათინურშიაღნიშნავდასმოვაენასაც(უ)დათანხმოვანსაც(ვ). მოგვიანებითთანხმოვნისაღსანიშნავადშემოიღესგრაფიკული ნიშანი v.

§2. ხმოვანთა გამოთქმა. დიფთონგები

ლათინურ ენაში ექვსი ხმოვანია a, e, i, o, u, y. ისინი გამოითქმის როგორც ქართული ბგერები "ა", "ე", "ი", "ო" და "უ".

მარტივი ხმოვნების გარდა ლათინურში გვხვდება დიფთონგები, ანუ ორი ხმოვნის შერწყმის შედეგად მიღებული კომპლექსები. დიფთონგის შემადგენელი ორი ხმოვანი ერთ მარცვალს ქმნის. დიფთონგი გამოითქმის ან როგორც ერთი გრძელი ხმოვანი, ან გრძელი და მოკლე ხმოვნის ერთობლიობა.

ლათინურში 4 დიფთონგი არსებობს (ae, oe, au, eu).

როგორც ერთი გრძელი ხმოვანი გამოითქმის:

ae - ე -	vertebrae -	(ვერტებრე)	- მალები
	costae -	(კოსტე)	- ნეკნები
	haema -	(ჰემა)	- სისხლი
oe - ე -	oedema -	(ედემა)	- შეშუპება
	lagoena -	(ლაგენა)	- ბოთლი
	oesophagus -	(ეზოფაგუს)	- საყლაპავი*

როგორც გრძელი და მოკლე ხმოვნების ან ხმოვნის და ვ თანხმოვნის ერთობლიობა გამოითქმის:

āŭ - აუ (ავ) -	Aurum -	(აურუმ)	- ოქრო
	auris -	(აურის)	- ყური
ēŭ - ეუ (ევ)-	Europa -	(ევროპა)	- ევროპა
	Eucalyptus	(ევკალიპტუს)	- ევკალიპტი (მც).

როდესაც ამ ხმოვანთა მეზობლობა არ ქმნის დიფთონგს, მაშინ დიფთონგის მეორე ხმოვანს (e) თავზე მოუდის ორი წერტილი.

მაგ.:	Aloë – (ალოე)	- ალოე (მც.)
	aër - (აერ)	- ჰაერი.

**თანამედროვე ანატომიურ ნომენკლატურაში გამარტივებული სახით იწერება - esophagus.*

§3. თანხმოვანთა გამოთქმა

c ასო კლასიკურ ლათინურში გამოითქმოდა როგორც "კ".

გვიანდელი წყაროებით c ასო იკითხება როგორც "კ" ან "ც". "c" გამოითქმის როგორც "ც" იმ შემთხვევაში, თუ მას მოჰყვება "i" ან "e" ბგერები. ყველა დანარჩენ შემთხვევაში c გამოითქმის როგორც "კ".

C +	i, y, j, e, ae, oe	=	ც
	a, o, u, თანხმოვნის წინ ან ხიტყვის ბოლოს		კ

cor (ლათ.)
[კორ]
lac (ლათ.)
[ლაკ]
cellula (ლათ.)
[ცულულა]
cito! - სწრაფად
[ციტო]
coccygea - კუდუსუნის
[კოკციგეა]
cutis (ლათ.)
[კუტის]
cervicalis - კისრისა
[ცერვიკალის]

cardia - (ბერძნ.) გული
[კარდია]
galactos - (ბერძნ.) რძე
[გალაკტოს]
cytuś - (ბერძნ.) უჯრედი
[ციტუს],
Caesar - კეისარი
[ცეზარ]

derma - (ბერძნ.) კანი
[დერმა]

g-ს მართლწერა უნდა განვასხვავოთ q-სგან და ყოველთვის გარკვევით ვწეროთ.

დავიმახსოვროთ g ≠ q

g ყოველთვის გამოითქმის როგორც "გ".
ganglion - ნერვული კვანძი
[განგლიონ]

gu გამოითქმის როგორც "გუ".
gutta - წვეთი
[გუტა]
angustus - ვიწრო, წვრილი
[ანგუსტუს]
gummi - გუმფისი (ხის წებოვანი გამონაყოფი)
[გუმი]

ngu + ხმ. = ნგვ

unguentum - მალამო
[უნგვენტუმ]
sanguis (ლათ.) სისხლი (ბერძნ. **haema**)
[სანგვის] [ჰემა]
unguis - ფრჩხილი
[უნგვის]
Lingua Latina - ლათინური ენა
[ლინგვა ლატინა]

k ასო ლათინური სიტყვების მართლწერაში არ გამოიყენება. ლათინური "კ" ბგერა ყველგან c ასოთი გამოიხატება. ბერძნული "კ" ბგერა ლათინურში ჩვეულებრივ c ასოთი გადმოდის და იკითხება როგორც "კ", ხან "ც".

მაგ.: **cardia** [კარდია] - გული
cytus [ციტუს] - უჯრედი

პირველ შემთხვევაში c გამოითქმის "კ", მეორეში კი "ც".

k ასო ბერძნული წარმომავლობის სიტყვებში მაინც გვხვდება:
kyphosis - ხერხემლის გადახრა, **kakos** - ცუდი, **kinesis** - მოძრაობა.

k-ს ბერძნული სიტყვების მართლწერაში გამოყენების გარკვეული კანონზომიერებები აღინიშნება:

leucos - [ლევკოს] - თეთრი
leucocytus - [ლევკოციტუს] - ლევკოციტი
leucoderma - [ლევკოდერმა] - კანის პიგმენტაციის დარღვევა
leucosis - [ლევკოზის] - ლევკოციტების სიჭარბე

მაგრამ: **leukaemia** [ლევკემია] - სისხლის გათეთრება.
ტერმინოელემენტები **leuc** თეთრი ყოველთვის უნდა ჟღერდეს როგორც "ლეუკ", ამიტომ c-ს ნაცვლად ამ უკანასკნელ შემთხვევაში იწერება k.

ასევე **glyc** - ტკბილი, შაქარი
glykaemia - შაქრის არსებობა სისხლში.

k გვხვდება არაბული ენიდან შემოსული სიტყვებშიც:

Kalium - კალიუმი
kefir - კეფირი

k გამოიყენება თანამედროვე ევროპული ენებიდან შემოსული სიტყვების მართლწერაში: **Wilkinson** - ვილკინსონი.

აქვე შევნიშნავთ, რომ W ლათინურ ანბანში არ გვხვდება.

ლათინურ სიტყვებში "ვ" ბგერა იწერება V ასოთი. W გამოიყენება მხოლოდ თანამედროვე ევროპული ენებიდან შემოსული სიტყვების, ძირითადად გვარების სწორად გადმოცემის მიზნით.

L კლასიკურ ლათინურში გამოითქმოდა როგორც მაგარი "ლ", გვიანდელ ლათინურში კი იგი ისე რბილად გამოითქმის, როგორც მეგრული "ლ" ან რუსული "ль". მაგ.: **collum** - ყელი, **lumbus** - წელი.

p გამოითქმის როგორც ქართული "პ" და არა როგორც გერმანული ან ინგლისური p.

caput [კაპუტ] - თავი.
patella [პატელა] - კვირისტავი.

q ასო გვხვდება მხოლოდ u ხმოვანთან ერთად და მასაც აუცილებლად უნდა მოსდევდეს რომელიმე ხმოვანი. ხმოვნის წინ qu იკითხება როგორც "ქვ".

qu + ხმ. = ქვ

Quercus	[ქვერკუს] - მუხა
quadratus	[ქვადრატუს] - კვადრატული
aqua	[აქვა] - წყალი
quinque	[ქვინქვე] - ხუთი
obliquus	[ობლიქვუს] - ირიბი
squama	[სქვამა] - ქიცვი

s კლასიკურ ხანაში მხოლოდ "ს"-დ გამოითქმოდა. გვიანდელი ტრადიციით კი ორ ხმოვანს შორის მოქცეული s "ზ"-დ იკითხება.

ხმოვანი + s + ხმოვანი = ზ

incisura	[ინციზურა] - ნაჭდევი
spinosus	[სპინოზუს] - წვეტიანი
neurosis	[ნეუროზის] - ნევროზი

გარდა ამისა, თუ s-ს უსწრებს ან მოსდევს m ან n და ორივე თანხმოვანი მოქცეულია ხმოვნებს შორის, s მაშინაც იკითხება "ზ"-დ.

ხმოვანი + (m, n) s + ხმოვანი = ს

mensis	[მენზის] - თვე
sensus	[სენზუს] - გრძნობა

ხმოვანი + s (m, n) + ხმოვანი = ს

organismus	[ორგანიზმუს] - ორგანიზმი
neoplasma	[ნეოპლაზმა] - ახალი წარმონაქმნი

t გამოითქმის როგორც ქართული "ტ" და არა გერმანული ან ინგლისური t.

truncus	[ტრუნკუს] - ტანი, ღერო
costa	[კოსტა] - ნეკნი
vertebra	[ვერტებრა] - მალა

ti გამოითქმის როგორც "ტი".

tinctura	[ტინკტურა] - ნაყენი
tibia	[ტიბია] - წვივის დიდი ძვალი

მაგრამ პოზიციაში ti + ხმ, ti გამოითქმის როგორც "ცი", თუ მას წინ არ უსწრებს s, x, t.

ti + ხმ. = ცი	s, x, t + ti + ხმ. = ტი

solutio	[სოლუციო] - ხსნარი
articulatio	[არტიკულაციო] - სახსარი
mixtio	[მიქსტიო] - შერევა
bestia	[ბესტია] - ნადირი, მხეცი

"ვ" ბგერა ლათინურში v ასოთი გადმოიცემა:

verus	[ვერუს] - ნამდვილი
vertebra	[ვერტებრა] - მალა
vesica	[ვეზიკა] - ბუშტი
vena	[ვენა] - ვენა

x რთული თანხმოვანია. იკითხება როგორც "ქს". უნდა გავითვალისწინოთ, რომ ლათინურში არასოდეს არ იწერება

შემდეგი ასოთშეთანხმებები: cs, ks, gs, qs - ამათ ნაცვლად გამოიყენება ასო x.

Xeroformium	(ქსეროფორმიუმ) - ქსეროფორმი
radix	(რადიქს) - ფესვი
apex	(აპექს) - მწვერვალი
mixtura	(მიქსტურა) - ნარევი
coccyx	(კოკციქს) - კუდუსუნი

z ლათინურ ანბანში შემოიტანეს ბველი ბერძნული "ბ" ბგერის გადმოსაცემად, რომელსაც ბერძნულ ანბანში ძეტა გამოხატავდა. ლათინურში "ბ"-ს ნაცვლად გამოითქმის "ზ".

zona	(ზონა) - სარტყელი
zygoma	(ზიგომა) - ყვრიმალი
zygomaticus [ზიგომატიკუს]	- ყვრიმალისა

სხვა ენებიდან შემოსულ სიტყვებში z იკითხება როგორც "ც".

Zincum (გერმან.) - თუთია
[ცინკუმ]

§4. Y-ის მართლწერის წესები

ბველ ბერძნულ ენაში ორი განსხვავებული ხმოვანია (იოტა და იფსილონი), რომლებიც ლათინურში "i"-დ გამოითქმის. მიუხედავად იმისა, რომ ლათინურ გამოთქმაში ეს ხმოვნები ერთმანეთისაგან არ განსხვავდება, ლათინური მართლწერა იცავს ბერძნული ორთოგრაფიის ტრადიციებს და იოტა გამოისახება i, ხოლო იფსილონ y ასოთი.

ბერძნული "ი" ბგერა (იოტა) ლათინურში i ასოთი გადმოდის.

მაგ.:	**cardia**	[კარდია] - გული
	heliotherapia	[ჰელიოთერაპია]-მზის სხივებით მკურნალობა
	basis	[ბაზის] - ფუძე
	dosis	[დოზის] - ულუფა

ბერძნული "u" ასო, რომელიც დაახლოებით ისე გამოითქმოდა, როგორც გერმანული "ü" ბველი ქართული ვ, ლათინურში გადმოდის იფსილონით - y.

ზოგჯერ უნდა გავითვალისწინოთ, რომ ცალკეული სიტყვების მართლწერაში გამოიყენება ასო y.

მაგ.: coccyx - კუდუსუნი
zygoma - ყვრიმალი
crystallus - კრისტალი
tympanum - დაფა
Eucalyptus - ევკალიპტი
Hyoscyamus - ლენცოფა
typhus - ტიფი
larynx - ხორხი

მაგრამ ცალკეული სიტყვების დასწავლით, "იფსილონ"-ის მართლწერას ვერ დავძლევთ. სამედიცინო ტერმინოლოგიაში ხშირად გვხვდება ბერძნული პრეფიქსები, ფუძეები თუ ძირები, რომელთაც დამოუკიდებელი მნიშვნელობა შენარჩუნებული აქვთ მაშინაც კი, როდესაც რთული სამედიცინო ტერმინის შემადგენელ ნაწილს წარმოადგენენ. მათ ტერმინოელემენტებს უწოდებენ. y-ის შემცველი ტერმინოელემენტების შესწავლით ბევრად მეტი ტერმინის სწორად წერასა და დასწავლას შევძლებთ. ქვემოთ მოცემულია ტერმინოელემენტების სია, რომელთა მართლწერაში გამოყენებულია y.

ტერმინო - ელემენტი	მნიშვნელობა	მაგალითები
cycl	წრე, ციკლი	Tetracyclinum, Cyclophosphanum
cyst	ბუშტი	cystitis, cholecystitis
cyt	უჯრედი	cytologia, leucocytus, cytodiagnostica
dys (წინს.)	ფუნქციის მოშლა	dystrophia, dysuria
erythr	წითელი	erythrocytus, erythema
hydr	წყალი	Hydrogenium, Hydrargyrum
hypo (წინს.)	ქვემოთ, ნორმაზე ნაკლები	hypotonia, hypoglossus, მაგრამ - Hippocrates*
hyper (წინს.)	ზემო, ნორმაზე მაღი	hypertonia, hyperthermia
lys	დაშლა, რღვევა	thrombolysis, analysis, haemolysis
myo	კუნთი	myologia, myocardium

*ჰიპოკრატე - ძვ. ბერძენი ექიმი, ანტიკური მედიცინის რეფორმატორი

mycosis	სოკოვანი დაავადება	stomatomycosis, dermatomycosis
mycinum	ანტიბიოტიკები სტრეპტომიცინის ჯგუფისა	streptomycinum, biomycinum
mycetinum	ანტიბიოტიკები ლევომიცეტინის ჯგუფისა	laevomycetinum, eulaevomycetinum
oxy	ჟანგბადი	Oxygenium, oxydum, peroxydum
pyo	ჩირქი	pyosis, pyothorax
pyr	სიცხე	amidopyrinum, pyramidonum, მაგრამ- aspirin*
poly (წინს.)	მრავალი	polydactylia, polyarthritis, მაგრამ poliomyelitis**
phys	ბუნებრივი	physiologia, hypophhsis. physiotherapia
syn (წინს.)	შეერთება, ზრდა	synthesis, synchondrosis, syndactylia
yl	ნივთიერება	Methylium, Aethylium, amylum

*ეს უკანასკნელი ლათინური სიტყვისაგან (asper) წარმოდგება.
**polios (ბერძნ.) - ნაცრისფერი, რუხი.

§5. დიგრაფები

ზოგიერთი ბერძნული თანხმოვანი ბგერის გადმოსაცემად ლაოინურ ენაში გამოიყენება ასოთშეთანხმებები, რომელთაც დიგრაფები ეწოდება. დიგრაფი, როგორც სახელწოდება მიუთითებს, იწერება ორი ასოთი, მაგრამ ერთ ბგერად გამოითქმის. ეს ასოთშეთანხმებები ლათინური სიტყვების მართლწერაში არ გამოიყენება. განვიხილოთ ისინი.

დიგრაფი	გამოთქმა	მაგალითები
ch	ხ	Brachium - მხარი antebrachium - წინამხარი
th	თ	thrombosis - თრომბოზი thorax - გულმერდი
ph	ფ	Phosphorus - ფოსფორი phalanx - ფალანგა
rh	რ	rheumatismus - რევმატიზმი rhomboideus - რომბისებრი

ch-ს ქართულში შეესატყვისება "ქ".

მაგ: bronchus - ბრონქი
Chlorum — ქლორი
chirurgus - ქირურგი

ch დიგრაფი ხშირად გვხვდება s-ს მემობლად. sch კომპლექსი ბერძნულიდან შემოსულ სიტყვებში იკითხება სხ-დ, ხოლო სხვა ენებიდან შემოსულ სიტყვებში შ-დ.

მაგ: schela [სხოლა) - სკოლა
schema [სხემი] (ბერძნ.) - სქემა
Leischmania [ლეიშმანია] (გერმ.) - ლეიშმანია
(გერმანელი მეცნიერის გვარის მიხედვით)

მაგრამ თანამედროვე ევროპული ენების გავლენით sch შ-დ გამოითქმის ბერძნული წარმოშობის სიტყვებშიც.

ischiadicus [იშიადიკუს] (ბერძნ.) - საჯდომის.

ph-ს ქართულში შეესატყვისება "ფ", მაგრამ ევროპული და რუსული ენების გავლენით ph და f ერთნაირად გამოითქმის. წერისას უნდა გავითვალისწინოთ, რომ f დაიწერება ლათინური წარმომავლობის სიტყვებში, ხოლო ph - ბერძნულში.

ძველ ბერძნულში, ისევე როგორც ქართულში, არის "თ" და "ტ" ბგერები, ისინი ბერძნულში სხვადასხვა ასოებით გამოიხატებოდა. ლათინურში ბერძნული "თ" გადმოიცემა "th" დიგრაფით, ხოლო "ტ" ბგერა, როგორც ლათინურ, ისე ბერძნულ სიტყვებში, გადმოიცემა "t" ასოთი. მაგ.: phototherapia – სინათლით მკურნალობა. ამ ბერძნულ სიტყვაში გვხვდება "ტ" და "თ" ბგერები.

ბერძნულ და ლათინურ "რ" ბგერა წერისა და გამოთქმის დროს ჩვეულებრივ არ განსხვავდება ერთმანეთისაგან. მაგრამ ძველბერძნული 'p სიტყვის თავში გამოითქმებოდა როგორც "ჰრ". ეს მოვლენა ლათინურში გამოისახა ph კომპლექსით, რომელიც გამოთქმისას სრულად არ რეალიზდება. წარმოითქმება მხოლოდ "რ".

სავარჯიშო:

I. წაიკითხეთ ხმამაღლა.

1. დაუკვირდით დითინგების გამოთქმას:

Gangrena, aegrotus, amoeba, leukaemia, auditus, pneumonia, eupnoя, aлг, Aether, aethylicus, galactorrhoea, haemorrhagia, Eucalyptus, paediater, aneurisma, succus, lacteus, diaeta, lagoena, Althaea, Crataegus, saepe, praecordium, oedematosus, pyorrhoea.

2. დაუკვირდით c-ს გამოთქმას:

cбput, cyllum, tъncus, ycciput, сайcus, crбnium, cйrebrum, claviculбris, scбpula, accessyrius, mъsculus, scйleton, cruciбtus, cбvum, cartilбgo, cyndylus, бrcus, cyrpus.

3. დაუკვირდით s-ს გამოთქმას:

fyssa, hъmerus, mesentйirium, impriйssio, sнnus, sigmoнdeus, pars, petrysus, chiбsma, fissъra, dens, platəsma, mesogбstrium, mucysus, nasolacrimбlis.

4. დაუკვირდით x-ის და z-ის მართლწერასა და გამოთქმას:

fliйxio, sнmplex, бxis, maxilla, fyrnix, нndex, plйxus, lбrynx, dйxter,

circumflйxus, rбdix, extremнtas, cуха, extrбctum, zyna, Orэza, zygomбticus, бzygos.

5. დაუკვირდით qu-ის და ngu-ის მართლწერასა და გამოთქმას:

quadrбtus, unguйntum, lнquor, oblнqua, lнngua, squamysus, triquйtrum, бngulus, sбnguis, quбdriceps, unguinбlis, sublinguбlis.

6. დაუკვირდით დიგრაფების და ასოთშეთანხმებების გამოთქმას:

nucha, thyrax, kyphysis, trochбnter, splanchnolygia, brynchus, hypophysiбlis, labyrinthus, phбlanx, sэmphysis, synchondrysis, нsthmus,, pars sympбthica, cavum subarachnoidбle, os нschii, incisura ischiбdica major, glandula thyreoиdea.

7. გამოყავით ბერძნული წინსართები და ფუძეები:

synchondrysis, synostysis, syndesmysis, hypoglyssus, hypochyndrium, hypertonia, dysenterиa, dyspepsиa, myalgиa, myocбrdium, hyperthermиa, myositis, physiotherapиs, pyorrhйa.

8. დაუკვირდით ti კომპლექსის გამოთქმას:

solъtio, auscultбtio, protuberбntia, vнtium, tнbia, combъstio, distбntia, rбtio, bйstia, operбrio, ystium, eminйntia, mнxtio, articulбtio.

II. წაიკითხეთ და განსაზღვრეთ, რომელი წესების გამოყენება დაგჭირდათ ამა თუ იმ სიტყვის სწორად წარმოსათქმელად:

longus - გრძელი, status - მდგომარეობა,incisura - ნაჭდევი, usus - გამოყენება, systema - სისტემა, cornua coccygea - კუდუსუნის რქები,costae verae - ნამდვილი ნეკნები,arcus vertebrae - მალის რკალი, corpus costae - ნეკნის სხეული, vertex - თხემი,sectio Caesarea - საკეისრო გაკვეთა,habitus phthisicus - ჭლექიანის გარეგნობა, herba - ბალახი, os humeri - მხრის ძვალი, hydrotherapia - წყლით მკურნალობა, heliotherapia - მზის სხივებით მკურნალობა,substantia compacta et substantia spongiosa - მკვრივი და ღრუბლისებრი ნივთიერება, abscessus - ჩირქგროვა, processus spinosus - წვეტიანი მორჩი, articulatio composita - რთულისახსარი,radix dentis - კბილის ფესვი,flavum - დალექილი ყვითელი ვერცხლისწყალი,collum costae - ნეკნის ყელი, autointoxicatio - თვითმოწამვლა, auscultatio - მოსმენა, anaemia - სისხლნაკლულობა, Liquiritia seu Glycyrrhiza - ძირტკბილა (ლათ. და ბერძნ.), musculus extensor - გამჭიმავი კუნთი,typhus exanthematicus - პარტახტიანი ტიფი.

§6. მახვილი

ლათინურ ენაში დიდი მნიშვნელობა ენიჭება მახვილს.
უნდა დავიმახსოვროთ შემდეგი წესები:
1. ერთმარცვლიან სიტყვებში მახვილი არ დაისმის.
2. ორმარცვლიან სიტყვებში მახვილი ყოველთვის ბოლოდან მეორე მარცვალზე დაისმის:

nо́sus - ცხვარი	cysta - ნეკნი	cо́put - თავი
cyllum - ყელი	cyrpus - სხეული	bо́sis - ფუძე

3. სამ და მეტმარცვლიან სიტყვებში მახვილი დაისმის ბოლოდან მეორე მარცვალზე, თუ იგი გრძელია. თუ ბოლოდან მეორე მარცვალი მოკლეა, მახვილი დაისმის ბოლოდან მესამე მარცვალზე.

tinctъ́ra - ნაყენი	artиculо́tio - სახსარი
ligamи́ntum - იოგი	tиbia - დიდი წვივი

§7. მარცვლის სიგრძე-სიმოკლე

მარცვალი გრძელია, თუ გრძელ ხმოვანს შეიცავს, ან მოკლე, თუ მოკლე ხმოვანს შეიცავს.
ხმოვანი შეიძლება იყოს გრძელი ან მოკლე ბუნებით, ან პოზიციით (მდებარეობით).
1. გრძელ მარცვალს ქმნის დიფთონგი, რადგანაც ორი ხმოვნის შერწყმითაა მიღებული:

Althaйa - ტუხტი
oйdema - შეშუპება
Crataйgus - კუნელი
lagoйna - ბოთლი
haйma - სისხლი (ბერძნ.)

2. ხმოვანი გრძელია პოზიციით, თუ მას ორი ან მეტი თანხმოვანი ან ორმაგი თანხმოვანი (x, z) მოსდევს.

ligamи́ntum - იოგი
unguи́ntum - მალამო
dи́xter - მარჯვენა
procи́ssus - მორჩი
vи́ntris - მუცლის
reflи́xus - რეფლექსი

II. დაწერეთ ლატინური ასოებით:

ა)ნერვუს	ბ) აქვა მენთე
კუტის	სოლუციო აქვოზა
დექსტერ	ლევომიცეტინუმ
აკუსტიკუს	უნგვენტუმ სინთომიცინი
ცენტრუმ	ქსეროფორმიუმ
კაუდა	ჰიდრობრომიდუმ
კონდილუს	რადიქს პლანტე
ჰემოთერაპია	ხლორტეტრაციკლინუმ
სინდესმოლოგია	ციტოპლაზმა
კარდიოლოგია	ლინიმენტუმ ალოეს
ფალანქს	ექსტრაკტუმ ფოლიორუმ
კორნუა კოკციგეა	ტინკტურა ვალერიანე
კოლლუმ კოსტე	ოლეა ეთერეა
პროცესუს სპინოზუს	გუტტა აქვე
ვერტებრე თორაციცე	ფარმაკოლოგია
სანგვის ვენოზუს	რემედია სპაზმოლიტიკა
არტიკულაციო სიმპლექს	აციდუმ ბორიკუმ
მუსკულუს ექსტენზორ	ამილუმ ტრიტიცი

III. დამოუკიდებელი სამუშაო თვითკონტროლისათვის.

1. რა შემთხვევაში იწერება "rh", "ph", "ae", "oe"?
2. როგორ იწერება "ფ" ბგერა ლათინურ სიტყვებში?

---------- "კ" ----------?
---------- "ტ" ----------?
---------- "ი" ----------?
---------- "რ" ----------?

3. რომელი ასოებით გამოისახება ბგერა "კ"?

---------- "ც"?
---------- "ზ"

4. რა შემთხვევაში იკითხება დიფთონგის შემადგენელი ხმოვნები ცალ-ცალკე?
5. როგორ გამოითქმის ასო t?

---------- c? ---------- z?

6. რომელი ასოთშეთანხმებები მიგვანიშნებენ სიტყვის ბერძნულ წარმომავლობაზე?
7. ლათინურში მახვილის სწორად დასასმელად რომელი მარცვლის სიგრძე-სიმოკლეს აქვს მნიშვნელობა?
8. რა შემთხვევაში დაისმის მახვილი პოლოდან მესამე მარცვალზე?
9. თუ ბოლოდან მეორე მარცვალი ღიფთონგია, რომელ მარცვალზე დაისმის მახვილი?
10. დაწერეთ 5 სამმარცვლიანი სიტყვა და დაუსვით მახვილი.

br ვერ აგრძელებს მარცვალს:*
cérebrum - თავის ტვინი
vértebra - მალა

3. ხმოვანი ხმოვნის წინ მოკლეა. ასევე h-ის წინა ხმოვანიც მოკლეა.
rotátio - ბრუნვა
bráchium - მხარი
operétio - ოპერაცია
superfícies - ზედაპირი

რომ გავიგოთ, ხმოვანი ბუნებით გრძელია თუ მოკლე, ამისთვის ლექსიკონს უნდა მივმართოთ. კარგი იქნება, თუ გავითვალისწინებთ ზოგიერთი სუფიქსის ხმოვანთა სიგრძე-სიმოკლეს.

გრძელმარცვლიანი სუფიქსებია:

- úr -	incisúra, sutúra, fractúra, mixtúra, apertúra.
- ín -	novocaínum, procaínum, analgínum, corticotropínum.
- ós -	spinósus, aquósus, squamósus, leucósis, thrombósis.
- ál -	abdomináliis, thoracális, pulmonális, lumbális, frontális.
- óma -	sarcóma, fibróma, myóma, osteóma.

მოკლემარცვლიანი სუფიქსებია:

- ic -	thorácicus, trochantéricus, gástricus. zygomáiicus, ópticus.
- ul -, - cul -, - ol -	scápula, pilula, ventricula, arteríola. tubérculum, músculus.
- id -	brómidum, chlóridum, cyánidum, súlfidum.

სავარჯიშო:

1. წაიკითხეთ სიტყვები, დასვით მახვილები:

Medicina, Fossula, Truncus, bulbus oculi, mordus contagiosus, Coffeinum, Morphinum, medicamentum, remedium, fonticulum, frenicus, penicillinum, Papaverinum, corpusculum, diaeta, oculus, articulatio composita.

**ხშული b, d, c, p, t, g + ნარნარა l, r (muta cum liquida) წინამავალ ხმოვანს ვერ აგრძელებს.*

მორფოლოგია
§8. მეტყველების ნაწილები

ლათინურ ენაში განასხვავებენ მეტყველების შემდეგ ნაწილებს:

1. Numen substantīvum - არსებითი სახელი,გამოხატავს საგანს.
2. Nomen abjectīvum - ზედსართავი სახელი, ახასიათებს საგანს რაიმე ნიშნის ან თვისების მიხედვით.
3. Nomen numerāle - რიცხვითი სახელი,გამოხატავს რაოდენობას, რიგს, წილს ან ჯერობას.
4. Pronomen - ნაცვალსახელი, წინადადებაში ცვლის ზემოთ ჩამოთვლილ სახელებს, აღნიშნავს პირს, კუთვნილებას, ჩვენებითობას, მიმართავს და ა. შ.
5. Verbum - ზმნა,გამოხატავს მოქმედებას.
6. Adverbium - ზმნიზედა, აღნიშნავს მოქმედების ადგილს, დროს ან გარემოებას.
7. Praepositio - წინდებული (ქართულ ენაში მისი შესატყვისია თანდებული). დაერთვის სახელს და აღნიშნავს მიმართულებას.
8. Conjunctio - კავშირი, ერთმანეთთან აკავშირებს სიტყვებს ან წინადადებებს.
9. Interjectio - შორისდებული, გამოხატავს ემოციებს ან ნება-სურვილს.

ამათგან არსებითი, ზედსართავი და ნაცვალსახელი იბრუნვის, ზმნა იუღლება, ე. ი. პირველი ხუთი მეტყველების ნაწილი ფორმაცვალებადია, დანარჩენი მეტყველების ნაწილები (ზმნიზედა, წინდებული, კავშირი, შორისდებული) ფორმაუცვლელნი არიან.

§9. ანატომიური ტერმინოლოგია
ანატომიური ტერმინის სტრუქტურა

ლათინური ანატომიური ტერმინოლოგია შეისწავლება PNA-ს ტერმინების მიხედვით. ანატომიური ტერმინი ორი სახისაა. მარტივი ანუ ერთსიტყვიანი და რთული ანუ მრავალსიტყვიანი.

განვიხილოთ ანატომიური ტერმინის სტრუქტურათა ზოგადი სქემა.

1. ერთსიტყვიანი ანატომიური ტერმინი წარმოდგენილია არსებითი სახელით, რომელიც მხოლობითი ან მრავლობითი რიცხვის სახელობით ბრუნვაში დგას და მოგვიყვებს კითხვაზე რა?

caput - თავი
costae - ნეკნები
calvaria - ქალას თაღი
articulationes - სახსრები
corpus - სხეული
musculus - კუნთი

2. ორსიტყვიანი ანატომიური ტერმინი მსაზღვრელ-საზღვრულისგან შედგება. საზღვრული ყოველთვის I ადგილზე დგას. მსაზღვრელი გადმოიცემა არსებითი სახელის ნათესაობითი ბრუნვით (შეუთანხმებელი მსაზღვრელი) ან ზედსართავი სახელით (შეთანხმებული მსაზღვრელი)

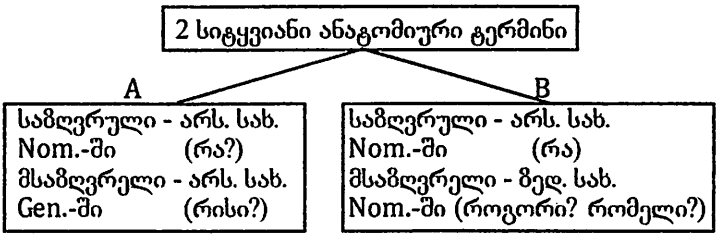

caput costae - ნეკნის თავი
corpus vertabrae - მალის სხეული
fossa cranii - ქალას ფოსო
septum nasi - ცხვირის ძგიდე
os breve - მოკლე ძვალი
costa vera - ნამდვილი ნეკნი
pulmo dexter - მარჯვენა ფილტვი
auris sinistra - მარცხენა ყური

2. სამსიტყვიან ანატომიურ ტერმინში პირველ ადგილზე კვლავ ძირითადი ცნება დგას (არსებითი სახელი), რომელსაც ორი მსაზღვრელი ახლავს. იმის მიხედვით, თუ როგორ საინტაქსურ მიმართებაშია მსაზღვრელები ტერმინის ძირითად ცნებასთან და ერთმანეთთან, გამოიყოფა სამსიტყვიანი ტერმინის რამდენიმე სტრუქტურული ვარიანტი:

A. როცა არსებით სახელს მსაზღვრელად შეუთანხმებელი მსაზღვრელ-საზღვრული ახლავს.

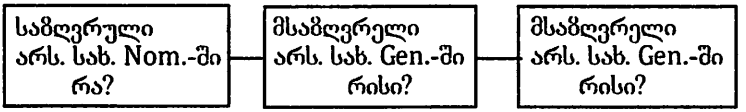

მაგ.: crista capitis costae - ნეკნის თავის ქედი
lamina arcus vertebrae - მალის რკალის ფირფიტა

B. როცა არსებით სახელს 2 მსაზღვრელი ახლავს, რომელთაგან ერთი მიმართებას გვიჩვენებს, მეორე კი - რაგვარობას, პირველ ადგილს დაიკავებს მიმართების აღმნიშვნელი მსაზღვრელი (შეუთანხმებელი), მეორეს კი - რაგვარობის (შეთანხმებული).

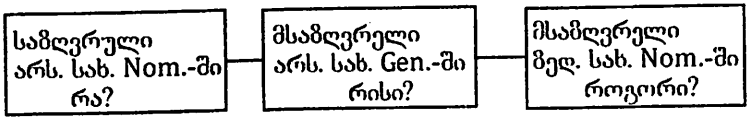

მაგ.: ligamenta tarsi interossea - მაჯის ძვალთაშუა იოგები
arteria femoris lateralis - ბარძაყის გვერდითი არტერია

C. თუმცა გვაქვს ისეთი ანატომიური ტერმინებიც, რომლებშიც მიმართების აღმნიშვნელი შეუთანხმებელი მსაზღვრელი ბოლო ადგილზეა.

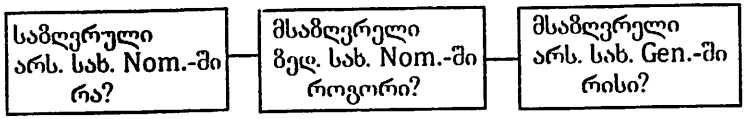

მაგ.: ligamentum accessorium cubiti - იდაყვის დამატებითი იოგი
musculus transversus linguae - ენის განივი კუნთი

D. როცა არსებით სახელს ორი შეთანხმებული მსაზღვრელი ახლავს, პირველ ადგილს დაიკავებს რაგვარობის, მეორეს კი - მდებარეობის აღმნიშვნელი მსაზღვრელი.

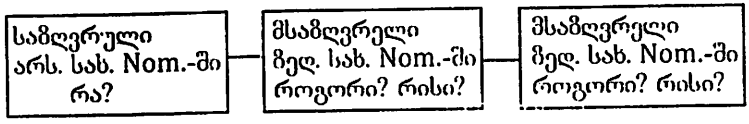

მაგ.:
arteria coronaria dextra - მარჯვენა გვირგვინოვანი არტერია
ligamentum arcuatum medianum - შუამდებარე რკალოვანი იოგი

როგორც ვხედავთ, ანატომიურ ტერმინში მთავარ ფუნქციას ასრულებს არსებითი სახელი. გავეცნოთ მას.

არსებითი სახელი
NOMEN SUBSTANTIVUM

§10. გრამატიკული კატეგორიები

ლათინურ ენაში სამი გრამატიკული სქესია (Genus):

1. მამრობითი - genus masculinum (m)
2. მდედრობითი - genus femininum (f)
3. საშუალო - genus neutrum (n)

არსებითი სახელი ამ სამი სქესიდან ერთ-ერთის მატარებელია.

ლათინურ ენაში ორი რიცხვია (*numerus*):

1. მხოლობითი - numerus singularis (N. sing.)
2. მრავლობითი - numerus pluralis (N. plur.)

არსებით სახელს აქვს ექვსი ბრუნვა

1. Nominativus (Nom.) - სახელობითი, ქვემდებარის ბრუნვა.
2. Genetivus (Gen.) - ნათესაობითი, შეუთანხმებელი მსაზღვრელის ბრუნვა.
3. Dativus (Dat.) - მიცემითი, უბრალო დამატების ბრუნვა.
4. Accusativus (Acc.) - ბრალდებითი, პირდაპირი დამატების ბრუნვა.
5. Ablativus (abl.) - მოქმედებითი, გამოხატავს მოქმედების იარაღს ან გარემოებას.
6. Vocativus (Voc.) - წოდებითი, მასში დაისმის სახელი, რომელსაც მიმართავენ.

ეს უკანასკნელი ბრუნვა სამედიცინო ტერმინოლოგიაში არ გამოიყენება, და ამდენად, არსებით სახელთა ბრუნებისას მას არ შევისწავლით.

ლათინურ ენაში არსებით სახელთა ხუთი ბრუნებაა (Declimatio) თუ რომელ ბრუნებას მიეკუთვნება არსებითი, ვადგენთ მხ. რიცხვის ნათესაობით ბრუნვის (Gen. sing.) დაბოლოების მიხედვით:

I	ბრუნებაში Gen. sing.-ში გვაქვს დაბოლოება			ae
II	———————	———————	———————	i
III	———————	———————	———————	is
IV	———————	———————	———————	us
V	———————	———————	———————	ei

§11. არსებითი სახელის სალექსიკონო ფორმები

ლექსიკონში არსებითი სახელი წარმოდგენილია შემდეგი სახით: პირველ ადგილზე დგას არსებითი სახელი Nom. sing.-ში (მხოლობითი რიცხვის სახელობითი) სრული ფორმით. მეორე ადგილზეა Gen. sing.-ის ან ფუძისა და Gen. sing.-ის დაბოლოება. მესამე ადგილზე აღინიშნება სქესი: m - მამრობითი, f - მდედრობითი, n - საშუალო.

არსებითის სალექსიკონო ფორმის საშუალებით ვადგენთ მის ბრუნებას, სქესსა და ფუძეს.

არსებითი სახელის ფუძე რომ ვიპოვოთ,უნდა ჩავსვათ იგი Gen. sing.-ში და ჩამოვაშოროთ ბრუნვის ნიშანი.

მაგ.: კუნთი - musulus, i m; კუნთი ლათინურად არის musculus. კუნთის - musculi, ხოლო m ნიშნავს, რომ ეს არსებითი მამრობითი სქესისაა.

i - II ბრუნებაში Gen. sing.-ის დაბოლოებაა,მაშასადამე,ფუძე არის muscul.

ამოვწეროთ ლექსიკონიდან არსებითი სახელები: იოგი, ფრთა, გულმკერდი, შუბლი, ბარძაყი, ზედაპირი, რკალი, რქა.

იოგი - ligamentum, i n
ფრთა - ala, ae f
გულმკერდი - thorax, acis m
შუბლი - frons, ntis f
ბარძაყი - femur, oris, n
ზედაპირი - facies, ei f
რკალი - arcus, us m
რქა - cornu, us n

აღმოჩნდება, რომ ligament-i II ბრუნების არსებითია, საშუალო სქესისა, მისი ფუძეა ligament.

al-ae - I ბრუნების არსებითია,მდედრობითი სქესის. ფუძე al -
thorac-is - III ბრუნება, მამრობითი სქესი. ფუძეა thorac-
front-is - III ბრუნება,მდედრობითი სქესი. ფუძეა front-
femor-is - III ბრუნება, სასუალო სქესი. ფუძე femor-

უკანასკნელ სამ შემთხვევაში II სალექსიკონო ფორმას წარმოადგენს არა მარტო Gen. sing.-ის დაბოლოება,არამედ ფუძისა და ბრუნვის დაბოლოებები ერთად.

faci-ei - V ბრუნება, მდედრობითი სქესი. ფუძე faci-
arc-us - IV ბრუნება, მამრობითი სქესი. ფუძრ arc-
corn-us - IV ბრუნება, საშუალო სქესი. ფუძე corn-

როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, ლათინურ ენაში სამი გრამატიკული სქესია და ხუთი ბრუნება. ქვემოთ წარმოდგენილი ცხრილით შეგვიძლია დავადგინოთ, თუ რომელი ბრუნებისაა არსებითი სახელი და განვსაზღვროთ ანატომიური ტერმინების მხოლობითი და

მრავლობითი რიცხვის სახელობითი და ნათესაობითი ბრუნვები.

ბრუნება	I	II		III		IV		V
სქესი	F.	M.	N.	M.F.N.		M.	N.	F.
Nom sing.	a	-us -er	-um -on	სხვადასხვა		-us	-u	-es
Gen. sing.	-ae	i		-is		-us		-si
Nom plur.	-ae	-i	-a	-es	-(i)a	-us	-ua	es
Gen. plur.	-arum	-orum		-(i)um		-uum		-erum

როგორც ვხედავთ, არსებითის სალექსიკონო ფორმის დასწავლა საჭიროა იმისათვის, რომ სწორად განვსაზღვროთ მისი ფუძე. არსებითი სახელის ფუძის ცოდნა კი გვჭირდება: 1. არსებითი სახელის ბრუნებისათვის (ბრუნებისას არსებითის ფუძეს ემატება ბრუნვის ნიშნები); 2. სიტყვაწარმოებისათვის.

სავარჯიშო:

1. მითითებული არსებითი სახელები მოძებნეთ ლექსიკონში, ამოიწერეთ სალექსიკონო ფორმები და განსაზღვრეთ მათი ბრუნება, სქესი და ფუძე: ქედი, ნერვი, სადინარი, სახსარი, ყურძენი, სხეული, ტერფი, ბეჭი, მუხლი, მხარი, შუბლი, ძველი, ფილტვი, წიაღი, ღეძო, გულმკერდი, ძეძო, ყური, თვალი, ხრტილი, ლავა, კედელი, ადამიანი, რვალი, ყელსახვევი, უჯრედი, ნაწილი, მორჩი.

მაგ.: მორჩი - processus, us m
process-us ფუძე - process IV ბრუნება, მამრ. სქესი

II. ჩასვით ჩამოთვლილი არსებითი სახელები ორივე რიცხვის სახელობთსა და ნათესაობითში და თარგმნეთ ეს ფორმები:

vertebra, ae f - მალა
occiput, itis n - კეფა
processus, us m - მორჩი
sulcus, i m - ღარი
caput, itis n - თავი
septum, i n - ძგიდე
cranium, i n - თავის ქალა
superficies, ei f - ზედაპირი, ზედა მხარე
pulmo, onis m - ფილტვი
digitus, i m - თითი
crus, uris n - კანჭი
femur, oris n - ბარძაყი
os, ossis n - ძვალი

მაგ.: ligamentum, i n - იოგი

N. sing	N. plur.
Nom. ligamentum - იოგი	ligament-a - იოგები
Gen. ligament-i - იოგის	ligament-orum - იოგების

§12. შეუთანხმებელი მსაზღვრელი

ორსიტყვიანი ანატომიური ტერმინი შეიძლება იყოს შეთანხმებულ ან შეუთანხმებელმსაზღვრელიანი.

თუ მსაზღვრელი გამოიხატება არსებითი სახელის ნათესაობით ბრუნვით და მოგვიგებს კითხვაზე ვისი? ან რისა? იგი არ შეუთანხმდება საბღვრულ არსებით სახელს. მაგ.:

collum costae - ნეკნის ყელი
fovea dentis - კბილის ფოსო
arcus vertebrae - მალის რკალი
inclinatio pelvis - მენჯის დახრილობა
caput costae - ნეკნის თავი
crista capitis costae - ნეკნის თავის ქედი
os coccygis - კუდუსუნის ძვალი

მსაზღვრელ-საბღვრულის ბრუნებისას საბღვრული არსებითი იბრუნება, ხოლო შეუთანხმებელი მსაზღვრელი უცვლელად დგას ნათესაობით ბრუნვაში (შეადარეთ ქართულში: ნეკნის ყელი, ნეკნის ყელში, ნეკნის ყელმა და ა. შ.) შეუთანხმებელი მსაზღვრელი ქართულ და ლათინურ ენებში ბრუნვაუცვლელია, განსხვავება კი მათ შორის პოზიციაშია - ქართულში მსაზღვრელი საბღვრულის წინ დგას, ხოლო ლათინურში პირიქით - მოსდევს საბღვრულ სიტყვას.

სავარჯიშო:

I. ამოიწერეთ ყველა არსებითი სახელი სალექსიკონო ფორმებით და თარგმნეთ ანატომიური ტერმინები:

1. მუხლის იოგი; 2. წინამხრის ჩონჩხი; 3. მკერდის ტარი; 4. ცხვირის ძგიდე; 5. მალის სხეული; 6. ნეკნის თავი; 7. ქალას ნაკერები; 8. მყესის ღარი; 9. ძვლის წვეტი; 10. წილის სადინარი; 11. მუხლის სახსარი; 12. გასავლის ხრტილი; 13. თვალის ნერვი; 14. ნერვის ტოტი; 15. მუხლის ვენები; 16. ნეკნის კუთხე; 17. სადინარის იოგი; 18. ბეჭის წვეტი; 19. მაჯის ღარი; 20. რკალების იოგები; 21. ცხვირის გასავალი; 22. სადინარის ფოსო.

მაგ.: მუხლი - genu, us n მუხლის იოგი - ligamentum fenus
იოგი - ligamentum, i n

II. თარგმნეთ ქართულად:
angulus oculi, recessus membranae tympani, porta hapatis, basis ossis sacri, axis pelvis, venae cordis, foramina venarum, fissura ligamenti, plexus foraminis, venae cerebri.

§13. შეთანხმებული მსაზღვრელი

თუ მსაზღვრელი მოგვიგებს კითხვაზე: რომელი? ან როგორი? მაშინ იგი გამოიხატება ზედსართავი, რიცხვითი ან ნაცვალსახელით, ან კიდევ მიმდეობით. ასეთი მსაზღვრელი შეუთანხმდება საზღვრულ არსებით სახელს სქესში, ბრუნვასა და რიცხვში და მას შეთანხმებული მსაზღვრელი ეწოდება.
შეთანხმებულმსაზღვრელიანი ტერმინებია:

წინა რკალი - arcus anterior
სასახსრე ღრმული - fovea articularis
საძილე ბორცვი - tuberculum caroticum
გვერდითი ნაწილი - pars lateralis
განივი ხაზები - lineae transversae
მეშვიდე წარზიდული მალა - vertebra septima prominens
ნამდვილი ნეკნები - costae verae
ცრუ ნეკნები - costae spuriae

ზოგჯერ ლათინური შეთანხმებული მსაზღვრელი ქართულად შეუთანხმებელი მსაზღვრელით გამოიხატება. ამას მოითხოვს ქართული ენის ნორმები, მაგრამ არ უნდა დაგვავიწყდეს, რომ ლათინურში ის შეთანხმებული მსაზღვრელია, რადგან ასეთ შემთხვევაში ლათინური მსაზღვრელი არსებითი სახელისაგან ნაწარმოები ზედსართავია.

კუდუსუნის რქა - cornu coccygeum
გავის რქა - cornu sacrale
გულმკერდის მალები - vertabrae thoracicae

"კუდუსუნის", "გავის" და "გულმკერდის" ლათინურში ზედსართავებია. ეს მსაზღვრელები არსებითით რომ ყოფილიყო გამოხატულიგვექნებოდა არა coccygeum, sacrale, thoracicae არამედ:
coccygis (coccyx, ygis, n)
sacri (sacrum, i n)
troracis (thorax, acis m)
არ დაგავიწყდეთ, რომ ლათინურ ენაში პირველ ადგილზე დგას საზღვრული სიტყვა ანუ ძირითადი ტერმინი, შემდეგ კი მსაზღვრელი.

ზედსართავი სახელი
NOMENADIECTIVUM*
(მიმოხილვა)

ანატომიურ ნომენკლატურაში შეთანხმებული მსაზღვრელის როლში ყველაზე ხშირად ზედსართავი სახელი გვხვდება. ზედსართავი სახელები ორი რიგისაა: I რიგის ზედსართავები იბრუნება I და II ბრუნებით. II რიგისა კი - III ბრუნებით. IV და V ბრუნებით ზედსართავები არ იბრუნება.

§14. პირველი რიგის ზედსართავი სახელები

I რიგის ზედსართავ სახელებს სქესის შემდეგი დაბოლოებები აქვთ: -us, -a, -um ან -er, -a, -um.

მამრობითი სქესის ზედსართავები ბოლოვდება -us ან -er-ზე და იბრუნება II ბრუნებით, მდედრობითი სქესის ზედსართავები ბოლოვდება a-ზე და იბრუნება I ბრუნებით. საშუალო სქესის ზედსართავები კი -um-ზე ბოლოვდება და II ბრუნებით იბრუნვის. თუ გადავხედავთ არსებით სახელთა ბრუნების ზოგად ცხრილს, დავინახავთ, რომ I რიგის ზედსართავ სახელთა დაბოლოებები ემთხვევა I და II ბრუნების არსებით სახელთა დაბოლოებებს.

I რიგის ზედსართავი სახელები ლექსიკონში ასეა წარმოდგენილი:

verus, a, um - ნამდვილი	dexter, tra, trum - მარჯვენა
rectus, a, um - სწორი	sinister, tra, trum - მარცხენა
latus, a, um - განიერი	liber, era, erum - თავისუფალი

მათი სრული სალექსიკონო ფორმებია:

M	F	N
verus	vera	verum
rectus	recta	rectum
latus	lata	latum
dexter	dextra	dextrum
sinister	sinistra	sinistrum
liber	libera	liberum

**ზედსართავ სახელებს დაწვრილებით განვიხილავთ სახელმძღვანელოს მომდევნო მონაკვეთებში, შესაბამისი ბრუნების არსებით სახელთა შემდეგ.*

ამათგან მამრობითი და საშუალო სქესის ზედსართავები II ბრუნებით იბრუნება, მდედრობითი კი - I-ით. მაშასადამე, ჩვენთვის ნაცნობ ბრუნვის ფორმებში (მხ. და მრ. რიცხვის სახელობითი და ნათესაობითი) ეს ზედსართავები დაირთავენ შემდეგ დაბოლოებებს.

	M	F	N
Nom. sing.	-us	-a	-um
Gen. sing	-i	-ae	-i
Nom. plur.	-i	-ae	-a
Gen. plur.	-orum	-arum	-orum

შევუთანხმოთ ზედსართავები არსებით სახელებს:

სწორი კუნტი - musculus rectus	Nom. sing.
სწორი კუნთის - musculi recti	Gen. sing.
სწორი კუნთები - musculi recti	Nom. plur.
სწორი კუნთების - musculorum rectorum	Gen. plur.

განიერი იოგი - ligamnetum latum	Nom. sing.
განიერი იოგის - ligamenti lati	Gen. sing.
განიერი იოგები - ligamenta lata	Nom. plur.
განიერი იოგების - ligamentorum latorum	Gen. plur.

სწორი ხაზი - linea recta	Nom. sing
სწორი ხაზის - lineae rectae	Gen. sing.
სწორი ხაზები - lineae rectae	Nom. plur.
სწორი ხაზების - linearum rectarum	Gen. plur.

I რიგის ზედსართავი სახელები უთანხმდება არა მარტო I და II ბრუნების, არამედ III, IV და V ბრუნების არსებით სახელებსაც. შეთანხმებები აქაც ხდება სქესში, ბრუნვასა და რიცხვში, თუმცა არსებითსა და ზედსართავს განსხვავებული დაბოლოებები აქვს.

pars, partis f - III ბრუნების არსებითია
liber, libera, liberum - I რიგის ზედსართავი

მაგ.: თავისუფალი ნაწილი - pars libera	Nom. sing.
თავისუფალი ნაწილის - partis liberae	Gen. sing.
თავისუფალი ნაწილები - partes liberae	Nom. plur.
თავისუფალი ნაწილების - partium liberarum	Gen. plur.

cornu, us n - IV ბრუნების არსებითია

coccygeus, coccygea, coccygeum - I რიგის ზედსართავი

კუდუსუნის რქა - cornu coccygeum	Nom. sing.
კუდუსუნის რქის - cornus coccygei	Gen. sing.
კუდუსუნის რქები - cornua coccygea	Nom. plur.
კუდუსუნის რქების - cornuum coccygeorum	Gen. plur.

facies, ei f - V ბრუნების არსებითია
externus, externa, exterum - I რიგის ზედსართავია

გარეთა ზედაპირი - facies externa	Nom. sing.
გარეთა ზედაპირის - faciei externae	Gen. sing.
გარეთა ზედაპირები - facies externae	Nom. plur.
გარეთა ზედაპირების - facierum externarum	Gen. plur.

§15. I რიგის ზედსართავ სახელთა მოკლე ლექსიკური მინიმუმი

1. acusticus, a, um - სასმენი
2. dexter, tra, trum - მარჯვენა
3. sinister, tra, trum - მარცხენა
4. externus, a, um - გარეთა, გარეგანი
5. internus, a, um - შიგნითა, შინაგანი
6. obliquus, a, um - ირიბი
7. longus, a, um - გრძელი
8. latus, a, um - განიერი
9. liber, era, erum - თავისუფალი
10. medius, a, um - შუა, შუათანა
11. profundus, a, um - ღრმა
12. albus, a, um - თეთრი
13. flavus, a, um - ყვითელი
14. verus, a, um - ნამდვილი, ჭეშმარიტი
15. spurius, a, um - ცრუ
16. pterygoideus, a, um - ფრთისებრი
17. accessorius, a, um - დამატებითი
18. xiphoideus, a, um - მახვილისებრი
19. coccygeus, a, um - კუდუსუნისა
20. rectus, a, um - სწორი
21. thoracicus, a, um - გულმკერდისა
22. scalenus, a, um - კიბისებრი
23. caroticus, a, um - საძილე
24. magnus, a, um - დიდი

სავარჯიშო:

I. თარგმნეთ ქართულად. გაარკვიეთ, მსაზღვრელი შეთანხმებულია თუ შეუთანხმებელი:

Vertebra thoracis. Vertebra thoracica. Musculus dorsi. Musculus longus. Manubrium sterni. Lobus pulmonis. Septum osseum. Oculus dexter. Os latum. Basis ossis. Vertebra coccygea. Genu sinistrum. Meatus acusticus. Angulus costae. Lamina interna. Nervus accessorius. Arteria carotica. Sulcus venae. Sulcus profundus.

II. თარგმნეთ ლატინურ ენაზე:

ღრმა, ღარი, თეთრი ნივთიერება, გულმკერდის მალა, ცრუ ნეკნი, ნამდვილი ნეკნები, გულმკერდის მალები, მარცხენა ფილტვი, მარჯვენა ბეჭის სასმენი გასავალი (meatus, us, m), გარეთა ფირფიტები, რიბის ხაზი, ირიბი კუნთები.

III. დამოუკიდებელი სამუშაო: ამოიწერეთ ანატომიის სახელმძღვანელოს შესაბამისი თავიდან ტერმინები, განსაზღვრეთ, რომელი მსაზღვრელია შეთანხმებული და რომელი შეუთანხმებელი.

§16. II რიგის ზედსართავი სახელი

II რიგის ზედსართავი სახელები იბრუნვიან III ბრუნებით. ამ ზედსართავ სახელთაგან ანატომიურ ნომენკლატურაში ყველაზე ხშირად გვხვდება ორდაბოლოებიანი ზედსართავი სახელები. გავეცნოთ მათ.

ორდაბოლოებიან ზედსართავ სახელებს აქვთ სქესის შემდეგი დაბოლოებები: -is მამრობითი და მდედრობითი, ხოლო -e საშუალო სქესისათვის.

	M. F.	N.
მაგ. brevis, e - მოკლე	brevis	breve
articularis, e - სასახსრე	articularis	articulare
costalis, e - სანეკნე	costalis	costale
cervicalis, e - კისრისა	cervicalis	cervicale

ორივე რიცხვის სახელობითსა და ნათესაობითში მათ ექნება შემდეგი დაბოლოებები:

	M. F.	N.
Nom. sing.	- is	-e
Gen. sing.	-is	-is
Nom. plur.	-es	-ia
Gen. plur.	-ium	-ium

მოკლე იოგი - ligamentum breve
მოკლე იოგის - ligamenti brevis

მოკლე იოგები - ligamenta brevia
მოკლე იოგების - ligamentorum brevium

შუბლის წიაღი - sinus frontalis
შუბლის წიაღის - sinus frontalis
შუბლის წიაღები - sinus frontales
შუბლის წიაღების - sinuum frontalium

სასახსრე ზედაპირი - facies articularis
სასახსრე ზედაპირის - faciei articularis
სასახსრე ზედაპირები - facies articulares
სასახსრე ზედაპირების - facierum articularium

§17. ორდაბოლოებიან ხელსართავ სახელთა მოკლე ლექსიკური მინიმუმი

1. articularis, e - სასახსრე
2. brevis, e - მოკლე
3. cervicalis, e - კისრისა
4. communis, e - საერთო
5. lumbalis, e - წელისა
6. caudalis, e - კუდისა
7. sacralis, e - გავისა
8. costalis, e - სანეკნე
9. occipitalis, e - კეფისა
10. frontalis, e - შუბლისა
11. jugularis, e - საულლე
12. clavicularis, e - ლავიწისა
13. condylaris, e - როკისა
14. superciliaris, e - წარბზედა
15. ethmoidalis, e - ცხავისებრი
16. sphenoidalis, e - სოლისებრი
17. ovalis, e - ოვალური, კვერცხისებრი
18. lacrimalis, e - საცრემლე
19. auricularis, e - ყურისებრი,ყურისა

სავარჯიშო:

I. თარგმნეთ ქართულად. გაარკვიეთ, მსაზღვრელი შეთანხმებულია თუ შეუთახმებელი:

Basis ossis. Foramina sacralia pelvina. Fovea articularis. Facies pelvina. Tuberculum gastricum. Lobus dexter. Lobus hepatis. Foramina sacralia dorsalia. Crista sacralis. Facies articularis capitis

costae. Tuberculum musculi scaleni anterioris. Processus xiphoideus. apertura thoracis inferior.

II. ამოიწერეთ სალექსიკონო ფორმები, განასხვავეთ შეთანხმებული და შეუთანხმებელი მსაზღვრელი და თარგმნეთ ქართულად:

Septum sinuum sphenoidalium. Crista lateralis anterior. Massa dorsalia. Foramen ovale. Labyrinthus ethmoidalis. Meatus acusticus internus. Apertura sinus sphenoidalis. Sukus arteriae temporalis mediae. Cellulae ethmoidales.

III. თარგმნეთ ლათინურ ენაზე:

მკერდქვეშა კუთხე. თვალბუდის მედიპირი. სანეკნე ნაჭდევები. კეფის დიდი ხვრელი. ლავიწის ნაჭდევი. სასახსრე ბორცვი. კეფის ქიცვი. ქვედა ყბის ფოსო. როკის არხი. საფეთქლის მედიპირი. კეფის გარეთა ქედი. თვალბუდისკენა ფირფიტა. შუბლის კიდე. კეფის კუთხე. საფეთქლის ხაზი. თვალბუდის ნაწილი. შუბლის ბორცვი.

§18. ზედსართავი სახელების შედარებითი ხარისხის ფორმების შეთანხმება არსებით სახელებთან

ანატომიურ ტერმინებში შეთანხმებული მსაზღვრელის ფუნქციას ხშირად ზედსართავი სახელის შედარებითი ხარისხის ფორმები ასრულებს. შედარებითი ხარისხის ზედსართავ სახელებს Nom. sing.-ში აქვს -ior და -ius დაბოლოებები. -ior მამრობითი და მდედრობითი, -ius საშუალო სქესისათვის.

	M. F.	N.
anterior, ius - წინა	anterior	anterius
posterior, ius - უკანა	posterior	posterius
superior, ius - ზედა	superior	superius
inferior, ius - ქვედა	inferior	inferius
major, ius - უფრო დიდი	major	majus
minor, us - უფრო პატარა	minor	minus

ზედსართავთა შედარებითი ხარისხის ფორმები იბრუნებიან III ბრუნებით და სახელობითსა და ნათესაობითში აქვთ შემდეგი დაბოლოებები:

	M. F.	N.
Nom. sing.	-ior	-ius
Gen. sing	-ior-is	-ior-is
Nom. plur.	-ior-es	-ior-a
Gen. plur.	-ior-um	-ior-um

მაგ: წინა კიდე - margo anterior
წინა კიდის - marginis anterioris
წინა კიდეები - margines anteriores
წინა კიდეების - marginum anteriorum

უკანა ზედაპირი - facies posterior
უკანა ზედაპირის - faciei posterioris
უკანა ზედაპირები - facies posteriores
უკანა ზედაპირების - facierum posteriorum

დიდი ბორცვი - tuberculum majus
დიდი ბორცვის - tuberculi majoris
დიდი ბორცვები - tubercula majora
დიდი ბორცვების - tuberculorum majorum

სავარჯიშო:

I. თარგმნეთ ქართულ ენაზე:

Processus clinoideus posterior. Crista lacrimalis anterior. Cingulum membri inferioris. Fissura orbitalis superior. Arcus anterior et arcus posterior. Tuberculum anterius et tuberculum posterius. Fovaea articulares superiores. Fovea articularis inferior. Crista tuberculi majoris. Linea nuchae superior. Facies articularis posterior. Apertura thoracis inferior. Linea temporalis superior. Foramen erhmoidale posterius. Sulcus nervi petrosi minoris. Concha nasalis superior. Cornu minus. Canalis palatinus major. Fissura orbitalis inferior.

II. მოემზადეთ საკონტროლო წერისთვის:

ა) გაიმეორეთ: დიფტონგები, თანხმოვანთა გამოთქმა, დიგრაფები, "y" სამედიცინო ტერმინოლოგიაში, მახვილის წესები, არსებითი სახელი, ზედსართავი სახელი, შეთანხმებული და შეუთანხმებელი მსაზღვრელი.

ბ) თარგმნეთ ანატომიური ტერმინები ქართულიდან ლათინურად და ლათინურიდან ქართულად (განვლილი მასალის მიხედვით).

ზმნა
VERBUM

§19. გრამატიკული კატეგორიები

ლათინურ ენაში ზმნას ახასიათებს შემდეგი გრამატიკული კატეგორიები:

1. სამი პირი (persona): I, II და III.
2. ორი რიცხვი: Numerus singularis და Numerus pluralis.
3. ორი გვარი (Genus): მოქმედებითი (Genus activum) და ვნებითი (Genus passivum).
4. სამი კილო (Modus): თხრობითი (Modus indicativus), კავშირებითი (Modus conjunctivus) და ბრძანებითი (Modus imperativus).
5. ექვსი დროითი ფორმა, რომელთაგან ჩვენ შევისწავლით მხოლოდ აწმყოს (praesens).
6. ექვსი ინფინიტივუსი ანუ საწყისი (განუსაზღვრელობითი ფორმა), რომელთაგან შევისწავლით მხოლოდ აწმყოს მოქმედებითი გვარის ინფინიტივუსს (Infinitivus praesentis activi).
7. ოთხი სახის მიმღეობა, რომელთაგან შევისწავლით ორს: 1. აწმყოს მოქმედებითი გვარის მიმღეობას - Participium praesentis activi; 2. ნამყო სრულის ვნებითი გვარის მიმღეობას - Participium perfecti passivi.

§20. ზმნის ძირითადი სალექსიკონო ფორმები

ლათინურ ზმნას აქვს ოთხი ძირითადი ფორმა, რომელთა ფუძეებზე სხვადასხვა აფიქსების დამატებით იწარმოება ზმნის სხვა ფორმები. ძირითადი ფორმებია:

1. I persona singularis indicativi praesentis activi - აწმყოს მოქმედებითი გვარის თხრობითი კილოს მხოლობითი რიცხვის I პირი;
2. I persona singularis indicativi parfecti activi - ნამყო სრულის მოქმედებითი გვარის თხრობითი კილოს მხოლობითი რიცხვის I პირი;
3. supinum - სუპინუმი;
4. Infinitivis praesentis activi - აწმყოს მოქმედებითი გვარის ინფინიტივუსი.

ამ ფორმათაგან სიტყვაწარმოების თვალსაზრისით ყველაზე პროდუქტიულია სუპინუმი, რომლის შესაბამისი გრამატიკული კატეგორია ქართულში არა გვაქვს. ეს კი უნდა ვიცოდეთ, რომ იგი მოძრაობის აღმნიშვნელ ზმნებთან ერთად იხმარება და გამოხატავს მიზანს. მაგ.: "მოსასმენად", "აღსანიშნავად" და ა. შ.

განვიხილოთ ზოგიერთი ზმნის ძირითადი ფორმები და ვთარგმნოთ ისინი:

signo,	signavi,	signatum,	signāre;
აღვნიშნავ,	აღვნიშნე,	აღსანიშნად,	აღნიშვნა;
misceo,	miscui,	mixtum,	miscēre;
ვურევ,	შევურიე,	შესარევად,	შერევა;
divido,	divisi,	divisum,	dividĕre;
ვყოფ,	დავყავი,	დასაყოფად,	დაყოფა;
audio,	audivi,	auditum,	audīre.
ვისმენ,	მოვისმინე	მოსასმენად,	მოსმენა.

§21. ზმნის ფუძე და უღლება

ზმნის ფუძის დაბოლოების მიხედვით ლათინურ ენაში გვაქვს ოთხი უღლება.

I უღლების ზმნების ფუძე ბოლოვდება ā-ზე

II უღლების ზმნების ფუძე ბოლოვდება ē-ზე

III უღლების ზმნების ფუძე ბოლოვდება თანხმოვანზე, ან u-ზე

IV უღლების ზმნების ფუძე ბოლოვდება ī-ზე

ზმნის ფუძე ვი პოვოთ ინფინიტივუსის ფორმას უნდა ჩამოვაშოროთ -re დაბოლოება I, II და IV უღლებაში, ხოლო -ĕre III უღლებაში.

განვსაზღვროთ ზემოთ ნახსენები ზმნების ფუძე და უღლება:

signare	ფუძე	signā	ე. ი.	I უღლება
miscēre	ფუძე	miscē	ე. ი.	II უღლება
dividĕre	ფუძე	divid	ე. ი.	III უღლება
audīre	ფუძე	audī	ე. ი.	IV უღლება

რომ არ აგვერიოს II და III უღლების ზმნები, კარგად უნდა დავუკვირდეთ ინფინიტივუსს, თუ -re-ს წინა "e" გრძელია (ē), მაშინ ეს ხმოვანიც ფუძისეულია და მხოლოდ -re-ს ჩამოვაშორებთ; ხოლო თუ -re-ს წინა "e" მოკლეა (ĕ), მაშინ ეს "ĕ" შემაერთებელი ხმოვანია ზმნის ფუძესა და ინფინიტივუსის დაბოლოებას შორის. ამიტომაც "ĕre" უნდა ჩამოვაშოროთ აღნიშნულ სალექსიკონო ფორმას და ამ ტიპის ზმნები განეკუთვნებიან III უღლებას. შეცდომის თავიდან ასაცილებლად შეიძლება გამოვიყენოთ ზმნის პირველი სალექსიკონო ფორმაც. თუ "-o" ბოლოკიდურების წინ "e" აღინიშნება, მაშინ ეს ხმოვანი ფუძისეულია და საქმე გვაქვს მე-2 უღლებასთან; ხოლო თუ "o"-ს წინ "e" არ არის, მაშინ ზმნის ფუძე არ მთავრდება "ē"-ზე და ასეთი ზმნა III უღლებას განეკუთვნება.

§22. ზმნის ლექსიკური მინიმუმი

1. მკურნალობა - curo, curavi, curatum, curāre.
2. შერევა - misceo, miscui, mixtum, miscēre.
3. ხეხვა - tero, trivi, tritum, terĕre.
4. ღება - recipio, recepi, receptum, recipĕre.
5. მოსმენა - audio, audivi, auditum, audīre.
6. გაბურღვა, გახვრეტა - perforo, perforavi, perforatum, perforāre.
7. მიმაგრება - affigo, affixi, affixum, affigĕre.
8. დამიანებელარღვევა - laedo, laesi, laesum, laedĕre.
9. დაფქვა, დანაყვა - contundo, contundi, contusum, contundĕre.
10. გაჭრა - incido, incidi, incisum, incidĕre.
11. კბენა - mordeo, momordi, morsum, mordēre.
12. დახეულჭრილობა - lacero, laceravi, laceratum, lacerāre.
13. ჩხვლეტა - pungo, pupugi, punctum, pungĕre.
14. გამოხდა - destillo, destillavi, destillatum, desillāre.
15. დაფქვნა - pulvero, pulveravi, pulveratum, pulverāre.
16. გაფილტრა - filtro, foltravi, filtratum, filrtrāre.
17. წვა - uro, ussi, ustum, urĕre.
18. განზავება - diluo, dilui, dilutum, diluĕre.
19. ხარშვა - cuquo, coxi, coctum, coquĕre.
20. გასტერილება - steriliso, sterilisavi, sterilisatum, sterilisāre.
21. გაცემა - do, dedi, datum, dāre.
22. აღნიშნა - signo, signavi, signatum, signāre.
23. ხელახლანახვა - video, vidi, visum, vidēre.
24. დაყოფა - divido, divisi, divisum, dividĕre.
25. კვება - nutrio, nutrivi, nutritum, nutrīre.
26. განძიდება - abduco, abduxi, abductum, abducĕre.
27. მოტანა - affero, attuli, allatum, afferre.
28. გამოტანა - effero, extuli, elatum, effĕrre.
29. გადატანა - defero, detuli, delatum, defĕrre.
30. ასვლა - ascendo, ascendi, ascensum, ascendĕre.
31. ჩასვლა - descendo, descendi, descensum, descendĕre.
32. შეკავშირება, შეერთება - communico, communicavi, communicatum, communicare.
33. რყევა, ცახცახი - fluctuo, fluctuavi, fluctuatum, fluctuāre.
34. დაპირისპირება - oppono, opposui, oppositum, opponĕre.
35. დაბრუნება - recurro, recurri, recursum, recurrĕre.
36. დაჩქარება - accelero, acceleravi, acceleratum, accelerāre.
37. შემოსაზღვრა - limito, limitavi, limitatum, limitāre.
38. დარჩენა - permaneo, permansi, permansum, permanēre.
39. გაკვთაგამობა - disseco, dissecui, dissectum, dissecāre.

40. გადასახლებახეტიალი-migro, mogravi, migratum, migrāre.
41. ცვლამონაცვლეობა-alterno, alternavi, alternatum, alternāre.
42. დასუსტებაშემცირება-deficio, defeci, defectum, deficĕre.
43. განსხვავება-differe, distuli, dilatum, differe.
44. დამახინჯება,ფორმის დაკარგვა - deformo, deformavi, deformatum, deformāre.
45. დაჩირქებადამწიფება-abscedo, abscessi, abscessum, abscedĕre.
46. შეწყვეტა-intermitto, intermissi, intermissum, intermittĕre.
47. შეჩერება-remitto, remisi, remissum, remittĕre.
48. დართვა,მირთმება-interccuro, intercucuri, intercursum, intercurrĕre.
49. ცოცვა-serpo, serpsi, serptum, serpĕre.
50. კანკალი-tremo, tremui, tremitum, tremĕre.
51. შეღწევა-penetro, penetravi, penetratum, penetrāre.
52. ამოძრავებაშენახლრება-agito, agitavi, agitatum, agitāre.
53. ბოლვაუგონოდყოფნა-deliro, deliravi, deliratum, delirāre.
54. აღგზნებაგამოწვევა-excito, excitavi, excitatum, excitāre.
55. დახმარება-adjuvo, adjuvi, adjutum, adjuvāre.
56. შესწორება-corrigo, correxi, correctum, corrigĕre.
57. დასუსტება-laxo, laxavi, laxatum, laxāre.
58. გაწმენდა-purgo, purgavi, purgatum, purgāre.
59. ფორმირებადადგენა-consitituo, constitui, constitutum, constituĕre.

საშარჯიშო:

I. ამოწერეთ და თარგმნეთ აიი გმნის სალექსიკონო ფორმები, განსაზღვრეთ მათი ფუძე და უღლება.

II. ხაზი გაუსვით მოცემული გმნების ფუძეებსა და სუპინუმს, ჩამოთვალეთ გმნისა და სუპინუმის ფუძისაგან ნაწარმოები სიტყვები:

1. დათმობაალიარება-concedo, concessi, concessum, concedĕre.
2. მიმაგრებამხარდაჭერა-confirmo, confirmavi, confirmatum, confirmāre.
3. წაყვანაგაძღოლა-duco, duxi, ductum, ducĕre.
4. გამოფენა-expono, exposui, expositum, exponĕre.
5. მკურნალობამზრუნველობა-curo, curavi, curatum, curāre.
6. სრბილი-curro, cucuri, cursum, currĕre.
7. გამოცხადებათქმა-dico, dixi, dictum, dicĕre.
8. (ორმოს)თხრა-fodio, fodi, fossum, fodĕre.
9. გჯანსაღება-sano, sanavi, sanatum, sanāre.
10. მუშაობა-laboro, laboravi, laboratum, laborāre.

მაგ.: სწავლება-deceo, docui, doctum, docĕre.
დოქტორი, დოცენტი, დოქტრინა, დოქტორანტურა...

III. მოცემული ზმნების ინფინიტივუსის მიხედვით განსაზღვრეთ მათი ფუძე და უღლება:

ავსება - implēre
შეკრება, მოგროვება - colligĕre
მიღება, შესმა - suměre
გაცუმება - tacēre
დაფარვა - tegĕre
სვლა - venīre
დანახვა - vidēre
შეერთება - jungĕre
კარგად ყოფნა - valēre
წერა - scribĕre

§23. ბრძანებითი კილო
MODUS INPERATIVUS

ლათინურ ენაში შეიძლება ებრძანოს მხოლოდ მეორე პირს და ამ კილოს აქვს მხოლობითი და მრავლობითი რიცხვის მეორე პირის ფორმები. I, II და IV უღლებაში ბრძანებითი კილოს მხოლობითი რიცხვის ფორმა ემთხვევა ზმნის ფუძეს. III უღლების ზმნების ფუძეს კი ემაგება -e.

ინფინიტივუსი	ფუძე	ბრძანებითი კილოს მხ. რიცხვი
cūrāre მკურნალობა	cura I უღლება	cura! უმკურნალე!
dare გაცემა	da I უღლება	da! გაეცი!
docēre სწავლება	doce II უღლება	doce! ასწავლე!
micēre შერევა	misce II უღლება	misce! შეურიე!
dividĕre დაყოფა	divid III უღლება	divide! დაყავი!
audīre მოსმენა	audi IV უღლება	audi! ისმინე!
terĕre ხეხვა	ter III უღლება	tere! გახეხე!

III უღლების ზოგიერთი ზმნა ბრძანებითი კილოს საწარმოებლად

არ დაირთავს -ĕ-ს.

dicĕre	dic!	facĕre	fac!
თქმა	თქვი!	კეთება	აკეთე!

ბრძანებითი კილოს მრავლობითი რიცხვის საწარმოებლად I, II და IV უღლების ზმნებს უკანვე ემატება სუფიქსი -te, ხოლო III უღლების ზმნებს -ite.

უმკურნალე!-cirate!	ასწავლეთ!-docete!
გაეცით!-date!	შეურიეთ!-miscete!
დაყავით!-dividite	მოისმინეთ!-audite!
გახეხეთ!-terite!	

უარყოფითი ბრძანებითი იწარმოება ზმნის ინფინიტივუსის ფორმის წინ უარყოფითი ნაწილაკის noli (მხოლობითში), nolite (მრავლობითში) დამატებით.

მაგ.:	არ დააზიანო-noli nocēre!
	არ დააზიანოთ-nolite nocēre! *

სავარჯიშო:

I. მოცემული ინფინიტივუსის ფორმების მიხედვით, აწარმოეთ ბრძანებითი კილოს ფორმები და თარგმნეთ:

აღება - recipĕre	კვება - nutrīre
გაჭრა - incidĕre	გახეხვა - terĕre
გამოხდა - destillāre	შეკრება - colligĕre
განზავება - diluĕre	მუშაობა - laborāre
ხარშვა - cequĕre	მიმაგრება - affigĕre

მაგ: აღება - recipĕre, recipe! - აიღე! recipite - აიღეთ!

II. გაარჩიეთ, თარგმნეთ:

1. Divide massam tabulettarum! 2. Pulverate tabulettas! 3. Tere Camphoram! 4. Divide et impera! 5. Veni, vidi, vici. 6. Noli perforare! 7. Agitate liquores! 8. Doce linguam Latinam! 9. Misce te substantias! 10: Medice, cura fracturam digitorum pedis! 11. Vivĕre est cojitāre. 12. Cojito, ergo sum. 13. Collige herbam Valerianae!

---

*არ დააზიანო! არ ავნო! ანგარიშის ეპირველესი ლოგიკოსაებია.

§24. ანმყო დროის თხრობითი კილო

გმნის ფორმათა-ცელას პირისა და რიცხვის მიხედვით ულება ჰქვია. ულებისას ლათინურ გმნას, ისევე როგორც ქართულს, არ სჭირდება პირის ნაცვალსახელების დართვა, რადგან აფიქსების საშუალებით პირის ფორმები უნაცვალსახელოდაც მკაფიოდ განსხვავდებიან ერთმანეთისაგან.

აწმყოს მოქმედებითი და ვნებითი გვარის პირის ნიშნებია:

Genus activum		Genus passivum	
N. sing.	N. plur.	N. sing.	N. plur
1. -o	-mus	-or	-mur
2. -s	-tis	-ris	-mini
3. -t	-nt	-tur	-ntur

I, II და IV ულების გმნებს პირის ნიშნები დაემატება პირდაპირ ფუძეზე და მივიღებთ ამა თუ იმ პირის ფორმას.

შენიშვნა: 1. I ულების გმნებში მხოლობითი რიცხვის I პირის ნიშანი შეერწყმის ფუძის ბოლო ხმოვანს (a + o = o).

I ULება SIGNĀRE - ანიშვნა

Genus activum		Genus passivum	
N. sing.	N. plur.	N. sing.	N. plur.
1. sign-o	signa-mus	sign-or	signa-mur
2. signa-s	signa-tis	signa-ris	signa-mini
3. signa-t	signa-nt	signa-tur	signa-ntur

II ULება VIDĒRE - ხედვა

Genus activum		Genus passivum	
N. sing.	N. plur.	N. sing.	N. plur.
1. vide-o	vide-mus	vide-or	vide-mur
2. vide-s	vide-tis	vide-ris	vide-mini
3. vide-t	vide-nt	vide-tur	vide-ntur

შენიშვნა: 2. IV ულების მრავლობითი რიცხვის III პირში -nt, -tur, დაბოლოებების წინ ფუძის შემდეგ ჩნდება თემატური ხმოვანი -u.

IV უღლება AUDIRE - მოსმენა

Genus activum		Genus passivum	
N. sing.	N. plur.	N. sing.	N. plur.
1. audi-o	audi-mus	audi-or	audi-mur
2. audi-s	audi-tis	audi-ris	audi-mini
3. audi-t	audi-u-nt	audi-tur	audi-u-ntur

შენიშვნა: 3. III უღლების მწნები (პირველი პირის გარდა) პირის ნიშნებს დაირთავენ თემატური ხმოვნის საშუალებით. -nt-ს წინ u ხმოვანია, r-ს წინ ĕ, დანარჩენი პირის ნიშნების წინ კი - i.

III უღლება DIVIDĔRE - მოსმენა

Genus activum		Genus passivum	
N. sing.	N. plur.	N. sing.	N. plur.
1. divid-o	divid-i-mus	vidid-or	divid-i-mur
2. divid-i-s	divid-i-tis	divid-ĕ-ris	divid-i-mini
3. divid-i-t	divid-u-nt	divid-i-tur	divid-u-ntur

***

1. Bene dignoscitur; bene curantur - რასაც კარგად შეიცნობ, კარგად განკურნავ.
2. Festina lente! - იჩქარე ნელა!
3. Medice, cura te ipsum! - ექიმო, განკურნე საკუთარი თავი!
4. Noli nocēre! - არ დააზიანო (არ ავნო)!
5. Mala herba cito crescit - სარეველა (ცუდი ბალახი) სწრაფად იზრდება.
6. Dum spiro, spero - სანამ ვცოცხლობ, ვიმედოვნებ.
7. Salve! - მოგესალმები (გამარჯობა)!
8. Vale! - კარგად იყავი!

§25. ყოფნა ზმნის უღლება აწმყო დროის თხრობით კილოში

ESSE - ყოფნა

N. sing.	N. plur.
1. sum - ვარ	summus - ვართ
2. es - ხარ	estis - ხართ
3. est - არის	sunt - არიან

სავარჯიშო:

I. აუღლეთ აწმყოს მოქმედებით და ვნებით გვარში შემდეგი ზმნები: ხარშვა, კვება, მუშაობა, წასმა, განზავება, მკურნალობა, გახეხვა.

II. გაარჩიეთ, თარგმნეთ:

1. Destillamus aquam bis. 2. Osteologiam bene studemus. 3. Puer suturas calvariae monstrat. 4. Columna vertebralis aliter columna vertebrarum nominatur. 5. In histologia studeo cellulas prismaticam, sphericam, squamosam, planam, stellatam. 6. Vesicula est vesica parva, canaliculis - canalis parvus.

§26. კავშირებითი კილო
MODUSCONJUMCTIVUS

კავშირებითი კილოს ზმნები ლათინურ ენაში გამოხატავენ შესაძლო, დასაშვებ მოქმედებას. მთქმელის სურვილს ან ნებას. კონიუნქტივს ის განასხვავებს ინდიკატივის ანუ თხრობითი კილოსაგან, რომ ამ უკანასკნელში გადმოცემულია ის მოქმედება, რომელიც მთქმელს რეალობად ესახება, კავშირებითი კილო კი გამოხატავს შესაძლებელ ან შეუძლებელ, სასურველ ან არასასურველ მოქმედებას:

მაგ.: ნეტავ მოგემზადებინა წამალი.
რომ მოგვეყვანა ექიმი.
ნეტა არ დაიგვიანოს.

აწმყოს კავშირებითი კილო Praesens conjunctivi იწარმოება ზმნის ფუძეზე -e ან -a სუფიქსების ღართვით: -e I უღლების ზმნების ფუძეს ემატება, -a კი II, III და IV უღლებისას. შემდეგ კი სუფიქსიან ზმნას ეღერთვის პირის ნიშნები. ზმნის ფუძე +a (II, III, IV ურლება). e (I უღლება) + პირის ნიშნები.

Praesens conjunctivi activi

პირი, რიცხვი	I უღლება	II უღლება	III უღლება	IV უღლება
N. sing.	curem	misceam	teram	audiam
	cures	misceas	teras	audias
	curet	misceat	terat	audiat
N. plur.	curemus	misceamus	teramus	audiamus
	cureris	misceatis	teratis	audiatis
	curent	misceant	terant	audiant

Praesens conjunctivi passivi

N. sing.	curer	miscear	terar	audiar
	cureris	miscearis	teraris	audiaris
	curetur	misceatur	teratur	audiatur
N. plur.	curemur	misceamur	teramur	audiamur
	ciremini	misceamini	teramini	audiamini
	curentur	misceantur	terantur	audiantur

კონიუნქტივი მარტივ წინადადებაში შეიძლება გამოხატავდეს:

ა) მოწოდებას იმ მოქმედებისაკენ, რომელშიც თვითონ მთქმელიც მიიღებს მონაწილეობას.

მაგ.: Laboramus - მოდით ვიმუშაოთ!
Gaudeamus* - მოდითვიმხიარულოთ!
Servamus patriae - ვემსახუროთ სამშობლოს!

ბ) აკრძალვას - მე-2 პირის ფორმა უარყოფით ნაწილაკთან ერთად.

მაგ.: Ne venias! - არ მოხვიდე!
Ne misceatis! - არ შეურიოთ!

გ) სურვილს, თუ ახლავს utinam - ო, ნეტავ.
Utinam sciat! - ნეტავ იცოდეს!

დ) დათმობას, დაშვებას, ქართულად ითარგმნება "დავუშვათ" მშნის დახმარებით.

მაგ.: Sit hoc iter difficile - დავუშვათ გზა ძნელია.

ე) მერყეობას, ორჭოფობას. მაგ.: Quid agam? - რა ვქნა?

ვ) არადამაჯერებელ მტკიცებას. მაგ.: Hoc non dicam - ამას ვერ ვიტყოდი.

---

*Gaudeumus - სტუდენტური ჰიმნის სათაურია.

§27. ზმნა
FIO, FACTUM SUM, FIERI

ეს ზმნა აღნიშნავს კეთებას, მოხდენას, ჩამოყალიბებას და გამოყენებას. როგორც "facio - ვაკეთებ" ზმნის ვნებითი გვარის ფორმა. მისი ფუძეა fi. იუღლება IV უღლების ზმნებივით უმნიშვნელო ცვლილებებით. კერძოდ,ი არ დაირთვის თემაგურ ხმოვანს r, s, t თანხმოვნების წინ.

FIO ზმნის უღლება

Praesens	indicativi	Praesens conjunctivi
რიცხვი	პირი	
N. sing.	1. fio	fiam
	2. fis	fias
	3. fit - კეთდება	fiat - გაკეთდეს
N. plur.	1. არა აქვს	fiamus
	2. არა აქვს	fiatis
	3. fiunt - კეთდებიან	fiant - გაკეთდნენ

კავშირებითი კილო განსაკუთრებით ხშირად გამოიყენება რეცეპტში ისეთი სამკურნალო საშუალებების გამოწერისას, რომლებიც აფთიაქში უნდა დამზადდეს, იმ ოპერაციების აღსანიშნავად, რომლებიც პროვიზორმა უნდა ჩაატაროს ექიმის მითითებით.

მაგ: Misceatur - გაერიოს (შეერიოს)
Signetur - აღენიშნოს (დაეტიკეტოს)
Solvatur - დაე,გაიხსნას.
Dentur tales doses - გაიცეს ასეთი დოზები.

კონიუნქტივი შეიძლება შეგვხვდეს რთულ ქვეწყობილ წინადადებაში, სადაც დამოუკიდებელი წინადადება იწყება კავშირით "ut - რათა, რომ".*

Misce, ut fiat unguentum - შეურიეთ რომ დამზადდეს (გაკეთდეს) მალამო.
Tere, ut fiat pulvis - გახეხეთ, რომ დამზადდეს ფხვნილი.

**რეცეპტურაში ut კავშირი ხშირად აღარ იხმარება, თუმცა იგულისხმება. მაგ: Misce, fiat globuli - შეურიე (რომ) დამზადდეს ბრუთულები.*

Stet loco frigido, ut formetur gelatina -იდგას ცივ ადგილზე, რომ წარმოიქმნას ჟელატინი.

სავარჯიშო:

I. გაარჩიეთ მნები და თარგმნეთ წინადადებები:

1. Adde massam pilularum quantum satis, ut fiant pilulae numero 50. 2. Solutio sterilisetur. 3. Liquores filtrentur. 4. Cito dispensetur! 5. Fiat lux! 6. Liquores in lagenas infundantur. 7. Olea aetherea in lagenis obturatis serventur.

II. თარგმნეთ ლათინურ ენაზე:

1. ექიმმა გამოწეროს წამალი.
2. იოდი გაიხსნას ქსეროფორმში.
3. ნაჩვენები იქნება წინამხრის ჩონჩხი.
4. გაიხეხოს ქაფური!
5. გახმეს კატაბალახა.
6. მედიკამენტი ინახებოდეს ცივ ადგილზე.
7. მასა დაიყოს თანაბარ ნაწილებად.

§28. არსებით სახელთა I ბრუნება
DECLINATIOPRIMA

I ბრუნებით იბრუნებიან მდედრობითი სქესის არსებითი სახელები, რომელთაც Nom. sing.-ში აქვთ -a დაბოლოებახოლო Gen. sing.-ში -ae.

მაგ.:

ფრთა-ala, ae f
მალა-vertebra, ae f (spondylos)
სვეტი-columna, ae f
ნეკნი-costa, ae f
ქალას თაღი-calvaria, ae f
ქედი-crista, ae f
იდაყვი-ulna, ae f

I ბრუნების არსებით სახელთა ბრუნვის ნიშნები

	N. sing.	N. plur.
Nom.	-a	-ae
Gen.	-ae	-arum
Dat.	-ae	-is
Acc.	-am	-as
Abl.	-a	-is

ala, ae f -ფრთა

	N. sing.	N. plur.
Nom.	ala	al-ae
Gen.	al-ae	al-arum
Dat.	al-ae	al-is
Acc.	al-am	al-as
Abl.	al-a	al-is

შეუთანხმებელი მსაზღვრელი I ბრუნებაში.

ბეჭის ქედი - crista scapulae
ქვედა ყბის ნაჭდევი - incisura mandibulae
ქალას თაღის ნაკერი - sutura calvariae
ლოყის ფოსო - fossa buccae

	N. sing.	N. plur.
Nom.	sutura calvariae	sutur-ae calvariae
Gen.	sutur-ae calvariae	sutur-arum calvariae
Dat.	sutur-ae calvariae	sutur-is calvariae
Acc.	sutur-am calvariae	sutur-as calvariae
Abl.	sutur-a calvariae	sutur-is calvariae

შეთანხმებული მსაზღვრელი I ბრუნებაში.

ცრუ ნეკნი - costa spuria
მარჯვენა ბეჭი - scapula dextra
ნამდვილი ნეკნი - costa vera
მარცხენა ლოყა - bucca sinistra

	N. sing.	N. plur.
Nom.	costa vera	cost-ae ver-ae
Gen.	cost-ae ver-ae	cost-arum ver-arum
Dat.	cost-ae ver-ae	cist-is ver-is
Acc.	cost-am ver-am	cost-as ver-as
Abl.	cost-a ver-a	cost-is ver-is

§29. I ბრუნების არსებით სახელთა ლექსიკური მინიმუმი

1. cellula, ae f (ბერძნ. cyt-us)- უჯრედი
2. cornea, ae f (ბერძნ. karat)- რქოვანა
3. fibula, ae f – წვივის მცირე ძვალი
4. fractura, ae f – მოტეხილობა
5. lingua, ae f (ბერძნ. glossa)- ენა
6. mandibula, ae f – ქვედაყბა
7. maxilla, ae f – ზედაყბა
8. pneumonia, ae f - ფილტვების ანთება
9. retina, ae f -ბადურა
10. tibia, ae f - წვივის დიდი ძვალი
11. vena, ae f (ბერძნ. phleb-os)- ვენა
12. clavicula, ae f – ლავიწი
13. scapula, ae f -ბეჭი
14. costa, ae f -ნეკნი
15. crista, ae f -ქედი
16. ala, ae f -ფრთა
17. fascia, ae f -ფასკია, კუნთის გარსი
18. fossa, ae f -ფოსო
19. fossula, ae f -ფოსუკი
20. fovea, ae f -ორმო, ღრმული
21. fissura, ae f -ნაპრალი
22. apertura, ae f -ხვრელი, შესავალი
23. glandula, ae f (ბერძნ. aden)- ჯირკვალი
24. incisura, ae f -ნაჭდევი
25. sutura, ae f -ნაკერი
26. spina, ae f -წვეტი
27. squama, ae f -ქოცი
28. trochlea, ae f -ჭანჭი
29. medulla, ae f (ბერძნ. myelos)- ზურგის ან ძვლის ტვინი
30. vesica, ae f (ბერძნ. cystis)- ბუშტი
31. bucca, ae f -ლოყა
32. Althaea, ae f -ტუტბი
33. Amygdala, ae f -ნუში (ნაყოფი)
34. ampulla, ae f -ამპულა
35. aqua, ae f (ბერძნ. hydr)- წყალი
36. aqua destillata -გამოხდილი წყალი
37. Atropa belladonna -ბელადონა
38. Atropa caucasica -შბაგა
39. Camphora, ae f -ქაფური

40. Caphora trita - გასეხილი ქაფური
41. Convallaria, ae f - შროშანა
42. gutta, ae f - წვეთი
43. planta, ae f (ბერძ. phyton) - მცენარე
44. berba, ae f – ბალახი
45. pilula, ae f - აბი
46. tabuletta, ae f - ტაბლეტი
47. tinctura, ae f - ნაყენი
48. mixtura, ae f - ნარევი
49. Mentha, ae f - პიტნა
50. Valeriana, ae f - კატაბალახა
51. Calendula, ae f - გულყვითელა
52. Salvia, ae f - სალბი
53. Urtica, ae f - ჭინჭარი
54. capsula, ae f - კაფსულა
55. Periploca, ae f - ღვედკეცი
56. Gelatina, ae f - ჟელატინი
57. Senna, ae f - სინამაქი
58. officina, ae f - აფთიაქი
59. Schizandra, ae f - ლიმონურა
60. Liquiritia, ae f - ძირტკბილა

***

Tabula rasa - სუფთა დაფა.
Persona grata - სასურველი პირი.
Persona non grata - არასასურველი პირი.
Terra incognita - უცნობი მიწა.
Invia est in medicina via sine lingua Latina - გაუვალია მედიცინაში გზა ლათინური ენის გარეშე.
Aquila non captat muscas - არწივი არ იჭერს ბუზებს.

სავარჯიშო:

I. აბრუნეთ
cellula plana - ბრტყელი უჯრედი;
lamina externa - გარეთა ფირფიტა;
incisura vertebrae - მალის ნაჭდევი;
spina scapulae - ბეჭის წვეტი;
aqua destillata - გამოხდილი წყალი;
tinctura Urticae - ჭინჭრის ნაყენი;
aqua Amygdalarum - ნუშის წყალი;
capsula amylacea - სახამებლის კაფსულა.

II. გაარჩიეთ, თარგმნეთ:
Protuberantia occipitalis externa. Linea nuchae superior. Apertura thoracis. Crista occipitalis interna. Fossa glandulae

lacrimalis. Linea nuchae inferior. Apertuta externa aquaductus vestibuli. Incisura jugularis. Incisura parietalis. Fossa hypophysialis. Fossura orbitalis superior. Concha nasalis superior. Sella turcica. Apertura sinus aphenoidalis.

III. თარგმნეთ ლათინურად:

ა) ნამდვილი ნეკნი. ცრუ ნეკნი. კეფის ქიცვი. ნამდვილი ნეკნები. როკის ფოსო. შუბლის (ძვლის) ქაცვი. ლატერალური (გვერდითი) ფირფიტა. დაცხრილული ფირფიტა. ქიცვიანი ნაკერი. განივი ხაზები. ბეჭის წვეტი. ლოყის ფოსო. მალის ნაჭდევი.

ბ) წყლის წვეთი. მცენარეების ნარევი. პიგნის წყალი. ქაფურის მალამო. ნუშის წყალი. აბების მასა. კატაბალახას ნაყენი. კატაბალახას აბები. ტუხტის ნარევი. ბალახების ნაყენი.

§30. წინდებული - PRAEPOSITIO

ლათინურ ენაში წინდებული შეიძლება დაერთოს არსებითს ან ნაცვალსახელს მხოლოდ აკუზატივუსში ან აბლატივუსში.

წინდებულები, რომლებიც მოითხოვენ სახელს აკუზატივუს ბრუნვაში:

ad - მდე, თვის
adversus - წინააღმდეგ
ante - მდე, წინ
apud - თან, ახლოს
circum - ირგვლივ, ახლოს
contra - წინააღმდეგ, საპირისპიროდ
extra - გარეთ, გარდა
infra - ქვემოთ, ქვეშ
intra - შიგნით
inter - შორის
post - შემდეგ, უკან
propter - ახლოს, გამო
supra - ზემოთ, - ზე
ultra - იქით
per - გავლით, საშუალებით, განმავლობაში

მაგ.:
ad usum internum - შინაგანი ხმარებისათვის
ad usum externum - გარეგანი ხმარებისათვის
per rectum - სწორი ნაწლავის საშუალებით
contra tussim - ხველების საწინააღმდეგოდ
post operationem - ოპერაციის შემდეგ
inter musculos - კუნთებს შორის
per diem - დღის განმავლობაში
ante operationem - ოპერაციის წინ

წინდებულები, რომლებიც მოითხოვენ სახელს აბლატივუსში:

a, ab, abs - გან, მიერ
pro - თვით, წინ, ნაცვლად

e, ec, ex -გან,-დან
cum -ურთ
de -შესახებმიხედვით
prae -წინ
sine -გარეშე

მაგ: ab ovo -კვერცხიდან
ex herbis -ბალახებისაგან
cum saccharo -შაქართან ერთად
de medicina -მედიცინის შესახებ
pro narcosi -ნარკოზისთვის
sine aqua -უწყლოდ

წინდებულები, რომლებიც მოგვიგებენ კითხვაზე საით? მოითხოვენ სახელს accusativus ბრუნვაში, ხოლო კითხვაზე სად? -abbativus-ში.

in -ში,-ზე
sub -ქვეშ
super -ზემო

მაგ: Infunde tincturam in lagoenam -ჩაასხი ნაყენი ბოთლში
Tinctura est in lagoena -ნაყენი ბოთლშია

§31. I ბრუნების ბერძნული არსებითი სახელები

I ბრუნებით იბრუნვიან აგრეთვე გალათინურებული ბერძნული არსებითი სახელები, რომლებიც ბრუნებისას ლათინური არსებითი სახელებისაგან არაფრით არ განსხვავდებიან. ასეთებია:

diphtheria, ae f -ხუნაგი
Mentha, ae f -პიტნა
althaea, ae f -ტუსაგი
Ephedra, ae f -ეფედრაკენისმუხლა
hysteria, ae f -ისტერია*
Glycyrrhiza, ae f -ძირკბილა(ლათ.liquiritia, ae f)
Polygala, ae f -წიწინაური
Periploca, ae f -ღვედკვეცი
Amygdala, ae f -ნუში(ნაყოფი)

** წარმოდგება ბერძნული "hystera -საშვილოსნო"-საგან. არქაულ ხანაში მიაჩნდათ, რომ ეს დაავადება დაკავშირებულია საშვილოსნოს პათოლოგიასთან.*

ამავე ტიპის არსებითებს მიეკუთვნება Camphora, ae f -ქაფური*.

ბერძნული არსებითი სახელების იმ ნაწილმა, რომელსაც Nom. sing.-ში აქვს -e ხოლო Gen.sing.-ში -es ბოლოკიდური, მხოლობითი რიცხვის ზოგიერთ ბრუნვაში შეინარჩუნა ბერძნული დაბოლოება, დანარჩენ ბრუნვებში კი ლათინური არსებითი სახელებისაგან ისინიც არ განსხვავდებიან. ასეთებია:

cele, es f -თიაქარი(ლათ.Hernia, ae f)
encephalocele, es f -თავის ტვინის თიაქარი
Aloე, ეs f -ალოე
Hippophaე, ეs f -ქაცვი
Hirochloე, ეs f -ოქროჩალა
chole, es f -ნაღველი
phlegmone, es f -ფლეგმონა,ჩირქოვანი ანთება
dyspnoე, ეs f -ქოშინი
eupnoე, ეs f -სწორი სუნთქვა
acne, es f -ფურიმჭამელა
systole, es f -სისტოლა
diastole, es f -დიასტოლა
Kalanchoე, ეs f -კალანქოე
diplóე, ეs f -ბრგყელი ძვლების ღრუბლისებრი ნივთიერება
rhaphe, es f -ნაკერი(ლათ.sutura, ae f)

ბრუნების ნიმუში

	No. sing.
Nom.	systole
Gen.	systol-es
Dat.	systole-ae
Acc.	systol-en
Abl.	systol-e

ამ ტიპის არსებით სახელებს თუკი აქვთ მრავლობითი რიცხვის ფორმა, ლათინური არსებითი სახელებისაგან არ განსხვავდებიან.

თავისებურად იბრუნვიან მამრობითი სქესის ბერძნული არსებითი სახელებიც რომლებიც Nom. sing.-ში -es-ზე ხოლო Gen. sing.-ში -ae-ზე ბოლოვდებიან.

მაგ.: diabetes, ae m -დიაბეტი

*ეს მცენარე არაბებმა შემოიგანეს ინდოეთიდან (არაბულად kafur - ნიშნავს თეთრს).

ascites, ae m -ასციგისითხე მუცლის ღრუში (მუცლის წყალმანკი)

	No. sing.
Nom.	diabetes
Gen.	diabet-ae
Dat.	diabet-ae
Acc.	diabet-am ან diabeten
Abl.	diabet-a

§32. არსებით სახელთა II ბრუნება
DECLINATIO SECUNDA

II ბრუნებით იბრუნვიან მამრობითი და საშუალო სქესის მხოლოდ ის არსებითი სახელები, რომელთაც Nom. sing.-ში აქვთ დაბოლოება -i

ა) **მამრობითი სქესის არსებითებს** Nom. sing.-ში აქვთ დაბოლოება -us ან -er.მაგ:

sulcus, i m -ღარი	puer, i m -ბიჭი
radius, i m -სხივის ძვალი	ramus, i m -ტოტი
angulus, i m -კუთხე	peadiater, tri m -პედიატრი
magister, tri m -მასწავლებელი	cancer, cri m -კიბო

II ბრუნების მამრობითი სქესის არსებით სახელთა ბრუნვის ნიშნები

	N. sing.	N. plur.
Nom.	-us, -er	i
Gen.	i	-orum
Dat.	-o	-is
Acc.	-um	-os
Abl.	-o	-is

ბრუნების ნიმუშები

	N. sing.	N. plur.	N. sing.	N. plur.
Nom.	ramus	ram-i	cancer	cancr-i
Gen.	ram-i	ram-orum	cancr-i	cancr-orum
Dat.	ram-o	ram-is	cancr-o	cancr-is
Acc.	ram-um	ram-os	cancr-um	cancr-os
Abl.	ram-o	ram-is	cancr-o	cancr-is

ასევე იბრუნვის არსებითი სახელი vir, i m- მამაკაცი (ბერძნ. andr)

	N. sing.	N. plur.
Nom.	vir	vir-i
Gen.	vir-i	vir-orum
Dat.	vir-o	vir-is
Acc.	vir-um	vir-os
Abl.	vir-o	vir-is

შეუთანხმებელი მსაზღვრელი

თვალის კუნთი - musculus oculi

	N. sing.	N. plur.
Nom.	musculus oculi	muscul-i culi
Gen.	muscul-i culi	muscul-orum oculi
Dat.	muscul-o culi	muscul-is culi
Acc.	mucsul-um oculi	muscul-os culi
Abl.	muscul-o culi	muscul-is culi

შეთანხმებელი მსაზღვრელი

ჯანმრთელი ბიჭი - puer sanus

	N. sing.	N. plur.
Nom.	puer sanus	puer-i san-i
Gen.	puer-i san-i	puer-orum san-orum
Dat.	puer-o san-o	puer-is san-is
Acc.	puer-um san-um	puer-os san-os
Abl.	puer-o san-o	pier-is san-is

ბ) **II ბრუნების საშუალო სქესის არსებით სახელებს** Nom. sing.-ში აქვთ დაბოლოება -um ან -on. უკანასკნელი დაბოლოება მხოლოდ ბერძნული წარმოშობის არსებით სახელებს აქვთ. II ბრუნების საშუალო სქესის არსებითი სახელებია:

septum, i n - ძგიდე	manubrium, i n - ტარი
tuberculum, i n - ბორცვი	membrum, i n - კიდური
sternum, i a - მკერდი	skeleton, i n - ჩონჩხი
dorsum, i n - ზურგი	ligamentum, i n - იოგი
olecranon, i n - იდაყვის მორჩი	ganglion, i n - კვანძი

II ბრუნების საშიალო სქესის არსებით სახელთა ბრუნვის ნიშნები

	N. sing.	N. plur.
Nom.	-um ან -on	-a
Gen.	-i	-orum
Dat.	-o	-is
Acc.	-um ან -on	-a
Abl.	-o	-is

საშუალო სქესის არსებითი სახელები ამყღავნებენ შემდეგ თავისებურებებს:

1.Acc. sing. ყოველთვის ემთხვევა Nom. sing.-ს.
2.Acc. plur. ყოველთვის ემთხვევა Nom. plur.-ს და მთავრდება "a" ხმოვანზე.

გავითვალისწინოთ ეს თავისებურებები და ვაბრუნოთ არსებითი სახელები

	septum, i n -ძგიდე		skeleton, i n -ჩონჩხი	
	N. sing.	N. plur.	N. sing.	N. plur.
Nom.	septum	sept-a	skelet-on	skelet-a
Gen.	sept-i	sept-orum	skelet-i	skelet-orum
Dat.	sept-o	sept-is	skelet-o	skelet-is
Acc.	sept-um	sept-a	skelet-un	skelet-a
Abl.	sept-o	sept-is	skelet-o	skelet-is

შეუთანხმებელი მსაზღვრელი

დაფის ღრუ - cavum tympani

	N. sing.	N. plur.
Nom.	cavum tympani	cav-a tympani
Gen.	cav-i tympani	cav-orum tympani
Dat.	cav-o tympani	cav-is tympani
Acc.	cav-um tympani	cav-a tympani
Abl.	cav-o tympani	cav-is tympani

შეთანხმებელი მსაზღვრელი

ყვითელი იოგი - ligamentum flavum

	N. sing.	N. plur.
Nom.	ligamntum flavum	ligamet-a flav-a
Gen.	ligament-i flav-i	ligament-orum tflav-orum
Dat.	ligament-o flav-o	ligament-is flav-is
Acc.	ligament-um flav-um	ligament-a flav-a
Abl.	ligament-o flav-o	ligament-is flav-is

***

Loco citato - ციტირებულ ადგილას.

Homo ornat locum, non locus huminem - ადამიანი ამკობს ადგილს და არა ადგილი ადამიანს.

Anno Domini - ქრისტეს აქეთ (ჩვენი წელთაღრიცხვით).

Anno mundi - სამყაროს შექმნიდან.

Ab ovo - თავიდან (კვერცხიდან).

Curriculum vitae - ავტობიოგრაფია.

სავარჯიშო:

I. აბრუნეთ: musculus rectus - სწორი კუნთი;
nucleus planus - ბრტყელი ბირთვი;
ventriculus dexter - მარჯვენა პარკუჭი;
angulus costae - ნეკნის კუთხე;
sceleton antebrachii - წინამხრის ჩონჩხი;
atrium sinistrum - მარცხენა წინაგული;
extractum fluidum - თხიერი გამონაწვლილი;
remedium internum - შინაგანი სამკურნალო საშუალება.

II. გაარჩიეთ, თარგმნეთ:

Suturae cranii. Rostrum sphenoidale. Sulcus lacrimalis. Sulcus palatinus major. Canaliculus mastoideus. Sulci arteriosi. Sulcus sinus petrosi inferioris. Angulus occipitalis. Tuberculum pharyngeum. Cranium cerebrale. Manubrium sterni. Tuberculum musculi scaleni anterioris.

III. თარგმნეთ ლათინურად ანატომიური ტერმინები:

სიგმოიდური სინუსის ღარი. მკერდის კუთხე. ლავიწისქვეშა არტერიის ღარი. მკერდის ტარი. ნეკნის ღარი. ნეკნის კუთხე. არტერიის ტოტი. თვალების ნერვები და კუნთები. ტერფის თითები. მარჯვენა თვალი. გრძელი ცხვირი. კუჭის წილი. თვალის ფსკერი. ბურგის კუნთი. ნეკნის ყელი. წინამხრის ჩონჩხი. ქალას ნაკერები.

IV. თარგმნეთ ლათინურად ფარმაცევტული ტერმინები:

მცენარის ფოთოლი. ფოთლების გამონაცემი. სინთომიცინის მალამო. მზესუმზირის ზეთი. ქუჩულას ნაყენი. შაქრის სიროფი. ანისულის ზეთი. კაკაოს ზეთი (ცხიმი). კამის წყალი. ძახველის ექსტრაქტი. ხორბლის სახამებელი. აბუსალათინის ზეთი.

§33. II ბრუნების მამლობითი სქესის არსებით სახელთა ლექსიკური მინიმუმი

1. nervus, i m (ბერძნ. neur- on)-ნერვი
2. morbus, i m (ბერძნ. nos-os)-ავადმყოფობა
3. musculus, i m (ბერძნ. my-os)-კუნთი
4. sulcus, i m -ღარი
5. lumbus, i m -წელი
6. truncus, i m -ტანისერო
7. digitus, i m (ბერძნ. dactyl-os)-თითი
8. ramus, i m -ტოტი
9. nasus, i m (ბერძნ. rhin-os)-ცხვირი
10. radius, i m -სხივის ძვალი
11. ventriculus, i m – კუჭისპირკუჭი
12. cancer, i m –კიბო
13. esophagus, i m -საყლაპავი
14. lobus, i m -წილი
15. medicus, i m (ბერძნ. iatr-os)-ექიმი
16. oculus, i m (ბერძნ. ophtham-os)-თვალი
17. aegrotus, i m -ავადმყოფი
18. angulus, i m -კუთხე
19. numerus, i m -რიცხვი
20. fundus, i m -ფსკერი
21. bacillus, i m -ჩხირისებაკილა
22. Helianthus, i m -მზესუმზირა
23. Leonurus, i m -შავბალახა
24. Oxycoccus, i m -შტოში
25. succus, i m -წვენი
26. Ricinus, i m -აბუსალათინი
27. Strophanthus, i m -სტროფანთი
28. Strychnos, i m -ქუჩილა
29. sirupus, i m -ვაჟინი,სიროფი
30. Hyoscyamus, i m -ლენკოფა
31. Rubus ideaus – ჟოლო
32. nanus, i m -ჯუჯა,ქონდრისებაკი

გამონაკლისები სქესის მიხედვით:

periodus, i f -პერიოდი	methodus, i f -მეთოდი
crystallus, i f -კრისტალი	diameter, tri f -დიამეტრი
Eucalyptus, i f -ევკალიპტი	virus, i n -ვირუსი
humus, i f -მიწა,ნიადაგი	vutgus, i n -ბრბო

§34. II ბრუნების საშუალო სქესის არსებით სახელთა ლექსიკური მინიმუმი

1. atrium, i n -წინაგული
2. cerebellum, i n -ნათხემი
3. cerebrum, i n (ბერძნ. encephal-on)- თავის გვინი
4. dorsum, i n – ზურგი
5. doudenum, i n -თორმეტგოჯა ნაწლავი
6. omentum, i n -ბადექონი
7. ligamentum, i n -იოგი
8. tuberculum, i n -ბორცვიბოლქვიგუბერი
9. sternum, i n -მკერდი
10. manubrium, i n -ტარი
11. sacrum, i n – გვა
12. collum, i n -ყელი
13. brachium, i n -მხარი
14. antebrachium, i n -წინამხარი
15. cranium, i n -თავის ქალა
16. cavum, i n -ღრუ
17. acromion, i n -აკრომიონი
18. olecranon, i n (ბერძნ.)- იდაყვის მორჩი
19. ganglion, i n (ბერძნ.)- კვანძი, ნერვული კვანძი
20. intestinum, i n (ბერძნ. enteron)- ნაწლავი
21. colon, i n (ბერძნ.)- კოლინჯი
22. mesenterium, i n -ჯორჯალი
23. membrum, i n - კიდური
24. unguentum, i n -მალამო
25. acidum, i n -მჟავა
26. antidotum, i n - შხამსაწინააღმდეგო ნივთიერება
27. decoctum, i n -ნახარში
28. emulsum, i n -ემულსია
29. exstractum, i n -ექსტრაქტიგამონაწვლილი
30. folium, i n -ფოთოლი
31. infusum, i n - გამონაყენი (წყლიანი ნაყენი)
32. linimentum, i n -თხიერი მალამო
33. oleum, i n -ზეთი
34. spatium, i n -სივრცე
35. monstrum, i n -ურჩხულიმახინჯი ინდივიდი (ემბრიოგენეზის დეფექტი)
36. Anisum, i n -ანისული
37. suppositorium i n -სამკურნალო სანთელი
38. butyrum Cacao (oleum Cacao) - კაკაოს ზეთი
39. remedium, i n (pharmacon, i n) -სამკურნალო საშუალება, წამალი
40. Absinthium, i n -აბზინდა
41. Chenopodium, i n -ნაცარქათამა

41. Chenopodium, i n -ნაცარქათამა
42. Erysimum, i n -ზაფრანა
43. Gossypium, i n -ბამბა
44. Triticum, i n -ხორბალი
45. amylum, i n -სახამებელი
46. saccharum, i n -შაქარი
47. talcum, i n -ტალკი
48. vitrum, i n -შუშა
49. Chelidonium, i n -ქრისტესისხლა
50. Carum carvi -კვლიავი
51. Foeniculum, i n -კამა
52. Equisetum, i n -შვიტა
53. Persicum, i n -ატამი
54. Viburnum, i n -ძახველი
55. oxydum, i n -ოქსიდი

სავარჯიშო:

I. გაარჩიეთ, თარგმნეთ:

a) Inter musculos saepe magnus numerus nervorum jacet. Skeleton anterbrachii ex radio et ulna constat. Thorax et abdomen in trunco hominis sunt. Trachea ex annulis cartilaginis componitur. Lingua est organum musculorum, tunica mucosa tecta. Hepar in duas partes dividitur: lobum dextrum majorem et lobum sinistrum minorem.

b) Linimenta et unguenta remedia externa sunt. Seccharum purum, decocta foliorum plantarum, infucum berbae Valerianae in medicina adhibentur. Da in vitro seu da ad vitrum!

II. თარგმნეთ ლათინურ ენაზე:

ა) არტერიული ღარები. თავის კუნთები. ზურგის უგანიერესი კუნთი. ზურგის კუნთები. თვალების ნერვები. თავის ტვინის ღარები. მარჯვენა პარკუჭი. მარცხენა წინაგული. ქრონიკული დაავადება. კლდოვანი ნერვი. საყლაპავის ბორცვი. ქვედა ყბის ტოტები. თვალის ფსკერი. სახის კუნთები. განივი ითვი. სწორი კუნთი. ირიბი კუნთები. ცხვირის ღრუ. მხრის კუნთი. ზურგის სწორი კუნთები ფარავენ ხერხემალს (მალების სვეტს).

ბ) გაეცი შავი შუშით. გარეგანი სამკურნალო საშუალება. შინაგანი სამკურნალო საშუალება. სწორი ნაწლავის საშუალებით. ნაწლავის ჩხირი. კალანქოეს წვენი. სანთლები ნოვოკაინით (ნოვოკაინთან ერთად). კატაბალახას ნაყენი ქაფურით (ქაფურთან ერთად).

III. თარგმნეთ ქართულად. ყურადღება მიაქციეთ ანატომიური ტერმინის სტრუქტურულ მოდელს, შეუდარეთ ქართული ტერმინის სტრუქტურას: Rami bonchiales. Lobus quadratus hepatis. Ganglia lumbalia. Cingulum membri inferioris. Cavum thoracis. Rami capsulae internae. Ganglia renalia. Angulus oculi lateralis. Truncus corporis callosi. Tuberculum musculi scaleni anterioris. Labyrinthus osseus. Lobus pulmonis inferior. Lobus hepatis dexter. Ramus externus nervi accessorii. Periodus mitotica.

IV. წაიკითხეთ და თარგმნეთ ფარმაცევტული ტერმინები: Folium Althaeae. Folium Betulae. Folium Hyoscyami. Herba Millefolii. Herba Leonuri. Herba Absinthii. Oleum Persicorum. Oleum Olivarum. Oleum Amygdalarum. Oleum menthae piperitae. Oleum Eucalypti. Unguentum Ichthyoli. Unguentum olei Terebinthinae.

§35. სიტყვაწარმოება

I და II ბრუნების არსებით სახელთა სუფიქსები

1. -ul-, -cul, -ol- დაერთვის ნებისმიერი ბრუნების არსებითი სახელის ფუძეს და აწარმოებს I და II ბრუნების იმავე სქესის კნინობითი მნიშვნელობის არსებით სახელებს, მაგ.:

venter, tris m -მუცელი	ventriculus, i m -კუჭი/პარკუჭი
canalis, is m -არხი	canaliculus, i m -პაგარა არხი
tuber, eris n -ბორცვი	tuberculum, i n -ბორცვაკი
caput, itis n -თავი	capitulum, i n -პაგარა თავი
corpus, oris n -სხეული	corpusculum, i n -სხეულაკი
arteria, ae f -არტერია	arteruola, ae f -არტერიოლა
fossa, ae f -ფოსო	fossula, ae f -ფოსუკი

2. -in- აწარმოებს სამკურნალო ნივთიერებებისა თუ პრეპარატების სახელწოდებების აღმნიშვნელ II ბრუნების საშუალო სქესის არსებით სახელებს.

მაგ.: aspirinum, i n
analginum, i n
amidopyrinum, i n

3. -zin-, -zid-, -zol- აწარმოებს პრეპარატების სახელწოდებების აღმნიშვნელ II ბრუნების საშუალო სქესის არსებით სახელებს.

მაგ.: phthivazidum, i n -ფთივაზიდი
phthalazolum, i n -ფთალაზოლი
aminazinum, i n -ამინაზინი
dibazolum, i n -დიბაზოლი
sulfathiazolum, i n -სულფათიაზოლი

4. -ol - აწარმოებს სამკურნალო ნივთიერებათა სახელწოდებების აღმნიშვნელ II ბრუნების საშუალო სქესის არსებით სახელებს.

მაგ: ichthyolum, i n -იქთიოლი (ichthys -ბერძნ. თევზს ნიშნავს)*
mentholum, i n -მენთოლი (ძვ. ბერძნ. mentha -პიტნა)

** ბერძნ. თევზი. პირველ საუკუნეთა ქრისტიანები, რადგანაც მათ დაუნდობლად სდევნიდნენ, თავიანთ სიმბოლოდ თევზის გამოსახულებას მიიჩნევდნენ, მოსაწვევ ბარათებზე თევზს ხატავდნენ, რათა მორწმუნე ქრისტიანებს სცოდნოდათ, სად და როდის იყო მათი შეკრება. სიტყვას "Ichthys" - ისინი აღიქვამდნენ როგორც აბრევიატურას ფრაზისა "იესო ქრისტე ღმერთი ჩვენი მაცხოვარი".*

5. -ari-, -ori- აწარმოებს II ბრუნების საშუალო სქესის არსებით სახელებს, რომლებიც აღნიშნავენ სათავსოს, სადაც ხდება რამე.

aquarium, i n - აკვარიუმი, სათავსო, სადაც წყლის ცხოველები, უმეტესად თევზები ჰყავთ.
vivarium, i n - ვივარიუმი (სადაც კვლევისთვის გამზადებული ცოცხალი ცხოველები ჰყავთ).
auditorium, i n - აუდიტორია (ადგილი, სადაც ისმენენ).
laboratorium, i n - ლაბორატორია ადგილი, სადაც მუშაობენ.

6. -ur- დაერთვის ზმნის სუპინუმის ფუძეს და აწარმოებს I ბრუნების მდედრობითი სქესის არსებით სახელებს, რომლებიც გამოხატავენ ამ ზმნით გადმოცემული მოქმედების შედეგს.

მაგ.: frango, fregi, fractum, frangĕre - ტეხა (ვტეხ)
fractura, ae f - მოტეხილობა
misceo, miscui, mixtum, miscĕre - შერევა
mixtura, ae f - ნარევი

სავარჯიშო:

I. აწარმოეთ კნინობითი მნიშვნელობის არსებითი სახელები:

ramus, i m - ტოტი	malleus, i m - ჩაქუჩი
bronchus, i m - ბრონქი	pila, ae f - ბურთი
saccus, i m - პარკი	radix, icis f - ფესვი

II. თარგმნეთ სამკურნალო ნივთიერებათა სახელწოდებები:

მორფინი. ტანინი. პეპსინი. სინთომიცინი. პენიცილინი. ადრენალინი. პანკრეატინი. მეთაციკლინი. ნიკოტინი. ეფედრინი. ტეტრაციკლინი. პაპავერინი. პაპაზოლი.

III. აწარმოეთ არსებითი სახელები, რომლებიც მოქმედების შედეგს გამოხატავენ:

გახლეჩა - findo, fidi, fissum, finděre
გახსნა - aperio, aperui, apertum, aperīre
შეერთება - jungo, junxi, junctum, jungĕre
გჭრა - inciso, incisi, incisum, inciděre
კერვა - suo, sui. sutum, suĕre

IV. გაარჩიეთ, თარგმნეთ:

1. Vesicula est vesica parva, sacculus – saccus parvus.
2. Corpusculum residuae et corpusculum basale.
3. Particula elementaria.
4. Reticulum endoplasmicum.
5. Zona parva aliter zonula nominatur.

§36. I რიგის ზედსართავი სახელები

I რიგის ზედსართავები სამდაბოლოებიანია. მამრობით სქესში მათ აქვთ დაბოლოება us ან er, მდედრობითში - a, საშუალოში - um.

მაგ.: purus, pura, purum -სუფთა
obliquus, obliqua, obliquum -ირიბი
dexter, dextra, dextrum -მარჯვენა
niger, nigra, nigrum -შავი

ლექსიკონში სრულად იწერება ზედსართავის მამრობითი სქესის ფორმა, გვერდით კი მიეთითება მდედრობითი და საშუალო სქესის დაბოლოებები.

purus, a, um -სუფთა
obliquus, a, um -ირიბი
dexter, tra, trum -მარჯვენა
niger, gra, grum -შავი

I რიგის ზედსართავთა მდედრობითი სქესის ფორმები იბრუნვის I ბრუნებით, მამრობითი და საშუალო სქესის კი - II ბრუნებით, რის გამოც მათ I და II ბრუნების ზედსართავებსაც უწოდებენ.

ბრუნების ნიმუში

	N. sing.		
	M	F	N
Nom.	purus	pura	purum
Gen.	pur-i	pur-ae	pur-i
Dat.	pur-o	pur-ae	pur-o
Acc.	pur-um	pur-am	pur-um
Abl.	pur-o	pur-a	pur-o

	N. plur.		
	M	F	N
Nom.	puri	pur-ae	pura
Gen.	pur-orum	pur-arum	pur-orum
Dat.	pur-is	pur-is	pur-is
Acc.	pur-os	pur-as	pur-a
Abl.	pur-is	pur-is	pur-is

ზედსართავი სახელი უთანხმდება საზღვრულ არსებით სახელს სქესში, ბრუნვასა და რიცხვში და იბრუნება საზღვრულ სიტყვასთან ერთად (იხ. შეთანხმებული მსაზღვრელი I და II ბრუნებაში).

ზოგიერთი ზედსართავი სახელი ანატომიურ ნომენკლატურაში არსებით სახელად აღიქმება:

caecum - ბრმა ნაწლავი (intestinum caecum)
arachnoidea, ae f - ქსელისებრი აპკი (membrana arachnoidea)
vagus, i m - ცდომილი ნერვი (nervus vagus)
rectum, i n - სწორი ნაწლავი (intestinum rectum)

§37. I რიგის ზედსართავ სახელთა ლექსიკური მინიმუმი

1. acutus, a, um - მწვავე
2. aegrotus, a, um - ავადმყოფისნეული
3. sanus, a, um - ჯანსაღი, ჯანმრთელი
4. aethereus, a, um - ეთეროვანი
5. aethylicus, a, um - ეთილიანი, ეთილისა
6. albus, a, um - (ბერძნ. leucos) - თეთრი
7. bonus, a, um - კარგი
8. aracnoideus*, a, um - ობობას ქსელისებრი
9. malus, a, um - ცუდი
10. benignus, a, um - კეთილთვისებიანი
11. malignus, a, um - ავთვისებიანი
12. cavus, a, um - ღრუ
13. cribrosus, a, um - დაცხრილული, ცხავისებრი
14. cutaneus, a, um - კანისა
15. flavus, a, um - ყვითელი
16. felleus, a, um - ნაღვლისასანაღვლე
17. fluidus, a, um - (ექსტრაქტებისათვის) - თხიერი, თხევადი
18. liquidus, a, um - თხიერი
19. lambdoideus, a, um - ლამბდისებრი
20. haemostaticus, a, um - სისხლდენის შემაჩერებელი
21. gelatinosus, a, um - ჟელატინისა
22. frigidus, a, um - ცივი
23. magnus, a, um - დიდი
24. amylaceus, a, um - სახამებლიანი
25. parvus, a, um (ბერძნ. micros) - პატარა

** არაქნე ბერძნულ მითოლოგიაში გამრჯე და ხელმარჯვე გოგონა იყო, მისი ნაქსოვი გამოირჩეოდა სილამაზით. ქებით გაამაყებულმა არაქნემ შეჯიბრში გამოიწვია ქალღმერთი ათენა. რასაკვირველია, ათენამ გაიმარჯვა და დასჯა კიდეც ამაყი მოკვდავი - ობობად აქცია (მისი სახელი ბერძნულად ობობას ნიშნავს) და მიუსაჯა მუდამ ქსოვა.*

26. niger, gra, grum (ბერძ. melanos) - შავი
27. osseus, a, um - ძვლოვანი
28. palatinus, a, um - სასისა
29. purus, a, um - სუფთა
30. ruber, bra, brum (ბერძ. erythros) - წითელი
31. sedativus, a, um - დასაწყნარებელი
32. siccus, a, um - მშრალი
33. spissus, a, um - სქელი, ბლანგი, ხშირი
34. urinarius, a, um - საშარდე
35. zygomaticus, a, um - ყვრიმალისა, საყვრიმალე
36. chronicus, a, um - ქრონიკული
37. trapezius, a, um - ტრაპეციული

წაიკითხეთ ტექსტი და გადმოეცით ქართულად:

DE MUSCULIS

Myologia est doctrina de musculis. Docens eorum fabricam, originem, finem, situm, actionem et usum. Musculus est instrumentum motus. Dividitur musculus in corpus, etiam ventrem et duas extremitates. Extremitas, ubi musculus oritur caput, principium, origo sive etiam punctum fixum appellatur: finis vero cauda, punctum mobile et saepissime tendo dicitur.

Musculi organismi humani forma varii sunt. Sunt musculi longi, lati, breves. Musculi fasciis, quasi sacculis elasticis cinguntur. Fasciea propria sive profunda e tela fibrosa, compacta constat. Inter misculos distinguimus musculos rectos, obiquos, tranversos. Sunt etiam musculi interni, profundi.

§38. სიტყვაწარმოება

I რიგის მედსართავ სახელთა მაწარმოებელი სუფიქსები

I რიგის მედსართავ სახელებს აწარმოებს რიგი ბერძნული თუ ლათინური სუფიქსებისა, რომლებიც დაერთვის მოტივირებული, ანუ ძირითადი სიტყვის (არსებითი, მედსართავი, რიცხვითი სახელები, მმნა) ფუძეს. ჩვეულებრივ, ბერძნული სუფიქსი დაერთვის ბერძნული სიტყვის ფუძეს, ლათინური სუფიქსი - ლათინურისას. თუმცა გვხვდება ჰიბრიდებიც, ე. ი. ბერძნულ სიტყვას ლათინური სუფიქსი დაერთვის და ლათინურ სიტყვას - ბერძნული. ნაწარმოებ მედსართავ სახელთა უმეტესობა აღნიშნავს: ა) რომელიმე ანატომიურ ორგანოსთან მიმართებას ან მსგავსებას; ბ) ნივთიერ შემადგენლობას, რაიმეთი აღჭურვას ან რაიმეს ჭარბ შემცველობას.

I რიგის მედსართავთა წარმოების წესი ასეთია: ძირეული სიტყვის (არსებითი, მედსართავი, რიცხვითი, ნაცვალსახელი ან მმნა) ფუძეს დაერთვის I რიგის მედსართავთა მაწარმოებელი სუფიქსი, შემდეგ კი სქესის დაბოლოებები - us (მამრობითი), a (მდედრობითი), um (საშუალო).

განვიხილოთ ყველაზე ხშირად გამოყენებული სუფიქსები.

I. -ōs - დაერთვის არსებითი სახელის ფუძეს და აწარმოებს მედსართავ სახელებს, რომლებიც გამოხატავენ იმათ აღჭურვას ან სიჭარბეს იმისას, რასაც ეს არსებითი გამოხატავდა. ქართულში მას შეესატყვისება სუფიქსი "-თან", იშვიათად "-ურ".

ძირითადი სიტყვა	ფუძე	მედსართავი
squama, ae f - ქიცკი	squam -	squamosus, a, um - ქიცკიანი
tuber, eris, n - ბორცკი, ბოლქვი	tuber -	tuberosus, a, um - ბორცკიანი, ბოლქვიანი
spina, ae f - წვეტი	spin -	spinosus, a, um - წვეტიანი
caverna, ae f - მღვიმე	cavern -	cavernosus, a, um - მღვიმოვანი
fibra, ae f - ბოჭკო	fibr -	fibrosus, a, um - ბოჭკოვანი
petra, ae f - კლდე	petr -	petrosus, a, um - კლდოვანი
vena, ae f - ვენა	ven -	venosus, a, um - ვენური
arteria, ae f - არტეტია	arteri -	arteriosus, a, um - არტერიული

მაგ: sutura squamosa - ქიცვიანი ნაკერი
nervus petrosus - კლდოვანი ნერვი
fossula petrosa - კლდოვანი ფოსუკი
tela fibrosa - ბოჭკოვანი ქსოვილი
corpus cavernosum - მღვიმოვანი სხეული
sanguis venosus - ვენური სისხლი
sanguis arteriosus - არტერიული სისხლი

2. -ic-; -irc - ეს ბერძნული სიფუძესები უკვე გალათინურებულია, მაგრამ ძირითადად ბერძნული წარმოშობის არსებითი სახელების ფუძეს დაერთვის და ნაწარმოები მეღსართავებიც იმ ორგანოსა თუ სხეულის ნაწილთან მიმართებას აღნიშნავს, რომელსაც გამოხატავდა ძირეული არსებითი სახელი.

ძირითადი სიტყვა	ფუძე	ნაწარმოები მეღსართავი
mesenterium, i n - ჯორჯალი	mesenteri -	mesentericus, a, um - ჯორჯალისა
thorax, acis m - გულმკერდი	thorac -	thoracicus, a, um - საგულმკერდე, გულმკერდისა
pyloris, i m - პოლორუსი	pylor -	pylоricus, a, um - პილორუსისა
gaster, tris f - კუჭი	gaster -	gastricus, a, um - კუჭისა
ilia, ium (plur) - თეძოები	ili -	iliacus, a, um - თეძოსი
cardia, ae f - გული	cardi -	cardiacus, a, um - საგულე

მაგ:
vertebrae thoracicae - გულმკერდის მალები
succus gastricus - კუჭის წვენი
sinus mesentericus dexter - ჯორჯლის მარჯვენა სინუსი (წიაღი)
pars cardiaca - საგულე ნაწილი
pars pylorica - პოლორუსის ნაწილი

3. -acĕ- ბერძნ.; -ĕ - ლათინ.; -ĕ - ბერძნ. - ბერძნული სუფიქსები დაერთვის ბერძნული არსებითი სახელის ან მეღსართავის ფუძეს; ლათინური სუფიქსი - ლათინური არსებითის ფუძეს. ამ სუფიქსებით ნაწარმოები მეღსართავები ნივთიერ შედგენილობას აღნიშნავს (e).

ძირითადი სიტყვა	ფუძე	ნაწარმოები ზედსართავი
amylum, i n - სახამებელი	amyl -	amylaceus, a, um - სახამებლიანი
sebum, i n - ქონი	seb -	sebaceus, a, um - ქონიანი, ცხიმიანი
membrana, ae f - აპკი	membran -	membranaceus, a, um - აპკისებრი, აპკიანი
Ferrum, i n -რკინა	ferr -	ferreus, a, um - რკინიანი
Aurum, i n - ოქრო	aur -	aureus, a, um - ოქროსფერი, ოქროსი
os, ossis n - ძვალი	oss -	osseus, a, um - ძვლოვანი
cartilago, inis f - ხრტილი	cartilagin -	cartilagineus, a, um - ხრტილოვანი
cornu, us n - რქა	corn -	corneus, a, um - რქოვანი
aether, eris m - ეთერი	aether -	aethereus, a, um - ეთეროვანი
coccyx, ygis m - კუდუსუნი	coccyg -	coccygeus, a, um - კუდუსუნისა
meninx, ngis m - ტვინის გარსი	mening -	meningeus, a, um - ტვინის გარსისა

მაგ:
substantia ossea -ძვლოვანი ნივთიერება
vertebrae coccygeae - კუდუსუნის მალები
capsula amylacea -სახამებლის კაფსულა
tinctura aetherea -ეთეროვანი ნაყენი
glomus coccygeum - კუდუსუნის გორგალი
glandulae pharungeae -სახის ჯირკვალი
arcus tendineus fasciae pelvis -მენჯის ფასკიის მყესოვანი რკალი
arteria laryngea -ხორხის არტერია
arteria intoressea communis-ძვალთაშორისი საერთო არტერია

4. -at - დაერთვის არსებითი სახელის ფუძეს და აწარმოებს ზედსართავ სახელებს, რომლებიც აღნიშნავენ იმით აღჭურვილობას, რასაც ძირეული არსებითი სახელი გამოხატავდა.

5. -in * - დაერთვის არსებითის ფუძეს და ნაწარმოები ზედსართავი გამოხატავს მიკუთვნებას ან მსგავსებას ძირეულ არსებითთან.

6. -an; -ane - დაერთვის არსებითის ან ზედსართავის ფუძეს და ნაწარმოებ ზედსართავს. ძირითად არსებითთან მიკუთვნების ან მსგავსების მნიშვნელობა ენიჭება.

7. -ide - ბერძნული სუფიქსია,დაერთვის ბერძნული (იშვიათად ლათინური) არსებითი სახელის ფუძეს და აწარმოებს ზედსართავებს, რომლებიც ძირეულ არსებითთან მსგავსებას გამოხატავენ.

ძირითადი სიტყვა	ფუძე	ზედსართავი
cauda, ae ff - კუდი	caud -	caudatus, a, um - კუდიანი
stria, ae f - ზოლი	stri -	striatus, a, um - ზოლიანი
arcus, us m - რკალი, თაღი	arc -	arcuatus, a, um - რკალოვანი, თაღოვანი
dens, ntis m - კბილი	dent -	dentatus, a, um - დაკბილული
digitus, i m - თითი	digit -	digitatus, a, um - თითისებრი
palatum, i n - სასა	palat -	palatinus, a, um - სასისა
pelvis is f - მენჯი	pelv -	pelvinus, a, um - მენჯისა
anser, eris m - ბაგი	anser -	anserinus, a, um - ბაგისა
canis, is m - ძაღლი	can -	caninus, a, um - ძაღლისა
radius, i m - სხივის ძვალი	radi -	radiatus, a, um - სხივიანი, სხივოსანი
crux, ucis f - ჯვარი	cruc -	cruciatus, a, um - ჯვრისებრი

** ზოგჯერ ზედსართავის ფუძეს დაერთვის. მაგ.: masculus, a, um - მამრობითი, მამაკაცური, masculinus, a, um - მამრობითი სქესი.*

farina, ae f -ფქვილი	farin -	farinatus, a, um -დაფქვილული
femina, ae f - ქალი	femin -	feminatus, a, um - ქალისა, მდედრობითი
cutis, is f - კანი	cut -	cutaneus, a, um - კანისა subcutaneus, a, um - კანქვეშა
medius, a, um - შუა	medi -	medianus, a, um - შუათანა, შუამდებარე
uterus, i m - საშვილოსნო	uter -	uterinus, a, um - საშვილოსნოსი
calcar, aris n - დეზი	calcar -	calcarinus, a, um - დეზისა, დეზებიანი
sigma - ბერძნული S ასოს სახელწოდება	sigm -	sigmoideus, a, um - საგმისებური, სიგმოიდური
Amygdala, ae f - ნუში	amygdal -	amygdaloideus, a, um - ნუშისებრი
conus, i m - კონუსი	con -	conoideus, a, um - კონუსისებრი
rhombus, i m - რომბი	rhomb -	rhomboideus, a, um - რომბისებრი
delta - (ბერძნული D ასო)	delt -	deltoideus, a, um - დელტისებრი
trapeza - მაგიდა, ტრაპეცია	trapez -	trapezoideus, a, um - ტრაპეციისებრი
lambda - ბერძნული L ასო) ლამბდა	lambd -	lambdoideus, a, um - ლამბდისებრი

მაგ: corona radiata -სხივოსანი გვირგვინი
colon sigmoidium -სიგმისებრი კოლინჯი
impressio digitata -თითისებრი ჩანაჭდევი
cutis verticis gyrata -თხემის ხვეულებიანი კანი
fossa rhomboidea -რომბისებრი ფოსო
capsula crystallina -კრისტალური კაფსულა
arteria lobi caudati -კუდიანი წილის არტერია
bursa anserina -ბაგის ჩანთა
pes anserinus -ბათის თათი
partes genitales femininae externae -ქალის გარეთასასქესონაწილები
partes genitales masculinae externae -მამაკაცის გარეთასასქესონაწილები
pars uterina placentae -პლაცენტის საშვილოსნოს ნაწილი
os trapezoideum -ტრაპეციისებრი ძვალი
musculus deltoideus -დელტისებრი კუნთი
nucleus amygdaloideus -ნუშისებრი ბირთვი
ligamentum arcuatum medianum -შუამდებარე რკალოვანი იოგი
linea trapezoidea -ტრაპეციისებრი ხაზი
ligamentum conoideum -კონუსისებრი იოგი
fissura calcarina -ღეზის ნაპრალი

8. -phor (ბერძნ.) დაერთვის ბერძნული არსებითი სახელის ფუძეს და აწარმოებს ვედსართავ სახელებს, რომლებიც "გამომგანს" ან "მომგანს" აღნიშნავენ.

9. -fer (ლათ.) დაერთვის ლათინური არსებითი სახელის ფუძეს და აწარმოებს ვედსართავ სახელებს, რომლებიც "გამომგანს" ან "მომგანს" აღნიშნავენ.

ძირითადი სიტყვა	ფუძე	ნაწარმოები ვედსართავი
galactos (ბერძნ.) - რძე	galact -	galactophorus, a, um (ბერძნ.) - რძის მომყვანი
lac, lactis, n (ლათ.) - რძე	lact -	lactiferus, a, um - რძის მომყვანი
sudor, oris m - ოფლი	sudor -	sudoriferus, a, um - ოფლის გამომგანი
sanguis, inis m - სისხლი	sanguin -	sanguiferus, a, um - სისხლის მიმომგანი

მაგ: ductus sudoriferus -საოფლე ჯირკვლების გამომტანი სადინარი
vasa sanguifera -სისხლძარღვები
porus sudoriferus -ოფლის გამომტანი ფორი
ductus galactophorus seu doctus lactiferus -რძის გამომტანი სადინარი

10. ari დაერთვის არსებითი, ზედსართავი ან რიცხვითი სახელის ფუძეს და აწარმოებს ზედსართავ სახელებს.

ძირითადი სიტყვა	ფუძე	ნაწარმოები ზედსართავი
corona, ae f - გვირგვინი	coron -	coronarius, a, um - გვირგვინოვანი
tuba, ae f - მილი, ლულა	tub -	tubarius, a, um - ლულოვანი
urina, ae f - შარდი	urin -	urinarius, a, um - საშარდე
alimentum, i n - საკვები	aliment -	alimentarius, a, um - საკვების, მკვებავი
primus, a, um - პირველი	prim -	primarius, a, um - პირველადი
secubdus, a, um - მეორე	secund -	secundarius, a, um - მეორეული
tertius, a, um - მესამე	terti -	teriarius a, um - მესამეული

მაგ.: cortex primarius -პირველადი ქერქი
cortex secundarius -მეორეული ქერქი
cortex tertiarius -მესამეული ქერქი
area visualis secundaria -მეორეული ვიზუალური არე
apparatus urinarius -საშარდე აპარატი
vesica urinaria -შარდის ბუშტი
arteria coronaria dextra -მარჯვენა გვირგვინოვანი არტერია
apparatus alimentarius -საკვები აპარატი

11. -ri; -iv -სუფიქსები დაერთვის ზმნის სუპინუმის ფუძეს და მათი გამოყენებით ნაწარმოები ზედსართავი სახელი აღნიშნავს ძირეული ზმნით გამოხატული მოქმედების შემსრულებელ ორგანოს.

ძირითადი სიტყვა	ფუძე	ნაწარმოები ზედსართავი
respiratum - სუნთქვა	respirat -	respiratorius, a, um - სასუნთქი
gustatum - გემო, გემოვნება	gustat -	gustatorius, a, um - გემოსი

olfactum - ყნოსვა	olfact -	olfactorius, a, um - საყნოსი, ყნოსვისა
obturatum - დახურვა	obturat -	obturatorius, a, um - დამხურავი
sedatum - დამშვიდება	sedat -	sedativus, a, um - დასაწყნარებელი
auditum - მოსმენა	audit -	auditivus, a, um - სასმენი
incisum - კვეთა, ჭრა	incis -	incisivus, a, um - საკვეთი

cellulae pneumaticaet tubae auditivae -სასმენი ლულის ჰაეროვანი უჯრედები
apparatus digestivus seu apparatus digestorius -საჭმლის მომნელებელი აპარატი
apparatus respiratorius -სასუნთქი (სუნთქვის) აპარატი
area parolfactoria -პაროლფაქტორული (საყნოსავის ირგვლივი) არე
area sensoria -მგრძნობელობის არე
arteria auditiva interna -შიგნითა სასმენი არტერია
remedia sedativa -დასაწყნარებელი სამუალებები

12. -ign - დაერთვის ზედსართავის ან მმნიზედის ფუძეს და აწარმოებს ზედსართავ სახელებს, რომლებიც გამოხატავენ რაიმეს მომასწავებელს ან მაჩვენებელს. მაგ.:

malus, a, um -ცუდი
malignus, a, um -ავი, ავთვისებიანი
bonus, a, um - კარგი, კეთილი, კეთილთვისებიანი
bene - კარგად
benignus, a, um - კეთილთვისებიანი
nelanoma juvenile benignum -საყმაწვილო კეთილთვისებიანი მელანომა
lymphadenopathia benigna -ლიმფური ჯირკვლების კეთილთვისებიანი სიმსივნე

სავარჯიშო:

I. აბრუნეთ:

sutura squamosa - ქიცვიანი ნაკერი
vesica urinaria - შარდის ბუშტი

septum osseum - ძვლოვანი ძგიდე
musculus trapezoideus - ტრაპეციისებრი კუნთი
arteria coronatia dextra - მარჯვენა გვირგვინოვანი არტერია
ligamentum arcuatum medianum - შუამდებარე რკალოვანი იოგი

II. თარგმნეთ ტერმინები ქართულად. ხაზი გაუსვით I რიგის ზედსართავ სახელებს, რომლებიც ნაწარმოებია თქვენთვის ნაცნობი სუფიქსებით. აღნიშნეთ, რომელი სიტყვისაგანაა ისინი მიღებული.

1. Anulus tendineus communis. 2. Sinus coronarius cordis. 3. Arcus zygomaticus. 4. Spatium intermembranosum. 5. Particula elementaria. 6. Periodus mitotica. 7. Corpus callosum. 8. Fibrae areuatae. 9. Tunica arachnoidea cerebri. 10. Articulatio cerebri. 11. Arteria coronaria sinistra et arteria diaphragmatica inferior. 12. Arteria gastrica dextra. 13. Colon sigmoideum. 14. Foramen caroticum externum. 15. Fossa coronoidea et fossa rhomboidea. 16. Ganglia trunci sympathici. 17. Ganglion autonomicum et ganglion stellatum.

მაგ.: Analus tendineus communis - საერთო მყესოვანი რგოლი
tendo, inis f - მყესი
tendin - ფუძე
tendin-e-us, a, um - მყესოვანი

III. თარგმნეთ ლათინურ ენაზე:

ა) გულმკერდის მალები. ვენური სისხლი. არტერიული სისხლი. შარდის ბუშტის ყელი. დელტისებური იოგი. მარჯვენა გვირგვინოვანი არტერია. კუბისებრი ძვალი. რომბისებრი დიდი კუნთი. სახის ძვალი. სასუნთქი აპარატი. ნუშისებრი ჯირკვლები. მღვიმოვანი ფოსო.

ბ) სახამებლის კაფსულა. კუჭის წვენი. საგულე საშუალება. ეთეროვანი ზეთი. ქოლატინის კაფსულა. წყლიანი ნაყენი. ბოლქვიანი მცენარე. მშრალი გამონაწვლილვი. სისხლდენის შემაჩერებელი სამკურნალო საშუალება.

§39. ნამყო სრულის ვნებითი გვარის მიმღეობა

ნამყო სრულის მიმღეობა იწარმოება სუპინუმის (მმნის III სალექსიკონო ფორმაა) ფუძეზე I ჯგუფის მედსართავ სახელთა სქესის დაბოლოებების -us, -a, -um დართვით.

Particip. perf. passivi = supinum-ის ფუძე+-us, a, -um.

აღნიშნა-signo, signavi, signatum, signare
სუპინუმი - signatum
სუპინუმის ფუძე - signat
მიმღობა- signatus, signata, signatum, ეი signatus, a, um აღნიშნული

გახეხა-tero, trivi, tritum, terĕre
სუპინუმი - tritum
სუპინუმის ფუძე - trit
მიმღობა-tritus, trita, tritum, ეი tritus, a, um – გახეხილი

შერევა-misceo, miscui, mixtum, miscere
სუპინუმი - mixtum
სუპინუმის ფუძე - mixt
მიმღობა-mixtus, mixta, mixtum, ეი mixtus, a, um – შერეული

მოსმენა-audio, audivi, auditum, audire
სუპინუმი - auditum
სუპინუმის ფუძე - audit
მიმღობა-auditus, audita, auditum, ეი auditus, a, um – მოსმენილი

ეს მიმღეობები მუსტად ისევე იბრუნვის, როგორც შესაბამისი დაბოლოების მქონე მედსართავი სახელი. მიმღობა ყოველთვის შეთანხმებული მსაზღვრელია და უთანხმდება საზღვრულ არსებით სახელს სქესში, ბრუნვასა და რიცხვში მუსტად ისე, როგორც I ჯგუფის მედსართავი სახელები.

მაგ.: აღნიშნული ნივთიერება - substantia signata
გახეხილი ქაფური - camphora trita
შერეული ხსნარი - solutio mixta

შერეული მალამო - unguentum mixtum
აღნიშნული თვალი - oculus signatus
ფაშარი გორგალი - glomus despersum
მკვრივი გორგალი - glomus compactum

ნამყოს ვნებითი გვარის მიმღეობის ბრუნების ნიმუში.

N. sing.

	M	F	N
Nom.	perforatus	perforata	perforatum
Gen.	perforat-i	perforat-ae	perforat-i
Dat.	perforat-o	perforat-ae	perforat-o
Acc.	perforat-um	perforat-am	perforat-um
Abl.	perforat-o	perforat-a	perforat-o

N. plur.

	M	F	N
Nom.	perforat-i	perforat-ae	perforat-a
Gen.	perforat-orum	perforat-arum	perforat-orum
Dat.	perforat-is	perforat-is	perforat-is
Acc.	perforat-os	perforat-as	perforat-a
Abl.	perforat-is	perforat-is	perforat-is

§40. ნამყოს ვნებითი გვარის მიმღეობა სამედიცინო ტერმინოლოგიაში

1. განივი - transversus, a, um
   მჯის განივი იოგი - ligamentum carpi transversum
   სასის განივი ნაოჭი - plica palatina tranversa
2. შემოხვეული, ირგვლივი - circumflexus, a, um
   ბარძაყის შემომხვევი (ბარძაყს შემოხვეული)
   ვენრდითი არტერია - arteria circumflexa femoris lateralis
   ბარძაყის შემომხვევი (ირგვლივი) არტერიები - arteriae circumflexae femoris
3. შეღწნილი რთული - compositus, a, um
   რთული სახსარი - articulatio composita
   რთული სახსრები - articullationes compositae
4. შეკვუბული - aggregatus, a, um
   შეკვუბული ლიმფური კვანძები - folliculi lymphatici aggregati
5. კლაკნილი - contortus, a, um
   თირკმლის კლაკნილი მილაკები - tubuli renales contorti
6. გახვრეტილი - perforatus, a, um
   წინა გახვრეტილი ნივთიერება - substantia perforata anterior
7. მიმაგრებული - affixus, a, um
   მიმაგრებული ფირფიტა - lamina affixa
8. დაფარული - occultus, a, um
   დაფარული ღერძი - spina occulta

9. დახურული - obturatus, a, um
   დახურული ხვრელი - foramen obturatum
10. მკვრივი - compactus, a, um
   მკვრივი ნივთიერება - substantia compacta
11. შეძენილი - acquisitus, a, um
12. თანდაყოლილი - congenitus, a, um
   გულის შეძენილი მანკი - vitium cordis acquisitum
   გულის თანდაყოლილი მანკი - vitium cordis congenitum
13. შეგუებული - accomodatus, a, um
   apparatus accomodatus oculi - თვალის აკომოდაციური აპარატი
14. შებრუნებული, გაუკუღმართებული - inversus, a, um
   შინაგანი ორგანოების შებრუნებული მდებარეობა - situs inversus viscerum
15. დაზიანებული, დარღვეული - laesus, a, um
   დაზიანებული ფუნქცია - functio laesa
16. დაქუცმაცებული, თანდაყოლილი - contusus, a, um
   დაქუცმაცებული ჭრილობა - vulnus contusum
   სტრეპტოციდის დანაყილი ტაბლეტები - tabulettae Streptocidi contusae
17. გაჭრილი - incisus, a, um
   გაჭრილი ჭრილობა - vulnus incisum
18. ნაკბენი - morsus, a, um
   ნაკბენი ჭრილობები - vulnera morsa
19. ნაჩხვლეტი - punctus, a, um
   ნაჩხვლეტი ჭრილობა - vulnus punctum
20. დაფლეთილი - laceratus, a, um
   დაფლეთილი ჭრილობა - vulnus laceratum
22. გაფილტრული - filtratus, a, um
   გაფილტრული ხსნარი - solutio filtrata
23. დალექილი - praecipitatus, a, um
   Sulfur praecipitatum - დალექილი გოგირდი
24. გახეხილი - tritus, a, um
   radices tritae - გახეხილი ფესვები
25. მოხარშული - coctus, a, um
   rhizoma coctum - მოხარშული ფესურა
26. გამოხდილი - destillatus, a, um
   aqua destillata - გამოხდილი წყალი
27. დამწვარი - ustus, a, um
   Magnesia usta - დამწვარი მაგნეზია
28. გასტერილებული - sterilisatus, a, um
   solutio sterilisata - სტერილური ხსნარი

29. გახსნილი - solutus, a, um
acidum solutum – გახსნილი მჟავა
30. შერეული - mixtus, a, um
substantiae mixtae – შერეული ნივთიერებები
31. აღდგენილი - reductus, a, um
Ferrum reductum – აღდგენილი რკინა
32. განზავებული - dilutus, a, um
acidum dilutum – განზავებული მჟავა
33. გასუფთავებული (მყარი სითხეებისთვის) - rectificatus, a, um
spiritus rectificatus – გასუფთავებული სპირტი
34. გასუფთავებული (მყარი ნივთიერებებისათვის) - depuratus, a, um
Sulfur depuratum – გასუფთავებული გოგირდი
35. გაწმენდილი (ვაქცინების, შრატების და ანატოქსინებისათვის) - purificatus, a, um
vaccinum purificatum – გაწმენდილი ვაქცინა

სავარჯიშო:

I. აწარმოეთ ვნებითი გვარის მიმღეობა შემდეგი ზმნებიდან:
1. თხზვა-შედგენა - compono, composui, compositum, componĕre
2. დახერგა - obturo, obturavi, obturatum, obturare
3. გახვრეტა - perforo, perforavi, perforatum, perforare
4. გამკვრივება - compingo, compegi, compactum, compingĕre
5. გადახვევა, ირიბად გადასვლა - transverto, transveti, transversum, transvertĕre
6. კბენა - mordeo, momordi, morsum, mordĕre
7. გამოხდა - destillo, destillavi, destillatum, destillare
8. დაზიანება - laedo, laesi, laesum, laedĕre

II. აბრუნეთ:
სასის განივი ნაოჭი - plica palatina transversa
მაჯის განივი იოგი - ligamentum carpi transversum

III. თარგმნეთ ქართულად:

1. Folliculi lymphatici aggregati appendicis vermiformis. 2. Arteria circumflexa ilii suprficialis. 3. Musculus transversus linguae. 4. Venae circumflexae femoris laterales. 5. Vena Transversa faciei. 6. Plica vesicalis transversa. 7. Arteria circumflexa humeri anterior. 8. Arteria circumflexa ilii profunda. 9. Articulatio tarsi transversa. 10. Ligamenta cruciata digitorum manus. 11. Substantiam perforatam anteriorem multa vasa sanguifera perforant.

IV. თარგმნეთ ლათინურად:

ა) სახის განივი არტერია. განივი მორჩის სასახსრე ფოსო. მსრის ძვლის შემომხვევი უკანა არტერია. განივი ხაზები. აორტის შემომხვევი

ტოგი. განივი წიაღის ღარი. მენჯის განივი იოგი. ბარძაყის შემომხვევი მედიალური არტერია.

ბ) გლუკოზის სტერილური ხსნარი. გამოხდილი წყლით განზავებული მარილმჟავა. კატაბალახას ნაყენთან გახეხილი ქაფური. დამწვარი შაბი. გასუფთავებული გოგირდი. გასუფთავებული სკიპიდარი (ტერებინთოს ზეთი). გასუფთავებული სპირტი. აღდგენილი რკინა ქელატინის კაფსულებში.

§41. არსებით სახელთა III ბრუნება
DECLINATIO TERTIA

III ბრუნებას მიეკუთვნება სამივე სქესის არსებითი სახელები, რომელთაც მხოლობითი რიცხვის სახელობით ბრუნვაში (Nom. sing.) აქვთ სხვადასხვა დაბოლოება, ხოლო იმავე რიცხვის მათესაობითში (Gen. sing.)-ნიშანი-is.

III ბრუნების არსებით სახელებში განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს ფუძის სწორად დადგენას, ვინაიდან ამ სახელების უმეტესობა სრულ ფუძეს მხოლოდ Gen. sing.-დან გვიჩვენებს.

მაგ.:		
Nom. sing.	Gen. sing.	არს. სახ.-ის ფუძე
pulmo -ფილტვი	pulmon-is	pulmon
pars -ნაწილი	part-is	part
ulcus -წყლული	ulcer-is	ulcer
os -ძვალი	oss-is	oss
os -პირი	or-is	or

მხოლოდ ზოგიერთი or-ზე და er-ზე დაბოლოებული სახელის ფუძე თანხვდება Nom. sing.-ის ფორმას.

მაგ.:	Nom. sing.	Gen. sing.	ფუძე
	dolor -ტკივილი	dolor-is	dolor
	Aether -ეთერი	Aether-is	Aether

არსებითი სახელის ფუძის სწორად განსაზღვრა საჭიროა: ა) სახელის სწორად საბრუნებლად (ბრუნვის ნიშნები დაერთვის არსებითი სახელის ფუძეს); ბ) სიტყვაწარმოებისათვის (ფუძეს ემატება პრეფიქსები და სუფიქსები), რაც განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია სამედიცინო ტერმინოლოგიისათვის.

მაგ: viscus, viscer-is -შიდა ორგანო, შიგნეულობა (ფუძე-viscer)
visceralis -შეიგნეულობისა (ზედსართავი სახელი)

appendix, appendic-is -ბრმა ნაწლავი (ფუძე-appendic)
appendicitis, idis f -ბრმანაწლავის ანთება

III ბრუნების არსებითი სახელები ბრუნების დროს გარკვეულ თავისებურებებს ავლენენ, რის გამოც ისინი იყოფიან 3 ტიპად: 1. თანხმოვანი, ანუ ძირითადი ტიპი. 2. ხმოვანი ტიპი. 3. შერეული ტიპი.

ბრუნების ნიშნები

Casus	Numerus singulatris			Numerus pluralis		
	M.	F.	N.	M.	F.	N.
Nom.	სხვადასხვა			-es	-es	-a(ia)
Gen.	-is	-is	-is	-um(ium)	-um(ium)	-um(ium)
Dat.	-i	-i	-i	-ibus	-ibus	-ibus
Acc.	-em	-em	=Nom	-es	-es	-a(ia)
Abl.	-e(i)	-e(i)	-e(i)	-ibus	-ibus	-ibus

შენიშვნები:

1. მამრობითი და მდედრობითი სქესის არსებითი სახელები იბრუნვის ერთნაირად.

2. საშუალო სქესის არსებით სახელებს ერთნაირი დაბოლოება აქვთ Nom. -სა და Acc. sing. -ში, ხოლო მრავლობითი რიცხვის იმავე ბრუნვებში აქვთ ნიშანი -a(ia).

3. ბრუნვის ნიშანთა ცხრილში ფრჩხილებში მოცემულია III ბრუნების ხმოვანი და შერეული ტიპის არსებით სახელთა განსხვავებული ბრუნვის ნიშნები, ფრჩხილების გარეშეც კი - თანხმოვანი ანუ ძირითადი ტიპის ბრუნვის ნიშნები.

§42. III ბრუნების თანხმოვანი ტიპი

თანხმოვანი ტიპის მიხედვით იბრუნვის სამივე სქესის ის არათანაბარმარცვლიანი არსებითი სახელები, რომელთა ფუძე ერთ თანხმოვანზე ბოლოვდება. არათანაბარმარცვლიან არსებითებს მხოლობითი რიცხვის Nom.-სა და Gen.-ში მარცვალთა სხვადასხვა რაოდენობა აქვთ. კერძოდ Gen. sing.-ში მათ ემატებათ ერთი მარცვალი.

მაგ.:	Nom. sing.	Gen. sing.	ფუძე
	pulmo	pulmonis	pulmon
	solutio	solutionis	solution
	ulcus	ulceris	ulcer
	dolor	doloris	dolor
	extremitas	extremitatis	extremitat
	abdomen	abdominis	abdomin

§43. III ბრუნების მამრობითი სქესის არსებითი სახელები

III ბრუნების მამრობითი სქესის არსებით სახელებს მხოლობითი რიცხვის სახელობითსა და ნათესაობით ბრუნვებში აქვთ შემდეგი დაბოლოებები:

Nom. sing	Gen. sing.	მაგალითები
-or	-oris	calor, caloris m - სიცხე
-os	-oris	flos, floris m - ყვავილი
-er	-ris	venter, ventris m - მუცელი
	-eris	Aether, Aetheris m - ეთერი
-ex	-icis	cortex, corticis m - ქერქი
-es	-edis	pes, pedis m - ტერფი
	-etis	paries, perietis m - კედელი
	--itis	stipes, stipitis m - ღერო
-o	-onis	pulmo, pulmonis m - ფილტვი
	-inis	homo, hominis m - ადამიანი

მამრობითი სქესის არსებით სახელთა ბრუნება (თანხმოვანი ტიპი).

ბრუნვის ნიშნები

	Nom. sing.	Gen. sing.
Nom.	სხვადასხვა	es
Gen.	is	um
Dat.	i	ibus
Acc.	em	es
Abl.	e	ibus

ბრუნების ნიმუში

pulmo, pulmonis m -ფილტვი

	N. sing.	N. plur.
Nom.	pulmo	pulmon-es
Gen.	pulmon-is	pulmon-um
Dat.	pulmon-i	pulmon-ibus
Acc.	pulmon-em	pulmon-es
Abl.	pulmon-e	pulmon-ibus

§44. მამრობითი სქესის არსებით სახელთა ლექსიკური მინიმუმი

1. flos, oris m (ბერძნ. anthos)-ყვავილი
2. pes, edis m (ბერძნ. podos)-ტერფიფეხი
3. homo, inis m (ბერძნ. anthropos)-ადამიანი
4. color, oris m (ბერძნ. chroma)-ფერი
5. odor, oris m -სუნი
6. sapo, onis m -საპონი
7. Aether, eris m -ეთერი
8. auctor, oris m -ავტორი
9. Carbo, onis m -ნახშირი
10. calor, oris m (ბერძნ. pyr)-სიცხე
11. cortex, icis m -ქერქი
12. dolor, oris, m (ბერძნ. algos)-ტკივილი
13. liquor, oris m -სითხე
14. pulmo, onis, m (ბერძნ. pneumon)-ფილტვი
15. rubor, oris m -სიწითლე
16. tumor, oris m (ბერძნ. oncos)-სიმსივნე
17. aër, aëris m -ჰაერი
18. ureter, eris m -შარდსაწვეთი

19. paries, etis m - კედელი
20. apex, icis m - მწვერვალი, წვეტი (ბერძნ. acros)
21 vertex, icis m - თხემი

სქესის გამონაკლისები:

1. გამონაკლისის სახით მდედრობით სქესს მიეკუთვნება:
   mater, matris f - ა) თავის ტვინის გარსი (ბერძნ. meninx),
   ბ) დედა
   gaster, gastris (ბერძნ)- კუჭი
   lex, legis f - კანონი
   arbor, oris (ბერძნ. dendron)- ხე
   faex, faecis - საფუარი
2. გამონაკლისის სახით საშუალო სქესს მიეკუთვნება:
   cor, cordis n (ბერძნ. cardia)- გული
   os, ossis n (ბერძნ. osteon)- ძვალი
   os, oris n (ბერძნ. stoma)- პირი
   tuber, tuberis n - ბორცვი (ბოტ. ტუბერიბოლქვი)
   cadaver, cadaveris n - გვამი
   Piper, Piperis n - პილპილი
   Papaver, Papaveris n - ყაყაჩო

სავარჯიშო:

I. აბრუნეთ:
   paries cordis - გულის კედელი
   cortex arboris - ხის ქერქი
   pulmo sinister - მარცხენა ფილტვი
   Aether aethylicus - ეთილის ეთერი

II. წაიკითხეთ, თარგმნეთ სიტყვათშეთანხმებები, ლექსიკონის დახმარებით გაარკვიეთ III ბრუნების არსებით სახელთა ფუძე:

Apex nasi	Os coxae
Cavum supinator	Cortex cerebelli
Musculus supinator	Ossa digitorum pedis
Digiti pedis	Paries superior
Ala vomeris	Os pneumaticum
Musculus extensor indicis	Pes planus
Apex patellae	Dura mater encephali

III. თარგმნეთ ლათინურად:

ა) საღი გული. თეთრი ყვავილი. გააქტიებული ნახშირი. მარჯვენა ფილტვი. მარცხენა ფილტვი. ძილისმომგვრელი ყაყაჩო. ეთილის ეთერი (ეთილოვანი ეთერი). შავი პილპილი.

ბ) მარჯვენა ფილტვის მწვერვალი. მარცხენა ფილტვის მწვერვალი. თითის მომხრელი კუნთი. თითის გამშლელი კუნთი. თავის ქალას

ბმლძყრბნ .(იბცლიცბცც) იოიცბცც ძბლიჩიცგ .(იბცლჟცც) იოცჟცს
.ბშრცცბც ძიოგბცრცცშნ ძიცგლიფ
VI. წცშნგრბდ ბჟ ფცძდიკიწ:
1. Cortex multarum arborum dura est. 2. Plenus venter non studet. 3. Note inflammationis sunt: rubor et tumor cum calore et dolore (Cornelius Celsus). 4. Musculus flexor digitorum quattuor tendines habet. 5. Per largum et tradesm aut in pulmones intrat. 6. Ventriculus parietem anteriorem et parietem posteriorem habet. 7. Cortices, folia et flores variarum plantarum ad curationem adhibentur.

ᲘᲛᲘᲜᲪᲐᲠ ᲫᲘᲪᲔᲪ ᲘᲛᲘᲜᲝᲮᲜᲔᲜ ᲫᲘᲜᲔᲨᲠᲐ III .ᲡᲮᲒ ᲘᲜᲪᲚᲪᲫᲪᲫ

იდიბოლოძნ ძნცლცძცქ დიბცძრბ ძიძცჩქ იდიბორჟდენ ძიბცშცრბ III იცცჟნცნ დცჩბ იწბცცშცრბ დიბორაცდძშ ბჟ ბაძდიბოლცძცქ ძიცძცირ :იბცბცოლორბჟ

Nom. sing	Gen. sing. ფუძის ნაწ.-ით	მაგალითები
-as	-atis	extremitas, extremitatis f - კიდური
-us	-utis	juventus, juventutis f - სიჭაბუკე
	-udis	palus, paludis f - ჭაობი
-is	-idis	iris, iridis f - თვალის ფერადი გარსი (ბოგ. ზამბახი)
	-is	auris, auris f - ყური
-es	-is	nubes, nubis f - ღრუბელი
თანხმ. + s	-tis	mens, ntis f - ჭკუა, გონება
-e-ს გარდა ყველა ხმოვანი +x	-cis	nux, nuc-is f - კაკალი
		pax, pac-is f - მშვიდობა
		pix, picis f - ფისი
		vox vocis f - ხმა

თანხმ. +x	-gis	meninx, meningis (ბერძნ.) - თავის ტვინის გარსი
-do	-inis	longitudo, longitudinis f - სიგრძე
-go	-inis	mucilago, mucilaginus f - ლორწო
-io	-onis	solutio, solotionis f - ხსნარი

მღელრობითი სქესის არსებით სახელთა ბრუნება
(თანხმოვანი ტიპი)

ბრუნვის ნიშნები

	N. sing.	N. plur.
Nom.	სხვადასხვა	-es
Gen.	-is	-um
Dat.	i	-ibus
Acc.	-em	-es
Abs.	-e	-ibus

ბრუნვის ნიმუში

extremitas, atis f - ჯდური

	N. sing.	N. plur.
Nom.	extremitas	extremitat-es
Gen.	extremit-at-is	extremitat-um
Dat.	extremit-at-em	extremitat-ibus
Acc.	extremit-em	extremitat-es
Abl.	extremitat-e	extremitat-ibus

§46. მდედრობითი სქესის არსებით სახელთა ლექსიკური მინიმუმი

1. appendix, icis f - 1. მორჩი, დანამაგი. 2. ბრმანაწლავის ჭიისებრი დანამაგი
2. epidermis, idis f - ეპილერმისი, კანის ზედა შრე
3. bilis, is f - ნაღველი (ნაღვლის ბუშტიდან გამოსული)
4. lens, ntis f - თვალის ბროლი
5. meninx, ngis f (ბერძნ.) - თავის ტვინის გარსი
6. phalanx, ngis f - ფალანგა
7. radix, icis f - ფესვი
8. auscultatio, onis f - მოსმენა, აუსკულაცია
9. palpatio, onis f - პალპაცია, ხელის შეხებით განისჯვა
10. extractio, onis f - გამოწველილვა, გამოღება
11. injectio, onis f - ინექცია, შეშაპუნება
12. mens, ntis f - ჭკუა, გონება
13. remissio, onis f - ჩაქრობა, შესუსტება
14. secretio, onis f - გამოყოფა
15. transfusio, onis f - გადასხმა
16. transsudatio, onis f - ტრანსუდაცია
17. Digitalis, inis f - სათითურა (მც)
18. mucilago, inis f - ლორწო
19. pix, picis f - ფისი
20. pix liquida - თხელი ფისი, კუპრი
21. solutio, onis f - ხსნარი
22. Thermopsis, idis f - თერმოფსიდი (მც)
23. nux, nucis f - კაკალი
24. cutis, is f (ბერძნ. derma) - კანი
25. operatio, onis f - ოპერაცია
26. latitudo, onis f - სიგანე
27. origo, inis f - წარმოშობა, დასაწყისი
28. aponeurosis, is f - აპონევროზი, განიერი კუნთების მყესოვანი ფირფიტა
29. iris, idis f* - 1. თვალის ფერადი გარსი. 2. ცისარტყელა. 3. ბოტ. ზამბახი

---

* *Iris-ი ბერძნული მითოლოგიის ქალღმერთი, რომელიც ღმერთების კეთილგანწყობას ამცნობდა ადამიანებს და ეცნობებოდა მათ ცისარტყელას სახით. რუსულ ანატომიურ ტერმინში შენარჩუნებულია ცისარტყელასთან ეტიმოლოგიური კავშირი - радужная оболочка глаза.*

სქესის გამონაკლისები

გამონაკლისის სახით მამრობით სქესს მიეკუთვნება:
1. calix, icis m - ფიალა
2. canalis, is m - არხი
3. lapis, idis m - ქვა
4. pulvis, eris m - ფხვნილი
5. axis, is m - 1. ღერძი, 2. კისრის II მალა
6. sanguis, inis m (ბერძნ. haema) - სისხლი
7. unguis, is m (ბერძნ. onychos) - ფრჩხილი
8. vermis, is m (ბერძნ. helmintheus) - ჭია
9. dens, ntis m (ბერძნ. odont) - კბილი
10. pons, ntis m - ხიდი
11. hydrops, opis m - წყალმანკი
12. larynx, yngis m - ხორხი
13. pharynx, ygis m - ხახა
14. coccyx, ygis m - კუდუსუნი
15. tendo, inis m - მყესი
16. margo, inis m - კიდე
17. thorax, acis m - გულმკერდი
18. atlas, ntis m* - აგლასი, კისრის II მალა

სავარჯიშო:

I. აბრუნეთ:

functio laesa - დარღვეული ფუნქცია
mucilago amylacea - სახამებლიანი ლორწო
pulvis albus - თეთრი ფხვნილი
solutio oleosa - ზეთოვანი სსნარი
faex medicinalis - სამედიცინო საფუარი
radix plantae - მცენარის ფესვი

II. წაიკითხეთ და თარგმნეთ: ლექსიკონის დახმარებით გაარკვიეთ მოცემული სიტყვათშეთანხმებების შემადგენელი სახელების სქესი, ფუძე და ბრუნება.

Cristae cutis	Articulatio cubiti
Basis stipitis	Falix cerebelli
Basis mandibulae	Substantia lentis
Tuberositas ulnae	Cortex lentis
Nuclei originis	Pyramis vestibuli
Nuclei terminationis	Aponeurosis linguae

** ტიტანი Atlas-ი ბერძნულ მიგოლოგიაში ღმერთების ძველი თაობის წარმომადგენელია. მას მხრებით ეჭირა ცის თაღი. მისი ადგილსამყოფელი ევროპის უკიდურესი დასავლეთია, რომლის იქითაც იშლება ატლანტის ოკეანე.*

Columna fornicis Articulatio coxae

Terminationes nervorum liberae

III. თარგმნეთ ლათინურად, შეუთანხმეთ ბედსართავები არსებით სახელებს:

1. რთული სახსარი. 2. ფარისებრი ხრტილი. 3. შუბლის არე. 4. მწარე ფესვი. 5. თავისუფალი კიდური. 6. ზედა კიდურის სარტყელი. 7. მარჯვენა ყური. 8. მარცხენა ყური. 9. საღი კანი. 10. თავის ტვინის მაგარი ქერქი. 11. ზეთოვანი ხსნარი. 12. სასაქმებელი კაკალი.

IV. დაასრულეთ ლათინურ ტექსტში მოცემული სიტყვები ქართული თარგმანის შესატყვისად:

1. ფილტვების მწვერვალებში
   In apic... pulmon...
2. მარცხენა ფილტვის მწვერვალზე
   In apic... pulmon... sinistr
3. მწვავე ტკივი მარჯვენა ფილტვსში
   Dolor... acut... in pulmon... dext...
4. მწვავე ტკივილები მარჯვენა ფილტვში
   Dolor... acut... in pulmon...
5. სიმსივნე ფეხზე
   Tumor in ped...
6. სიმსივნეები ფეხებზე
   Tumor... in ped...
7. გრძელი კუნთის მყესი
   Tendo muscul... long...
8. გრძელი კუნთების მყესები
   Tend... muscul... long...

V. თარგმნეთ:

1. Frons et oculi sunt partes faciei hominis. 2. Solutio aquosa. 3. Calices renales. 4. Digiti ex phalangibus constant. 5. Tuberositas deltoidea humeri. 6. Functiones musculorum sunt: Flexio, extensio, adductio, abductio, rotatio, supinatio. 7. Transfusio sanguinis saepe in medicina adhibetur.

§47. III ბრუნების საშუალო სქესის არსებითი სახელები

III ბრუნების საშუალო სქესის არსებით სახელებს მხოლობითი რიცხვის სახელობითსა და ნათესაობით ბრუნვებში აქვთ შემდეგი დაბოლოებები:

Nom. sing	Gen. sing. ფუძის ნაწ.-ით	მაგალითები
-en	-inis	abdomen, abdominis n - მუცელი
-ur	-oris	jecur, jecoris n - ღვიძლი
	uris	Sulfur; Sulfuris n - გოგირდი
-us	-oris	pectus, pectoris n - მკერდი
	-eris	ulcus, ulceris n - წყლული
	-uris	pus, puris n - ჩირქი
-e	-is	Sacale, Secalis n - ჭვავი
-al	-alis	animal, animalis n - ცხოველი
-ar	-aris	calcar, calcaris n - დეზი
-ma	-atis	trauma, traumatis n - ტრავმა, დაზიანება
-c	-tis	lac, lactis n - რძე
-l	-is	mel, mellis n - თაფლი
	-is	fel, felis n - ნაღველი
-t	-itis	caput, capitis ნ -თავი

შენიშვნა:

-e, -al, -ar-ზე დაბოლოებული საშუალო სქესის არსებითი სახელები იბრუნვიან ხმოვანი ტიპის მიხედვით.

საშუალო სქესის არსებით სახელთა ბრუნება
(თანხმოვანი ტიპი)

ბრუნვის ნიშნები

	N. sing.	N. plur.
Nom.	სხვადასხვა	-a
Gen.	-is	-um
Dat.	-i	-ibus
Acc.	=Nom	-a
Abl.	-e	-ibus

ბრუნების ნიმუში
foramen, inis n -ხვრელი

	N. sing.	N. plur.
Nom.	foramen	foramin-a
Gen.	foramin-is	foramin-um
Dat.	foramin-i	foramin-ibus
Acc.	foramen	foramin-a
Abl.	foramin-e	foramin-ibus

§48. საშუალო სქესის არსებით სახელთა ლექსიკური მინიმუმი

1. albumen, inis n -ცილა
2. alumen, inis n - შაბი
3. abdomen, inis n (ბერძნ. laparon)-მუცელი
4. animal, alis n (ბერძნ. zoo)-ცხოველი
5. diaphragma, atis n -დიაფრაგმა
6. fel, fellis n (ბერძნ. chole)-ნაღველი
7. hepar, atis n -ღვიძლი (ანატომ. კლინიკ.)
8. jecur, oris n -ღვიძლი (ფარმაც.)
9. Oleum jecoris Aselli -თევზის ქონი
10. lac, lactis n (ბერძნ. galactos)-რძე
11. neoplasma, atis n -ახალი წარმონაქმნი
12. oedema, atis n -შეშუპება
13. pectus, oris n -მკერდი
14. pulvinar, aris n -ბალიში
15. pus, puris n (ბერძნ. pyon)-ჩირქი
16. rete, retis n -ბადე
17. Secale, Secalis n -ჭვავი(მც)

18. Secale cornutum, n -(რქოვანი ჭვავი)-ჭვავის რქა
19. semen, inis n (ბერძნ. sperma)-თესლი
20. Sulfur, uris n (ბერძნ. thio)-გოგირდი
21. ulcus, eris n -წყლული
22. viscus, eris n (ბერძნ. splanchnon)-შიგნეულობა
23. vulnus, eris n -ჭრილობა
24. occiput, itis n -კეფა
25. femur, oris n -ბარძაყი/ბარძაყის ძვალი
26. caput, itis n -(ბერძნ. cephal)-თავი

სქესის გამონაკლისები

გამონაკლისის სახით საშუალოს ნაცვლად მამრობითი სქესისაა შემდეგი არსებითები:

1. ren, renis m (ბერძნ. nephros)-თირკმელი
2. lien, lienis m (ბერძნ. splen)-ელენთა
3. Sol, Solis m (ბერძნ. Helios)-მზე
4. sal, salis m -მარილი
5. aden, adenis m (ბერძნ.)-ჯირკვალი

სავარჯიშო:

I. აბრუნეთ: ulcus rotundum -მრგვალი წყლული
caput longum -გრძელი თავი
Sulfur praecipitatum -დალექილი გოგირდი
Papaver somniferum -ძილისმომგვრელი

II. წაიკითხეთ, თარგმნეთ, განსაზღვრეთ III ბრუნების არსებით სახელთა სქესი და ფუძე:

Crus sinistrum	Systema autonomicum
Caput longum	Foramen spinosum
Foramen nutritium	Corpus cavernosum
Ulcus tropicum	Ora serrata
Os planum	Lien accessorius
Tuber ischiadicum	Corpus adiposum

III. თარგმნეთ, შეუთანხმეთ ზედსართავები არსებით სახელებს:

პაგარა ბორცვი. პაგარა ბორცვები. მარჯვენა ტერფი. მარცხენა ტერფი. ჯანმრთელი ადამიანი. ჯანმრთელი ადამიანები. შიგნითა კედელი. გარეთა კედელი. შიგნითა კედლები. გარეთა კედლები. დაავადებული გული. დაავადებული კუჭი. მკვებავი ხვრელი. მკვებავი ხვრელები. მარჯვენა თირკმელი. მარცხენა თირკმელი. დაავდებული თირკმელი. დაავადებული თირკმლები. სალი ელენთა. სალი ჯირკვალი.

IV. წაიკითხეთ და თარგმნეთ:

1. Cor humanum situm est in sinistro pectoris latere. 2. In ossibus corporis humani foramina nutritia sunt. 3. Dolor magnus in pectore et in brachio sinistro symptoma anginae pectoris est. 4. Ossa corporis humani dura sunt. 5. Carcinoma neoplasma malignum est. 6. Regio abdominis in epigastrium, mesogastrium et hypogastrium dividitur.

V. თარგმნეთ ლათინურად.

1. ღვიძლის ჭრილობები საშიშია. 2, გული მდებარეობს მკერდის მარცხენა ნაწილში. 3. კუჭის მრავალი წყლული სანდახან იკურნება ოპერაციის საშუალებით. 4. კიბო ავთვისებიანი ახალი წარმონაქმნია. 5. ძვლები იოგებითა და ხრტილებით ერთდებიან.

§49. III ბრუნების ხმოვანი ტიპი

ხმოვანი ტიპის მიხედვით იბრუნვის:
1. საშუალო სქესის e, -al, ar-ზე დაბოლოებული არსებითები.

მაგ.: Secale, is n -ჭვავი
animal, is n -ცხოველი
calcar, aris n -ღერძი

2. III ბრუნების მედსართავ სახელთა დადებითი ხარისხის ფორმები.
3. აწმყო დროის მოქმედებითი გვარის მიმღეობები.

ხმოვანი ტიპის არსებით სახელებს თანხმოვანისაგან განსხვავებულად ეწარმოებათ შემდეგი ბრუნვები:
1. Abl. sing. -i (e-ს ნაცვლად)
2. Gen. plur. -ium (um-ის ნაცვლად)

3. საშუალო სქესის არსებითებსა და მედსართავებს Nom. და Acc. plur.-ში აქვთ ნიშანი -ia (a-ს ნაცვლად).

ხმოვანი ტიპის არსებით სახელთა **ბრუნვის ნიშნები**
(საშუალო სქესი)

	N. sing.	N. plur.
Nom.	სხვადასხვა	-ia
Gen.	-is	-ium
Dat.	-i	-ibus
Acc.	=Nom	-ia
Abl.	-i	-ibus

ბრუნების ნიმუში

animal, alis n -ცხოველი

	N. sing.	N. plur.
Nom.	animal	animal-ia
Gen.	animal-is	animal-ium
Dat.	animal-i	animal-ibus
Acc.	animal	animal-ia
Abl.	animal-i	animal-ibus

§50. III ბრუნების შერეული ტიპი

შერეული ტიპის მიხედვით იბრუნვის:

1. მდედრობითი სქესის -es-ზე და -is-ზე დაბოლოებული თანაბარმარცვლიანი არსებითი სახელები.

მაგ: cutis, is f -კანი
tabes, is f -სიმწლევე,სიგამხდრე

2. სამივე სქესის ის სახელები, რომელთა ფუძე 2 ან მეტ თანხმოვანზე ბოლოვდება:

მაგ: venter, ntris n -მუცელი(ფუძე ventr)
pars, partis f -ნაწილი(ფუძე part)
os, ossis n -ძვალი(ფუძე oss)

შერეული ტიპის არსებით სახელებს ძირითადი ანუ თანხმოვანი ტიპისაგან განსხვავებით ეწარმოებათ მხოლოდ ერთი ბრუნვა - Gen. plur. სადაც um-ის ნაცვლად აქვთ ნიშანი -ium.

ბრუნების ნიმუში

pars, rtis f -ნაწილი

	N. sing.	N. plur.
Nom.	pars	part-es
Gen.	part-is	part-ium
Dat.	part-i	parti-ibus
Acc.	part-em	parti-es
Abl.	part-e	part-ibus

os, ossis n -ძვალი

	N. sing.	N. plur.
Nom.	os	oss-a
Gen.	oss-is	oss-ium
Dat.	oss-i	oss-ibus
Acc.	os	oss-a
Abl.	oss-e	oss-ibus

§51. III ბრუნების არსებით სახელთაგან ყურადღებას იქცევს vas, vasis n -სისხლძარღვი. ეს არსებითი მხოლობით რიცხვში იბრუნვის III ბრუნების თანხმოვანი ტიპით, მრავლობითში კი - II ბრუნებით.

vas, vasis n -სისხლძარღვი

	N. sing.	N. plur.
Nom.	vas	vas-a
Gen.	vas-is	vas-oum
Dat.	vas-i	vas-is
Acc.	vas	vas-a
Abl.	vas-e	vas-is

სავარჯიშო:

I. აბრუნეთ:

auris dextra -მარჯვენა ყური
os corporis -სხეულის ძვალი
pars aequalis -თანაბარი ნაწილი
Secale cornutum -რქიანი ჭვავი

II. თარგმნეთ ლათინურად:

მწვერვალის ხვრელი. მწვერვალის ხვრელები. ფესვის მწვერვალი. ფესვის მწვერვალები (ფესვების...). კბილის ფესვები. ცხოველის ძვალი. ცხოველის ძვლები.

III. ჩასვით შესატყვისი დაბოლოებები ლათინურ ტექსტში:

1. ადამიანის სხეულის ძვლები
   Oss... corpor... homin...
2. მუცლი მრუდე კუნთი
   Musculus obliqu... abdom...
3. თავის ქალას გარღვეული (გაფლეთილი) ხვრელი
   Foram... cran... lacer...
4. თავის გრძელი კუნთი
   Musculus capit... long...
5. ბარძაყის ჭრილობები
   Vulner... femor...

6. ჩირქი მკერდის ჭრილობაში
Pus in vulner... pector...

IV. თარგმნეთ, ამოიწერეთ III ბრუნების არსებითი სახელები და გაარკვიეთ მათი ბრუნების ტიპი.

1. Ligamentum apicis dentis. 2. Digiti pedis. 3. Gaster sana. 4. Os coccygis. 5. Corpus costae. 6. Caput hominis. 7. Pars colica. 8. Rete carpi. 9. Musculus pharyngis. 10. Angulus oris. 11. Medulla ossium flava. 12. Canalis carpi. 13. Articulationes pedis. 14. Pars profunda. 15. Apex radicis dentis. 16. Vasa lymphatica.

V. შეუთანხმეთ ზედსართავი სახელები მოცემულ არსებითებს და თარგმნეთ.

Cor (bovinus, a, um)	Os (scaphoideus, a, um)
Cor (adiposus, a, um)	Os (leporinus, a, um)
Mater (pius, a, um)	Os (trapezoideus, a, um)
Mater (durus, a, um)	Piper (niger, gra, grum)
Tuber (ischiadicus, a, um)	Cadaver (obductus, a, um)

VI. თარგმნეთ:

1. Pulvinar thalami optici. 2. Forma cranii. 3. Trauma cranii. 4. Traumata capitis et pedum. 5. Calcar avis. 6. Systema digestorium. 7. Chiasma opticum. 8. Basis ossis sacri. 9. Symphysis mandibulae. 10. Syndesmosis sive junctura fibrosa. 11. Synchondrosis sive junctura cartilaginea. 12. Synostosis sive junctura ossea. 13. Sulci cutis. 14. Diaphragma pelvis. 15 Pyramides medullae oblongatae. 17. Laryngitis sive inflamatio laryngis. 17. Myocarditis sive inflamatio musculi cordis. 18. Endocarditis sive inflamatio endocardii. 19. Periostitis sive inflamatio periostei. 20. Bronchitis sive inflamatio bronchorum. 21. Vasa vasorum.

§52. III ბრუნების ბერძნული არსებითი სახელები

III ბრუნებით იბრუნვიან აგრეთვე ბერძნული წარმოშობის არსებითი სახელები, რომლებიც ბრუნებისას გარკვეულ თავისებურებებს ამჟღავნებენ.

ა) sis-ზე დაბოლოებული მდედრობითი სქესის თანაბარმარცვლიანი სახელები.

მაგ.: dosis, is f -დოზა,ნორმა
basis, is f -ბაზის,ძირი,ფუძე

ეს არსებითი სახელები იბრუნვიან ხმოვანი ტიპის მიხედვით და ახასიათებთ ერთი თავისებურება -Acc. sing.-ში em-ის ნაცვლად აქვთ ნიშანი im.

ბრუნებისნიმუში

disis, is f -დრმა

	N. sing.	N. plur.
Nom.	dsis	ds-es
Gen.	ds-is	ds-ium
Dat.	ds-i	ds-ibus
Acc.	ds-im	ds-es
Abl.	ds-i	ds-ibus

ა) ასევე იბრუნვის რამდენიმე ლათინური არსებითი სახელი: pel-vis, is f -მენჯი; febris, is f -ცხელება; tussis, is f -ხველა; pertussis, is f -ყივანახველა; vis, is f -ძალა*

ბ) is-ზე დაბოლოებული მდედრობითი სქესის არათანაბარმარცვლიანი არსებითი სახელები; რომლებსაც Gen. sing.-ში აქვთ დაბოლოება idis.

მაგ: pleuritis, idis f -პლევრიტი; პლევრის ანთება
bronchitis, idis f -ბრონქების ანთება

ეს არსებითი სახელები იბრუნვიან თანხმოვანი ტიპის მიხედვით.

ბრუნებისნიმუში

pleuritis, idis f -პლევრიტი

	N. sing.	N. plur.
Nom.	pleuritis	pleuritid-es
Gen.	pleuritid-is	pleuritid-um
Dat.	pleuritid-i	pleuritid-ibus
Acc.	pleuritid-em	pleuritid-es
Abl.	pleuritid-e	pleuritid-ibus

გ) ma-ზე დაბოლოებული საშუალო სქესის არათანაბარმარცვლიანი არსებითი სახელები.

** არსებითი სახელი vis მხოლობით რიცხვში წარმოდგენილია მხოლოდ 3 ბრუნვით - Nom., Acc. და Abl.-ით.*

	sing.	*plur.*
Nom.	*vis*	*vir-es*
Gen.	-	*vir-ium*
Dat.	-	*vir-ibus*
Acc.	*vim*	*vir-es*
Abl.	*vi*	*vir-ibus*

მაგ: trauma, traumatis, n -ტრავმა
haema, haematis, n -სისხლი

ეს არსებითი სახელები იბრუნვიან თანხმოვანი ტიპით, მაგრამ მრავლობითი რიცხვის Dat. -სა და Abl. -ის ნაცვლად აქვთ ნიშანი -is.

ბრუნების ნიმუში

trauma, atis n -ტრავმა

	N. sing.	N. plur.
Nom.	trauma	traumat-a
Gen.	traumat-is	traumat-um
Dat.	traumat-i	traumat-ibus
Acc.	trauma	traumat-a
Abl.	traumat-e	traumat-ibus

§53. III ბრუნების ბერძნულ არსებით სახელთა ლექსიკური მინიმუმი

1. analysis, is f - გარჩევა, ანალიზი
2. anamnesis, is f - გახსენება
3. anamnesis vitae - სიცოცხლის გახსენება
4. anamnesis morbi - დაავადების გახსენება
5. anastomosis, is f - ანასტომოზი, ბაგეთშესართავი
6. basis, is f - ფუძე, საფუძველი
7. dosis, is f - დოზა
8. pro dosi - ერთ მიღებაზე
9. crisis, is f - კრიზისი
10. diagnosis, is f - დიაგნოზი
11. epicrisis, is f - ეპიკრიზი; დაავადების ისტორიის დასკვნა
12. lysis, is f - დაშლა, რღვევა; ციების ნელი დავარდნა; (კლინიკ. ნაწიბურისაგან გათავისუფლება ოპერაციული გზით)
13. autolysis, is f - უჯრედების არ ქსოვილების სრწნის პროცესი
14. cirrhosis, is f - ციროზი, პარენქიმული ორგანოების დაავადება
15. metastasis, is f - გადაადგილება
16. narcosis, is f - ნარკოზი, საერთო გაუგიჟარება, დაძინება
17. pro narcosi, is f - ნარკოზისათვის
18. necrosis, is f - კვდომა
19. paresis, is f - პარეზი, დასუსტება, არასრული, ნაწილობრივი დაშლა
20. phthisis, is f - ჭლექი
21. laryngophthisis - ხორხის ჭლექი
22. prognosis, is f - პროგნოზი, სავარაუდო, (წინასწარი) დიაგნოზი
23. prothesis, is f - პროთეზი, სხეულის ხელოვნური ნაწილი

24. ptosis, is f -დაწვა
25. sclerosis, is f -სკლეროზი, გამკვრივება
26. stenosis, is f -შევიწროება
27. haema, atis, n -სისხლი
28. trauma, atis n -ტრავმა
29. carcinoma, atis n -კიბო
30. carcinoma mammae -სარძევე ჯირკვლის კიბო
31. empyema, atis n -ემპიემა
32. empyema pleurae -პლევრის ემპიემა
33. empyema tuberculosum -ტუბერკულოზური ემპიემა
34. zygoma, atis n -ყვრიმალი
35. systema, atis n -სისტემა

***

1. Homo ornat locum, non locus hominem -ადამიანი ამკობს ადგილს და არა ადგილი ადამიანს.
2. Homines corpora mortalia habent, animos-immortales -ადამიანის სხეული მოკვდავია, სული - უკვდავი.
3. Finis coronat opus -დასასრული აგვირგვინებს შრომას.
4. Salus populi suprema lex -ხალხის კეთილდღეობა უზენაესი კანონია.
5. Repetitio est mater studiorum -გამეორება ცოდნის დედაა.
6. vis mdicatris naturae -ბუნების მკურნავი ძალა.
7. Contra vim mortis non est medicamen in hortis -სიკვდილის ძალის წინააღმდეგ ბაღში არ არის წამალი (სიკვდილს წამალი ვერ შველის)

სავარჯიშო:

I. აბრუნეთ:

anamnesis morbi -დაავადების გახსენება
dosis media -საშუალო დოზა
systema dentium -კბილების სისტემა
trauma periculosum -საშიში ტრავმა

II. თარგმნეთ ლათინურად:

1. ზუსტი დიაგნოზი. 2. დაავადების სიმპტომი (ები). 3. ქრონიკული კოლიტი. 4. ეპიდემიური ენცეფალიტი. 5. ნერვების სისტემა. 6. მარჯვენა ყვრიმალი. 7. მარცხენა ყვრიმალი. 8. მშრალი ხველა. 9. ღვიძლის ციროზი. 10. კატაბალახას ფესვი და ფესურა. 11. ხორხის ჭლექი. 12. თირკმლის მენჯი. 13. წამლის დოზა. 14. ეთერი ნარკოზისათვის. 15. გავის ძვლის ფუძე.

III. თარგმნეთ ქართულად:

1. Folia Lauri tussim levant. 2. Prognosis morbi bona est. 3. Basis cranii interna et externa. 4. Infantes pertussi laborant. 5. Sclerosis vasorum cerebri. 6. Cirrhosis heratis morbus periculosus est.

7. Autopsia est diagnosis pathologo-anatomica. 8. Inter cava thoracis et abdominis deaphragma est. 9. Curatio enteritidis acutae. 10. Sunt febris continua, febris quotidiana, febris tropica. 11. Empyema pleurae. 12. Conjunctivitis chronica. 13. Glaucoma est morbus oculi, glaucoma non est neoplasma. 15. Symptomata in inflamationis sunt: rubor, tumor, calor, dolor, functio laesa.

§54. სიტყვანარმოება

III ბრუნების არსებით სახელთა მაწარმოებელი სუფიქსები.

1. სუფიქსი -or - დაერთვის ზმნის supinum-ის ფუძეს და აწარმოებს მამრობითი სქესის არსებით სახელებს, რომლებიც აღნიშნავენ მოქმედ პირს ან საგანს.

supinum-ის ფუძე+or; -oris, m

მაგ.: abduco, abduci, *abductum*, abducĕre -განზიდვა
abduct-or, -oris, m -განმზიდავი
recipio, recipi, *receptum*, recipĕre -აღებადობა
recept-or, -oris m -რეცეპტორი,მიმღები

2. სუფიქსი -itis - დაერთვის არსებითი სახელის ფუძეს და აწარმოებს ანთების აღმნიშვნელ მდედრობითი სქესის არათანაბარმარცვლიან არსებით სახელებს.

არსებითის ფუძე+itis, -itidis f

მაგ.: gastĕr, astris f -კუჭი
gastr-itis, -itidis f -გასტრიტი,კუჭის გარსის ანთება
bronchus, bronchi m -ბრონქი
bronch-itis, itidis f -ბრონქიტი,ბრონქების ანთება

3. სუფიქსი -osis - დაერთვის ბერძნული არსებითი სახელის ან ზმნის ფუძეს და აწარმოებს მდედრობითი სქესის თანაბარმარცვლიან არსებით სახელებს, რომლებიც აღნიშნავენ ორგანოს პათოლოგიურ მდგომარეობას, დაავადების პროცესს ან რეზულტატს:

არსებითის ფუძე+osis, -is f
ზმნის ფუძე+osis, -is f

მაგ: monocytus, i m - დიდი ერთბირთვიანი ლეიკოციტი
monocyt-osis, is f -მონოციტოზი,მონოციტების რაოდენობის მომატება სისხლში

lipoma, atis n -ლიპომა,ცხიმგროვა
kipomat-osis, -is f -ლიპომაგობა,ცხიმოვანი ქსოვილის
დაჯგუფება სხეულის ზოგიერთ ნაწილში

4. სუფიქსი -io - დაერთვის ზმნის სუპინუმის ფუძეს და აწარმოებს III ბრუნების მდედრობითი სქესის არსებით სახელებს, რომლებიც აღნიშნავენ მოქმედებას ან მოქმედების შედეგებს.

supinum-ის ფუძე+io, -ionis f

მაგ: inicio, inieci, *iniectum*, inicĕre -შეშპარება
iniect-io, -ionis f -ინექციაშეშპარება
solvo, solvi, *solutum*, solvĕre -გახსნა
solut-io, -ionis f -ხსნარი

5. სუფიქსი -iasis - აწარმოებს III ბრუნების მდედრობითი სქესის თანაბარმარცვლიან არსებით სახელებს, რომლებიც აღნიშნავენ არაანთებითი ხასიათის დაავადებებს ან მათი სიმპტომებისა და სინდრომების სახელწოდებებს.

არსებითის ფუძე-iasis, -is f

მაგ: amoeba, ae f -ამება,ერთუჯრედიანი უგარსო ორგანიზმი
amoeb-iasis, is f -ამებიაზი,ამებური დიზენტერია
leo, ontos m -ლომი
leont-iasis, is f -ლეონტიაზი,ლომის სახე,კეთრის ნიშანი

6. სუფიქსი -oma - დაერთვის ბერძნული არსებითი სახელის ფუძეს და აწარმოებს III ბრუნების საშუალო სქესის არსებით სახელებს. რომლებიც აღნიშნავენ სიმსივნურ წარმონაქმნს.

არსებითის ფუძე+oma, -atis n

მაგ:
haema, atis n -სისხლი(ბერძ.)
haemat-oma, atis n -ჰემატომა,სისხლიანი სიმსივნე,
ქსოვილებში სისხლის ჩაქცევის შედეგად
წარმოქმნილი სიმსივნისმაგვარი შეგუბება
lipos -ცხიმი(ბერძ.)
lip-oma, atis n -ლიპომა,ცხიმგროვა,სიმსივნე,რომელიც
ვითარდება ცხიმოვანი ქსოვილიდან

7. სუფიქსი -men დაერთვის ზმნის აწმყო დროის ფუძეს და აწარმოებს III ბრუნების საშუალო სქესის სახელებს, რომლებიც აღნიშნავენ მოქმედების საშუალებას ან შედეგს.

ზმნის ფუძე+men, -minis n

მაგ.: medico, medicāre -მკურნალობა
medicamen, inis n -წამალი (სამკურნალო საშუალება)

§55. III ბრუნების სუფიქსთან არსებით სახელთა ლექსიკური მინიმუმი

1. abductor, oris m -განმზიდავი კუნთი
2. adductor, oris m – მომზიდავი კუნთი
3. depressor, oris m -დამწევი კუნთი
4. extensor, oris m -გამშლელი კუნთი
5. flexor, oris m -მომხრელი კუნთი
6. hydrator, oris m -ჰიდრატორი,კირის ჩამქრობი აპარატი
7. granulator, oris m -გრანულატორი,გრანულების დამამზადებელი აპარატი
8. autolysator, oris m -ავტოლიზატორი,საფუარიანი ავტოლიზატის დამამზადებელი აპარატი
9. elephantiasis, is f -ელეფანტიაზი,პილოს დაავადება
10. sialolithiasis, is f -სიალოლითიაზი,სანერწყვე ჯირკლებში ქვების წარმოშობა (sialon - ნერწყვი)
11. elongatio, onis f -დაგრძელება,ამობურცვა
12. epilatio, onis f -ეპილაცია,თმის,წამწამების ფესვიანად ამოღება
13. exfoliatio, onis f – ექსფოლიაცია,აქერცვლა
14. extractio, onis f -ექსტრაქცია,ამოღება,ამოწვლილვა
15. fluctuatio, onis f -ფლუქტუაცია,რყევა
16. granuloma, atis n -გრანულომა,კეროვანი სიმსივნისმაგვარი წარმონაქმნი, ახალგაზრდა შემაერთებელქსოვილოვანი უჯრედებისაგან
17. haemangioma, atis n -ჰემანგიომა, სისხლძარღვებისაგან განვითარებული კეთილთვისებიანი სიმსივნე
18. neuroretinitis, idis f -ნევრორეტინიტი,მხედველობის ნერვისა და ბადურის ერთდროულად ანთება
19. papillitis, idis f -პაპილიტი,მხედველობის ნერვის ღისკოს ანთება
20. leucosis, is f -ლეიკოზი,ლეიკოციტების სიჭარბე
21. thrombosis, is f -თრომბოზი,თრომბოციტების სიჭარბე
22. mycosis, is f -მიკოზი,სოკოვანი დაავადება
23. onychomycosis, is f -ფრჩხილების სოკოვანი დაავადება

24. dermatosis, is f - დერმატოზი, კანის არაანთებითი დაავადება.

სავარჯიშო:

1. აწარმოეთ მოცემული ზმნებისაგან არსებითი სახელები or სუფიქსის დართვით და თარგმნეთ:

levo, avi, atum, are - აწევა
roto, avi, atum, are - ბრუნვა, ტრიალი
adduco, duxi, ductum, ducĕre - მოზიდვა

2. აწარმოეთ მოცემული ზმნებისაგან ტერმინები -io სუფიქსის დართვით და თარგმნეთ:

formo, a vi, atum, are - წარმოქმნა
flecto, flexi, flectum, fectĕre - მოხრა
fransfusio, fusi, fusum, fusĕre - გადასხმა

3. აწარმოეთ ანთების აღმნიშვნელი ტერმინები მოცემული არსებითი სახელებისაგან და თარგმნეთ:

meninx, ngis f	pleura, æ f
appendix, icis f	arteria, æ f
pharynx, ngis m	latynx, yngis m

4. აწარმოეთ მოცემული ფუძეებიდან სიმსივნის აღმნიშვნელი ტერმინები და თარგმნეთ:

neur-	chondr-
lip-	haemat-
angi-	sarc-
oste-	my-

5. თარგმნეთ ტერმინები:

თირკმლის ანთება. სწორი ნაწლავის ანთება. ღვიძლის ქრონიკული ანთება. სახსრის ანთება. ძვლის ტვინის ანთება. თორმეტგოჯა ნაწლავის გემო ნაწილი. საკეისრო კვეთა. კარგი პროგნოზი, ძვლის ტვინის შერყევა. თავის ტვინის შერყევა. გულის კუნთის ფუნქცია. სისხლის კოაგულაცია. სისხლის გადასხმა. ეპისკლერის გრანულომა.

6. თარგმნეთ ქართულად:

1. Musculus abductor hallucis. 2. Musculus abductor pollicis longus. 3. Musculus corrugator supercilii. 4. Musculus extensor indicis proprius. 5. Musculus levator anguli oris. 6. Stomatitis aphthosa (aphth - წყლული). 7. Cholecystitis subacuta. 8. Amputatio manus. 9. Amputatio pedis. 10. Functio laesa. 11. Functio lienis. 12. Dilatatio cervicis uteri. 13. Inflamatio acuta. 14. Elephantiasis palpebrae. 15. Elongatio canaliculorum lacrimalium.

§56. II რიგის ზედსართავი სახელები

II რიგის ანუ III ბრუნების ზედსართავები სქესის დაბოლოებათა რაოდენობის მიხედვით 3 ჯგუფად იყოფა:

1. სამდაბოლოებიანი: მამრობით სქესში დაბოლოება -er, მდედრობითში -is, ხოლო საშუალოში -e.

მაგ.: M.	F	N.
acer,	acris,	acre - ბასრი, ცხარე
celer,	celeris,	celere - ჩქარი (საჩქარო)
saluber,	salubris,	salubre - გამაჯანსაღებელი

2. ორდაბოლოებიანი: მამრობითსა და მდედრობით სქესში დაბოლოება -is, საშუალოში კი - e.

მაგ.: M. F.	N.
brevis,	breve - მოკლე
temporalis,	temporale - საფეთქლისა, სასაფეთქლე

3. ერთდაბოლოებიანი: სამივე სქესში ერთნაირი დაბოლოება (s, x ან r).

მაგ.: M.	F	N.
biceps,	biceps,	biceps - ორთავა
simplex,	simplex,	somplex - მარტივი უბრალო
par,	par,	par - თანაბარი, წყვილი

§57. II რიგის ზედსართავ სახელთა სალექსიკონო ფორმები

ლექსიკონში ზედსართავ სახელთა სქესის ფორმებიდან პირველ ადგილზე მამრობითი სქესი დგას, შემდეგ მდედრობითი, ბოლოს კი - საშუალო.

სამდაბოლოებიანი ზედსართავების ფორმათაგან ლექსიკონში სრულად იწერება მამრობითი სქესის ფორმა, მდედრობითი და საშუალო სქესის დაბოლოებები და გვერდით აღენიშნება და გამოიყოფა მძიმეებით.

მაგ.: saluber, bris, bre - გამაჯანსაღებელი
celer, is, e - ჩქარი (საჩქარო)

ორდაბოლოებიანი ზედსართავები ლექსიკონში შედის მამრობითი და მდედრობითი სქესის ფორმით, მძიმით გამოყოფილია სასუალო სქესის დაბოლოება.

მაგ: brevis, e -მოკლე
temporalis, e -საფეთქლისა

ერთდაბოლოებიანი ზედსართავები ლექსიკონში მოცემულია სამივე სქესისათვის მიარი მხოლობითი რიცხვის სახელობითი ბრუნვის ფორმით (Nom. sing.), რისშემდეგაც მძიმით გამოყოფილია ნათესაობითი ბრუნვის ნიშანი ფუძის დაბოლოებითურთ.

მაგ: simplex, icis -მარტივი
recens, ntis -ნორჩი,ახალი
par, paris -თანაბარიწყვილი

ამ ზედსართავთა სალექსიკონო ფორმა წააგავს III ბრუნების არსებით სახელთა სალექსიკონო ფორმას იმ განსხვავებით, რომ არსებითებთან მითითებულია სქესიც.

§58. ორდაბოლოებიანი ზედსართავები

ორდაბოლოებიანი ზედსართავები 2 ქვეჯგუფად იყოფა: თავისთავად და წარმოებულ ზედსართავებად. თავისთავადი ზედსართავი საგანს რაიმე ნიშნით ახასიათებს. მაგ: brevis, e -მოკლე, mollis, e -რბილი; წარმოებული ზედსართავი კი ევიჩვენებს ერთი საგნის მეორისადმი მიმართებას, მაგ: temporalis, e -საფეთქლისა, abdominalis, e -მუცლისა.

ორდაბოლოებიანი ზედსართავები იწარმოება როგორც არსებით სახელთაგან, ასევე მწნებიდან. სამედიცინო ტერმინოლოგიაში ფართოდ გამოიყენება არსებით სახელთაგან წარმოებული ზედსართავები, რომელთა მისაღებად არსებითი სახელის ფუძეს ემატება ზედსართავის მაწარმოებელი სუფიქსი: -al ან -ar, შემდეგ კი სქესის დაბოლოებები: is მამრობითსა და მდედრობითში, -e - საშუალოში (სუფუქსი ar ემატებათ I-ბე ფუძედაბოლოებულ არსებითებს).

	ფუძე
მაგ: abdomen, abdominis	abdomin+al+is, e (abdadominalis, e)
tempus, temporis	tempor+al+is, e (temporalis, e)
maxilla, maxillae	maxill+ar+is, e (maxillaris, e)
clavicula, claviculae	clavicul+ar+is, e (clavicularis, e)

მწნიდან ორდაბოლოებიანი ზედსართავის მისაღებად მწნის აწმყო დროის ფუძეს ემატება სუფიქსი -bilis, e ან ilis, e.

მაგ: sano, sanare -განკურნება
sana + bilis, e -განკურნებადი
facio, facire -კეთება,შესრულება
fac + ilis, e -აღვილი (აღვილად შესრულებული)

შენიშვნა: თანამედროვე სამკურნალო პრეპარატების სახელწოდებაში ხშირად გვხვდება ზედსართავები:

fortis, e -ძლიერი

mollis, e -რბილი

mitis, e -საშუალო (სიძლიერის) მოქმედებისა

ეს ზედსართავები ახასიათებენ პრეპარატებს მათი მოქმედების ინტენსივობის მიხედვით. მაგ: Mesim forte, Sustac mite, Essentiale forte (mite) და ა.შ

§59. II რიგის ზედსართავ სახელთა ბრუნება

III ბრუნების ზედსართავები იბრუნვიან ხმოვანი ტიპის მიხედვით, რაც იმას ნიშნავს, რომ ამ ზედსართავებს Abl. sing.-ში აქვთ i, e-ს ნაცვლად, Gen. plur.-ში ium, um-ის ნაცვლად, საშუალო სქესის ზედსართავებს კი -Nom. და Acc.plur.-ში ia, a-ს ნაცვლად.

ბრუნვის ნიშნები

Casus	N. singularis		N. pluralis	
	M. F.	N.	M. F.	N.
Nom.	er is	e	es	ia
Gen.	is	is	ium	ium
Dat.	i	i	ibus	ibus
Acc.	em	=Nom	es	ia
Abl.	i	i	ibus	ibus

ბრუნვის ნიმუშები

ა) სამდაბოლოებიანი

acer, cris, cre -ბასრი, ცხარე

	N. sing.		
	M.	F	N
Nom.	acer	acris	acre
Gen.	acr-is	acr-is	acr-is
Dat.	acr-i	acr-i	acr-i
Acc.	acr-em	acr-em	acr-e
Abl.	acr-i	acr-i	acr-i

N. plur.

	M.	F	N
Nom.	acres	acres	acria
Gen.	acr-ium	acr-ium	acr-ium
Dat.	acr-ibus	acr-ibus	acr-ibus
Acc.	acr-es	acr-es	acr-ia
Abl.	acr-ibus	acr-ibus	acr-ibus

ბ) ორდაბოლოებიანი
brevis, e -მოკლე

	N. sing.		N. plur.	
	M. F.	N	M. F.	N
Nom.	brevis	breve	breves	brevia
Gen.	brev-is	brev-is	brev-ium	brev-ium
Dat.	brev-i	brev-i	brev-ibus	brev-ibus
Acc.	brevem	brev-e	brev-es	brev-ia
Abl.	brev-i	brev-i	brev-ibus	brev-ibus

გ) ერთდაბოლოებიანი
simplex, icis -მარტივი,უბრალო

N. sing.

	M.	F	N
Nom.	simplex	simplex	simplex
Gen.	simplic-is	simplic-is	simplic-is
Dat.	simplic-i	simplic-i	simplic-i
Acc.	simplic-em	simplic-em	simpli-ex
Abl.	simplic-i	simplic-i	simplic-i

N. plur.

	M.	F	N
Nom.	simplic-es	simplic-es	simplic-ia
Gen.	simplic-ium	simplic-ium	simplic-ium
Dat.	simplic-ibus	simplic-ibus	simplic-ibus
Acc.	simplic-es	simplic-es	simplic-ia
Abl.	simplic-ibus	simplic-ibus	simplic-ibus

მესამე ბრუნების ზედსართავები, ისევე, როგორც I და II ბრუნებისა, ტერმინში ასრულებენ შეთანხმებული მსაზღვრელის ფუნქციას, უთანხმდებიან რა არსებით სახელებს სქესში, ბრუნვასა და რიცხვში, ე. ი. ქმნიან შეთანხმებულ მსაზღვრელ-საზღვრულს.

ბრუნების ნიმუშები

musculus brevis -მოკლე კუნთი

	N. sing.	N. plur.
Nom.	musculus brevis	musculi breves
Gen.	musculi brevis	musculorum brevium
Dat.	musculo brevi	musculis brevibus
Acc.	musculum brevem	musculos breves
Abl.	musculo brevi	musculis brevibus

costa brevis -მოკლე ნეკნი

	N. sing.	N. plur.
Nom.	costa brevis	costae breves
Gen.	costae brevis	costarum brevium
Dat.	costae brevi	costis brevibus
Acc.	costa, brevem	costas breves
Abl.	costa brevi	costis brevibus

os breve -მოკლე ძვალი

	N. sing.	N. plur.
Nom.	os breve	ossa brevia
Gen.	ossis brevis	ossium brevium
Dat.	ossi brevi	ossibus brevibus
Acc.	os breve	ossa brevia
Abl.	osse brevi	ossibus brevibus

§60. II რიგის ზედსართავ სახელთა ლექსიკური მინიმუმი

1. abdominalis, e -მუცლის
2. auricularis, e -ყურის
3. capilaris, e -კაპილარული(სისხლძარღვის)
4. cerebralis, e -ცერებრული, თავის ტვინის
5. ethmoidalis. e -ცხვირებრი
6. medullaris, e -ზურგის ტვინის(ძვლის ტვინის)
7. nasalis, e -ცხვირის
8. palmaris, e -ხელის გულის
9. parietalis, e -ა) პარიეტალური) თხემის
10. percotalis, e -მკერდის
11. pulmonalis, e -ფილტვის

12. rectalis, e -სწორი ნაწლავისა
13. sphenoidalis, e -სოლისებრი
14. talis, e -ასეთი
15. tenuis, e -წვრილი
16. vaginalis, e -ვაგინალური, საშოსი
17. visceralis, e -ვისცერალური შეგნეულობისა
18. par, paris -თანაბარი წყვილილეული
19. impar, imparis -არათანაბარი კენტი
20. duplex, icis -ორმაგი
21. teres, teretis -მრგვალი
22. biceps, cipitis -ორთავა
23. triceps, tricipitis -სამთავა
24. quabdriceps, cipitis -ოთხთავა
25. recens, ntis -ნორჩი
26. intercostalis, e -ნეკნებშუა
27. dorsalis, e -ზურგისა
28. facialis, e -სახისა, ფაციალური
29. medialis, e -მედიალური, შუამდებარე
30. renalis, e -თირკმლისა
31. sacralis, e -გავისა
32. sphenoidalis, e -სოლისებრი
33. temporalis, e -საფეთქლისა
34. vertebralis, e -მალისა
35. brachialis, e -მხრისა
36. femoralis, e -ბარძაყისა
37. intervertebralis, e -მალებშუა
38. intermuscularis, e -კუნთებშუა
39. lumbalis, e -წელისა
40. lacrimalis, e -საცრემლე
41. radialis, e -სხივის ძვალისა
42. caudalis, e -კუდისა
43. dulcis, e -ტკბილი
44. simplex, icis -მარტივი, უბრალო
45. letalis, e -სასიკვდილო
46. medicinalis, e -სამედიცინო, სამკურნალო
47. pinguis, e -ცხიმიანი
48. vegetabilis, e -მცენარეული
49. volatilis, e -აქროლადი მჭროლავი
50. communis, e -ჩვეულებრივი, საერთო
51. vulgaris, e -ჩვეულებრივი
52. arvensis, e -მინდვრისა
53. chinensis, e -ჩინური

54. vernalis, e -საგაზაფხულო, გაზაფხულისა
55. solubilis, e -სსნადი
56. officinalis, e -სააფთიაქო, სამკურნალწამლო
57. naturalis, e -ნატურალური, ბუნებრივი
58. majalis, e -მაისის
59. enterosolubilis, e -ნაწლავებში სსნადი
60. gravis, e -მძიმე
61. levis, e -მსუბუქი
62. filialis, e -შვილეული
63. fusalis, e -თითისტარისეული
64. cellularis, e -უჯრედული

***

1. Lars longa, vita brevisis est -ხელოვნება (სანერგლივი) მარადიულია, საცოცხლე - ხანმოკლე (ჰიპოკრატე).
2. Similia similibus curantur -მსგავსი მსგავსით იკურნება, რაც გატკენს, ის მოგარჩენსო.
3. Omne nimium nocet -ყოველივე გადაჭარბებულს ზიანი მოაქვს.
4. Viri fortes non vincuntur doloribus gravibus -ძლიერი მამაკაცები მძიმე დაავადებებით არ მარცხდებიან.

სავარჯიშო:

I. აწარმოეთ ორდაბოლოებიანი მედსართავები -al და -ar სუფიქსების გამოყენებით თარგმნეთ:

sacrum, i n -გავა	pectus, rois n -მკერდი
musculus, i m -კუნთი	mentum, i n -ნიკაპი
latus, eris n -გვერდი	medulla, ae f -ზურგის ტვინი
clavicula, ae f -ლავიწი	occiput, itis n -კეფა
tempus, oris n -საფეთქელი	scapula, ae f -ბეჭი
articulus, i m -სახსარი	nasus, i m -ცხვირი

II. აბრუნეთ:

pars basilaris -ძირითი ნაწილი
unguentum simplex -უბრალო მალამო
os temporale -საფეთქლის ძვალი
morbus gravis -მძიმე დაავადება
junctio cellularis -უჯრედული შეერთება

III. თარგმნეთ სიტყვათშეთანხმებები III ბრუნების მედსართავთა გამოყენებით:

მუცლის ტიფი. მარტივი სამკურნალო საშუალება. რბილი წყლული.

შუბლის არე. ისრისებრი ნაჭდევი. ფილტვის არტერია. მუცლის აორტა. შუბლის ღრუ. კეფის კიდე. გულმკერდის მალა(ები). წელის მალა(ები). კისრის მალა(ები). მოხეტიალე თირკმელი. სამთავა კუნთი(ები). კისრის ფასცია. თირკმლის არტერია. სასახსრე (სახსრის) კაფსულა. ბარძაყის ოთხთავა კუნთი. კაკაბალახას მარგიცი (უბრალო) ნაყენი. თანაბარი ნაწილი. შხამიანი (მომწამლავი) დოზა. უბრალო სიროფი ანუ შაქრის სიროფი. ალოეს ნორჩი ფოთოლი. ნატურალური კუჭის წვენი. ბრილიანტის მწვანის სპირტიანი ხსნარი. ბრილიანტის მწვანის წყლიანი ხსნარი. ტკბილი ნუშის თესლის ემულსია. უჯრედული შეერთება. შვილეული ცენტრიოლი შვილეული ქრომოსომა.

IV. თარგმნეთ ქართულად:

a) 1. Os sphenoidale. 2. Os ethmoidale. 3. Foramen vertebrale. 4.Columna vertebralis. 5. Ganglion cervicale. 6. Articulatio simplex. 7. Ossa frontalia. 8. Intestinum tenue. 9. Glandulae duodenales. 10. Arteria gastroduodenalis. 11. Musculus biceps brachii. 12. Musculi bicipites et tricipites. 13. Musculus levator scapulae. 14. Foramina sacralia pelvina. 15. Venae dorsales linguae. 16. vena temporalis media. 17. Pelvis renalis seu pyelos. 18. Dyspepsia seimplex. 19. Paralysis nervi facialis.

b) 1. Musculi breves. 2. Capur breve. 3. Foramen ovale. 4. Os parietale. 5. Cristae sacrales. 6. Glandulae lacrimales. 7. Musculus teres. 8. Ossa lacrimalia. 9. Papilla lacrimalis. 10. Pars abdominalis. 11. Arteria femoralis. 12. Nodi lymphatici sacrales et nodi lymphatici occipitales. 13. Vena centralis retinae. 14. Musculi intercostales externi. 15. Musculi levatores costarum breves. 16. Ligamenta intercostalia. 17. Palatum durum et palatum molle. 18. Dentes sunt molares, praemolares, incisivi, canini, serotini. 19. Tuber frontale et tuberculum mentale. 20. Articulatio sternoclavicularis.

c) 1. Pars aequalis. 2. Divide in partes aequales. 3. Talis dosis. 4. Da tales doses numero 10. 5. Pulvis simplex. 6. Remedia simplicia et composita. 7. Emplastrum simplex. 8. Capsulae medicinales. 9. Viride nitens. 10. Adonis vernalis. 11. Elixir pectorale seu elixir cum extracto Glycyrrhizae. 12. Extractum Pini silvestris naturale. 13. Herba Thymi vulgaris. 14. Linimentum ammoniatum seu linimentum vilatile. 15. Succus baccarum recens. 16. Olea vegetabillia. 17. Emplastrum Plumbi simplex. 18. Suppositoria rectalia et vaginalia. 19. Globuli vaginales. 20. Remedia in recepto composito nominantur: remedium basis seu remedium cardinale, remedium adjuvans, remedium corrigens, remedium constiuens.

V. თარგმნეთ რეცეპტები:

1. Rp.: Succi gastrici naturalis 200 ml.
Da in lagoena originali
Signa:

#

2.Rp.: Solutionis Viridis nitentis aquosae 1% 20 ml
Signa:

#

3.Rp.: Infusi herbae Thermopsidis ex 6,0-180 ml
Elixiris pectoralis 6 ml Aethylmorphini hydtochloridi 0,12
Misce. Da. Signa:

#

4.Rp.: Tuncturae Convallariae majalis
Tincturae Valerianae simplicis ana 7,5 ml
Misce. Da. Signa:

#

5.Rp.: Solutionis Norsulfazoli solubilis 5% 20 ml
Sterilisetur! Detur:
Signatur:

#

6.Rp.: Olei Terebinthinae
Linimenti volatilis ana 20,0
Misce. Da. Signa:

#

7.Rp.: Emulsi seminum Amygdali dulcis 180,0
Morphini hydrochloridi 0,06
Misce. Da. Signa:

#

8.Rp.: Tabulettas Faecis medicinalis 0,5
Da tales doses numero 40
Signa:

#

§61. აწმყო დროის მოქმედებითი გვარის მიმღეობა

აწმყო დროის მოქმედებითი გვარის მიმღეობა იწარმოება ზმნის აწმყო დროის ფუძიდან. კერძოდ, I-II უღლების ზმნებს ფუძეზე ემატებათ სუფიქსი ns, III-IV უღლის ზმნებს კი -ens*.

sano, savani, sanatum, sanare -განკურნება
sana + ns -განმკურნებელი
misceo, miscui, mixtum, miscēre -შერევა
misce +ns -შემრევი
solvo, solvi, solutum, solvĕre -გახსნა
solv + ens -გამხსნელი
nutrio, nutrivi, nutritum, nurire -კვება
nutri + ens -მკვებავი

აწმყო დროის მოქმედებითი გვარის მიმღეობას სამივე სქესისათვის ერთი ფორმა აქვს, ისევე, როგორც III ბრუნების ერთდაბოლოებიან ზედსართავ სახელებს და იბრუნვის ხმოვანი ტიპის მიხედვით.

მხოლობითი რიცხვის ნათესაობით ბრუნვაში (Gen. sing) აწმყო დროის მიმღეობას ყოველთვის აქვს ზედმეტი მარცვალი, რომელიც შედგება მაწარმოებლისა და -is დაბოლოებისაგან

მაგ: miscens, miscent-is ფუძე -miscent

solvens, ntis -გამხსნელი

SINGULARIS

	M.	F	N.
Nom.	solvens	solvens	solvens
Gen.	solvent-is	solvent-is	solvent-is
Dat.	solvent-i	solvent-i	solvent-i
Acc.	solvent-em	solvent-em	solvens
Abl.	solvent-i	solvent-i	solvent-i

SINGULARIS

	M.	F	N.
Nom.	solvent-es	solventes	solvent-ia
Gen.	solvent-ium	solvent-ium	solvent-ium
Dat.	solvent-ibus	solvent-ibus	solvent-ibus
Acc.	solvent-es	solvent-es	solvent-ia
Abl.	solvent-ibus	solvent-ibus	solvent-ibus

** III უღლების io-ზე დაბოლოებული ზმნები მოქმედებითი გვარის მიმღეობის საწარმოებლად ფუძეზე იმატებენ სუფიქსს -iens, სადაც i მოკლე შემაერთებელი ხმოვანია*

მაგ: recipio, recipere -აღება ფუძე recip
recip -iens, ntis -მიმღები(მიმღები)

§62. ანგყო დროის მოქმედებითი გვარის მიმღეობა სამედიცინო ტერმინოლოგიაში

ა) დაიმახსოვრეთ შემდეგი ანატომიური ტერმინები:

1. Nervus abducens - სარინგანმბიდავი კუნთი
2. Ductus aberrans - გადამხრელი მცირე სადინარი
3. Nervi accelerantes - გულის მუშაობის დამაჩქარებელი ნერვები
4. Vasa afferentia - მომგანი სისხლძარღვები
5. Aorta ascendens - აღმავალი აორგა
6. Arteriae comitantes - თანმხლები არგერიები
7. Arteriae communicantes - შემაერთებელი არგერიები
8. Ductus deferens - გამომგანი სადინარი
9. Aorta descendens - დაღმავალი აორგა
10. Costa fluctuans - მერყეევი ნეკნი
11. Lamina limitans - შემომსაბღერელი ფირფიტა
12. Nervus migrans - ცდომილი ნერვი
13. Arteriae perforantes - გამბურეგი არგერიები
14. Dentes permanentes - მუდმივი კბილები
15. Vertebra septima prominens - მეშვიდე წარზიდული მალა
16. Nervus recurrens - შებრუნებული ნერვი
17. Ductus reuniens - შემაერთებელი სადინარი
18. Macula adherens - შეწებების ხალი
19. Zonula ocludens - ჩამკეგი ზონა

ბ) დაიმახსოვრეთ შემდეგი კლინიკური ტერმინები:

1. Pneumonia abscendens - ფილგვების ანთება დაჩირქებით
2. Paralysis agitans - ცახცახა დამბლა
3. Pulsus alternans - ცვალებადი მაჯისცემა
4. Aegrotus (re) convalescens - გამოჯანსაღების გზაზე მყოფი ავადმყოფი
5. Pulsus deficiens - ვარდნილი მაჯისცემა
6. Arthritis delirans - მადეფორმირებელი ართრიგი
7. Aegrotus delirans - მბოლავი ავადმყოფი
8. Pulsus differens - განსხვავებული (მარჯვენა და მარცხენა ხელზე) მაჯისცემა
9. Abscessus dissecans - გამხლეჩი აბსცესი (დაჩირქება, რომელიც ძვალსა და ძვლის საგრდელას შორის გადის)
10. Pulsus frequens - აჩქარებული (ხშირი) მაჯისცემა
11. Morbus intercurrens - თანდართული ავადმყოფობა
12. Febris intermittens - ხანგამოშვებითი ცხება

13. Diagnosis ex juvantibus - დამხმარე საშუალებებით დასმული დიაგნოზი
14. Nephritis latens - ფარული ნეფრიტი
15. Ren migrans - ცდომილი თირკმელი
16. Ulcus penetrans - გამჭოლი წყლული
17. Ulcus perforans - გამხვრეტი წყლული
18. Homo recipiens - სისხლის მიმღები (დონორისაგან) ადამიანი
19. Typhus recurrens - შებრუნებადი ტიფი
20. Febris remittens - დროებით ჩამცხრალი ციება
21. Ulcus serpens - მცოცავი წყლული
22. Delirium tremens - ციებიანის ბოდვა

ბ) დაიმახსოვრეთ შემდეგი ფარმაცევტული ტერმინები:

1. Remedium laxans - კუჭში გამხსნელი საშუალება
2. Remedium purgans - კუჭის გამწმენდი საშუალება (საფაღარითო)
3. Remedium excitans - აღმგზნები საშუალება
4. Remedium adjuvans - დამხმარე საშუალება
5. Remedium corrigens - სუნისა და გემოს გამაუმჯობესებელი საშუალება
6. Remedium constituens - ფორმის მიმცემი საშუალება
7. Remedium simulans - მასგიმულირებელი საშუალება
8. Remedium myorelaxans - ჩონჩხის მუსკულატურის ტონუსის დამწევი საშუალება
9. Remedium repellens - დამაფრთხობელი (მწერების) საშუალება
10. Remedium expectorans - ამოსახველებელი საშუალება
11. Remedium anticoagulans - სისხლის შედედების საწინააღმდეგო საშუალება
12. Vaccina polyvalens - პოლივალენტური ვაქცინა
13. Globuli anticoncipientes - ჩასასვის საწინააღმდეგო ბურთულები
14. Pastae defendentes - დამცველი პასტები
15. Clismata nutrientia - მკვებავი ოყნები
16. Viridis nitens - ბრილიანტის მწვანე (ბრჭყვიალა მწვანე)

***

1. Non querit aeger medicum eloquentem, sed sanantem.
- ავადმყოფს სჭირდება არა მჭევრმეტყველი ექიმი, არამედ მკურნალი.
2. Hominis est errare, insipientis perseverare.
- ადამიანს ახასიათებს შეცდომები, მაგრამ მხოლოდ სულელი ჯიუტობს და არ ცნობს თავის შეცდომას.
3. Tarde venientibus ossa. - დაგვიანებულებს ძვლები.

სავარჯიშო:

I. დაადგინეთ ქვემოთ მოყვანილი ზმნების უღლება და აწარმოეთ მათგან მოქმედებითი გვარის მიმღეობები:

ascendo, ascendi, ascensum, ascendĕre -ასვლა,აღმასვლა
limito, limitavi, limitatum, limitāre -შეზღუდვა,ზღვარის დადება
abduco, abduxi, abductum, abducĕre -განზიდვა
adjuvo, adjuvi, adjutum, adjuvare -დახმარება
permaneo, permansi, permansum, permanēre -დარჩენა,მუდმივობა
lateo, latui, –, latēre -დამალვა(ვიმალები)
remitto, remissi, remissum, remittĕre -ჩაჩუმება,ჩაცხრომა
serpo, serpsi, serptum, serpĕre -ცოცვა
affero, attuli, allatum, affĕre–re -(უწესობაში)-მოტანა
laxo, laxavi, laxatum, laxāre -შესუსტება(კუჭში გახსნა)

II. აბრუნეთ მოცემული სიტყვათშეთანხმებები:

aorta ascendens -აღმავალი აორტა
lamina limitans -შემომსაზღვრელი ფირფიტა
nervus abducens -განმზიდავი ნერვი
remedium adjuvans -დამხმარე საშუალება
dens permanens -მუდმივი კბილი
nephritis latens -ფარული ნეფრიტი
ulcus serpens -მცოცავი წყლული
vas afferens -მომტანი ძარღვი
ductus reuniens -შემაერთებელი სადინარი

III. თარგმნეთ ლათინურად:

1. აღმავალი ღრუ ვენა. 2. გამომტანი სადინარის არტერია. 3. ცვალებადი მაჯისცემა გულის კუნთის დაავადების ნიშანია. 4. ხორხის შებრუნებული ნერვი. 5. თვალის განმზიდავი კუნთი განმზიდავ ნერვს (სარინს) უერთდება. 6. კუჭის გამჭოლი (გამხვრეტი) წყლული. 7. ცდომილი თირკმლის მკურნალობა. 8. შაქარი გემოს გამაუმჯობესებელი საშუალებაა. 9. იდაყვის შებრუნებადი არტერია. 10. თირკმლის მომტანი სადინარი. 11. ენისქვეშა ნერვის თანმხლები ვენა.

IV. თარგმნეთ საკითხავ-სავარჯიშო ტექსტი:

1. Aorta ascendens cum aorta descendenti jungitur. 2. Typhus abdominalis et typhus recurrens morbi graves sunt. 3. Formula remediorum composita dividitur in partes, quae sunt: basis, remedium adjuvans, remedium corrigens, remedium constituens. 4. Costae undecima et duodecima fluctuantes nominantur. 5. Homo, qui sanguinem recipit, recipiens nominatur. 6. Post dentes lacteos dentes permanentes crescunt. 7. Aqua destillata et Vaselinum remedia constituentia sunt. 8. Pulsus alternans symptoma morbi myocardii est.

§63. არსებით სახელთა IV ბრუნება

მეოთხე ბრუნებას განეკუთვნებიან მამრობითი სქესის არსებითი სახელები, რომელთაც მხოლობითი რიცხვის სახელობით ბრუნვაში (Nom. sing.) აქვთ დაბოლოება -us და საშუალო სქესის არსებითი სახელები, რომელთაც ამ ბრუნებაში აქვთ დაბოლოება -u, მეოთხე ბრუნების არსებითი სახელებისათვის მხოლობითი რიცხვის ნათესაობით ბრუნვაში (Gen. sing.) დამახასიათებელია დაბოლოება -us.

მაგ.: processus, us m -მორჩი
sinus, us m -წიაღი
spiritus, us m -1სული,2სპირტი
cornu, us n -რქა

ბრუნვის ნიშნები

Casus	N. singularis		N. pluralis	
	masc.	neutr.	masc.	neutr.
Nom.	-us	-u	-us	-ua
Gen.	-us	-us	-uum	-uum
Dat.	-ui	-u	-ibus	-ibus
Acc.	-um	-u	-us	-ua
Abl.	-u	-u	-ibus	-ibus

ბრუნების ნიმუში

Casus	N. singularis		N. pluralis	
	masc.	neutr.	masc.	neutr.
Nom.	spirit-us	corn-u	spirit-us	corn-ua
Gen.	spirit-us	corn-us	spirit-uum	corn-uum
Dat.	spirit-ui	corn-u	spirit-ibus	corn-ibus
Acc.	spirit-um	corn-u	spirit-us	corn-ua
Abl.	spirit-u	corn-u	spirit-ibus	corn-ibus

შენიშვნა: 1. მეოთხე ბრუნებას მრავალობითი რიცხვის მიცემით და მოქმედებით ბრუნვებში უნდა ჰქონოდა ნიშანი -ubus, III ბრუნების გავლენით აქ განვითარდა დაბოლოება -ibus, რამდენიმე სიტყვაში დაცულია ბოლოკიდური -ubus.

ასეთებია:

	N. plur. Dat. Abl.
Quersuc, us f -მუხა	Quercubus
acus, us f -ნემსი,ქინძისთავი	acubus
arcus, us m -თაღი,რკალი	arcubus
partus, us m -შობა,მშობიარობა	partubus

2. ძველ სამედიცინო ლიტერატურაში გვხვდება ტერმინი artus, us m - სახსარი, თანამედროვე ანატომიურ ნომენკლატურაში სახსრის აღმნიშვნელ სიტყვად მიღებულია ვეზალიუსის* ტერმინი articulatio.

სქესის გამონაკლისი

მეოთხე ბრუნების არსებით სახელთა რამდენიმე -us ბოლოკიდურიანი სიტყვა მამრობითის მაგიერ, გამონაკლისის სახით, მდედრობითი სქესისაა:

manus, us f -ხელის მტევანი	acus, us f -ნემსი,ქინძისთავი
domus, us f -სახლი	Quercus, us f -მუხა

§64. შეთანხმებული მსაზღვრელი IV ბრუნებაში

IV ბრუნებას ზედსართავი სახელები არ აქვს, მაგრამ I და II რიგის ზედსართავი სახელები უკავშირდებიან რა IV ბრუნების არსებით სახელებს უთანხმდებიან საზღვრულ სიტყვას სქესში, რიცხვსა და ბრუნვაში.

მაგ: Nom. manus dextra -მარჯვენა ხელი
Gen. manus dextrae -მარჯვენა ხელის
Nom. sinus frontalis -შუბლის წიაღი
Gen. sinus frontalis -შუბლის წიაღის
Nom. meatus nasopharyngeus -ცხვირ-ხახის გასავალი
Gen. meatus nasopharyngei -ცხვირ-ხახის გასავალის
Nom. cornu coccygeum -კუდუსუნის რქა
Gen. cornus coccygei -კუდუსუნის რქის
Nom. genu dextrum -მარჯვენა მუხლი
Gen. genus dextri -მარჯვენა მუხლის

**Vesalius, i m* *ვეზალიუსი (XVI საუკუნის ცნობილი ექიმი - ანატომი).*

შეთანხმებული მსაზღვრელის ბრუნების ნიმუში
manus dextra -მარჯვენა ხელი

	N. sing.	N. plur.
Nom.	manus dextra	manus dextrae
Gen.	manus dextrae	manuum dextrarum
Dat.	manui dextrae	manibus dextris
Acc.	manum dextram	manus dextras
Abl.	manu dextra	manibus dextris

sinus sphenoidalis -სოლისებრი წიაღი

	N. sing.	N. plur.
Nom.	sinus sphenoidalis	sinus sphenoidales
Gen.	sinus sphenoidalis	sinuum sphenoidalium
Dat.	sinui sphenoidali	sinibus sphenoidalibus
Acc.	sinum sphenoidalem	sinus sphenoidales
Abl.	sinu sphenoidali	sinibus sphenoidalibus

cornu coccygeum - კუდუსუნის რქა

	N. sing.	N. plur.
Nom.	cornu coccygeum	cornua coccygea
Gen.	cornus coccygei	cornuum coccygeorum
Dat.	cornu coccygeo	cornibus coccygeis
Acc.	cornu coccygeum	cornua coccygea
Abl.	cornu coccygeo	cornibus coccygeis

§65. შეუთანხმებული მსაზღვრელი IV ბრუნებაში

წინა პარაგრაფიდან ცნობილია, რომ არსებითი სახელი არსებითის მიმართ, როგორც მსაზღვრელი, შეუთანხმებელია (ე. ი. დგას ნათესაობით ბრუნვაში და არ იცვლება).

მაგ: spiritus vini -ღვინის სპირტი
aditus orbitae -თვალბუდის შესავალი
fructus Capsici -წიწაკის ნაყოფი
fructus Hippophaïs -ქაცვის ნაყოფი
arcus pubis -ბოქვენის რკალი

შეუთანხმებელი მსაზღვრელის ბრუნების ნიმუში

	N. sing.	N. plur.
Nom.	fruct-us Capsici	fruct-us Capsici
Gen.	fruct-us Capsici	fruct-uum Capsici
Dat.	fruct-ui Capsici	fruct-ibus Capsici
Acc.	fruct-um Capsici	fruct-us Capsici
Abl.	fruct-u Capsici	fruct-ibus Capsici

§66. IV ბრუნების არსებითი სახელების ლექსიკური მინიმუმი

1. abscessus, us m - ჩირქსროვა
2. abortus, us m - გამოგდებაანაბორტი
3. arcus, us m - რკალი
4. auditis, us m - სმენა
5. aditus, us m - შესავალი
6. appetitus, us m - მადა, აპეტიტი
7. curatus, us m - მკურნალობა
8. collapsus, us m - კოლაფსიგულ-სისხლძარღვთა სისტემის მწვავე ნაკლოვანებების შედეგად არტერიული წნევის სწრაფად დაცემა
9. ductus, us m - სადინარი (ბერძნ. dochos)
10. exitus, us m - გამოსავალი, სიცოცხლის დასასრული
11. exitus letalis - სასიკვდილო გამოსავალიაღსასრული
12. foetus, us m - ჩანასახი, ნაყოფი (ბერძნ. embryon, embry)
13. casus, us m - შემთხვევა, დაცემა (გრამატიკაში ბრუნვა)*
14. fructus, us m - ხილინაყოფი
15. gustus, us m - გემოვნება
16. habitus, us m - გარეგნობაიერიგამომეტყველება (ავადმყოფის)
17. ictus, us m - დარტყმა; კბენა (გველის)
18. lapsus, us m - დაცემა; სრიალი; შეცდომა
19. lapsus linguae - ენისმიერი (უნებლიე) შეცდომა
20. lapsus calami - კალმისმიერი (უნებლიე) შეცდომა
21. lapsus memoriae - მეხსიერების შეცდომა
22. morsus, us m - კბენა, ნაკბენი
23. motus, us m - მოძრაობა
24. meatus, us m - გასავალი
25. manus, us f - ხელის მგეგანიხელი (ბერძნ. cheir, chir)
26. olfactus, us m - ყნოსვა
27. pruritus, us m - ქავილი
28. pulsus, us m - პულსიცემა (ბერძნ.)
29. plexus, us m - წნულიხლართი
30. plexus solaris - მზის წნული
31. processus, us m - მორჩი
32. recessus, us m - ჩაღრმავება
33. sinus, us m - წიაღი
34. sensus, us m - გრძნობა (ბერძნ. aesthesis, aesthes)
35. situs, us m - მდებარეობა

---

*casus - *მისგან წარმოიშვა* casuistica *ავადმყოფობათა ძირეული შემთხვევის აღწერა.*

36. status, us m -მდგომარეობადგომა
37. status praesens -ავადმყოფთა ახლანდელი მდგომარეობა
38. status functionalis -ფუნქციური მდგომარეობა
39. spiritus, us m -1. სული, სუნთქვა. 2. სპორტი
40. spiritus sanctus -სულიწმინდა
41. spirometria -სპირომეტრია, ფილტვის სასიცოცხლო ცვალებადობის გაზომვის მეთოდი
42. spiritus vini -ღვინის სპირტი
43. vomitus, us m -ღებინება, პირსაქმება
44. visus, us m -მხედველობა
45. textus, us m -ქსოვილი
46. tractus, us m -გზა, ტრაქტი
47. tractu temporis -დროის დინებით
48. Quercus, us f -მუხა
49. usu, us m -ხმარება, სარგებლობა, გამოყენება
50. cornu, us n -რქა (ბერძნ. keras, kerat)
51. genu, us n -მუხლი (ბერძნ. gony, gonat)
52. gelu, us n -ყინული

სავარჯიშო:

I. აბრუნეთ ტერმინები:

processus lacrimalis -საცრემლე მორჩი
fructus amarus -მწარე ნაყოფი
genu dextrum -მარჯვენა მუხლი

II. თარგმნეთ ლათინურად და გაარკვიეთ მსაზღვრელი შეთანხმებულია თუ შეუთანხმებელი:

1. საუღლე მორჩი. 2. ავადმყოფის მდგომარეობა. 3. წარბზედა რკალი. 4. ჩირქგროვა მუცლის ღრუში. 5. შიგნითა სადინარი. 6. გულისცემა. 7. პერიოდული მკურნალობა. 8. ნების რკალი. 9. კუჭქვეშა სადინარი. 10. ვარდის ნაყოფი. 11. მუხის ქერქის ნახარში. 12. ქაცვის ნორჩი ნაყოფი. 13. ძელის ქსოვილი. 14. ეპითელიუმის ქსოვილი. 15. ტერფის სიგრძივი რკალი. 16. ნისკარტისებრი მორჩი. 17. როკისებრი მორჩი. 18. ზედა ყბის წიაღი. 19. გავის რქა.

III. თარგმნეთ ქართულად:

a) 1. Arcus lateralis. 2. Arcus vertebrae. 3. Arcus zygmaticus. 4. Habitus aegroti. 5. Status aegroti. 6. Status communis. 7. Status naturalis. 8. Casus ordinarius. 9. Casus extraordinarius. 10. Exitus letalis. 11. Plexus cervicalis. 12. Ductus choledochus. 13. Ductus lymphaticus dexter. 14. Abscessus pulmonis. 15. Infarctus myocardii. 16. Dosis pro cursu. 17. Cornu majus. 18. processus coronoideus.

b) 1. Recessus duodenalis inferior. 2. Meatus acusticus internus. 3. Arcus venosus palmaris profundus. 4. Cornu anterius ventriculi lateralis. 5. Genu corporis callosi. 6. Spiritus aethylicus rectifficatus.

pellere III - დარტყმა, პულსის გასინჯვა	**pulsum**	**pulsus, us m** - პულსი, დარტყმა
olfacere III - ყნოსვა	**olfactum**	**olfactus, us m** - ყნოსვა
effecere III - გაკეთება, წარმოება	**effectum**	**effectus, us m** - მოქმედება, შედეგი
affluere III - დინება, მიმდინარეობა	**affluxum**	**affluxus, us m** - მოწოლა, მოზღვავება

სავარჯიშო:

I. აწარმოეთ მოცემული ზმნებიდან IV ბრუნების არსებითი სახელები და თარგმნეთ:

procedo, processi, processum, procedere III -წინმიდივართ
curo, curavi, curatum, curare I -ვკურნავ
spiro, spiravi, spiratum, spirare I -ვსუნთქავ
tracto, tractavi, tractatum, tractare I -ვეხებიდაველამკურნალობ
mordeo, momordi, morsum, mordere II -ვკბენ,ვხრავ,ვჩხვლეტ
moveo, movi, motum, movere II -ვმოძრაობ
collabor, collapsus, sum, collabi III -ძირსვეცემი,ძირსვვარდები
reprllo, repuli, repulsum, repellere III -ვალებინებ,ვულიმერევ
sino, -, situm, sinere III -ვმდებარეობ,ვდებ
traho, traxi, tractum, trahere III -ვწევმიგათრევ

II. ლექსიკონის დახმარებით გაარკვიეთ, რომელ ბრუნებას მიეკუთვნებიან –us-ზე დაბოლოებული არსებითი სახელები, მიუწერეთ სალექსიკონო ფორმა:

locus	ulcus	status	latus	pus
arcus	salus	cus	vulnus	nervus
genus	ductus	tempus	abscessus	meatus
morbus	vomitus	pectus	exitus	pulsus

N. B. ლათინურ-ბერძნული დუბლეტები
cornu – keras, kerat (cerat) -რქა
foetus (fetus) – embryon, embry -ჩანასახი,ნაყოფი
manus – cheir (chir) -ხელი
genu – gony, gonat -მუხლი
sensus – aesthesis, aesthes -გრძნობა
pulsus – sphygmos -პულსი

7. Hominibus vitio cordis laborantibus collapsum interdum observamus. 8. Pulsus, qui aegre palpatur, filiformis nominatur. 9. Pulsus aequalis nota hominis sani est. 10. In gynecologia et obstetricio varia genera partus considerantur. 11. Est enim partus difficilis, immaturus, praematurus, serotinus.

IV. თარგმნეთ ქართულად და წერგილების ნაცვლად მიუწერეთ სათანადო დაბოლოებები:

1. processus sphenoidal...
2. processus orbital...
3. processus uncinat...
4. Sinus frontal...
5. Sinus prostatic...
6. Sinus venos... scler...
7. plexus vesical...
8. plexus aortic... abdominal...
9. ductus lymphatic... dextr...
10. processus tympanic... anter...

§67. სიტყვანარმოება

IV ბრუნების არსებით სახელთა მაწარმოებელი სუფიქსები

მეოთხე ბრუნების მოგვიერთი არსებითი სახელი, განსაკუთრებით ისეთ, რომელიც აღნიშნავს გრძნობას, მოქმედებას ან მდგომარეობას, ნაწარმოებია მწმის სუპინუმის ფუძეზე –us დაბოლოების დართვით.

audio, audivi, auditum, audire IV-მოსმენა.
auditus, us m -სმენა
pario, peperi, partum, parĕre, III -მშობიარობა
partus, us m - შობა,მშობიარობა
sto, steti, statum, stare -დგომა
status, us m -მდგომარეობა

ამგვარადვეა ნაწარმოების IV ბრუნების შემდეგი არსებითი სახელები:

მწმა	სუპინუმი	არსებითი სახელი
gustare I - გემოს გასინჯვა	**gustum**	**gustus, us m** - გემო
videre II - ხედვა, ნახვა	**visum**	**visus, us m** - მხედველობა
habere II - ქონება, მდგომარეობაში ყოფნა	**habitum**	**habitus, us m** - გარეგნული იერი
tangere III - შეხება, მოქმედება	**tactum**	**tactus, us m** - შეხება
plectere III - დაწნა, მოქსოვა	**plexum**	**plexus, us m** - ხლართი, წნული

სავარჯიშო:

I. თარგმნეთ ტერმინები და დაშალეთ შემადგენელ ნაწილებად: bradysphygmia. sphygmogramma. keratoma. keratomia. pars keratopharyngea. embryotomia, chirurgus. gonalgia. gonarthritis. aesthesiologia. aesthetica. anaesthesinum. anaesthesiologia.

II. თარგმნეთ ლათინურად:

1. აიღე: ბორის მჟავას 25 დგ
70%-იანი ეთილის
სპირტის
გლიცერინის თანაბარ.
10 გ.
შეურიე. გაეცი. აღუნიშნე:
#

2. აიღე: მუხის ქერქის 200 გ
ალუმინის სულფატის,
კალიუმის სულფატის
თან. 2 გ
გლიცერინის 15 გ
შეურიე. გაეცი. აღუნიშნე:
#

3. აიღე: რეზორცინის 1 გ
სალიცილმჟავას 2 გ
ბორის მჟავას,
დალექილი გოგირდის
თანაბარ. 1 გ
ქაფურის ზეთის 10 გ
გაწმენდილი ეთილის
სპირტის 60 გ
გლიცერინის 25 გ
შეურიე. გაეცი. აღუნიშნე
#

4. აიღე: ბრილიანტის მწვანეს 1 დგ
50%-ნაი ეთილის
სპირტის 10 გ
შეურიე. გაეცი. აღუნიშნე:
#

5. აიღე: განზავებული ეთილის
სპირტის 32%, 50 გ
შეურიე. გაასტერილე.
გაეცი. აღუნიშნე:
#

6. აიღე: შავბალახას ბალახის
კატაბალახას ფესვების,
ურცვის ნაყოფის თან. 20 გ
შეურიე. გაეცი.
#

7. აიღე: ასკილის ნაყოფის 20 გ
შავი მოცხრის ნაყოფის 10 გ
ჭინჭრის ფოთლების 20 გ
შეურიე. გაეცი. აღუნიშნე:
#

***

1. Chirurgus mente prius et oculis agat, quam armata manu – დასტაქარი (ქირურგი) უპირატესად გონებითა და თვალით მოქმედებს, ვიდრე შეიარაღებული ხელით
2. Cessante causa cessat effectus - მიზეზის აღკვეთით შედეგიც აღიკვეთება.
3. Exitu acta probat - შედეგი ნამოქმედარს ამშვენებსე. ი. დასასრული აგვირგვინებს საქმეს.
4. De visu - თვალდათვალ.
5. De visu et auditu - თვალით და ყურით.

§68. ბრუნება
DECLINATIO QUINTA

მეხუთე ბრუნებას განეკუთვნებიან მდედრობითი სქესის არსებითი სახელები, რომელთაც მხოლობითი რიცხვის სახელობით ბრუნვაში (Nom. sing.) აქვთ დაბოლოება -es, მხოლობითი რიცხვის ნათესაობით ბრუნვაში (Gen. sing.) კი - დაბოლოება ei.

facies, ei f -სახე, გვდაბირი
glacies, ei f -ყინული
fides, ei f -რწმენა, ნდობა, ერთგულება
dies, ei (m, f) -დღე
res, ei f -საქმე, საგანი, ნივთი
caries, ei f -სიდამპლე, კარიესი (ძვლის ან კბილის)
caries adamantica -ემალის კარიესი
caries acuta -მწვავე კარიესი
caries chronica -ქრონიკული კარიესი
caries complicata -გართულებული კარიესი
caries media -საშუალო კარიესი
caries superficialis -ზედაპირული კარიესი
series, ei f -რიგი, სერია
durities, ei f -სიმაგრე
macies, ei f -სიგამხდრე, სიფერმკრთალე
rabies, ei f -ცოფი
canities, ei f -ჭაღარა
scabies, ei f -ქავი, მუნი
sanies, ei f -წყალა, ჩირქიანი სისხლი
meridies, ei (m. f.) -შუადღე
series, ei f -სახეობა, რიგი
species, erum f (plur) -სპეციებიკრებული

	ბრუნვის ნიშნები		ბრუნების ნიმუში	
	N. sing.	N. plur.	N. sing.	N. plur.
Nom.	-es	-es	di-es	di-es
Gen.	-ei	-erum	di-ei	di-erum
Dat.	-ei	-ebus	di-ei	di-ebus
Acc.	-em	-es	di-em	di-es
Abl.	-e	-ebus	di-e	di-ebus

შენიშვნა: 1. V ბრუნების არსებით სახელთა რაოდენობა მეტად მცირეა. მათგან რიცხვის ყველა ბრუნვის ფორმა აქვს მხოლოდ ორ

არსებით სახელს dies -დღე და res -საქმე, საგანი, ნივთი, დანარჩენი სახელები მხოლოდ ნაწილობრივ იბრუნვიან.

2. არსებითი სახელი dies -დღე მამრობითი სქესისაა, როდესაც იგი განსაზღვრულ დროს აღნიშნავს. სხვა შემთხვევაში კი მდედრობითისაა. ამიტომ ზედსართავი სახელიც სქესის მიხედვით უთანხმდება.

მაგ: dies criticus -კრიტიკული დღე
dies tepidus -თბილი დღე
dies festus -უქმედღე

3. ორი არსებითი სახელი durities, ei f (V ბრ.)- duritia, ae f (I ბრ.)-სიმაგრე, სიმტკიცე; materies, ei (V ბრ.) materia, ae f -(I ბრ.)-ნივთიერება, არის როგორც V ბრუნების, ასევე I ბრუნების. ამ არსებით სახელებს მეხუთე ბრუნებით მოეპოვებათ მხოლობითი რიცხვის სახელობითი და ბრალდებითი ბრუნვები, პირველი ბრუნებით კი - ყველა ბრუნვა ორივე რიცხვისაა.

4. არსებითი სახელი " species", როგორც ფარმაცევტული ტერმინი "სამკურნალო მცენარეების კრებული", იხმარება მხოლოდ მრავლობით რიცხვში. შესაბამისი ზედსართავი სახელიც მრ. რიცხვში უთანხმდება:

Species aromaticae -არომატული კრებული
Species antiasthmaticae -ასთმის საწინააღმდეგო კრებული
Species diaphoreticae -ოფლმდენი კრებული
Species diureticae -შარდმდენი კრებული
Species laxantes -კუჭში გამხსნელი კრებული
Species sedativae -დამამშვიდებელი კრებული
Species stomachicae -კუჭის კრებული
Species pectorales -გულმკერდის კრებული
Species cholagogae -ნაღველმდენი კრებული

რეცეპტში კრებულის სახელწოდებები იხმარება მრავლობითი რიცხვის ნათესაობით ბრუნვაში (Gen. plur.).

მაგ: Rp.: Specierum laxantium 100. 0
აიღე: კუჭში გამხსნელი კრებულის 100 გ

§69. შეთანხმებული მსაზღვრელი V ბრუნებაში

V ბრუნებას ზედსართავი სახელები არა აქვს. ამ ბრუნების არსებითი სახელები, IV ბრუნების არსებითი სახელების მსგავსად, შეითანხმებენ I-II ბრუნებისა და III ბრუნების ზედსართავ სახელებს.

dies criticus - კრიტიკული დღე
facies lateralis - ლატერალური ზედაპირი
facies costalis - სანეკნე ზედაპირი
facies diaphragmatica - შუასაძგილისპირივი ზედაპირი

ბრუნების ნიმუშები

	N. sing.	N. plur.
Nom.	di-es critic-us	di-es critic-i
Gen.	di-ei critic-i	di-erum critic-orum
Dat.	di-ei critic-o	di-ebus critic-is
Acc.	di-em critic-um	di-es critic-os
Abl.	di-e critic-o	di-ebus critic-is

	N. sing.	
Nom.	faci-es lateral-is	მრავლობითი რიცხვი არა აქვს
Gen.	faci-ei lateral-is	
Dat.	faci-ei lateral-i	
Acc.	faci-em lateral-em	
Abl.	faci-e lateral-i	

სავარჯიშო:

I. ბრუნეთ species cholagogae - ნაღველმდენი კრებული (მრ. რ.); res publica - სახალხო (საზოგადოებრივი) საქმე (ორსავე რიცხვში); - sasasxlre zedapiri (mx. r.).

II. თარგმნეთ ქართულად ანატომიური ტერმინები:

Facies infralateralis	Facies inferior cerebri
Facies intestinalis	Facies medialis cerebri
Facies pulmonalis	Facies supralateralis cerebri
Facies diaphragmatica	Facies posterior partis petrosae
Facies sternocostalis	Facies anterior lateralis

III. თარგმნეთ ქართულად:

a) Manus faciem dorsalem et faciem volarem habet. Faciem moribundi a medicis facies Huppocratica nominatur. In superficie cutis epidermis locata est. Sunt dies critici morborum gravium, post diem criticum calor cito cadit. In radio faciem anteriorem, faciem posteriorem et faciem lateralem videmus.

b) Rabies canina seu lyssa. Series dentium inferior, superior. Caries humida dentium. Facies anterior lateralis. Facies posterior partis petrosae. Canities praematura. Ossa faciei. Nervus facialis. Frons, oculi, nasus, os – partes faciei sunt.

c) Scabies morbus contagiosus est. Species typhi sunt: typhus exanthematicus, typhus recurrens, typhus abdominalis. In speciebus antiasthmaticis continetur: folia Belladonnae, folia Stramonii, Natrii nitras et aqua. Prepara ad species pectorales: folia Salviae, fructus Anisi, radicem Althaeae, radicem Glycyrrhizae et gemmas Pini.

Recipe pro speciebus polyvitaminosis fructus Rosae, folia Rubi idaei, folia Vitis idaeae. Dosis maxima extracti vomicae est pro dosi – 0,125; pro die – 0,1.

Symptomata rabiei sunt: somnus malus, appetitus malus, status depressus, dyspnoe, pulsatio frequens, aerophobia, hydrophobia, ptyalorrhoea. Post diem criticum aeger celeriter convalescit.

Species variae ex foliis, herba, floribus, bulbo, stipite, stigmatis, radice, rhizomate, gemmis, baccis, fructibus, cortice, seminibus, tubere plantarum arborumque parantur.

IV. თარგმნეთ ლათინურად:

1. სასახსრე ბედაპირი. 2. პოლივიტამინური კრებული. 3. მუნის საწინააღმდეგო მალამო. 4. ცხვირის ბედაპირი. 5. ცოფი სასიკვდილო დაავადებაა. 6. კრიტიკული დღე. 7. თეთრი კბილების გრძელი რიგი. 8. არომატული კრებული აბაზანისათვის. 9. კანის ბედაპირი. 10. ჰიპოკრატეს სახე. 11. კბილების ქრონიკული ლპობა. 12. გულმკერდის კრებული ბრონქიტის წინააღმდეგ. 13. ცოფის საწინააღმდეგო ვაქცინა. 14. ქვეცის საწინააღმდეგო წამალი. 15. გარეთა ბედაპირი. 16. შიგნითა ბედაპირი. 17. ბროლის წინა ბედაპირი. 18. ქვემო ლატერალური ბედაპირი. 19. ნაწლავისმხრივი ბედაპირი. 20. ფილტვისმხრივი ბედაპირი. 21. კლდოვანი ნაწილის ქვემო ბედაპირი.

ბ) 1. ცოფის საწინააღმდეგოდ გამოიყენება ანტირაბიული ვაქცინა. 2. ნუშის ორი სახეობა არსებობს: ტკბილი ნუში და მწარე ნუში. 3. სიგამხდრე ხშირად დაავადების ნიშანია (სიმპტომია). 4. დაალბე ფესვები დღის განმავლობაში. 5. ჭაღარა ყოველთვის არ არის მოხუცებულობის ნიშანი, არსებობს ნაადრევი და მოხუცებულობის ჭაღარა.

V. თარგმნეთ რეცეპტები:

1. აიღე: არყის კვირტების
დათვის კენკრას ფოთლების თანაბარ. 15 გ
კულმუხოს ფესვების
რეჰანის ყვავილების
ოხრახუშის ნაყოფის თანაბარ. 10 გ
წყლის სამყურას ფოთლების 30 გ
შეურიე, რათა დამზადდეს კრებული
გაეცი. აღუნიშნე:

2. აიღე: აბზინდას ბალახის
კოთხუჯის ფესურას
წყლის სამყურას ფოთლების
ურცვის ნაყოფის თან. 5 გ
შეურიე, რათა გაკეთდეს კრებული
გაეცი. აღუნიშნე:

#

3. აიღე: საფაღარითო კრებულის 5 გ
გაეცი გასანთლული პარკით
აღუნიშნე:

#

4. აიღე: შარდმდენი კრებულის 5 გ
გაეცი პარკით. აღუნიშნე:

#

5. აიღე: გულმკერდის კრებულის 5 გ
გაეცი პარკით. აღუნიშნე:

#

6. აიღე: შმაგას ფოთლების
ლემას ფოთლების თან. 10 გრ
შეურიე, რათა გაკეთდეს კრებული
გაეცი: აღუნიშნე:

#

7. აიღე: ტუხტის ფესვების
ძირტკბილას ფესვების თან. 20 გ
კამის ნაყოფის 10 გ
გაეცი: აღუნიშნე:

#

***

1. Dies diem docet - დღე დღეს ასწავლის
2. Dies dolorem minuit - დღე ამცირებს დარდს (გაკვირვებას)
3. Pro die - (წამლის) სადღეღამისო დოზა
4. Dicte die - დათქმულ დღეს

§70. არსებით სახელთა ბრუნვის ნიშნების სრული ცხრილი

Casus	I ბრუნება	II ბრუნება		III ბრუნება			IV ბრუნება		V ბრუნება
	F	M	N	M	F	N	M	N	F
N. singularis									
Nom.	-a	-us, -er	-um, -on	-or, -es, -er, -ex, -es, -o	-as, -us, -is, -es, -x, -do, -go, -io	-en, -ur, -us, -e, -al, -ar, -ma, -t, -c, -l	-us	-u	-es
Gen.	-ae	-i	-i	-is	-is	-is	-us	-us	-ei
Dat.	-ae	-o	-o	-i	-i	-i	-ui	-u	-ei
Acc.	-am	-um	-um, -on	-em	-em	=Nom	-um	-u	-em
Abl.	-a	-o	-o	-e(i)	-e(i)	-e(i)	-u	-u	-e
N. pluralis									
Nom.	-ae	-i	-a	-es	-es	-a(ia)	-us	-ua	-es
Gen.	-arum	-orum	-orum	-um (ium)	-um (ium)	-um (ium)	-uum	-uum	-erum
Dat.	-is	-is	-is	-ibus	-ibus	-ibus	-ibus	-ibus	-ebus
Acc.	-as	-os	-a	-es	-es	-a(ia)	-us	-ua	-es
Abl.	-is	-is	-is	-ibus	-ibus	-ibus	-ibus	-ibus	-ebus

§71. ლათინურ არსებით სახელთა ბრუნების საერთო კანონზომიერებანი

ლათინური არსებითი სახელები, როგორც უკვე ვიცით, დაყოფილია 5 ბრუნებად. არსებითების მიკუთვნება ამა თუ იმ ბრუნებისადმი ხდება მათი სქესის და მხ. რიცხვის Nom.-ის და Gen.-ის დაბოლოებების მიხედვით. ამ პრინციპებიდან გამომდინარე, არსებითი სახელები დაჯგუფებულია შემდეგნაირად:

1. I ბრუნება – მდედრობითი სქესი
   Nom. sing. -a;
   Gen. sing. -ae.
   II ბრუნება – მამრობითი და საშუალო სქესი
   Nom. sing. -us, -er; -um, -on;
   Gen. sing. -i
   III ბრუნება – მამრობითი, მდედრობითი და საშუალო სქესი
   Nom. sing. სხვადასხვა
   Gen. sing. -is
   IV ბრუნება – მამრობითი და საშუალო სქესი
   Nom. sing. -us; -u;
   Gen. sing. -us.
   V ბრუნება – მდედრობითი სქესი
   Nom. sing. -es;
   Gen. sing. -ei.

ამგვარად: 1. მდედრობითი სქესის სახელები იბრუნვის I, III და V ბრუნებით, მამრობითი სქესის სახელები - II, III, IV ბრუნებით, საშუალო სქესისა კი - II, III, IV ბრუნებით.

2. ყველა ბრუნებისა და სქესის არსებით სახელთა მრავლობითი რიცხვის Ablativus-ი ემთხვევა იმავე რიცხვის Dativus-ს.

3. საშუალო სქესის არსებითი სახელები, რომელ ბრუნებასაც უნდა მიეკუთვნებოდნენ ისინი (II-III-IV), ამჟღავნებენ შემდეგ კანონზომიერებას: Acc. sing. ემთხვევა Nom. sing.-ს, ხოლო Acc. plur. ემთხვევა Nom. plur. და აქვთ დაბოლოება a (ia).

4. III-IV-V ბრუნების მამრობითი და მდედრობითი სქესის არსებითი სახელები Acc. plur.-ში იმეორებენ იმავე ბრუნების Nom. plur.-ის დაბოლოებას.

5. ყველა ბრუნების მამრობითი და მდედრობითი სქესის არსებით სახელებს (გარდა IV ბრუნებისა) მხოლობითი რიცხვის ბრუნვაში აქვთ დაბოლოება -m შესაბამისი წინამავალი ხმოვნით. მრავლობითი რიცხვის Accusativus ბრუნვაში კი -s - შესაბამისი წინამავალი ხმოვნით.

N. sing. Acc.	N. plur. Acc.
I ბრუნება - am	I ბრუნება - as
II ბრუნება - um	II ბრუნება - os
III-V ბრუნება - -em	III-V ბრუნება - es
	IV ბრუნება - us

6. ხუთივე ბრუნების მრავლობითი რიცხვის Genetivus ბრუნვას ახასიათებს დაბოლოება ბოლოკიდური - um.

I ბრუნება - arum	IV ბრუნება - uum
II ბრუნება - orum	V ბრუნება - erum
III ბრუნება - (i) um	

§72. უბრუნველი არსებითი სახელები

ლათინურ სამედიცინო ტერმინოლოგიაში დამკვიდრდა რამდენიმე უბრუნველი უცხოური არსებითი სახელი:

Cacao - კაკაო

Dragee (n. sing.)
Dragees (n. plur.) } - დრაჟე

Gummi - გუმფისი

Schin-seng
Ginseng } - ქენშენი

კითხვები თვითკონტროლისათვის

1. როგორ უნდა გამოვიცნოთ არსებითი სახელის ფუძე?
2. დაასახელეთ I ბრუნების ბერძნული არსებითი სახელები.
3. როგორ იბრუნვიან -on-ზე დაბოლოებული არსებითი სახელები? მოიყვანეთ მაგალითები ანატომიიდან.
4. როგორ უნდა გამოვიცნოთ, რომელ ბრუნებას მიეკუთვნება - us-ზე დაბოლოებული არსებითი სახელი?
5. გაიხსენეთ ხუთივე ბრუნების არსებით სახელთა რომელი ბრუნვების დაბოლოებები ემთხვევა ერთმანეთს.
6. რომელ ბრუნვებს მოითხოვს წინდებულები? დაასახელეთ წინდებულიანი ტერმინები.

7. ჩამოთვალეთ ხუთი ბრუნების არსებით სახელთა Gen. plur.-ის დაბოლოებები.
8. რომელ ბრუნებას მიეკუთვნებიან ma-ზე დაბოლოებული ლათინური და ბერძნული არსებითი სახელები?
9. ჩამოთვალეთ III ბრუნების ტიპები და მათი სახასიათო ნიშნები.
10. რა თავისებურება ახასიათებს III ბრუნების არსებით სახელებს Gen. plur.-ში?
11. გაიხსენეთ III ბრუნების რომელი ტიპის არსებით სახელებს ეცვლებათ Gen. plur.-ში ბრუნვის ნიშანი.
12. რას ნიშნავს თანაბარ და არათანაბარმარცვლიანობა? მოიყვანეთ მაგალითები.
13. მესამე ბრუნებაში რომელია ბერძნულიდან შემოსული არსებითი სახელები და რა თავისებურება ახასიათებთ მათ ბრუნების დროს?
14. დაასახელეთ -tor და -sor სუფიქსებით ნაწარმოები III ბრუნების არსებითი სახელები.
15. ჩამოთვალეთ ხუთივე ბრინების Dat. და Abl.-ის დაბოლოებანი.
16. რით განსხვავდება საშუალო სქესის არსებით სახელთა ბრუნება მდედრობითი და მამრობითი სქესის არსებით სახელთა ბრუნებისაგან?
17. დაასახელეთ II-III-IV ბრუნების საშუალო სქესის არსებითები და გადაიყვანეთ Acc. sing.-ში.
18. დაასახელეთ თითოეული ბრუნების ორ-ორი არსებითი სახელი და ჩასვით ისინი Dat. და Abl. plur.-ში.
19. მმნის რომელი ძირითადი ფორმისაგან იწარმოება მეოთხე ბრუნების არსებითი სახელები?
20. მეხუთე ბრუნების რომელი არსებითი სახელები იბრუნვიან ორივე რიცხვში?

სავარჯიშო:

გაარკვიეთ, რომელ ბრუნებას მიეკუთვნებიან ჩამოთვლილი არსებითი სახელები, მიუწერეთ სრული სალექსიკონო ფორმა და თარგმნეთ:

pulvus, exemplar, pus, abdomen, apex, cervix, capitulum, crus, articulatio, facies, ductus, tractus, pulmo, squama, Hyoscyamus, bilis, status, nasus, Quercus, emphysema, Equisetum, sclerosis, inhalatio, Papaver, cadaver, Secale, bolus, Chamomilla, Rosa, neoplasma, medulla, processus, os, arcus, atlas, dosis, febris, forma, cochlear, femur, cor, mater, digitus, ala, colon, chole, Alon, cancer, sarcoma.

§73. ზედსართავ სახელთა ხარისხის ფორმები

ლათინურ ზედსართავ სახელს ხარისხის სამი ფორმა აქვს: დაწყებითი ანუ დადებითი (Gradus positivus), შედარებითი (Gradus comparativus), აღმატებითი (Gradus superlativus). გასათვალისწინებელია, რომ შედარებითი და აღმატებითი ხარისხის ფორმები მხოლოდ ვითარებით ზედსართავს აქვთ. მიმართებითს კი - არა.

შედარებითი ხარისხის საწარმოებლად ზედსართავი სახელის ფუძეს* დაერთვის -ior (მამრობითსა და მდედრობით სქესში) და -ius (სამუალო სქესში)

Gr. positivus	Gr. comparativus
latus, a, um -განიერი	latior, ius -უფრო განიერი
longus, a, um -გრძელი	longior, ius -უფრო გრძელი
brevis, e -მოკლე	brevior, ius -უფრო მოკლე
simplex, icis -უბრალო	simplicior, ius -უფრო უბრალო

შედარებითი ხარისხის ზედსართავი სახელი იბრუნვის III ბრუნების თანხმოვანფუძიანი სახელების მსგავსად (ე. ი. თანხმოვანი გი პით).

ბრუნების ნიმუში

longior, ius -უფრო გრძელი

	N. sing.		N. plur.	
Nom.	longior	longius	longior-es	longior-a
Gen.	longior-is	longior-is	longior-um	longior-um
Dat.	longior-i	longior-i	longior-ibus	longior-ibus
Acc.	longior-em	longi-us	longior-es	longior-a
Abl.	longior-e	longior-e	longior-ibus	longior-ibus

აღმატებითი ხარისხის საწარმოებლად ზედსართავი სახელის ფუძეს ემატება სუფიქსები: -issimus (მამრობითი), issima (მდედრობითი), -issimum (სამუალო).

მაგ.:	lat-issimus, a, um -უგანიერესი, ყველაზე განიერი
	long-issimus, a, um -უგრძესი, ყველაზე გრძელი
	brev-issimus, a, um -ემოკლესი, ყველაზე მოკლე
	simpic-issimus, a, um-ყველაზე უბრალო, უმარტივესი

** ფუძის გამოსაცნობად ზედართავი სახელის მამრობითი სქესის ფორმა დაისმის ნათესაობით ბრუნვაში და ჩამოსცილდება ბრუნვის ნიშანი i ანis.*

მაგ.:	*Latus, a, um -განიერი*	*brevis, e -მოკლე*
	ფუძე-lat	*ფუძე-brev*

აღმატებითი ხარისხის მეცხართავი იბრუნვის I-II ბრუნების მეცხართავი სახელების მსგავსად.

ბრუნების ნიმუშები

longissimus, a, um -უკრძესი

N. singularis

	M.	F	N.
Nom.	longissim-us	longissim-a	longissim-um
Gen.	longissim-i	longissim-ae	longissim-i
Dat.	longissim-o	longissim-ae	longissim-o
Acc.	longissim-um	longissim-am	longissim-um
Abl.	longissim-o	longissim-a	longissim-o

N. pluralis

	M.	F.	N.
Nom.	longissim-i	longissim-ae	longissim-a
Gen.	longissim-orun	longissim-arum	longissim-orim
Dat.	longissim-is	longissim-is	longissim-is
Acc.	longissim-os	longissim-as	longissim-a
Abl.	longissim-is	longissim-is	longissim-is

§74. ხარისხთა უნესო (სუპლეტური) წარმოება

რამდენიმე მეცხართავი სახელი ხარისხთა ფორმების წარმოებას მთლიანად იცვლის ფუძეს.

Gr. poristivus
bonus, a, um -კარგი
malus, a, um -ცუდი
parvus, a, um -პატარა
magnus, a, um -დიდი
multus, a, um -ბევრი

Gr. comparativus
melior, ius -უკეთესი
pejor, jus -უარესი
minor, us -უფრო მცირე
major, jus -უფრო დიდი
—— plus -მეტი

Gr. superlativus
optimus, a, um -საუკეთესო
pessimus, a, um -ყველაზე ცუდი
minimus, a, um -უმცირესი
maximus, a, um -უდიდესი
plurimus, a, um -უმრავლესი

§75. ხარისხის ნარმოების თავისებურებანი

ა) -er დაბოლოებიან ზედსართავები აღმაგებითი ხარისხის საწარმოებლად დერთვით სუფიქსი rimus, a, um, რომელიც უშუალოდ ემაგება მათი დადებითი ხარისხის მამრობითი სქესის ფორმას. მაგ.:

Gr. positivus	Gr. superlativus
celer, is, e -სწრაფი	celer-rimus, a, um -უსწრაფესი
niger, gram grum -შავი	niger-rimus, a, um -უშავესი

ბ) -il ფუძიანი ექვსი ზედსართავი სახელი (II რიგისა) აღმაგებით ხარისხს აწარმოებს -lim სუფიქსის დართვით:

Gr. positivus
facilis, e -ადვილი
difficilis, e -ძნელი
similis, e-მსგავსი
dissimilis, e -განსხვავებული
gracilis, e -თხელი,ნაზი
humilis, e -დაბალი

Gr. comparativus
facilior, - ius -უფრო ადვილი
difficilior, - ius -უფრო ძნელი
similior, ius -უფრო მსგავსი
dissimi-ior, -ius -უფრო განსხვავებული
gracilior, -ius -უფრო ნაზი
humilior, -ius -უფრო დაბალი

Gr. superlativus
facil-limus, a, um -ყველაზე ადვილად-ადვილი
diffici-limus, a, um -ყველაზე ძნელი, უძნელესი
simil-limus, a, um -ყველაზე მსგავსი
dissimil-limus, a, um -ყველაზე განსხვავებული
gracil-limus, a, um -ყველაზე ნაზი, უნაზესი
humil-limus, a, um -ყველაზე დაბალ-დაბალი

გ) -dicus, ficus, volus-ზე დაბოლოებული რთული ზედსართავები შედარებით ხარისხს აწარმოებენ სუფიქსების -entior (მამრობითი და მდედრობითი), -entius (საშუალო) დართვით, ხოლო აღმაგებითი ხარისხის საწარმოებლად ფუძეზე დაერთვის სუფიქსი entissimus, a, um.

მაგ:

Gr. positivus
benevolus, a, um -კეთილმოსურნე
magnificus, a, um -დიდებული

Gr. comparativus
benevolentior, ius -უფრო კეთილმოსურნე
magnificentior, ius -უფრო დიდებული

Gr. superlativus
benevolentissinus, a, um -ყველაზე კეთილმოსურნე
magnificent-issimus, a, um -ყველაზე დიდებული

დ) -ius, -eus, -uus ბოლოკიდურიანი მეხსართაული სარისხებს აწარმოებენ აღწერილობით, შედარებითში magis - უფრო, აღმაგებითში კი maxime - მეგად (ძალიან) მმნისაერთებას მეშვეობით. მაგ:

Gr. positivus
necessarius, a, um -აუცილებელი
idoneus, a, um -შესაფერისი

Gr. comparativus
magis necessarius, a, um -უფრო აუცილებელი
magis idoneus, a, um -უფრო ხელსაყრელი

Gr. superlativus
maxime necessaius, a, um -ძალიან აუცილებელი
maxime idoneus, a, um -ძალზე ხელსაყრელი

§76.

მდებარეობს ან მიმართულების აღმნიშვნელი ზოგიერთი ზედსართავი სახელის შედარების ხარისხთა ფორმების თავისებურებები.

1) ზედსართავები, რომელთაც აღმაგებით ხარისხში აქვთ ორ-ორი ფორმა.

externus, a, um გარეთა	exterior, -ius უფრო გარეთა
extremus, a, um- extimus, a, um-	ყველაზე გარეთა
infernus, a, um ქვედა	inferior, -ius- უფრო ქვედა
infimus, a, um- imus, a, um-	ყველაზე ქვედა
superus, a, um ზედა	superior, -ius უფრო ზედა
supremus, a, um- summus, a, um-	ყველაზე ზედა
posterus, a, um- უკანა	posterior, -ius- უფრო უკანა
postremus, a, um- postumus, a, um-	ყველაზე უკანა

ბ) ზედსართავები, რომლებიც დადებითი ხარისხის ფორმად იყენებენ წინდებულებს:

ultra- იქით, მოშორებით	ulterior, -ius უფრო იქითა	ultimus, a, um- ყველაზე მოშორებული

intra შიგნით	interior, -ius შიგნითა	intimus, a, um- ყველაზე შიგნითა, ცენტრთან ყველაზე ახლომდებარე
prope- ახლოს	proprior, -ius უფრო	proximus, a, um- ახლოს, უახლოესი, ახლომდებარე

***

1. In propria persona -პირადად.
2. Nihil melius est quam mens sana in corpore sano -არაფერია უკეთესი, ვიდრე ჯანსაღ სხეულში ჯანსარი სული.
3. Exempla meliora et utiliora sunt quami praecepta -მაგალითები უფრო უკეთესი და სასარგებლოა, ვიდრე წესები.
4. Somnus morti simillimus est -ძილი ძლიერ ჰგავს სიკვდილს.
5. In rebus adversis homines saepe prudentiores sunt quam in rebus secundis -ადამიანები ხშირად უბედურებაში უფრო კეთილგონიერნი არიან ვიდრე ბედნიერებაში.
6. In pejorem partem -უარესი მხრიდან.

სავარჯიშო:

I. აწარმოეთ სარისხთა ფორმები მოცემული ზედსართავებიდან და თარგმნეთ:

purus, a, um -სუფთა	longus, a, um -გრძელი
mollis, e -რბილი	recens, ntis -ნორჩი
ruber, bra, brum -წითელი	difficilis, e -ძნელი
magnificus, a, um -დიდებული	subtilis, e -წვრილი
dulcis, e -ტკბილი	magnus, a, um -დიდი
durus, a, um -მაგარი	crassus, a, um -მსხვილი

II. აბრუნეთ:

musculus brevior -უფრო მოკლე კუნთი
ligamentum latius -უფრო განიერი იოგი
foramen posterius -უკანა ხვრელი
dosis minima -მინიმალური დოზა
tuberculum anterius -წინა ბორცვი
facies articularis superior -ზემოსასახსრე ზედაპირი

III. შეუთანხმეთ მოცემული არსებითები ზედსართავ სახელს ყველა ხარისხში.

მცირე: ნერვი, ბორცვი, დოზა
დიდი: ხვრელი, ცხვირი, ნაჭდევი
განიერი: იოგი, კუნთი, მყესი
შავი: ნაყენი, მალამო, წვენი

IV. თარგმნეთ ლათინურად:

1. ზურგის უგანიერესი კუნთი. 2. ზემო სასახსრე ზედაპირი. 3. გავის წინა ხვრელი (ები). 4. გავის უკანა ხვრელი (ები). 5. მაქსიმალური დოზა. 6. მინიმალური დოზა. 7. საუკეთესო პროგნოზი. 8. ყველაზე ცუდი (პესიმისტური) პროგნოზი. 9. თავის დიდი და პატარა სწორი კუნთები. 10. ზემო და ქვემო ირიბი კუნთები. 11. წინა გრძივი იოგი. 12. ენისქვეშა (ინის) ძვლის დიდი რქა (ები). 13. ზემო სასახსრე მორჩი (ები). 14. უმცირესი ვენების ხვრელები. 15 მასის მცირე არტერია (ები).

V. თარგმნეთ ქართულად:

a) 1. Musculus latissimus dorsi. 2. Musculus pectoralis major. 3. Musculus pectoralis minor. 4. Vena cordis magna. 5. Vena cordis parva. 6. Vena cava superior. 7. Vena cordis minimae. 8. Foramen occipitale magnum. 9. Membrum inferius. 10. Membrum superius. 11. Musculi membri superioris. 12. Musculi membri inferioris. 13. In optima forma. 14. In pessima forma. 15. Prognosis optima. 16. Prognosis pessima.

b) 1. Musculus longissimus thoracis. 2. Paries anterior. 3. Musculus gluteus maximus, medius, minimus. 4. Musculus serratus, posterior (inferior et superior). 5. Sulcus palatinus minor (major). 8. Foramen palatinum majus. 9. Foramina palatina minora. 10. Foramen ischiadicum majus (minus). 11. Locus minoris resistentiae. 12. Musculus fexor digiti minimi brevis. 13. Regiones membri inferioris. 14. Juncturae membri superioris. 15. Regio genus anterior (posterior). 16. regio cruris anterior (posterior). 17. Venae frontales superiores. 18. Musculus longitudinalis inferior. 19. Musculus levator labii superioris. 20. Fornix posterior vaginae.

c) 1. Vaselinum purissimum. 2. Vaselinum optimum. 3. Oleum Vaselini purissimi pro usu interno. 4. Pulveres grossi, subtiles, subtilissimi. 5. Dosis medicinalis, minima, maxima, toxica, letalis. 6. Dosis pro die. 7. Pro dosi.

§77. ზმნიზედა

ზმნიზედა მეტყველების ფორმაუცვლელი ნაწილია, არც იბრუნვის, არც იუღლება.

ზმნიზედა ორი სახისაა: თავისთავადი და წარმოებული.

თავისთავადია ზმნიზედა, თუ იგი არ არის მიღებული მეტყველების რომელიმე ნაწილისაგან.

თავისთავადი ზმნიზედებია:

ubi -სად	tum -მაშინ
ibi -იქ	interdum -ხანდახან
nunc -ახლა	post -შემდეგ
saepe -ხშირად	ita, sic -ასე
statim -დაუყოვნებლივ	ut -როგორ, როგორც
semper -მუდამ, ყოველთვის	tam -ამდენად
quam -როგორ, რამდენად როგორც, ვიდრე	post -შემდეგ

წარმოებულია ზმნიზედა, თუ ის მიღებულია მეტყველების სხვა ნაწილიდან.

ზმნიზედა ძირითადად იწარმოება ზედსართავი სახელიდან:

1. ა) I და II ბრუნების ზედსართავთაგან ზმნიზედა იწარმოება ფუძეზე -e სუფიქსის დართვით:

ზედსართავი	ფუძე	ზმნიზედა
latus, a, um -ფართო, განიერი	lat-	lat-e -ფართოდ
purus, a, um -სუფთა	pur-	pur-e -სუფთად
longus, a, um -ვრძელი	long-	long-e -ვრძლად

ბ) I და II ბრუნების ზოგიერთი ზედსართავი სახელი ზმნიზედას აწარმოებს -o სუფიქსით:

ზედსართავი	ფუძე	ზმნიზედა
citus, a, um -სწრაფი	cit-	cit-o -სწრაფად
rarus, a, um -იშვიათი	rar-	rar-o -იშვიათად
creber, bra, brum -ხშირი	crebr-	crebr-o -ხშირად

გ) იშვიათად I და II ბრუნების ზედსართავიდან ზმნიზედას აწარმოებს -iter სუფიქსი.

ზედსართავი	ფუძე	ზმნიზედა
firmus, a, um -მტკიცე	firm-	firm-iter -მტკიცედ
largus, a, um -უხვი	larg-	larg-iter -უხვად
humanus, a, um -ადამიანური		homan human -iter - ადამიანურად

2. ა) III ბრუნების ზედსართავებიდან ზმნიზედა იწარმოება ზედსართავის ფუძეზე -iter სუფიქსის დართვით.

ზედსართავი	ფუძე	ზმნიზედა
brevis, e -მოკლე	brev-	brev-iter -მოკლედ
simplex, icis -უბრალო	simplix-	simplic-iter-უბრალოდ
par, paris -თანაბარი, წყვილი	par	par-iter -თანაბრად, წყვილად

ბ) III ბრუნების -ns დაბოლოებიანი ზედსართავები ზმნიზედას აწარმოებენ ფუძეზე -er სუფიქსის დართვით.

ზედსართავი	ფუძე	ზმნიზედა
sapiens, ntis -ჭკვიერი	sapient-	sapient-er -ჭკვიერულად
potens, ntis -მძლავრი	potent-	potent-er -მძლავრად
recens, ntis -ნორჩი,ახალი	recent	recent-er-ნორჩად,ახლად

3. ზოჯერ ზმნიზედად გამოყენებულია ზედსართავი სახელის საშუალო სქესის ფორმა.

multus, a, um -ბევრი	multum -ბევრად
facilis, e -ადვილი	facile -ადვილად

4. გვაქვს აგრეთვე -tim ან -tus სუფიქსიანი ზმნიზედები,რომლებიც ნაწარმოებია არსებითი სახელიდან, ზმნიდან ან ზმნისწინიდან.

pars, partis f -ნაწილი	partim -ნაწილობრივ
separo, are -ვაცალკევებ	separatim -ცალ-ცალკე
cursus, us m -სირბილი	cursim -სირბილით
in -ში	intus -შიგნითა
antiquus, a, um -ძველი	antiquitus -ძველთაგანვე
fundus, a, um -დაარსებული	funditus -დაარსებიდანვე

5. ზოჯერ ერთი ზედსართავი სხვადასხვაგვარად აწარმოებს ზმნიზედას.

	vere -ნამდვილად, ჭეშმარიტად
verus, a, um -ნამდვილი, ჭეშმარიტი	vero————
	verum————

6. რამდენიმე ზედსართავი სახელიდან მმნიზედა იწარმოება ფუძის შეცვლით.

bonus, a, um -კარგი	bene -კარგად
alius, a, um -სხვა	aliter -სხვაგვარად

§78. ზმნიზედის ხარისხის ფორმები

ხარისხის ფორმები გააჩნია იმ მმნიზედებს, რომლებიც ნაწარმოებია თვისობრივ სახელთაგან. მმნიზედის შედარებითი ხარისხის ფორმა ემთხვევა შესაბამისი ზედსართავის შედარებითი ხარისხის საშუალო სქესის ფორმას, ხოლო მმნიზედას აღმატებითი ხარისხის საწარმოებლად შესაბამისი ზედსართავის აღმატებითი ხარისხის ფუძეს უნდა დაემატოს სუფიქსი -e.

Gr. positivus	Gr. comparativus
breve -მოკლედ	brevius -უფრო მოკლედ
facile -ადვილად	facilius -უფრო ადვილად
cito*-სწრაფად	citius -უფრო სწრაფად
aegre -ძნელად	aegrius -უფრო ძნელად
late -ფართოდ	latius -უფრო ფართოდ

Gr. superlativus
brevissime -უმოკლესად, ყველაზე მოკლედ
facillime -უადვილესად, ყველაზე ადვილად
citissime -უსწრაფესად- ყველაზე სწრაფად
aegerrime -უძნელესად, ყველაზე ძნელად
latissime -უფართოესად, ყველაზე ფართოდ

ის ზედსართავები, რომლებიც უწესოდ (სუპლეტურად) აწარმოებენ ხარისხებს, შესაბამის მმნიზედებსაც სუპლეტურად აწარმოებენ.

bene -კარგად	melius -უკეთესად
male -ცუდად	peius -უფრო ცუდად
magnopere -მეტად	magis -უფრო მეტად

**ილიმბიადების ლოზუნგი Citius! Altius! Fortius! (უფრო სწრაფად, უფრო მაღალ, უფლო ძლიერად) შედარებითი ხარისხის მმნიზედებია.*

multum - ბევრად
non multum - ნაკლებად

plus - უფრო ბევრად
monis - უფრო ნაკლებად

optime - საუკეთესოდ
pessime - ყველაზე ცუდად
maxime - ყველაზე მეტად
plurimum - უმეტესად
minus - უმცირესად

NB. სამედიცინო ტერმინოლოგიაში გამოყენებული ზმნიზედები

ana - თანაბრად
cito - სწრაფად
citissime - ძალიან სწრაფად
statim - დაუყოვნებლივ
bis - ორჯერ
bene - კარგად
optime - საუკეთესოდ
maxime - მაქსიმალურად
minime - მინიმალურად
aseptice - ასეპტიკურად
grosse - მსხვილად

quantum satis - რამდენიც საჭიროა
modice - ზომიერად
calide - თბილადცხლად
frigide - ცივად
lente - ნელა
semilente - შენელებულად
exacte - ყურადღებით
subtilissime - უწვრილესად
satis - საკმარისად
caute - ფრთხილად

***

1. Nota bene (NB) - მიაქციეთ ყურადრება (სამახსოვრო ნიშანი)
2. Festina lente - იჩქარე ნელა
3. Fer patienter onus, fac sapienter opus - მოთმინებით ეზიდე ბარგი, ბრძნულად შეასრულე საქმე

სავარჯიშო:

I. მოცემული ზედსართავებიდან აწარმოეთ ზმნიზედები და მათი ხარისხთა ფორმები:

longus, a, um - გრძელი
altus, a, um - მაღალი
gravis, e - მძიმე
frigidus, a, um - ცივი
felix, icis - ბედნიერი

niger, gra, grum - შავი
liber, era, erum - თავისუფლად
saluber, bris, bre - სალი
profundus, a, um - ღრმა

II. თარგმნეთ მოცემული ზედსართავები. აწარმოეთ მათგან ზმნიზედები ხარისხის ფორმებით: ღრმა, მაღალი, რბილი, საშიში, გვიანი (დაგვიანებული), წვრილი, ფრთხილი, ბედნიერი.

III. თარგმნეთ ლათინურად:

1. ავადმყოფი ყურადღებით უნდა უსმენდეს ექიმს.
2. ოპერაციის შემდეგ ავადმყოფი თავს ცუდად გრძნობს.
3. მიეცი ავადმყოფს წამალი სწრაფად და უფასოდ!
4. მოამზადე წამალი (ხელოვნების) წესის დაცვით.
5. კარგად გახეხე ჭინჭრის ფოთლები.

IV. თარგმნეთ ქართულად:

1. Medici ut Celsus sentit, aegrotos cito, tuto et jucunde curare debent. 2. Nonnuli morbi cutis aegre sanantur. 3. Vitamina hominibus semper necessaria sunt. 4. Infusa et decocta frigide et calide parantur, exempli causa, infusum foliurum Digitalis est infusu, calide paratum. 5. Valetudinem cura diligenter. 6. Multum vinum bibere – non diu vevere. 7. Aegrotum bene et optime auscultamus, ut diagnosis certa sit. 8. Anamnesim morbi exactissim praepara. 9. Dentur medicamenta statim. 10. Arteriae venis profundius locatae sunt. 11. Morbi juvenum facile, senum autem difficile statim et gratis. 12. Ren dexter profundius rene sinistro locatus et. 13. Da suppositoria statim et gratis. 14. Bene et recte curare non potest medicus, si origo ignota est. 15. Festina lente.

§79. ნაცვალსახელი

ნაცვალსახელი, როგორც თვით ტერმინი მიუთითებს, ისეთი სიტყვაა, რომელიც სხვა სახელის (არსებითი, ზედსართავი, რიცხვითი) ნაცვლად იხმარება არსებობს ნაცვალსახელთა რამდენიმე ჯგუფი.

I. I. პირის ნაცვალსახელები (Pronomina personalia)

ego -მე tu -შენ nos -ჩვენ vos -თქვენ

ბრუნება

	N. sing.		N. plur.	
Nom.	ego	tu	nos	vos
Gen.	mei	tui	nostri (nostrum)	vos (vestrum)
Dat.	mihi	tibi	nobis	vobis
Acc.	me	te	nos	vos
Abl.	me	te	nobis	vobis

შენიშვნა: 1. ლათინურ ენაში მე-3 პირის ნაცვალსახელი არა გვაქვს. III პირის ნაცვალსახელის მაგიერ იხმარება ჩვენებითი ნაცვალსახელები: is, ea, id, his, haec, hoc, ille, illa, illud.

2. წინდებულები: cum- "თან", "ური" მოქმედებითში დასმულ პირის ნაცვალსახელებთან იწერება ბოლოში და ამავე დროს სიტყვასთან მოუცილებლად, ისევე როგორც ქართული თანდებული.

mecum	ჩემთან	tecum	შენთან
nobiscum	ჩვენთან	vobiscum	თქვენთან

3. პირის ნაცვალსახელი, როგორც ქვემდებარე, ლათინურ მეტყველებაში საერთოდ არ იხმარება, ე. ი. წინ იგი არ გვხვდება. მაგ.: მე ვმუშაობ - laboro, მე წიგნს ვკითხულობ - lego librum, მე ავადმყოფს ვკურნავ - curo aegrotum.ხოლო თუ ნაცვალსახელზე დაისმის ლოგიკური მახვილი, მაშინ, იგი იხმარება.

მაგ.: 1. თუ შენ ჯანმრთელი ხარ, კარგია, მე კარგად ვარ.
Si tu vales, bene est. Ego valeo.
2. მე ვწერ წერილს, შენ კითხულობ წიგნს.
Ego scribo epistolam, tu legis librum.

II. უკუქცევითი

უკუქცევითი ნაცვალსახელი: sui "თავი" იხმარება III პირის ნაცვალსახელის მაგიერ. მას არა აქვს სახელობითი ბრუნვა, ორივე რიცხვში ერთნაირი ფორმები აქვს. ეს ნაცვალსახელი მხოლოდ III პირთან მიმართებაში იხმარება. I და II პირებთან კი შესაბამისი პირის ნაცვალსახელები გამოიყენება.

ბრუნება

	sing.	plur.
Nom.	—	
Gen.	sui	
Dat.	sibi	
Acc.	se	
Abl.	se	

male me habeo - მე ცუდად ვგრძნობ თავს
male te habes - შენ ცუდად გრძნობ თავს
male se habet - ის ცუდად გრძნობს თავს

III. კუთვნილებითი
(Pronomia possesiva)

კუთვნილებითი ნაცვალსახელები მიღებულია პირისა და უკუქცევითი ნაცვალსახელებისაგან:

meus, a, um - ჩემი	noster, nostra, nostrum - ჩვენი
tuus, a, um - შენი	vester, vestra, vestrum - თქვენი
suus, a, um - მისი, მათი	

კუთვნილებითი ნაცვალსახელები იბრუნვიან I-II ბრუნების მედსართავი სახელების მსგავსად.

IV. ჩვენებითი

(Pronomia demonstrativa)

ჩვენებითი ნაცვალსახელი იხმარება არსებითი ან მედსართავი სახელის ნაცვლად, იბრუნვის I-II ბრუნების მედსართავი სახელების მსგავსად, მაგრამ მხოლობითი რიცხვის ნათესაობითსი აქვს -ius, მიცემითში კი -ic ბოლოკიდური სამივე სქესისათვის.

საშუალო სქესის სახელს მოუდის ბოლოკიდური -d, მამრობითს -e, მდედრობითს -a.

hic, haec, hoc -ეს is, ea, id -ან

iste, ista, istud -ეგ idem, eadem, edem -იგივე

	N. sing.			N. plur.		
	M.	F.	N.	M.	F.	N.
Nom.	hic	haec	hoc	hi	hac	haec
Gen.	huius	huius	huius	horum	harum	horum
Dat.	huic	huic	huic	his	his	his
Acc.	hunc	hanc	hoc	hos	has	haes
Abl.	hoc	hac	hoc	his	his	his

	N. sing.			N. plur.		
	M.	F.	N.	M.	F.	N.
Nom.	ille	illa	illud	illi	illae	illa
Gen.	illius	illius	illius	illorom	illarum	illorum
Dat.	illi	illi	illi	illis	illis	illis
Acc.	illum	illam	illud	illos	illas	illa
Abl.	illo	illa	iilo	illis	illis	illis

	N. sing.			N. plur.		
	M.	F.	N.	M.	F.	N.
Nom.	is	ea	id	ii(ei)	eae	ea
Gen.	eius	eius	eius	eorum	earum	eorum
Dat.	ei	ei	ei	iis(eis)	iis(eis)	iis(eis)
Acc.	eum	eam	id	eos	eas	ea
Abl.	eo	ea	eo	iis(eis)	iis(eis)	iis(eis)

	N. sing.			N. plur.		
	M.	F.	N.	M.	F.	N.
Nom.	idem	eadem	idem	eidem	eaedem	eadem
Gen.	eiusdem	eiusdem	eiusdem	eorundem	earundem	eorundem
Dat.	eisdem	eisdem	eisdem	eisdem	eisdem	eisdem
Acc.	eundem	eandem	idem	eosdem	easdem	eadem
Abl.	eodem	eadem	eodem	eisdem	eisdem	eisdem

V. მაჩვენებლითი

(Pronomia relaiva)

qui, quae, quod -ვინც,რომელიც

	N. sing.			N. plur.		
	M.	F.	N.	M.	F.	N.
Nom.	qui	quae	quod	qui	quae	quae
Gen.	cuius	cuius	cuius	quorum	quarum	auorum
Dat.	cui	cui	cui	quibus	quibus	quibus
Acc.	qiem	quam	quod	quos	quas	quae
Abl.	quo	qua	quo	quibus	quibus	quibus

VI. უარყოფითი
(Pronomia negativa)

nemo - არავინ
nihis - არაფერი

Nom.	nemo	bihil
Gen.	nullius	nullius rei
Dat.	nemini	nulli rei
Acc.	neminem	nihil
Abl.	nullo	nolla re

VII. კითხვითი
(Pronomia cirrelativa)

quis? - ვინ?
quid? - რა?
qui, quae, quod? - რომელი?

VIII. ურთიერთობითი
(Pronomia pronominalia)

quantus, a, um? - რა სიდიდის? რამდენად დიდი? რამდენი?
tantus, a, um - ასეთი, ასეთი დიდი
qualis, quale? - როგორი?
talis, tale - ასეთი
quot? - რამდენი?
tot - იმდენივე

IX. ზედსართავ-ნაცვალსახელები
(Pronomia possesiva)

M.	F	N.
unus	una	unum - ერთი (ერთი მრავალთაგან)
solus	sola	solum - მხოლოდ ერთი
totus	tota	totum - მთელი
ullus	ulla	ullum - რომელიმე, რომელი (მრავალთაგან)
uter	utra	utrum - რომელი (ორში რომელი)
alter	altera	alterum - მეორე, სხვა (ორიდან)
neuter	neutra	neutrum - არც ერთი (ორში არც ერთი)
nullus	nulla	nullum-არავითარი, არც ერთი (მრავალთაგან)
alius	alia	aliod - სხვა, მეორე

აღნიშნული ნაცვალსახელები იბრუნვიან ისევე, როგორც I-II ბრუნების მეღსართავი სახელები, მაგრამ შემდეგი თავისებურებებით:

Gen. sing. -ius -(სამისქსისათვის)
Dat. sing. -i -(სამივესქსისათვის)

§80. რეცეპტში გამოყენებული ნაცვალსახელები

pro me ან (mpro auctore) -ჩემთვის (ავტორისათვის) ეს გამოთქმა იხმარება მაშინ, როდესაც ექიმი თავისთვის იწერს წამალს.
per se -სუფთა სახით

e quo, e qua -რომლისგან; fiat massa, e qua formantur suppositoria Numero - გაკეთდეს მასა, რომლისგან შეიქმნას (დამზადდეს) სანთლები რიცხვით...

cui (-qui-სგან)-რომელსრომელსაც; fiat emuslum cui adde sirupi simplicis grammata quinque - გაკეთდეს ემულსია, რომელსაც დაუმატე მარტივი სიროფი ხუთი გრამი.

talis, e -ასეთი; dentur tales doses numero... -გაიცეს ასეთი დოზები რიცხვით...
quantum satis -რამდენიც საკმარისია
quantum liber -რამდენიც საჭიროა (ესურს)

სავარჯიშო:

I. თარგმნეთ ლათინურად:

1. გაეცი წამალი ჩემთვის. 2. გაეცი წამალი ავტორისათვის. 3. გაეცი ასეთი დოზა რიცხვით... 4. გაეცი ასეთი დოზები რიცხვით... 5. იოდი სუფთა სახით. 6. აიღე გოგირდი და მისი შენაერთები სუფთა სახით. 7. შეურიე, რათა დამზადდეს ფხვნილი. 8. დაამატე ქოლოს სიროფი რამდენიც საჭიროა. 9. ჩვენ თავს ცუდად ვგრძნობთ. 10. თქვენი მარჯვენა თვალი. 11. ჩემი მეგობარი. 12. იარე ჩემთან ერთად. 13. არ შემეხო. 14. წამლები, რომლითაც იკურნებიან ავადმყოფები, სხვადასხვაა. 15. ამ ავადმყოფს აქვს ბრონქიტი, ხოლო მეორეს - პლევრიტი. 16. ექიმი მიწერს მე თევზის ქონს ორჯერ დღის განმავლობაში. 17. შარდის ბუშტი ის ორგანოა, რომელშიც გროვდება შარდი.

II. თარგმნეთ ქართულად:

1pulmones sunt duo viscera, quibus respiramus. 2. Misce, ut fiat massa, e qua formentur pitulae Numero 10. 3. Multo plus intellegitur, quod oculis videtur, quam quod aure percipitur (Seneca). 4. Vita nostra brevis est, brevi finietur, venit mors velociter, rapit nos

atrociter, nemini parcetur (Gaudeamus). 5. Ex omnibus, quae habemus medicamentis, alia sunt dura, alia fluida, alia mollia. 6. Hippocrates Graecus medicus dixit: "Quae medicamenta non sanant, ea Ferrum sanat; quae Ferrum non sanat, ea ignis sanat, quae vero ignis non sanat, ea insabilia reputare opertet".

***

1. Ad hoc - ამ შემთხვევაში, საამისოდ, ამ შემთხვევისათვის
2. alia tempora! - სხვა დროა!
3. Noli me tangere! - არ შემეხო!
4. Alter ego - "ალტერ ეგო" მეორე "მე"
5. Ea mea culpa est - ეს ჩემი ბრალია

§81. რიცხვითი სახელი

ლათინურ ენაში რიცხვითი სახელები იყოფა ოთხ ჯგუფად:

1. რაოდენობითი რიცხვითი სახელები - Numeralia cardinalia - მოგვიგებენ კითხვაზე quot? რამდენი? მაგ: unus ერთი; quinque ხუთი; sex ექვსი და სხვ.
2. რიგობითი რიცხვითი სახელები - Numeralia ordinalia, - მოგვიგებენ კითხვაზე quitus? რომელი? მაგ: primus პირველი, quintus მეხუთე, sextus მეექვსე და სხვ.
3. დაყოფითი რიცხვითი სახელები - Numeralia distributiva მოგვიგებენ კითხვაზე quoteni? რამდენ-რამდენი? მაგ: bini ორ-ორი; terni სამ-სამი; quini ხუთ-ხუთი და სხვ.
4. ჯერობითი - მმნისართული რიცხვითი სახელები - Numeralia adverbia მოგვიგებენ კითხვაზე quoties? - რამდენჯერ? მაგ: semel ერთხელ; bis ორჯერ; ter სამჯერ და სხვ.

ლათინურ ენაში რიცხვითი სახელები გამოიყენება მეღსართავი სახელის (რაოდენობითი, რიგობითი, დაყოფითი) და მმნიშედის (ჯერობითი) მნიშვნელობით.

§82. რაოდენობითი და რიგობითი რიცხვითი სახელები
NUMERALIA CARDINALIA ET ORDINALIA

არაბული მნიშ-ბა	რომაული მნიშ-ბა	რაოდენობითი რიცხვითი სახელები	რიგობირითი რიცხვითი სახელები
1	I	unus, una, unum ერთი	primus, a, um - პირველი
2	II	duo, duae, duo ორი	secundus, a, um - მეორე
3	III	tres, tria სამი	tetrius, a, um - მესამე
4	IV	quattor ოთხი	quartus, a, um - მეოთხე
5	V	quinque ხუთი	quintus, a, um - მეხუთე
6	VI	sex ექვსი	sextus, a, um - მეექვსე
7	VII	septem შვიდი	septimus, a, um - მეშვიდე
8	VIII	octo რვა	octavus, a, um - მერვე
9	IX	novem ცხრა	nonus, a, um - მეცხრე
10	X	decem ათი	decimus, a, um - მეათე
11	XI	undecim თერთმეტი	undecimus, a, um - მეთერთმეტე
12	XII	duodecim თორმეტი	duodecimus, a, um - მეთორმეტე
13	XIII	tredecim ცამეტი	tertius decimus, a, um - მეცამეტე s. tredicimus, a, um -

14	XIV	quattuordecium თოთხმეტი	quartus decimus, a, um - მეთოთხმეტე s. quattuordecimus, a, um
15	XV	quindecim თხუთმეტი	quintus decimus - მეთხუთმეტე s. quindecimus, a, um
16	XVI	sedecim თექვსმეტი	sextus decimus, a, um - მეთექვსმეტე
17	XVII	sepdendecim ჩვიდმეტი	septimus decimus, a, um - მეჩვიდმეტე
18	XVIII	duodeviginti თვრამეტი	duodevicesimus, a, um - მეთვრამეტე
19	XIX	undeviginti ცხრამეტი	indevicesimus, a, um - მეცხრამეტე
20	XX	viginti ოცი	vicesimus, a, um - მეოცე
21	XXI	unus et viginti ოცდაერთი s. Viginti unus	unus et vicesimus - ოცდამეეთე s. Vicesimus primus
22	XXII	duo et viginti ოცდაორი s. Viginti duo	alter er vicesimus - ოცდამეორე s. Vicesimus alter
23	XXIII	tres et viginti ოცდასამი s. Viginti tres	tertius et vicesimus - ოცდამესამე s. Vicesimus tertius
24	XXIV	quattuor et vigint ოცდაოთხი s. Viginti quattuor	quartus et vicesimus - ოცდამეოთხე s. Vicesimus quartus
25	XXV	quique et viginti ოცდახუთი viginti quinque	quintus et vicesimus - ოცდამეხუთე s. Vicesimus quintus
26	XXVI	sex et viginti ოცდაექვსი s. Viginti sex	sextus et vicesimus - ოცდამეექვსე s.Vicesimus sextus -

27	XXVII	septem et viginti ოცდაშვიდი s. Viginti septem	septimus et vicesimus - ოცდამეშვიდე s. Vicesimus septimus
28	XXVIII	duodetriginta ოცდარვა	duodetricesimus, a, um - ოცდამერვე
29	XXIX	undetriginta ოცდაცხრა	undetricesimus, a, um - ოცდამეცხრე
30	XXX	triginta ოცდაათი	tricesimus, a, um - ოცდამეათე
40	XXXX s-XL	quadraginta ორმოცი	quadragesimus, a, um - მეორმოცე
50	L	quinquaginta ორმოცდაათი	quinquagesimus, a, um - ორმოცდამეათე
60	LX	sexaginta სამოცი	sexagesimus, a, um - მესამოცე
70	LXX	septuaginta* სამოცდაათი	septuagesimus, a, um - სამოცდამეათე
80	LXXX	octoginta ოთხმოცი	octogesimus, a, um - მეოთხმოცე
90	XC	nonaginta ოთხმოცდაათი	nonagesimus, a, um - ოთხმოცდამეათე
100	C	centum ასი	centesimus, a, um - მეასე
200	CC	ducenti, ae, e ორასი	ducentesimus, a, um - მეორასე

*septuaginta - *ეწოდება ბიბლიის კანონიკურ ბერძნულ თარგმანს, გადმოცემით სამოცდაათი განათლებული ბერი დასვეს განცალკევებულად საკნებში, მიუჩინეს თითო მსახური. დაავალეს ბიბლიის ებრაულიდან თარგმნა. მთარგმნელებზე გადმოვიდა სულიწმინდის მადლი და ერთი წლის შემდეგ, როდესაც თითოეულმა წარმოადგინა თავისი თარგმანი, აღმოჩნდა, რომ ყველას აბსოლუტურად ერთნაირად უთარგმნია წმინდა წერილი.*

300	CCC	trecenti, ae a სამასი	trecentesimus a, um - მესამასე
400	CD	quadrigenti, ae a ოთხასი	quadringentesimus a, um - მეოთხასე
500	D	quingenti, ae a ხუთასი	quingentesimus - მეხუთასე
600	DC	sescenti, ae, a ექვსასი	sexcentesimus, a, um - მეექვსასე
700	DCC	septingenti, ae, a შვიდასი	septingentesimus, a, um - მეშვიდასე
800	DCCC	octingenti, ae, a რვაასი	octingentesimus, ae, um მერვაასე
900	DCCCC (CM)	nongenti, ae, a ცხრაასი	nongentesimus a, um - მეცხრაასე
1000	M	mille ათასი	millesimus a, um - მეათასე
2000	MM	duo milia ორიათასი	bis millesium - მეორიათასე
3000	MMM	tria milia სამიათასი	ter millesimus - მესამეათასი
10000	X	decem milia ათი ათასი	decies millesimus - მეათიათასე
20000	XX	viginta milia ოცი ათასი	vicies millesimus - მეოცეათასე
100000	C	centum milia ასი ათასი	centies millesimus - მეასიათასე
1000000	X	decies centena milia მილიონი	decies centies millesimus - მემილიონე

§83. რთული რიცხვითი სახელები

1. 8 და 9-ზე დაბოლოებული რთული რიცხვითი სახელები ე. ი. 18, 19, 28, 29, 38, 39 და ა. შ. იწარმოება მომდევნო ათეულიდან ორისა და ერთის გამოკლებით:

18duo-de viginti = 20–2	ე. ი. ორის გამოკლებით ოცი
19un-de viginti = 20–1	ე. ი. ერთის გამოკლებით ოცი
28duo-de triginta = 30–2	ე. ი. ორის გამოკლებით ოცდაათი
29un-de triginta = 30–1	ე. ი. ერთის გამოკლებით ოცდაათი

de დაკლების ნიშანია

2. 21-დან 99-ის ჩათვლით რაოდენობითი რიცხვითი სახელი ორგვარად გამოიხატება: ა) ჯერ ერთეული, შემდეგ კავშირი et (და), ბოლოს ათეული, ან ბ) ჯერ ათეული, შემდეგ ერთეული კავშირის გარეშე.

21-unus et viginti s. viginti unus
42-duo et quadraginta s. quadraginta duo
66-sex et sexaginta s. sexaginto sex
85-quinque et octoginta s. octoginta quinque

შენიშვნა: c თანხმოვანი n-ს შემდეგ მკერი ხდება და გვაძლევს eg-ს. quincenti – quingenti 500 sptincenti – septingenti 700

§84. რაოდენობითი და რიგობითი რიცხვითი სახელების ბრუნება

რაოდენობრივი რიცხვითი სახელებიდან იბრუნვის unus, duo და tres, ყველა ასეული centum-ის გარდა, ე. ი. დაწყებული "ოთხიდან" - "ორასამდე" რიცხვითი სახელი არ იბრუნვის. რიცხვითი სახელი unus, una, unum იბრუნვის I-II ბრუნების მიხედვით და ავლენს შემდეგ თავისებურებებს:

1. Gen. sing. -ius (სამივე სქესისთვის)
2. Dat. sing. -i (სამივე სქესისთვის)

unus, a, um იბრუნვის მხოლობით რიცხვში

	Singularis		
	M.	F	N.
Nom.	unus	una	unum
Gen.	uniius	un-ius	un-ius
Dat.	un-i	un-i	un-i
Acc.	un-um	un-am	un-um
Abl.	un-o	un-a	un-o

რიცხვითი სახელი duo, duae, duo - ორი. იბრუნვის I-II ბრუნების მრავლობითი რიცხვით, მიცემითსა და მოქმედებითში ღებულობს bus - ბოლო კიდურს.

	N. plur.		
	M.	F	N.
Nom.	duo	duae	duo
Gen.	du-orum	du-arum	du-orum
Dat.	du-obus	du-abus	du-obus
Acc.	du-os	du-as	du-o
Abl.	du-obus	du-abus	du-ibus

რიცხვითი სახელი tres, tria - სამი - იბრუნვის III ბრუნების მრავლობითი რიცხვით, ორდაბოლოებიანი ზედსართავი სახელის ხმოვანი ტიპის მსგავსად:

	N. plur.	
	M. F.	N
Nom.	tres	tr-ia
Gen.	tr-ium	tr-ium
Dat.	tr-ibus	tr-ibus
Acc.	tr-es	tr-ia
Abl.	tr-ibus	tr-ibus

რიცხვით სახელს "ათასი" - mille - მხოლობითი რიცხვი არა აქვს, მრავლობით რიცხვში კი უბრუნვის III ბრუნების საშუალო სქესის ხმოვანი ტიპის არსებითი სახელების მსგავსად:

	N. plur.
Nom.	milia
Gen.	millium
Dat.	milibus
Acc.	milia
Abl.	milibus

"milia" მოითხოვს არსებით სახელს მრავლობითი რიცხვის ნათესაობითში.

duo milia hominum - ორი ათასი ადამიანი
quinque milia vasorum - ხუთი ათასი სისხლძარღვი

"mille" ვერ მართავს არსებით სახელს. მაგ: mille homiines - ათასი კაცი. სიტყვა "ერთი ათასი" - "mille" მხოლობითი რიცხვის, ხოლო ორი. სამი და სხვა ათასი მრავლობითი რიცხვის აღმნიშვნელია:

duo milia -ორი ათასი
tria milia -სამი ათასი

რიცხვითი სახელი "ორასი" ducenti, ducentae, ducenta იბრუნვის I-II ბრუნების მრავლობითი რიცხვით.

N. plur.

	M.	F	N
Nom.	ducenti	ducentae	docenta
Gen.	ducent-orum	ducent-arum	ducent-orum
Dat.	ducent-is	ducent-is	ducent-is
Acc.	ducent-os	ducent-as	ducent-a
Abl.	ducent-is	ducent-is	ducent-is

რიცხვითი სახელები: sescenti (ზოგჯერ mille), trecenti, ducenti, quingenti იხმარება "ბევრის" მნიშვნელობით.

რიგობითი რიცხვითი სახელი იბრუნვის როგორც I-II ბრუნების ზედსართავი სახელი.

§85. რიცხვითი სახელის შეთანხმება არსებით. სახელთან

ლათინურ ენაში რაოდენობითი რიცხვითი სახელები უთანხმდება არსებით სახელს ბრუნვაში, რიცხვსა და სქესში:

unus angulus -ერთი კუთხე
unum corpus -ერთი სხეული
una cellula -ერთი უჯრედი
duo anguli -ორი კუთხე
duae sellulae -ორი უჯრედი
duo corpora -ორი სხეული
ducenti homines -ორასი ადამიანი
ducenta ossa -ორასი ძვალი

რაოდენობით რიცხვით სახელთან შეთანხმებული არსებითი სახელი თუ წინადადებაში დამატების როლს ასრულებს, მაშინ იგი Acc. ბრ-ში დგას.

სამი წვეთი tres guttae (Nom. ბრ.)
აიღე სამი წვეთი Recipe tres guttas (Acc. ბრ.)

ბრუნების ნიმუში

duo homines -ორი კაცი (ადამიანი)
viginti homines -ოცი კაცი (ადამიანი)

		N. plur.
Nom.	duo homines	viginti homines
Gen.	duorum hominum	viginti hominum
Dat.	duobus hominibus	viginti hominibus
Acc.	duos homines	viginti homines
Abl.	duobus hominibus	viginti hominibus

tria grammata -სამი ერთი
duae partes -ორი ნაწილი

		N. plur.
Nom.	tria grammata	duae partes
Gen.	trium grammatum	duarum partium
Dat.	tribus grammatis	duabus partibus
Acc.	tria grammata	duas partes
Abl.	tribus grammatis	duabus partibus

დაყოფითი რიცხვითი სახელები რაოდენობითის მნიშვნელობით იხმარება და იბრუნვის მრავლობით რიცხვში, როგორც I-II ბრუნების ზედსართავი სახელები

დაყოფითი რიცხვითი სახელები numeralia distributiva	ჯერობითი-მმნისართული რიცხვითი სახელები numeralia adverbia
singuli, ae, a - თითო-თითო	semel - ერთხელ
bini, ae, a - ორ-ორი	bis - ორჯერ
treni (trini), ae, a - სამ-სამი	ter - სამჯერ
quaterni, ae, a - ოთხ-ოთხი	quater - ოთხჯერ
quini, ae a - ხუთ-ხუთი	quinquies - ხუთჯერ
seni, ae, a - ექვს-ექვსი	sexies - ექვსჯერ
septeni, ae, a - შვიდ-შვიდი	septies - შვიდჯერ
octoni, ae, a - რვა-რვა	octies - რვაჯერ
noveni, ae, a - ცხრა-ცხრა	novies - ცხრაჯერ

deni ae, a - ათ-ათი	**decies** - ათჯერ
viceni - ოც-ოცი	**vicies** - ოცჯერ
triceni - ოცდაათ-ოცდაათი	**tricies** - ოცდაათჯერ
quidragenti - ორმოც-ორმოცი	**quadragies** - ორმოცჯერ
quinquageni - ორმოცდაათ-ორმოცდაათი	**quinquagies** - ორმოცდაათჯერ
centeni - ას-ასი	**centies** - ასჯერ
quingeni - ხუთას-ხუთასი	**quingenties** - ხუთასჯერ
singula milia - ათას-ათასი	**milies** - ათასჯერ

სავარჯიშო:

I. აბრუნეთ:

Vertebra septima prominens -მეშვიდე წარბიდული მალა

Unus digitus -ერთი თითი

Duo ligamenta -ორი იოგი

II. თარგმნეთ ლათინურად:

ადამიანს აქვს: ერთ თავი, ერთი პირი, ორი მხარი, ორი თვალი, ორი ყური, ერთი ცხვირი, 32 კბილი, ორი მუხლი, ორი ფეხი, ათი თითი, ხერხემალი; ოცდაოთხი ნეკნი, ხუთი ნეკნის მოგეხილობა, ხერხემალი შედგება 33 მალისაგან. ადამიანის ჩონჩხი შედგება 260 ძვლისაგან. ნამდვილი ნეკნები შედგება 7 წყვილი ნეკნისაგან, ხოლო ცრუ - 5 წყვილი ნეკნისაგან.

III. თარგნეთ ქართულად:

DE DENTIBUS

Jn ore hominis adulti triginta duo dentes sunt. Infantes usque ad septem annos habent lacteos, sive primarios numero ad viginti. Jn ultraque maxilla seni deni dentes haerent: quaterni incisivi, bini canini, quaterni praemolares, sive, bicuspidati, seni molares.

Dentes incisivi, canini et praemolares habent radices singulas; radices dentium molarium sunt duplices in mandibula et triplices in maxilla. Juvenibus post annum duodevicesimum plerumque inter viginti et triginta annos dentes sapientiae, sive dentes serotini crescunt.

DE VERTEBRIS

In corpore hominis triginta tres seu triginta quattour vertebras disinguimus. Compages vertebrarum columna vertebtalis vocatur. Vertebra forma simillis est anulo osseo. Vertebra ex tribus partibus constat, quarum prima est corpus vertebrae, secunda – arcus vertebrae, tertia – processus. Processus Vertebrae sunt: processus spinosus, duo processus transversi, quattour processus articulares superiores et inferiores. Prima vertebra atlas, secunda axis nominatur. Vertebra septima prominens nominatur. Vertebrae dividundur in septem vertebras cervicales, duodecim vertebras thoracales, quinque vertebras sacrales et quattuor seu quinque vertebras coccygeas. In columna vertebrali distinguimus quinque partes: cervicalem, thoracalem, lumbalem, sacralem, et coccygeam.

§86. სიტყვანარმოება რიცხვითი სახელების მეშვეობით

მრავალი სამედიცინო ტერმინი ნაწარმოებია იმ პრეფიქსების დახმარებით, რომლებიც ლათინურ ან ბერძნულ ენებში რიცხვით სახელებს წარმოადგენენ:

ლათინური რიცხვითი სახელი - პრეფიქსებია:

un – uni -ერთ(ი)	unipennatus -ერთფრთიანი
	unicellularis -ერთუჯრედიანი
bi – bin -ორ	biceps -ორთავა
	bicolor -ორფერი
tri -სამ	triceps -სამთავა
	triplex -სამმაგი
quadr – quadri -ოთხ	quadriceps -ოთხთავა
	quadripartitus -ოთხნაწილიანი
sex – sexi -ექს	sexdentatus -ექვსკბილა
semi -ნახევარ	semilunaris -ნახევარმთვარისებრი
sesqui -ერთნახევარ	sesquichloratus-ერთნახევარქლორიანი

პრეფიქსებად გამოყენებული ბერძნული რიცხვითი სახელების ნიმუშები:

1 – mon (o) - ერთ(ი)	5 – penta -პენტა
2 – di -ორ(ი)	6 – hexa - ჰექსა
3– tri -სამ(ი)	7 – hept (a) -ჰეპტა
4 –tetra -ტეტრა	8 – oct (a) -ოქტა

9-ennea s. non-ენნეა/ნონ
10-dec (a) -დეკა
11-undec -უნდეკ
12-dodec -დოდეკ
13-tridec -ტრიდეკ
14 -tetradec -ტეტრადეკ
15-pendatec -პენტადეკ

სავარჯიშო:

I. თარგმნეთ ლათინურად:

ბარძაყის ორთავა კუნთი. მხრის სამთავა კუნთი. სამწვერა ნერვი. ბარძაყის ორთავა კუნთის მყესი. კვადრატული (ოთხკუთხა) იოგი. სამფერა ია. ორვალენტიანი ანატომიკინი. ნახევრადცოცხალი უჯრედი. ნახევრადმშრალი ბალახი. სამმაგი დოზა. ერთქლორიანი ვერცხლისწყალი.

II. თარგმნეთ ქართულად:

1. Nomina anatomica nonnullorum ex nominibus numeralibus oriuntur, ut: musculus biceps brachii, musculus triceps brachii, musculus triceps suare, musculus quadriceps femoris, musculus digastricus s. musculus biventer; musculus semitendinosus, musculus semimembranosus et musculus unipennatus.

2. Venae hemiazygos superior et inferior, in parte sinistra colomnae vertebralis locatae, sanguinem ex duodecim venis intercostalibus superioribus et inferioribus colligunt.

3. Omni bihora, hora nocte, quadrante hora.

4. Digiti manus ternas phalanges habent, pollices autem binas.

5. Duae arteriae, aorta et arteria pulmonalis, habent ternas valvulas semilunares.

6. Sume remedium ter vel quater per diem, semel vel bis per noctem.

III. თარგმნეთ რეცეპტები:

1. აიღე: სათითურას ფოთლების გამონაცემის 5 დგ : 200 მლ პილპილა პიტნის ზეთის 5 წვ შეურიე. გაეცი. აღუნიშნე:
#

2. აიღე: ტეტრაციკლინის 1 დგ გაეცი ასეთო დოზები რიცხვით 20 ტაბლეტებში აღუნიშნე:
#

3. აიღე: კაგაბალახას ფესვების 35 გ თეთრი ღვინის (8-10°) 200 გ ცხოველური ნახშირის 5 დგ შეურიე. სარშე 10 წთ. გაეცი. აღუნიშნე:
#

4. აიღე: ოკტესტროლის 1 მგ გაიცეს ასეთი დოზები რიცხვით 20 ტაბლეტებში აღნიშნოს:
#

***

1. bis ad eudem lapidem offendere - ორგზის ერთსა და იმავე ქვისთვის ფეხის წამოკვრა (შეცდომის გამეორებაა).
2. Bis dat, qui cito dat - ორჯერ იძლევა, ვინც სწრაფად იძლევა.
3. Bis vincit, qui se vincit in victoria - ორგზის იმარჯვებს ვინც საკუთარ თავსა სძლევს გამარჯვების ჟამს.
4. Qui scribit, bis legit - ვინც წერს ორგზის კითხულობსე. ი. ორჯერ წაიკითხე, ერთხელ დაწერე.
5. Prima facie - ერთი შეხედვით.
6. Primus inter pares - პირველი თანასწორთა შორის.
7. Tertius non datur - მესამე არ არსებობს (დროგ. მესამის გამორიცხვის პრინციპი)

§87. კავშირი

კავშირები აერთებს წინადადებებს ან წინადადებების წევრებს. კავშირები იყოფა შემდეგ ჯგუფებად:

1. მაერთებელი

ა) შემაერთებელი (copulativae): et, que, ac, atque და que, რომელიც იწერება დასაკავშირებელი სიტყვების შემდეგ, სიტყვასთან მოუცილებლად.

მაგ.: nasus oculique - ცხვირი და თვალები
etiam - ავრეთვე, -ც
nec, neque - არც
ne... quidem - არც კი, -ც, კი
quoque - ავრეთვე

ბ) მაცალკევებელი (disiunctivae):
aut, vel - ან
sive, seu - ან
se - ან, თუ

გ) მაპირისპირებელი (adversativae):
sed - არამედ, ხოლო
at, verum - მაგრამ
vero - ხოლო, მაგრამ, - ღა
autem - მაგრამ, ხოლო, კი
tamen - მაინც, ამასთანავე
autem - კი

დ) მიზეზობრივი (causales):

nam, enim - ვინაიდან, ხომ, ნამდვილად
prout - რადგან

ე) დასკვნითი (conclusivae):

itaque - ამრიგად, ასე, ამიტომ
igitur - მაშ, ამგვარად, მაშასადამე
ergo - მაშასადამე
quare, quam, ob rem - ამიტომ, ამის გამო
proinde - ამის გამო, ამიტომ

ვ) დათმობითი (concessivae):

quidem - კი, -ც
ut... ita - რადგანაც, თუმცა, მაგრამ
heque - არც-არც, არა-არა
cum tum - მაშინ როცა
non solum -sed etiam - არა მარტო-არამედ (მაგრამაგრეთვე)

2. მაქვემდებარებელი:

ა) დროის:

quum (cum) - როდის
dum - ვიდრე
quamdiu - ვიდრე
postquam - მას შემდეგ, ვიდრე
denec - ვიდრე, ჯერ არა
antequam, priusquam - ვიდრე

ბ) ადგილისა:

ubi - სად
ibi - იქ
ibidum - იქვე

გ) პირობითი: si თუ he რომ, არა

დ) მიზნისა: ut რომ

ე) დამატებითი: quin რა, neve და რომ არა, ut რომ

ვ) მიზეზისა: quod, quia, quoniam რადგან, იმიტომ რომ
cum რადგან, prout რადგან

ზ) დათმობისა: quamquam, esti, tamesti თუმცა

§88. ლათინური და ბერძნული პრეფიქსები

ლათინური ან ბერძნული პრეფიქსი	მნიშვნელობა
con- (co, col-, com-, cor-) - ლათ.	თან, შეერთება ერთობლივი ქმედება
syn- (sym-) - ბერძნ.	
circum - ლათ.	ირგვლივ
para - ბერძნ.	ახლო, გვერდით
amphi - ბერძნ.	ირგვლივ, ორმხრივი
peri - ბერძნ.	ირგვლივ, ახლოს
contra - ლათ.	საწინააღმდეგოდ
anti - ბერძნ.	საწინააღმდეგოდ
e- (ec-, ex-) - ლათ.	-გან, -დან
ec-, exo - ბერძნ.	შიგნიდან გარეთ მოქმედება
dis - ლათ.	უარყოფა, დაყოფა
dys - ბერძნ.	ფუნქციის მოშლა
a- (ab-, abs-) - ბერძნ.	-გან, გაშორება
ad - ლათ.	-მო, მოახლოება
eu - ბერძნ.	კარგი, სწორი, სასიამოვნო
extra - ლათ.	გარეთ
dis - ლათ.	უარყოფა, დაყოფა
ecto - ბერძნ.	გარედან
de - ლათ.	ჩამო; ზემოდან ქვემოთ მიმართული
	გაუარესება ან უარყოფა
in- (im-) - ლათ.	მოძრაობა გარედან შიგნით
en - ბერძნ.	ში, შიგნით, შორს

in- (im) - ლათ.	უარყოფა, არარსებობა
a-, an - ბერძნ.	უარყოფა, არარსებობა
infra - ლათ.	ქვემო, ქვეშა
sub - ლათ.	ნაკლები, ქვეშ
hypo - ბერძნ.	
intra - ლათ.	შიგნით
endo - ლათ.	
inter - ლათ.	შორის, შუა
per - ლათ.	საშუალებით, გავლით
dia - ბერძნ.	
prae - ლათ.	წინ, თვის
pro - ლათ. - ბერძნ.	
re - ლათ.	ისევ, ხელმეორედ
ana - ბერძნ.	განახლება, საპასუხოდ
semi - ლათ.	ნახევარ -
hemi - ბერძნ.	ნახევრად
super - ლათ.	ზემო, ზედა
supra - ლათ.	მეტი,ჭარბი; ზემოთ მდებარე
epi - ბერძნ.	
hyper - ბერძნ.	
trans - ლათ.	გადა-
meta - ბერძნ.	გადაადგილება
ultra - ლათ.	მეტად, მეტისმეტად

მაგალითები

co-agulatio - კოაგულაცია
col-lateralis - გვერდითი
com-misura - ნაწიბური, შეერთება
com-municans - მაერთებელი, მაკავშირებელი
cor-rigens - შემასწორებელი
con-nexus - კავშირი, შეერთება
sy-chondrosis - ხრტილოვანი შეერთება
sym-physis - სიმფიზი, შებრდა
circum-flexus - შემოხვეული
circum-ferentia - გარშემოწერილობა
para-typhus - პარატიფიტიფის მსგავსი
para-mnesia - მიახლოებით გახსენება
amphi-bion - ამფიბია, ორმხრივ (ორ გარემოში) მცხოვრები
peri-osteum - ძვალსაბრლელა
peri-cardium - გულის პერანგი
contra-ceptivus - ჩასახვის საწინააღმდეგო
anti-dotum - შხამსაწინააღმდეგო ნივთიერება
anti-asthmaticus - ასთმის საწინააღმდეგო
ex-sudatum - ანთებითი ნაოფლარი
ex-piratio - ამოსუნთქვა
ex-tractum - გამონაწველილი, ექსტრაქტი
exo-genes - გარე წარმოშობის
ec-topicus - ადგილიდან დაძრული
dis-proportio - არაპროპორციულობა
dis-sociatio - განცალკევება, განკერძოება
dis-seminatus - განთესილი, გაბნეული
dys-uria - შარდის გამოყოფის შეფერხება
dys-pepsia - საკვების მოუნელებლობა
dys-kinesia - მოძრაობის შეფერხება
a-scendens - ასწვრივი
ab-ductor - განმზიდველი
abs-cessus - ჩირქეროვა
ad-ductor - მომზიდველი
ac-cessorius (ad-cessorius-დან) - დამატებითიდაფარული
eu-pnoe - სწორი სუნთქვა
Eu-laevomycetinum - ევლევომიცეტინი (წამალი)
eu-phoria - კარგი განწყობილება
Eu-phyllinum - ეუფილინი (წამალი)
extra-cardialis - გულისგარეთა
ectro-derma - ექტოდერმა, ჩანასახის გარეთა ფენა
de-scendens - დასწვრივი

de-ciduus - სარძევე (ჩამოსაგდები,ანუ ამოსაგდები კბილი)
de-viatio - გადახრა (გზიდან)
de-generatio - გადაშენება
de-formans - ფორმის დამკარგავი
des-infectio - ინფექციის გაუვნებელყოფა
in-jectio - შეშხაპუნება
en-cephalon - თავის ტვინი
in-sanabilis - განუკურნებელი
in-operabilis - არა საოპერაციო
im-potentia - უძლურება
an-alginum - ანალგინი
a-mnesia - მეხსიერების სრული დაკარგვა
infra-sternalis - მკერდქვეშა
sub-cutaneus - კანქვეშა
sub-acutus - ნაკლებ მწვავე
hypo-tonia - დაბალი წნევა
intra-venosus - ვენისშიდა
endo-crinus - შინაგანი სეკრეციის
inter-costalis - ნეკნთაშუა
inter-muscularis - კუნთებშორისი
per-cussio - დაკაკუნების საშუალებით ავადმყოფის გასინჯვა
dia-thermia - გათბობის საშუალებით
dia-gnosis - დიაგნოზი, შეცნობა
prae-cordium - წინაგული
prae-cancerosis - კიბოსწინა
pro-logus - წინასიტყვაობა,შესავალი
pro-cessus - წანაზარდი, მორჩი
re-actio - რეაქცია
re-infectio - ხელმეორედ ინფიცირება
ana-mnesis - შეხსენება, გახსენება
ana-biosis - ანაბიოზი, გამოცოცხლება
re-animatio - რეანიმაცია, მოსულიერება
semi-lunaris - ნახევარმთვარისებრი
hemi-cranium - შაკიკი, თავის ერთი ნახევრის ტკივილი
hemi-plegia - სხეულის ნახევრის დამბლა
super-cilium - წარბი (წამწამს-ზედა)
supra-renalis - თირკმელზედა
epi-dermis - ეპიდერმისაკანის ზედა შრე
epi-demia - ეპიდემია
hyper-aciditas - მჟავიანობის აწევა
hyper-tonis - მაღალი წნევა
trans-fusio - გადასხმა

trans-plantatio - გადანერგვა
meta-plasia - (ქსოვილის) გადაგვარება
meta-statis - მეტასტაზი,გადაადგილება
ultra-lente - ძალიან ნელი
ultra-filtratio - ძალიან (მედიწევნით) გაფილტვრა

§89. რეცეპტი - RECEPTUM

სიტყვა რეცეპტი (receptum, i n) მიღებულია მმნიდან recipo, ĕre - აღება.

რეცეპტი იურიდიული დოკუმენტია, რომელიც წარმოადგენს ექიმის წერილობით მიმართვას აფთიაქისადმი წამლის დამზადების, გაცემისა და გამოყენების შესახებ. ამიტომ, რეცეპტის შედგენის დროს აუცილებელია დავიცვათ შემდეგი წესები:

1. რეცეპტი იწერება სამკურნალო დაწესებულების ბლანკზე ან შტამპიან ქაღალდზე, ბურთულებიანი კალმით და გარკვეული კალიგრაფიით, შესწორებები რეცეპტში დაუშვებელია.
2. წამლის შემადგენლობა. სამკურნალო ფორმის აღნიშვნა და ექიმის მიმართვა ფარმაცევტისადმი წამლის დამზადებისა და გაცემის შესახებ იწერება ლათინურ ენაზე. ამ მონაკვეთში შემოკლებების გამოყენება დაუშვებელია მხოლოდ სამედიცინო და ფარმაცევტულ პრაქტიკაში მიღებული წესებით, დაუშვებელია მსგავსი სახელწოდებების ინგრედიენტების შემოკლება.
3. წამლის მიღების წესი იწერება ექიმისა და ავადმყოფისათვის გასაგებ ენაზე. ყოველად დაუშვებელია წამლის მიღებისა და დოზის შესახებ ზოგადი მითითება.
4. თუ წამალი შეიცავს ტოქსიკურ ან ნარკოტიკულ ნივთიერებებს, მაშინ ერთ სარეცეპტო ბლანკზე იწერება მხოლოდ ერთი დასახელების წამალი, სხვა შემთხვევაში კი დასაშვებია ორიც.
5. ერთ ბლანკზე გადმოწერილი ორი რეცეპტი ერთმანეთისაგან გამოიყოფა ნიშნით #.

§90. რეცეპტის სტრუქტურა

რეცეპტი არსებობს 2 სახის:

1. მარტივი რეცეპტი - Receptum simplex seu formula simplex, რომელიც შეიცავს მხოლოდ ერთ ინგრედიენტს.

2. რთული რეცეპტი - Receptum compositum seu formula composita, რომელიც შეიცავს რამდენიმე ინგრედიენტს.

რეცეპტი შედგება 9 ნაწილისაგან:*

1. Inscriptio (წარწერა I) - სამკურნალო დაწესებულებების შტამპი, მისამართი, ტელეფონის ნომრით და შიფრით.
2. Inscriptio II (წარწერა II) - რეცეპტის გამოწერის თარიღი.
3. Nomen aegroti - ავადმყოფის გვარი და ინიციალები.**
4. Aetas aegroti - ავადმყოფის ასაკი.
5. Nomen medici - ექიმის გვარი და ინიციალები.
6. Designatio materiarum - ნივთიერებათა დასახელება.
7. Subscriptio - მითითებები წამლის დამზადების და გაცემის ფორმაზე.
8. Signatura (დანიშნულება) - მითითებები წამლის მიღების შესახებ.
9. Nomen medici - ექიმის ხელმოწერა და პირადი ბეჭედი.

§91. რეცეპტის ლათინური ნაწილი

აღნიშნული 9 ნაწილიდან ლათინურ ენაზე იწერება:

VI ნაწილი - Designatio materiarum – ნივთიერებათა დასახელება.

VII ნაწილი - Subscriptio – ქვეშმიწერა.

VIII ნაწილი - Signatura-ს I სიგყვა.

რეცეპტის ლათინური ნაწილი გარკვეული ფორმის დაცვას გულისხმობს. ის იწყება სიგყვით Recipe! - აიღე! (შემოკლებით Rp.) (ბრძანებითი კილოს მხოლობითი რიცხვის ნივთიერებათა ჩამოთვლა).

ამ მიმართვას მოსდევს სამკურნალო ნივთიერებათა ჩამოთვლა. თითოეული ნივთიერების სახელწოდება იწერება ახალ ხაზზე მთავრული (დიდი) ასოთი, ასევე მთავრულით იწერება სახელწოდების შუაში მოქცეული ბოტანიკური და ქიმიური ნომენკლატურული ერთეულები. ნივთიერების სახელწოდების მარჯვნივ მიეთითება რაოდენობა.

---

* *არსებობს სხვაგვარი დაყოფაც. ჩვენ ვიზიარებთ ჩერნიავსკის მოსაზრებას (М. Н. Чернявский, Латинский язык и основы фармацевтической терминологии, М., 1984 г.).*

** *თუ ექიმი თავისთვის იწერს წამალს, ავადმყოფის გვარის ადგილას წერს: ჩემთვის* pro me *ან* pro auctore *ავტორისთვის.*

ზმნა Recipe გარდამავალია და მოითხოვს პირდაპირ დამატებას, რომლის ფუნქციას რეცეპტში ასრულებს ნივთიერების რაოდენობა. როგორც ვიცით, ლათინურში პრიდაპირი დამატების ბრუნვაა ბრალდებითი (Accusativus). ამ ბრუნვით გადმოცემული რაოდენობა ნივთიერების სახელწოდებას ნათესაობით ბრუნვაში მოითხოვს. ასეთ გრამატიკულ კონსტრუქციას ლათინურ სინტაქსში Genetivus quantitatis - რაოდენობის ნათესაობითი ჰქვია.

გრაფიკულად რეცეპტის VI ნაწილის გრამატიკული დამოკიდებულების მოდელი ასე გამოიყურება:

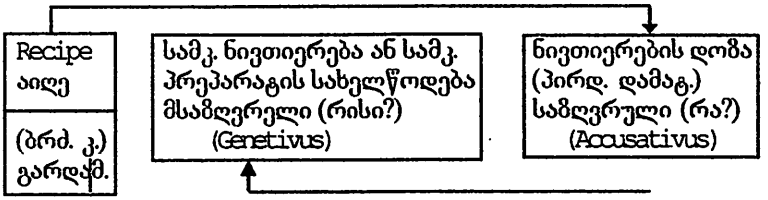

მაგ: აიღე: კატაბალახას ნაყენის 10 გრამი
Recipe: Tincturae Valerianae 10 grammata

მაგრამ მზა სამკურნალწამლო ფორმის გამოწერისას (ტაბლეტები, სუპოზიტორები და სხვა) სახელწოდება დადგება მრავლობითი რიცხვის ბრალდებით ბრუნვაში (Acc. plur.) რადგან ამ შემთხვევაში ის არის პირდაპირი დამატება. შესაბამისად იცვლება გრაფიკული სურათიც.

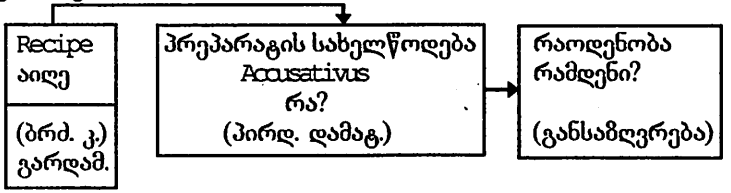

იმის მიხედვით, თუ რა სახისაა ნივთიერება, მყარი თუ თხევადი, რაოდენობა გადმოიცემა გრამებით, ლიტრებით ან წვეთობით.

მყარი ნივთიერების რაოდენობა გადმოიცემა გრამებით (ან გრამის მეათედი, მეასედი, მეათასედი, სიზუსტით). სიტყვა გრამი (gramma, atis n) რეცეპტში არ იწერება - იგულისხმება (Acc. – ში). გრამების რაოდენობა კი გამოისახება ათწილადებით.

მაგ:

1 გ - 1,0	1 სგ - 0,01
5 გ - 5,0	5 სგ - 0,05
1 დგ - 0,1	1 მგ - 0,001
5 დგ - 0,5	5 მგ - 0,005

თხევადი ნივთიერებები გამოიწერება მილილიტრებში და აღინიშნება არაბული ციფრებით.

მაგ: 10მლ-10ml (mililitrum)

1 მლ-ზე ნაკლები რაოდენობა აღინიშნება წვეთობით, წვეთების რაოდენობა გამოისახება რომაული ციფრებით, რომლის წინ დგას სიტყვა წვეთი-gutta (Acc. sing. ან plur).

მაგ: 1 წვეთი-guttam I
5 წვეთი-guttas V

თუ რეცეპტში რამდენიმე სამკურნალო საშუალება გამოიწერება ერთნაირი დოზით, ამ შემთხვევაში რაოდენობა მიეთითება მხოლოდ ბოლო ინგრედიენტთან, ხოლო ციფრის წინ დაისმის შემნიშვნა ana (āā) - თანაბრად.

მაგ: აიღე: შროშანას ნაყენის
კატაბალახას ნაყენის თანაბრ. 5 მლ.

Recipe: Tincturae Convallariae
Tincturae Valerianae ana 5 ml

Designatio materiarum - რთულ რეცეპტში იყოფა შემდეგ ქვენაწილებად:

ა) Basis (remedium cardinale) - ძირითადი საშუალება (ნივთიერება).

ბ) remadium adjuvans - დამხმარე ნივთიერება, რომელიც გააძლიერებს ან შეასუსტებს, დააჩქარებს ან შეანელებს ძირითადი საშუალების მოქმედებას (დამხმარე საშუალება შეიძლება იყოს რამდენიმეც).

გ) remedium corrigens - შემასწორებელი ნივთიერება, რომელიც უცვლის ფერს, უკარგავს სუნს და აუმჯობესებს გემოს.

დ) remedium constituens - ფორმის მიცემა (დამდგენი) საშუალება (ნივთიერება), რომელიც წამალს აძლევს საბოლოო ფორმას (ფორმის მიმცემ საშუალებად გამოიყენება გამოხდილი წყალი, სპირტი, ვაზელინი, ლანოლინი, ღორის ქონი, შაქარი, მაგნეზია და სხვ.

აუცილებელი არ არის რეცეპტში ოთხივე ნივთიერების არსებობა.

VII - Subscriptio - ქვეშმიწერა. ამ ნაწილში ლათინურად მიეთითება წამლის დამზადებისა და გაცემის ფორმაზე: რა ხერხით უნდა დამზადდეს წამალი. რა ფერის ჭურჭლით უნდა გაიცეს და სხვ.

მაგ: Misce, ut fiat...
შეურიე, რომ გაკეთდეს...

Da tales doses numero...
გაეცი ასეთი დოზები რიცხვით...

Divide in 10 partes aequales
დაყავი 10 თანაბარ ნაწილად

Da ad vitrum fuscum
გაეცი მუქი შუშით

Da in capsulis galatinosis
გაეცი ჟელატინის კაფსულებში და სხვ.

VIII - Signatura. ამ ნაწილიდან ლათინურად იწერება მხოლოდ პირველი სიტყვა Signa "აღუნიშნე", რომლის შემდეგაც მშობლიურ ენაზე იწერება დანიშნულება - დღეში რამდენჯერ ან როგორ მიიღოს წამალი ავადმყოფმა.

Recipe: Diuretini 4,0
Aquae Menthae
Aquae destillatae ana 30 ml
Missce. Da.
Signa:

§92. დამაბებითი ნარნერები რეცეპტზე

1. თუ ექიმს მიაჩნია, რომ წამალი სასწრაფოდ უნდა დამზადდეს მაშინ რეცეპტის ლათინური ნაწილის წინ მიუთითებს: Ctio! სწრაფად! ან statim! უსწრაფესად! ან citissime! დაუყოვნებლივ!

2. თუ ავადმყოფისათვის საჭიროა ძლიერმოქმედი ან ნარკოტიკული ნივთიერებების შემცველი წამლის გამეორებით მიღება, მაშინ ექიმი ბლანკის დასაწყისში ფარმაცევტს მიუთითებს:

bis reperaur! ან reprete bis!
ორჯერ განმეორდეს! ან გაიმეორე 2-ჯერ

3. თუ რეცეპტი არ თავსდება ერთ გვერდზე და დასამთავრებლად საჭიროა მისი გადატანა მეორე მხარეს, მაშინ ბლანკის მარჯვენა ქვედა კუთხეში იწერება მნა verte! შემოკლებით V! (გადააბრუნე!).

§93. სამკურნალო საშუალებათა კონსისტენციის აღნიშვნა

რეცეპტში ექსტრაქტებისა და ნაყენების გამოწერის დროს საჭიროა მიეთითოს მათი კონსისტენცია.

extractum (გამონაწვლილი)	-fluidum (თხიერი) -spissum (ბლანტი,სქელი) -siccum (მშრალი)
tinctura (ნაყენი)	-aquosa (წყლიანი) -spirituosa (სპირტიანი) -aetherea (ეთეროვანი)
infusum (გამონაცემი)	-simplex (მარტივი) -compositum (რთული)

მაგ: Recipe: Extracti Urticae fluidi
Extracti Millefolii fluidi ana 25 ml
Misce. Da.
Sigma:

აირე: ჭინჭრის თხიერი გამონაწვლილის
ფარსმანდუკის თხიერი გამონაწვლილის თანაბარ. 25 მლ
შეურიე. გაეცი.
აღუნიშნე:

§94. სამკურნალწამლო ფორმები

მზა სამკურნალწამლო ფორმების სამი სახეობა არსებობს: მყარი, რბილი და თხევადი.

მყარ სამკურნალწამლო ფორმებს მიეკუთვნება: ფხვნილები, აბები, ტაბლეტები, კრებულები, დრაჟეები.

1.ფხვნილები-pulveres (pulvis, eris m)

ფხვნილები გამოიყენება როგორც შინაგანი, ასევე გარეგანი სმარებისათვის. ფხვნილის სიწვრილის ხარისხის მიხედვით ასხვავებენ რამდენიმე სახეობას: მსხვილი ფხვნილები– pulveres grossi, წვრილი ფხვნილები pulveres subtiles და უწვრილესი-pulveres subtilissimi. გარდა ამისაარსებობს მარტივი ფხვნილი - pulvis simplex, რომელიც შედგება მხოლოდ ერთი ნივთიერებისაგან და რთული - pulvis

compositus, რომელიც შედგება ორი ან მეტი ნივთიერებისაგან.

ფხვნილები გაიცემა ორი სახით: დაუნაწილებლად - pulveres indivisi ან ზუსტად დოზირებულად-pulveres divisi ერთ მილებაზე (pro dosi).

მწარე ან მძაფრსუნიანი ფხვნილები გაიცემა სახამებლის ან ჟელატინის კაფსულებით-in capsulis amylaceis seu gelatinosis.

ჟელატინიანი კაფსულები არსებობს რბილი ან ელასტიური cpsulae molles seu elasticae და მაგარ თაქსახურიანი-capsulae durae seu operculatae.

2.ტაბლეტები-tabulettae (tabuletta, ae f)

ტაბლეტი არის დოზირებული მყარი სამკურნალწამლო ფორმა, რომელიც გამოიყენება როგორც შინაგანი, ისე გარეგანი ხმარებისათვის. თუ ტაბლეტის შემადგენლობაში შედის შხამიანი ნივთიერება, მას ანიჭებენ წითელ ან ცისფერ შეფერილობას. ზოგჯერ ამზადებენ გარსიან ტაბლეტებს (tabulettae obductae).

3.აბები-pilulae (pilula, ae f)

აბი არის დოზირებული მყარი სამკურნალწამლო ფორმა, რომელიც გამოიყენება შინაგანი ხმარებისათვის. აბს აქვს ბურთულის ფორმა. მასა კი მერყეობს 0,1-დან 0,5 გრამამდე. 0,5 გრამზე მეტი მასის აბს ბოლუსს (bolus, i f) უწოდებენ. აბის სემადგენლობაში შედის სამკურნალწამლო და ფორმისმიმნიჭებელი ნივთიერებები - აბების მასა (massa pilularum).

აბების მასას ამზადებენ ძირტკბილას ფესვის ფხვნილისა და ექსტრაქტისაგან (pulvis et extractum radicis Glycyrrhizae sive Liquiritiae), გლიცერინისა და სხვა ნივთიერებებისაგან. ჩვეულებრივ, მზა აბებს მოაფრქვევენ ლიკოპოდიუმის ფხვნილს (pulvis Lycopodii) ან სახამებელს (amylum, i n) მჟანგავი ნივთიერების შემცველ აბებს კი აფრქვევენ თეთრ თიხას (bolus alba).

4. სამკურნალწამლო კრებულები
species (species, erum f)

სამკურნალწამლო კრებული არის სამკურნალო მცენარეების მსხვილად დაკეპილი ნაწილების ნარევი: ფოთლების (folium, i n), ფესვების (radix, icis f) ფესურების (rhizoma, atis n), ყვავილების (flos, floris m) ნაყოფების (fructus, us m) თესლის (semen, inis n). ზოგჯერ კრებულს უმატებენ მინერალურ მარილებსა და ეთეროვან ზეთებს. სამკურნალწამლო კრებულები გამოიყენება გამონაცემების, ნახარშების, ნაყენების დასამზადებლად, საინჰალაციოდ, მოსაწევად, აბაზანებისათვის.

5. დრაჟე - dragee (უბრუნველი)

დრაჟე არის მყარი დოზირებული სამკურნალწამლო ფორმა, რომელიც მიიღება სამკურნალო და დამხმარე ნივთიერებათა დრაჟირებით (დაფენით) შაქრის გრანულებზე და გამოიყენება შინაგანი ხმარებისათვის. დრაჟე შეიცავს სამკურნალო და დამხმარე ნივთიერებებს: შაქარს, ხორბლის ფქვილს, სახამებლის ბუბკოს (წებოს). დრაჟეს სახით ამზადებენ ვიტამინებს, ზოგიერთ ჰარმონიულ პრეპარატს და სხვა სამკურნალო ნივთიერებებს.

რბილი სამკურნალწამლო ფორმები

რბილ სამკურნალწამლო ფორმებს მიეკუთვნება მალამოები, ლინიმენტები, პასტები, სუპოზიტორიები (სანთლები), სალბუნები.

1. მალამოები - unguenta (unguentum, i n)

მალამო არის რბილი სამკურნალწამლო ფორმა, რომელიც გამოიყენება გარეგანი ხმარებისათვის და შედგება ძირითადი და დამხმარე სამკურნალო ნივთიერებებისაგან. მალამოს ფუძედ გამოიყენება ვაზელინი (Vaselium, i n), გაწმენდილი ღორის ქონი (Adeps siulus depuratus ან Axungia porcina depurata), წყლიანი ლანოლინი (Lanolinum hydricum), უწყლო ლანოლინი (Lanolinum anhydricum), ცვილი (cera, ae f) და სხვ.

2. ლინიმენტები (თხიერი მალამოები)
Linimenta (linimentum, i n)

ხმარებისათვის, ლინიმენტები, გამოიყენება: 1. ურთიერთგამხსნელი ნივთიერებების გამჭვირვალე ნარევების სახით. მაგ.: ქლოროფორმიანი ცხიმოვანი ზეთების. 2. ემულსიების. 3. სუსპენზიების სახით.

3. სუპოზიტორიები (სანთლები)
(suppositoria, i n)

სუპოზიტორია არის დოზირებული სამკურნალწამლო ფორმა, რომელსაც ნორმალურ ტემპერატურაზე აქვს მყარი კონსისტენცია და ლღება მხოლოდ სხეულის ტემპერატურაზე, სუპოზიტორიების სამი სახეობა არსებობს:

1. რექტალური - suppositoria rectalia – სხეულში შეიყვანება სწორი ნაწლავის გზით; მათ აქვთ ცილინდრის ან კონუსის ფორმა წვეტიანი ბოლოთი.

2.ვაგინალური-suppositoria vaginalia – სხეულში შეიყვანებაასაშოს გზით (per vaginam); მათ აქვთ სფეროს ან ბურთულის ფორმა (globuli), აგრეთვე კვერცხისებრი (ovula) ან ბრტყელი სხეულის მომრგვალებული ბოლოთი (pessaria).

3. ბაცილები - (bacilli) – მათ აქვთ ჩხირის ფორმა და სხეულში შეიყვანებიან შარდსადენი არხით.

სუპოზიტორიების ფორმის მიმცემი ძირითადი საშუალებებია: კაკაოს ცხიმი (oleum Cacao), ჟელატინ-გლიცერინის ნარევი, სინთეტური პროდუქტები და სხვა ნივთიერებები.

4.სალბუნები-emplastra (emplastrum, i n)

ეს სამკურნალწამლო ფორმა ინიშნება გარეგანი ხმარებისათვის. სალბუნები ოთახის ტემპერატურაზე მყარია, სხეულის ტემპერატურაზე კი - რბილი, რის გამოც ადვილად ეწებება კანს. არსებობს წასასმელი და არაწასასმელი სალბუნები. სამკურნალწამლო ნივთიერებებთან ერთად თხელ ფენად ესმება ფორმის მიმნიჭებელი საშუალებანი - ცხიმი, ცვილი, კაუჩუკი, სკიპიდარი და სხვა. მეორე სახის სალბუში კი მზადდება მკვრივი მასის სახით, რომელსაც ავადმყოფი თავად უსვამს ქსოვილზე.

5.პასტები-pastae (pasta, ae f)

პასტა არის ძალიან სქელი მალამო, რომელიც გამოიყენება გარეგანი ხმარებისათვის. პასტების დასამზადებლად იყენებენ იმავე ფორმის მიმნიჭებელ ფუძეს, რითაც ამზადებენ მალამოებს, საჭირო კონსისტენციის მისაღებად კი ხშირად უმატებენ ტალკს (talcum, i n), ხორბლის სახამებელს (amylum Tritici), თეთრ თიხას (bolus alba), თუთიის ჟანგს (Zinci oxydum) და სხვა ნივთიერებებს.

თხიერი სამკურნალწამლო ფორმები

თხიერ სამკურნალწამლო ფორმებს მიეკუთვნება ხსნარები, გამონაცემები, ნახარშები, ნაყენები, ექსტრაქტები, ემულსიები, მიქსტურები, ლორწოები, სიროფები.

თხიერ სამკურნალწამლო ფორმათა ნაწილი გალენური და ნეოგალენური პრეპარატებია. მათი სახელწოდება დაკავშირებულია ცნობილი რომაელი ექიმის - გალენუსის სახელთან. გალენური პრეპარატები ოფიციალური სამკურნალწამლო ფორმებია. მათ ამზადებენ ფარმაცევტულ ქარხნებსა და ფაბრიკებში მცენარეული ნედლეულიდან მოქმედი ნივთიერებების (გლიკოზიდების, ალკალოიდების) გამოწვლილვის გზით. გამომწვლილველ საშუალებად გამოიყენება სპირტი, წყლიანი სპირტი, სპირტიანი ეთერი

და სხვა. გარდა გამოწვლილული მოქმედი ნივთიერებებისა გალენური პრეპარატები შეიცავენ მცირე რაოდენობით ბალასტურ ნივთიერებებსაც (ცილები, ლორწოები) გალენური პრეპარატებიდან უფრო ხშირად გამოიყენება ნაყენები და ექსტრაქტები.

ნეოგალენური პრეპარატები გამოიყენება ყველა სახის ინექციებისათვის. ზოგჯერ მათ ტაბლეტების სახითაც ამზადებენ შინაგანი ხმარებისათვის.

1.ხსნარები-solutiones (solutio, onis f)

ხსნარი გამჭვირვალე სითხეა, რომელიც მიიღება სამკურნალწამლო საშუალებების (მყარი, თხიერი) სრული გახსნით გამხსნელში. გამხსნელად გამოიყენება წყალი (aqua destillata), სპირტი (spiritus aethylicus), გლიცერინი (Glycerinum, i n), ვაზელინი (Vaselinum, i n), ზეითუნის ზეთი (Oleum Olivarum), ატმის ზეთი (Oleum Persicorum), აქედან გამომდინარე, ხსნარები იყოფა რამდენიმე ჯგუფად: წყლიანი (Solitiones aquosae ან უბრალოდ solutiones), სპირტიანი (solutiones spirituosae) და ზეთიანი (solutiones oleosae).

ხსნარები გამოიყენება გარეგანი და შინაგანი ხმარებისათვის (ad usum externum et internum), აგრეთვე პარენტერალური გადასხმებისათვის - კანქვეშ, კუნთებში, ვენებში. ბოლო შემთხვევაში აუცილებლად მიუთითებენ, რომ წამალი უნდა იყოს სტერილური და გაიცეს ამპულებში (im ampullis).

2. გამონაცემები და ნახარშები - infusa et decocta (infusum, i n; decoctum, i n)

ეს არის წყლიანი გამონაწვლილვები მცენარეული ნედლეულიდან ან სპეციალურად ამ მიზნით დამზადებული ექსტრაქტების (კონცენტრატების) წყლიანი ხსნარები. გამონაცემებისათვის გამოიყენება მცენარის რბილი ნაწილები - ბალახი (herba, ae f), ფოთლები (folium, i n) ყვავილები (flos. floris, m). ხოლო ნახარშებისათვის - უფრო მკვრივი, უხეში ნაწილები: ფესვები (radix, icis f), ფესურები (rhizoma, atis n), ქერქი (cortex, icis m). გამონაცემებს ადუღებენ 15 წუთის განმავლობაში. ნახარშებს კი - 30 წუთი. გამონაცემებს წურავენ ცივად (ცივი სახით), ნახარშებს კი - ცხლად.

3.ნაყენები-tincturae (tinctura, ae f)

ნაყენი არის შეფერილი სპირტიან-წყლიანი ან სპირტიან-ეთეროვანი სამკურნალწამლო ნივთიერების გამონაწვლილი.

მცენარეული ან ცხოველური წარმოშობის ნედლეულიდან, ნაყენები

ძირითადად შინაგანი ხმარებისათვის გამოიყენება.

4. ექსტრაქტები-extracta (extractum, i n)

ექსტრაქტი არის კონცენტრირებული გამონაწველილი მცენარეული ნედლეულიდან. კონსისტენციის მიხედვით განასხვავებენ თხიერ ექსტრაქტს (extractum fluidum), სქელ (ბლანგ) ექსტრაქტს (extractum spissum) მშრალ ექსტრაქტს (extractum siccum).

5. ემულსიები შინაგანი ხმარებისათვის (emulsa ad usum internum, emulsum, i n)

ემულსია არის თხიერი სამკურნალწამლო ფორმა, რომელიც გამოიყენება შინაგანი ხმარებისათვის და გარეგნული ფორმით ძლიერ წააგავს რძეს. ემულსია წარმოიქმნება წყლის შერევით წყალში უხსნად სითხეებთან - ცხიმებთან, ზეთებთან, ბალზამებთან. არსებობს ზეთოვანი (emulsa ex oleis) და თესლიანი (emulsa ex seminibus) ემულსიები.

6. ლორწოები-mucilagines (mucilago, inis f)

ლორწო არის სქელი სითხე, რომელიც მიიღება ლორწოვანი ნივთიერებების შემცველი მცენარეებისაგან, როგორებიცაა: სელის თესლი (semen Lini), სალეპის ბოლქვი (tuber Salep), სახამებელი ან თავისთავად ლორწოვანი ნივთიერებებისაგან, როგორიცაა: არავიული გუმფისი (gummi arabicum) და სხვა. ლორწოებს ხშირად უმატებენ დამანგრეველი მოქმედების წამლებს, რადგან ისინი ლორწოვან გარსს ფარავენ თხელი ფენით და იცავენ მას შეყვანილი წამლის დამანგრეველი მოქმედებისაგან. ლორწოები აგრეთვე ზღუდავენ სამკურნალწამლო ნივთიერებების შეწოვის სისწრაფეს. ჩვეულებრივ ლორწოები შეყავთ პირით (per os) ან ოყნის საშუალებით, სწორი ნაწლავით (per rectum).

7. მიქსტურები-mixturae (mixtura, ae f)

მიქსტურა არის სითხე, რომელიც მიიღება რამდენიმე სამკურნალწამლო ფორმის შერევით: მაგალითად, სითხეებისა და ექსტრაქტების ან ნახარშების, ნაყენების და სხვადასხვა მარილების. მიქსტურები იყოფა რამდენიმე ჯგუფად (სახეობად); განჭვირვალე (mixturae limpidae), დაბურული (ამღვრეული) (mixturae turbidae), შესანჯღრევი (mixturae agitandae).

&სიროფები-sirupi (sirupus, i m)

სიროფი არის სქელი გამჭვირვალე სითხე, მისი შემადგენელი ნივთიერებებისთვის დამახასიათებელი სუნითა და გემოთი. სიროფები ფართოდ გამოიყენება მიქსტურებში, გამონაცემებში, ნახარშებში, როგორც remedium corrigens, ამ მიზნით ხშირად იყენებენ ალუბლის სიროფს - sirupus Cerasi, ოლოს ფიროფს - sirupus Rubi idaei, უბრალო შაქრის სიროფს - sirupus simplex. ბევრი სიროფი, რომელიც შეიცავს სამკურნალო ნივთიერებებს, ახდენს გარკვეულ მოქმედებას. მაგალითად, რევანდის სიროფი (sirupus Rhei) - შემასუსტებელი (კუჭში გამხსნელი) საშუალებაა, ხოლო იპეკაკუანის სიროფი (sirupus Ipecacuanhae) - ამოსახველებელია.

სავარჯიშო:

I. წაიკითხეთ, თარგმნეთ:

1. Rp.: Ronidasi 5,0
   Da. Signa:
   Da. Signa:
   #
2. Rp.: Oxytocini 1 ml
   Da in ampullis numero 6
   numero 20
   Signa:
   #
3. Rp.: Mezidoli 1 ml
   Da in ampullis
   Signa:
   #
4. Rp.: Retandroli 1 ml
   Da in ampullis numero 6
   Signa:
   #
5. Rp.: Aristococti o,002
   Da numero 20 in tabulettis
   Signa:
   #
6. Rp.: CyClobarbitali 0,2
   Da numero 20 in tabulettis
   Signa:
   #
7. Rp.: Tabulettas Aminazini 0, 25
   numero 10
   Da. Signa:
   #
8. Rp.:Tabulettas Diiodthyrosis
   0,05 numero 20
   Da. Signa:
   #
9. Rp.: Suppositoria "Anaesthesoilum"
   numero 20
   Da. Signa:
   #
10. Rp.: Dragee Riboflavini 0,05
    Da numero 30
    Misce.
    Da. Signa:
    #
11. Rp.: Dragees Padutini numero 30
    Da. Signa:
    #
12. Rp.: Guttarum Inosemzovi 20 ml
    Da. Signa:
    #
13. Rp. Suppositoria cum
    Theophyllino 0,2
    numero 20
    Da. Signa:
    #

14. Rp.: Emulsi Synthomycini 10% 50,0
Da. Signa:
#

15. Rp.: Oxacillini-Natrii 0,25
Da numero 40 in capsulis gelatinosis
Da. Signa:
#

16. Rp.: Foliurum Sennae 10,0
Da in sacculis chartaceis
Da. Signa:
#

17. Rp.: Emulsi olei Ricini 180,0
Sirupi Sacchari ad 200,0
Misce. Da.
Signa:
#

18. Rp.: Exctracti Aloes 1, 0
Da. Signa.
#

19. Rp.: Solutionis Chlorali hydratis 1,0–200 ml
Mucilaginis amyli Tritici 30,0
Da. Signa:
#

20. Rp.: Hirudines medicatas numero 6
Da. Signa:
#

II. თარგმნეთ ლათინურად:

1. აიღე: ქაცვის ზეთის 100 გ
გაეცი. აღუნიშნე:
#

2. აიღე: ვიკალინის ტაბლეტები რიცხვით 100
გაეცი. აღუნიშნე:
#

3. აიღე: ტაბლეტები "ალოხოლი" რიცხვით 50
გაეცი. აღუნიშნე:

4. აიღე: ვაზელინის ზეთის 100 გ
ბაღის პიტნის ზეთის 2 წვ
გაეცი. აღუნიშნე:
#

5. აიღე: ჭინჭრის ფოთლების გამონაცემის 15 გ : 200 მლ
გაეცი. აღუნიშნე:
#

6. აიღე: ფურაცილინის 2% მალამოს 25 გ
გაეცი. აღუნიშნე:
#

7. აიღე: რუტინის ტაბლეტები 2 დგ რიცხვით 50
გაეცი. აღუნიშნე:
#

8. აიღე: სანთლები დიგიტოქსინთან ერთად 15 დგ რიცხვით 10
გაეცი. აღუნიშნე:
#

9. აიღე: ბრომიზოვალის 3 დგ
ამიდოპირინის 25 დგ
გაეცი. აღუნიშნე:
#

10.აიღე: ფურაცილინის ტაბლეტები 0,1 რიცხვით 20
გაეცი. აღუნიშნე:
#

11.აიღე: სულფადიმეზინის ტაბლეტები 0,5 რიცხვით 20
გაეცი. აღუნიშნე:
#

12. აიღე: დრაჟე "ბელოიდი" რიცხვით 25
გაეცი. აღუნიშნე:
#

13. აიღე: დრაჟე "კამფოდალი" რიცხვით 30
გაეცი. აღუნიშნე:
#

14. აიღე: მენთოლის 1 დგ
ატმის ზეთის 10 მლ
შეურიე. გაეცი.
აღუნიშნე:
#

15. აიღე: ფენოლის 5 დგ
გლიცერინის 10 გ
შეურიე. გაეცი.
აღუნიშნე:
#

16. აიღე: ამინალონის გარსიანი
ტაბლეტები 25 დგ
რიცხვით 200
აღუნიშნე:
#

17. აიღე: ნოვოკაინის 5 დგ
გამოხდილი წყლის 200 მლ
შეურიე. გაეცი.
აღუნიშნე:
#

18. აიღე: კოდეინის 5 მგ
ტუხტის სიგოფის 10 მლ
გამოხდილი წყლის
დაახლ. 75 მლ
შეურიე. გაეცი.
აღუნიშნე:
#

19.აიღე: ტუხტის ფესვის გამონაცემის
5 გ: 100 მლ
გაეცი. აღუნიშნე:
#

20. აიღე: ნვოკაინის 1%
სპირტიანი ხსნარის 10მლ
გაეცი ასეთი დოზები
რიცხვით 10
აღუნიშნე:
#

21. აიღე: ლიმონურას ფხვნილის 5 დგ
გაეცი ასეთი დოზები
რიცხვით 20
აღუნიშნე:
#

22. აიღე: კომბანგრინის სუსპენზიის
15 მლ.
გაეცი. აღუნიშნე:
#

23. აიღე: კატაბალახას ფესვების
გამონაცემის 20 გ : 200 მლ
შავბალახას ნაყენის 10 მლ
შეურიე. გაეცი.
აღუნიშნე:
#

24. აიღე: მენთოლის 2 დგ
ბელადონას ნაყენის
შროშანას ნაყენის
თან. 5 მლ
ნიტროგლიცერინის 2%
ხსნარის 2 მლ
შეურიე. გაეცი.
აღუნიშნე:
#

25. აიღე: პარაცეტამოლის 2 დგ
გაეცი ასეთი დოზები
რიცხვით 10
აღუნიშნე:
#

26.აიღე: იოდის სპირტიანი ხსნარის
2 მლ
ტანინის 3,0
გლიცერინის 10 მლ
შეურიე. გაეცი.
აღუნიშნე:
#

27. აიღე: ფთივაზიდის 5 დგ
გაიცეს ასეთი დოზები
რიცხვით 25
ტაბლეტებში
აღენიშნოს:
#

28.აიღე: ცერებროლიზინის ხსნარის
1 მლ
გაიცეს ასეთი დოზები
რიცხვით 30
ამპულებში
აღენიშნოს:

29. აიღე: ციანოკობალამინის 0,01% ხსნარის 1 მლ
გაიცეს ასეთი დოზები რიცხვით 10 ამპულებში
აღენიშნოს:
#

30.აიღე: კორგლიკონის 0,06% 1 მლ
გაიცეს ასეთი დოზები რიცხვით 10 ამპულებში
აღენიშნოს:
#

31. აიღე: ქსეროფორმის
არყის კუპრის თანაბარ. 3 გ
აბუსალათინის ზეთის დაახლ. 100 გ
შეურიე. გაეცი.
აღუნიშნე:
#

32. აიღე: შაბის 2 გ
გამოხდილი წყლის 200 მლ
შეურიე. გაეცი.
აღუნიშნე:
#

33. აიღე: აღდგენილი რკინის 1 გ
გაიცეს ასეთი დოზები რიცხვით 15 ჟელატინის კაფსულებში
აღენიშნოს:
#

34. აიღე: სახამებლიანი ლორწოს 100 მლ
გაეცი. აღუნიშნე:
#

35. აიღე: დალექილი გოგირდის
კუპრის თანაბრად 5 გ
ლანოლანის
აგმის ზეთის
გამოხდილი წყლის თან. 15 მლ
შეურიე, რომ გაკეთდეს მალამო
გაეცი. აღუნიშნე:
#

36. აიღე: ვიკასოლის ხსნარის 1% 1 მლ
გაიცეს ასეთი დოზები რიცხვით 6 ამპულებში
აღენიშნოს:
#

37. აიღე: ლიდაზის 1 გ
გაცემული იქნას ასეთი დოზები რიცხვით 10 ამპულებში
აღენიშნოს:
#

38. აიღე: ფიტინის 25 დგ
გაცემული ქინას ასეთი დოზები რიცხვით 20 ტაბლეტებში
აღენიშნოს:
#

39. აიღე: მორფიციკლინის 15 დგ
გაეცი ასეთი დოზები რიცხვით 6
აღუნიშნე:
#

40. აიღე: ძალიან გასუფთავებული ვაზელინის ზეთის 200 მლ
შინაგანი ხმარებისათვის
გაეცი. აღუნიშნე:
#

41. აიღე: კატაბალახას ფესვის 35 გ
თეთრი ღვინის 200 მლ
ცხოველური ნახშირის 5 დგ
შეურიე, ხარშე 10 წთ.
გაეცი. აღუნიშნე:
#

42. აიღე: მენთოლის 1 გ
კაბილი ნუშის 20 მლ
გლიცერინის 30 გ
შეურიე, რომ გაკეთდეს ემულსია
გაეცი. აღუნიშნე:
#

43. აიღე: სუპრასტინის 2% ხსნარის 1 მლ
გაეცი ასეთი დოზები რიცხვით 6
ამპულებში
აღუნიშნე:
#

44. აიღე: რევანდის ფესვის ფხვნილის 5 დგ
გაეცი ასეთი დოზები რიცხვით 10
აღუნიშნე:
#

45. აიღე: ფოლიკულინის ფესვის ფხვნილის 5 დგ
გაეცი ასეთი დოზები რიცხვით 6
ამპულებში
აღუნიშნე:
#

46. აიღე: მენთოლის 1% სპირტიანი ხსნარის 200 მლ
გაეცი. აღუნიშნე:
#

47. აიღე: ვაზელინის სუფთა ზეთის 200 გ
პიტნის ზეთის 20 წვ
შეურიე. გაეცი.
აღუნიშნე:
#

48. აიღე: იოდის ხსნარი შინაგანი ხმარებისათვის 15 მლ
გაეცი. აღუნიშნე:
#

49. აიღე: ასკილის ნაყოფის სიროფის 300 გ
გაეცი. აღუნიშნე:
#

50. აიღე: სანთლები იქთიოლთან ერთად რიცხვით 12
გაეცი. აღუნიშნე:
#

51. აიღე: ეუფელინის 24% ხსნარის 1 მლ
გაიცეს ასეთი დოზები რიცხვით 6
ამპულებში
აღენიშნოს:
#

52. აიღე: სანთლები ბელადონას გამონაწვლილთა ერთად რიცხვით 6
გაიცეს. აღენიშნოს:
#

53. აიღე: ერითრომიცინის 1 დგ
გაეცი ასეთი დოზები რიცხვით 10
აღუნიშნე:
#

54. აიღე: ამინაზინის დრაჟე 25 დგ
გაეცი ასეთი დოზები რიცხვით 30
აღუნიშნე:
#

55. აიღე: კუპრის 6 გ
თუთიის ოქსიდის
ტალკის თანაბრ. 12 გ
ლანოლინის 30 გ
აგმის ზეთის
გამოხდილი წყლის თან. 10 მლ
შეურიე, რომ გაკეთდეს პასტა
გაეცი. აღუნიშნე:
#

56. აიღე: აბუსალათინის ზეთის 10 მლ
95% ეთილის სპირტის 100 მლ
შეურიე. გაეცი.
აღუნიშნე:
#

57. აიღე: ქლოროფორმის
95% ეთილის სპირტის
თან. 20 მლ
ეთილის ეთერის 10 მლ
ნიშადურის სპირტის 10%
შეურიე. გაეცი.
აღუნიშნე:
#

58. აიღე: ტანინის 1 გ
ბრილიანტის მწვანეს 2დგ
95% ეთილის სპირტის 2დგ
აბუსალათინის ზეთის 5 დგ
კოლოდიუმის 20 გ
შეურიე. გაეცი.
აღუნიშნე:
#

59. აიღე: ქლოროფორმის
მზესუმზირის ზეთის
თან. 20 მლ
შეურიე, რომ გაკეთდეს
თხიერი მალამო
გაეცი. აღუნიშნე:
#

60. აიღე: შროშანას ნაყენის
კატაბალახას ნაყენის
თან. 10 მლ
მენთოლის 2 დგ
შეურიე. გაეცი.
აღუნიშნე:
#

61. აიღე: სათითურას ფოთლების
ფხვნილის 5 დგ
შაქრის 3 დგ
შეურიე, რომ გაკეთდეს
ფხვნილი
გაეცი ასეთი დოზები
რიცხვით 50
ტაბლეტი
აღუნიშნე:

62. აიღე: იქთიოლის 5 გ
კაკაოს ზეთის რამდენიც
საჭიროა
შეურიე, რომ გაკეთდეს
ვაგინალური
სანთლები
გაეცი ასეთი დოზები
რიცხვით 6
გასანთლულ
ქაღალდში
აღუნიშნე:
#

63. აიღე: ჭაობის იელის ბალახის
გამონაცემის
10 გ : 150 მლ
ტუხტის სიროფის 25 გ
შეურიე. გაეცი.
აღუნიშნე:
#

64. აიღე: ტყის ფიჭვის ზეთის
ევკალიპტის ზეთის თან.
3 მლ
შეურიე, ფაეცი მუქი შუშით
აღუნიშნე:
#

65. აიღე: ბაღის პიტნის წყლის 15მლ
შეურიე. გაეცი.
აღუნიშნე:
#

66. აიღე: სამკურნალო საფუარის
ტაბლეტები 5 დგ
გაეცი ასეთი დოზები
რიცხვით 60
აღუნიშნე:
#

§95. ქიმიური ნომენკლატურა

ქიმია, როგორც დამოუკიდებელი მეცნიერება, თავისი დამოუკიდებელი მიზნებითა და ამოცანებით, ცნებებითა და ტერმინების არსენალით XVIII საუკუნის II ნახევარში ჩამოყალიბდა. ამას წინ უსწრებდა ე. წ. "ხელოსნური ქიმია", რადგან მადნის დამმუშავებლებს, მეტალურგებს, მეშუშეებს, მღებავებს, კერამიკოსებს უკვე ჰქონდათ თავისი ცნებები და ტექნოლოგიები. ამგვარი ქიმია ჯერ კიდევ არ წარმოადგენდა მეცნიერებას. ქიმიამ ბევრი რამ აითვისა ალქიმიკოსთა თხზულებებიდან, გათავისუფლდა რა მათი მისტიკური საბურველისა და უცნაური სიმბოლიზმისაგან. მრავალი ქიმიური მიღწევა სწორედ ალქიმიკოსებს (ალ-რაზი, ჯაბირ იბნ-ჰაყანი, იბნ-სინნა) მიეწერება. კერძოდ, მადნეულისა და მინერალების გადამუშავება, აზოტის, გოგირდის, მარილმჟავას, "სამეფო არყის", მარილებისა და ტუტეების მიღება. მათვე შექმნეს ქიმიური ცდებისათვის აუცილებელი ჭურჭელი: კოლბები, რეტორტები, სინჯარები, გამოსახდელი და სხვა საშუალებები. ალქიმიკოსებმა აღწერეს უმთავრესი ქიმიური პროცესები: გახურება (ვარვარება), გამოხდა, გახსნა, დალექვა.

ევროპული ალქიმიის უდიდესი წარმომადგენელი ალბერტ დიდი (**Albertus Magnus**). ბოლშტედტის გრაფი, დომინიკანელი ბერი, მან მოახერხა არისტოტელეს და იბნ-სინას მოძღვრების შეთანხმება კათოლიციზმის საფუძველზე, ამიტომაც ეწოდა **Doctor universalis**. ქიმიის განვითარებაში განსაკუთრებული როლი ენიჭებათ ე. წ. იატროქიმიის (სამედიცინო ქიმიის) წარმომადგენლებს. იატროქიმიის ფეხმძღებელია დიდი გერმანელი ექიმი, ბუნებისმეტყველი და ფილოსოფოსი თეოფრასტუს ბომბასტუს ფონ ჰოპენჰაიმი, რომელსაც მთელი მსოფლიო იცნობს პარაცელსუსის (პარაცელსის) სახელით, იგი ცხოვრობდა და მოღვაწეობდა 1493-1541 წლებში. მან ალქიმიას დაუსახა ახალი მიზნები და ამოცანები, ჩააყენა იგი ჯანმრთელობის დაცვის სამსახურში. იატროქიმიის თვალსაჩინო წარმომადგენელია აგრეთვე, იოჰან ბაფტისტ ჰელმონტი (1577-1644 წწ.). ამ ექიმმა და ქიმიკოსმა შემოიტანა ქიმიაში ცნება "გაზი".

ქიმიური ნომენკლატურის პრინციპები პირველად შეიმუშავეს ფრანგმა ქიმიკოსებმა ა. ლავუაზიემ, ა. ფურკრუამ, კ. ბერტოლემ. იმისათვის, რომ სხვადასხვა ქვეყნების ქიმიკოსებმა (და მათაც, ვინც ქიმიის მიღწევებს იყენებს - მედიკოსებმა) კარგად გაუგონ ერთმანეთს, ნომენკლატურა უნდა იყოს ერთიანი. ამაზე დღესაც მუშაობს სუფთა და გამოყენებითი ქიმიის საერთაშორისო კავშირის (IUPAC) სანომენკლატურო კომისია. სალღეისოდ ყველა ქვეყანა იყენებს 1957 წელს პარიზის კონგრესზე მიღებულ ნომენკლატურას, რომელმაც შეცვალა არაორგანულ ნაერთთა 1921 წლის და ორგანულ

ნაერთთა 1892 წლის ნომენკლატურები.

ქიმიური ნაერთის გრაფიკული გამოსახვის ყველაზე მოხერხებული საშუალებაა ქიმიური ფორმულა, მაგრამ ზეპირმეტყველებაში ეს მოუხერხებელია. ამიტომაც მათ ცვლიან სახელწოდებებით. არაორგანული ნაერთების სახელწოდებები იწარმოება მათი წარმომქმნელი ელემენტების სახელებისაგან. ქიმიური ელემენტების სახელწოდებები მთლიანად ლათინიზებულია. მათ წერენ ლათინური ასოებით, დაბოლოებებიც ლათინური აქვთ. ქიმიურ ტერმინებს შორის ბევრი ლათინური სიტყვაა Ferrum, i n - რკინა, Plumbum, i n - ტყვია, Calcium, i n - კალციუმი. ბერძნული წარმოშობის სიტყვებიც მრავალადაა ნომენკლატურაში: Oxygenium, i n - ჟანგბადი, Hydrargyrum, i n - ვერცხლისწყალი, Phosphorus, i n - ფოსფორი, ხშირად გვხვდება ბერძნულიდან ნაწარმოები სიტყვებიც oxydum, hydroxydum, peroxydum, cyanidum, butyras (ოქსიდი, ჰიდროქსიდი, პეროქსიდი, ციანიდი, ბუტირატი). ელემენტების სახელწოდებათაგან გერმანულია Zincum, i n - თუთია; Cobaltum, i n - კობალტი, Bismuthum, i n - ბისმუთი. ქიმიაში მრავალი ცნებაა არაბული თუ აღმოსავლეთის სხვა ქვეყნებიდან არაბულის მეშვეობით შემოტანილი. ასეთებია: კალიუმი (Kalium, i n), ქაფური (Camphora, ae f - არაბ. Kafür), ალკალოიდი (alcaloidum - მილებული al-calium-დან), ნატრიუმი (Natrium, i n), ცირკონიუმი (Zirconium, i n) და დარიშხანი (Arsenicum, i n). ბოლო ორი სიტყვა ლათინურ ენაში სპარსულიდან შემოვიდა. სიტყვების სახელწოდებების წარმოშობის ცოდნა თავისთავად არ წარმოადგენს მიზანს, მაგრამ მართლწერის დროს ეს მომენტიც უნდა იქნეს გათვალისწინებული. მაგ.: იფსილონი "Y" იწერება ბერძნულ სიტყვებში, რომლებიც hydr-, -oxy-, -yl-ტერმინოელემენტებითაა ნაწარმოები. თუთია იწერება Z ასოთი, იკითხება "ც"-დ. ამიტომ არის Zincum გერმანული სიტყვაა.

მენდელეევის პერიოდული სისტემის სახელწოდებათა შორის გეოგრაფიული ცნებებისაგან არის მილებული №№21, 29, 31, 32, 38, 44, 62, 63, 65, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 75, 84, 87, 95, 97, 98. ამ ელემენტების სახელწოდებები შინაარსობრივად შეიძლება დავჯგუფდეს:

1. ევროპის რეგიონების სახელთა მიხედვით ნაწარმოები.

21. Sc-Scandium, i n (სკანდიუმი) - იგი 1879 წელს აღმოაჩინა ნილსონმა შვედურ მინერალში და ამის გამო ეწოდა ეს სახელი.

№69 Tm - თულიუმი (ლათ. Thulium), 1879 წელს აღმოაჩინა კლევემ, სახელწოდება შეარჩიეს სკანდინავიის ძველი სახელწოდების მიხედვით (Thule - ძველ დროში ამ სახელით იცნობენ ევროპის ჩრდილოეთს: ნორვეგიას, შვეციას, ისლანდიას).

II. კუნძულები. №29 - Cu სპილენძი (ლათ. Cuprum) - სახელწოდება წარმოდგება კუნძულ კვიპროსის სახელიდან, სადაც ძველი ბერძნები

უძველესი დროიდან ამუშავებდნენ სპილენძით მდიდარ საბადოებს. ფრანგულ სამეცნიერო ლიტერატურაში ეს ელემენტი Cyprum-ად მოიხსენიება.

III. მდინარეები. №75 რენიუმი Re (ლათ. Rhenium) 1925 წელს აღმოაჩინეს ცოლ-ქმარმა ნოდაკებმა. სახელი კი ელემენტს მდინარე რაინის (ლათ. Rhenius) მიხედვით შეურჩიეს.

IV. შტატი, ოლქი რომელიმე ქვეყნისა. №38 Sr სტრონციუმი (ლათ. Strontium) კროუფორდმა 1790 წელს სტრონციაში (შოტლანდიის ერთ-ერთი რაიონი) ნაპოვნი მინერალისაგან გამოყო ამ ელემენტის შემცველი ნაერთი. სახელწოდება მიაკუთვნეს ამ მინერალის პოვნის ადგილის მიხედვით.

№98. CL - კალიფორნიუმი (ლათ. Californium) მიიღეს 1950 წელს კალიფორნიის უნივერსიტეტის ციკლოტრონზე. ელემენტის სახელწოდება შეარჩიეს მისი აღმოჩენის ადგილის (კალიფორნიის შტატი) მიხედვით.

V. ქვეყნის ნაწილების და კონტინენტების:

№63. Eu - ევროპიუმი (ლათ. Europium).

№95. Am - ამერიციუმი (ლათ. Americium).

VI. ქვეყნების ძველი თუ თანამედროვე სახელწოდებები:

№31. Ga - გალიუმი (ლათ. Galium) 1875 წელს საფრანგეთის თუთიის მადანში სპექტრული მეთოდით აღმოაჩინა ჰ. ლეკოკ დე ბუაბორდნმა და თავისი სამშობლოს სახელი უწოდა (რომაელები საფრანგეთს უწოდებდნენ გალიას).

მენდელეევმა ამ ელემენტის არსებობა იწინასწარმეტყველა (იგი მას ეკაალუმინს უწოდებდა).

№87. Fr - ფრანციუმი (ლათ. Francium) აღმოაჩინა 1939 წელს მ. პერეიმ, მისი სამშობლოს მიხედვით შეურჩიეს ელემენტს სახელი.

ამ ორი ელემენტის სახელწოდება ერთი და იმავე ქვეყნის სახელისგან წარმოდგება, ორივე გალათინურებულია.

№32. Ge - გერმანიუმი (ლათ. Germanium) 1886 წელს აღმოაჩინეს კლემენმა და ვანკლერმა და გერმანიის მიხედვით მონათლეს ეს ელემენტი (მენდელეევმა იწინასწარმეტყველა ამ ელემენტის არსებობა და მას ეკასილიციუმი უწოდა).

№44. Ru - რუთენიუმი (ლათ. Ruthenium) 1844 წელს კ. კლაუსმა აღმოჩინა რუსეთში სახელწოდება. აღმოჩენის ადგილის მიხედვით (ლათ. Ruthenia - რუსეთი) შეურჩიეს.

№84. Po - პოლინიუმი (ლათ. Polonium) ეს რადიაქტიული ელემენტი 1898 წელს აღმოაჩინეს პიერ და მარია კიურებმა და მას მარიას სამშობლოს - პოლონეთის სახელწოდების მიხედვით პოლინიუმი უწოდეს.

VII. ქალაქების სახელწოდებები:

№67. Ho - ჰოლმიუმი (ლათ. Holmium). აღმოაჩინა კ. კლევემ.

სახელწოდება შეურჩია შვეციის დედაქალაქის სტოკჰოლმის ლათინური სახელის მიხედვით.

№71. Lu - ლუტეციუმი (ლათ. Lutetium) 1907 წელს აღმოაჩინა აუერ ფონ ველსსბახმა. იმავე წელს იგი აღმოაჩინა ფრანგმა ურბენმაც. ამ უკანასკნელმა ელემენტს თავისი მშობლიური ქალაქის სახელი (Lutetia - პარიზის ძველი სახელწოდებაა) მისცა. ზოგიერთ ქვეყანაში ამ ელემენტს კასიოპიუმის სახელით იცნობენ.

№72. Hf - ჰაფნიუმი (ლათ. Hafnium). ეს ელემენტი 1923 წელს აღმოაჩინეს და მას კოპენჰაგენის ძველი სახელწოდების (Hafnia) მიხედვით ჰაფნიუმი უწოდეს.

№97. Bk - ბერკელიუმი (ლათ. Berkelium) სინთეზის გზით მიიღეს 1949 წელს კალიფორნიის უნივერსიტეტის ციკლოტრონზე ქ. ბერკლინში. აქედან წარმოდგება ამ ელემენტის სახელწოდება.

განსაკუთრებულ ინტერესს იწვევს ის ფაქტი, რომ შვეციის ქალაქ იტერბის სახელიდან წარმოდგება სამი ელემენტის №65 - ტერბიუმი Tb-Terbium, №68 ერბიუმი - Er-Erbium და №70 იტერბიუმი - Yb-Yt-terbium სახელწოდებები. როგორც ვხედავთ, მოტივირებულ ფუძედ აღებულია სხვადასხვა გეოგრაფიული ცნებები: კონტინენტების, ევროპის რეგიონების, ქვეყნებისა და მათი ოლქების, მდინარეების თუ ქალაქების ძველი თუ თანამედროვე სახელწოდებები და მათგან არის ნაწარმოები გალათინურებული ქიმიური ნომენები.

მრავლად გვხვდება ასტრონომიული სახელებისაგან მიღებული ქიმიური სიმბოლოები.

№2 He - ჰელიუმი - ლათ. Helium (მზის ბერძნული სახელისაგან).

№46. Pd - პალადიუმი - ლათ. Palludium, აღმოაჩინა 1803 წელს ფოლასტინმა და იმ ხანებში შენიშნული ასტეროიდის, პალასის, სახელი უწოდა.

აღმოჩენილი მცირე პლანეტის - ასტეროიდ ცერუსის მიხედვით დაერქვა ელემენტს ეს სახელი.

№92. U - ურანი - ლათ. Uranium - მზის სისტემის პლანეტა - ურანის სახელწოდება.

№93. Np - ნეპტუნიუმი - ლათ. Neptunium - პლანეტა ნეპტუნის (მითოლოგიაში იუპიტერის ძმის) მიხედვით.

№94. Pu - პლუტონიუმი - ლათ. Plutonium, აღმოაჩინეს 1940 წელს და 1930 წელს აღმოჩენილი ახალი პლანეტის - პლუტონის სახელის მიხედვით უწოდეს პლუტონიუმი. 9 ძირითადი პლანეტიდან მხოლოდ ორის სახელია ბერძნული - ურანი და პლუტონი (მათ ლათინურ ენასა და რომაულ მითოლოგიაში პარალელი არ დაეძებნება). პლანეტების სახელები ბერძნულ-რომაული მითოლოგიის პერსონაჟთა სახელებია. ასტრონომიული ტერმინია აგრეთვე №34 - Se - სელენი ლათ. Selenium (მთვარის სახელისაგან).

მაგრამ მითოლოგიური სახელები მხოლოდ ვარსკვლავთა საშუალებით

არ შემოსულა ქიმიურ სახელთა სისტემაში. მაგ.: №23. V - ვანადიუმი ლათ. Vanadium. 1801 წელს ა. დელრიომ აღმოაჩინა და უწოდა ერითრონიუმი. 1930 წელს შვედმა სეფსტრუმ აღმოაჩინა ახალი ელემენტი და მას სიყვარულისა და სილამაზის ქალღმერთის ვანადისის სახელის მიხედვით ვანადიუმი უწოდა. 1931 წელს ფ. ველერმა დაამტკიცა ერითრონიუმისა და ვანადიუმის იგივეობა. ხოლო სახელთაგან უპირატესობა მიენიჭა სკანდინავიური მითოლოგიის პერსონაჟს - შვედური პოლითეისტური პანთეონის ულამაზეს ქალღმერთს.

№22. Ti - ტიტანი (ლათ. Titanium), ტიტანები ერქვათ ურანოსისა და გეას შვილებს, ისინი ღმერთთა წინა თაობის წარმომადგენლები არიან.

№27. Co - კობალტი. ლათ. Coboltum. უძველეს დროში ჩინეთსა და ეგვიპტეში მის ნაერთებს სალებავად იყენებდნენ. თავისუფალი სახით იგი 1733-1735 წწ. გამოყო გ. ბრანდტმა. მადანს, რომელიც ვერცხლს ჰგავდა და ვერცხლს არ იძლეოდა გერმანელი მეტალურგები კოქოლტიანს (გერმანული ხალხური რწმენით მიწისქვეშეთის ავი სულები არიან) უწოდებენ. გერმანელ მეტალურგებს ეგონათ, რომ კობალტის ავი სული იმალებოდა მადანში და დასცინოდა მეტალურგთა ამაო გარჯას, ელემენტსაც ამის გამო მიეკუთვნა სახელი.

№41. Nb - ნიობიუმი (ლათ. Niobium). 1801 წელს ამერიკელებმა უძნობი ლითონის ოქსიდი მიიღეს და კოლუმბიუმი უწოდეს. დიდხანს ვერ არჩევდნენ ქიმიკოსები ამ ელემენტს ტანტალისაგან, ბოლოს აღიარეს იგი ახალ ელემენტად და ბერძნული მითოსის ტრადიციების დაცვით ამ ელემენტს ტანტალოსის ქალიშვილის თებეს დედოფლის ნიობეს სახელის მიხედვით ნიობიუმი უწოდეს. თუმცა მის ძველ სახელწოდებას "კოლიმბიუმი" ჯერ კიდევ ხმარობენ ინგლისურენოვან სამეცნიერო ლიტერატურაში.

№73. Ta - ტანტალუმი (ლათ. Tantalum). 1802 წელს აღმოაჩინა ა. ეკაბერგმა. მეცნიერებს ძალიან გაუჭირდათ ამ ელემენტის თავისუფალი სახით მიღება და ამ ტანჯვის აღსანიშნავად მას შვედის მარადტანჯული შვილის ტანტალოსის სახელი უწოდეს (მიწისქვეშეთში ტანტალოსის საშინელი წამება წყურვილითა და შიმშილით არა მარტო ქიმიკოსებს ახსოვთ, არამედ ხელოვნების მუშაკებსაც).

№48. Cd - კადმიუმი (ლათ. Cadmium). ძველი ბერძნები კადმიონს უწოდებდნენ თუთიის ოქსიდს, რომელთანაც ერთად გვხვდება ეს ელემენტი. იგი მსოფლიო მითოლოგიაში კარგად ცნობილ "კულტურულ გმირთა ტიპს" მიეკუთვნება. ისტორიის მამა ჰეროდოტე კადმოსს - ფინიკიელი მეფის ძეს, ევროპეს ძმას, უმაღლის ანბანურ დამწერლობის შემოტანას ელადის მიწა-წყალზე და იმასაც აღნიშნავს

რომ კადმოსმა და მისმა თანმხლებმა პირებმა "სხვადასხვანაირი ცოდნა შესძინეს ელინებსო".

№61. Pm-Promethium - ამ ელემენტსაც მითოსის კულტურული გმირის ტიტან პრომეთევსის სახელი ეწოდა. პრომეთემ (პრომეთევსმა) დაუბრუნა ადამიანებს ცეცხლი, თავისი რჩევებითა და დახმარებით იხსნა კაცთა მოდგმა გადაშენებისაგან, სხვადასხვა სნეულებათაგან განკურნების ხელობაც მან გააცნო ადამიანებს.

№28. Ni - ნიკელი ლათ. Niccolum - წარმოდგება გერმანელი Kupfernikel-საგან. რადგან ამ ელემენტს გერმანელები "უვარგის სპილენძას", ჯადოსნურ ან ეშმაკის სპილენძსაც უწოდებდნენ. გერმანელ მეტალურგთა და მემადნეთა მიერ არის "მონათლული" კიდევ ერთი ელემენტი - თუთია "Zincum".

გავეცნოთ ქიმიური ელემენტების სახელწოდებებს (იხ. ცხრილი).

ქიმიური ელემენტების სახელწოდებები II ბუნების საშუალო სქესის არსებითი სახელებია, რომლებიც მთავრდება -um-ზე; უფრო იშვიათად -on-ზე, ვინაიდან ისინი საკუთარი სახელებია, ამიგომ ვწერთ დასაწყისში მთავრულ ასოს, როგორც ეს ქიმიურ სიმბოლოებშია მიღებული.

მაგ.: **Chlorum, i n - ქლორი - Cl;**
Calcium, i n - კალციუმი - Ca;
Neon, i n - ნეონი - Ne;
Argon, i n - არგონი - Ar.

გამონაკლისს წარმოადგენს ორი ელემენტის სახელწოდება:
Phosphorus, i n - ფოსფორი - P (II ბრუნებისაა, მაგრამ მამრობითი სქესის) და Sulfur, uris n - S (III ბრუნების საშუალო სქესი).

§96. ქიმიურ ელემენტთა სახელწოდებების ცხრილი

№	სიმბოლო	სახელწოდება	№	სიმბოლო	სახელწოდება
1	H	Hydrogenium	27	Co	Coboltum
2	He	Helium	28	Ni	Niccolum
3	Li	Lithium	29	Cu	Cuprum (იშვიათად Cyprum)
4	Be	Beryllium	30	Zn	Zincum
5	B	Borum	31	Ga	Gallium
6	C	Carboneum	32	Ge	Germanium
7	N	Nitrogenium	33	As	Arsenicum
8	O	Oxygenium	34	Se	Selenium
9	F	Fluorum	35	Br	Bromum
10	Ne	Neon	36	Kr	Krypton
11	Na	Natrium	37	Rb	Rubidium
12	Mg	Magnesium	38	Sr	Strontium
13	Al	Aluminium	39	Y	Ytrium
14	Si	Silicium	40	Zr	Zireonium
15	P	Phosphorus	41	Nb	Niobium
16	S	Sulfur	42	Mo	Molybdaenum
17	Cl	Chlorum	43	Tc	Technetium
18	Ar	Argon	44	Ru	Ruthenium
19	K	Kalium	45	Ro	Rhodium
20	Ca	Calcium	46	Pd	Palladium
21	Sc	Scandium	47	Ag	Argentum
22	Ti	Titanum	48	Cd	Cadmium
23	V	Vanadium	49	In	Indium
24	Cr	Chromum	50	Sn	Stannum
25	Mn	Manganum	51	Sb	Stibium
26	Fe	Ferrum	52	Te	Tellurium

53	I	Iodum	81	Tl	Thallium
54	Xe	Xenon	82	Pb	Plumbum
55	Cs	Caesium	83	Bi	Bismuthum
56	Ba	Barium	84	Po	Polonium
57	La	Lanthanum	85	At	Astatum
58	Ce	Cerium	86	Rn	Radon
59	Pr	Praseodymicum	87	Fr	Francium
60	Nd	Neodymium	88	Ra	Radium
61	Pm	Promethium	89	Ac	Actinium
62	Sm	Samarium	90	Th	Thorium
63	Eu	Europium	91	Pa	Protactinium
64	Gd	Gadolinium	92	U	Uranium
65	Tb	Terbium	93	Np	Neptunium
66	Dy	Dyprosium	94	Pu	Plutonium
67	Ho	Holmium	95	Am	Americium
68	Er	Erbium	96	Cm	Curium
69	Tm	Tulium	97	Bk	Berkelium
70	Yb	Ytterbium	98	Cf	Californium
71	Lu	Lutetium	99	Es	Einsteinium
72	Hf	Hafnium	100	Fm	Fermium
73	Ta	Tantalum	101	Md	Mendelevium
74	W	Wolframium	102	No	Nobelium
75	Re	Rhenium	103	Lr	Lourencium
76	Os	Osmium	104	Ku	Kurchatovium
77	Ir	Iridium	105	Ns	Nielsbohrium
78	Pt	Platinum	106	*	
79	Au	Aurum	107	*	(Ecarenium)
80	Hg	Hydrargyrum			

§97. მჟავათა სახელწოდებები (მჟავა - Acidum)

მჟავათა სახელწოდებების საერთაშორისო ეტალონი ჯერ არ დამტკიცებულა. ქართულ სამეცნიერო ლიტერატურაში გამოიყენება ყოფილ სსრკ-ში მიღებული ნომენკლატურა. მჟავას სახელწოდება ორსიტყვიანია. პირველ ადგილას დიდი ასოთი იწერება Acidum მჟავა, მის შემდეგ კი პატარა ასოთი მჟავაწარმომქმნელი ნივთიერების სახელწოდების ფუძე შესაბამისი სუფიქსით:

Acidum boricum - ბორის მჟავა
Acidum chlorosum - ქლოროვანი მჟავა

ჟანგბადიანი მჟავების სახელწოდებები იწარმოება -icum სუფიქსის მეშვეობით.

მაგ.: **Acidum boricum** - ბორის მჟავა
Acidum lacticum - რძემჟავა
Acidum nicotinicum - ნიკოტინის მჟავა

ჟანგბადის მეტი შემცველობის დროს მჟავას სახელწოდება იწარმოება სუფიქსით -icum, ხოლო ნაკლები შემცველობის დროს - სუფიქსით -osum.

Acidum arsenicicum - დარიშხანის მჟავა
Acidum arsenicosum - დარიშხანოვანი მჟავა
Acidum sulfuricum - გოგირდმჟავა
Acidum sulfurosum - გოგირდოვანი მჟავა
Acidum nitricum - აზოტმჟავა
Acidum nitrosum - აზოტოვანი მჟავა
Acidum phosphoricum - ფოსფორმჟავა
Acidum phosphorosum - ფოსფოროვანი მჟავა

VII ჯგუფის ელემენტები ჟანგბადის შემცველობის მიხედვით აწარმოებენ ოთხი სახის მჟავას. ამ შემთხვევაში სუფიქსები -icum და osum ძალაში რჩება, მაგრამ O_4-ის აღსანიშნავად ემატება per- სუფიქსი, ხოლო O-ს აღსანიშნავად hypo- პრეფიქსი.

$HClO_4$ **Acidum perchloricum** - ქლორმჟავა
$HClO_3$ **Acidum chloricum** - ქვექლორმჟავა
$HClO_2$ **acidum chlorosum** - ქლოროვანი მჟავა
$HClO$ **Acidum hypochlorosum** - ქვექლოროვანი მჟავა

უჟანგბადო მჟავათა სახელწოდებები იწარმოება hydro პრეფიქსისა და -icum სუფიქსის მეშვეობით.

Acidum hydro... icum

Acidum hydrochloricum - ქლორწყალბადმჟავა ანუ მარილმჟავა
Acidum hydroiodicum - იოდწყალბადმჟავა
Acidum hydrosulfuricum - გოგირდწყალბადმჟავა

მჟავათა სახელწოდებები ქართულ ნომენკლატურაში

მჟავათა სახელწოდებების გრამატიკული წყობა ქართულ ნომენკლატურაში განსხვავებულია ლათინური ენის გრამატიკული წყობისაგან, როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, მჟაეების ლათინური წყობა ასეთია: ჯერ იწერება კათიონი (არს. სახ.), ხოლო შემდეგ ანიონი (ზედ. სახ.). ქართულ ნომენკლატურაში პირველად იწერება მჟავას მაწარმოებელი ელემენტი ანიონი, ხოლო შემდეგ მჟავა - კათიონი.

მაგ.: ლათინურად **Acidum chloricum** ქართულად ქლორ + მჟავა.

§98. მჟავათა სახელწოდებების ლექსიკური მინიმუმი

Acidum aceticum - ძმარმჟავა
Acidum acetilsalicylicum - აცეტილსალიცილის მჟავა
Acidum adipinicum - ადაპინის მჟავა
Acidum barbituricum - ბარბიტურის მჟავა
Acidum benzoicum - ბენზომჟავა
Acidum boricum - ბორის მჟავა
Acidum butyricum - ერბომჟავა
Acidum caproicum - კაპრომჟავა
Acidum chloricum - ქლორმჟავა
Acidum chromicum - ქრომმჟავა
Acidum citricum - ლიმონმჟავა
Acidum folicum - ფოლიუმის მჟავა
Acidum formicicum - ჭიანჭველამჟავა
Acidum carbolicum - კარბოლმჟავა
Acidum carbonicum - ნახშირმჟავა
Acidum glutaminicum - გლუტამინის მჟავა
Acidum lacticum - რძემჟავა
Acidum maleicum - მალეინის მჟავა
Acidum oleicum - ოლეინმჟავა
Acidum oxalicum - მჟაუნმჟავა

Acidum pantothenicum - პანტოთენის მჟავა
Acidum phthalicum - ფთალიუმის მჟავა
Acidum propionicum - პროპიონმჟავა
Acidum salicylicum - სალიცილის მჟავა
Acidum stearicum - სტეარინის მჟავა
Acidum tartaricum - ღვინის ქვის მჟავა
Acidum phosphoricum - ფოსფორმჟავა
Acidum succinicum - ქარვის მჟავა
Acidum undecylenicum - უნდეცილენის მჟავა

§99. მჟავათა ანიონების სახელწოდებების ცხრილი

ლათინური აფიქსები	მნიშვნელობა
-icum	ჟანგბადის მეტი შემცველობა
-osum	ჟანგბადის ნაკლები შემცველობა
per... icum	ჟანგბადის მაქსიმალური შემცველობა
hypo.. osum	ჟანგბადის მინიმალური შემცველობა
hydro. icum	უჟანგბადობა

NB. დაიმახსოვრეთ მჟავათა ქიმიური და ტრივიალური სახელწოდებები

1. **Acidum ascorbinicum seu Vitaminum C** - ასკორბინის მჟავა ანუ ვიტამინი C.
2. **Acidum dehydrochloricum seu Cholagonum** - დეჰიდროქლორმჟავა ანუ ქოლაგონი.
3. **Acidum carbolicum crystallisatum seu Phenolum purum** - კრისტალიზებული კარბოლმჟავა ანუ სუფთა ფენოლი.
4. **Phenolum purum liquefactum seu Acidum carbolicum liquefactum** - გათხიერებული სუფთა ფენოლი ანუ გათხიერებული კარბოლმჟავა.
5. **Acidum aminoaceticum seu Glycinum** - ამინოძმარმჟავა ანუ გლიცინი.
6. **Acidum arsenicosum anhydricum seu Arsenicum album** - უწყლო დარიშხანოვანი მჟავა ანუ თეთრი დარიშხანი.

საპარჭიშო:
I. გაარჩიეთ, თარგმნეთ:
1. **Unguentum Acidi borici.**
2. **Tabulettae Acidi glutaminici obductae.**
3. **Phosphorus radioactivus.**
4. **Acidum sulfuricum dilutum.**

5. Acidum sulfuricum purum.
6. Acidum tartaricum pulveratum.
7. Uguentum Hydrargyri cinereum.
8. Tabulettae Acidi nicotinici cum Calendula.
9. Acidum aceticum concentratum.
10. Acidum benzoicum et Acidum salicylicum ut remedia antiseptica adhibentur.

II. ქართული სახელწოდებების გათვალისწინებით შეავსეთ ტერმინები:

პროპიონის მჟავა	Acidum propion...
გლუტამინის მჟავა	Acidum glutamin...
მალეინის მჟავა	Acidum male...
ფოლიუმის მჟავა	Acidum fol...
სალიცილის მჟავა	Acidum salicyl...
ნუკლეინის მჟავა	Acidum ... icum
ბენზონმჟავა	Acidum ... icum
ქლოროვანი მჟავა	Acidum chlor...
გოგირდოვანი მჟავა	Acidum ... osum
რძის მჟავა	Acidum lact...
დარიშხანის მჟავა	Acidum arsen ...
დარიშხანოვანი მჟავა	Acidum ... osum

III. თარგმნეთ ქართულად:

1.Rp.: Acidi benzolici 0,6
Acidi salicylici 0,3
Vaselini 10,0
Misce, fiat unguentum
Da. Signa:
#

2.Rp.: Aquae Plumbi
Aquae destillatae ana 50 ml
Acidi borici 2,0
Misce. Da.
Signa:
#

3.Rp.:Tabulettas Acidi arsenicosi obductas numero 12
Da. Signa:

4.Rp.: Tabulettas Acidi ascorbinici 0,05 numero 50
Da. Signa:

5.Rp.: Phenoli puri (seu Acidi carbolici crystallisati) 0,5
Clycerini 10,0
Misce. Da.
Signa:
#

6.Rp.: Pepsini 2,0
Acidi hydrochlorici diluti 5 ml
Aquae destillatae 180 ml
Sirupi Rubi idaei ad 200 ml
Misce. Da.
Signa:
#

IV. თარგმნეთ ლათინურად:
1.აილე: რძის მჟავას 50 მლ
გაეცი. ალუნიშნე:
#

2.აილე: ნიკოტინის მჟავა
ტაბლეტები 0,05
რიცხვით 50
ალუნიშნე:
#

3.აილე: ალდგენილი რკინის
გარსიანი
ტაბლეტები 0,2
რიცხვით 5
გაეცი. ალუნიშნე:
#

4.აილე: ბორის მჟავას 3 გ
სალიცილის მჟავას 1 გ
ქინოზოლის 2 გ
კაკაოს ზეთი რამდენიც
საჭიროა
შეურიე, რომ გაკეთდეს
ბურთულები
რიცხვით 10
გაეცი. ალუნიშნე:
#

5.აილე: რიბოფლავინის 1 მგ
ასკორბინის მჟავას 2 მგ
გამოხდილი წყლის 10 მლ
შეურიე. გაეცი.
ალუნიშნე:
#

6.აილე: სალიცილის მჟავას
რძის მჟავას თანაბრად 6 გ
კონცენტრირებული
ძმარმჟავას 3 გ
კოლოდიუმის 20 გ-მდე
შეურიე. გაეცი.
ალუნიშნე:
#

7.აილე: ტყვიის წყლის
გამოხდილი წყლის თან.
50 მლ
ბორის მჟავას 2 მლ
შეურიე. გაეცი.
ალუნიშნე:
#

§100. ოქსიდების სახელწოდებები

ოქსიდების სახელწოდებები იწარმოება საერთაშორისო ანუ ახალი ნომენკლატურით (მაგ.: თუთიის ოქსიდი - **Zinci oxydum**) როგორც ქართულ, ასევე ლათინურ ტერმინებში პირველ ადგილზე დგას ელემენტის სახელწოდება მხ. რ. ნათესაობით ბრუნვაში (**Gen. sing.**) და იწერება დიდი ასოთი, ხოლო მეორე ადგილზე კი ოქსიდაციის ანუ დაჟანგვის ხარისხის აღმნიშვნელი სიტყვა **oxydum** (ოქსიდი), **peroxydum** (პეროქსიდი) ან **hydroxydum** (ჰიდროქსიდი) სახელობითში (**Nom. sing.**) და იწერება პატარა ასოთი:

Zinci oxydum - თუთიის ოქსიდი
Calcii oxydum - კალციუმის ოქსიდი
Hydrogenii peroxydum-წყალბადის პეროქსიდი
Calcii hydroxydum - კალციუმის ჰიდროქსიდი

საერთაშორისო ფარმაკოპეის IX-X გამოცემების თანახმად, მცირე ოქსიდების სახელწოდებები იწარმოება "ძველი" ნომენკლატურით. ძველებურად კი ოქსიდების სახელწოდებები შედგებოდა არსებითი და მეღსართავი სახელისაგან. ე. ი. გვქონდა

არა თუთიის ოქსიდი, არამედ ჟანგიანი თუთია, არა წყალბადის პეროქსიდი, არამედ ბედაჟანგული წყალბადი. მაშასადამე, ელემენტის სახელწოდება აქაც პირველ ადგილზეა. ოღონდ Nom. sing.-ში, რადგანაც მას უთანხმდება ბედსართავი სახელი. ამიტომ რკინის (II) ოქსიდი სიტყვასიტყვით იქნება ნაკლებდაჟანგული რკინა - Ferrum oxydulatum (გამოიყენება ბედსართავი oxydulatus, a, um). მაგ.: Nitrogenium oxydulatum - აზოტის ქვეჟანგი.

თუმცა გვხვდება პარალელური ფორმებიც Ferri monoxydum. ასეთი ფორმები თანამედროვე უცხოურ ლიტერატურაში უკვე დამკვიდრებულია.

სავარჯიშო:

I. გააროჩიეთ, თარგმნეთ:

1. Hydrogenii peroxydum ut remedium externum antisepticum aut haemostaticum adhibetur.
2. Magnesii oxydum seu magnesia usta.
3. Tabulettae Glycerophosphanum.
4. Carbonei dioxydum.
5. Hydroperitum est praeparatum Hydrogenii peroxydi, ut remedium bacteriocidum adhibetur.
6. Serva Plumbi oxydum in ollis bene clausis.
7. Calcii oxydum flavum et Hydrargyrum praecipitatum in aqua non solvuntur.
8. Aluminii hydroxydum seu Argilla pura.
9. Servate Hydrogenii peroxydum in vitris flavis loco frigido et obscuro.
11. Calcii hydroxydum seu Calcaria caustica.

II. თარგმნეთ ლათინურად:

1. კალციუმის ჰიდროქსიდი.
2. ალდგენილი რკინა ჟელატინის კაფსულებში.
3. ვერცხლისწყლის ოქსიდის ყვითელი მალამო. ანუ თვალის მალამო.
4. აზოტის ქვეჟანგი გამოიყენება როგორც ნარკოტიკული საშუალება.
5. თუთიის მალამო შეიცავს თუთიის ოქსიდსა და ვაზელინს.
6. გოგირდი წყალში არ იხსნება.

III. თარგმნეთ რეცეპტები ლათინურად:

1.აილე: თუთიის ოქსიდის 5 გ
სუთფა ტალკის 15 გ
შეურიე. გაეცი:
ალუნიშნე.
#

2. აილე: დამწვარი მაგნეზიის 20 გ
გამოხდილი წყლის 120 მლ
შეურიე. გაეცი:
ალუნიშნე.
#

3.აილე: თუთიის ჟანგის
ხორბლის სახამებლის
თანაბრად 5 გ
შეურიე. გაეცი.
ალუნიშნე:
#

4.აილე: ბორის მჟავის 5 გ
თუთიის ჟანგის 25 გ
ნაფთალანის მალამოს 45 გ
ხორბლის სახამებლის 25 გ
შეურიე. გაეცი.
ალუნიშნე:

5.აილე: ანესთეზინის
თუთიის ჟანგის
გლიცერინის თანაბრად 10 გ
ტყვიის წყლის 100 მლ-მდე.
შეურიე. გაეცი.
ალუნიშნე.
#

§101. მარილების სახელწოდებები

საერთაშორისო ნომენკლატურის მიხედვით, მარილის სახელწოდებაში პირველ ადგილზეა კათიონის სახელწოდება Gen. sing.-ში (იწერება დიდი ასოთი), მეორე ადგილზეა ანიონის სახელწოდება Nom. sing.-ში (იწერება პატარა ასოთი).

მაგ.: Natrii nitras - ნატრიუმის ნიტრატი
Kalii bromidum - კალიუმის ბრომიდი

საერთაშორისო ნომენკლატურით ანიონის მაწარმოებელი აფიქსები:

ქართული აფიქსები	ლათინური აფიქსები	მნიშვნელობა
-ატი	-as (Gen. -atis.)	ჟანგბადის მეტი შემცველობა
-იტი	-is (Gen. -itis)	ჟანგბადის ნაკლები შემცველობა
პერ... ატი	per... as (Gen. -atis)	ჟანგბადის მაქსიმალური შემცველობა
ჰიპო... იტი	hypo... is (Gen. -itis)	ჟანგბადის მინიმალური შემცველობა
-იდი	-idum (Gen. -idi)	უჟანგბადო მჟავური ნაშთი
ჰიდრო... იდი	hydro... idum (Gen. -idi)	უჟანგბადო 1, 2,3 ორგანულფუძიანი მჟავური ნაშთი
ჰიდრო... იტი	hydro... as (Gen. -atis)	მჟავე მარილების მჟავური ნაშთი
ფუძე... ატი	sub... as (Gen. -atis)	ფუძე მარილების მჟავური ნაშთი

§102. საშუალო მარილები

საშუალო მარილების ანიონების სახელები იწარმოება შემდეგი აფიქსების საშუალებით:

-as (Gen. -atis) - ჟანგბადიანი მჟავების მარილებში ჟანგბადის მეტი რაოდენობით შემცველობის აღსანიშნავად. nitras, nitrat-is - ნიტრატი, citras, citrat-is - ციტრატი.

per... as (Gen. -atis) - ჟანგბადიან მჟავურ ნაშთში ჟანგბადის მაქსიმალური რაოდენობით შემცველობის აღსანიშნავად.

perchloras, perchhorat-is - პერქლორატი.

-is (Gen. -itis) - ჟანგბადიან მჟავურ ნაშთში ჟანგბადის ნაკლები რაოდენობით შემცველობისას.

nitris, nitrit-is - ნიტრატი

arsenis, arsenit-is - არსენიტი

hypo... -is (Gen. -itis) - ჟანგბადიან მჟავურ ნაშთში ჟანგბადის მინიმალური შემცველობისას.

hypochloris, hypochlorit-is - ჰიპოქლორიტი.

-idum (Gen. -idi) - უჟანგბადო მჟავურ ნაშთს აღნიშნავს არაორგანულ მარილებში.

sulfidum, sulfid-i - სულფიდი

chloridum, chlorid-i - ქლორიდი

hydro... -idum (Gen. -idi) - აღნიშნავს უჟანგბადო მჟავურ ნაშთს 1, 2 და 3 ორგანულფუძიან მარილებში.

hydrochloridum, hudrochlorid-i - ჰიდროქლორიდი

hydrobromidum, hydrobromid-i - ჰიდრობრომიდი

მაგ.:
Na CLO_4 Natrii perchloras - ნატრიუმის პერქლორატი
Na CLO_3 Natrii chloras - ნატრიუმის ქლორატი
Na CLO_2 Natrii cloris - ნატრიუმის ქლორიტი
Na CLO Natrii hypochloris - ნატრიუმის ჰიპოქლორიტი
Na CL Natrii chloridum - ნატრიუმის ქლორიდი

მარილების სახელწოდებების გრამატიკული წყობა ქართულ ნომენკლატურაში ანალოგიურია ლათინური ენის გრამატიკული წყობისა. ე. ი. კათიონი და ანიონი ორივე არსებითი სახელია. კათიონი დგას ნათესაობით ბრუნვაში, ხოლო ანიონი - სახელობითში.

მაგ.:Natrii salicylas - ნატრიუმის სალიცილატი
Natrii bromidum - ნატრიუმის ბრომიდი
Natrii nitris - ნატრიუმის ნიტრიტი

§103. მარილების სახელწოდებები საერთაშორისო ნომენკლატურით

Nom. sing.	Gen. sing.
Aluminii sulfas - ალუმინის სულფატი	Aluminii sulfatis
Cupri citras - სპილენძის ციტრატი	Cupri citratis
Kalii arsenis - კალიუმის არსენიტი	Kalii arsenitis
Hydrargyri iodidum - ვერცხლისწყლის იოდიდი	Hydrargyri iodidi
Kalii chloridum - კალიუმის ქლორიდი	Kalii chloridi
Morphini hydrochloridum - მორფინის ჰიდროქლორიდი	Morphini hydrochloridi
Thiamini bromidum - თიამინის ბრომიდი	Thiamini bromidi
Natrii nitras - ნატრიუმის ნიტრატი	Natrii nitratis
Natrii nitris - ნატრიუმის ნიტრიტი	Natrii nitritis
Hydrargyri cyanidum - ვერცხლისწყლის ციანიდი	Hydrargyri cyanidi

ხშირად გამოყენებული ანიონებია
arsenis, itis m - არსენიტი
hydroiodidum, i n - ჰიდროიოდიდი
acetas, atis m - აცეტატი
iodidum, i n - იოდიდი
adipinas, atis m - ადიპინატი
lactas, atis m - ლაქტატი
barbituras, atis m - ბარბიტურატი
nitras, atis m - ნიტრატი
benzoas, atis m - ბენზოატი
nitris, itis m - ნიტრიტი
bromidum, i n - ბრომიდი
pantothenas, atis m - პანტოთენატი
butyras, atis m - ბუტირატი
propionas, atis m - პროპიონატი
carbonas, atis m - კარბონატი
phosphas, atis m - ფოსფატი

chloridum, i n - ქლორიდი
succinas, atis m - სუკცინატი
citras, atis m - ციტრატი

§104. მჟავე მარილები

მჟავე მარილების ლათინური სახელწოდება იწარმოება საშუალო მარილების მსგავსად.

საერთაშორისო ნომენკლატურაში მჟავე მარილის ანიონის მაწარმოებელია პრეფიქსი -as (-atis); hydro - as (hydro - atis).

Natrii hydrocarbonas - ნატრიუმის ჰიდროკარბონატი (Nom.)
Natrii hydrocarbonatis - ნატრიუმის ჰიდროკარბონატის (Gen.)

§105. ფუძე მარილები

ფუძე მარილების ლათინური სახელწოდება იწარმოება საშუალო მარილების მსგავსად. მაწარმოებელი პრეფიქსია sub-, ხოლო სუფიქსი -as (-atis).

sub - as	
Nom. Bismuthi subnitras	ბისმუთის ფუძენიტრატი
Gen. Bismuthi subnitratis	ბისმუთის ფუძენიტრატის
Nom. Plumbi subacetas	ტყვიის ფუძეაცეტატი
Gen. Plumbi subacetatis	ტყვიის ფუძეაცეტატის

§106. ნატრიუმიანი და კალიუმიანი მარილები

ნატრიუმის და კალიუმის მარილებში პირველ ადგილზეა ფუძე, რომელსაც დეფისით უერთდება natrium ÀÍ kalium.

Sulfacylum-natrium - სულფაცილ-ნატრიუმი
Barbitalum-natrium - ბარბიტალ-ნატრიუმი

§107. ორმაგი მარილები

პირველ ადგილზეა ორი მეტალის კათიონის სახელწოდება. პირველი მეტალის სახელწოდება იწერება მთავრული ასოთი და დგას Nom.-ში. მას დეფისით გამოეყოფა მეორე მეტალის სახელწოდება Gen.-ში და იწერება პატარა ასოთი. მაგ.: kalium-aluminii (ii).

მეორე ადგილზეა ანიონის სახელწოდება Nom.-ში, იწერება პატარა ასოთი, ნაწარმოებია -as (Gen.-ში -atis) სუფიქსით. sulfas, carbonas.

მაგალითად:
Kalium-aluminii bisulfas - კალიუმ-ალუმინის ბისულფატი
Kalium-natrii carbonas - კალიუმ-ნატრიუმის კარბონატი

§108. კომპლექსური მარილები

პირველ ადგილზეა კათიონის სახელწოდება Gen.-ში, იწერება დიდი ასოთი.

მეორე ადგილზეა ანიონის (მჟავური ნაშთის სახელწოდება Nom.-ში, იწერება პატარა ასოთი, იწარმოება **idum** (Gen. idi) სუფიქსით. ქართულში მას შეესაბამება -იდი სუფიქსი.

მაგ.: კალიუმის ფეროციანიდი - **Kalii ferrocyanidum.**

§109. ბერძნული რიცხვითი სახელები პრეფიქსებად ქიმიურ ნომენკლატურაში

ქიმიურ ნომენკლატურაში პრეფიქსებად ხშირად გამოიყენება რიცხვითი სახელები. მაგ.: **Hydrargyri dichloridum** - ვერცხლისწყლის დიქლორიდი ანუ ორქლორიანი ვერცხლისწყალი. **Hydrargyri monochloridum** - ვერცხლისწყლის მონოქლორიდი ანუ ერთქლორიანი ვერცხლისწყალი.

Natrii tetraboras - ნატრიუმის ტეტრაბორატი ანუ ოთხბორიანი ნატრიუმი.

პრეფიქსებად გამოყენებული ბერძნული რიცხვითი სახელები:

mono	-	მონო	(ერთ-)
di	-	დი	(ორ-)
tri	-	ტრი	(სამ-)
tetra	-	ტეტრა	(ოთხ-)
penta	-	პენტა	(ხუთ-)
hexa	-	ჰექსა	(ექვს-)
hept(a)	-	ჰეპტა	(შვიდ-)
oct(a)	-	ოქტა	(რვა-)
ennea	- (ლათ. non)	ენე (ნონ)	(ცხრა-)
dec(a)	-	დეკ(ა)	(ათ-)
undec	-	უნდეკ	(თერთმეტ-)
dodec	-	დოდეკ	(თორმეტ-)
tridec	-	ტრიდეკ	(ცამეტ-)
tetradec	-	ტეტრადეკ	(თოთხმეტ-)
pentadec	-	პენტადეკ	(თხუთმეტ-)

ეს რიცხვითი სახელები გვხვდება აგრეთვე ვიტამინების არა ქიმიურ, არამედ ტრივიალურ სახელწოდებებში: დეკამევიტი, ჰექსავიტი და ა. შ.

§110. ზოგიერთი სხვა სახის ქიმიური ნაერთების სახელწოდებები

1. ნაჯერი ნახშირწყალბადები იწარმოება შემდეგი ფორმით: პრეფიქსებად გამოყენებულია ბერძნული რიცხვითი სახელები, ხოლო სუფიქსად - -an, -um ბოლოკიდურით.

Pentanum	(C_5H_{12}) პენტანი	**Nonanum**	(C_9H_{20}) ნონანი
Hexanum	(C_6H_{14}) ჰექსანი	**Decanum**	($C_{10}H_{22}$) დეკანი
Heptanum	(C_7H_{16}) ჰეპტანი	**Undecanum**	($C_{11}H_{24}$) უნდეკანი
Octanum	(C_8H_{18}) ოქტანი	**Dodecanum**	($C_{12}H_{26}$) დოდეკანი

2. ვიტამინები **Vitamina** ბიოლოგიურად აქტიური ორგანული ნაერთებია, რომელთა ნაკლებობაც იწვევს ავიტამინოზს: სურავანდს, ბერი-ბერის, ქათმის სიბრმავეს, პელაგრას.

სახელწოდება **vitaminum** წარმოდგება ლათინური სიტყვისაგან **vita** - ცხოვრება და **amin** - აზოტის შემცველი. თუმცა მოგვიანებით დამტკიცდა, რომ ყველა ვიტამინი არ შეიცავს აზოტს, ძველი სახელწოდება მაინც დარჩა.

დღეს მიღებულია, რომ ვიტამინებს ეწოდოს ქიმიური სახელწოდებები:

Retinolum	**(Vitaminum A_1)**
Thiaminum	**(Vitaminum B_1)**
Riboflavinum	**(Vitaminum B_2)**
Pyridoxini hydrochloridum	**(Vitaminum B_6)**
Cyanocobalaminum	**(Vitaminum B_{12})**
Acidum ascorbinicum	**(Vitaminum C)**
Ergocalciferolum	**(Vitaminum D_2)**
Nicotinamidum	**(Vitaminum PP)**

3. ალკალოიდების და გლიკოზიდების საახელწოდებები იწარმოება მცენარის სახელწოდების ფუძეზე - **in** სუფიქსის დართვით, იშვიათად **-sid** სუფიქსიც გვხვდება ამ როლში. მაგ.:

Atropinum, i n	- ატროპინი
Platyphyllinum, i n	- პლატიფილინი
Erysiminum, i n	- ერიზიმინი

Erysimosidum, i n	- ერიზიმოზიდი
Colchicinum, i n	- კოლხიცინი
Oleandrinum, i n	- ოლეანდრინი
Absinthinum, i n	- აბზინთინი
Theophyllinum, i n	- თეოფილინი
Euphyllinum, i n	- ეუფილინი
Ephedrinum, i n	- ეფედრინი
Theophedrmium, i n	- თეოფედრინი
Chloroformium, i n	- ქლოროფორმი
Iodoformium, i n	- იოდოფორმი
Glycerinum, i n	- გლიცერინი
Nitroglycerinum, i n	- ნიტროგლიცერინი
Morphinum, i n	- მორფინი
Apomorphinum, i n	- აპომორფინი
Codeinum, i n	- კოდეინი
Papaverinum, i n	- პაპავერინი
Strychninum, i n	- სტრიქნინი
Strophanthinum, i n	- სტროფანთინი
Chininum, i n	- ქინინი
Coffeinum, i n	- კოფეინი

4. ანტიბიოტიკები - **Antibiotica**

ორგანული ნაერთებია, რომელთაც გამოყოფს ზოგიერთი მიკროორგანიზმი და ასუსტებს სხვა მიკრობებს, ვირუსებს და უჯრედების ზრდასა და განვითარებას, ანტიბიოტიკების სახელწოდებები იწარმოება **-cillin-, -mycin-, -cyclin-, -mycidin-** ტერმინოელემენტების საშუალებით, რომელთაც დაერთვის ბოლოკიდური **um.**

მაგ.:	**Synthomycinum, i n**	**Benzylpenicillinum, i n**
	Tetracyclinum, i n	**Erythromycinum, i n**
	Gramycidinum, i n	**Laevomycetinum, i n**

5. ჰორმონები - **Hormona**

სახელწოდება წარმოდგება ბერძნული ზმნისაგან - **hormao** წავაქეზებ, გამოვიწვევ. ჰორმონები ბიოლოგიურად აქტიური ნივთიერებებია (ცილები, ჰეპიციდები, სტეროიდები), რომლებიც მონაწილეობენ უმთავრესი სასიცოცხლო პროცესების - ნივთიერებათა ცვლის, ზრდის, განვითარების, გამრავლების რეგულაციაში. ჰორმონებს გამოიმუშავებენ შინაგანი სეკრეციის ჯირკვლები. ჰორმონებს ფართოდ იყენებენ მედიცინაში.

ცილოვან-პეპტიდური ჰორმონებია: ინსულინი - **Insulinum**, ჯმოპრესინი

- Vasopressinum, ოქსიტოცინი - oxytocinum და ადრენოკორტიკოტროპული ჰორმონი-Hormonum adrenocorticotropinum.

სასქესო ჰორმონების სახელწოდებები იწარმოება -in ან -ol სუფიქსების მეშვეობით, რომელთაც დაერთვის -um ბოლოკიდური.

6. რადიკალების სახელწოდებები

რადიკალების სახელწოდებები იწარმოება ძირითადი სიტყვის ფუძეზე -yl- სუფიქსის დართვით, მაგ.:

OH - Hydroxylum	- ჰიდროქსილი
CO - Carbonylum	- კარბონილი
NO - Nitrasylum	- ნატრონილი
NO - Nitrylum	- ნიტრილი
PO - Phosphorylum	- ფოსფორილი
VO - Vanadylum	- ვანადილი
SO - Thionylum	- თიონილი
SO_2 - Sulfurylum	- სულფურილი
S_eO - Seleninylum	- სელენინილი
S_2O_2 - Selenylum	- სელენილი
HO_2 - Uranylum	- ურანილი
CLO_2 - Chlorylum	- ქლორილი

სავარჯიშო:

I. წაიკითხეთ და გამოყავით ნაცნობი ტერმინოელემენტები:

Hydroperitum. Boromentholum. Cystenalum. Enteroseptolum. Digitoxinum. Cytitonum. Cephlorophylliptum. Cholecinum. Cysteinum. Cephedrinum. Chlorophthalmum. Hydrocortisonum. Thyreoidinum. Myelosanum. Chlorolymphotrastum. Euphyllinum. Intestopanum.

II. თარგმნეთ ქართულად:

1. Tabulettae Chinini Hydrochloridi.

2. Unguentum Argenti nitratis.

3. Theobrominum-Natrium cum Natrii salicylate.

4. Hydrargyrum praecipitatum album s. Hydrargyri amidatochloridum.

5. Tabulettae Aethylmorphini hydrochloridi 0,01 aut 0,015 cum saccharo.

III. დაწერეთ ლათინურად:

ადრენალინი, აპრესინი, ვინიზოლი, აიმალინი, სუპრასტინი, სუკსილენი, ქონგამინი, კვაგერონი, ქოლოსასი, ბარიუმი, ალოქსოლი, ქლორგრიანაზენი, ბიცილინი, რაუნატინი, ქინინი, დიგიტოქსინი, მენოვაზინი, ბრომიზოლი, არაქიდენი, ვიპრაქინი, ბეროქსინი, ქლოროფორმი, გრიზეოფულვინი, კოლარგოლი, უროსულფანი, ენტეროსეპტოლი, მენთოლი, სტროფანთინი, ცისტეინი, ცეფელრინი, ცეფალექსინი, ქლოროფილიპტი, ჰიდროკორაზინი, გასტრინი, ცეფალინი, მიელოსანი, ოფთალმოლი, ეუფილინი, ეფედრინი.

IV. თარგმნეთ ლათინურად და გადაიყვანეთ Gen. sing.-ში:

პლატიფილინის ჰიდროტარტრატი, მეთილის სილიცილატი, ქლორის ჰიდრატი, კოფეინ-ნატრიუმის ბენზონატი, ამილის ნიტრატი, ეთილის ქლორიდი, კალციუმის ოროტატი, კალციუმის გლიცეროფოსფატი, რკინის ქვექანგეული, თუთიის ჟანგი, კალიუმის იოდიდი, ამონიუმის ბრომიდი, ნატრიუმის ნიტრატი, კალიუმის არსენიტი, ნატრიუმის ჰიდროკარბონატი, მორფინის ჰიდროქლორიდი, დელსემინის აცეტატი, სკოპოლამინის ჰიდრობრომიდი, ნახშირორჟანგი.

V. თარგმნეთ:

1. ალუმინის სულფატი კალიუმის სულფატთან ერთად.
2. სპილენძის ციტრატის მალამო.
3. კოდეინის ფოსფატის ტაბლეტები შაქრით.
4. კალიუმის იოდიდის მალამო
5. თუთიის უნდეცილენატი.
6. მორფინის ჰიდროქლორიდის ტაბლეტები.
7. ქლორტეტრაციკლინის თვალის მალამო.
8. ნატრიუმის პარააამინოსალიცილატის ტაბლეტები.
9. კოდეინის ბრომიდის ტაბლეტები.
10. სანთლები ლევომიცეტინთან ერთად.

VI. თარმგნეთ ქართულად:

1.Rp.: Zinci sulfatis
Plumbi acetatis ana 0,2
Aquae destillatae 200 ml
Misce. Da.
Signa.
#

2.Rp.: Natrii bromidi 10,0
Barbitali-natrii 3,0 ml
Calcii lactatis 6,0
Aquae destillatae 200 ml
Misce. Da.
Signa.
#

3.Rp.: Papaverini hydrochloridi 0,25
Atropini sulfatis 0,0001
Aquae destillatae 10 ml
Misce. Sterilisa!
Da. Signa.
#

4.Rp.: Barii sulfatis pro
Roentgeno 100,0
Da. Signa:
#

5.Rp.: Barii sulfidi 20,0
Zinci oxydi
Amyli Tritici ana 10,0
Misce. Da ad ollam vitream
Signa:
#

VII. თარგმნეთ ლათინურად:

1.აილე: ატროპინის სულფატის 1 დგ
გამოხდილი წყლის 100 მგ
შეურიე. გაეცი.
ალუნიშნე:
#

2.აილე: ვერცხლისწყლის
ციანიდის 3 დგ
გამოხდილი წყლის 15 მლ
შეურიე. გაასტერილე.
გაეცი. ალუნიშნე:
#

3.აილე: პილოკარპინის
ჰიდროქლორიდის 1დგ
გამოხდილი წყლის 10 მლ
შეურიე. გაეცი.
ალუნიშნე:
#

4.აილე: ნატრიუმის ტეტრაბორატის
2 გ
ქინინის ჰიდროქლორიდის
1 გ
გლიცერინის 30 გ
შეურიე. გაეცი.
ალუნიშნე:
#

5.აილე: კოდეინის ფოსფატის 15 დგ
ფენობარბიტალის 1 გ
კალიუმის ბრომიდის
ნატრიუმის ბრომიდის
თან. 7 გ
ნატრიუმის ნიტრატის 1 გ
გამოხდილი წყლის
300 მლ-მდე
შეურიე. გაეცი.
ალუნიშნე:
#

6.აილე: თუთიის სულფატის 25 დგ
კოკაინის ჰიდროქლორიდის
5 სგ
გამოხდილი წყლის 10 მლ
შეურიე. გაეცი.
ალუნიშნე:
#

7.აილე: ამილნიტრატის 5.0
ლენცოფას ნაყენის 30 წვ
გაეცი შუქი შუშით.
შეურიე. გაეცი.
ალუნიშნე:
#

8.აილე: მეთიონის სალიცილატის
ქლოროფორმის თან. 10 გ
ლენცოფას ნაყენის 30 წვ
შეურიე. გაეცი.
ალუნიშნე:
#

9.აილე: მორფის ჰიდროქლორიდის
15სგ
ამორფინის ჰიდროქლორიდის
5 სგ
ქლორწყალბადმჟავას 1 გ
გამოხდილი წყლის 200 მლ
შეურიე. გაეცი.
ალუნიშნე:
#

10.აილე: ნატრიუმის თიოსულფატის
20 გ
გამოხდილი წყლის 200 მლ
შეურიე. გაეცი.
ალუნიშნე:
#

11.აილე: ვინილინის 20 გ
ატმის ზეთის 80 გ
შეურიე. გაეცი.
ალუნიშნე:
#

12.აილე: ბარბიტალის 3 დგ
გამოხდილი წყლის
25 მლ
შეურიე. გაეცი.
ალუნიშნე:
#

§111. მთავარი სარეცეპტო შემოკლებები

შემოკლებული ფორმა	სრული ფორმა	თარგმანი
aa	ana	თანაბრად
ac, acid.	acidum	მჟავა
add.	adde	მიუმატე
ad us. ext.	ad usum externum	გარეგანი ხმარებისათვის
ad. us. int.	ad usum internum	შინაგანი ხმარებისათვის
ad. us. prop.	ad usum proprium	საკუთრივ სახმარად
aq. destill.	aqua destillata	გამოხდილი წყალი
bol.	bolus	თიხა; დიდი აბი
but. Cac.	butyrum Cacao	კაკაოს ცხიმი
caps. amyl.	capsulae amylaceae	სახამებლიანი კაფსულები
caps. gel. el.	capsulae gelatinosae elasticae	ელასტიკური ჟელატინიანი კაფსულები
ch. cer.	charta cerata	გასანთლული ქაღალდი
ch. paraff.	charta paraffinata	პარაფინიანი ქაღალდი
comp. cps. cpt.	compositus, a, um	რთული
concentr.	concentratus, a, um	კონცენტრირებული
concis.	concisus, a, um	გაჭრილი, დაჭრილი
consp.	consperge	მოაყარე

cont.	contunde	დანაყე
contus.	contusus, a, um	დანაყილი
cort.	cortex	ქერქი
crystall.	crystallisatus, a, um	კრისტალური
coq.	coque	მოხარშე
D.	Da. Detur ან Dentur (მრ რ)	გაეცი. გაცემულ იქნეს
D.S.	Da. Signa, ან Detur. Signetur	გაეცი. ალუნიშნე. გაიცეს. ალუნიშნოს.
D. T. d. N.	Da tales doses Numero ... ან	გაეცი ასეთი დოზები რიცხვით... ან
	Dentur tales doses Numero...	გაიცეს (გაცემულ იქნას) ასეთი დოზები რიცხვით ...
dec. dct.	decotum	ნახარში
dep.	depuratus, a, um	გაწმენდილი
dil.	dilutus, a, um	განზავებული
div. in p. aeq.	divide in partes aequales	დაყავი თანაბარ ნაწილებად
empl.	emplastrum	სალბუნი
em. emuls.	emulsum	ემულსია
ext. s. lint.	extende supra linteum	წაუსვი ტილოზე
extr.	extractum	ექსტრაქტი, გამონაწვლილი
f.	fiat (მს რ) ან fiant (მრ რ)	გაკეთდეს, გაკეთდნენ

f. l. a. pil.	fiant lege artis pilulae	გაკეთდეს აბები ხელოვნების წესის მიხედვით
fl.	flos; flores	ყვავილი; ყვავილები
fluid.	fluidus, a, um	თხელი
fol.	folium; folia	ფოთოლი; ფოთლები
fr.	fructus	ხილი, ნაყოფი
gel.	gelatina	ჟელატინი
glob. vag.	globulus vaginalis	საშოს ბურთულა
gtt.	guttam (Acc. pl.)	წვეთი
gtts.	guttas (Acc. pl.)	წვეთები
hb.	herba	ბალახი
in ampul.	in ampullis	ამპულები
in caps. amyl.	in capsulis amylaceis	სახამებლის კაფსულებში
in caps. gel.	in capsulis gelatinosis	ჟელატინის კაფსულებში
in ch. cer.	in charta cerata	გასანთლულ ქაღალდში
in ch. paraff.	in charta paraffinata	პარაფინიან ქაღალდში
in obl.	in oblatis	ობლატებში
in tab.	in tabulettis	ტაბლეტებში
in vitr. nigr.	in vitro nigro	შავ შუშაში
in vitr. fusc.	in vitro fusco	მუქ შუშაში
inf.	infusum	გამონაცემი
lat.	latitudine	სიგანით

linim.	linimentum	ლინიმენტი
liq.	liquor	სითხე
long.	longitudine	სიგრძით
M.	Misce ან Misceatur	შეურიე
M. D. S.	Misce. Da. Signa	შეურიე. გაეცი. ალუნიშნე;
	- Misceatur. Dentur. Signetur	შეერიოს, გაიცეს, ალუნიშნოს
M. f.	Misce, fiat	შეურიე, გაკეთდეს
M. f. m.	Misce. fiat massa	შეურიე, გაკეთდეს მასა
M. f. pulv.	Misce. fiat pulvis	შეურიე, გაკეთდეს ფხვნილი
M. f. supp.	Misce. fiat suppositoria	შეურიე, გაკეთდეს სანთლები
m. pil.	massa pilularum	აბების მასა
mixt.	mixtura	ნარევი (მიქსტურა)
mucil.	mucilago	ლორწო
N.	numero	რიცხვით
obd.	obductus, a, um	დაფარული (გარსით)
O. D.	oculo dextro	მარჯვენა თვალში
O. S.	oculo sinistro	მარცხენა თვალში
ol.	oleum	ზეთი
ov.	ovum	კვერცხი
p.	pars	ნაწილი
p. aeq.	partes aequales	თანასწორი (თანაბარი) ნაწილები

Rp.	Recipe	აიღე
rep.	repete, repetatur	გაიმეორე, განმეორდეს
rectif.	rectificatus, a, um	გაწმენდილი
rhiz.	rhizoma	ფესურა
S.	Signa; Signetur	აღუნიშნე. აღუნიშნოს
sem.	semen	თესლი
pulver.	pulveratus, a, um	დაფხვნილი
q. s.	quantum satis quantum sufficit	რამდენიც საჭიროა, რამდენიც საკმარისია,
rad.	radix	ძირი, ფესვი
praec. pct.	praecipitatus, a, um	დალექილი
pro inject.	pro injectionibus	ინექციებისათვის
pulv.	pulvis. pulveres	ფხვნილი, ფხვნილები
pil.	pilula	აბი
past.	pasta	პასტა
sicc.	siccus, a, um	მშრალი
simpl.	simplex	მარტივი
sir.	sirupus	სიროფი, ვაკონი

სავარჯიშო:

I. წაიკითხეთ, თარგმნეთ:

1.Rp.: Solutionis Calcii chloridi crystallisati 2% 200 ml
Da. Signa:
#

2.Rp.: Sulutionis Oxyprogesteron caproatis oleosae proi injectionbus 12,5% 1 ml
Da. Signa:
#

3.Rp.: Natrii carbonatis crystallisati
Natrii tartratis quantum satis
Sirupi Sacchari 15.0
Aquae destillatae 180 ml
Misce. Da.
Signa:
#

4.Rp.: Infusi radicis
Ipecacuanhae 0,1-100 ml
Natrii benzoatis
Natrii hydrocarbonatis ana
1,0
Liquoris Ammonii anisati
1 ml
Sirupi Sacchari 20,0
Misce. Da.
Signa:
#

5.Rp.: Amylii nitritis gutas III
Da Tales doles numero
3 in ampullis
Signa:
#

6.Rp.: Adonisidi
Natrii bromidi aa 6.0
Codeini destillatae 200 ml
Misce. Da.
Signa:

7.Rp.: Tincturae Strychni
(s. Nucis vomicae) 5 ml
Tincturae Convallariae
Tincturae Valerianae ana
10 ml.
Misce. Da.
#

8.Rp.: Extracti Thermopsidis sicci 0,6
Natrii berzoatis
Natrii hydrocarbonatis ana 2,0
Pulveris radicis Liquiritiae
cum oleo Anisi 0,2
Misce, uf fiat pulvis
Da. Signa:
#

II. თარგმნეთ ლათინურად შემდეგი რეცეპტები:

1.აილე: განზავებული
ქლორწყალბადმჟავას
4 მლ
პეპსინის 2 გ
გამოხდილი წყლის
დაახლოებით
200 მლ
შეურიე. გაეცი.
ალუნიშნე:
#

2.აილე: აცეტილსალიცილის მჟავას
5 დგ
გაეცი ასეთი დოზები
რიცხვით 10
ტაბლეტებში
ალუნიშნე:
#

3.აილე: სალიცილის მჟავას 1 გ
ეთილის სპირტის 95% 50 მლ
შეურიე. გაეცი.
ალუნიშნე:
#

4.აილე: ჰიდროკორტიზონის აცეტატის
25% სუსპენზიის 5 მლ
გაეცი ასეთი დოზები
რიცხვით 5
ალუნიშნე:
#

5.აილე: მეთიცილინ-ნატრიუმის 1 გ
ნოვოკაინის 1% ხსნარის
10 მლ
გლიცერინის 5 გ
შეურიე. გაეცი. ალუნიშნე:
#

6.აილე: პლატიფილინის
ჰიდროტარტრატის
ტაბლეტები 0,005
რიცხვით 6
გაეცი. ალუნიშნე:
#

7.აილე: ოქსიპროგესტერონის კაპროატის ბეთოვანი სითხე 2,5% 10 მლ გაეცი ასეთი დოზები რიცხვით 6 ამპულებში ალუნიშნე:
#
8.აილე: პლატიფილინის ჰიდროტარტრატის 4სგ დიმედროლის 15 დგ ეფედრინის ჰიდროქლორიდის 3დგ ნატრიუმის ქლორიდის ხსნარის 0,9% 30 მლ შეურიე. გაეცი. ალუნიშნე:
#
9.აილე: ეფედრინის ჰიდროქლორიდის 3 გ ასკორბინის მჟავას 2 გ ნიკოტინის მჟავას თიამინის ბრომიდის თანაბრ. 4 სგ ნოვოკაინის 1% ხსნარის 100 მლ შეურიე. გაეცი. ალუნიშნე:
#
10.აილე: ნატრიუმის ქლორიდის 20 გ გამოხდილი წყლის რამდენიც საჭიროა ლანოლინის 30 გ თევზის ქონის 100 გ შეურიე, რომ გაკეთდეს თხიერი მალამო გაეცი. ალუნიშნე:
#
11.აილე: ნიკოტინის მჟავას 1 სგ გლუტამინის მჟავას 2 დგ სპაზმოლიტინის 1 დგ კოფეინ-ნატრიუმ[illegible] გლუკოზის 3 დგ შეურიე, რომ გაკეთდეს ფხვნილი რიცხვით 24 გაეცი. ალუნიშნე:
#
12.აილე: ეთაზოლ-ნატრიუმის 10% ხსნარის 10 მლ გაეცი ასეთი დოზები რიცხვით 6 ამპულებში ალუნიშნე:
#
13.აილე: სტრეპტოციდის ორსულფაზოლის თანაბრ. 2 გ ბენზოლპენიცილინ-ნატრიუმის 25 ათგრ. ეფედრინის ჰიდროქლორიდის 5 სგ შეურიე, რომ გაკეთდეს ძალიან წვრილი ფხვნილი გაეცი. ალუნიშნე:
#
14.აილე: ბელადონას ნაყენის 5 მლ კატაბალახას ნაყენის შროშანას ნაყენის თანაბრ. 10 მლ ნატრიუმის ბრომიდის 3 გ ეთილმორფინის ჰიდროქლორიდის 2 დგ მენთოლის 3 დგ ნიტროგლიცერინის სპირტიანი ხსნარის 1% 2 მლ შეურიე. გაეცი. ალუნიშნე:
#
15.აილე: ოქსიცილინ-ნატრიუმის 25 გ გაეცი ასეთი დოზები რიცხვით 50 ჟელატინის კაფსულებში ალუნიშნე:

16.აილე: ნოვოკაინის 25 დგ
ნატრიუმის ქლორიდის
იზოტონური ხსნარის
100 მლ
ა დრენალინის
ჰიდროქლორიდის
ხსნარის
1:1000 10 წვ
შეეურიე. გაასტერილე!
გაეცი. ალუნიშნე:
#

17.აილე: ნატრიუმის ბენზონატის 3 გ
ნიშადურ-ანისულოვანი
წვეთების 3 მლ
მარგივი სიროფის 20 მლ
გამოხდილი წყლის
15 მლ-მდე
შეურიე. გაეცი.
ალუნიშნე:
#

18.აილე: ეთილმორფინის
ჰიდროქლორიდის
2% ხსნარის 10 მლ
გაეცი. ალუნიშნე:
#

19.აილე: ტეტრაციკლინის
ჰიდროქლორიდის
ნისტატინის თანაბრ. 25 დგ
გაეცი ასეთი დოზები
რიცხვით 20 ცალებში
ალუნიშნე:
#

20.აილე: ანესთეზინის
თუთიის ოქსიდის
გლიცერინის თანაბრ. 10 გ
ტყვიის წყლის 100 მლ-მდე
შეურიე. გაეცი.
ალუნიშნე:
#

21.აილე: ანესთეზინის 1 დგ
მენთოლის თანაბრ. 4 სგ
თუთიის ოქსიდის 2 დგ
კაკაოს ზეთის 2 გ
შეურიე, რომ გაკეთდეს
სანთლები
გაეცი ასეთი დოზები
რიცხვით 10
ალუნიშნე:
#

22.აილე: ნატრიუმის ბრომიდის 10 გ
ბარბიტალ-ნატრიუმის 3 გ
კალციუმის ლაქტატის 6 გ
კოდეინის ფოსფატის 2 დგ
გამოხდილი წყლის
დაახლ. 200 მლ
შეურიე. გაეცი.
ალუნიშნე:
#

23.აილე: ასკორბინის მჟავას
რიბოფლავინის
ნიკოტინის მჟავას
თანაბრ. 25 სგ
თიამინის ქლორიდის 2 მგ
გლუკოზის 1 დგ
შეურიე, რომ გაკეთდეს
ფხვნილი
გაეცი ასეთი დოზები
რიცხვით 20
ალუნიშნე:
#

24.აილე: ატროპინის სულფატის 1 დგ
ეთილმორფინის
ჰიდროქლორიდის 3 დგ
ბორის მჟავას 2% ხსნარის
10 მლ
შეურიე. გაეცი.
ალუნიშნე:
#

25.აილე: პირილენქსინის
ჰიდროქლორიდის 5 მგ
გაეცი ასეთი დოზები
რიცხვით 50
ცალებში
ალუნიშნე:

26.აილე:ნატრიუმის ბრომიდის
ამონიუმის ბრომიდის
თანაბრ. 2,0
გამოხდილი წყლის 200 მლ
შეურიე. გაეცი.
ალუნიშნე:
#

27.აილე: ნატრიუმის ფოსფატის
ნატრიუმის
ჰიდროკარბონატის
თანაბრ. 20,0
შეურიე. გაეცი.
ალუნიშნე:
#

28.აილე: ნატრიუმის
სალიცილატის 6 გ
ნატრიუმის
ჰიდროკარბონატის 3 გ
პიტნის წყლის 20 გ
გამოხდილი წყლის 180 მლ
შეურიე. გაეცი.
ალუნიშნე:
#

29.აილე: ბისმუთის ფუძენიტრატის
მალამოს 20 გ
გაეცი. ალუნიშნე:
#

30.აილე: ეთილსალიცილატის
მალამოს 10% 25,0
გაეცი. ალუნიშნე:
#

31.აილე: ვერცხლისწყლის
სალიცილატის 1 გ
აგმის ზეთის 180 გრ-მდე
შეურიე. გაასტერილე.
გაეცი. ალუნიშნე:
#

32.აილე: სკოპოლამინის
ჰიდრობრომიდის
25 სგ
მორფინის
ჰიდრობრომიდის 5 სგ
ეფედრინის
ჰიდროქლორიდის 2 დგ
გამოხდილი წყლის 100 მლ
ინექციებისათვის
შეურიე. გაეცი.
ალუნიშნე:
#

33.აილე: დიმედროლის 1 მგ
ეფედრინის
ჰიდროქლორიდის 1 დგ
აგმის ზეთის 3 წვ
შეურიე. გაეცი.
ალუნიშნე:
#

34.აილე: ბისმუთის ფუძეგალატის 5 გ
გაეცი კოლოფით
ალუნიშნე:
#

35.აილე: კალციუმის ქლორიდის
10 გ
გამოხდილი წყლის 200 მლ
შეურიე. გაეცი.
ალუნიშნე:
#

36.აილე: სილიცილის მჟავას 12 გ
ბენზონმჟავას 6 გ
ვაზელინის დაახლ. 100 გ
შეურიე, რომ გაკეთდეს
მალამო
გაეცი. ალუნიშნე:
#

37.აილე:ასკორბინის მჟავას 2 დგ
შაქრის 3 დგ
შეურიე, რომ გაკეთდეს
ფხვნილი
გაეცი. ალუნიშნე:
#

38.აილე:მეთიონის სალიცილატის
ქლოროფორმის თანაბრ.
10 მლ
ლენოლინის ზეთის 30 მლ
შეურიე, რომ გაკეთდეს
თხიერი მალამო
გაეცი. ალუნიშნე:
#

39.აილე: ოლანდომიცინის ფოსფატის გარსიანი ტაბლეტები 0,0125 რიცხვით 30 ალუნიშნე:

#

40.აილე: წყალბადის პეროქსიდის განმავებული ხსნარის 50 მლ გაეცი. ალუნიშნე:

#

41.აილე: მეთილსალიცილატის 10 მლ ქლოროფორმის სპირტის თანაბარ. 15 მლ ლენოფას ზეთის 60 მლ შეურიე, რომ გაკეთდეს თხიერი მალამო გაეცი. ალუნიშნე:

#

42.აილე: ქლორალჰიდრატის 5 გ სახამებლის ლორწოს გამოხდილი წყლის თან. 25 მლ შეურიე. გაეცი. ალუნიშნე:

#

43.აილე: საგამაფხულო ცხვირსატეხელას ბალახის გამონაცემის 6 გ : 180 მლ ნატრიუმის ბრომიდის 6 გ კოდეინის ფოსფატის 2 დგ შეურიე. გაეცი. ალუნიშნე:

#

44.აილე: ბელადონას გამონაწვლილის 15სგ ნატრიუმის ჰიდროკარბონატის 25 დგ გაეცი ასეთი დოზები რიცხვით 10 ტაბლეტებში ალუნიშნე:

45.აილე: ნატრიუმის ბენზონატის 6 დგ ტუხტის სიროფის 20 მლ შეურიე. გაეცი. ალუნიშნე:

#

46.აილე: ნოვოკაინის 5 დგ ნატრიუმის ქლორიდის იზოტონური ხსნარის 200 მლ შეურიე. გაასტერილე! გაეცი. ალუნიშნე:

#

47.აილე: ეფედრინის ჰიდროქლორიდის ხსნარის 5% 1 მლ გაიცეს ასეთი დოზები რიცხვით 6 ალენიშნოს:

#

48.აილე: ტუხტის გამონაცემის გაზაფხულის ცხვირსაიტეხელას გამონაცემის თანაბარ. 6 გ 150 მლ გულმკერდის ელექსირის 5 მლ ნიშადურ-ანისულოვანი წვეთების 3 მლ ნატრიუმის ჰიდროკარბონატის 3 გ შეურიე. გაეცი. ალუნიშნე:

#

49.აილე: თერმოპსიდის მშრალი გამონაწვლილის 6 გ ნატრიუმის ბენზონატის ნატრიუმის ჰიდროკარბონატის თანაბარ. 2 გ ძირტკბილას ფესვის ფხვნილის ანისულის ზეთთან ერთად 2 გ შეურიე, რომ გაკეთდეს ფხვნილი გაეცი. ალუნიშნე:

50.აილე: ნოვოკაინის 25 დგ
ნატრიუმის ქლორიდის
3 გ
კალიუმის ქლორიდის
3 სგ
კალციუმის ქლორიდის
6 სგ
შეერიოს! გასტერილდეს!
გაიცეს. ალუნიშნოს:
#

51.აილე: მენთოლის 2 სგ
თუთიის ოქსიდის 1 გ
ალრენალინის
ჰიდროქლორიდის
0,1% ხსნარის 10
წვეთი
ვაზელინის 10 გ
საინექციო წყლის 500 მლ
შეურიე, რომ გაკეთდეს
მალამო
გაეცი. ალუნიშნე:
#

52.აილე:სტრიქნინის ნიტრატის 2 სგ
აბების მასის რამდენიც
საჭიროა,
რომ გაკეთდეს აბები
რიცხვით 30
გაეცი. ალუნიშნე:
#

53.აილე: მაგნიუმის ოქსიდის
ნატრიუმის
ჰიდროკარბონატის
თანაბრ. 3 დგ
ბელადონას
გამონაწვილის 15 სგ
შეურიე, რომ გაკეთდეს
ფხვნილი
გაეცი ასეთი დოზები
რიცხვით 10
ალუნიშნე:
#

54.აილე: კალიუმის ბრომიდის
ნატრიუმის ბრომიდის
თან. 4 გ
ამონიუმის ბრომიდის
1 გ
გამოხდილი წყლის
200 მლ-მდე
შეურიე. გაეცი.
ალუნიშნე:
#

55.აილე: ვერცხლისწყლის ყვითელი
ოქსიდის 5 სგ
იქთიოლის 8 დგ
შეურიე, რომ გაკეთდეს
მალამო
გაეცი. ალუნიშნე:
#

56.აილე: ეუფილინის 1 დგ
ეფედრინის
ჰიდროქლორიდის 25 სგ
შაქრის 2 დგ
შეურიე, რომ გაკეთდეს
ფხვნილი
გაეცი ასეთი დოზები
რიცხვით 12
ჟელატინის
კაფსულებში
ალუნიშნე:
#

III. შემოკლების წესების დაცვით
გამოწერილი რეცეპტები გაშალეთ
სრული სახით და თარგმნეთ:

1.Rp.:R. Valerianae
Fr. Iuniperi aa 5,0
Fr. Coriandri
Hb. Centaurii
Fol: Farfarae
R. Liquiritae
Fol. Menuanthidis trifoliatae
aa 7,0
Fr. Rosae 12,0
Fol. Menthae piper. 20,0
M. f. sp.
Da in sacculo chartaceo
Signa:

2.Rp.:Hb. Adon vern. 2,0
Rhiz. cum r. Valer. 1,5
M. f. sp.
D. S.
#
3.Rp.:Hb. Origani 1,0
Fol. Farfarae
R. Althaeae aa 20,0
M. f. sp.
D. S.
#
4.Rp.:Specierum Laxantium 5,0
Da in sacculo cerato
S.
#

IV. თარგმნეთ და დაწერეთ რეცეპტები ლათინურად შემოკლების წესების დაცვით:

1.აილე: ეუფილინის 1 დგ
ეფედრინის
ჰიდროქლორიდის
25 სგ
შეურიე, რომ გაკეთდეს ფხვნილი
გაეცი ასეთი დოზები
რიცხვით 12
ქილაგინის
კაფსულებში
ალუნიშნე:
#

2.აილე: დიპროფილინის 25%
ხსნარის 10 მლ
გაეცი ასეთი დოზები
რიცხვით 5
ამპულებში
ალუნიშნე:
#

3.აილე: კუპრის
მწვანე საპნის თანაბრ. 15 გ
ეთილის 95% სპირტის
15 მლ
შეურიე, რომ გაკეთდეს
თხიერი მალამო
გაეცი. ალუნიშნე:

4.აილე: ოქსიპროგრესტერონის
კაპროატის ზეთოვანი
ხსნარის 12,5% 1 მლ
გაეცი ასეთი დოზები
რიცხვით 6
ამპულებში
ალუნიშნე:
#

5.აილე: 95% ეთილის სპირტის
20 მლ
საინექციო წყლის 100 მლ
შეურიე. გაეცი.
ალუნიშნე:
#

6.აილე: გასუფთავებული
გოგირდის 2გ
გლიცერინის
ქაფურის სპირტის
თანაბრ. 5 გ
გამოხდილი წყლის
60 მლ
შეურიე. გაეცი.
ალუნიშნე:
#

კლინიკური ტერმინოლოგია
§112. კლინიკური ტერმინის სტრუქტურა

კლინიკური ტერმინოლოგია შეადგენს თანამედროვე სამედიცინო ტერმინოლოგიის დიდ და მნიშვნელოვან ნაწილს, თუ ანატომიურ-ჰისტოლოგიური ტერმინოლოგია ძირითადად ლათინურენოვანია, ტერმინთა უმრავლესობა, კერძოდ, დაავადებათა, პათოლოგიურ მოვლენათა, მკურნალობის საშუალებათა, ოპერაციათა და სამედიცინო სპეციალობათა სახელწოდებანი რთული სიტყვებია, კომპოზიტები, რომლებიც შედგენილია რამდენიმე ელემენტისაგან: ორგანოს სახელწოდება, ტერმინოელემენტები, მაწარმოებელი თავსართ-ბოლოსართები ანუ პრეფიქსები და სუფიქსები.

კლინიკური ტერმინის შემადგენელი თითოეული კომპონენტი არსებითია ტერმინის საბოლოო მნიშვნელობის ჩამოყალიბებისათვის, მაგრამ განსაკუთრებით საგგასასმელია ტერმინოელემენტების ფუნქცია.

ტერმინოელემენტი არის სტაბილური მნიშვნელობის მქონე მყარი კომპონენტი, რომელიც აწარმოებს ერთი აზრობრივი რიგის ტერმინებს: (-logia - მოძღვრება, -iatria - მკურნალობა, -therapia - მკურნალობის მეთოდი, -scopia - სპეციალური ინსტრუმენტით ორგანოს შიდა ზედაპირის დათვალიერება, -mania - ავადმყოფური ლტოლვა, -phobia - აკვიატებული შიში, -algia - ტკივილი ორგანული ცვლილებების გარეშე, -ptosis - დაწევა, -sclerosis - გამკვრივება, -aemia - სისხლის მდგომარეობა და სხვა).

კლინიკურ ტერმინში ძირითადი შინაარსობრივი დატვირთვა მოდის ორგანოს სახელწოდებაზე; კლინიკური ტერმინის ეს კომპონენტი ძვ. ბერძნული ან, იშვიათად, ლათინური არსებითი სახელია, რის გამოც საჭიროა გავითვალისწინოთ ბერძნულ-ლათინური დუბლეტები:

მაგ.:	sanguis	-	haema - სისხლი
	musculus	-	mys, myos - კუნთი
	oculus	-	ophthalmos - თვალი
	ventriculus	-	gaster - კუჭი და სხვა

ტერმინთა უმეტესობა შედგენილია ორი ფუძის, ან ფუძისა და ტერმინოელემენტის შეერთების გზით; კომპონენტები ერთმანეთს უკავშირდება უშუალოდ, ან შემაერთებელი ხმოვნების საშუალებით. თუ ტერმინის მაწარმოებელი ტერმინოელემენტი ან სუფიქსი იწყება ხმოვნით, მაშინ გვაქვს უშუალო შეერთება (gastr-algia. glyk-aemia. haemat-uria. psych-iatria. my-oma. nephr-ectomia. phleb-ectasia და სხვა).

თუ ტერმინის მაწარმოებელი სუფიქსი ან ტერმინოელემენტი იწყება

თანხმოვნით, მაშინ ფუძესა და ტერმინოელემენტს შორის ჩაერთვის შემაერთებელი ხმოვანი. ლათინური ძირების შესაერთებლად გამოიყენება i, მაგ.: ossificatio - გაძვალება (os. ossis - ძვალი; facio, ere - კეთება). ბერძნულ ძირებს კი აერთებს ხმოვანი o (gastr-o-ptosis. dermat-o-logus, nephr-o-ptosis, gastr-o-enter-o-col-itis. cysct-o-scopia, hydr-o-phobia, narc-o-mania, nephr-o-pathia და სხვა).

ტერმინთა დიდი რაოდენობა შედგენილია აფიქსაციის გზით. თავსართ-ბოლოსართების დართვა ხდება უშუალოდ ფუძეზე. აფიქსალურ წარმოებაში გამოვყოფთ სამ ჯგუფს:

1. თავსართებით წარმოებული ტერმინები (an-aemia, syn-dromum, para-mnesia, endo-cardium, poly-nuclearis, syn-thesis, mono-plegia).

2. ბოლოსართებით წარმოებული ტერმინები (my-oma, cyst-itis, chondr-osis, empi-ema).

3. თავსართ-ბოლოსართით წარმოებული ტერმინები (syn-desm-osis, endo-metr-itis, peri-odont-itis, para-metr-itis).

კლინიკური ტერმინოლოგიის სასწავლო ლექსიკური მინიმუმის შერჩევისას ვიხელმძღვანელეთ შემდეგი კრიტერიუმებით: ტერმინის აქტუალობა, სიხშირე, მრავალპლანიანობა, სემანტიკური ღირებულება, ძირითადი პროფესიული მნიშვნელობის ლექსიკის სწავლება.

ცხრილი №1
ბერძნული ძირები და მათგან წარმოებული ტერმინოელემენტები

ძირითადი სიტყვა	მნიშვნელობა	ტერმინო-ელემენტი	მნიშვნელობა
I. logos	1. სიტყვა, მეტყველება	-logia	მეცნიერება, სწავლება
	2. მეცნიერება	-logus	ექიმი სპეციალისტი
II. algos	ტკივილი	-algia	ტკივილი (ორგანული ცვლილებების გარეშე)
III. pathos	1. ძლიერი გრძნობა	-pathia	დაავადება (ორგანული ცვლილებებით)
	2. ავადმყოფობა, ტანჯვა		
IV. ectasis	გაფართოება	-ectasia	ორგანოს გაფართოება

V. stenos	ვიწრო	-stenosis	არხების ან ხვრელების შევიწროება
VI. paedeuo	ვზრდი, ვასწავლი	-paedia	ნაკლოვანებათა გამოსწორება
VII. iatros	ექიმი	-iater	ექიმი სპეციალისტი
		-iatria	ავადმყოფობის მკურნალობა, მედიცინის დარგი
VIII. therapia	მკურნალობა	-therapia	მკურნალობის მეთოდი
IX. phagos	შთანმთქმელი	-phagia	შთანთქმა
X. haema	სისხლი	-aemia	სისხლის მდგომარეობა
XI. penia	სიღარიბე, უკმარისობა	-penia	უკმარისობა
XII. lysis	1. დაშლა, რღვევა	-lysis	ა) დაშლა, რღვევა
	2. გათავისუფლება		ბ) ოპერაციის გზით ნაწიბურებისაგან გათავისუფლება
XIII. poiesis	შექმნა	-poesis	წარმოქმნა
XIV. gramma	ჩაწერა	-gramma	ორგანოს მუშაობის გრაფიკული გამოსახულება
XV. grapho	ვწერ, ვიწერ	-graphia	ორგანოს გამოკვლევის მეთოდი: ორგანოს ფოტოგრაფირება ხშირად მასში კონტრასტული ნივთიერებების შეყვანის საშუალებით. ორგანოს ბიოლენების გრაფიკული რეგისტრაცია
XVI. scopeo	ვხედავ, ვკვირდები	-scopia	ორგანოს შიდა კედლების დათვალიერება სპეც. ინსტრუმენტით

XVII. opsis	მხედველობა	-opsia	მხედველობა, გამოკვლევა
XVIII. scleros	მყარი	-sclerosis	ორგანოების ან ქსოვილების ავადმყოფური გამკვრივება
XIX. uron	შარდი	-uria	შარდის შედგენილობა; შარდის გამოყოფის მდგომარეობა
XX. stoma	ბაგეთშესართავი	-stomia	ოპერაციის საშუალებით ხელოვნური ხვრელის შექმნა
XXI. ptosis	ვარდნა	-ptosis	ორგანოს დაწევა
XXII. pexis	დამაგრება	-pexia	ოპერაციული მიმაგრება, ფიქსაცია
XXIII. tome	გაკვეთა	-tomia	გაკვეთა. ორგანოს გაკვეთა
		-ectomia	ორგანოს ნაწილის ან მთელი ორგანოს ამოკვეთა
XIV. trophe	კვება, საკვები	-trophia	ორგანოების ქსოვილთა კვება
XXV. ergon	მუშაობა, მოქმედება	-ergia	1. მოქმედება
			2. ორგანოს რეაქტივობა
XXVI. genos	გვარი, წარმომავლობა	-genesis	შექმნა, წარმოშობა, განვითარება
			1. გამომწვევი
			2. გამოწვეული
XXVII. tonos	დაძაბულობა	-tonia	დაძაბულობის, ტონუსის არსებობა ქსოვილებსა და სისხლძარღვებში

XXVIII. thermos	თბილი	-thermia	გათბობა
XXIX. malacos	რბილი	-malacia	დარბილება
XL. philia	სიყვარული, მიდრეკილება	-philia	მიდრეკილება
XLI. phobeo	შეშინია	-phobia	აკვიატებული შიში
XLII. myces	სოკო	-mycosis	მიკოზი, პათოგენური სოკოვანი დაავადება
XLIII. mnemo	მეხსიერება	-mnesia	მეხსიერება, გახსენება
XLIV. rheo	მოედინება, ვილურები	-rrhoea	უხვი გამონადენი ორგანოდან
XLV. sthenos	ძალა	-sthenia	ძალა
XLCL. plastike	პლასტიკა	-plastica	ორგანოს ფორმის ან ფუნქციის ოპერაციული აღდგენა, ქსოვილის გადანერგვა
XLVII. plege	დარტყმა, დამბლა	-plegia	დამბლა
XLVIII. rhaphe	ნაკერი	-rrhaphia	გაკერვა

ცხრილი №2
კლინიკურ ტერმინებში ხშირად ხმარებული ლათინურ-ბერძნული წინსართები

პრეფიქსი	მნიშვნელობა	მაგალითი
Anti	წინააღმდეგ	Anti-asthmaticus Anti-septicus
Ob (oc, ot, op)	წინააღმდეგ, საწინააღმდეგო მოძრაობა	Ob-structio Op-ponens Oc-clusio
A, an	არ	A-trophia An-aemia
In (im)	არა, არ, ვერ, უ... ო, უ...ა. გარეშე, უარყოფა	Im-mobolis In-validus In-curabilis
Hemi	ნახევარი	Hemi-spherium Hemi-plegia
Semi	ნახევარ-	Semi-tendinosus Semi-lunaris Semi-canalis
En, em	შიგ, შიგნით	En-cephalon Em-pyema Em-physema Intra-articularis Intra-venosus
Endo	შიგნით, შიგნითა გარსი	Endo-crinicus End-angiitis
Hypo	ა) უკმარისობა ნორმამდე	Hyp-aesthesia Hypo-tonia
	ბ) რაიმეს ქვეშ მდებარე	Hypo-gastrium Hypo-glossus

Sub	ა) რაიმეს ქვეშ მდებარე	Sub-femoralis
	ბ) მიუთითებს დაბალ დონეზე	Sub-febrilis Sub-aciditas
Intra	რაიმეს ქვეშ მდებარე	Intra-sternalis Intra-patellaris
Ecto	გარეთა, გარედან	Ecto-derma Exo-plasma Exo-genes
Exo		
Hyper	ა) ნორმის ზევით	Hyper-aesthesia
	ბ) რაიმეს ზევით მდებარეობა	Hyper-tonia Hyper-cardiacus
Super, supra	ა) ერთი საგნის მდებარეობა მეორის ზევით	Super-ficialis Supra-orbitalis
	ბ) გაძლიერებული მოქმედება ან თვისება	Super-aciditas
Epi	ზე, ზევით	Epi-dermis Epi-cranium
Per	შესახებ, თვის ა) მოძრაობა რაიმეს გავლით	Per-forans Per-cussio Per-tussis
	ბ) აძლიერებს, სიტყვით	Per-aciditas
E, ex	დან, მოძრაობა შიგნიდან გარეთ	Ex-sudatum
In, im	მოძრაობა შიგნით	In-iectio Im-pressio
Syn (syn)	ერთად, -თან, შეერთება, ერთობლივი მოქმედება	Syn-chondrosis Sym-physis
Con (co-col, com, cor)	-თან, შეერთება, ერთობლივი მოქმედება	Co-ordinatio Col-lapsus Com-positus Con-tractura Cor-rigens
Ec	-დან, გარეთ	Ec-tropicus

Extra	რაიმეს საზღვარს იქით მდებარეობა	Extra-cardialis Extra-medullaris
Para	ა) ახლოს, ორივე მხრიდან	Par-otis Para-sternalis
	ბ) ქსოვილი, რომელიც გარს აკრავს ორგანოს	Para-metrium Para-typhus
Peri	ირგვლივ, ახლოს	Peri-odontium
Circum	შესახებ, მოძრაობა ირგვლივ	Circum-scriptus
Trans	გადა, გადაადგილება	Trans-fusio Trans-plantatio
Dis (dis, dif)	გაყოფა, მოძრაობა. გავრცელება	Dif-fusio Dis-demanatio
Meta	გადა, გადაადგილება ერთი მდგომარეობიდან მეორეში	Meta-plasia Meta-stasis
Pro	წინ, მიუთითებს დამოკიდებულებას მომავალთან	Pro-dromatis
Amphi	ორგვარი, ირგვლივ	Amphi-theatron Amphi-thermia
Dia	იარაღი, რომლის საშუალებითაც მოქმედებენ	Dia-gnosis Dia-thermia
Dys	ფუნქციის მოშლა	Dys-trophia Dys-pepsia
De	ა) მოძრაობა ზევიდან ქვევით	De-pressor De-scendens
	ბ) გაუარესება	De-generatio De-formans De-structio
Inter	შუა, რაიმეს შორის მდებარეობა	Inter-articularis Inter-costalis
Se	გამოყოფა, დაცილება	Se-cretio

ცხრილი №3

კლინიკურ ტერმინთა მაწარმოებელი სუფიქსები

სუფიქსი	ბრუნება ნაწარმოები ძირითადი ფორმები	სუფიქსის მნიშვნელობა	არსებითი სახელი ორგანოს სახელწოდება	ტერმინი	სუფიქსის ქართული ტრანსკრიპცია
-itis	III ბრუნების მდედრობითი სქესის არათანაბარმარცვლიანი	ანთებითი პროცესი	bronch-os (ბერძნ.)	bronch-itis, itidis f	-იტი
-ismus	II ბრუნების მამრობითი სქესის დაბოლოება	1. მოწამვლა	iodum, i, n	iod-ismus i, m	-იზმი
		2. ავადმყოფური მდგომარეობა	alcohol, olis, m	alcohol-ismus, i m	
		3. ნორმიდან გადახრა	gigas-ntis m	gigant-ismus, i m	
-osis	III ბრუნების მდედრობითი სქესის თანაბარმარცვლიანი	არაანთებადი ხასიათის ავადმყოფობა, ხშირად დაკავშირებულია ორგანიზმში ნორმის გადაჭარბებასთან	monocyt tus, i m	monocyt-osis, is f	ოზ-ი
-iasis	III ბრუნების მდედრობითი სქესის თანაბარმარცვლიანი	1. არაანთებადი ხასიათის ავადმყოფობა	amoeba, ae, f	amoeb-iasis, is f	-იაზი
		2. ავადმყოფობის ნიშანი	leon leontos	leontiasis, is f	
-oma	III ბრუნების საშუალო სქესის Gen. sing. -ი omat- საშუალო სქესი	1. შეშუპება	mys, myos (ბერძნ.)	my-oma, atis n	მიომა
		2. შეშუპების მაგვარი წარმონაქმნი	haema, haematis n	haemat-oma, atis n	ჰემატომა
-us	IV ბრუნების მამრობითი სქესის	1. გრძნობა	მწნის სუპრნუმის უუბე audit-um	audit-us, us m	
		2. მდგომარეობა	collaps-um ვარდნა	collapsus, us m	

§113. ლათინურ-ბერძნული დუბლეტები

ლათინური	ბერძნული	ქართული
adeps, ipis m	lip-	ცხიმი
sebum, i n	steat-	
ala, ae f	pter-, pteryg-	ფრთა
albus, a, um	leuc, leuk-	თეთრი
alimentum, i n	-trophia	კვება
anima, ae f	psych-	სული
aqua, ae f	hydr-	წყალი
articulus, i m	arthr	სახსარი
articulatio, onis f		
auditus, us m	acu- acustic-	სმენა
auris, is f	ot-	ყური
brevis, e	brachy-	მოკლე
caput, itis n	cephal	თავი
caro, carnis f	sarc-	ხორცი
cartilago, inis f	chondr-	ხრტილი
celer, eris, ere	tachy-	ჩქარი
frequens, ntis		ხშირი
cellula, ae f	cyt-	უჯრედი
cerebrum, i n	encephal-	თავის ტვინი

color, oris m	chromat-	ფერი
cor, cordis n	cardia-	გული
corpus, oris n	som-, somat-	სხეული
cornea, ae f	kerat-	რქოვანა
cutis, is f	dermat-	კანი
dens, ntis m	odont-	კბილი
digitus, i m	dactyl-	თითი
dolor, oris m	alg-	ტკივილი
dulcis, e	glyc-, glyk-	ტკბილი
faeces, ium f	corp-	განავალი
femina, ae f	gynaec-	ქალი, მდედრობითი
femininus, a, um		
fixatio, onis f	pexia-	მიმაგრება
flavus, a, um	xanth-	ყვითელი
luteus, a, um		
fungus, i m	myc-	სოკო
genu, us n	gony-	მუხლი
glandula, ae f	aden-	ჯირკვალი
hernia, ae f	-cele-	თიაქარი
homo, inis m	anthrop-	ადამიანი
infans, ntis m	paed-	ბავშვი

intestinum crassum	col-	მსხვილი ნაწლავი
intestinum tenue	enter-	წვრილი ნაწლავი
labium, i n	cheil	ბაგე
lens, ntis	phac	თვალის ბროლი
lac, lactis, n i	galact-	რძე
lacrima, ae f	dacryo-	ცრემლი
longus, a, um	dolich-	გრძელი
mamma, ae f	mast-	სარძევე ჯირკვალი
magnus, a, um	mega, megal-	დიდი, გადიდებული
	macr-	
mas, maris m ან vir, i m	andr-	მამაკაცი
mater, tris m	mening-	ტვინის გარსი
medicus, i m	-iatr-	ექიმი
medulla, ae f	myel-	ზურგის (ძვლის) ტვინი
morbus, i m	noso-	ავადმყოფობა
mortuus, a, um	necr-	მკვდარი
musculus, i m	myo-, myos-	კუნთი
nasus, i m	rhin-	ცხვირი
natura, ae f	phys-	ბუნება
nervus, i m	neur-	ნერვი

niger, gra, grum	melan-	შავი
oculus, i n	ophthalm-	თვალი
os, ossis n	osteo-	ძვალი
os, oris, n	stomat-	პირი
palpebra, ae f	blephar-	ქუთუთო
partus, us m	toco-	მშობიარობა
parvus, a, um	micr-, olig-	პატარა, მცირე
profundus, a, um	bathy	ღრმა
pulmo, onis m	pneumon	ფილტვი
pupilla, ae f	coria	გუგა
pus, puris, n	pyo-	ჩირქი
rectum, i n	procto-	სწორი ნაწლავი
rectus, a, um	ortho-	სწორი
ren, renis, m	nerphr-	თირკმელი
resectio, onis f	-ectomia	ამოკვეთა
ruber, bra, brum	erythr-	წითელი
sanguis, inis m	haemat-, -aemia	სისხლი
sectio, onis f	-tomia	გაკვეთა
semen, inis n	spermat-	თესლი
senex, icis, m	geront-	მოხუცი
siccus, a, um	xer-	მშრალი

succus, i m	chil-	(კუჭის) წვენი, ხსენი
sudor, oris m	hidr-	ოფლი
sutura, ae f	rhaph	ნაკერი
tella, ae f	hist-	ქსოვილი
textus, us m		
tempus, oris n	chron	დრო
tonsilla, ae f	amygdal-	ნუშა
totalis, e	pan-, pant-	მთელი, ყოველი
tumor, oris m	onco-	სიმსივნე
umbilicus, i m	omphal-	ჭიპი
unguis, is m	onych-	ფრჩხილი
uterus, i m	metra ან hystera	საშვილოსნო
vagina, ae f	colp-	საშო
vas, vasis n	angi-	ძარღვი
vena, ae f	phleb-	ვენა
ventriculus, i m	gastr-	კუჭი
vertebra, ae f	spodyl	მალა
vesica fellea	cholecystis	ნაღვლის ბუშტი
vesica urinaria	cystis	შარდის ბუშტი
vis	dynam-	ძალა
visus, us m	-opia, opsia	მხედველობა

ნაწილი I

N	ბერძნული სიტყვები	ტერმინოელემენტები
1	aden - ჯირკვალი	
2	aetia - მიზეზი	
3	logos - 1. სიტყვა, 2. მეცნიერება	-logia - მეცნიერება, მოძღვრება
		-logus - სპეციალისტი
4	algos - ტკივილი	-algia - ტკივილი (ორგანული ცვლილებების გარეშე)
5	pathos - 1. ძლიერი განცდა, - ტანჯვა, დაავადება	-pathia - დაავადება, ტკივილი (ორგანული ცვლილებებით)
6	cardia - გული	
7	osteon - ძვალი	
8	arthron - სახსარი	
9	chondros - ხრტილი	
10	desmos - შეერთება	
11	cystis - ა. ბუშტი, ბ. შარდის ბუშტი	
12	chole - ნაღველი	
13	angion - სისხლძარღვი	
14	phleps, phlebos - ვენა	
15	ectasis - გაგანიერება	-ectasia - ორგანოს გაგანიერება
16	stenos - ვიწრო	-stenosis - ორგანოს შევიწროება
17	derma (dermatos)- კანი	

18	geron, ontos - მოხუცი	
19	paedion - ბავშვი	
20	paedeuo - ვზრდი, ვასწავლი	-paedia - დეფექტთა გამოსწორება
21	iatros- ექიმი	-iater - ექიმი- სპეციალისტი (ამა თუ იმ სფეროში)
		-iatria - დაავადების მკურნალობა, მოძღვრება დაავადებათა მკურნალობაზე
22	therapia - მკურნალობა	-therapia - მკურნალობის მეთოდი
23	orthos - სწორი, მართალი	
24	physis - ა. ბუნება, ბ. ნაზარდი, შეერილი	
25	atelo -არასრულად განვითარებული, განუვითარებული	

სავარჯიშო:

I. დაასრულეთ ტერმინები:

1. ჯირკვლოვანი სიმსივნე - ... oma. 2. დაავადების მიზეზზე მოქმედი - ... tropus. 3. მეტყველების დეფექტთა გამოსწორება - ... paedia. 4. მოძღვრება შინაგანი სეკრეციის ჯირკვლების შესახებ - endocrino ... 5. გაუტკივარების სპეციალისტი - anaesthesio ... 6. მწვავე ტკივილი ნერვის მიმართულებით - neur... 7. ტკივილგამაყუჩებელი წამალი - an... inum. 8. შინაგანი სეკრეციის ჯირკვლების მოქმედების დარღვევით გამოწვეული დაავადება - endocrino... 9. სისხლძარღვთა დაავადება - angio... 10. გულის პერანგის ანთება - peri... 11. გულის შიდა მედაპირის სეროზული გარსი - endo... ium. 12. ძვლის ალდგენითი ოპერაცია - ...plastica. 13. ერთი სახსრის ანთება - mon... 14. სახსრის ტკივილი - arthr... 15. სახსრის ღრუში სისხლის ჩაქცევა - haem... osis. 16. ხრტილოვანი ქსოვილის სიმსივნე - ...oma 17. ხრტილის საფარი გარსის ანთება - peri... 18. ძვლების შეერთება ხრტილოვანი ქსოვილით - syn... osis. 19. ძვლების შეერთება შემაერთებელი ბოჭკოვანი ქსოვილით - syn... osis. 20. ძვლების შეერთება ძვლოვანი ქსოვილით - syn ...osis 21. შარდის ბუშტის დათვალიერება ცისტოსკოპით - ...scopia. 22. ნაღვლის ბუშტი - chole... 23. ნაღვლის

ბუშტის ანთება - ...cystitis. 24. სისხლძარღვთა ნევროზი - ...neurosis. 25. სისხლძარღვთა დაავადება - ...pathia. 26. სისხლძარღვთა რენტგენოგრაფია - ...graphia. 27. ვენების რენტგენოგრაფია - ...graphia. 28. ვენის ანთება - ...itis. 29. ვენის გაკვეთა - ...tomia. 30. ვენის გაგანიერება - ...ectasia. 31. ლიმფური ძარღვების გაგანიერება - hymph... 32. ტრაქეის შევიწროება - tracheo... 33. კანის დაავადებათა ექიმი სპეციალისტი - ...logus. 34. კანის ჩირქოვანი დაავადება - pyo... ia. 35. სიბერის მოვლენების შემსწავლელი მეცნიერება - ...logia. 36. სიბერის დაავადების ექიმი სპეციალისტი - ...iater. 37. ექიმის მიზეზით (შეცდომის გამო) მომხდარი - ...genes. 38. ბავშვთა დაავადებების მკურნალობა - ...iatria. 39. ადამიანის სხეულის (ხერხემლისა და კიდურების) თანდაყოლილ და შეძენილ დეფექტთა მკურნალობა - ortho... 40. ფსიქიკურ დაავადებათა ექიმი სპეციალისლი - psych... 41. ტუბერკულოზის ექიმი სპეციალისტი - phthis... 42. ტუბერკულოზის მკურნალობა - phthis... 43. რენტგენის სხივებით მკურნალობა - roentgeno... 44. სისხლის გადასხმით მკურნალობა - haemo... 45. ჰაერით მკურნალობა - aëro... 46. ბუნებრივი საშუალებებით მკურნალობა - ...therapia. 47. სახის განუვითარებლობის თანდაყოლილი მანკი - ...prosopia.

II. დაშალეთ ტერმინები შემადგენელ ნაწილებად და თარგმნეთ:

1. Adenitis. 2. Aetiologia. 3. Logopaedia. 4. gastralgia. 5. Lumbalgia. 6. Apathia. 7. Sympathia. 8. Antipathia. 9. Pathologia. 10. Capillaropathia. 11. Arthritis. 12. Arthrosis. 13. Endocardium. 14. Pericardium. 15. Endocarditis. 16. Osteoma. 17. Periosteum. 18. Synostosis. 19. Chondritis. 20.Synchondrosis. 21. Syndesmosis. 22. Syndesmologia. 23. Cystoma. 24. Cholecystis. 25. Acholia. 26. Cholecystopathia. 27. Osteochondrosis. 28. Osteoarthritis. 29. angiologia. 30. Angioma. 31. Angiomatosis. 32. Cholangitis. 33. Thrombophlebitis. 34. Phlebolithus. 35. Phlebectasia. 36.Gastroectasia. 37. Capillarectasia. 38. Laryngostenosis. 39. Stenocardia. 40. Epidermis. 41. Dermatologia. 42. Dermatitis. 43. Gerontologia. 44. Geriatria. 45. Paediatria. 46. Paediater. 47. Therapia. 48. Psychotherapia. 49. Physiologia. 50. Apophysis. 51. Diaphysis. 52. Atelostomia. 53. Atelocrania. 54. Retinopathia.

III. შეადგინეთ ტერმინები:

1. სახსრის ანთება. 2. საშარდე ბუშტის ანთება. 3. ნაღვლის ბუშტის ანთება. 4. აორტის ტკივილი. 5. სახსრის ტკივილი. 6. თავის ტკივილი. 7. ძვლების დაავადება. 8. გულის დაავადება. 9. სისხლძარღვთა დაავადება. 10. ადამიანის შემსწავლელი მეცნიერება. 11. მედიცინის დარგი, რომელიც შეისწავლის გულისა და სისხლძარღვთა დაავადებებს. 12. სპეციალისტი, რომელიც შეისწავლის ადამიანს. 13. კანის დაავადებათა ექიმი-სპეციალისტი. 14. სისხლძარღვთა ანთება.

15. ხრტილოვანი ქსოვილის სიმსივნე. 16. საშარდე ბუშტის დათვალიერება სპეციალური ინსტრუმენტით. 17. კანის ჩირქოვანი დაავადება. 18. ბრონქების გაგანიერება. 19. კუჭის გაგანიერება. 20. სისხლძარღვთა გაგანიერება. 21. მოძღვრება ტუბერკულოზზე და მისი მკურნალობა. 22. მოძღვრება ბავშვთა დაავადებებზე და მათი მკურნალობა. 23. მოძღვრება სანდაზმულთა დაავადებებზე და მათი მკურნალობა. 24. მოძღვრება ფსიქიკურ დაავადებებზე და მათი მკურნალობა. 25. მზის სხივებით მკურნალობა. 26. მცენარეებით (phyton) მკურნალობა. 27. ტრაქეის შევიწროება. 28. მრავალი სახსრის ანთება.

ნაწილი II

N	ბერძნული სიტყვები	ტერმინოელემენტები
1	cytus - უჯრედი	
2	erythros - წითელი	
3	glycys (glykys) -ტკბილი	
4	leucos - თეთრი	
5	phagos - შთანმთქმელი	-phagia - შთანთქმა, ყლაპვა
6	haema (haematos) - სისხლი	-aemia - სისხლის მდგომარეობა
7	hydor (hydr) - წყალი	
8	lipos - ცხიმი	
9	penia - სიღარიბე, ნაკლებობა, უკმარისობა	-penia - უკმარისობა
10	poiesis - შექმნა, წარმოქმნა	-poesis - წარმოქმნა
11	stasis - უძრავად დგომა, შეჩერება, ჩადგომა	
12	gramma - ჩანაწერი	-gramma - ორგანოს მუშაობის გრაფიკული გამოსახულება
13	gtapho - ვწერ, ჩავწერ	-graphia - ორგანოს კვლევის მეთოდი ა. ფოტოგრაფირება, ბ. ტონების რეგისტრაცია

14	scopeo - ვუყურებ	-scopia - ორგანოს შიდა კედლის დათვალიერება სპეციალური ინსტრუმენტით
15	opsis - მხედველობა	-opsia - დანახვა, დათვალიერება
		-opia - გამოკვლევა
16	mys (myos) - კუნთი	
17	histos - ქსოვილი	
18	scleros - მაგარი, მკერივი	-sclerosis - ავადმყოფური გამკვრივება (ქსოვილებისა და ორგანოების)
19	nephros - თირკმელი	
20	pyelos - თირკმლის მენჯი	
21	uron - შარდი	-uria - შარდის შემადგენლობა, გამოყოფის მდგომარეობა
22	lithos - ქვა	
23	stoma (stomatos) - პირი, შესავალი	-stomia - ხელოვნური ხვრელის შექმნა ოპერაციის საშუალებით
24	crino - გამოვყოფ	
25	colon - მსხვილი ნაწლავი	
26	ptosis - დაწევა	-ptosis - ორგანოს დაწევა
27	enteron - ა. ნაწლავი. ბ. წვრილი ნაწლავი	
28	lysis - დაშლა, რღვევა, გათავისუფლება	-lysis - ა). დაშლა, რღვევა, ბ). ნაწიბურისაგან გათავისუფლება, გ). სპაზმის მოხსნა

სავარჯიშო:

I. დაასრულეთ ტერმინები:

1. მოძღვრება სიბერეზე - ...logia. 2. ძვლის ტვინის უჯრედი - myelo.... 3. ბაქტერიების, უცხო სხეულებისა და სხვა უჯრედების შთანმთქმელი - ...cyti. 4. გაძნელებული ყლაპვა - dys... 5. ქსოვილის უჯრედები - histo... 6. წითელი უჯრედი - ...cytus. 7. სისხლის წითელი უჯრედების რაოდენობის მომატება - ...cytosis. 8. სისხლში შაქრის შემცველობის რაოდენობის მომატება - ...aemia. 9. შაქრის გამოყოფა შარდთან ერთად - ...suria. 10. ავადმყოფის მკურნალობა თავისივე სისხლის გადასხმით - auto... therapia. 11. სისხლში ბაქტერიების შეჭრა - bacteri.... 12. სისხლის გაწყალება - ...aemia. 13. სისხლით წარმოშობილი - ...genes. 14. წყლით მკურნალობა - ...therapia. 15. სახსრის წყალმანკი - ...arthrosis. 16. სისხლში ლიმფოციტების რაოდენობის შემცირება - lympbo.... 17. სისხლში ნეიტროფილების არასაკმაო რაოდენობა - neutro... 18. გულის გათავისუფლება ნაწიბურებისაგან ოპერაციის გზით - cardio... 19. სპაზმების მომხსნელი - spasmo... 20. შარდის წარმოქმნის პროცესი - uro... 21. სისხლქნის შეჩერება - haemo... 22. კუნთების მუშაობის გრაფიკული გამოსახულება - myo... 23. საშარდე გზების რენტგენოგრაფია - uro... 24. ნაღვლის ბუშტის რენტგენოგრაფია - cholecysto... 25. სწორი ნაწლავის დათვალიერება სპეციალური ინსტრუმენტით - recto... 26. თვალის ფსკერის დათვალიერება სპეციალური ინსტრუმენტით - ophthalmo... 27. შარდის ბუშტის შიდა ზედაპირის დათვალიერება სპეციალური ინსტრუმენტით - cysto... 28. საგნების ყვითელ ფერად დანახვა - xanth... 29. გვამის გამოკვლევა სიკვდილის მიზეზის დადგენის მიზნით - aut... 30. ანატომიის ნაწილი, რომელიც შეისწავლის კუნთებს - ...logia. 31. კუნთების დაავადება - ..pathia. 32. კუნთოვანი ქსოვილის სიმსივნე - ...oma. 33. საშვილოსნოს კედლის კუნთოვანი შრე - ...metrium. 34. კუნთის ტკივილი - ...algia. 35. მოძღვრება ორგანიზმის ქსოვილთა შესახებ - ...logia. 36. სხეულის ქსოვილთა წარმოქმნა და განვითარება - ...genesis. 37. თირკმლის გამკვრივება - nephro... 38. არტერიის კედლების გამკვრივება - athero... 39. თირკმლის ამოკვეთა - ...ectomia. 40. თირკმლის ანთება - ...itis. 41. თირკმლების დაავადება - ...pathia. 42. თირკმლის დაწევა - ...ptosis. 43. თირკმლის მენჯის ანთება - ...itis. 44. თირკმლისა და თირკმლის მენჯის ერთდროული ანთება - ...nephritis. 45. თირკმლის მენჯის გაგანიერება - ...ectasia. 46. შარდის გამოყოფის შემცირება - olig... 47. შარდში ბაქტერიების არსებობა - bacteri... 48. ნაღველკენჭოვანი დაავადება - chole... iasis. 49. მსხვილ ნაწლავზე ფისტულის შექმნა (ოპერაციის გზით) - colo... 50. კუჭისა და მსხვილი ნაწლავის შეერთება - gastrocolo... 51. ქუთუთოს დაწევა ტრავმის შედეგად - blephar... traumatica. 52. სანერწყვე ჯირკვლებში ქვების წარმოშობა - sialo... iasis.

II. დაშალეთ ტერმინები შემადგენელ ნაწილებად და თარგმნეთ:

1. Granulocytus. 2. Cytodiagnostica. 3. Phagocytus. 4. Phagocytosis. 5. Aphagia. 6. Erythema. 7. Erythropoësis. 8. Laucoderma. 9. Leucocytus. 10. Leukaemia. 11. Glykaemia. 12. Glycolysis. 13. Glycerinum. 14. Corglyconum. 15. Macrophagus. 16. Anaemia. 17. Haemotherapia. 18. Hypoglykaemia. 19. Hydraemia. 20. Hydrotherapia. 21. Lipaemia. 22. Lipoma. 23. Thrombopenia. 24. Leucopenia. 25. Haemolysis. 26. Haemolyticus. 27. Spasmolyticus. 28. Hydrolysis. 29. Erythropoësis. 30. Leucopoësis. 31. Metastasis. 32. Remedia haemostatica. 33. Hyperglykaemia. 34. Roentgenogramma. 35. Encephalogramma. 36. Roentgenographia. 37. Electroencephalographia. 38. Myogramma. 39. Bronchographia. 40. Bronchoscopia. 41. Esophagoscopia. 42. Cytoscopia. 43. Achromatopsia. 44. Biopsia. 45. Myositis. 46. Myocardiopathia. 47. Myocarditis. 48. myoma. 49. Adenomyoma. 50. Histocytus. 51. Histolysis. 52. Histologia. 53. Cardiosclerosis. 54. Phlebosclerosis. 55. Nephritis. 56. Pyelonephritis. 57. Pyelitis. 58. Pyelocystitis. 59. Pyelographia. 60. Urologia. 61. Urologus. 62. Anuria. 63. Dysuria. 64. Uropoëticus. 65. Haematuria. 66. Uraemia. 67. Urolithiasis. 68. Cholelithiasis. 69. Phlebolithus. 70. Anastomosis. 71. Stomatologus. 72. Gastrostomia. 73. Choledochostomia. 74. Blepharoptosis totalis, partialis, traumatica. 75. Xanthopsia. 76. Erythropsia.

III. შეადგინეთ ტერმინები:

1. სისხლის გათეთრება. 2. სისხლის მოწამვლა (toxicon - შხამი). 3. სისხლში ნაღველის შერევა. 4. ცხიმის მომატება სისხლში. 5. ერითროციტების ნაკლებობა. 6. ლევკოციტების ნაკლებობა. 7. სისხლის დაშლის პროცესი. 8. ნერვის გათავისუფლება ნაწიბურებისაგან. 9. ერითროციტების წარმოქმნა. 10. სისხლძარღვთა რენტგენოგრაფია. 11. შარდის ბუშტის რენტგენოგრაფია. 12. გულის ტონების (phone - ხმა) რეგისტრაცია. 13. ხორხის დათვალიერება სპეციალური ინსტრუმენტით. 14. კუჭის დათვალიერება სპეციალური ინსტრუმენტით. 15. ბრტერიების კედლების გამკვრივება. 16. ვენების კედლების გამკვრივება. 17. ფილტვების გამკვრივება. 18. შარდთან ერთად ჩირქის გამოყოფა. 19. კუჭზე ხელოვნური ფისტულის შექმნა. 20. თირკმელზე ხელოვნური ფისტულის შექმნა. 21. ქუთუთოს ტოტალური დაწევა. 22. ქუთუთოს ნაწილობრივი დაწევა. 23. საგნების წითლად დანახვა.

ნაწილი III

N	ბერძნული სიტყვები	ტერმინოელემენტები
1	crino - გამოვყოფ	
2	colon - მსხვილი ნაწლავი	
3	enteron - ა. ნაწლავი, ბ. წვრილი ნაწლავი	
4	ptosis - დაწევა, დავარდნა, დაცემა	-ptosis - ორგანოს დაწევა
5	pexis - მიმაგრება	-pexia - ფიქსაცია, მიმაგრება ოპერაციის საშუალებით
6	tome - გაპობა, გაკვეთა	-tomia -გაკვეთა, ორგანოს გაკვეთა
		-ectomia- ამოკვეთა, ორგანოს ნაწილობრივი ან მთლიანი ამოკვეთა
7	monos - ერთადერთი	
8	polys - მრავალრიცხოვანი	
9	pas, pan - მთელი	
10	ophthalmo - თვალი	
11	rhis (hinos) - ცხვირი	
12	us (otos) - ყური	
13	trophe - კვება, საკვები	trophia - ქსოვილთა (ორგანოთა) კვება
14	autos - თვით, თავად	
15	allos - სხვა	
16	heteros - სხვა, სხვანაირი, საპირისპირო, განსხვავებული	

17	homeos (homos) - ერთგვარი, მსგავსი	
18	ergon - მოქმედება, მუშაობა	-ergia - ა. მოქმედება, ბ. ორგანიზმის რეაქტიულობა
19	genos - სქესი, გვარი, წარმომავლობა	-genesis - შექმნა, წარმოქმნა, წარმოშობა
		-genes - ა. გამომწვევი, წარმომშობი; ბ. გამოწვეული, წარმოშობილი
20	tonos - დაძაბულობა	-tonia - ქსოვილებისა და სისხძარღვების ტონუსი, დაძაბულობა
21	thermos - თბილი	-thermia - გათბობა, გახურება
22	morphe - ფორმა, სახე	
23	dromos - სირბილი, სვლა	
24	dynamis - ძალა	
25	dacryo - ცრემლი, საცრემლე	

სავარჯიშო:

I. დაასრულეთ ტერმინები:

1. შინაგანი სეკრეციის ჯირკვლების მოქმედების დარღვევით გამოწვეული დაავადება - ... pathia. 2. მოძღვრება შინაგანი სეკრეციის ჯირკვლების შესახებ - endo... logia. 3. კუჭისა და წვრილი ნაწლავების ანთება - ...itis. 4. მედიცინის დარგი, რომელიც შეისწავლის კუჭ-ნაწლავის აგებულებას, დაავადებებსა და მათ მკურნალობას - ...logia. 5. კუჭისა და წვრილი ნაწლავის ოპერაციული შეერთება ანასტომოზის საშუალებით - ...stomia. 6. მსხვილ ნაწლავზე ფისტულის შექმნა (ოპერაციის საშუალებით) - ...stomia. 7. მსხვილი ნაწლავის დაწევა - ...ptosis. 8. შინაგანი ორგანოების დაწევა - splanchno... 9. გადაადგილებული საშვილოსნოს ფიქსაცია - hystero... 10. გულის პერანგის გაკვეთა - pericardio... 11. ტრაქეის გაკვეთა - tracheo...

12.ჭიანაწლავის ამოკვეთა - append... 13.თირკმლის ამოკვეთა - nephr... 14. ფილტვის წილის ამოკვეთა - lob... 15. მხოლოდ ერთი სახსრის ანთება - ...arthritis. 16. მრავალი სახსრის ანთება - ...arthritis. 17. ყველა სახსრის ანთება - ...arthritis. 18. მარტოობის აკვიატებული შიში - ...phobia. 19. რამდენიმე ნერვის ერთდროული ანთება - ...neuritis. 20. გადამდები დაავადება, რომელიც მოიცავს ქვეყნის დიდ ნაწილს (ან მთელ ქვეყანას) - ...demia. 21. მოძღვრება თვალის შესახებ (აგებულება, დაავადება, მკურნალობა) - ...logia. 22. თვალის ყველა გარსის (მთელი თვალის) ანთება - pan... itis. 23. ცხვირის ლორწოვანი გარსის ანთება - ...itis. 24. ცხვირის პლასტიკური ოპერაცია - ...plastica. 25. ყურის შიდა ბედაპირის დათვალიერება სპეციალური ინსტრუმენტით - ...scopia. 26. ორგანოს ან ქსოვილის მოცულობითი გადიდება გადაჭარბებული კვებით - hyper... 27. უცხო სხეულების გადანერგვა - ...plastica. 28. ერთი ადამიანის ქსოვილთა ან ორგანოთა მეორისათვის გადანერგვა - ...plastica. 29. საკუთარი სისხლის შრატის გადასხმით მკურნალობა - ...serotherapia. 30. საკუთარი ქსოვილების გადანერგვა თვით ავადმყოფისათვის - ...plantatio. 31. ორგანიზმის დაქვეითებული რეაქტიულობა - hyp... 32. ორგანოთა ერთობლივი მუშაობის დარღვევა - dyssyn... 33. ექიმის მიზეზით მომხდარი - iatro... 34. ქსოვილთა ტონუსის დარღვევა - dys... 35. კუნთოვანი სისტემის ტონუსის დაქვეითება - mya... 36. უფორმო - a... us. 37. მეცნიერება, რომელიც შეისწავლის ადამიანის ბიოლოგიურ ბუნებას - ...logia. 38. ცალთვალიანობა - ...ophthalmia. 39. მხოლოდ ერთი ნერვის ანთება - ...neur...

II. დაშალეთ ტერმინები შემადგენელ ნაწილებად და თარგმნეთ:

1. Endocrinologus. 2. Pantocrinum. 3. Colitis. 4. Colostomia. 5. Gastroenterocolitis. 6. Enteritis. 7. Dysenteria. 8. Enteroptosis. 9. Nephroptosis. 10. Gastroptosis. 11. Cholecystopexia. 12. Esophagostomia. 13. Pelviotomia. 14. Osteotomia. 15. Gastrotomia. 16. Adenectomia. 17. Gastrectomia. 18. Nephrectomia. 19. Monoplegia. 20. Monomorphus. 21. Mononuclearis. 22. Polynuclearis. 23. Polymorphus. 24. Polymyositis. 25. Polyglandularis. 26. Panplegia. 27. Panophthalmitis. 28. Ophthalmoscopia. 29. Ophthalmologus. 30. Rhinoscopia. 31. Rhinoscleroma. 32. Otorhinolaryngologus. 33. Otosclerosis. 34. Otitis. 35. Dystrophia. 36. Osteodystrophia. 37. Autotropicus. 38. Autoinfectio. 39. Allergenum. 40. Autohaemotherapia. 41. Autopsia. 42. Allergia. 43. Synergia. 44. Chirurgia. 45. Heteromorphus. 46. Autogenes. 47. Heterogenes. 48. Homogenes. 49. Homolateralis. 50. Histogenes. 51. Histogenesis. 52. Hydrogenium. 53. Dystonia. 54. Solutio isotonica. 55. Tonometria. 56. Hypotonia. 57. Thermotherapia. 58. Thermoreceptor. 59. Monomorphus. 60. Polymorphus. 61. Metamorphosis. 62. Syndromum. 63. Adynamia. 64. Achillotendinitis. 65.

Monophthalmia congenita. 66. Retinopathia angiosclerotica. 67. Dacryocystectomia. 68. Hypertrophia pseudomuscularis. 69. Sialolithiasis.

III. შეადგინეთ ტერმინები:

1. ღვიძლის დაწევა. 2. მსხვილი ნაწლავის დაწევა. 3. ელენთის დაწევა. 4. ნაწლავების ფიქსაცია. 5. გულმკერდის ღრუს გაკვეთა. 6. მუცლის ღრუს (lapara - მუცელი) გაკვეთა. 7. ვენის გაკვეთა. 8. ნუშისებრი ჯირკვლების (tonsilla, ae f) ამოკვეთა. 9. ჩიყვის ამოკვეთა. 10. ელენთის ამოკვეთა. 11. ქსოვილთა კვების მოშლა. 12. ქსოვილთა არასაკმარისი კვება. 13. ორგანიზმის გაბლიერებული რეაქტიულობა. 14. ორგანოთა ერთობლივი მუშაობა. 15. ორგანიზმის შიგნით წარმოშობილი. 16. გარეგანი ფაქტორების ზემოქმედებით წარმოშობილი. 17. სისხლის წარმომქმნელი. 18. ცხვირში წარმოქმნილი. 19. ქსოვილთა და ორგანოთა დაძაბულობის შესუსტება. 20. არტერიული წნევის დაქვეითება. 21. არტერიული წნევის აწევა ნორმაზე მეტად. 22. ორგანიზმის გადახურება. 23. სხეულის ტემპერატურის დაცემა. 24. საცრემლე პარკის ამოკვეთა.

ნაწილი IV

N	ბერძნული სიტყვები	ტერმინოელემენტები
1	aner, andros - მამაკაცი	
2	spondylos - მალა	
3	myelos - ა. ზურგის ტვინი, ბ. ძვლის ტვინი	
4	polios - რუხი	
5	malacos - რბილი	-malacia - დარბილება
6	cephale (kephale) - თავი	
7	encephalon - თავის ტვინი	
8	macros - დიდი	
9	mesos - საშუალო	
10	micros - პატარა, მცირე	
11	philia - მიდრეკილება	-philia - მიდრეკილება, ლტოლვა
12	phobeo - მეშინია	-phobia - აკვიატებული

13	mykes - სოკო	-mycosis - მიკოზი, პათოგენური სოკოთი გამოწვეული დაავადება
		-mycinum - აწარმოებს ანტიბიოტიკების სახელწოდებებს
14	mneme - მეხსიერება	-mnesia - მეხსიერება, გახსენება
15	tropos - მიმართულება	
16	rrheo - დენა, მოედინება	-rrhoea - უხვი გამონადენი
17	rrheo - დენა, მოედინება	-rrhagia - სისხლდენა ორგანოდან
18	neuron - ნერვი	
19	psyche - სული	
20	hystera, metra- საშვილოსნო	
21	gyne (gynaecos) - ქალი	
22	pyr - სიცხე, ცხელი	
23	chroma (chromatos) - ფერი, შეფერილობა	

სავარჯიშო:

I. დაასრულეთ ტერმინები:

1. მალების ანთება - ...itis. 2. მალთაშუა სახსრების ანთება - ...arthritis. 3. ბურგის ტვინის ანთება - ...itis. 4. ძვლის ტვინის უჯრედი - ...cytus. 5. ბურგის ტვინის რუხი ნივთიერების ანთება - ...myelitis. 6. თავის ტვინის რუხი ნივთიერების ანთება - polio... 7. თავის ტკივილი - ...algia. 8. დიდთავა - ...cephalus. 9. პატარა თავიანი - ...cephalus. 10. არტერიის კედლების შუა ფენის ანთება - ...arteritis. 11. სიმაღლის აკვიატებული შიში - acro... 12. საზოგადოებაში გაწითლების შიში - erythro... 13. უჯრედის მიდრეკილება ძირითადი ფერებით შეფერილობისაკენ - baso... 14. პირის ღრუს ლორწოვანი გარსის სოკოვანი დაავადება - stomato... 15. ფრჩხილების სოკოვანი დაავადება - onycho... 16. მეხსიერების დაკარგვა - a... 17. მეხსიერების შესუსტება (დაქვეითება) - hypo... 18. დაავადების

მიზეზზე მოქმედი - aetio,.. 19. ჩირქდება თვალიდან - blenno... 20. სისხლდენა საშვილოსნოდან - metro... 21. სისხლდენა ცხვირიდან - rhino... 22. ნერვის ანთება - ...itis. 23. ნერვული სისტემის მკურნალობა ქირურგიული საშუალებით (ოპერაციით) - ...chirurgia. 24. ნერვის გათავისუფლება ნაწიბურისაგან - ...lysis. 25. მედიცინის დარგი, რომელიც სწავლობს ნერვული სისტემის დაავადებებს - ...pathologia. 26. მოძღვრება ფსიქიკურ დაავადებებსა და მათ მკურნალობაზე - ...iatria. 27. მკურნალობა ფსიქიკური წემოქმედების მეთოდით - ...therapia. 28. ფსიქიკური მიზეზებით გამოწვეული - ...genes. 29. ფსიქიკურ დაავადებათა ექიმი სპეციალისტი - ...iater. 30. მოძღვრება ფსიქიკის ნორმიდან გადახრილ პროცესებზე - ...pathologia. 31. მედიცინის დარგი, რომელიც შეისწავლის ქალურ დაავადებებს და მათი მკურნალობის მეთოდებს - ...logia. 32. სიცხის დამწევი საშუალებები - remedia anti... etica. 33. მაღალი სიცხით გამოწვეული - ...genes. 34. ფერების მიმართ სრული სიბრმავე - a... opsia. 35. საგნების ყვითლად დანახვა - xanth...

II. დაშალეთ ტერმინები შემადგენელ ნაწილებად და თარგმნეთ:

1. Anoxia. 2. Anoxaemia. 3. Andrologus. 4. Oxygenotherapia. 5. Spondylosis deformans. 6. Spondylotomia. 7. Myelographia. 8. Osteomyelitis. 9. Encephalomyelitis. 10. Polioencephalitis. 11. Encephalomalacia seu infarctus cerebri. 12. Macrocephalia. 13. Mesenterium. 14. Hydrocephalia. 15. Gynaecophobia. 16. Microorganismus. 17. Microbiologia. 18. Mesogastrium. 19. Hydrophilus. 20. Spasmophilia. 21. Photophobia. 22. Hydrophobia. 23. Monophobia. 24. Toxicophobia. 25. Erythromycinum. 26. Mycosis. 27. Pharyngomycosis. 28. Otomycosis. 29. Anamnesis. 30. Catamnesis. 31. Amnesia. 32. Virus dermatotropum. 33. Curatio aetiotropa. 34. Otorrhoea. 35. Bronchorrhoea. 36. Galactorrhoea. 37. Haemorrhagia. 38. Capillaropathia haemorrhagica. 39. Gastrorrhagia. 40. Psychologia. 41. Psychiatria. 42. Psychotherapia. 43. Endometrium. 44. Perimetrium. 45. Parametrium. 46. Endometritis. 47. Perimetritis. 48. Parametritis. 49. Hysteroptosis. 50. Hysterectomia. 51. Hysterographia. 52. Hysteropexia. 53. Gynaecologia. 54. Gynaecologus. 55. Antipyrinum. 56. Amidopyrinum. 57. Chromatinum. 58. chromosoma. 59. Andrologia

III. შეადგინეთ ტერმინები:

1. ბურგის ქვინის დარბილება. 2. ძვლების დარბილება. 3. თავის ქვინის დარბილება. 4. სისხლდენისკენ მიდრეკილება. 5. კრუნჩხვებისადმი მიდრეკილება (spasmos - კრუნჩხვები). 6. წყლის შიში (ცოფი). 7. გულის ტკივილის აკვიატებული შიში. 8. ფილტვების სოკოვანი დაავადება (pneumon - ფილტვი). 9. კანის სოკოვანი დაავადება. 10. ბრონქების სოკოვანი დაავადება. 11. კანის ცხიმის გამოყოფის ავადმყოფური გაძლიერება (sebum, i n - ცხიმი). 12. სისხლდენა თირკმლიდან. 13. სისხლდენა ნაწლავებიდან.

ნაწილი V

N	ბერძნული სიტყვები	ტერმინოელემენტები
1	sthenos - ძალა	-sthenia - ძალა
2	plastike - პლასტიკა, ძერწვა	-plastica - ორგანოს ფორმისა და ფუნქციის ოპერაციული აღდგენა
3	plege - დარტყმა, დამბლა	-plegia - დამბლა
4	chylos - წვენი ა. რძისებრი, ბ. კუჭის	
5	odus (odontos) - კბილი	
6	oma - (სუფიქსი): ა. სიმსივნე, ბ. ბირთვისებრი წარმონაქმნი	
7	pneumon - ფილტვი	
8	pyon - ჩირქი	
9	kinesis - მოძრაობა	
10	thrombos - კოლტი, შენადედი (სისხლისა)	
11	toxicos - შხამიანი	
12	mania - სიგიჟე, უგონობა	-mania - ავადმყოფური ლტოლვა
13	rhaphe - ნაკერი	-rrhapia - გაკერვა
14	pepsis - საკვების მონელება	-pepsia - საკვების მონელება
15	sepsis - დაჩირქება	
16	splanchnon - შინაგანი ორგანო	
17	lympha - ლიმფა	
18	phone - ხმა, ბგერა	
19	phyton - მცენარე	
20	metron - გაზომვა	

21	oligos - მცირე
22	acros - კიდური, ზედა (acron - კიდე)
23	blepharon - ქუთუთო
24	bradys - ნელი, შენელებული
25	tachys - ჩქარი
26	acne - ფერიმჭამელა, კვანძოვანი გამონაყარი

სავარჯიშო:

I. დაასრულეთ ტერმინები:

1. ნერვული სისტემის სისუსტე - neura... 2. მხედველობის სისუსტე (გადაღლის შედეგად) - an... 3. ხორხის პლასტიკური ოპერაცია - laryngo... 4. ძვლის ალდგენითი ოპერაცია - osteo... 5. ერთი კიდურის დამბლა - mono... 6. მთელი სხეულის დამბლა - pan... 7. კუჭის წვენის არგამოყოფა - a... 8. კუჭის წვენის დაქვეითებული სეკრეცია - hypo... 9. კბილის სიმსივნე - ...-oma. 10. კბილის ტკივილი - ...algia. 11. კბილებიდან განვითარებული - ...genes. 12. პერიოდონტის (კბილის ფესვის ზედა შრის) ანთება - peri.. itis. 13. მოძღვრება სიმსივნეებზე - ...logia. 14. ნერვული ქსოვილების სიმსივნე - neur... 15. ლიმფურ ძარღვთა სიმსივნე - lymphangi... 16. ფილტვის ამოკვეთა - ...ectomia. 17. ფილტვების დაავადება - ...pathia. 18. საშვილოსნოში ჩირქის დაგროვება - ...metra. 19. კანის ჩირქოვანი დაავადება - ...dermia. 20. ჩირქმბადი - ...genes. 21. შენელებული მოძრაობა - brady... 22. გაძლიერებული მოძრაობა (უნებლიე) - hyper... 23. უძრაობა - a... 24. არტერიის ანთება თრომბითურთ - ...arteriitis. 25. ვენის ანთება თრომბითურთ - ...phlebitis. 26. მყესის გაკერვა - tendo... 27. საკვების მონელების დარღვევა - dys... 28. ჩირქსაწინააღმდეგო - anti... 29. მოძღვრება შინაგან ორგანოებზე - ...logia. 30. ლიმფურ ძარღვთა გაფართოება - ...angictasia. 31. ლიმფურ სისხლძარღვთა სიმსივნე - lymph... 32. ხმის დაკარგვა - a... ia. 33. მცენარეებით მკურნალობა - phyto... 34. სისხლქენის შედეგად ორგანიზმში სისხლის შემცირება - ...aemia. 35. კიდურების არანორმალური გაზრდა - ...magalia. 36. ქუთუთოს ანთება - ...itis. 37. გულის მუშაობის შენელება - ...cardia. 38. გულის მუშაობის აჩქარება - ...cardia. 39. ქუთუთოს პლასტიკური ოპერაცია - ...plastica. 40. ქუთუთოს კიდის მარგივი ანთება ანუ ქერტლიანი ბლეფარიტი - ...itis simplex seu squamosa. 41. ვარდისფერი ფერიმჭამელა - ...rosacea.

II. დაშალეთ ტერმინები შემადგენელ ნაწილებად და თარგმნეთ:

1. Psychasthenia. 2. Asthenicus. 3. Rhinoplastica. 4. Alloplastica. 5. Autoplastica. 6. Remedia neuroplegica. 7. Hemiplegia. 8. Achylia. 9. Chylothorax. 10. Odontitis. 11. Odontolithus. 12. Odontologia. 13. Oncologus. 14. Oncologia. 15. Chondroma. 16. Haematoma. 17. Lipoma. 18. Sarcoma. 19. Dyskinesia. 20. Akinesia. 21. Kinesitherapia. 22. Thrombophlebitis. 23. Photophobia. 24. Prothrombinum. 25. Thrombopenia. 26. Toxaemia. 27. Toxicologia. 28. Autointoxicatio. 29. Narcomania. 30. Dipsomania. 31. Cleptomania. 32. Blepharorrhaphia. 33. Blepharoptosis. 34. Pepsinum. 35. Asepticus. 36. Splanchnoptosis. 37. Splanchnicus. 38. Lymphadenitis. 39. Lymphaticus. 40. Phonocardiogramma. 41. Phytotherapia. 42. Dynamometria. 43. Spirometria. 44. Audiometria. 45. Oligodynamicus. 46. Oliguria. 47. Acrophobia. 48. Bradykinesia. 49. Tachypnoë. 50. Dyspepsia. 51. Septicopyaemia. 52. Bradyuria. 53. Blepharospasmus. 54. Tachyphagia. 55. Acne rosacea. 56. Acne ciliaris. 57. Acne conjunctivitis.

III. შეადგინეთ ტერმინები:

1. საერთო სისუსტე. 2. ნერვული სისტემის სისუსტე. 3. ყურის ალდგენითი ოპერაცია. 4. ავადმყოფისათვის საკუთარ ქსოვილთა გადანერგვა. 5. შარდის ბუშტის დამბლა. 6. თვალის დამბლა. 7. ნაწლავის გაკერვა. 8. კუჭის გაკერვა. 9. უნებლიე ქურდობა. 10. სისხლის ჩირქოვანი მოწამვლა. 11. ქუთუთოს დამბლა. 12. ხმის დაკარგვა. 13. ალკოჰოლისადმი ავადმყოფური ლტოლვა. 14. ვენის ანთება თრომბითურთ. 15. ლიმფური ჯირკვლების ანთება.

ერთი და იმავე ცნების გადმოსაცემად ტოპოგრაფიულ ანატომიასა და ოპერაციულ ქირურგიაში გამოიყენება ლათინური წარმომავლობის ტერმინი, კლინიკაში კი - ბერძნული, შევადაროთ ეს ტერმინები:

sclerosis vasorum cerebri - თავის ტვინის სისხლძარღვთა კედლების გამყარება. თავის ტვინი - cerebrum, i n და სისხლძარღვი - vas, vasis n ლათინური სიტყვებია, sclerosis - გამკვრივება, გამყარება კი ბერძნულია. ამ ცნებას სრულად გამოხატავს კლინიკაში გამოყენებული angioencephalosclerosis. ეს ტერმინი სამი ბერძნული სიტყვის ფუძეებისაგან შედგება: angion - სისხლძარღვი, encephalon - თავის ტვინი და sclerosis - გამყარება.

ე.ი. sclerosis vasorum cerebri იგივეა, რაც angioencephalosclerosis.
ასევე: tumor ossis იგივეა, რაც osteoma - ძვლის სიმსივნე.
inflamatio musculorum იგივეა, რაც myositis - კუნთების ანთება.
resectio ventriculi იგივეა, რაც gastrectomia - კუჭის ამოკვეთა.

სავარჯიშო:

I. გაარკვიეთ ტერმინის შემადგენელი კომპონენტები ბერძნულია თუ ლათინური და თარგმნეთ ქართულად:

ა) 1.Inflamatio cerebri seu encephalitis. 2.Sectio venae seu phlebotomia. 3.Inflamatio cavi nasalis seu rhinitis. 4.Resectio ventriculi partialis seu gastrectomia partialis. 5.Tumor renis seu nephroma. 6.Dilatatio venarum seu phlebectasia. 7. Depressio uteri seu hysteroptosis. 8.Fixatio uteri seu hysteropexia. 9. Infarctus cerebri seu encephalomalacia.

ბ) 1.Hepatoma malignum seu carcinoma hepatocellulare. 2.Laparotomia seu sectio abdominis. 3.Osteoma seu tumor ossis. 4.Hydrophobia seu rabies. 5.Myoma seu tumor textus musculosi. 6.Melanoma seu tumor cutis niger aut fuscus.

III. თარგმნეთ წინადადებები: ამოიწერეთ კლინიკური ტერმინები, დაშალეთ შემადგენელ ნაწილებად და ახსენით მათი მნიშვნელობა:

1.Leucocytus est cellula sanguinis alba, erythrocytus - cellula rubra. 2.Oncologia est disciplina qui studet tumores. 3.Sarcoma est tumor tellae conjunctivae malignus. 4.Sectio ossis aliter vocatur osteotomia. 5.Tumor carnis et ossis malignus nominatur osteosarcoma. 6.Chirurgus per operationem et chemiotherapiam curat ulcus ventriculi malignisatum.

HIPPOCRATIS
JUSJURANDUM

Apollinem medicum et Aesculapium, Hygiamque et Panaceam juro, deos deasque omnes testes citans, mepto viribus et iudicio meo hoc jusjurandum, et hanc stipulationem plene praestaturum.

Illum nempe perentum meorum loco habiturum spondeo: qui me artem istam docuit, eique alimenta impertiturum, et quibuscumque opus habuerit suppeditaturum: ab eo prognatos pro germanis fratribus reputaturum. Artem hanc medicam si addiscere defideraverint absque mercede et cautione edocturum. Praeceptionum narrationum, cunctaeque reliquae disciplinae cum meos et praeceptoris mei liberos, tum ceteros discipulos, qui scripto caverint et in legem medicam juraverint, participes facturum, aliorumque vero nemine. Victus etiam rationem pro virili et ingenio meo aegris salutarem praescripturum, a terniciosa vero et improba eosdem prohibiturum. Nullius praeterea precibus adductus mortiferum medicamentum cuiquam propinabo, neque huius rei consilium dabo. Pariter neque praegnanti mulieri pessum sub iinciam foetus corrumpendi gratis. Sed caste et sancte colam et vitam et artem meam. Imo ne quidem calculo laborantes incidam verum, hoc muneris peritis eius artis magistris permittam. In quascunque porro aedes pedem intulero, ad aegrotantium salute ingrediar, alienus ab omni iniuria voluntaria et corruptela tum alia, tum praesertim rebus veneréis in mulieribus aeque ac virilibus, liberorum item ac feruorum corporibus tractandis. Quaecunque; vero in vita hominum, sive medicinam factitans, sive non, vel videro, vel audivero quae in vulgus efferte non decet, ea reticebo nonsecus atque arcana fidei, meae commissa. Quod si igitur hocce jusjurandum fideliter servem, neque violem, contingat ut prospero successu tam in vita quam in arte mea fruar et gloriam immortalem ubi uis gentium consequar. Sin autem id transgrediar, et peierem, contraria hisce mihi eventant.

ჰიპოკრატეს ფიცი
HIPPOCRATIS
JUSJURANDUM
(შემოკლებული ვარიანტი)

Quod ad aegros attinet sanandos diaetam ipsis constituam pro facultate et iudicio meo commodam, omneque detrimentum et iniuriam ab eis prohibebo.

Neque vero ullius preces apud me adeo validae erunt, ut cuipiam venēnum sim propinatūrus neque etiam ad hanc rem consilium dabo.

Porro caste et sancte vitam et artem meam conservābo.

In quascumque autem domus ingrediar ob utilitātem aegrotantium intrābo, ab omnique iniuria voluntaria inferenda et corruptiōne abstinēbo.

Quaecumque vero inter curandum vidĕro aut audivĕro immo etiam ad medicandum non adhibĭtus in communi hominum vita cognovĕro, ea siquĭdem effere non contulĕrit, tacēbo et tamquam arcāna apud me continēbo.

ჰიპოკრატეს ფიცი
(V-VI ს.ს.ქრისტეს შობამდე)

ვფიცავ აპოლონ მკურნალსა, ასკლეპიოსსა, ჰიგიასა და პანაცეას და ყველა ღმერთსა და ქალღმერთს, მოწმეებად ვრაცხ რა მათ, რომ კეთილსინდისიერად, ჩემი ძალ-ღონისა და ჩემი მიხვედრილობის შესაბამისად აღვასრულო ქვემორე აღთქმა და წერილობითი ვალდებულება: ვინც შემასწავლა მკურნალობის ხელოვნება, ჩემი მშობლების თანასწორად მივიჩნიო იგი, გავუნაწილო მას ჩემი მონაგარი და საჭიროებისას შევეწიო გასაჭირში; მისი შთამომავალნი ჩემს ძმებად მივიღო, და ეს ხელოვნება, თუკი ისინი მის დაუფლებას მოისურვებენ, შევასწავლო უსასყიდლოდ და ყოველგვარი პირობის გარეშე; რჩევა-დარიგებანი, ზეპირი გაკვეთილები და ყოველივე დანარჩენი მოძღვრებისა, ვამცნო ჩემსა ძეთ, ძეთ ჩემი მასწავლებლისა და მოწაფეებსაც, რომელნიც შემკულნი არიან ვალდებულებითა და ფიცითა საექიმო კანონისდა კვალობაზე და არავის ვამცნო სხვას.

ჩემი ძალ-ღონისა და მიხვედრილობის შესაბამისად, მხოლოდ და მხოლოდ სასარგებლო განწესება დავუდგინო ავადმყოფს და ავერიდო ყოველგვარი ვნების მიყენებას და უსამართლობას, არ მივცე არც ერთ მთხოვნელს მომაკვდინებელი საშუალება და არცა გზა ვასწავლო ასეთი ზრახვის შესრულებისა; ასევე არ მივცე არც ერთ ქალს მუცლის მოსაშლელი პესარიუმი. სპეტაკად და უმწიკვლოდ მოვიხმარო ჩემი ცხოვრება და ჩემი ხელოვნება. რომელ სახლშიც შევიდე, მხოლოდ ავადმყოფის სასიკეთოდ შევალო ამ სახლის კარი, და არ იყოს გულსა ჩემსა წინაგანზომება, უმართებულობა და ავი სურვილი, მითუმეტეს ზრახვანი სამიჯნურონი ქალთა მიმართ და მუშაობის ნდომა კაცთა მიმართ, არცა ბაბაგთა და არცა მონათა მიმართ.

ოდეს მკურნალობის ჟამს - ან თუ სხვა დროს - ყური მოვკრა ანდა ვიხილო რაიმე კაცთა ცხოვრებიდან, რაც უნდა იქნეს გამჟღავნებული, საიდუმლოდ მივიჩნიო და არავის გავუმხილო იგი.

და მე, განუხრელად შემსრულებელსა ფიცისა, ბედნიერება მხვდეს ცხოვრებაში და ჩემს ხელოვნებაშიც, და მადიდონ კაცთა უკუნითი უკუნისამდე; ხოლო უკეთუ დავარღვიო ფიცი ანდა ცრუ აღთქმა დავდო, პირუკუ მომეგოს მე.

ჰიპოკრატეს ფიცი

(გადმოქართულებულ-გათანამედროვებული პროფესორ რ. შენგელიას მიერ)

ვფიცავ მაღალ ღმერთს და პირობას ვდებ აპოლონის, ასკლეპიოსის, ჰიგიას, პანაცეას, მედეას და ყველა პირველქმნილის სახელის წინაშე, რომ პატიოსნად, ჩემი ძალისა და შესაძლებლობების შესაბამისად შევასრულებ ამ ფიცს.

როგორც ჩემს მშობლებს, ისე ვცემ პატივს იმათ, ვინც სააქიმო ხელოვნება შემასწავლა: გასაჭირში გვერდით დავუდგები, არაფერს დავიშურებ მათთვის.

ძმებად ვიგულებ ჩემი მასწავლებლების შთამომავლებს და თუ ისინი მოისურვებენ, უანგაროდ გავუზიარებ მათ ჩემს ცოდნას.

დარიგებებს, ზეპირ გაკვეთილებსა და ყველა სხვა სწავლებას სრულად გადავცემ მხოლოდ ჩემს მოწაფეებს, რომლებიც შეკრულნი არიან ჩემთან ფიცითა და ვალდებულებით მილებული წესის თანახმად. ჩემი ძალებისა და ცოდნის სრული გამოყენებით ვუმკურნალებ ავადმყოფს, დავიცავ მას ყოველგვარი ვნებისა და უსამართლო მოპყრობისაგან.

ვერავინ მიილებს ჩემი ხელიდან მომაკვდინებელ საშუალებას და არც არავის ვასწავლი გზებს ავი განზრახვის გაკეთების მცდელობას. სპეტაკად და უმადლოდ წარვმართავ ჩემს ცხოვრებას და სრულყოფ ჩემს ხელოვნებას.

არასოდეს მოვკიდებ ხელს ისეთ საქმეს, რაშიც არა მაქვს სრულყოფილი ცოდნა და გამოცდილება.

ყველა სახლის კარს შევალებ ავადმყოფის სასარგებლოდ და შორს ვიქნები ყოველგვარი წინასწარგანზრახულისაგან - უმართებულოსაგან და დამღუპველისაგან; არ მექნება გულში რაიმე ქვენა გრძნობა.

ყველაფერს, დანახულსა და მოსმენილს ავადმყოფისაგან, რომლის გახმაურება ზიანს მოუტანს მას და მის სახელს, საიდუმლოდ შევინახავ.

დაე, ამ ფიცის ურღვევად შემსრულებელი, ვიყო ბედნიერი ცხოვრებაში და სრულქმნილი ხელოვნებაში. დიდება და პატივი არ მომაკლდეს ადამიანთა შორის სამარადჟამოდ.

დაე, ამ ფიცის დამრღვევსა და ცრუ ფიცის დამდებს, ყველაფერი პირუკუ მომსვლოდეს.

GAUDEAMUS
სტუდენტური ჰიმნი*

1. Gaudeamus igitur
Iuvenes dum sumus
Post iucundam iuventutem,
Post molestam senectutem
Nos habebit humus.

2. Ubi sunt, qui ante nos
In mundo fuere?
Vadite ad superos,
Transite ad inferos,
Quos si vis videre!

3. Vita nostra brevis est
Brevi finietur:
Venit mors velociter
Rapit nos atrociter,
Nemini parcetur.

4. Vivat academia!
Vivant professores!
Vivat membrum quolibet!
Vivant membra quaelibet.
Semper sint in flores!

5. Vivant omnes virgines
Graciles, formosae!
Vivant et mulieres,
Tenerae, amabiles,
Bonae, laboriosae!

6. Vivat et respublica
Et qui illam regunt!
Vivat nostra civitas,
Maecenatum caritas.
Qui nos hic protegunt!

7. Pereat tristitia!
Pereant dolores!
Pereat diabolus,
Quivis antiburchius
Atque irrisores!

გთავაზობთ სტუდენტური ჰიმნის ქართულ თარგმანს - რომელიც ეკუთვნის პროფ. აკაკი ურუშაძეს.

1. ვიხაროთ, ჭაბუკებო,
გული ვიდრე გვიცემს!
ყრმობის სიტკბო მალე წავა,
მძიმე სიბერეც გადავა,
ჩვენც მიგვიღებს მიწა.

2. კაცთ მოდგმა წინანდელი,
აქ რომ იყო ძველად,
ვერ იხილოთ ზესკნელში,
ვერც ქვესკნელ-გარესკნელში,
გაცამტვერდა ყველა.

---

*ტექსტის შექმნა მიეწერება ჰეიდელბერგის ან პარიზის უნივერსიტეტის სტუდენტებს (XII-XIV ს.ს.), მუსიკა შეთხზა ფლამანდიელმა კომპოზიტორმა ი. ოკენჰაიმმა.

Gaudeamus-ის ტექსტი პირველად დაბეჭდა 1776 წელს. 1781 წელს ჰიმნი გადაამუშავა პოეტმა კ. ფ. ქინდლებენმა და ამ სახით გახდა ივი პოპულარული.

3. სიცოცხლე ხანმოკლეა
წამიერად ჭკნება:
დაგვესხმის სიკვდილი თავს,
წარგვიგატაცებს კარგს და ავს,
ვინ გადაურჩება!

4. ვაშა, აკადემიას!
ვაშა, პროფესორებს!
ვაშა, ჩვენს სტუდენტობას,
ვაშა, ახალგაზრდობას,
ჰყვაოდეს ვით ფლორა!

5. გაუმარჯოს ქალწულებს,
კოხტებს, ლამაზმანებს,
ვაშა, ჩვენს მანდილოსნებს,
ნაზებს და პატიოსნებს,
ოჯახზე ბრუნავენ!

6. ვაშა, ჩვენს რესპუბლიკას,
ვაშა, ვინც მას მართავს!
გაუმარჯოს ჩვენს მიწას,
ვაშა, იმას, ვინც გვიცავს,
ვინც გვაფარებს ფრთათა!

7. შორს ჩვენგან მწუხარება,
კაცთმოძულეს - რისხვა!
შეირისხოს თვალთმაქცი,
ყოველი არაკაცი,
ვინც ჭაბუკებს ქირდავს!

AVE, MARIA!

Ave, Maria, gratia plena, Dominus Tecum!
Benedicta Tu in mulieribus et benedictus fructus ventris Tui Iesus.
Sancta Maria, Mater Dei, ora pro nobis, peccatoribus, nunc et in hora mortis nostrae.
Amen.

ლოცვის პირველი ნახევარი სახარებიდანაა, წარმოადგენს გაბრიელ მთავარანგელოზის მიმართვას ღვთისმშობლისადმი ხარების დღეს. ეს ლოცვა სიტყვასიტყვით ასე ითარგმნება:

გიხაროდენ, მიმადლებულო (მადლით აღსავსე) მარიამ, უფალი შენთანაა!

კურთხეული (დალოცვილი) ხარ შენ ქალებს შორის და კურთხეულია ნაყოფი მუცლისა შენისა - იესო.

წმინდაო მარიამ, დედაო ღვთისა, ილოცე ჩვენთვის, ცოდვილთათვის, ახლა და ჟამსა სიკვდილისა ჩვენისასა.

ამინ.

Ave - გიხაროდენ წარმოადგენს ებრაული მისალმების "შალომ" - "გაიხარე" სიტყვასიტყვით თარგმანს (ასე ესალმებოდნენ ებრაელები ერთმანეთს). ლოცვა მთავრდება ებრაული სიტყვით Amen - ამინ, რაც ნიშნავს "ჭეშმარიტად", "მართლაც".

ქართულ მართლმადიდებლობაში კათოლიკეთა ამ ლოცვას შეესაბამება "გიხაროდენი".

ღვთისმშობელო ქალწულო, გიხაროდენ, მიმადლებულო მარიამ, უფალი შენთანაა!

კურთხეული ხარ შენ დედათა შორის და კურთხეულ არს ნაყოფი მუცლისა შენისა, რამეთუ მაცხოვარი გვიშევ სულთა ჩვენთა.

PATER NOSTER

"მამაო ჩვენო" ქრისტიანთა მთავარი ლოცვაა მამა ღმერთის მიმართ, რომელიც მაცხოვარმა ჩვენმა, უფალმა იესო ქრისტემ ასწავლა ადამიანებს (იხ. მათეს სახარება, VI).

Pater noster, Qui es in caelis, sanctificetur nomen Tuum.

Adveniat regnum Tuum;

Fiat voluntas Tua, sicut in caelis et in terra.

Panem nostrum cotidianum da nobis hodie;

Et dimitte nobis debita nostra, sicut et nos dimittimus debitoribus nostris.

Et ne nos inducas in tentationem, sed libera nos a malo.

Amen.

მამაო ჩვენო, რომელი ხარ ცათა შინა, წმიდა იყავნ სახელი შენი;

მოვიდინ სუფევა შენი;

იყავნ ნება შენი, ვითარცა ცათა შინა, ეგრეცა ქუეყანასა ზედა.

პური ჩვენი არსებისა მომეც ჩვენ დღეს.

და მომიტევენ ჩვენ თანანადებნი ჩვენნი, ვითარცა ჩვენ მივუტევებთ თანამდებთა მათ ჩვენთა.

და ნუ შემიყვანებ ჩვენ განსაცდელსა, არამედ მიხსენ ჩვენ ბოროტისაგან. ამინ.

დამატებითი ტექსტები

1. DE ABDOMINE

Corpus hominis e capite, trunco et membris constat. Abdomen, trunci pars, inter pectus et pelvim situm est. Regio abdominis dividitur in partes tres: epigastrium, mesogastrium, hypogastrium. Varii musculi cavum abdominis tegunt, ut musculus rectus abdominis, musculus externus, internus, transversus abdominis et ceteri. In cavo abdominis viscera locata sunt: hepar, stomachus, renes, lien, intestina et cetera. Morbi viscerum interdum aegre dignoscuntur.

2. DE OSSIBUS

Complexus ossium corporis sceleton vocatur. Forma et magnitudine ossa diversa sunt: distinguimus ossa longa, lata, brevia. Tibia est os longum, scapula - os latum, vertebra - os breve. In ossibus distinguimus corpus ossis et extremitates. Ossa inter se ligamentis et cartilagimibus iunguntur. In osse foramina nutritia sunt. Foramina nutritia ossium longorum plerumque in corpore ossis et in extremitatibus locata sunt.

3. DIVISIO PELVIS

Pelvis est cavum, quod inter columnam vertebrarum et membra inferiora locatur. Pelvis dividitur in pelvim maiorem et minorem, vel superiorem et inferiorem. Pelvis maior et pelvis minor linea innominata seiunguntur. Pelvis maior ultimis vertebris lumbalibus ossibus ilium et integumentis cutaneis abdominis limitatur. Pelvis minor osse sacro, ossibus coccygeis, ligamentis et musculis terminatur.

4. DE CRANIO

Sceleton capitis cranium nominatur. Cranium per atlantem cum columna vertebrali iungitur. Cranium dividitur in cranium cerebale, sive neurocranium, et cranium viscerale, sive splanchnocranium. Cranium cerebrale ex octo ossibus componitur: osse frontali, duobus ossibus temporalibus, duobus parietalibus, osse sphenoidali, ethmoidali. Cranium viscerale ossa quindecim formant: ossa palatina zygomatica, nasalia, lacrimalia, conchae nasales inferiores, vomer, mandibula, os hyoideum. Cavum cranii cerebralis per foramen occipitale magnum cum canale vertebrali communicatur. Suturis óssa cranii

iunguntur: suturae variae sunt: sutura coronalis, lambdoidea, sagittalis et ceterae. Ossa cranii immobilia sunt, mandibula solum mobilis est. Varii musculi cranium tegunt: musculi frontales, occipitales, auriculares, nasales, zygomatici, temporales. In ossibus cranii multa foramina et tubera observamus.

5. DE RENIBUS

Renes in regione lumborum in postriore parte ventris locati sunt. Ren dexter sub hepate, ren sinister sub liene siti sunt. Renibus urina secernitur. Cum renes sani sunt, urina limpida est. Inflammatio renis nephritis nominatur. Si sanguis aut pus in urina est, vel vesica, vel renes exulcerati sunt.

6. DE SECALI CORNUTO

Secale cornutum est fungulus, qui in spicis graminum, praecipue secalis, nascitur. Secali cornuto medici post partum sanguinis profluvium, sive haemorrhagiam, curant et contractionem uteri provocant. Pulvis et infusum Secalis cornuti in officinis ad remedia haemostatica adnumerantur.

7. DE RESPIRATIONE

Respirationis motus duplex est: inspiratio et exspiratio. Motu inspirationis aer in pulmones, qui dilatantur, per asperae arteriae ramos ingreditur. Motu exspirationis ex pulmonibus se contrahentibus egreditur. In inspiratione vesiculae loborum replentur aere. Per accessionem particularum Oxygenii ad sanguinem sanguis venosus in arteriosum mutatur.

8. STERNUM

Sternum e tribus partibus constat: parte superiore - manubrio, parte media - corpore sterni, parte inferiore - processu xiphoideo. Manubrium habet in margine superiore incisuram iugularem. Margo inferior manubrii et margo superior corporis angulum sterni formant. In margine corporis sterni incisurae costales sunt.

9. OS COCCYGIS

Coccyx, seu os coccygis, hominis adulti ex quattuor vertebris constat. Prima vertebra coccygis cornua coccygea habet. Cornua

coccygea per ligamenta cum cornibus sacralibus coniunguntur. Primae et secundae vertebrae habent etiam processus laterales, sed teriae et quartae habent formam subrotundam et minores primis sunt. Verte brae ossis coccygis processus spinosos et arcus non habent.

10. PULMONES

Pulmones, in cavo dextro et sinistro pectoris locati, maiorem partem cavi sinistri occupant. Pulmo dexter in tres lobos, pulmo sinister in duos lobos dividitur. Pulmones ex multis alveolis constant. Parietes alveolorum tegit rete vasorum sanguiferorum. Sub pulmonibus et corde diaphragma situm est, quod cavum pectoris a cavo abdominis seiungit. Ateriae circuli sanguĭnis minoris in pulmones sanguinem venosum afferunt.

11. PANCREAS

Pancreas in regione epigastrica iacet. Pancreas in caput cum processu uncinato, corpus et caudam dividitur. Corpus pancreatis habet tres facies: faciem anteriorem, posteriorem et inferiorem. In corpore et in cauda pancreatis insulae Langerhansi sunt. Insulae Langerhansi insulinum elaborant et in sanguinem secernunt. Insufficientia insulĭni in sanguine diabeten provocat.

ლათინური სენტენციები და გამოთქმები

A

1. **Ab ovo** - კვერცხიდან, დასაბამიდან
2. **Absens** - დაუსწრებლად
3. **Absente aegroto** - ავადმყოფის დაუსწრებლად
4. **Absorpta est mors in victoria** - გამარჯვებით დაითრგუნა სიკვდილი
5. **Absurdum** - უაზრობა, შეუსაბამობა
6. **Ad captum vulgi** - ხალხის გაგებით, ბრბოს აზრით
7. **Ad captandum vulgi** - ხალხის გულის მოსაგებად
8. **Ad finem** - ბოლომდე
9. **Ad initium** - დასაწყისისათვის
10. **Ad futuram memoriam** - მომავალი ხსოვნისათვის, სახსოვრად
11. **Ad gloriam** - დიდებისათვის
12. **Ad meliora tempora** - უკეთეს დროებამდე
13. **Ad modum** - მსგავსად, იმდაგვარად
14. **Ad multus annos** - მრავალი წლის განმავლობაში, კიდევ მრავალ წელს!
15. **Ad oculos** - თვალწინ, თვალსაჩინოდ
16. **Ad opus** - საქმისკენ! საქმისათვის
17. **Ad usum internum** - შიგნით სახმარად (მედიც.)
18. **Ad usum externum** - გარეგანი ხმარებისათვის (მედიც.)
19. **Aeternae veritates** - მარადიული ჭეშმარიტებანი
20. **Alia tempora** - სხვა დროა! (რაც გინახავს, ველარ ნახავ!)
21. **Aliena vitia in oculis habemus, a tergo nostra sunt** - სხვისი ნაკლი თვალწინა გვაქვს, საკუთარი - ზურგს უკან (სენეკა)
22. **Alit lectio ingenium** - კითხვა ჭკუა-გონებას ასაზრდოებს
23. **Alma mater** - მასაზრდოებელი დედა; უნივერსიტეტი
24. **Alter ego** - "ალტერ ეგო", მეორე "მე"
25. **Amabile opus** - საყვარელი საქმე
26. **Amantes sunt amentes** - მიჯნურნი შმაგნი არიან
27. **Amat victoria curam** - გამარჯვებას უყვარს ზრუნვა (კატ.)
28. **Amicus cognoscitur amore, more, ore, re** - მეგობარი შეიცნობა სიყვარულით, წნით, სახითა და საქმით
29. **Amicus Plato, sed magis amica veritas** - პლატონი მეგობარია, მაგრამ ჭეშმარიტება უფრო დიდი მეგობარია (არისტოტელე)
30. **Amor vincit omnia** - სიყვარული ყველაფერს ძლევს
31. **Anno Domini (a. D.)** - ქრისტეს დაბადების წელს, ჩვენი წელთაღრიცხვით
32. **Ante Christum natum (a. Chr. n.)** - ქრისტეს დაბადებამდე; ჩვენს წელთაღრიცხვამდე
33. **A priori** - იმთავითვე, ცდის გარეშე, დაუმტკიცებლად დასკვნის გამოტანა
34. **Arbor mala** - mala mala - ცუდი ხე - ცუდი ვაშლი

35. Ars amandi - სიყვარულის ხელოვნება
36. Artis est artem tegere - ხელოვნების ღირსებაა დაფაროს ხელოვნური
37. Ars longa, vita brevis est - ხელოვნება მარადიულია, სიცოცხლე - ხანმოკლე (ჰიპოკრატე)
38. Ars oratoria - ორატორული ხელოვნება
39. Atrium mortis - სიკვდილის კარიბჭე
40. Audaces fortuna adjuvat - audentes fortuna juvat - მამაცებს (გაბედულთ) ბედი ეხმარება
41. Audiatur et altera pars - მოსმენილი იქნას მეორე მხარეც
42. Auscultare disce, si nescis loqui- ისწავლე მოსმენა, თუ თქმა არ ძალგიძს
43. Aut bene, aut nihil - ან კარგი, ან არაფერი
44. Aut Caesar, aut nihil- ან კეისარი, ან არაფერი; ან ყველაფერი, ან არაფერი
45. Aut vincere, aut mori - ან გამარჯვება, ან სიკვდილი
46. Ave! - სალამი!
47. Ave Caesar imperator, morituri te salutant - მშვიდობა შენდა კეისარო, სასიკვდილოდ განწირულნი მოგესალმებიან (გლადიატორთა შებრძოლი რომის კოლიზიუმში)
48. Ave, Maria! - გიხაროდენ, მარიამ!

B

1. Bella res est mori pro patria - საამო საქმეა სამშობლოსათვის სიკვდილი
2. Bene dignoscitur, bene curatur - დიაგნოზის კარგად დასმა კარგი მკურნალობის საწინდარია
3. Bene qui latuit, bene vixit - ვინც შეუმჩნეველად იცხოვრა, კარგად იცხოვრა (ოვიდ.)
4. Bene valete! - კარგად (ჯანმრთელად) ბრძანდებოდეთ!
5. Bibamus - დავლიოთ, შევსვათ, მოვილხინოთ!
6. Bis dat, qui cito dat - ორგზის იძლევა, ვინც სწრაფად, დროულად იძლევა
7. Bis vincit, qui se vincit in victoria - ორგზის იმარჯვებს, ვინც საკუთარ თავსა სძლევს გამარჯვების ჟამს
8. Bonum est, quod secundum naturam est - კარგია, რაც ბუნებრივია
9. Bonus vir semper tiro est - კაცური კაცი მუდამ გულუბრყვილოა

C

1. Carpe diem - იხელთე დღე; გამოიყენე სიცოცხლის ყოველი წუთი (ჰორაციუსი)
2. Carpent tua poma nepotes - დაკრეფენ შენს ვაშლებს ნაშიერები

3. Castis omnia casta - უბიწოთათვის ყოველივე უბიწოა
4. Causa causalis - მიზეზთა მიზეზი, მთავარი მიზეზი
5. Cave! - რიდი იქონიე!
6. Cedant arma togae - დაე, იარაღმა ადგილი დაუთმოს ტოგას; დაე ომმა უკან დაიხიოს მშვიდობის წინაშე (ციცერონი)
7. Cessante causa cessat effectus-მიზეზის აღკვეთით შედეგიც აღიკვეთება
8. Charta non erubescit- ქაღალდი არ წითლდება, ქაღალდი ყველაფერს იტანს
9. Chirurgus mente prius et oculis agat, quam armata manu - დოსტაქარი ჯერ გონებით და თვალით მოქმედებს, შემდეგ - შეიარაღებული ხელით
10. Circulus vitiosus - მანკიერი წრე; ჯადოსნური წრე, გამოუვალი მდგომარეობა
11. Civitas Hippocratica - ჰიპოკრატეს ქვეყანა, ექიმთა სამყარო
12. Classicus scriptor - კლასიკოსი მწერალი
13. Cogito, ergo sum - ვაბროვნებ, მაშასადამე ვარსებობ (დეკარტი)
14. Compeste mentem - ალაგმე რისხვა; მოუხმე ჭკუას
15. Concordia res parvae crescunt, discordia maximae dilabuntur - თანხმობით მცირე საქმენი იზრდებიან, უთანხმოებით დიდნიც ნადგურდებიან
16. Consuetudo est altera natura - ჩვეულება მეორე ბუნებაა. ჩვეულება რჯულზე უმტკიცესია
17. Contra principia negantem disputari non potest - საფუძვლის უარმყოფელთან კამათი შეუძლებელია
18. Contra radionem - გონების, სალი აზრის წინააღმდეგ
19. Contra vim mortis non est medicamen in hortis - სიკვდილის ძალის წინააღმდეგ ბაღში არ არის წამალი, სიკვდილს წამალი ვერ უშველის
20. Contraria contrariis curantur, similia - similibus - საწინააღმდეგო - საწინააღმდეგოთი, მსგავსი მსგავსით იკურნება
21. Cui prodest malum? - ვის აბლევს ხელს ბოროტება?
22. Cujus regio, ejus religio - ვისიცაა სამეფო, მისივეა რწმენაც
23. Cujus regio, ejus lingua - ვისიცაა ქვეყანა, მისია ენაც
24. Cum tacent, clamant - როცა დუმან, ყვირიან (ციცერონი)
25. Cum tempore - დროულად
26. Curriculum vitae - ცხოვრების გზა, ბიოგრაფია
27. Custos morem - ზნეობის მცველი

D

1. De facto - ფაქტობრივად, სინამდვილეში
2. De jure - იურიდიულად, ფორმალურად, კანონის საფუძველზე
3. De gustibus non est disputandum - გემოვნების თაობაზე არ დავობენ (პლინიუს უმცროსი)

4. De mortuis aut bene aut nihil - მკვდრებზე ან კარგი, ან არაფერი
5. Dei gratia - ღვთის გულისათვის
6. Delirium tremens - თეთრი ცხელება (ალკოჰოლით გამოწვეული დაავადება)
7. Dementia praecox - ბავშვური ჭკუასუსტობა
8. Dementia senilis - მოხუცებულობის ჭკუასუსტობა
9. Dens sapientiae - სიბრძნის კბილი
10. Desunt inopiae multa, avaritiae omnia - სიღარიბეს ბევრი რამ აკლია, სიძუნწეს - ყველაფერი
11. Dictum, factum - ითქვა, გაკეთდა
12. Dimidium facti, qui coepit habet - ვინც დაიწყო, საქმის ნახევარი გააკეთა (ჰორაციუსი)
13. Divide et impera! - გათიშე და იბატონე!
14. Divinum humanitatis ministerium - ადამიანის ღვთაებრივი მსახური (ასე უწოდებენ საექიმო ხელოვნებას და საერთოდ მედიცინას)
15. Divinus humanitatis minister - ადამიანის ღვთაებრივი მსახური. ექიმი, მკურნალი
16. Dixi et animam levavi - ვთქვი და სული შევიმსუბუქე
17. Do ut des - გაბლევ, რათა მომცე
18. Doctus nemo nascitur - სწავლულად არავინ იბადება
19. Dolendi mobus, timendi non item - მწუხარებას მომა აქვს, შიშს - არა
20. Domi suae quilibet rex - საკუთარ სახლში ყოველი კაცი მეფეა
21. Domitrix omnium est pacientia - ყოველთვის მომთვინიერებელია მოთმინება
22. Domus propria - Domus optima-საკუთარი სახლი ყველა სახლზე უკეთესია
23. Donec eris felix, multos numerabis amicos - ვიდრე ბედნიერი იქნები, მრავალ მეგობარს მოითვლი (ოვიდიუსი)
24. Duae res longe sunt difficillimae - lexicon scribere et grammaticam - ორი საქმეა მეტისმეტად ძნელი: ლექსიკონისა და გრამატიკის დაწერა
25. Dulce et decòrum est pro patria mori - ტკბილია და დამამშვენებელი სამშობლოსათვის სიკვდილი (ჰორაციუსი)
26. Dum docemus, discimus - სანამ ვასწავლით, ჩვენც ვსწავლობთ
27. Dum fata sinunt, vivite laeti - სანამ ბედი ნებას გვთავთ, იცხოვრეთ მხიარულად (სენეკა)
28. Dum spiro, spero - სანამ ვსუნთქავ, ვიმედოვნებ
29. Dum tacent, clamant - სანამ დუმან, ყვირიან
30. Dum vivimus, vivamus - სანამ ვცოცხლობთ, ვიცოცხლოთ (ეპიკურელთა მოძღვრებიდან)
31. Duobus litigantibus tertius gaudet - როცა ორი დავობს, მესამეს უხარია
32. Dura lex, sed lex - კანონი მკაცრია, მაგრამ კანონია

E

1. **Ecantu avis dignoscitur** - ჩიგი გალობით გამოიცნობა
2. **Ede, bibe, lude** - ჭამე, სვი, მოილხინე
3. **Edimus, ut vivamus, non vivimus, ut edamus** - ვჭამთ, რათა ვიცოცხლოთ, ვცოცხლობთ არა იმიტომ, რომ ვჭამოთ
4. **Errare humanum est** - შეცდომა ადამიანურია
5. **Et fumus patriae dulcis** - სამშობლოს კვამლიც ტკბილია
6. **Ex aequo et bono** - სამართლიანობისა და სიკეთის პრინციპით
7. **Exitus letalis** - სასიკვდილო გამოსავალი, აღსასრული
8. **Extra ordinem** - არაჩვეულებრივი
9. **Extremis malis extrema remedia** - წრეგადასულ ბოროტებას წამალიც საგანგებო სჭირდება

F

1. **Faber est suae quisqui fortunae** - ყოველი კაცი თავისი ბედის მჭედელია
2. **Facilius est plus facere, quam idem** - უფრო ადვილია მეტის გაკეთება, ვიდრე მუსტად ისეთივესი
3. **Facies Hippocratica** - "ჰიპოკრატეს სახე", მომაკვდავის სახე (მედიც.)
4. **Fac simile (Facsimile)** - დაამსგავსე. ფაქსიმილე - ხელნაწერის, ხელმოწერის და მისთანათა მუსტი პირი
5. **Fas est ab hoste doceri** - საჭიროა მტრისგანაც ვისწავლოთ
6. **Febris examinalis** - საგამოცდო ცეცხ-ცხელება
7. **Fecit deos primus timor** - ღმერთები პირველმა შიშმა შექმნა
8. **Felix culpa** - ტკბილი (ბედნიერი) შეცოდება (იგულისხმება ადამისა და ევას შეცოდება)
9. **Felix, qui nihil debet** - ბედნიერია, ვისაც არაფერი მართებს
10. **Festina lente** - იჩქარე დინჯად
11. **Fiat lux!** - ღმ, იყოს სინათლე! იქმენინ ნათელი!
12. **Finis coronat opus** - ბოლო აგვირგვინებს საქმეს
13. **Formosa facies muta commendatio est** - გარეგნული პეწი უტყვი დახასიათებაა
14. **Fortuna venit** - ბედი მოდის
15. **Fortuna favet fatuis** - ბედი სწყალობთ ბრიყვებს
16. **Fortunam suam quisque parat** - ყოველი კაცი თავისი ბედის მჭედელია
17. **Fugit irreparabile tempus** - მიქრის დაუბრუნებელი დრო (ვერგილიუსი)
18. **Futurum sunt in manibus deorum** - მომავალი ღმერთების ხელთაა

G

1. **Genius saeculi** - საუკუნის, დროის სულისკვეთება
2. **Gratia gratiam parat** - წყალობა წყალობას ქმნის
3. **Gravissimum est imperium consuetudinis** - ჩვევის ძლევამოსილება მეტად მტკიცეა, ჩვეულება რჯულზე უმტკიცესიაო
4. **Gutta cavat lapidem non vi, sed saepe cadendo** - წვეთი ქვას ხვრეტს არა ძალით, არამედ ხშირი დაცემით (ოვიდიუსი)
5. **Gutta fortunae prae dolio sapientiae** - ბედნიერების წვეთი მთელ კასრ სიბრძნეზე უმჯობესია

H

1. **Hannibal ad (ante) portas** - ჰანიბალი კარიბჭესთან, საფრთხე კარსაა მომდგარი (ციცერონი)
2. **Haurit aquam cribro, qui discere vult sine libro** - საცერით ხაპავს წყალს ის, ვისაც უწიგნოდ უნდა სწავლა
3. **Historia testis temporum, lux veritatis, vita memoriae, magistra vitae, nuntia vetustatis** - ისტორია არის დროთა მოწმე, შუქი ჭეშმარიტებისა, უკვდავება სსოვნისა, მოძღვარი ცხოვრებისა, მაცნე გარდასულ ჟამთა (ციცერონი)
4. **Hominis est errare insipientis perseverare** - შეცდომა ყოველ ადამიანს მოუვა, მაგრამ მისი დაჩემება ბრიყვის თვისებაა
5. **Homo faber** - შემოქმედი ადამიანი
6. **Homo proponit, sed deus disponit** - კაცი ბჭობს, ღმერთი განაგებს
7. **Homo sapiens** - გონიერი ადამიანი
8. **Homo solus aut deus aut daemon** - განმარტოებული კაცი ან ღმერთია, ანდა დემონი
9. **Homo sum: homini nihil a me alieno puto** - ადამიანი ვარ: არაფერი ადამიანური ჩემთვის უცხო არ არის (ტერენციუსი)
10. **Honores mutat mores, sed raro in meliores** - პატივი (თანამდებობა) კაცს ზნეს უცვლის, მაგრამ იშვიათად ემართება ეს კარგ ადამიანს
11. **Honoris causa** - პატივისათვის, დამსახურებისათვის
12. **Honos habet onus** - პატივს (სახელს) ტვირთიც ახლავს
13. **Horror vacui** - სიცარიელის შიში
14. **Humana non sunt turpia** - ადამიანური არაფერია სამარცხვინო

I

1. **Ibi bene, ubi patria** - იქ არის კარგი, სადაც სამშობლოა
2. **Ignorantia juris nocet** - კანონის არცოდნა გვავნებს
3. **Ignorantia recti** - აშკარა უმეცრება
4. **Ille dolet vere, qui sine teste dolet** - ნამდვილად დარდობს ის, ვინც მოწმის გარეშე დარდობს (მარციალისი)

5. Imago animi vultus - სახე სულის ხატია
6. Imperare sibi maximum imperium est - ყველაზე დიდი განმგებლობაა საკუთარი თავის განმგებლობა
7. In aqua scribere - წყალზე წერა, წყლის ნაყვა
8. Ingenium mala saepe movent - გაჭირვება ხშირად ბიძგს აძლევს ნიჭს (ოვიდიუსი)
9. Injuriarum remedium est oblivio - წყენის წამალი დავიწყებაა
10. In legibus salus - ხსნა კანონებშია
11. In lingua stulta veniunt incommoda multa - ჭარგალა ენისგან მრავალი უხერხულობა მომდინარეობს
12. In monendo sapimus omnes - ჭკუის სწავლებაში ყველას ბრძენი გვგონია თავი. სხვა სხვის ომში ბრძენიაო
13. Inter arma silent leges-იარაღის ქარაფშუტაში (ომის ჟამს) კანონები დუმან
14. Inter pares amicitia - მეგობრობა თანასწორთა შორის
15. In terrorem - დასაშინებლად
16. Invia est in medicina via sine lingua latina - გაუვალია მედიცინაში გზა ლათინური ენის გარეშე
17. In via juris - კანონიერი გზით
18. In vino veritas - ღვინოშია ჭეშმარიტება
19. Ira furor brevis est - რისხვა სანმოკლე სიგიჟეა
20. Ira - initium insaniae - რისხვა უგუნურების საწყისია
21. Ira odium generat, concordia nutrit amorem - რისხვა სიძულვილს წარმოშობს, თანხმობა სიყვარულს კვებავს

J

1. Juncta juvant - ძალა ერთობაშია
2. Juro - ვფიცავ!
3. Jus est ars boni et aequi-სამართალი სიკეთისა და სამართლიანობის ხელოვნებაა

L

1. Labor omnia vincit - შრომა ყოველივეს ძლევს
2. Lapsus calami - კალმისმიერი (უნებლიე) შეცდომა
3. Lapsus linguae - ენისმიერი (უნებლიე) შეცდომა
4. Lege artis - ხელოვნების წეს-კანონით
5. Legalis medicina - სასამართლო მედიცინა
6. Legis virtus haec est: imperare, vetare, permittere, punire - კანონის ძალა ესაა: ბრძანოს, აკრძალოს, ნება დართოს, დასაჯოს
7. Legum servi esse debemus, ut liberi esse possumus - ჭეშმარიტი თავისუფლება კანონების დაცვაშია და არა მათ დარღვევაში (ციცერონი)
8. Lingua academica - აკადემიური ენა, მეცნიერების ენა (ლათინური)

9. Lingua exotica - უცნობი, უცხოური ენა
10. Lingua franca - ჟარგონი
11. Lingua patria - მშობლიური ენა
12. Lingua rustica - მდაბიური (სოფლური) ენა
13. Lupus in fabula - მგელი იგავ-არაკში. ძაღლი ახსენე და ჯოხი ხელში დაიჭირეო
14. Luscinia parva, sed vox magna - ბულბული პატარაა, მაგრამ ხმა აქვს დიდებული

M

1. Magister bibendi - სმის მაგისტრი; თამადა
2. Magister magistrorum - მოძღვართმოძღვარი
3. Magna res est amor - უდიდესი რამაა სიყვარული
4. Mala gallina - malum ovum - ცუდი ქათამი, ცუდი კვერცხები
5. Mala herba cito crescit - ცუდი მცენარე (სარეველა) სწრაფად იზრდება
6. Mala mens, malus animus - ავი გული, ავი ბნე
7. Mali principii malus finis - ცუდ დასაწყისს ცუდი ბოლო აქვს (ტერენციუსი)
8. Malo cum Platone errare, quam cum aliis recte sentire - მე მირჩევნია პლატონთან ერთად ვცდებოდე, ვიდრე სხვებთან ერთად სწორად ვმსჯელობდე (ციცერონი)
9. Malum nullum est aliquo bono - ზოგი ჭირი მარგებელია
10. Mania grandiosa - განდიდების მანია
11. Manibus puris - სუფთა ხელებით
12. Manu armata - შეიარაღებული ხელით
13. Manus manum fricat, manus manum levat-ხელი ხელს ფხანს, ხელი ხელს ბანს
14. Margaritas ante porcos - ღორთა წინ დაყრილი მარგალიტები
15. Mater dolorosa - მგლოვიარე დედა (ღვთისმშობელი)
16. Mater gloriosa - დიდებით მოსილი დედა (ღვთისმშობელი)
17. Mater verborum - სიტყვათა დედა (ლათინური ლექსიკონი)
18. Maxima debetur pueris reverentia - ბავშვების მიმართ უდიდესი მოკრძალება გვმართებს
19. Medicina medetur corpori, philosophia-animo - მედიცინა კურნავს სხეულს, ფილოსოფია - სულს
20. Medice, cura te ispum - ექიმო, თავი მოირჩინე
21. Medicus - amicus et servus insanorum - ექიმი სნეულთა მეგობარი და მსახურია
22. Medicus curat, natura sanat - ექიმი გვიკურნავს, ბუნება გვკურნავს
23. Melius non incipient, quam desinent - სჯობს არ დაიწყონ, ვიდრე შეწყვიტონ (სენეკა)
24. Memento mori! - გახსოვდეს სიკვდილი!

25. Memento patriam! - გახსოვდეს სამშობლო!
26. Memento, quia pulvis es - გახსოვდეს, რომ მტერი ხარ!
27. Memento, quod es homo - გახსოვდეს, რომ ადამიანი ხარ!
28. Mens sana in corpore sano - ჯანსაღ სხეულში ჯანსაღი სულია
29. Mens vertitur cum fortuna-აზრი (ხასიათი) ბედთან ერთად იცვლება
30. Meritis crescunt honores - დამსახურებით იზრდება პატივი
31. Militia est vita hominis - ადამიანის ცხოვრება ბრძოლაა
32. Modus vivendi - ცხოვრების ნირი
33. Mora trahit periculum - დაყოვნებას საფრთხე მოაქვს
34. Morbi non eloquentia, sed remediis curantur - სნეულებანი მჭერმეტყველებით კი არა, წამლებით იკურნებიან
35. Mors et vita in manibus linguae - ენის ხელშია სიკვდილ-სიცოცხლე. ენამან ჩემმან მიმტრო მე
36. Mors immortalis - უკვდავი სიკვდილი
37. Mortem effugere nemo potest - სიკვდილს ვერავინ გაექცევა
38. Mortui non mordent - მკვდრები არ იკბინებიან
39. Multa docet fames - შიმშილი ბევრ რამეს გასწავლის
40. Multos timere debet, quem multi timent - ბევრისა უნდა ეშინოდეს მას, ვისაც ბევრს ეშინია
41. Multum bibere, non diu vivere - ბევრს დალევ, დიდხანს ვერ იცოცხლებ

N

1. Nam vitis nemo sine nascitur-უნაკლოდ არავინ იბადება (ჰორაციუსი)
2. Nascuntur poëtae, fiunt oratores - პოეტები იბადებიან, ორატორები ხდებიან
3. Natura homimum - ადამიანთა ბუნება
4. Natura naturata - შექმნილი ბუნება
5. Natura non facit saltus - ბუნება ნახტომებს არ აკეთებს
6. Naturalia non sunt turpia - ბუნებრივი არაფერია სამარცხვინო
7. Ne bis in idem - ერთსა და იმავეს ორგზის ნუ დავუბრუნდებით
8. Necessitas est lex temporis et loci - აუცილებლობა დროისა და ადგილის კანონია
9. Ne cuivis dextram injeceris - ყველას ნუ ჩამოართმევ მარჯვენას. ყველას ნუ მიენდობი
10. Nemo nostrum non peccat - ჩვენგან უცოდველი არავინაა
11. Nemo solus sapit satis - მარტო ერთი კაცის ჭკუა საკმარისი არ არის
12. Nihil est in intellectu, quod non fuit in sensu - არაფერია გონებაში ისეთი, რაც გრძნობაში არ იყო
13. Nihil habenti nihil deest - არაფრის მქონეს არაფერი აკლდება. უპოვარს არაფერი აქვს დასაკარგავი
14. Nihil similius insano, quam ebrius - არავინა ჰგავს ისე გიჟს, როგორც მთვრალი

15. Nil admirari - არაფერი გაგიკვირდეს (ჰორაციუსი)
16. Nil volenti difficile est - მსურველისათვის არაფერია ძნელი
17. Nimia cura deterit magis, quam emendat - გადაჭარბებულ მზრუნველობას ვნება უფრო მოაქვს, ვიდრე სიკეთე
18. Nimium ne crede colori - მეტისმეტად ნუ ენდობი ფერს (გარეგნობას)
19. Noli me tangere - არ შემეხო
20. Noli tacere, si dicere debes- არ გაჩუმდე, როცა ვალდებული ხარ ილაპარაკო
21. Non est culpa vini, sed culpa bibentis-ღვინის ბრალი კი არა, მსმელის ბრალია
22. Non multa, sed multum - არა რაოდენობით ბევრი, არამედ ხარისხით, მნიშვნელობით
23. Non progredi est regredi - წინწაუსვლელობა უკუსვლა
24. Nulla salus bello - არავითარი სიკეთე არაა ომში (ვერგილიუსი)
25. Nunc est bibendum - დალევის (სმის) დროა (ჰორაციუსი), "თრობის საათია" (გალაკტიონი)

O

1. Oblatum occasionem tene - ხელსაყრელ შემთხვევას ჩაეჭიდე (ციცერონი)
2. Odi profanum vulgus et arceo - მძულს უმეცარი ბრბო და ვემიჯნები (ჰორაციუსი)
3. Oimitatores, servum pecus - ო, მიმბაძველნო, მორჩილო ნახირო!
4. Omne ignotum pro magnifico - ყველაფერი შეუცნობელი დიადად ითვლება
5. Omne initium difficile - ყოველი დასაწყისი ძნელია
6. Omne nimium nocet - ყოველივე გადაჭარბებულს ზიანი მოაქვს. მეტისმეტი - რეტისტრეტიო
7. Omnes quantum potes juva - დაეხმარე ყველას, რამდენადაც ძალგიძს!
8. Omnes una manet nox - ყველას ელოდება ერთი ღამე (ჰორაციუსი)
9. Omnia mea mecum porto - ყოველივე ჩემი თან დამაქვს
10. Omnia mors aequat - სიკვდილი ყველაფერს ათანასწორებს
11. Omnia praeclara - rara - ყოველივე მშვენიერი იშვიათია
12. Omnia tempus habet - ყველაფერს თავისი დრო აქვს
13. Omnia vincit amor et nos cedamus amori - სიყვარული ყოველივეს სძლევს და ჩვენც სიყვარულს ვემონებით (ვერგილიუსი)
14. Omnium artium medicina nobilissima est - ხელოვნებათაგან მედიცინა ყველაზე კეთილშობილია
15. Optima medicina temperantia est - ზომიერება საუკეთესო წამალია
16. Optimum medicamentum quies est - სიმშვიდე საუკეთესო წამალია

17. O tempora, o mores! - ოჰ დრონი, ოჰ ჩვეულებანი (ციცერონი)
18. Otium post negotium - დასვენება შრომის შემდეგ
19. O vita, misero longa, felici brevis - ო, სიცოცხლეო, საბრალოსათვის ხანგრძლივო, ბედნიერისთვის ხანმოკლევ!

P

1. Paritur pax bello - მშვიდობა ომით მზადდება
2. Pater noster - მამაო ჩვენო
3. Patriae fumus igno alieni luculentior - სამშობლოს კვამლი უცხოურ ცეცხლზე ნათელია
4. Pauca, sed bona - ცოტა, მაგრამ კარგი
5. Paulatim summa petuntur - მწვერვალი ნაბიჯ-ნაბიჯ მიიღწევა
6. Per angusta ad augusta - ძნელი გზით დიდებისაკენ
7. Per aspera ad astra - ეკლიანი გზით ვარსკვლავებისაკენ
8. Perfice te - სრულყავ თავი შენი
9. Perpetuum mobile - მუდმივ მოძრავი
10. Persona grata - სასურველი პიროვნება
11. Persona non grata - არასასურველი პიროვნება
12. Pigritia mater vitiorum - სიზარმაცე მანკიერებათა დედაა
13. Plenus venter nob studes libenter- სავსე კუჭი, ხალისიანად არ მეცადინეობს
14. Post Christum natum - ქრისტეს დაბადების შემდეგ
15. Post factum - ფაქტის შემდგომ
16. Post hominem memoriam - უხსოვარი დროიდან
17. Post mortem - სიკვდილის შემდგომ
18. Potius mori quam foedari - სიკვდილი სჯობს შერცხვენას; სჯობს სიცოცხლესა ნაძრახსა, სიკვდილი სახელოვანი
19. Potus sero quam nunquam - სჯობს გვიან, ვიდრე არასდროს
20. Procul ex oculis, procul ex mente - თვალი თვალს რომ მოშორდება, გულიც გადასხვაფერდება
21. Pro et contra - მომხრე და მოწინააღმდეგე
22. Pro patria et libertate - სამშობლოსა და თავისუფლებისათვის
23. Pulchre, bene, recte - ლამაზად, კარგად, სწორად
24. Pulvis et umbra sumus - მტვერი და აჩრდილნი ვართ

Q

1. Qualis rex, talis gres - როგორიცაა მეფე, ისეთივეა ბრბო, როგორც ერი, ისეთი ბერიო
2. Qualis vir, talis oratio - როგორიც კაცი, ისეთი სიტყვა; კოკასა შიგან რაცა დგას, იგივე წარმოსდინდების
3. Qualis vita, finis ita - როგორიცაა ცხოვრება, ბოლოც ისეთია
4. Qui non proficit, deficit - ვინც წინ არ მიდის, უკან მიდის

5. Qui non vult intellegi, non debet legi - რომელ (მწერალსაც) არ სურს გასაგები იყოს, იგი არცაა წასაკითხი
6. Qui querit, reperit - ვინც ეძიებს - პოვებს
7. Qui scribit, bis legit - ვინც წერს, ორგზის კითხულობს
8. Quid potui, feci - რაც შევძელი, გავაკეთე
9. Quid tibis fieri non vis, alteri ne faceris - რაც შენთვის არ გინდა, ნურც სხვას უზამ იმას
10. Quilibet fortunae suae faber - თავისი ბედის მჭედელია ყოველი კაცი
11. Quisquis amat ranam, ranam putat esse Dianam - ვისაც ბაყაყი უყვარს, ფიქრობს, რომ ბაყაყი დიანაა, სიყვარული ბრმაა
12. Quisquis amat valeat, pereat qui nescit amare, bis tanto pereat, quisquis amare vetat - დღეგრძელი იყოს, ვისაც უყვარს; დაე, დაილუპოს, ვინც არ იცის სიყვარული! ორგზის დაილუპოს, ვინც კრძალავს სიყვარულს
13. Quod agitis, bene agite - რასაც აკეთებთ, კარგად აკეთეთ!
14. quod cito fit, cito perit - რაც ნაჩქარევად იქმნება, სწრაფად ილუპება
15. Quod dubitas, ne feceris - რაც გაეჭვებს, იმას ნუ გააკეთებ
16. Quod in corde sobrii, id in lingua ebrii - რაც გულში აქვს ფხიზელს, მთვრალს ენაზე აქვს
17. Quod licet Iovi, non licet bovi-რაც ეპატიება იუპიტერს, არ მიეტევება ხარს
18. Quod nescis, noli dicere - რაც არ იცი, ნუ ამბობ
19. Quod nocet, docet - რასაც ზიანი მოაქვს, ის კიდევაც გვასწავლის. შეცდომებზე ვსწავლობთ
20. Quod volumus, credimus libenter - რაც გვსურს, ხალისით ვიჯერებთ, მელას რაც ელანდებოდა, ის ესიზმრებოდა
21. Quot capita, tot sensus - რამდენიც თავია, იმდენი აზრია

R

1. Radix studiorum amara - სწავლის ძირი მწარეა
2. Referendum - საერთო სახალხო კენჭისყრა
3. Regius morbus - მეფის (სამეფო) ავადმყოფობა (ასე უწოდებდნენ ძველად სიყვითლეს)
4. Res publica - საზოგადო, სახალხო საქმე; სახელმწიფო, რესპუბლიკა
5. Res publica est res populi - რესპუბლიკა ხალხის საქმეა
6. Respice finem - ბოლო ნახე, გაითვალისწინე შედეგი (ჰორაციუსი)
7. Retro satana! - განეშე სატანა!
8. Risu inepto res ineptior nulla est - ბრიყვულ სიცილზე უფრო ბრიყვული არაფერია

S

1. Saepe est sub pallio sordida sapientia - ჭუჭყიანი მოსასხამის ქვეშ ხშირად სიბრძნე იმალება (ციცერონი)
2. Salus aegroti suprema lex medicorum - ავადმყოფის ხსნა მკურნალთა უმჭნაესი კანონია
3. Scientia potentia est - ცოდნა ძალაა
4. Scientia stella in via - ცოდნა გზის ვარსკვლავია
5. Scio me nihil scire - ვიცი, რომ არაფერი ვიცი (სოკრატე)
6. Scopae recentiores semper meliores - ახალი ცოცხი მუდამ უკეთესია. ახალი ცოცხი კარგად გვის
7. Semper avarus eget - ყუნწს მუდამ აკლია
8. Sero venientibus ossa - გვიან მოსულთ - ძვლები
9. Si duo faciunt ideo, non est idem - თუ ორი ერთსა და იმავეს აკეთებს, ეს არაა ერთი და იგივე
10. Si juvantur natura laudatur, si non juvatur medicus accusator - თუ კაცს რაიმე ეშველა, ბუნებას აქებენ, თუ არ ეშველა, ექიმს ედება ბრალი
11. Si vis amari, ama - თუ გსურს უყვარდე, თავადაც გიყვარდეს
12. Si vis pacem, para bellum - თუ გსურს მშვიდობა, ამზადე ომი
13. Sibi quisque proximus est - ყოველი კაცი თავისი თავისთვისაა უახლოესი
14. Sibi quisqui peccat - ყოველი თავის საზიანოდ სცოდავს
15. Sic volo, sic jubeo - ასე მნებავს და ასე ვბრძანებ
16. Signum temporis - დროის ნიშანი
17. Similia similibus curantur - მსგავსი მსგავსით იკურნება
18. Similis simili gaudet - მსგავსი მსგავსით ხარობს
19. Spiritus promptus est, caro antem infirma-სული მხნეა, ხორცი - უძლური
20. Status quo - არსებული მდგომარეობა
21. Status quo ante bellum - ომამდელი მდგომარეობა
22. Status dicendi opifex - სტილი ქმნის ხელოვანს
23. Stultorum infinitus est numeros - ბრიყვთა რიცხვი უსაზღვროა
24. Sua regina regi placet, Iono - Iovi - მეფეს თავისი დედოფალი მოსწონს, იუპიტერს - იუნო
25. Sudore et sanguine - ოფლითა და სისხლით
26. Sui amans sine ribali - თავისთავის მოყვარულს მეგოქე არ ჰყავს
27. Summa sedes non capit duos - უმაღლესი ადგილი ორ კაცს ვერ დაიტევს
28. Summa summarum - ჯამთა ჯამი. საბოლოო ჯამში
29. Sunt pueri pueri, pueri puerilia tractant - ბიჭები ბიჭები არიან და ბიჭები ბიჭურად იქცევიან
30. Surdo fabulam narras - ყრუს არაკს უამბობ

T

1. Tabula rasa - სუფთა დაფა, დაუწერელი დაფა
2. Talus Achillis - აქილევსის ქუსლი
3. Tantum possimus, quantum scimus - იმდენი შეგვიძლია, რამდენიც ვიცით
4. Tempora mutantur et nos mutamur in illis - დროები იცვლებიან და ჩვენც ვიცვლებით მათთან ერთად
5. Tuto, cito et jucunde - ფრთხილად, სწრაფად და სასიამოდ
6. Tutum silentii praemium - დუმილის ჯილდო (საზღაური) უხიფათობაა

U

1. Ubi concordia, ibi victoria - სადაც თანხმობაა, იქ გამარჯვებაა
2. Ubi fumus, ibi ignis - სადაც კვამლია, იქ ცეცხლიცაა
3. Ubi lex, ibi poena - სადაც კანონია, სასჯელიც იქაა
4. Ubi mel, ibi apes - სადაც თაფლია, ფუტკარიც იქაა
5. Ubi timor, ibi pudor - სადაც შიშია, იქ მოკრძალებაცაა
6. Ultimatum - კატეგორიული მოთხოვნა
7. Usus est magister optimus - ჩვევა და გამოცდილება საუკეთესო მასწავლებელია
8. Usus est tyrannus-ჩვეულება ტირანია. ჩვეულება რჯულზე უმტკიცესია
9. Ut ameris, amabilis esto - თუ გინდა (ვინმეს) უყვარდე, საყვარელი უნდა იყო!
10. Ut metus ad omnes, poena of paucos perveniret - შიში რომ ყველას ჰქონდეს, სასჯელი მცირეოდენთ უნდა მისწვდეს
11. Ut populus, sic sacerdos - როგორიც ერი, ისეთი ბერი

V

1. Vade mecum - იარე ჩემთან ერთად, ვადემეკუმი (სამაგიდო წიგნზე იტყვიან)
2. Vale! - ჯანმრთელად იყავი!
3. Valetudo bonum optimum-ჯანმრთელობა საუკეთესო (უბვირფასესი) განძია
4. Venenum aliquando pro remedio est - საწამლავი ზოგჯერ წამალია, ზოგი ჭირი მარგებელია
5. Veni, vidi, vici - მოველ, ვნახე, გავიმარჯვე
6. Venter non habet aures - კუჭს არა აქვს ყურები
7. Ver non dies, non una reducit hirundo - ერთი დღე და ერთი მერცხალი გაზაფხულს ვერ მოიყვანს
8. Verba movent, exempla trahunt - სიტყვა აგამოძრავებს, მაგალითი გაგიყოლებს

9. Verba volant, sctipta manent - სიტყვა გაფრინდება, ნაწერი დარჩება
10. Veritas magis amicitiae - ჭეშმარიტება მეგობრობაზე ძლიერია
11. Veritas vincit - ჭეშმარიტება იმარჯვებს
12. Veto! - ვკრძალავ!
13. Vetus testamentum - ძველი ალთქმა
14. Via crucis - via lucis - ჯვარცმის გზა - შუქის გზა
15. Vilius argentum est auro, virtutibus aurum - ვერცხლი ოქროზე იაფია, ოქრო კი - სრულყოფილებაზე (ჰორაციუსი)
16. Vim vi repellere licet - ძალა ძალითვეა უკუსაგდები
17. Vincit omnia veritas - ჭეშმარიტება ყოველივეს სძლევს
18. Vince in bono malum - დაამარცხე ბოროტება სიკეთით
19. Vis legis - კანონის ძალით
20. Vis medicatrix naturae - ბუნების მკურნალი ძალა
21. Vis vi repellitur - ძალა ძალით უკუიგდება
22. Vis vitalis - სასიცოცხლო ძალა
23. Vita brevis, ars longa est-სიცოცხლე ხანმოკლეა, ხელოვნება დიდგრძელი
24. Vitam regit fortuna non sapientia - ცხოვრებას ბედი წარმართავს და არა სიბრძნე
25. Vita sine litteris mors est - ცხოვრება ცოდნის გარეშე სიკვდილია
26. Vivere est cogitare - ცხოვრება აზროვნებაა
27. Vivere militare est - ცხოვრება ბრძოლაა (სენეკა)
28. Volo, non valeo - მინდა, მაგრამ არ შემიძლია
29. Vox populi, vox dei - ხმა ერისა, ხმა ღვთისა
30. Vultus est index animi - სახე სულის მაჩვენებელია (სარკეა)

A

a-, ab-, abs- (praep. cum Abl.) - დან, - გან
a-, an (ბერძნ. პრეფ.) - უარყოფა, არ
abdomen, inis n - მუცელი
abdominalis, e - მუცლის
abducens, ntis - განმზიდველი (ნერვი)
abduco, abduxi, abductum, abdĕre 3 - განზიდვა, მიმყავს, გამყავს
abductio, onis f - გაყვანა; განშორება
abductor, oris m (musculus)-განმზიდველი (კუნთი)
aberrans, ntis-გადამრული; ცთომილი
abiosis, is f (ბერძნ.) - აბიოზი, ორგანიზმის რომელიმე სისტემის ან ორგანოს სიცოცხლის უნარიანობის დაქვეითება
ablatio, onis f - სხეულის ნაწილის მოშორება ოპერაციის გზით, ამპუტაციით
ablepsia, ae f (ბერძნ.) - აბლეპსია, მხედველობის დაკარგვა ცალ ან ორივე თვალში
aboralis, e - პირიდან დაშორებული
abortus, us m - აბორტი, გამოგდება, მუცლის მოშლა, ორსულობის ნაადრევი შეწყვეტა
abruptio, onis f - მოწყვეტა, მოგლეჯა, დარღვევა
abruptus, a, um-დაქანებული, ციცაბო
abscedo, abscessi, abscessum, abscedĕre- დაჩირქება, დაწიოება
abscessus, us m - აბსცესი, ჩირქგროვა
absens, ntis - დაშორებული, არმყოფი
Absinthium (i) officinale (is) n; S. Artemisia (ae, f) absinthium (i n) - აბზინდა
absolutus, a, um-აბსოლუტური, სრული
absorbeo, absorbui, absorptum, absorbēre 2- ვშანთქამ, შევწოვ, ვჭამ
absorbens, ntis-შთანთქმელი, შემწოვი
absque (praep. cum Abl.) - უმისოდ, გარეშე, გამოკლებით
abstinentia, ae-შეკავება, თავდაჭერილობა
abstineo, abstinui, abstentum, abstinēre 2 - ვიჭერ, ვაკავებ
abstractus, a, um - აბსტრაქტული, განყენებული, გამოყოფილი
absum, afui, abesse - არ ვესწრები, შორს ვარ
absurdum, in - უსიამოვნება; უაზრობა; აბსურდი
absurdus, a, um - უსიამოვნო; უაზრო; აბსურდული; უნაყოფო
abusus, us m-ბოროტად გამოყენებული
ac - და, ასევე, აგრეთვე
Acacia, ae f - აკაცია
Acadēmia, ae f-აკადემია, სასულიერო ათენთან ახლოს მდებარე ბაღისა, სადაც ასწავლიდა ფილოსოფოსი პლატონი
accedo, accĕssi, accessum, accedĕre 3-ვუახლოვდები, ვუერთდები
accelerans, ntis - დამაჩქარებელი
accelero, acceleravi, acceleratum, accelerāre 1 - ვაჩქარებ
acceptus, a, um- მილებული, მისალები
accessorius, a, um - დამატებითი
accidentalis, e; Syn. fortuitus, a, um - შემთხვევითი
accido, accidi, accidĕre 3-ვეცემი, ვაღწევ, ვასუსტებ, წავჭრი, წავკვეთ
accipio, accepi, acceptum, accipĕre 3 - ვილებ
acclimatisatio, onis f-აკლიმატიზაცია, ორგანიზმის შეჩვევა ახალ

კლიმაგურ პირობებთან
accomodatio, onis f - აკომოდაცია, შეწყობა, შეგუება
accommodatus, a, um - შეგუებული
accumulatio, onis f - დაგროვება, შეკრება
accumulatus, a, um - შეგროვებული, დაგროვილი
accumŭlo, avi, atum, āre- ვაგროვებ
acer, acris, acre-მწვავე, ბასრი, წვეტიანი
acetabulum, i n - მენჯის ძვლის ჩაღრმავება, ტაბუშის ფოსო
aceticus, a, um; S. acetosus, a, um- ძმრიანი, ძმრის
acetum, i n - ძმარი
acheilia, ae f (ბერძნ.)- დაბალებიდანვე ბაგეების არქონა
Achillea (ae f) millefolium (i n)- ფარსმანდუკი
achiria, ae f (ბერძნ.) - ხელების თანდაყოლილი უქონლობა
acholia, ae f (ბერძნ.) - ნაღვლის გადასვლის შეწყვეტა თირკმელგოჯა ნაწლავში
achromatus, a, um- აქრომაგული, უფერო
achromatosis, is f; S. achromia, ae f (ბერძნ.)-საფარველ ქსოვილებში პიგმენტის ყოველგვარი ნაკლებობა
achromatopsia, ae f (ბერძნ.) - ფერების მიმართ სრული სიბრმავე
achylia, ae f (ბერძნ.) - კუჭის წვენში მარილმჟავასა და ფერმენტ. პეპსინის არქონა
acidum, i n - მჟავა
acidum aceticum, i n - ეთანმჟავა, ძმარმჟავა
acidum arsenicicum, i n; Syn. acidum arsenicum, i n - დარიშხანმჟავა
acidum arsenicosum anhydricum, i n; Syn. arsenicum album, i n - დარიშხანოვანი მჟავას ანჰიდრიდი, თეთრი დარიშხანი
acidum benzoicum, i n; Syn. flores Benzoës-ბენზოინმჟავა, საკმევლის ფერი
acidum butyricum, i n-ერბომჟავა
acidus, a, um - მჟავე
acies, ei f - გამჭრიახობა
acme, es f (ბერძნ.) - მწვერვალი, ავადმყოფობის განვითარების უმაღლესი მწვერვალი
acne, es f (ბერძნ.) - ქონის ჯირკვლის ანთებით გამოწვეული კანის კვანძოვანი გამონაყარი, ფურუნკულა
Acorus calamus, i m - კოთხუჯი
acquisitus, a, um - შეძენილი
acrocephalia, ae f (ბერძნ.)- თავის ქალას განვითარების ანომალია, წოწოლა თავი
acrocyanosis, is f (ბერძნ.)-სხეულის პერიფერიული ნაწლავების გალურჯება
acromegalia, ae f (ბერძნ.) -ძვლებისა და რბილი ქსოვილების პათოლოგიური ზრდა
acromicria, ae f (ბერძნ.) - კიდურის პერიფერიული ნაწილების არანორმალური დაპატარავება
acromion, i n (ბერძნ.) - აკრომიონი, ბეჭის ძვლის სამხრე მორჩი, შემაღლება
acros (ბერძნ.) - ზედა, გარეგანი; კიდური; მწვავე
acta, ōrum (n. pl.) (ბერძნ)-მოქმედებანი, საქმენი
actinometria, ae f (ბერძნ.) - სხივთმომვა, (მზის) რადიაციის ინტენსივობის გაზომვა
actinomyces, etis f (ბერძნ.) - სხივისებური სოკო
actinomycosis, is f (ბერძნ.)- სხივისებრი სოკო, ქრონიკული ინფექციური დაავადება, რომელიც ყბა-სახის

არეში ინფილტრაგების წარმოქმნით სასიათდება

actinotherapia, ae f (ბერძნ.) - სხივების ენერგიით მკურნალობა

actio, onis f - მოქმედება, მოძრაობა, აქტიურობა, აქცია

activatus, a, um-გააქტიურებული, აქტიური

activus, a, um - მოქმედი, აქტიური

actus, a, um - საქმიანობა, ხელობა

acumetria, ae f (ბერძნ.)-სმენის სიმახვილის გაზომვა

acupunctura, ae f - ნემსის ჩხვლეტა ორგანიზმში. ჩინური ხალხური მედიცინის მეთოდი - სხეულის გარკვეულ წერტილებში - პლაგინის, ოქროს ან ვერცხლის ნემსის ჩხვლეტა

acus, us f - ნემსი

acustica, ae f (ბერძნ.) - 1. ფიზიკის დარგი, რომელიც სწავლობს ბგერას. 2. სმენადობის პირობები შენობაში

acusticus, a um-სასმენი, სმენითი, სმენის

acutus, a, um - მწვავე, ბასრი

ad (praep. cum. Acc.)- თვის; -ში; -მდე; -კენ; -თან; მახლობლად; დაახლოებით

adamantionoma, atis n (ბერძნ.) - ყბის სიმსივნე, რომელიც ვითარდება კბილიდან

adamantinus, a, um - 1. რკინასავით მაგარი. 2. ანდამატისა

adamas, adamantis f (ბერძნ.) - ფოლადი, რკინა, ანდამატი

adaptatio, onis, f - ადაპტაცია, შეგუება, მორგება

adapto, āvi, ātum, āre 1-ევეგუები, ვარგებ

adactylia, ae f (ბერძნ.) - უთითობა, თითების უქონლობა (სიმახინჯე)

addo, addidi, additum, adděre 3 - ვუმატებ, ვამატებ, ვუერთებ

adducens ntis, adduxi, adductum, adducĕre - მომყავს, მოვწევ, მოვზიდავ

adductio, onis f - მოზიდვა, მოყვანა

adductor, oris m-მომზიდველი (კუნთი)

adductorius, a, um - მომზიდველისა

aden, adenis m (ბერძნ.) - ჯირკვალი

adenitis, idis, S. lymphadenitis, idis f (ბერძნ.)- ლიმფური კვანძთა ანთება

adenocarcinoma, atis n (ბერძნ.)- ჯირკვლოვანი სიმსივნე

adenoideus, a, um (ბერძნ.)- ადენოიდური, ჯირკვლისებრი, ლიმფური კვანძის მსგავსი

adenologia, ae f (ბერძნ.) - მოძღვრება ჯირკვლების შესახებ

adenoma, atis n (ბერძნ.)-ადენომა, პარკში გახვეული მომრგვალო ფორმის კეთილთვისებიანი ჯირკვლოვანი სიმსივნე

adenomycosis, is f (ბერძნ.) - ენდომეტრიუმის არსებობა მისთვის უჩვეულო ადგილებში

adenomalacia, ae f (ბერძნ.)- ჯირკვლების დარბილება

adenomyoma, atis n (ბერძნ.)- ჯირკვლოვანი და გლუვკუნთოვანი ქსოვილისგან შედგენილი სიმსივნე

adenopathia, ae f (ბერძნ.) - ლიმფური კვანძების დაავადება

adenotomia, ae f (ბერძნ.) - ჯირკვლის გაკვეთა (ოპერაციის გზით)

adentia, ae f (ბერძნ.) - კბილების სრული ან უმრავლესობის თანდაყოლილი უქონლობა

adeps, adipis m; Syn. axungia, ae f - ცხიმი, ქონი

adeps (ipis m) lanae; Syn. Lanolinum, i n - ცხვრის მატყლის ცხიმი, ლანოლინი

adeps suillus, Syn. axungia porcina, ae f - ღორის ქონი

adhaereo, adhaesi, adhaesum, adhaerēre - ვეკვრი, ვეკრთები, ვაწებებ
adhaesio, onis f - შეხორცება, მიწებება, შეწებება
adhaesivus, a, um-წებოვანი, ადჰეზიური
adhibĕo, hibui, hibitum, ēre 2-ვიყენებ, ვხმარობ
adhibitio, onis f- გამოყენება, ხმარება
adhuc (adv.) - აქამდე, ამას გარდა, ჯერ კიდევ
adinamia, ae f (ბერძნ.) - ძალის დაკარგვა, ძლიერი სისუსტე
adiposus, a, um-ცხიმოვანი, ცხიმიანი
adipsia, ae f (ბერძნ.) - წყურვილის გრძნობის უქონლობა
aditus, us m - შესავალი
adjuvans, ntis - დამხმარე
adjuvo, -juvi, -jutum, āre 1-ვეხმარები
adminiculum, i n-საბჯენი, საყრდენი
Adonis,idis(m)f-ადონისი,ცხვირსაგებელა
Adonis (idis) sibirica (ae) f - ციმბირის ცხვირსაგებელა
Adonis (idis) vernalis (is) f - ყვითელი ცხვირსაგებელა, გაზაფხულის დევსურა
Adonisidum, i n - ადონიზიდი
adoralis, e - ადრორული, პირის ნაპრალთან ახლომდებარე
adrenalis, e - თირკმელზედა
adrenocorticotropinus, a, um - ადრენოკორტიკოტროპული
adsorbens, ntis-შემწოვი, შთანთქმელი
adsorptio, ionis f - ადსორბცია, სითხის ან მყარი სხეულის ზედაპირული შრის მიერ აირადი გარემოდან ან ხსნარიდან რომელიმენივთიერების შთანთქმა
adsorptus,a,um-შეწოვილი,შთანთქმული
adspersorium, i n- მოფრქვევა, მოყრა
adstringens, ntis-შემკვრელი, მომჭიმავი
adstringo, stinxi, stictum, ĕre 3 - ვეჭერ; ვკრავ; ვმღუდავ
adsum, adfui (afui), adesse - ვესწრები, თან ვარ
adulescentia, ae f-ახალგაზრდობა
adultus, a, um - მოზრდილი, განვითარებული
adverbius, a, um - ჯერობითი
adversus (praep. cum. Acc.) - წინ, მოპირდაპირედ, წინააღმდეგ
adversus, a, um - წინა
aeger, gra, grum; Syn. aegrotus, a, um -ავადმყოფი, სწეული, დაავადებული
aeger, gri, m - ავადმყოფი
aegre (adv.) - მტკივნეულად, უგუნებოდ, ძნელად, ძლივს
aegritudo, inis f - ავადმყოფობა
aegrotus, i m - ავადმყოფი
-aemia, ae f (ბერძნ.) - სისხლი (სიტყვის ბოლოს)
aeneus, a, um - სპილენძის
aequalis, e - თანასწორი, თანაბარი, წყვილი, ერთნაირი
aequalisatio, onis; Syn. aequatio, onis f - გათანასწორება, გათანაბრება
aequaliter (adv.)-თანაბრად, ერთნაირად
aeque (adv.)- 1. თანაბრად, აგრეთვე. 2. მიუდგომლად
aequilibrium, i n - წონასწორობა
aequo, āvi, ātum, āre 1 - ვათანაბრებ, მოვასწორებ
aequus, a, um-თანაბარი, სამართლიანი
aequo animo-სულიერი სიმშვიდით, აუღელვებლად, წყნარად, მშვიდად (სენეკა)
aër, aëris m (ბერძნ.) - ჰაერი
aërophagia, ae f (ბერძნ.) - ჰაერის ყლაპვა, იწვევს აირთა დაგროვებას კუჭში
aërophilia, ae f (ბერძნ.) - მიკროორგანიზმები, რომელთა არსებობისთვის საჭიროა ჟანგბადის მაღალი კონცენტრაცია
aërophobia, ae f (ბერძნ.) -

აკვიატებული შიში ჰაერის მოძრაობისადმი, ორპირის ქარის, ღია სარკმლისა და სხვ. მიმართ

Aërosolum, i n - აეროზოლი, აეროზოლს იყენებენ მედიცინაში ინჰალაციისაშუალებითორგანიზმში სამკურნალო პრეპარატების შესაყვანად, ასევე სალბინფექციად

aërosolotherapia, ae f - სამკურნალო საშუალებათა აეროზოლების სახით გამოყენების მეთოდი

aërotherapia, ae f (ბერძნ.) - ჰაერის აბაზანებით მკურნალობა

Aesculus (i f) hippocastanum (i n); Syn. Hippocastanum (i) vulgare (is n) - ცხენისწაბლა

aesthes (ბერძნ.) - გრძნობა

aesthesiologia, ae f (ბერძნ.) - ანატომიისა და ფიზიოლოგიის ნაწილი, რომელიც შეისწავლის გრძნობისორგანოებისაგებულებასა და ფუნქციას

aesthesis, is f; Syn. aesthesia, ae f - გრძნობა, შეგრძნება

aestas, atis f - ზაფხული

aestivus, a, um-ზაფხულისა, საზაფხულო

aetas, atis f - წლოვანება, ასაკი, ხანა, დრო

aeternus, a, um-მუდმივი, მარადიული, უჯნობი, უკვდავი, დაურღვეველი

Aethacridinum, i n; S. Rivanolum, i n - ეთაკრიდინი ანუ რივანოლი

Aethaminalum-natrium, i n; Seu Nembutalum, i n - ეთამინალი-ნატრიუმი ანუ ნემბუტალი

Aethazolum, i n - ეთაზოლი

aether, eris m - ეთერი

aethereus, a, um-ეთეროვანი, ეთერის

aethylicus, a, um - ეთილის

Aethylium, i n - ეთილი

Aethylmorphinum, in- ეთილმორფინი

aetia (ბერძნ.) - მიზეზი

aetiologia, ae f (ბერძნ.) - მოძღვრება ავადმყოფობის წარმოშობის მიზეზებზე

aetiopathogenetica, ae f (ბერძნ.) - ეტიოპათოგენეზური მკურნალობა, რომელიც მოქმედებს დაავადების მიზეზებსა და განვითარებაზე

aetiotropus, a, um (ბერძნ.) - ეტიოტროპული, დაავადების მიზეზზე მოქმედი

affectio, ionis f - ავადმყოფური მდგომარეობა, ავად გახდომა, დაავადება

affecto, affectavi, affectatum āre 1 - ვისწრაფი, ვილტწი

affectus, us m - ძლიერი სულიერი ღელვა; აფექტი

affectus, a, um-აფექტური, განწყობილი უჩვეულოსაქციელით(მღელვარებით)

afferens, ntis - მომტანი

affero, attuli, allatum, afférre 3 - მომაქვს, ვამატებ

affero, feci, fectum ĕre 3 - მივაყენებ, ვამარცხებ

affixus, a, um - მიმაგრებული, მიწებებული, მიკრული

affluxus, us m - სისხლის მოწოლა, მოზღვავებაცალკეულორგანოებთან

agalactia, ae f (ბერძნ.) - აგალაქტია, მშობიარობის ურძეობა, სარძევე ჯირკვლებში რძის სრული უქონლობა

agenesia, ae f (ბერძნ.) - სხეულის ზოგიერთი ნაწილის ან ორგანოს თანდაყოფილი უქონლობა ან მათი განუვითარებლობა

agens, ntis - მამოძრავებელი

ager, agri m - მინდორი, მიწა

ageusia, ae f - გემოსდაკარგვა, გემოს შეგრძნების მოშლა

aggregatus, a, um - ჯგუფური, შეჯგუფებული

agm...as, atis f-მოძრაობა, მოძრაობაში მოყვანა
agitans, ntis - მოძრავი, ცახცახა
agito, avi, atum, āre 1 - მოძრავს მოძრაობაში, ვანძღრევ
aglossia, ae f (ბერძნ.) - 1. მეტყველების მოშლა, სიმუნჯე. 2.ენის თანდაყოლილი უქონლობა, უენობა
agnathia, ae f (ბერძნ.) - ქვედა ყბის თანდაყოლილი უქონლობა, უყბობა
agnosia, ae f (ბერძნ.) - საგნების შეცნობის უნარის დარღვევა
ago, egi, actum, agĕre 3 - მოძრაობაში მომყავს, ვლევნი, ვმოქმედებ
agonia, ae f (ბერძნ.)- სიკვდილისწინა მდგომარეობა, აგონია
agraphia, ae f (ბერძნ.) - წერის უნარის მოშლა ან სრული დაკარგვა, აგრაფია
-agra, ae f (ბერძნ.) - (სიტყ. ბოლოსართი) - ავადმყოფური მდგომარეობა, დაწყრა
agrypnia, ae f (ბერძნ.) - უძილობა, რომელიც ხშირია ფსიქოზის, ნევროზის და სხვა დაავადების დროს
ala, ae f (ბერძნ.) - ფრთა
alaris, e - ფრთისებრი, ფრთის
alalia, ae f (ბერძნ.) - მეტყველების უუნარობა ან შეზღუდვა ბავშვებში
albido-rubens, ntis - მოთეთრო-მოლურჯო (მოცისფერო)
albinismus, i m - მოცემული სახეობის დამახასიათებელი ნორმალური პიგმენტაციის შეფერილობის უქონლობა
albinos (ფრანგ.) - ალბინიზმის ნიშნების მქონე ადამიანი, რომელსაც ახასიათებს თეთრი, მკრთალი კანი, ღია ფერის თმა და მოცისფერო ან წითელი ირისი
albumen, inis n - ცილა
albuminuria, ae f - შარდთან ერთად ცილის გამოყოფა
albus, a, um; Syn. Leucos (ბერძნ.) - თეთრი
Alcaloidum, i n - ალკოლოიდი
alcohol, olis n (არაბ.) - ღვინის სპირტი, ალკოჰოლი
alcohol aethylicum; S. spiritus aethylicus - ეთილის სპირტი
alcoholismus, i m - ალკოჰოლიზმი, ავადმყოფური მიდრეკილება ალკოჰოლური სასმელებისადმი
alea, ae f - კენჭისყრა, ბედი, წილი
alexia, ae f (ბერძნ.) - კითხვის უნარის მოსპობა
algesimeter, tri m (ბერძნ.) - ტკივილის შეგრძნების გასაზომი ხელსაწყო
-algia, ae f (ბერძნ.) - (სიტყ. ბოლოს)- ტკივილი (ორგანული ცვლილებების გარეშე)
algor, oris m - სიცივე
algos (ბერძნ.) - ტკივილი
alios - სხვა დროს, სხვა გარემოში, სხვა ადგილას
alienatio, onis f - მახსოვრობის დაკარგვა; გასხვისება, გაყიდვა
alienus, a, um - სხვისი, მეზობელი
alimentarius, a, um - მკვებავი, საკვები
alimentatio, onis f - საკვები, საზრდო, კვება,
alimentum, i n - საკვები, კვება, საზრდო
aliquando (adv.) - როდისმე, მოგვიან, ოდესღაც
aliter (adv.) - სხვანაირად
alius, a, ud - სხვა
allergenum, i n (ბერძნ.)-ალერგენი, ნივთიერება რომელიც იწვევს ალერგიულ რეაქციას
allergia, ae f (ბერძნ.) - ორგანიზმის

საპასუხო რეაქცია გარედან შეჭრილ ალერგიაზე
allergicus, a, um- ალერგიული (aegritudo allergica) - ალერგიული დაავადება)
allergologia, ae f (ბერძნ.) - ალერგოლოგია, ალერგიულ დაავადებათა გამომწვევი მიზეზების, მათი განვითარების მექანიზმის, დიაგნოსტიკის მკურნალობისა და პროფილაქტიკის შემსწავლელი მეცნიერება
Allium (i n) cepa (ae f) - ხახვი
Allium porrum, i n - პრასი
Allium sativum, i n; Syn. Porrum sativum, i n - ნიორი
Allocholum, i n - ალოხოლი
alloplastica, ae f - პლასტიკური ოპერაცია, პლასტიკურ მასალად გამოყენებული არა ადამიანის ორგანიზმის ქსოვილი, არამედ უცხო სხეული (მაგ.: ძვალი, ოქრო, ვერცხლი და სხვ.)
allorhythmia, ae f (ბერძნ.) - არითმია; პულსის რიგმული დარღვევა
allos (ბერძნ.) - მეორე, სხვა
allopsychosis, is f (ბერძნ.)- ალოფსიქოზი, ფსიქიკური დაავადება სინამდვილის სწორად აღქმისა და სწორად შემეცნების მოშლით
allotransplantatio, onis f (ბერძნ.) - ალოტრანსპლანტაცია, ერთი სახეობის, მაგრამ გენეტიკურად განსხვავებული ქსოვილებისა და ორგანოების გადანერგვა
allotriophagia, ae f (ბერძნ.) - გემოს შეგრძნების გაუკუღმართება, საკვებად უვარგის ნივთიერებათა - ცარცის, მიწის, ფრჩხილების და სხვა ჭამისადმი პათოლოგიური მიდრეკილება
allotrios (ბერძნ.) - უცხო
almus, a, um - ნაყოფიერი
Alnus, i f - მურყანი
alo, alui, alitum, ĕre 3 - ვასაზრდოებ, ვკვებავ
Aloë, ës f (ბერძნ.) - ალოე
alopecia, ae f (ბერძნ.) - თმის ცვენა, გამელოტება
alter... alter - ერთი... მეორე
alternans, ntis - ცვალებადი, მონაცვლე, მონაცვლეობით
alterno, avi, atum, āre 1- ვმონაცვლეობ, ვმორიგეობ, მორიგეობით ვაკეთებ
Althaea, ae f (ბერძნ.) - ტუხტი
Althaea (ae f) officinalis (is f); pharm, Hibiscus, i m - სამკურნალო ტუხტი
Althaea rosea, ae f - ბაღის ტუხტი
altus, a, um - 1. მაღალი. 2. ღრმა
alumen, inis n - შაბი
alumen ustum - დამწვარი შაბი
Aluminium, i n - ალუმინი
alveolaris, e-ალვეოლური, უჯრედის, ალვეოლური აგებულების
alveolus, i m - ალვეოლა, ბუშტუკი. ღრმული, ღარი
alveolotomia, ae f - ალვეოლოტომია. კბილის ბუდის გაკვეთა
alvus, i m - 1. მუცელი. 2. ბოქვენი
amabilis, e - სასიამოვნო, საყვარელი
amastia, ae f (ბერძნ.) - ცალი ან ორივე ძუძუს, სარძევე ჯირკვლის თანდაყოლილი უქონლობა
amarities, ei f - სიმწარე
amarus, a, um - მწარე
ambiguus, a, um - ორმაგი
ambo, ae o - ორივე
Ambrosia, ae f - ამბროსია (ღმერთების საჭმელი)
ambrosius, a, um - ღვთაებრივი
ambulatio, onis f-სიარული, სეირნობა
ambulatorium, i n - ამბულატორია. სამკურნალო პროფილაქტიკურ დაწესებულება, რომელი(

სამედიცინო დახმარებას უწევს, როგორც მომსვლელ, ისე ბინაზე მყოფ ადამიანებს
ambulatorius, a, um- ამბულატორიული, მოძრავი, მოსიარულე. 1. ამბულატორიული მკურნალობა. 2. ამბულატორიული ავადმყოფი
ambulo, avi, atum, āre 1- დავდივარ, ვსეირნობ
amica, ae f - მეგობარი ქალი
amice (adv.) - 1. მეგობრულად. 2. გადატ. - ადვილად, კარგად
amicitia, ae f - მეგობრობა
amicus, i m - მეგობარი ვაჟი
Amidochloridum, i n-ამიდოქლორიდი
Amidopyrinum, i n-ამიდოპირინი
amimia, ae f - ამამია, სახის კუნთების მიმიკური მოძრაობის სრული მოსპობა, რის გამოც სახე კარგავს გამომეტყველებას და ემსგავსება ნიღაბს
Aminazinum, i n. - ამინაზინი
amitosis, is f (ბერძნ.) - ამიტოზი, უკრიდის პირდაპირი დაყოფა
ammoniatus, a, um-ამიაკის, ამიაკური
Ammonium, i n. - ამონიუმი
Ammonium anisatum - ნიშადური ანისულოვანი, ნიშადურანისულოვანი
Ammonii arsenas (atis m); Syn. Ammonium arsenicum-ამონიუმის არსენატი, დარიშხანოვანი ამონიუმი
Amnesia, ae f (ბერძნ.) - მეხსიერების სრული ანნაწილობრივი დაკარგვა
amo, avi, atum, āre 1 - მიყვარს
Amoeba, ae f-ამება, მიკროსკოპული ერთუჯრედიანი უგარსო ორგანიზმი, ფორმას იცვლის ცრუ ფეხების გამოშვერით
amoebiasis, is f (ბერძნ.) - ამებიაზი, ამებური დიზენტერია
amoenomania, ae f - ამენომანია, მანიაკალურ-დეპრესიული ფსიქოზი (სიმფომები: მხიარულება, ჩასმულობით აღგზნება, თავის სოციალური მდგომარეობის გაზვიადება)
amoenus, a, um - მშვენიერი
amor, oris m - სიყვარული
amoralis, e (ბერძნ.) - ამორალური, უზნეო, მზნედაცემული
amorphus, a, um - უფორმო, არაკრისტალური
amphiarthrosis, is f (ბერძნ.)- შეზღუდული მოძრაობის სახსარი
amphodontosis, is f (ბერძნ.) - ღრძილების ატროფია ანთების გარეშე
amphoterus, a, um (ბერძნ.)-ამფოტერული, ორმხრივი, ორსახი, გაორებული
amplificatus, a, um - გაფართოებული, გადიდებული
amplitudo, inis f-ამპლიტუდა, სიფართოვე, სიდიდე, გაქანების სიდიდე
ampulla, ae f - 1. ამპულა, 2. სანექციო საშუალებათა პერმენტულად დახურული მინის პატარა ჭურჭელი
amputatio, onis f - ამპუტაცია, მოკვეთა, მოჭრა (რომელიმე ორგანოს პერიფერიული ნაწილის)
amputo, avi, atum, āre 1 - მოვჭრი, მოვკვეთ, გადავჭრი
amusia, ae f (ბერძნ.) - ნაცნობი მელოდიების გამოცნობის უნარის დაკარგვა
amyelia, ae f (ბერძნ.) - ზურგის ტვინის თანდაყოლილი უქონლობა
Amygdala, ae f (ბერძნ.) - 1. ნუში (ნაყოფი), 2. ნუშისებრი ჯირკვალი
Amygdala amara, ae f - მწარე ნუში
Amygdala dulcis (is) - ტკბილი ნუში
amygdalitis, idis f (ბერძნ.) - ნუშისებრი ჯირკვლის ანთება
Amygdalus, i f (ბერძნ.) - ნუში (ხე)
amylaceus, a, um - სახამებლიანი

Amylium, i n - ამილი
amyloidosis, is f (ბერძნ.) - ცილოვანი ცილის დარღვევა
amylum, i n - სახამებელი
ana (aa) (adv.) - თანაბრად
anaemia, ae f (ბერძნ.)-ანემია, სისხლნაკლებობა, სისხლში ერითროციტებისდაჰემოგლობინის შემცველობის შემცირება
anaesthesia, ae f (ბერძნ.)- ანესთეზია; ადგილობრივი გაუტკივარება; ამა თუ იმ რეცეპტორთა ფუნქციის სრული დაკარგვა რომელიმე უბანზე
Anaesthesinum, i n - ანესთეზინი
anaesthesiologia, ae f (ბერძნ.) - ანესთეზიოლოგია, მეცნიერება გაუტკივარების შესახებ
analgesia, ae f (ბერძნ.)-ანალგეზია, ტკივილის შეგრძნების დაკარგვა
analgeticus, a, um-ტკივილგამაყუჩებელი
analgetica remedia, orum (n. pl.) - ტკივილგამაყუჩებელისაშუალებები
analgia, ae f (ბერძნ.)-გაუტკივარება
Analginum, i n - ანალგინი
analogia, ae f (ბერძნ.) - ანალგია, თანაბრობა, პროპორციულობა, შესაბამისობა
analysis, is f (ბერძნ.) - ანალიზი; დაშლა, რისამე შესწავლა მისი დაშლის გზით
anamnesis, is f (ბერძნ.) - ანამნეზი, მოგონება ცხოვრებისა და ავადმყოფობის შესახებ
anamnesis vitae- ცხოვრების ანამნეზი
anamnesis morbi-დაავადების ანამნეზი
anaphylaxia, ae f (ბერძნ.)- ანაფილაქსია, გაძლიერებული მგრძნობელობა
anastomosis, is f (ბერძნ.) - შესართავი, 1. ორი არტერიის, ორი ვენის, ორი ლიმფური ძარღვის შეერთება. 2. რომელიმე ორი ღრუ ორგანოს ურთიერთკავშირი
anatomia, ae f; Syn. (anatome, es f ბერძნ.) - ანატომია, მეცნიერება ადამიანის ორგანიზმის ფორმისა და აგებულების შესახებ
anatomicus, a, um - ანატომიური
anatomus, i m - ანატომი, გამკვეთი
Anatoxinum, i n - ანატოქსინი
aneurisma, atis n -ანევრიზმა, სისხლძარღვთა გაფართოება
ancon, onis m (ბერძნ.) - იდაყვი
anconalgia, ae f (ბერძნ.)-იდაყვის ტკივილი
anconeus, a, um (ბერძნ.)-იდაყვის
androgeneticus, a, um- ანდროგენური, მამაკაცური
andrologia, ae f (ბერძნ.)- ანდროლოგია, მამაკაცისაგებულებისშემსწავლელი მეცნიერება
andromania, ae f (ბერძნ.)- ანდრომანია, სქესობრივი სიცოფე, სქესობრივი ნდომის შეუკავებლობა
androphobia, ae f (ბერძნ.)- მამაკაცისადმიავადმყოფური შიში
aner, andros (ბერძნ.) - მამაკაცი
aneurisma, atis n (ბერძნ.)- ანევრიზმა, არტერიის შეზლუდული ან დიფუზური გაგანიერება
angitis, idis f (ბერძნ.)-სისხლძარღვის, არტერიის, ვენის ან ლიმფური ძარღვის ანთება
angiectasia, ae f (ბერძნ.)- სისხლძარღვის გაგანიერება
angina, ae f - ანგინა, შევიწროება, ასასიათებს ხრჩობის შეგრძნება ან ხუთვა
angiocholecystitis, idis f (ბერძნ.) - ნაღვლის ბუშტისა და სანაღვლე გზების ანთება
angiologia, ae f (ბერძნ.)- ანგიოლოგია,

მეცნიერება სისხლძარღვთა შესახებ
angioma, atis n (ბერძნ.)-ანგიომა, ლიმფური ან სისხლძარღვოვანი კეთილთვისებიანი სიმსივნე
angiomatosis, is f (ბერძნ.) - მრავალი ანგიომა, კეთილთვისებიანი სიმსივნე
angion (ბერძნ.) - სისხლძარღვი
angioneurosis, is f (ბერძნ.)- ანგიონევროზი, სისხლძარღვთა ინერვაციის ფუნქციური მოშლა, რომელიც აღინიშნება ნევროზისა და ფსიქოზის დროს
angiopathia, ae f (ბერძნ.) - ანგიოპათია, სისხლძარღვთა სისტემის დაავადება
angiorrhaphia, ae f (ბერძნ.) - სისხლძარღვების გაკერვა
angiorrhexis, is f (ბერძნ.) - სისხლძარღვების გახევა
angiospasmus, i m - სისხლძარღვების კრუნჩხვა, ძირითადად ნერვული წარმოშობის
angiostenosis, is f (ბერძნ.) - სისხლძარღვების შევიწროება
anguis, is f - გველი
angularis, e - კუთხის
angulus, i m - კუთხე
angustifolius, a, um- ვიწროფოთლოვანი
angustus, a, um - ვიწრო, წვრილი
anhidrosis, is f (ბერძნ.) - ოფლის გამოყოფის პათოლოგიური შემცირება ან შეწყვეტა
anhydraemia, ae f (ბერძნ.) - სისხლის გასქელება სითხის შემცირების გამო
anhydricus, a, um (ბერძნ.) - უწყლო
anhydridum, i n - ანჰიდრიდი. ჟანგბადიანი ნაერთი
animal, is n - ცხოველი
animalis, e - ცხოველის, ცხოველური
animo, avi, atum, āre 1-სულს ჩავბერავ, ვიცოცხლებ, ვასულიერებ
animus, i m - სული
anion (ბერძნ.)-ანიონი, უარყოფითად დამუხტული ნაწილაკი
aniridia, ae f (ბერძნ.) - თვალის ფერადი გარსის უქონლობა
anisochromia, ae f (ბერძნ.)- ანიზოქრომია, ერითროციტების შეფერვის სხვადასხვაობა
anisocytosis, is f (ბერძნ.) - ერითროციტების განსხვავებული სიდიდე
anisatus, a, um- ანისული, ანისის
anisos (ბერძნ.) - არათანაბარი
Anisum, i n - ანისული
ankylos - მრუდე
ankylosis, i m (ბერძნ.) - სახსრის უძრაობა (უმოძრაობა)
annoto, -avi, -atum, -āre 1 - ვნიშნავ, ჩავნიშნავ, ვამჩნევ
annus, i m - წელი
annuus, a, um-ერთწლიანი, წლიური
anodynus, a, um; Syn. analgeticus, a, um - ტკივილგამაყუჩებელი
anomalia, ae f (ბერძნ.) - ანომალია, კანონზომიერების დარღვევა, საერთო წესისგან, ნორმისგან გადახვევა
anonychia, ae f (ბერძნ.)- უფრჩხილობა
anonymus, a, um (ბერძნ.) - ანონიმური, უსახელო
anopheles, is f (ბერძნ.) - ანოფელესი, უსარგებლო, მავნე ანოფელესი- მალარიის გამავრცელებელი კოლო
anopia, ae f (ბერძნ.) - ცალ თვალში სინათლის დაკარგვა
anorexia, ae f (ბერძნ.)- მადის დაკარგვა, უმადობა
anormalis, is f (ბერძნ.) - არანორმალური, არასწორი
anosmia, ae f (ბერძნ.) - ყნოსვის

უნარის დაკარგვა
anotatio, onis f - ანოგაცია, წერილობითი შენიშვნა
anotia, ae f (ბერძნ.) - ყურის ნიჟარის უქონლობა
anoxaema, ae f (ბერძნ.) - ჟანგბადის უქონლობა სისხლში
anoxia, ae f (ბერძნ.) - უჟანგბადობა ქსოვილებში
ansa, ae f - ტარი; სახელური; ყულფი; მარყუჟი
anser, eris, m - ბაგი
anserinus, a, um - ბაგის
ante (praep. cum Acc.) - -წინ; -მდე
ante (adv.) - წინათ, წინ, ადრე
antebrachium, i n - წინამხარი
anteflexio, onis f - წინ გადაღუნვა, წინ გადაბნექა (გაღახრა, მაგ.: საშვილოსნოსი)
anterior, anterius - წინა, წინ
anterne (adv.) - წინ
anteversio, onis f - წინ დახრა
Anthemis (idis) nobilis იხ. Chamomilla romana
anthos (ბერძნ.) - ყვავილი
anthrax, acos (ბერძნ.) - ნახშირი
anthropogenesis, is f (ბერძნ.) - ანთროპოლოგიის ნაწილი, რომელიც ადამიანის წარმოშობას შეისწავლის
anthropologia, ae f (ბერძნ.) - ადამიანის ევოლუციის შემსწავლელი მეცნიერება
anthropologus, i m (ბერძნ.)- ანთროპოლოგი, სპეციალისტი
anthropomorphus a, um (ბერძნ.) - ანთროპომორფული, ადამიანის სახის
anthropophagia, ae f - კაციჭამია
anthropophobia, ae f- კაცთმოშიშობა
anthropos (ბერძნ.) - ადამიანი
anti (ბერძნ.) - წინააღმდეგ, საწინააღმდეგო
antiasthmaticus, a, um - ასთმის საწინააღმდეგო
antibiotica, orum (remedia) (n. pl.) - ანტიბიოტიკები, აფერხებენ ბაქტერიებისა და სხვა მიკრობების, ვირუსების უჯრედების ზრდა
antibioticus, a, um-ანტიბიოტიკური
anticoagulans, ntis - შედედების საწინააღმდეგო
anticoncipiens, ntis - ჩასახვის საწინააღმდეგო
anticorpora, ōrum (n. pl.)-ანტისხეულები
antidiabetica, ōrum (remedia) (n. pl.) - დიაბეტის საწინააღმდეგო საშუალებები
antidiabeticus, a, um - ანტიდიაბეტური
antidolorosa (remedia) იხ. analgetica
antidotum, i n - ანტიდოტი, შხამსაწინააღმდეგო საშუალება
antidysentericus, a, um - ანტიდიზენტერული, დიზენტერიის საწინააღმდეგო
antiemeticus, a, um; Syn. antivomicus, a, um- ღებინების საწინააღმდეგო
antihaemorrhagica, orum (remedia) (n. pl.)- სისხლის შემაჩერებელი საშუალებები
antimycoticus, a, um - სოკოს საწინააღმდეგო
antineuralgica, orum (remedia) (n. pl.)- ტკივილგამაყუჩებელი, ანტინევროლგიური
antipestosus, a, um - ჭირის საწინააღმდეგო
antiphobicus, a, um-ანტიფობიური, შიშის საწინააღმდეგო
antipyresis, is f-ცხების საწინააღმდეგო
antipyretica (remedia) orum (n. pl.) - სიცხის დამწევი საშუალებები
Antipyrinum, i n - ანტიპირინი
antiquitas, atis f - სიძველე
antiquus, a, um - ძველი, ანტიკური

antirabicus, a, um-ცოფის საწინააღმდეგო საშუალება
antirrheumatica (remedia) orum (n. pl.)-ანტირევმატული საშუალებები
antirrheumaticus, a, um-ანტირევმატული
antisepsis, is f (ბერძნ.) - ანტისეპტიკი, ინფექციის წინააღმდეგ ბრძოლა
antisepticus, a, um - ანტისეპტიკური, მიკრობების მომსპობი, ჩირქსაწინააღმდეგო
antispasmodicus, a, um; Syn. spasmolyticus, a, um- ანტისპაზმური, სპაზმის მომხსნელი საშუალება
antisudorificus, a, um - ოფლდენის საწინააღმდეგო საშუალება
antisyphilistica, orum (remedia) (n.pl.) - სიფილისის, ათაშანგის საწინააღმდეგო საშუალებები
antitetanica (remedia) orum (n. pl.) - ტეტანუსის საწინააღმდეგო საშუალებები
antitetanicus, a, um - ანტიტეტანური
antitoxima (remedia) orum (n. pl.) - ორგანიზმისიმუნური ანტისხეულები
antivomicus, a, um იხ. antiemeticus
anulus, i m - ბეჭედი; რგოლი
anuria, ae f (ბერძნ.)- შარდის გამოყოფის სრული შეწყვეტა თირკმელების მიერ
anus, i m - უკანა ხვრელი, ანუსი, რგოლი, ყითა
aorta, ae f (ბერძნ.) - აორტა, უდიდესი არტერიული სისხლძარღვი
aortalgia, ae f (ბერძნ.) - ტკივილი აორტის არეში
aorticus, a, um - აორტის
aortitis, idis f (ბერძნ.) - აორტის კედლების დიფუზური ანთება
apello, avi, atum, āre 1 - ვასახელებ
apathia, ae f (ბერძნ.) - აპათია, ფსიქიკური აქტივობის დაქვეითება
aperio, perui, pertum aperire 4- ვალებ, ვხსნი
apertura, ae f-ხვრელი, შესავალი, ნახვრეტი
apepsia, ae f-საჭმლის მონელების უკმარისობა
apex, apicis, m - მწვერვალი
aphagia, ae f (ბერძნ.) - ყლაპვის უნარის მოშლა
aphalgesia, ae f (ბერძნ.) - შეხების შეღებად მგრძნეულობა
aphakia, ae f (ბერძნ.) - თვალის ბროლის უქონლობა
aphasia, ae f (ბერძნ.) - მეტყველების მოშლა თავის ტვინის დაზიანების გამო
aphonia, ae f (ბერძნ.) - აფონია, ხმის სრული დაკარგვა
aphrodisia, ae f (ბერძნ.)-სქესობრივი გრძნობის ავადმყოფური გამძაფრება
aphthongia, ae f (ბერძნ.)-სიტყვების წარმოთქმის შეუძლებლობა
apicalis, e - მწვერვალის, წვეროსი
apicolysis, is f-ფილტვის მწვერვალის ოპერაციული განთავისუფლება შეხორცებისაგან
apilacum, i n - აპილაკი, ფუტკრის რძე
apis, is f - ფუტკარი
Apium (i) Carvi S. Carum (i) Carvi - კვლიავი
Apium (i) graveolens (entis) n- ნიახური
Apium petroselinum, i n; Syn. Petroselinum sativum, i n; S. Carum petroselinum-ოხრახუში
aplasticus, a, um - არაპლასტიკური
apneumia, ae f (ბერძნ.)-ფილტვის თანდაყოლილი უქონლობა
apnoë, ës, f (ბერძნ.)- სუნთქვის შეჩერება
apo (ბერძნ. პრეფ.) - შეწყვეტა, დამთავრება, მოცილება

apocrinus, a, um - გამომყოფი
Apocynum cannabinum, i n - ქენდირი
apodia, ae f (ბერძნ.)-ფეხის თანდაყოლილი უქონლობა
Apomorphinum, i n-აპომორფინი
aponeurosis, is f (ბერძნ.) - განიერი კუნთების მყესოვანი ფირფიტა, ბრტყელი ფართო მყესი
apophysis, is f (ბერძნ.) - აპოფიზი, მორჩი, ძვლის წანაზარდი
apoplexia, (ae) solaris (is) f (ბერძნ.) - მზის დაკვრა
apoplexia, ae f (ბერძნ.) - დალამბლავება, დამბლის დაცემა, რაც გამოწვეულია ტვინში სისხლის ჩაქცევით
apoplexia (ae f) cerebri - თავის ტვინის ფუნქციის მოულოდნელი შეწყვეტა
apostematosis, is f (ბერძნ.) - ჩირქოვანი
apparatus, us m - აპარატი
appareo, ui, itum, ēre 2 - ვეჩვენები, ვცხადდები
apparet - ცხადია, აშკარაა
apparo, āvi, ātum, āre 1 - ვამზადებ, ვემზადები, ვაპირებ
appelo, āvi, ātum, āre 1 - ვეწოლები
appendectomia, ae f - აპენდექტომია, დაავადებული ჭიანაწლავის (ბრმა ნაწლავის) ამოკვეთა
appendicitis, idis f - ბრმა ნაწლავის ჭიისებრი მორჩის ანთება
appendix, icis, f - დამატება, ბრმა ნაწლავი, ჭიისებრი მორჩი
appetitus, us m - მადა, აპეტიტი, მისწრაფება, სურვილი
applicatio, onis f - მიდება, დადება (მაგ.: პარაფინის ტალახის წამლის), აპლიკაცია სხეულის დაავადებულ ნაწილზე
applicatio cucurbitarum-კოკოშები
applico, āvi, ātum, āre 1 - მივაყრდნობ, მივადებ, მივეკედლები
apprimus, a, um - სულ პირველი
apraxia, ae f (ბერძნ.) - აპრაქსია, მიზანდასახული მოძრაობის მოქმედების დარღვევა
aprosopia, ae f (ბერძნ.) - აპროზოპია, პირისახის უქონლობა (სიმახინჯე)
aptyalismus, i m (ბერძნ.) - პირის სიმშრალე, ნერწყვის გამოყოფის შეწყვეტა
apud (praep. cu. Acc.) - თან, ახლოს
apyrexia, ae f (ბერძნ.) - უსიცხო პერიოდი ციებ-ცხელების დროს
aqua, ae f - წყალი
aquaeductus, us m - წყალსადენი
aqua fotris (is) f; Syn. acidum nitricum, i n - აზოტმჟავა
aqua regia, ae f; Syn. acidum nitrohydrochloricum, i n - თეზაფი, ქლორწყალბადმჟავა აზოტმჟავათი, სამეფო წყალი
aquarium, i n - აქვარიუმი
aquaticus, a, um - წყლის, წყლიანი
aquila, ae f - არწივი
Aquilegia (ae) vulgaris (is) f - ჩვეულებრივი წყალკრეფია
aquosus, a, um-წყლიანი, წყალნარევი
Arachis, idis f (ბერძნ.); Syn. Arachis hypogaea - არაქისი, მიწის თხილი
Aralia, ae f - არალია
arachne, es f (ბერძნ.) - ობობა
arachnodactylia, ae f (ბერძნ.) - არანორმალურად გრძელი თითები
arachnoidea, ae f (arachoides) (ბერძნ.)- ტვინის ქსელისებრი გარსი
arachnoideus, a, um (ბერძნ.) - აბლაბუდასებრი, ქსელისებრი
arachnoiditis, idis f (ბერძნ.) - ტვინის ქსელისებრი გარსის ანთება
arachnos (ბერძნ.) - ქსელი
aranea, ae f - ობობა
araneus, a, um-ობობის, აბლაბუდის

arbos, oris m - ხე
arcanus, a, um-ფარული, საიდუმლო
Architectura, ae f- არქიტექტურა
archium, i n (ბერძნ.) - არქივი
Arctium (i n) lappa (ae f); Syn. Lappa (ae) officinalis (is) f-აბლაბუდასებრი ორღვანდ
arcuatus, a, um - რკალისებრი, რკალოვანი
arcus, us m - რკალი
area, ae f; Syn. aria, ae f - არე, ველი, მინდორი
areatus, a, um-მინდვრის; ბუდობრივი
areflexia, ae f (ბერძნ.)-რეფლექსის (რეფლექსების) დაკარგვა
arena, ae f - ქვიშა, სილა; ასპარეზი
arenarius, ae f- ქვიშის, ქვიშიანი, სილიანი
arenia, ae f (ბერძნ.) - ორივე თირკმლის თანდაყოლილი უქონლობა, უთირკმელობა
arenosus, a, um - ქვიშიანი, სილიანი
areometrum, i m (ბერძნ.)- არეომეტრი; ხელსაწყო, რომლითაც არკვევენ სითხის სიმკვრივეს, მის ხვედრით წონას
areola, ae f - ბაკი, პაგარა რგოლი
Aresta, ae f; Syn. Ononis spinosa-ფშნის კალი
argenteus, a, um - ვერცხლის
Argentum, i n - ვერცხლი
Argilla, ae f; Syn. bolus (i) alba (ae) f - თეთრი ცეცხლგამძლე თიხა
argillaceus, a, um - თიხის
argumentum, a, um - აგრუმენტი, საბუთი
argyrismus, a, um - სიმტკომთა ერთობლიობა, გამოწვეული ვერცხლის პრეპარატების გადაჭარბებული მილებით
Argyros - ვერცხლი
argyrosis, is f - კანისა და სხვა ორგანოების პიგმენტაცია ვერცხლის პრეპარატების გადაჭარბებული მილებით
arhythmia, ae f (ბერძნ.) - არითმია, გულის მოქმედების ნორმალური რიტმის დარღვევა
arhythmicus, a, um (ბერძნ.) - არითმიული, არასწორი, არათანაბარი, არარეგალური
ariditas, atis f - სიმშრალე
aridus, a, um - სხმელი, მშრალი
arista, ae f - ფხა (თავთავის), თავთავი
Aristoteles, is n - არისტოტელე (ძვ.წ.აღ. 384-322 წ.წ.) ბერძენი ფილოსოფოსი
arithmomania, ae f (ბერძნ.) - საგანთა დათვლის აკვიატებული სურვილი
arithmos (ბერძნ.) - რიცხვი
arma, ōrum (n. pl.) - იარაღი
armātus, a, um - შეიარაღებული. manu armata - შეიარაღებული ხელით
Armeniaca, ae f - გარეგანი (ხე)
armo, āvi, ātum, āre 1 - ვიარაღებ
aromaticus, a, um - არომატული, სურნელოვანი
Arnica, ae f - არნიკა
Arnica montana, ae f; Syn. Arnica alpia, ae f - მთის არნიკა
arrector (musculus), oris m- გაშმართავი (კუნთი)
ars, artis f-ხელოვნება, მეცნიერება
arsenas, atis n - არსენატი
Arsenicum, i n - დარიშხანი
arsenicicus, a, um-დარიშხანის, დარიშხანიანი
arsenicosus, a, um-დარიშხანოვანი
arsenidum, i n - არსენიდი
arsenis, itis m - არსენიტი
artemisia (ae f) arbotanum (i n)- ავშანი
Artemisia (ae f) absinthium (i n) იხ. Absinthium officinale

Artemisia cina ae f - ხორისანი
Artemisia (ae f) dracunculus (i m)- ტარხუნა
arteria, ae f (ბერძნ.) - არტერია, სისხლძარღვი
arteriectasia, ae f (ბერძნ.) - არტერიის გაგანიერება
arteritis, idis (ბერძნ.) - არტერიის ანთება
arteriola, ae f - არტერიოლა, მცირე სისხლძარღვი
arteriolonecrosis, is f (ბერძნ.) - არტერიოლების ნეკროზი (კვდომა)
arterioma, aef (ბერძნ.) - არტერიული სიმსივნე
arteriosclerosis, is f (ბერძნ.) - არტერიების გამკვრივება, არტერიების გაუხეშება
arteriostenosis, is f (ბერძნ.) - არტერიების შევიწროება
arteriosus, a, um-არტერიული, არტერიებით მდიდარი
arteriotomia, ae f (ბერძნ.)-არტერიის გაკვეთა
arthralgia, ae f (ბერძნ.)-სახსრის ტკივილი
arthritis, idis f (ბერძნ.)-სახსრების ანთება
arthrodynia, ae f (ბერძნ.) იხ. arthralgia
arthrogryposis, is f-კიდურების სახსრების თანდაყოლილი მოხრა
arthrolysis, is f (ბერძნ.)-სახსრების მოძრაობის ოპერაციული აღდგენა
arthron, i n (ბერძნ.) - სახსარი
arthroo (ბერძნ. ზმნა) - ვანაწევრებ; დანაწევრებული ხმების გამოცემა
arthrosis, is f (ბერძნ.)-სახსრების ქრონიკული დაავადება
arthropathia, ae f (ბერძნ.)-სახსრების დაზიანება ცენტრალური ნერვული სისტემის დაავადების შედეგად
articularis, e - სახსრის, სასახსრე
articulatio, ionis f - სახსარი
articulus, i m - სახსარი
artificialis, e-ხელოვნური, არაბუნებრივი
artus, us m - სახსარი
arvensis, e - მინდვრის, ველის
arytena, ae f (ბერძნ.) - ციცხვი
arytenoideus, a, um-ციცხვისებრი
arythmia, ae f (ბერძნ.) იხ. arhythmia
ascaridosis, ascaridiasis, is f - (ბერძნ.) - მრგვალი ჭიით, ასკარიდით გამოწვეული დაავადება
ascendens, ntis-ამმავალი, ასწვრივი
ascendo, scendi, scensum, ĕre 3 - ავდივარ
ascites, ae m (ბერძნ.)-მუცლის წყალმანკი
Ascophenum, i n; Syn. Phenacetinum - ასკოფენი
asexualitas, atis f (ბერძნ.) - სქესობრივი გრძნობის არქონა
asepticus, a, um - ასეპტიკური
aseptice (adv.) - ასეპტიკურად
Asia, ae f - აზია
asialia, ae f იხ. aptyalismus
asiaticus, a, um-აზიური, აზიელი
Asinus, i m - ვირი, სახედარი
asper, aspera, asperum- ხაოიანი, ხორკლიანი, კოპრიანი, უხეში
aspergo, si, sum, ĕre 3 - მოვაყრი, მოვასხურებ, მოვაყრქვევ
aspirator, oris m - ასპირატორი; ხელსაწყო, რომლითაც სხეულის ღრუებიდან ამოსრუტავს სითხეს
Aspirinum, i n - ასპირინი, აცეტილსალიცილის მჟავა
aspis, aspidis f - იქიდნე, შხამიანი გველი, ასპიტი
asphyxia, ae f (ბერძნ.) - ასფიქსია, სუნთქვის შეჩერება, გაგუდვა
asservo, āvi, ātum, āre 1-ვინახავ, ვიცავ, თვალს არ ვაშორებ

assimilatio, onis f-ასიმილაცია, დამსგავსება, შეთვისება
assistens, ntis - ასისტენტი, დამხმარე
ast (კავშირი) - მაგრამ, ხოლო
astaphis, idis f (ბერძნ.) - ქაშმში
astasia, ae f (ბერძნ.) - დგომის შეუძლებლობა, თუმცა კიდურებში მოძრაობის უნარი შენარჩუნებულია
asthenia, ae f (ბერძნ.) - უძლურება, საერთო სისუსტე
asthma, ātis n (ბერძნ.) - ასთმა
asthmaticus, a, um - ასთმური
astringo იხ. adstringo
astrum, i n - ვარსკვლავი, თანავარსკვლავედი
asymmetria, ae f (ბერძნ.) - ასიმეტრიულობა, ნაწილების თანაზომიერება
asynergia, ae f (ბერძნ.) - მოძრაობის უნარის დაკარგვა, რთული მოძრაობითი აქტის მოშლა
asystolia, ae f (ბერძნ.) - გულის ყველა ან ერთი ნაწილის მოქმედების სრული შეწყვეტა
at (კავშირი) - მაგრამ, ხოლო
atavus, i m - 1. წინაპარი. 2. პაპა
atavismus, i m - გადმონაშთი, შთამომავლობითი დავადება
ataraxia, ae f (ბერძნ.) - სულიერი სიმშვიდე
ataxia, ae f (ბერძნ.) - მოძრაობის კოორდინაციის დარღვევა
atelomyelia, ae f (ბერძნ.) - მურგის ტვინის ნაწილობრივი ან სრული განუვითარებლობა
ateloprosopia, ae f (ბერძნ.) - პირისახის უკმარი განუვითარებლობა
ater, atra, atrum-შავი, მუქი (ბაკი შავი)
atheroma, atis n (ბერძნ.) - კეთილთვისებიანი სიმსივნური წარმონაქმნი, რომელიც ვითარდება კანსა და კანქვეშა ქსოვილში ქონის ჯირკვლის გამომგანი სადინარის დახშობის შედეგად
athymia, ae f (ბერძნ.) - სევდიანობა, ნაღვლიანობა
athyreosis, is f (ბერძნ.) - ფარისებრი ჯირკვლის ფუნქციის შესუსტება ან სრული უქონლობა
atlantooccipitālis, e-ატლანტო- კეფისა
atlas, atlantis m - 1. ატლანტი, გოლიათი, რომელსაც მსრებით ეჭირა ცის თაღი. 2. კისრის I მალა
atmosphera, ae f (ბერძნ.)- ატმოსფერო
atokia, ae f (ბერძნ.)-ქალთა უნაყოფობა
atomus, i f (ბერძნ.)- ატომი, განუყოფელი
atomus, a, um - განუყოფელი
atonia, ae f (ბერძნ.) - ატონია; ჩონჩხის კუნთებსა და შინაგან ორგანოებში ბუნებრივი დაჭიმულობის, ელასტიკურობისა და შეკუმშვის უნარის შესუსტება, მოდუნება
atque- (კავშირი) -და, და ამასთანავე, და აგრეთვე
atrichosis, is f; atrichia, ae f (ბერძნ.) - უთმობა, თმის უქონლობა თანდაყოლილი ან შეძენილი
atrium, i n - წინაბჭე, წინაგული
atrociter (adv.) - მკაცრად, შეუბრალებლად
atrophia, ae f-ატროფია, გადაგვარება კვების უკმარისობის გამო
atrophodermia, ae f (ბერძნ.) - კანის ელემენტების შემცირება კანის ატროფიის გამო
Atropa caucasica, ae f - შმაგა, კავკასიური ბელადონა
Atropa belladonna, ae f - ბელადონა, შმაგა
Atropinum, i n - ატროპინი
attenuatus, a, um - დასუსტებული, გამარტივებული, შემოკლებული
attineo, ui, itum, ēre 2 - ვიქერ, ვეხები,

ურთიერთობა მაქვს
attingo, tigi, tactum, ĕre 3 - ვეხები, ვეახლოვები, ვესაზღვრები
Attius, i m - ატიუსი
atypicus, a, um-ატიპიური, არატიპური
auctor, ōris m - ავტორი
audax, ācis - თამამი, მამაცი
audiens, ntis - მსმენელი
audio, ivi, itum īre 4 - ვისმენ
audiogramma, atis n - სმენის ვარიაციების გრაფიკული ჩანაწერი
audiologia, ae f-აუდიოლოგია; მეცნიერების დარგი, რომელიც შეისწავლის სმენის დაქვეითებასა და სიყრუის გამომწვევ მიზეზებს
audiometria, ae f - სმენის სიმახვილის გაზომვა
auditivus, a, um - სასმენი
auditorium, i n - აუდიტორია, მოსასმენი ადგილი, დარბაზი
auditus, a, um - მოსმენილი
auditus, us m - სმენა
aura, ae f - ნიავი, ჰაერის ქროლვა, ეპილეფსიის წინა პერიოდი, ცნობიერების მოულოდნელი წუთიერი დახშობა შემდგომი ამნეზიით
aureus, a, um - ოქროსი
auricula, ae f - პატარა ყური
auricularis, e - ყურის
auripunctura, ae f-ღუნისაპკისგახვრეტა
auris, is f - ყური
Aurum, i n - ოქრო
auscultatio, onis f - მოსმენა
ausculto, āvi, ātum, āre 1- ვისმენ
aut; Syn. vel - ან
autismus, i m - აზრის ავადმყოფური კონცენტრაცია საკუთარ თავზე
autocytus, i m - გადიდებული სასქესო უჯრედი, აუტოციტი
autochthonus, a, um - ავტოქთონური, ადგილობრივი წარმოშობის, დამოუკიდებელი
autogenus, a, um - თვით, თავისით წარმოქმნილი
autohaemotherapia, ae f (ბერძნ.) - საკუთარი სისხლის გადასხმით მკურნალობა
autoinfectio, onis f (ბერძნ.) - თვითდაინფიცირება
autointoxicatio, onis f (ბერძნ.) - თვითმოწამლა
automaticus, a, um-ავტომატური, თვითმოქმედი
autonomicus, a, um (ბერძნ.) - ავტონომიური
autoplastica, ae f (ბერძნ.) - საკუთარი ქსოვილის გადანერგვა ერთი ორგანოდან მეორეზე
autopsia, ae f (ბერძნ.) - გვამის გახსნა
autos (ბერძნ.) - თვითონ
autosoma, atos n (ბერძნ.) - აუტოსომა, ჩვეულებრივი ე. ი. არასასქესო ქრომოსომა
autovaccinatio, onis f (ბერძნ.) - საკუთარი სხეულისგან მილებული ვაქცინით ვაქცინაცია
autumnus, i m - შემოდგომა
auxilium, i n-დახმარება, საშუალება
avirulentus, a, um - არაშხამიანი, ავადყოფობის არგამომწვევი (მიკრობები)
avis, is f - ფრინველი
avitaminosis, is f - ავიტამინოზი, ვიტამინის უკმარისობა
axilla, ae f - იღლია
axillaris, e - იღლიის
axioma, ātis n (ბერძნ.) - აქსიომა, ამოსავალი პრინციპი, ძირითადი მდგომარეობა
axis, is m - 1.ღერძი. 2.კისრის II მალა
axungia, ae f იხ. adeps
azygos (ბერძნ.); Syn. impar (aris) კენტი, უთანასწორო

B

bacca, ae f - კენკრა
bacillifer, era, erum-ჩხირისებრი
bacillaemia, ae f იხ. **bacteriaemia**
bacillivector, oris m-პირი, რომელიც პათოგენური მიკრობების მატარებელი და გამომყოფია სათანადო დაავადების გამოუვლინებლად
bacilluria, ae იხ. **f bacteriuria**
bacillus, i m - ბაღილა, ჩხირი, ჩხირისებრი ბაქტერია
bacillus coli - ნაწლავის ჩხირი
bacteriaemia, ae f (ბერძნ.)-ბაქტერიების არსებობა სისხლში
bacterialis, e-ბაქტერიული, ბაქტერიის
bactericidus, a, um - ბაქტერიციდული
bacteriocida (იხმ. მრ. რიცხვით) - ნივთიერებები, რომელთაც ბაქტერიებისა და სხვა მიკროორგანიზმების მოსპობის უნარი აქვთ
bacteriolysis, is f (ბერძნ.) - ბაქტერიების დაშლა (გახსნა)
bacteriologia, ae f (ბერძნ.) - მეცნიერება ბაქტერიების შესახებ
bacteriophagia, ae f (ბერძნ.) - ბაქტერიოფაგია, ბაქტერიები მოსპობა ბაქტერიოფაგით
bacteriophagum, i n (ბერძნ.) - ბაქტერიოფაგი, ბაქტერიების დამშლელი, მომსპობი
bacterioscopia, ae f (ბერძნ.) - ბაქტერიების გამოკვლევა მიკროსკოპის საშუალებით
bacteriostasis, is f (ბერძნ.) - ბაქტერიების ზრდა-განვითარების შეჩერება
bacterium, i n (ბერძნ.) - ბაქტერია
bacteriuria, ae f (ბერძნ.)-ბაქტერიების გამოყოფა შარდთან ერთად
balbuties, ei f - ენის დაბმა
ballasticus, a, um - ბალასტური
balneologia, ae f - ბალნეოლოგია; მედიცინის დარგი, რომელიც შეისწავლის მინერალური წყლების წარმოშობასა და მათ გამოყენებას სამკურნალო მიზნით
balneotherapia, ae f- 1.ბალნეოლოგიის დარგი, რომელიც შეისწავლის მინერალური წყლების გამოყენებას სამკურნალო მიზნით. 2.დაავადებათა მკურნალობა აბაზანებით
balneum, i n - აბანო, აბაზანა
balsamus, i m - ბალზამი
balsamus Shostacovsky-შოსტაკოვსკის ბალზამი
bandage (ფრანგ.) - ბანდაჟი, ელასტიკური მჭიდრო შემოსაკრავი მუცელზე
baraesthesia, ae f (ბერძნ.) - წნევის, სიმძიმის შეგრძნება
barba, ae f - წვერი (სახის)
barbatus, a, um - წვერიანი
Barbamylum, i n - ბარბამილი
Barbitalum, i n; S. (Veronalum, i n)-ბარბიტალი (ანუ ვერონალი)
Barbitalum-natrium. S. Medinalum, i n - ბარბიტალ-ნატრიუმი ანუ მედინალი
barbituras, atis m - ბარბიტურატი
barbituricus, a, um - ბარბიტურის
Barii arsenis (-itis m); Syn. Barium arsenicosum, i n - დარიშხანოვანი მჟავა ბარიუმი, ბარიუმის არსენიტი
Barium, i n - ბარიუმი
baros (ბერძნ.) - მძიმე, სიმძიმე
barotherapia, ae f (ბერძნ.) - მკურნალობა დაბალი ან მაღალი ატმოსფერული წნევით
barotrauma, atis n (ბერძნ.) - წნევის შეცვლით გამოწვეული ტრავმა

barys (ბერძნ.) - მძიმე
barythymia, ae f (ბერძნ.) - ცუდი გუნება-განწყობილება
basalis, e-ძირითადი, ბაზალური, ფუძისეული
basilaris, e - ძირითადი, ფუძის
basilicus, a, um (ბერძნ.) - სამეფო, მეფური, ძირითადი
basis, is f (ბერძნ.) - 1. ფუძე, ბაზისი, საფუძველი, ძირითადი წამალი; 2. სვლა, მოძრაობა
basophobia, ae f (ბერძნ.) - სიარულის დროს წაქცევის შიში
bathos (ბერძნ.) - სიღრმე; ღრმა
bathophobia, ae f (ბერძნ.) - სიმაღლიდან გადმოხედვის შიში
bathynaesthesia, ae f (ბერძნ.) - გრძნობიერების ძლიერი დაქვეითება
bathycardia, ae f (ბერძნ.) - გულის ღრმა მდებარეობა
bathys (ბერძნ.) - ღრმა
Balladonna, ae f იხ. Atropa belladonna
Benactizinum, i n - ბენაქტიზინი
bene (adv.) - კარგად
benignus, a, um-კეთილთვისებიანი
benzoas, atis m - ბენზოინატი
Benzoë, ës f - საკმეველი, ბენზოე, გუნდრუკი
benzoicus, a, um - ბენზოის
Benzonaphtholum, in-ბენზონაფთოლი
Berberis, idis f - კოწახური
Berberis (idis) amurensis (is) f - ამურის კოწახური
Besalolum, i n - ბესალოლი
bestia, ae f - მხეცი, ცხოველი
Beta, ae f - ჭარხალი
Betonica, ae f - ბარისპირა
Betonica (ae) officinalis (is) f- სამკურნალო ბარისპირა
Betula, ae f - არყის ხე, არყი
bibens, ntis - მსმელი
bibo, bibi, ĕre 3 - ვსვამ
biceps, ipitis - ორთავა
bicornis, e - ორრქიანი
bicuspidalis, e - ორკაპა
Bidens (itis) tripartitus (i) m-ორკბილა
biennis, e - ორწლიანი
bifidus, a, um - ორგული, გაორებული; გაპობილი
bifurcus, a, um-გაორკაპებული, ორკაპა
bigeminus, a, um - ორმაგი
bihorium, i n - ორი საათი
bilateralis, e - ორმხრივი
biliaris, e - ნაღვლის, სანაღვლე
bilifer, era, erum-ნაღვლის გამომგანი
biliosus, a, um-ნაღვლის, სანაღვლე
bilirubinaemia, ae f - ბილირუბინი სისხლში
bilirubinum, i n-ნაღვლის წითელი პიგმენტი
bilirubinuria, ae f-ბილირუბინი შარდში
bilis, is f; Syn. fel. fellis n. chole, es f (ბერძნ.) - ნაღველი
bini, ae, a - ორ-ორი
binominalis, e - ბინომინალური, ორსახელიანი
biochemia, ae f (ბერძნ.) - ბიოქიმია, მეცნიერება ცოცხალ ორგანიზმში მიმდინარე ქიმიური პროცესების შესახებ
biodosis, is f (ბერძნ.) - ბიოლოგიური დოზა
biogenesis, is (ბერძნ.)-ბიოლოგიური განვითარება
biologia, ae f (ბერძნ.)- ბიოლოგია, ცოცხალი ორგანიზმების შემსწავლელი მეცნიერება
biomedicina, ae f (ბერძნ.) - ფიზიოლოგიური და ბიოლოგიური ქიმიის პრინციპებზე დაყრდნობილი კლინიკური მედიცინა
biomicroscopia, ae f (ბერძნ.) - ცოცხალი ორგანიზმის მიკროსკოპული

გამოკვლევა
Biomycinum, i n (ბერძნ.) - ბიომიცინი
biopsia, ae f (ბერძნ.) - ცოცხალი ორგანიზმიდან ამოჭრილი ქსოვილისნაწილის მიკროსკოპული ანალიზი დიაგნოსტიკის მიზნით
bios (ბერძნ.) - ცხოვრება, სიცოცხლე
bipartitus, a, um - ორნაწილიანი
bipennatus, a, um - ორფრთიანი
bis - ორჯერ
Bismuthum, i n - ბისმუთი
Bistorta, ae f; Syn. Polygonum (i n) bistorta (ae f) - დვალური
biventer, tra, trum - ორმუცელა
bix, icis f-ლითონის ყუთი; სამელიცინო ნივთების შესანახი ყუთი
blastoma, atis n (ბერძნ.) - ბლასტომა, დამოუკიდებლადმზარდინამდვილი სიმსივნე
Blastomycetes (n. pl.) (ბერძნ.) - სოფუარ და მასთან ახლო მდგომ სოკოთა სახელწოდება
blastomycosis, is f (ბერძნ.) - კანის დაავადება გამოწვეული სოფუარის სოკოებით
blastula, ae f (ბერძნ.) - ჩანასახოვანი ბუშტი; მრავალუჯრედიანი ორგანიზმისჩანასახის განვითარების ერთ-ერთი სტადია, რომლითაც მთავრდება კვერცხუჯრედის დანაწევრება
blastus, us m (ბერძნ. blastos) - ჩანასახი, წანაზარდი; ღივი
blennorrhagia, ae f (ბერძნ.) - ლორწოს დენა
blennorrhoea, ae f (ბერძნ.) - თვალის ლორწოვანი გარსის ანთება (უმეტესად ჩირქოვანი), რომელიც გამოწვეულია გონოკოკით
blennos (ბერძნ.) - ლორწო
blepharismus, i m (ბერძნ.) - თვალის სწრაფი, უნებლიე სპაზმური სამსამი
blepharitis, idis f (ბერძნ.) - ქუთუთოს კიდეების ანთება
blepharochalasis, is f (ბერძნ.) - ბლეფაროქალაში; შედა ქუთუთოს გათხელებული დანაოჭებული კანის პარკივით ჩამოკიდება ქუთუთოს კიდეზე
blepharon, i n (ბერძნ.) - ქუთუთო
blepharoplastica, ae f (ბერძნ.) - ქუთუთოებისხელოვნური აღდგენა პლასტიკური ოპერაციით
blepharoplegia, ae f (ბერძნ.) - ქუთუთოს დამბლა
blepharoptosis, is f (ბერძნ.) - ქუთუთოს დაწევა
blepharorrhaphia, ae f (ბერძნ.)- ქუთუთოს გაკერვა
blepharospasmus, i m - ბლეფაროსპაზმი, ქუთუთოების კუნთისსპაზმიანტონური კრუნჩხვა
bleparotomia, ae f (ბერძნ.) - თვალის ნაპრალის ოპერაციული გაღრმავება ქუთუოს გარეთა შესართავის გაკვეთის გზით
blockade (ინგლ.) - ბლოკადა, რომელიმე ორგანოს ან სისტემის ფუნქციის გამოთიშვა
bolus, i f (ბერძნ.) - 1.თიხა, 2.დიდი აბი
bolus (i) alba (ae) f; Syn. argilla, ae f - თეთრი ცეცხლგამძლე თიხა
bombyx, icis m, f (ბერძნ.)-აბრეშუმი
bonum, i n - სიკეთე
bonus, a, um - კარგი, კეთილი
boras, atis m - ბორაგი, ბორმეავას მარილი
borax, acis f - ბორაკი (მური), ნატრიუმის ტეტრაბორატი
boricus, a, um - ბორის
boridum, i n - ბორიდი
Borum, i n - ბორი
bos, bovis m - ხარი

bos, bovis f - ძროხა
botanica, ae f - ბოტანიკა
botanicus, i m - ბოტანიკოსი
botulismus, i m - ბოტულიზმი, მწვავე ინფექციურ-ტოქსიკური დაავადება, რომელსაც იწვევს სპორებიანი ბაცილა
botulus, i m-1.წელი, ნაწლავი. 2.ბუსტი
bovinus, a, um-ძროხის, ხარის, (ხორცის)
box (ინგლ.)-ბოქსი, ყუთი, კოლოფი - ტყრპებით გამოყოფილი; შემინული ადგილი ავადმყოფის ცალკე მოსათავსებლად
brachialis, e - მხრის
brachium, i n - მხარი
brachialgia, ae f (ბერძნ.) - შეგრძნების ნევრალგიური ტკივილი მხრის არეში
brachiotomia, ae f (ბერძნ.) - ხელის (მკლავის) მოკვეთა
brachycephalia, ae f (ბერძნ.)- პატარათავიანობა, პატარა ბუშტის მსგავსი
brachygnathia, ae f (ბერძნ.) - ქვედა ყბის განუვითარებლობა
brachys (ბერძნ.) - მოკლე; პატარა
bradyarthria, ae f (ბერძნ.)- შენელებული, ნელი მეტყველება ნათქვამისდაავადებისას(შენელებული მეტყველება)
bradybasia, ae f (ბერძნ.) - შენელებული სიარული
bradycardia, ae f (ბერძნ.) - გულის მუშაობის შენელება
bradykinesia, ae f (ბერძნ.) - შენელებული მოძრაობა, რომელიც გამოწვეულია თავის ტვინის დაზიანებით
bradylogia, ae f; Syn. bradyphrasia, ae f (ბერძნ.) - შენელებული ლაპარაკი კოორდინირებული, მაგრამ გაუმართავი მეტყველება
bradypnoë, ës f (ბერძნ.)-ნელი, შენელებული სუნთქვა
bradys (ბერძნ.) - ნელი
bradysphygmia, ae f (ბერძნ.) - სისხლის პულსის შენელება
branchium, i n - ლაყუჩი
branchia (n. pl.) - ლაყუჩები
Brassica, ae f - კომბოსტო
Brassica (ae) chinensis (is) f - ჩინური კომბოსტო
Brassica juncea, ae f - სარეპტის მდოგვი
Brassica (ae f) napus (i m)-თალგამურა
Brassica oleracea, ae f - დეკორატიული კომბოსტო
Brassica nigra, ae f-შავი მდოგვი
brevis, e - მოკლე
brevitas, atis f - სიმოკლე
briketum, i n (briquette ფრანგ.) - ბრიკეტი
Bromcamphora, ae f-ბრომკაფური
Bromas, atis m - ბრომატი
bromicus, a, um - ბრომჟავასი
bromidum, i n - ბრომიდი
bromidrosis, bromhidrosis, is f (ბერძნ.) - მყრალი ოფლიანობა
bromos (ბერძნ.) - მყრალი
Bromum, i n - ბრომი
bronchialis, e - ბრონქიალური
bronchiolus, i m - ბრონქიოლი, პატარა ბრონქი
bronchitis, idis f (ბერძნ.) - ბრონქიტი, ბრონქების ანთება
bronchoadenitis, idis (ბერძნ.) - მსხვილი ბრონქების, სასულისა და შუასაყარის ლიმფური კვანძების ანთება
bronchoectasia, ae f (ბერძნ.) - ბრონქების გაგანიერება
bronchomycosis, is f (ბერძნ.) - ბრონქების სოკოვანი დაავადება
bronchorrhoea, ae f (ბერძნ.) - ხველა

თხევადი ლორწოვანი გარსის მასის ამოხველებით

bronchoscopia, ae f (ბერძნ.) - ბრონქოსკოპი, ბრონქების სასუნთქი გზებისდათვალიერებაბრონქოსკოპით

bronchoscopus, i m (ბერძნ.) - ბრონქოსკოპია, ბრონქების კედლების დასათვალიერებლად განკუთვნილი ხელსაწყო

bronchostenosis, is f (ბერძნ.) - ბრონქების შევიწროება

bronchus, i m (ბერძნ. bronchos) - ბრონქი

brucellosis, is f - ბრუცელოზი, ადამიანისა და ცხოველების ინფექციური დაავადება, გამოწვეული brucella-ს ჯგუფის ბაქტერიებით, ბრუცელები - ეწოდება ინგლისელი ბაქტერიოლოგის Bruce-ს (1855-1931) პატივსაცემად

Bryonia, ae f - ლეშური

bubon (ბერძნ.) - სამარდული

bucca, ae f - ლოყა

buccalis, e - ლოყის

buccina, ae f - ლულა, ბუკი

bulbitis, idis f - სათესლე სადინარის ამპულური ნაწილის ანთება

bulbus, i m - ბოლქვი

bulla, ae f - ბუშტულა, ბალიში

bulimia, ae f-ბულიმია; გაუმაძღრობა; პათოლოგიური მადა - შაქრიანი დიაბეტის და ტვინის ზოგიერთი დაავადების სიმპტომი

Bunium (i n) Carvi; Syn. Carum (i n) carvi - კვლიავი

bursa, ae f - ჩანთა, აბგა

Bursa (ae) pastoris (მც.)-მწყემსის ჩანთა, წიწმატურა

butyrum, i n (ბერძნ.) - ცხიმი, ზეთი

butyrum (i n) Cacao; Syn. Oleum (i n) CaCao - კაკაოსცხიმი, კაკაოსზეთი

Buxus (i) sempervirens (ntis) f - ბზა

C

Cacao (უბრუნ.) - კაკაო

cacatus, a, um-დათხუპნული, დასვრილი

caco, avi, atum, āre 1-ვსვრი, ვთხუპნი

cacogeusia, ae f (ბერძნ.) - არასასიამოვნო ცუდი გემოს შეგრძნება

cacosmia, ae f (ბერძნ.)-უსიამოვნო, ცუდი სუნის შეგრძნება

cadaver, eris n - გვამი

Cadmium, i n - კადმიუმი

cado, cecidi, casum, ĕre 3-ვეცემი, ვვარდები

caecalis, e - ბრმა ნაწლავის

caecectomia, ae იხ. apendectomia

caeco, āvi, ātum, āre 1-ვაბრმავებ

caecoptosis, is f - ბრმა ნაწლავის დაწევა

caecostomia, ae f-ბრმა ნაწლავის ფისტულა

caecum, i n - ბრმა ნაწლავი

caecus, a, um - ბრმა

caedo, cecidi, caesum, ĕre 3- ვარტყამ, ვკლავ, ვცემ

caelum, i n - ცა

caeruleus, a, um - ცისფერი

Caesar, aris m - გაიუს იულიუს ცეზარი, რომაელი პოლიტიკოსი, მხედართმთავარი და მწერალი (ძვ.წ.აღ. 100-44)

cachexia, ae f (ბერძნ.)-ორგანიზმის გამოფიტვა, დაუძლურება

caeterus იხ. ceterus

Cakile (es) Maritima (ae) f -ბზვის მდოგვი

calamitas, atis f-ზარალი, ვნება, უბედურება

calamus, i m (ბერძნ.) - კალამი, ჩხირი, ლერო, ლერწამი, ფრთა, სალამური

calcaneus, a, um - ქუსლის, ძვლის

calcar, aris n - ლეში
calcaria, ae f - კირი
calcaria (ae) chlorata (ae) f - ქლორკირი, სათეთრებელი კირი
calcaria usta ae f - გამომწვარი კირი
Calcex (უბრუნ.) - კალცექსი, გრიპის საწინააღმდეგო წამალი
calcinosis, is f - 1. ჩაკირვა, დისტროფული ჩაკირვა, 2. კიროვანი მეტასტაზები
Calcium, i n - კალციუმი
calefactio, onis f - გახურება, გაცხელება, გათბობა
Calendula (ae) officinalis f; Syn. Caltha (ae) officinalis - გულყვითელა კალენდულა
caliculus, i m - ჯამი, მცირე ფიალა
calidus, a, um (ბერძნ. thermos) - თბილი, ცხელი
calix, icis m - 1.ფინჯანი, ნიჟარა, ფიალა, 2. კვირტი, ყვავილის ჯამი, 3. ნაშუქი კვერცხის)
callosus, a, um - კორძიანი, კოჟრიანი
callum, i n (callus, i m - კოჟრი, კორძი
Calomelas, anos n; Syn. Hydrargyri chloridum - კალომელი, ვერცხლისწყლის ქლორიდი
calor, oris m - სიცხე, სითბო
Caltha officinalis იხ. Calendula officinalis
Caltha (ae) palustris (is) f - დიდბაია
calva, ae f - თავის ქალა
calvaria, ae f - ქალასარქველი
calvities, ei f - გამელოტება
Calx, calcis f-1.ქუსლი, ტერფი, 2. კირი
calyx, cis f (ბერძნ.) იხ. calix
Camellina sinessis (is) f იხ. Thea synensis
camera, ae f - კამერა; სენაკი
Camphora, ae f (ბერძნ.) - ქაფური
camphoratus, a, um - ქაფურის
camphoricus, a, um - ქაფურის
campus, i m - ველი, მინდორი
Campus, i m (hippocampus ბერძნ.) - ზღვის ცხოველი
canadensis, e - კანადური
canaliculus, i m - პაპარაარხი, მილაკი
canalis, is m - არხი
cancellus, i m-ბადე, ლობე, მოაჯირი
cancer, cri m - კიბო
cancerogenes, is - კანცეროგენული, სიმსივნისგანვითარებისგამომწვევი
candidamycosis, is f - კანდიდამიკოზი; დაავადება, რომელსაც იწვევს სოკო, დამახასიათებელია კანის, ფრჩხილების, შინაგანი ორგანოების დაზიანება და მოთეთრო-რძისფერი ნადების წარმოქმნა (candidatus, us m- კანდიდატურა, კანდიდატობა
candidum, i n-1. ცილა, 2. თეთრი რამ
candidum ovi - კვერცხის ცილა
candidus, a, um - ძალიან თეთრი, მბრწყინავი, ნათელი, ლამაზი
canibalismus, i m იხ. anthropophagia
caninus, a, um - ძაღლის, საკბეჩი (კბილი)
canis, is m - ძაღლი
canities, ei f - სიჭაღარავე, ჭაღარა
canitudo, inis f - რუხი ფერი
Canna, ae f - ლერწამი
Cannabis, is f (ბერძნ.) - კანაფი
Cannabis lupulus; S. Humulus Lupulus (i) m - სვია
cantharis, idis f - ესპანური ბუზი, ესპანური ბუზანკალი
Caolinum, i n; Syn. bolus (i) alba (ae) f - კაოლინი, თეთრი თიხა
canule (ფრანგ.) - კანულა, ღრუ, მილი, ღრუ ნემსი, იყენებენ ღრუ ორგანოებში წამლის შესაყვანად და სისხლძარღვებიდან სისხლის გამოსაშვებად
canus, a, um - 1.რუხი, ნაცრისფერი,

ა. ფალაია

capacitas, atis f - 1.ტევადობა, 2.თვისება, უნარი
capilaroectasia, ae f - კაპილარების გაფართოება
capillaris, e - კაპილარული; თმის, ბეწვისმიერი მილის
capillaropathia, ae f - კაპილარების დაავადება, სისხლის დენის ოჯახურ-მემკვიდრეობითი ფორმა
capillus, i m - თმა, ბეწვი
capio, cepi, captum, capĕre 3 -ვილებ, ხელს ვკიდებ, ვითავსებ, ვიჭერ
Capita papaveris იხ. fructus papaveris
capitatus, a, um - თავიანი, თავდიდა
capitulatus, a, um - პატარა თავიანი
capitulum, i n - პატარა თავი
Capsella bursa (ae) f pastoris-წიწმატურა
Capsicum, i n - წიწაკა
Capsinum, i n - კაფსინი
Capsitrinum, i n - კაფსიტრინი
capsula, ae f - კაფსულა; გარსი; ბუდე; კუთის გარსი; გარსი წამლისათვის; ჩანთა
capsula amylacea, ae f; Syn. oblata, ae f -სახამებლიანი კაფსულა
capsula gelatinosa, ae f - ჟელატინიანი კაფსულა
capto, avi, atum, āre 1 - ვიჭერ
caput, itis n - თავი
carbo, onis m - ნახშირი
carbohydras, atis m - ნახშირწყალი
carbolicus, a, um - კარბოლის
carbonas, atis m-კარბონატი, ნახშირმჟავას მარილი
Carboneum, i n - ნახშირბადი
carbonicus, a, um - ნახშირის, ნახშირიანი
carcinogenes, is იხ. cancerogenes, is
carcinoma, atis n (ბერძნ.) - კიბო, ავთვისებიანი სიმსივნე
carcinomatosus, a, um (ბერძნ.) - კარცინომული, კიბოვანი
carcinophobia, ae f (ბერძნ.) - კიბოთი დაავადების აკვიატებული შიში
Cardamomum; Syn. Elettaria cardamomum (i n) - ილი
cardia, ae f (ბერძნ.) - 1. გული, 2. კუჭის შესავალი
cardiacus, a, um - საგულე; გულის
cardialis, e - საგულე; გულის
Cardiaminum, i n - კარდიამინი
cardinalis, e - კარდინალური; ძირითადი, მთავარი
cardiogramma, atis n (ბერძნ.)- კარდიოგრამა, გულის შეკუმშვის ჩანაწერი
cardriocentesis, is (ბერძნ.) - გულის ჩხვლეტა, პუნქცია
cardiologia, ae f (ბერძნ.)- კარდიოლოგია, მეცნიერება გულისა და სისხლძარღვთა დაავადების შესახებ
cardiologus, i m (ბერძნ.)- კარდიოლოგი, გულის დაავადებათა სპეციალისტი
cardiolysis, is f (ბერძნ.) - გულის გათავისუფლება ნაწიბურისაგან
cardioplastica, ae f (ბერძნ.)- კარდიოპლასტიკა, პლასტიკური ოპერაცია გულმკერდის არეში
cardioplegia, ae f (ბერძნ.)-გულის დამბლა
cardiorrhexis, is f (ბერძნ.) - გულის გახლეჩა, ძირითადად ინფარქტის დროს
cardiosclerosis, is f (ბერძნ.) - კარდიოსკლეროზი, გულის კუთის დაავადება
cardiospasmus, i m (ბერძნ.) - კარდიოსპაზმი, კუჭის შესავლის კრუნჩხვა
Cardiovalenum, i n-კორდიოვალენი

Carduus, i m - ნარშავი
Carex, icis f - ისლი
caries, ei f-კარიესი, ლპობა, სიდამპლე, ძვლის ან კბილის მკვრივ ქსოვილში მიმდინარე ანთება, რომელსაც თან სდევს ლპობა
Carica papaya, ae f - ნაბვის ხე
carina, ae f - კორბი, წვეტი, სოლი
cariosus, a, um - დამპალი, ლპობადი
caritas, atis f - სიძვირე; პატივისცემა, სიყვარული, მოდაშვულობა
carkinos (ბერძნ.) - კიბო
carneus, aum - ხორციანი, ხორცის
caro, carnis f - ხორცი
Carota, ae f - სტაფილო
caroticus, a, um - საძილე არტერიის
carotis, idis f (ბერძნ.) - საძილე არტერია
carpalis, e - მაჯის
Carpinus betulus, i m-ევროპული რცხილა
carpo, psi, ptum, ĕre 3 - ვტაცებ, ვწყვეტ, ვკრეფ, ვილებ, ვაქუცმაცებ
carpus, i m - მაჯა
cartilagineus, a, um - ხრტილიანი
cartilago, inis f - ხრტილი
Carum (i) n carvi - კვლიავი
Carum petroselinum, i n იხ. Apium petroselinum
caruncula, ae f - კორბი, ლერწილი
carus, a, um - 1.ძვირფასი, 2.ძვირი
caryokinesis, is f (ბერძნ.) - უჯრედის ბირთვის არაპირდაპირი დაყოფა, ცხოველთა და მცენარეთა უჯრედების გამრავლების ერთ-ერთი ხერხი
caryologia, ae f (ბერძნ.) - მოძღვრება უჯრედის შესახებ
caryolympha, ae f (ბერძნ.)-კარიოლიმფა, უჯრედის ბირთვის თხიერი ნივთიერება
caryolysis, is f (ბერძნ.) - უჯრედის ბირთვის გახსნა
Caryon (ბერძნ.) - ბირთვი, კაკალი
Caryophyllus aromaticus, i m - მიხაკის ხე
caryorrhexis, is f (ბერძნ.)-კარიორექსისი, უჯრედის ბირთვის ცვლილება ნეკროზის შემდეგ
casa, ae f - ქოხი
Caseum, i n; S. caseus, i m-ყველი
Cassia acutifolia, ae f; Syn. Senna acutifola, ae f - მახვილფოთლიანი სინამაქი
Cassia angustifolia, ae f - ვიწროფოთლიანი სინამაქი
Cassia fistula, ae f - მილისებრი კასია (სინამაქი)
Castanea sativa, ae f-ჩვეულებრივი წაბლი
caste (adv.) - წმინდად
castratio, onis f - დასაჭურისება, დაკოლვა
casus, us m - დაცემა, შემთხვევა, მიზეზი; გრამატ. ბრუნვა
cata (ბერძნ. პრეფ.) - ქვემოთ, ძალიან შორს, შემდეგ
catabolismus, i m (ბერძნ.)- კატაბოლიზმი, ორგანიზმში მიმდინარე რთული ორგანული ნივთიერების დაშლის ქიმიური რეაქციების ერთობლიობა
catalepsia, ae f (ბერძნ.)-სხეულისა და მისი ცალეკული ნაწილების სრული ანნაწილობრივი გაშეშება ნებისმიერ მოძრაობათა უნარის დაკარგვით
catalyticus, a, um - კატალიზური
catamnesis, is f (ბერძნ.) - კატამნეზი, ავადმყოფობის დასრულების შემდეგ მის შესახებ მიღებული ცნობათა ერთობლიობა
cataplasma, ae f (ბერძნ.) - ცხელი საფენი
cataplexia, ae f (ბერძნ.) - კუნთის

ტონუსის მოულოდნელი დაკარგვა, უეცარი სისუსტე
cataracta, ae f (ბერძნ.)- თვალის ბრილის შემღვრევა, რაც იწვევს შედგენილობის შესუსტებასა და დაკარგვას
catarrhus, i m (ბერძნ.) - კატარი, ბელა სასუნთქი გზების კატარი
catgut (უბრუნ. ინგლ.) - კეტგუტი, წვრილფეხა რქიანი საქონლის ნაწლავებისგან დამზადებული ძაფი
cation (ბერძნ.)-კათიონი, დადებითად დამუხტული იონი
cathedra, ae f (ბერძნ.) - კათედრა
catheter, eris m (ბერძნ.)-კათეტერი, სამედიცინო ხელსაწყო, მილი
catheterisatio, onis (ბერძნ.) - კათეტერის შეყვანა (უმეტესად შარდსადენში)
catta, ae f - კატა დედალი
catulus, i m - კნუტი; ლეკვი (ზოგადად ნაშიერი)
catus, i m (S. Cattus) - კატა
cauda, ae f - კუდი
caudalis, e - კუდის, კუდიანი
caudatus, a, um-კუდიანი, კუდისებრი; კუდის
caulis, is f - ღერო, ყუნწი
causa, ae f - მიზეზი, შემთხვევა, საბაბი
causalis, e- კაუზალური, მიზეზობრივი
causarius, a, um-მიზეზიანი, ავადმყოფი
caustica, ae f (ბერძნ.) - მოწვა, კაუსტიკური საშუალებებით ქსოვილის ადგილობრივი მოწვა
causticus, a, um - ამომწვავი, მწვავე, მზურგალე, კაუსტიკური
caute (adv.) - ფრთხილად
cautus, a, um - ფრთხილი
cauterisatio, onis f (ბერძნ.) - მოწვით ქსოვილთა ადგილობრივი დაშლა
cauter, eris m (ბერძნ.)- გავარვარებული შანთი
Cautschuc (უბრუნ. ინგლ.) gummi elasticum (i) n - კაუჩუკი
caverna, ae f - მღვიმე, ღრუ
cavernosus, a, um - მღვიმოვანი
cavitas, atis f - სიღრუე, ჩაღრმავება
cavum, i n - ღრუ
cavus, a, um - ღრუ
Cedrus, i f - კედარი
cele, es f (ბერძნ.) - თიაქარი
celeber, bris, bre - ცნობილი, დიდებული, მრავალრიცხოვანი
celebratus, a, um-ცნობილი, დიდებული, სანაქებო, მრავალრიცხოვანი
celer, eris, ere - სწრაფი, ჩქარი
celeriter - სწრაფად
cella, ae f-1.უჯრედი, 2.ოთახი, 3.უჯრედი სკის
cellula, ae f - (პატარა) უჯრედი
cellulitis, itidis f-1.ფაშარი, შემაერთებელი ქსოვილის ანთება, 2. უჯრედული ანთება
cellulosus, a, um- უჯრედული, უჯრედიანი
cellulosa, ae f - მერქანი
celo, avi, atum, āre 1 - ვმალავ
Celsus, i m - ცელსუსი, ძვ.წ.აღ. I საუ რომაელი ექიმი და მეცნიერი სამედიცინო საკითხებისა
cementoma, atis n - ოშვიათი კეთილთვისებიანი სიმსივნე (ქვედა ყბის სიბრძნის კბილთან ახლოს)
cementum, in - ცემენტი, სპეციალური ძვლოვანი ნივთიერება
cena იხ. coena
censeo, sui, sum āre 2 - ვაფასებ, მნიშვნელობას ვანიჭებ, ვფიქრობ
censio, onis f-შეხედულება, აზრი, წინადადება
censor, oris m - ცენზორი, შემფასებელი, მსაჯული

censura, ae f - 1.მკაცრი შეფასება, 2.ცენზორის თანამდებობა
Centaurea carthamoides S. Leuzea (ae) carthamoides (is)-ალისფერწარბენილანი რაპონტიკუმი
Centaurea (ae) cyanus (i) f - რუსული ღიღილო
Centaurea scabiosa, ae f-ხორკლიანი ღიღილო
Centaurium umbellatum, i n- ასისთავა
centeni, ae a - ას-ასი
centesimus, a, um - მესამე
centies - ასჯერ
Centifolius, a, um - ასფურცელა, ასფოთოლა, Rosa centifolia - ასფურცელა ვარდი, ასფოთოლა ვარდი
centigramma, atis n - სანტიგრამა (გრამის მეასედი ნაწილი)
centimetrum, i n - სანტიმეტრი (მეტრის მეასედი ნაწილი)
centralis, e - ცენტრალური
centrifugalis, e - ცენტრიდანული
centrifuge (Zentrifuge გერმან.)-ცენტრიფუგა, ხელსაწყო, რომელიც ცენტრიდანული ძალების მოშველებით ყოფს ნარევს შემადგენელ ნაწილებად; ციბრუტი
centripetalis, e - ცენტრისკენული
centrosoma, atis n - უჯრედის ცენტრი; უჯრედის ბირთვთან ახლო მდებარე ორგანოიდი, რომელიც შედგება ორი ან ერთი მომრგვალოფორმისსხეულაკისაგან
centrosph(a)era, ae f- ცენტროსფერული
centrum, i n (ბერძნ.) - ცენტრი
centum - ასი
cephale (ბერძნ. kphale) - თავი
cephalhaematoma, atis n (ბერძნ. Kephalhaematoma) - სისხლის სიმსივნე ახალშობილის თავში
cephalagra, ae f (ბერძნ. Kephalagra) - თავის ტკივილი
cephalgia, ae f (ბერძნ. Kephalgia) - თავის ტკივილი
cephalicus, a, um (ბერძნ. Kephalicus) - თავის
cephalodynia, ae f (ბერძნ. Kephalodynia) - თავის ტკივილი
cera, ae f - სანთელი, ცვილი
Cerasus (i f) avium; Syn. prunus (i f) avium - ბალი
Cerasus (i) vulgaris (is) f; Syn. Prunus cerasus, i f - ალუბალი
ceratus, a, um - გასანთლული (charta cerata გასანთლული ქაღალდი)
cerebellaris, e-ნათხემი, ნათხემისეული
cerebellum, i n - ნათხემი
cerebralis, e - თავის ტვინის, სატვინე
cerebrasthenia, ae f - ცერებრული ნევრასთენია, ცერებრასთენიური სინდრომი
cerebrum, i n - თავის ტვინი
cerevisia, ae f - ლუდი, ბურახი
cereus, a, um-1. ცვილისა, 2. ცვილისფერი
cerinus, a, um - თაფლივით ყვითელი, თაფლის ფერი
cerosus, a, um - ცვილიანი, ბევრი ცვილის შემცველი
certe (adv.) - დიახ, უთუოდ, რასაკვირველია
ceruleus, a, um იხ. caeruleus
cervicalis, e - კისრის
cervicula, ae f (კნ.) - კისერი, ყელი
cervix, icis f - კისერი, ყელი
Cetaceum, i n; Syn. Sperma (atis) ceti- სპერმაცეტი, კაშალოტის ცხიმი
cetarius, a, um - ვეშაპის, მვიგენის
ceterum (adv.) - გარდა ამისა, თუმცა კი, ასე თუ ისე, როგორც არ უნდა იყოს
ceterus, a, um - დანარჩენი სხვა
cetus (i m) (ბერძნ. cetos)-ვეშაპი,

ბვიგენი, ნათელთევზა
Chamomilla, ae f - გვირილა
Chamomilla (ae) officinalis (is) f; Syn. Matricaria chamomilla-სამკურნალო გვირილა; სამკურნალო მგრიკარია; ბაბუნა
Chamomilla romana, ae f; Syn. Anthemis (idis) nobilis (is) f - რომაული გვირილა
character, eris m (ბერძნ.) - ხასიათი, თვისება, დახასიათება
chaos (უბრუნ. ბერძნ.) - ქაოსი, უკუნეთი
charta, ae f - ქაღალდი
charta sinapismata, ae f-მდოგვის საფენი
chartaceus, a, um; Syn. papyraceus, a, um - ქაღალდის
chartarium, i n - არქივი, საქაღალდე
cheilitis, idis f (ბერძნ.) - ტუჩების (ბაგის) ლორწოვანი გარსისა და კანის ანთება (ტუბერკულოზის, სიფილისის, კეთრისა და სხვა დროს)
cheiloblastoma, atis n (ბერძნ.) - ბაგის (ტუსი) სიმსივნე
cheilognathopalatoschisis, is f (ბერძნ.) - თანდაყოლილი სიმახინჯე ტუჩისა და ყბის
cheiloplastica, ae f (ბერძნ.) - ტუჩზე პლასტიკური ოპერაცია
cheilorraphia, ae f (ბერძნ.)-ტუჩის გაკერვა
cheilos (ბერძნ.) - ბაგე, ტუჩი
cheilosis, is f (ბერძნ.)-პათოლოგიური პროცესი ბაგის არეში
Chelidonium (i) majus (oris) n - ქრისტესისხლა
chemia, ae f - ქიმია
chemicus, a, um - ქიმიური, ქიმიის
Chenopodium, i n - ნაცარქათამა
Chenopodium (i) ambrosioides (is) n - მექსიკური ჩაი
Chenopodium (i) anthelminthicum (i) - ნაცარქათამა ჭიის საწინააღმდეგო
cherophobia, ae f (ბერძნ.) - მხიარულებისა და ბედნიერების ავადმყოფური შიში
chiasma, atis n - ჯვარედინი
China, ae f - ქინაქინი
Chininum, i n - ქინინი
chinensis, e - ჩინური
Chinosolum, i n - ქინოზოლი
chir (ბერძნ. cheir) - ხელი
chiragra, ae f (ბერძნ.) - ხელის მტევნის ნეკრისის ქარი
chir (cheir) omegalia, ae f (ბერძნ.) - ხელის მტევნისა და თითების გაბრდა-გაღიდება
chirophobia (cheirophobia) ae f (ბერძნ.)-წერის აკეიაგებული შიში
chiropraxis, is f (ბერძნ.) - მექანიკური მკურნალობის მეთოდი ხელების საშუალებით
chirurgia, ae f (ბერძნ.) - ქირურგია
chirurgicus, a, um (ბერძნ.)-ქირურგიული
chirurgus, i m (ბერძნ.) - ქირურგი
chloasma, atis m (ბერძნ.) - კანის ყავისფერი ადგილობრივი პიგმენტაცია ძირითადად სახეზე (გამოწვეული ორსულობით, ღვიძლის დაავადებით, კახექსიით და სხვა)
chlorali hydras (atis)-ქლორალჰიდრატი
chloras, atis m - ქლორატი
chloratus, a, um - ქლორიანი
chloricus, a, um-ქლორისებრი, ქლორიანი
Chloridum, i n - ქლორიდი
Chloroformium, i n - ქლოროფორმი; ტრიქლორმეთანი
chloros n (ბერძნ.) - მწვანე
Chlorosis, is f (ბერძნ.) - მიკროციტული ანემია, სისხლის წითელბურთულებში

ჰემოგლობინის შემცირება (უმთავრესად გოგონებში)
Chlorum, i n - ქლორი
chlorum nitrosum იხ. aqua regia
cholaemia, ae f (ბერძნ.) - სისხლში ნაღვლის გამოყოფა
cholagogus, a, um - ნაღვლმდენი
cholagoga remedia (n. pl.) - ნაღვლმდენი საშუალებები
cholangiectasia, ae f (ბერძნ.) - ღვიძლის სანაღვლე გზების გაფართოება
cholangioma, atis n (ბერძნ.)- ნაღვლის სადინარებში განვითარებული ეპითელური სიმსივნე
cholangiohepatitis, idis f (ბერძნ.) - ღვიძლისა და სანაღვლე გზების ანთება
cholangitis, idis f (ბერძნ.) - სანაღვლე გზების ანთება
chole, es f (ბერძნ.) - ნაღველი
cholecystectomia, ae f (ბერძნ.) - ნაღვლის ბუშტის ამოკვეთა
cholecystis, is f (ბერძნ.) - ნაღვლის ბუშტი
cholecystitis, idis f (ბერძნ.) - ნაღვლის ბუშტის ანთება
cholecystoscopia, ae f (ბერძნ.) - ნაღვლის ბუშტის შიდა კედლების დათვალიერება
choledochus, a, um - ნაღვლის, სანაღვლე
cholelithiasis, is f (ბერძნ.) - ნაღველკენჭოვანი დაავადება (ნაღვლის ბუშტში ქვების არსებობა)
cholera, ae f (ბერძნ.) - ქოლერა, კუჭ-ნაწლავის ტრაქტატის მწვავე ინფექციური დაავადება
cholestasis, is f (ბერძნ.) - ნაღვლის დგომა
cholesterinum, i n-ქოლესტერინი
Chondrilla juncea, ae f-ულელწელა
chondritis, idis f - ხრტილის ანთება
chondrogenesis, is f (ბერძნ.) - ხრტილის განვითარება; წარმოქმნა
chondrodystrophia, ae f (ბერძნ.) - ხრტილის გაძვალების ნორმალური პროცესის დარღვევა
chondroma, atis n (ბერძნ.) - ხრტილის კეთილთვისებიანი სიმსივნე
chondromalacia, ae f (ბერძნ.) - ხრტილის დარბილება
chondros (ბერძნ.) - ხრტილი
chorda, ae f (ბერძნ.) - ქორდა, სიმი
chorditis, idis f (ბერძნ.) - სახმო სიმების ანთება
chroma, atos (ბერძნ.)-ფერი, სალებავი
Chromatinum, i n - ქრომატინი, უჯრედის ბირთვის არსებითი შემადგენელი ნაწილი, რომელიც ძირითადი ფერებით იღებება
Chromatosis, is f (ბერძნ.) - ქრომატოზი, კანის არანორმალური შეღებვა
chromatophilia, ae f (ბერძნ.) - ქრომატოფილია, ზოგიერთი უჯრედის ქრომის სალებავებით შეღებვის უნარი
chromaturia, ae f (ბერძნ.)-შარდის შეფერვა
chromomycosis, is f (ბერძნ.) - კანის ქრონიკული სოკოვანი დაავადება
chromosoma, atis n (ბერძნ.)- ქრომოსომა, მემკვიდრეობითი ფაქტორის შემცველი უჯრედის ბირთვის უმნიშვნელოვანესი ნაწილი
Chromum, i n - ქრომი
chronicus, a, um - ქრონიკული
chroniosepsis, is f (ბერძნ.) - ქრონიოსეფსისი; ქრონიკული დაავადება, რომელსაც იწვევს მიკროორგანიზმების მოხვედრა სისხლში და გამრავლება
chronos (ბერძნ.) - დრო

chronotropus, a, um-ქრონოტროპული, დროზე მოქმედი, გულის რიტმის დამარეგულირებელი
chrysanthemum leucanthemum (i n); Syn. Leucanthemum (i) vulgare (is) n- მინდვრის გვირილა
chrysanthemum indicum, i n; S. chrysanthemum (i) sinense (is) n - ქრიზანთემა
chrysanthemum tanacetum, i n; Syn. tanacetum (i) vulgare (is) n - ასფურცელა, ასფოთოლა
chylaemia, ae f - ქილუსი სისხლში
chylos (ბერძნ.) - წვენი
chylosis, is f-ქილუსისაგან შედგენილი
chylothorax, acis m (ბერძნ.) - რძის წვენის დაგროვება პლევრის ღრუში (ჭრილობის დროს)
chyluria, ae f (ბერძნ.) - შარდში ქილუსის გამოყოფა
chylus, i m (ბერძნ.)-რძის წვენი, რძისფერი ლიმფა
cibus, i m - საჭმელი, საკვები
cicatrix, icis f - ნაჭრილობევი, ნაწიბური
Cichorium intybus, i n-ვარდაჭაჭა
ciliaris, e - წამწამოვანი, წამწამის
ciliatus, a, um - წამწამოვანი
cilium, i n - წამწამი
Cimicifuga dahurica, ae f - დაურის ციმიციფუგა
Cimicifuga racemosa, ae f- დაგრეზილი ციმიციფუგა
Cinchona succirubra, ae f - წითელწვივიანი ქინაქინის ხე
Cinchophenum, i n; Syn. Atophanum, i n - ცინქოფენი ანუ ატოფანი
cinereus, a, um-ნაცრისფერი, რუხი
cingo, cinxi, cinctum, ĕre 3-გარს ვერტყმი
cingulum, i n - სარტყელი
Cinnamomum (i n) camphora (ae f) - ქაფურის ხე
Cinnamomum (i n) cassia (ae f) - ჩინური დარიჩინის ხე
circa (praep. cum. Acc.) - ირგვლივ, გარშემო, ახლოს
Circa (adv.) - დაახლოებით
circulatio, onis f - ცირკულაცია, წრებრუნვა
circulus, i m - წრე
circum (praep. cum. Acc.) - ირგვლივ, გარშემო
circumferentia, ae f - წრეწირი, გარშემოწერილობა
circumflexus, a, um - შემომხვევი
circumfluo, fluxi, fluxum, ĕre 3- გარშემო მიედინები
circumscribo, scripsi, scriptum, ĕre 3- წრეს ვხაზავ, წრეს ვსაზღვრავ
circumscriptus, a, um-შემოსაზღვრული, გარშემოწერილი
circus, i m - წრე
cirrhosis, is f (ბერძნ.) - ციროზი, პარენქიმული ორგანოების დაავადება
cisterna, ae f - ცისტერნა, წყალსაცავი, აუზი
citius (adv.) - უფრო სწრაფად
citissime (adv.) - უსწრაფესად
cito (adv.) - სწრაფად, ჩქარა
citras, atis m- ციტრატი, ლიმონმჟავას მარილი
citricus, a, um - ლიმონის
Citrullus, i m - საბამთრო
Citrus, i f - ლიმონი
Citrus (i f) limon (onis n); Syn. Citrus (i) media ae f-ჩვეულებრივი ლიმონი
Citrus (i) nobilis (is) f; Syn. Citrus mandarina - მანდარინი
Citrus (i f) unshiu - უნშიუ, იაპონური მანდარინი
Citrus (i f) sinensis (is) - ფორთოხალი
citus, a, um - ჩქარი

civis, is m (f) - მოქალაქე
civitas, atis f - მოქალაქეობა, სახელმწიფო, ქვეყანა
clam (adv.) - საიდუმლოდ, ფარულად
clamans, atis - მღაღადებელი
clamator, oris m - მყვირალა
clamito, avi, atum, āre 1 - ვყვირი, ყვირილით ვეძახი
clamo, avi, atum, āre 1 - ვყვირი, ხმამაღლა ვეძახი; ვუყვირი
clamor, oris m - ყვირილი
clarus, a, um - ნათელი, ცხადი, ბრწყინვალე
claudo, clausi, clausum, āre 1 - ვკეტავ; ვხურავ
claustrophilia, ae f - ღია სივრცის (კარის) შიში
claustrophobia, ae f - ჩაკეტილი (კარის) სივრცის აკვიატებული შიში
claustrum, i n - ბლუღ, ლობე
clausus, a, um-დახურული, დაკეტილი
Claviceps (cipitis) purpurea (ae) f; Syn. Secale (is) cornutum (i) n - ჭვავის რქა
clavicula, ae f - ლავიწი
clavicularis, e - ლავიწის
clavis, is f - გასაღები
clavus, i m-1.ლურსმანი, 2.კოჭრი, კორბი, კოჟიკი
clepta, ae f (ბერძნ.) - ქურდი
cleptomania, ae f (ბერძნ.) - ავადმყოფური მიდრეკილება ქურდობისადმი
clima, atis n (ბერძნ.) - კლიმატი, ამინდი, რეჟიმი, ჰაერი
climatotherapia (ბერძნ.) - კლიმატის გამოყენებით მკურნალობა
climatologia, ae f (ბერძნ.)- მეცნიერება, რომელიც შეისწავლის კლიმატს, ჰაერს, გეოგრაფიულ განაწილებას, გავლენას სიცოცხლეზე
climacterium, in (ბერძნ.)- გარდამავალი პერიოდი მოწიფულობის ასაკიდან ხანდაზმულობისაკენ
clinica, ae f - კლინიკა, საავადმყოფო
clinicus, i m (ბერძნ. cline)-1.მწოლიარე ავადმყოფი,2.ავადმყოფის მომვლელი
clinnoideus, a, um-დახრილი; მოხრილი
clunis, is f - სალდომი, ლუნდულო
coarto, avi, atum, āre 1- შევამჭიდროვებ, შევკუმშავ, შევაიწროებ
Coca, ae f; S. Erythroxylon (i n) coca (ae f) (ბერძნ.) - კოკა
cocainismus, i m - კოკაინისადმი ავადმყოფური მიდრეკილება
Cocainum, i n - კოკაინი
Cocarboxylasum, i n- კოკარბოქსილაზა
coccus, i m-კოკი, ბირთვისებრი ბაქტერია
coccygeus, a, um - კუდუსუნის
coccyx, ygis m (ბერძნ.) - კუდუსუნი
cochlea, ae f - ლოკოკინა, ნიჟარა
cochlear, aris n-1.კოვზი, 2.ლოკოკინა
Cochlearia (ae) officinalis (is) f - სამკურნალო ბალახკოვზა
cochlearis, e - ნიჟარის
coclea იხ. cochlea
coclear იხ. cochlear
coctio, onis f - 1.ხარშვა, 2.გამოწვა, 3.მონელება
coctus, a, um - მოხარშული
Codeinum, i n - კოდეინი
codex, icis m - 1. ღერო, ყუნწი, 2. წიგნი, ნუსხა, კოლექსი
coelia, ae, f (ბერძნ.) - მუცლის ღრუ
coeliacus, a, um - მუცლის ღრუსი, ფაშვის
coelioscopia, ae f (ბერძნ.)-მუცლის ღრუს გამოკვლევა სპეციალური ინსტრუმენტის საშუალებით
coelum იხ. caelum
coena, ae f - სადილი

coepio, coepi, coeptum, ĕre (coepisse) 3 - ვიწყებ, ვეგუები
coeruleus იხ. caeroleus
Coffea arabica, ae f - არაბული ყავა
coffeinum, i n - კოფეინი
cogitans, ntis - მოაზროვნე
cogito, avi, atum, āre 1-ვფიქრობ, ვაზროვნებ
cognatio, onis f - ნათესაობა
cognatus, i m - ნათესავი
cognatus, a, um - 1. მშობლიური, ახლობელი, ნათესავი, 2. შესაბამისი, შესაფერისი
cognitio, onis f - შეცნობა; ცოდნა
cognosco, novi, nitum, ĕre 3 - შევიცნობ, ვიკვლევ, ვიგებ
colatio, onis f - კოლაცია, გაწურვა
colatura, ae f - დანალექი
colatus, a, um-გაწურული, დალექილი
Colchicum speciosum, i n- უცუნა
colibacillosis, is f (ბერძნ.) - ნაწლავის ჩხირებით გამოწვეული დაავადება
colica, ae f (ბერძნ.) - მუცლის ღრუს ორგანოებში მოვლითი ტკივილი
colitis, idis f (ბერძნ.) - მსხვილი ნაწლავის ანთება, კოლიტი
colla (ae f) piscium-თევზის წებო
collabor, lapsus sum, labi - ვკვდები, ვსუსტდები, ვეცემი
collapsus, us m-გულის უკმარისობა
collateralis, e - გვერდითი
collega, ae m - ამხანაგი
colligens, ntis - შემკრები
Collodium, i n - კოლოდიუმი
colloquium, i n - კოლოქვიუმი, გასაუბრება
collum, i n - ყელი
collyrium, i n - თვალის მალამო, თვალის საცხი; თხილი საფენი
colo, colui, colutum (cultum), colĕre 3 - 1. ვამუშავებ, ვუვლი, 2. ვწურავ
colon, i n (ბერძნ.) - კოლინდი
coloptosis, is f (ბერძნ.) - კოლინდის დაწევა
color, oris m - ფერი
coloratus, a, um-შეფერადებული, შეღებილი
colostomia, ae f (ბერძნ.) - მსხვილ ნაწლავზე ფისტულის გაკეთება
colotomia, ae f (ბერძნ.) - კოლინდის გაკვეთა
colpitis, idis f (ბერძნ.) - საშოს ანთება
colpohysterotomia, ae f (ბერძნ.) - საშოს საკეისრო გაკვეთა
colpoptosis, is f (ბერძნ.) - საშოს დაწევა
colporrhaphia, ae f (ბერძნ.) - საშოს კედლის გაკერვა
colpos (ბერძნ.) - საშო
columna, ae f - სვეტი, ბოძი
columna vertebrarum ან vertebralis -ხერხემალი, ხერხემლის სვეტი
coma, atis (ბერძნ.) - კომა, ცნობიერების დაკარგვა, უგონო მდგომარეობა
coma, ae f - თმა, ქოჩორი
combustio, onis f - სიდამწვრე, დამწვრობა
comes, comitis f - თანამგზავრი, თანმყოლი
comitans, ntis - თანამგზავრი, თანმხლები
comitor, -atus sum, -ari - თან ვახლავარ, ვაცილებ, მივყვები
commissura, ae f - შესართავი
commissurotomia, ae f - ნაწიბურების შეხორცების გაკვეთა
commode (adv.) - მიზანშეწონილად, მოხერხებულად
commodus, a, um - მოხერხებული, სასარგებლო
commotio, onis f - შერყევა
commotio cerebri - გვინის შერყევა, გვინის ტრავმული დაზიანება

communicans, ntis- დამაკავშირებელი, შემაერთებელი
communicatio, onis f - კომუნიკაცია, შეერთება, დაკავშირება, შეგყობინება
communico, avi, atum, āre 1 - ვაცნობებ, ვაერთებ
communis, e - საერთო, საზოგადო, ჩვეულებრივი
compactus, a, um - კომპაქტური, მკვრივი, მჭიდრო
comparativus, a, um - შედარებითი
comparo, avi, atum, āre 1 - ვადარებ, ვაერთებ, ვამზადებ
Compendium, i n - 1. შემოკლება, მოკლე კრებული, 2. დანაზოგი; ხეირი
compensatio, onis - კომპენსაცია, ანაზღაურება, გაწონასწორება
compleo, evi, etum ēre 2 - ვავსებ; ვუნერგავ; ვასრულებ; ვამთავრებ; ვანაყოფიერებ
complementum, i n-კომპლემენტი, დამატება, დამთავრება
completus, a, um-სავსე; დასრულებული
complexio, ionis f-ტანის აგებულება, ტანის მოყვანილობა
complexus, us m-კავშირი; შეერთება, მთლიანობა; ერთიობლიობა
complicatus, a, um - გართულებული
componentum, i n - კომპონენტი, რისამე შემადგენელი ნაწილი
compono, posui, positum, ĕre 3 - ერთად ვაწყობ, ვადგენ; ვთხზავ
compositus, a, um - შედგენილი; რთული
compressio, onis f - შეკუმშვა, მოჭერა, გაჭყლეტა, გასრესა
compressor, oris m - კომპრესორი, მომჭერი, გამჭყლეტი
compressus, us m - კომპრესი, მტკივნეულ ადგილზე საფენის (ოთხფენიანი) დადება სამკურნალო მიზნით
concavitas, atis f - ღრმული, ფოსო, ჩაზნექილობა
concavus, a, um - ჩაზნექილი, შეზნექილი
concava vitra (n. pl.) - ჩაზნექილი მინები
concentratus, a, um-კონცენტრირებული, თავმოყრილი, შესქელებული
conceptio, onis f - კონცეფცია, ანქმარაიმე საგნის, მოვლენის
concha, ae f (ბერძ.) - ნიჟარა
conchotomia, ae f (ბერძ.) - ცხვირის ნიჟარის რეზექცია, ქვედა ანუ შუა ნიჟარის ნაწილობრივი ან სრული ამოკვეთა
concido, cidi, cisum, ĕre 3- ვჭრი
concisio, onis f-დანაწევრება; დამსხვრევა
concisus, a, um-დაჭრილი, დასერილი
concordia, ae f - თანხმობა
concretus, a, um-კონკრეტული, შეღებული, ხშირი შემჭიდროებული, საგნობრივი
condensatus, a, um - კონდენსირებული, შესქელებული, გამკვრივებული
condicio, onis f - მდგომარეობა, პირობა
conditio, onis იხ. condicio
conditionalis,e-პირობითი,კონდიციონური
condyloideus, a, um - როკისებრი
condyloma, atis n (ბერძ.) - კანის ეპითელიუმური საფარის უჯრედებისა და მის ქვეშ მდებარე შემაერთებელი ქსოვილის ჭარბი ბრლის პროდუქტი
condylus, i m (ბერძ.) - როკი, ძილის მომგვრელი ეპიფიზი
conecto, nexui, nexum, ĕre 3 - ვაერთებ, ვაკავშირებ, ვათანხმებ
conexus, a, um - გაერთიანებული, შეერთებული, შეკავშირებული

conexus, us m - მჭიდრო კავშირი, შეერთება
confabulatio, onis f - კონფაბულაცია, მეხსიერების თავისებური პათოლოგია, ცრუ მოგონება (არასრული ამბის)
confero, tuli, latum, ferre - ვკრებ, გადამაქვს, მიმაქვს
confirmo, avi atum, āre 1 - ვამაგრებ, ვაკავებ, ვაძლიერებ, ვადასტურებ
confrontatio, onis f-კონფრონტაცია; ორი ადამიანის გამოკვლევა, რომელთაგან ერთი დაკავებულია ვნებრიული დაკავებით, ხოლო მეორე კი საქმეა სენსორის გამო
confusus, a, um - არეულ-დარეული, აწეწილი, დასწორებული
congelatio, onis f - მოყინვა
congenitus, a, um - თანდაყოლილი (მემკვიდრეობითი)
congestio, onis f - აქტიური ჰიპერემია, არტერიული სისხლის მოწოლა
conicus, a, um - კონუსური
conifer, era, erum- კონუსისებრი
conjugatio, onis f -ცრამაგ ულლება
conjugatio, onis f- შეერთება, შეულლება
conjuntio, onis f - კავშირი
conjunctiva, ae f - კონიუნკტივა, თვალის შემაერთებელი ქსოვილოვანი გარსი
conjunctivus,a,um-ცრამაგ კავშირებითი
conjunctivitis, idis f - თვალის შემაერთებელი ქსოვილის გარსის ანთება
conjunctus, a, um - შეერთებული
conjungo, junxi, junctum, ĕre 3 - ვაერთებ, ვაკავშირებ
conscicientia, ae f - სინდისი, ნამუსი; რწმენა; შეთანხმება
consensus, us m - შეთანხმება, კრთსულოვნება, ერთიანობა
conservatio, onis f - შენახვა
conservatus, a, um-კონსერვირებული, შენახული
conservio, ivi, itum, īre 4- ვემსახურები
conservo, avi, atum, āre 1 - ვინახავ
consilium, i n - კონსილიუმი, საბჭო, ბჭობა, თათბირი, რჩევა
consistentia, ae f-კონსისტენცია; შემადგენლობა; ნივთიერების სიმკვრივის ხარისხი
consolatio, onis f - ნუგეში, გამხნევება, დამშვიდება
consolidatio, onis f- კონსოლიდაცია, 1. განმტკიცება, გაერთიანება (პირთა და სხვ.), 2. გამკვრივება, გამაგრება, 3. შეზრდა ჭრილობის ან მოტეხილობის შეხორცება
conspergo, spersi, spersum, ĕre 3 - ვაყრი, ვაფრქვევ
conspersus, a, um-მოფრქვეული, მოყრილი
constipatio, onis f - ყაბზობა, კუჭში შეკრულობა
constituens, ntis- წარმომქმნელი, ფორმის მიმცემი
constituo, tui, tutum, ĕre 3 - ვადგენ, ვაფორმებ, ვაშენებ, ფორმას ვაძლევ
constitutio, onis f - შენება; აღნაგობა (ორგანიზმის)
consto, stiti, statum, āre 1 - მტკიცედ ვდგევარ, უცვლელი ვრჩები
constrictor, oris m - მომჭერი
constructio, onis f - კონსტრუქცია, შედგენილობა, აგებულება
consuesco, -suevi, -suetum, suescĕre 3 - ვეჩვევი, ვეგუები
consuetudo, inis f - ჩვეულება
contactus, us m-კონტაქტი, შეხება, გადადება
contagiosus, a, um - გადამდები

continens, ntis - შემცველი
contineo, tinui, -tentum, ēre 2 - შევიცავ, ერთად მიჭირავს
contingo, tigi, tactum, ĕre 2 - გადავდებ; მოვიცავ; ვეხები
continuus, a, um - განუწყვეტელი, მუდმივი, მთლიანი, სრული
contra (praep. cum. Acc.) - წინააღმდეგ, საწინააღმდეგო
contraindicatio, onis f-უკუჩვენება (მაგ.: გულის დეკომპენსაციის დროს სიარული და ფიზიკური ვარჯიში)
contraceptio, onis f- კონცეპცია; ჩასახვის, ორსულობის აცილება (ხელოვნური საშუალებებით)
contractura, ae f - 1. რბილი ნაწილების (კანის მყესის) განუწყვეტლივ დამოკლება, 2. სახსრის მოძრაობის მკვეთრი შეზღუდვა
contractus, us m - კონტრაქტი; დამთავრება, შეთანხმება, ხელშეკრულება
contraho, traxi, tractum, ĕre 3 -ვჭიმავ, ვიჭერ, ვკრუნჩხავ, ვკუმშავ
contrarius, a, um-საწინააღმდეგო, მგრული
contundo, tudi, tusum ĕre 3 - ვნაყავ
contusio, onis f - დაშლა, დამსხვრევა, დანაწილება
contusus, a, um - დანაყილი; დაქეცილი; ნაგვემი; დაშავებული; ნაგკენი
conus, i m (ბერძნ.) - კონუსი
Conus, i m - გირჩა
convalescens, ntis-გამოჯანმრთელების პროცესში მყოფი
convalesco, valui, ĕre 3-ვიკურნები, ვრჩები, ჯანმე მოვდივარ
Convallaria, ae f - შროშანა
Convallaria (ae) majalis (is) f - მაისის შროშანა
convallaria transcaucasica, ae f - ამიერკავკასიური შროშანა
convexus, a, um - ამობნექილი, ამობურცული
convolutus, a, um - ახვეული, დაგრაგნილი
convulsio, onis f - კიდურის ან მთელი სხეულის ძლიერი კრუნჩხვა
coordinatio, onis f - კოორდინაცია, შეთანხმებული მოქმედება
copia, ae f - 1. მარაგი, ფონდი, სიმდიდრე, სიუხვე, 2. ჯარი
coprolalia, ae f (ბერძნ.) - ავადმყოფური მიდრეკილება უწმაწური ლაპარაკისაკენ
coprolithus, i m (ბერძნ.) - კოპროლითი, განავლისეული კონკრემენტი; ქვა, წარმოშობილი გამაგრებული გამონაყოფისაგან
copros (ბერძნ.) - განავალი, გამონაყოფი
coprostasis, is f (ბერძნ.) - ძლიერი ყაბზობა, განავლის შეგუბება
coprophagia, ae f (ბერძნ.) - ჭამის გაუკუღმართება, საკუთარი განავლისჭამა, დამსხასიათებელია შიზოფრენიის დროს
coquo, coxi, coctum, ĕre 3 - ვხარშავ, ვაცხობ, ვინელებ
coquitus, a, um-მოხარშული, გამომცხვარი
cor, cordis n - გული
coracoideus, a, um (ბერძნ.)-ნისკარტისებრი
corax, acos (ბერძნ.) - ნისკარტი
corbiformis, e - კალათისებრი
corbis, if - კალათი
Cordiaminum, i n - კორდიამინი
Corglyconum, i n - კორგლიკონი
Coriandrum sativum, i n - ქინძი
corium, i n - 1. კანი, ტყავი, 2. ფენა

cornus, i m - ლერწო, ყუნწი
cornea, ae f - რქოვანა
corneus, a, um-რქისებრი, რქოვანა
cornealis, e-რქოვანა, რქოვანასეული, რქოვანაგარსთანდაკავშირებული
cornu, us n - რქა
Cornus (i) mas (maris) f - შინდი
cornutus, a, um-რქიანი, რქოსანი, რქოვანა
corolla, ae f - გვირგვინი
corona, ae f (ბერძნ.) - გვირგვინი
coronalis, e - გვირგვინოვანი
coronarius, a, um-გვირგვინოვანი
coronaritis, idis (ბერძნ.) - გვირგვინოვანი არტერიის ანთება
coronarosclerosis, is f (ბერძნ.) - კორონაროსკლეროზი, გულის გვირგვინოვანი არტერიების სკლეროზი (გამოწვეული ათეროსკლეროზის შედეგად)
Coronilla varia, ae f - ყვავისფრჩხილა
corono, avi, atum, āre 1- ეკვირგვინებ
coronoideus, a, um- გვირგვინისებრი, გვირგვინოვანი
corpus, oris n - სხეული
corpusculum, i n - სხეული, სხეულაკი, პატარა სხეული
correlatio, onis f - კორელაცია, ურთიერთდამოკიდებულება
correlativus, a, um-კორელატიური
corrigens, ntis - შემასწორებელი
corrigo, rexi, rectum, ĕre 3-ესწორებ
corrugator, oris m-შეშხუპნავი (კუნთი)
corruptio, onis f - მოსყიდვა
corset (ფრანგ.) - კორსეტი
cortex, icis m - ქერქი
corticalis, e - ქერქოვანი
Cortisonum, i n - კორტიზონი
Corylus (i) avellana (ae)- ჩვეულებრივი თხილი
coryza, ae f (ბერძნ.) - სურდო
Cosmetica, ae f (ბერძნ.) - კოსმეტიკა
cosmologia, ae f (ბერძნ.)- კოსმოლოგია; მოძღვრება სამყაროს, როგორც ერთი მთლიანის შესახებ
costa, ae f - ნეკნი
costalis, e - ნეკნის, სანეკნე
cotinus (i) coggygria (ae) f; Syn. Rhus (cis) cotinus, i f (ბერძნ.) - თრიმლი
cotyla, ae f (ბერძნ.) - ჯამი, ფიალა
Cotyledon, onis n - ლებანი
cotylicus, a, um-ჯამისებრი, ფიალისებრი
coxa, ae f - მენჯი, ბარძაყი
coxalgia, ae f - ტკივილი მენჯ-ბარძაყის სახსარში
coxitis, idis f-მენჯ-ბარძაყის სახსრის ანთება
cranialis, e - ქალასი
craniologia, ae f (ბერძნ.) - კრანიოლოგია; მოძღვრება, რომელიც სწავლობს ადამიანისა და ცხოველის აგებულებას
craniometria, ae f (ბერძნ.)-ქალას გაზომვა
craniopagus, i m (ბერძნ.) - თავის ქალათი შეზრდილი ორმაგი მასინჯა; თავებშეზრდილი მასინჯა
craniotomia, ae f (ბერძნ.) - თავის ქალას გაკვეთა
cranium, i n (ბერძნ.) - თავის ქალა
cras (adv.) (ბერძნ.) - ხვალ
crassus, a, um - სქელი, მსხვილი
Crataegus, i f - კუნელი
Crataegus (i) monogyna (ae) f - ერთბუტკოიანი კუნელი
Crataegus (i) oxyacantha (ae) f - ეკლიანი კუნელი
Crataegus (i) Sanguinea (ae) f- სისხლისფერი კუნელი
creber, bra, brum - ხშირი, უხვი
crebro (adv.) - ხშირად, უხვად
creditor, oris m-ვალის გამცემი, გამსესხებელი
credo, credidi, creditum, credĕre 3 -

1. მწამს, მჯერა, 2. ვენდობი, ვასესხებ
cremation, onis f - დაწვა
cremo, cremavi, atum, āre 1 - ვწვავ, ვფერფლავ
cremor, oris m - ლორწო
crenatus, a, um - 1. დაკბილული, 2. გამეთხელებული, გამეპირებული
cresco, crevi, cretum, ĕre 3 - ვიზრდები, ვითარდები, ვდიდები
creta, ae f - ცარცი
cretinus, i m (ფრანგ.)- კრეტინი, ჭკუასუსტი
cretinismus, i m (ფრანგ.)- კრეტინიზმი, გონების სიჩლუნგე
cribrosus, a, um-დაცხრილული, ცხავისებრი
cribrum, i n-ცხავი, საცერი, ცხრილი
cricoideus, a, um (ბერძნ.)-ბეჭდისებრი
crimen, inis n-ბრალდება, საყვედური, ცოდვა, დანაშაული, დამნაშავე
criminalis, e - კრიმინალური, დანაშაულებრივი
criminologia, ae f - კრიმინოლოგია, მოძღვრება დანაშაულის შესახებ
crinalis, e - თმისა
crinis, is m - თმა
crinitus, a, um - თმიანი, თმაგრძელი
crise (ფრანგ.) - კრიზი
crisis, is f (ფრანგ.) - კრიზისი, გარდატეხა ავადმყოფობის მიმდინარეობის დროს
crista, ae f - ქედი, ბიბილო
criterium, i n (ბერძნ. kriterion) - საზომი, ნიშან-თვისება
criticus, a, um-კრიტიკული, გადამწყვეტი
Crocus sativus, i m - ზაფრანა
cruciatus, a, um - ჯვრისებრი, ჯვარედინი
cruciformis, e - ჯვრის ფორმის, ჯვარედინი
crucio, avi, atum, āre 1 - ჯვარს ვაცვამ, ვაწამებ
cruda, orum (n. pl.) - ნედლეული
crudus, a, um - 1. გასუფთავებული, დაუმუშავებელი, დაუხვეწელი. 2.უხეში, ნედლეული, შემოუსვლელი, მკვახე
cruor, oris m - სისხლის ნაკადი
crus, cruris n - კანჭი, წვივი
cruralis, e - კანჭისა
crux, crucis f - ჯვარი, წამება
cryaesthesia, ae f (ბერძნ.) - აწეული მგრძნობელობა სიცივისადმი
crymotherapia, ae f (ბერძნ.) - სიცივით, დაბალი ტემპერატურით მკურნალობა
cryos (ბერძნ.) - ცივი, სიცივე, ყინული
crypta, ae f (ბერძნ.) - საიდუმლო ადგილი
cryptogenes, genesis (ბერძნ.)- გაურკვეველი წარმოშობის
cryptoophthalmus, i m (ბერძნ.) - ქუთუთოებისა და ჭრილის თანდაყოლილი უქონლობა
cryptos (ბერძნ.) - ფარული
crystallinus, a, um - კრისტალი
crystallisatio, onis f-კრისტალიზაცია, დაკრისტალება
crystallisatus, a, um-დაკრისტალებული, კრისტალური
crystallus, i f - კრისტალი
cubitalis, e - იდაყვის
cubitus, i m, S. cubitum, i n - იდაყვი
cuboideus, a, um - კუბისებრი
cubus, i m - კუბი
Cucumis (eris) sativus (i) m - კიტრი
Cucurbita, ae f - გოგრა
Cucurbita maxima, ae f - მსხვილი გოგრა
Cucurbita (ae) pepo f - ხოკერა გოგრა, ყაბაყი
cucurbitula, ae f-სისხლისმწოველი კოკოში

culmen, inis n- მწვერვალი, კენწერო
culex, icis m - კოლო
culpa, ae f - შეცდომა, დანაშაული
culter, tri m - დანა
cultura, ae f-დამუშავება, მოვლა, კულტურა
cum (praep. cum. Acc.)-თან, -ით, ერთად
cum (conj) - როცა
cunctus, a, um - მთელი, ყველა
cuneatus, a, um - სოლისებრი
cuneiformis, e - სოლისებრი, სოლის ფორმის
cuneus, i m - სოლი
cupro, cupivi (cupii), cupitum, cupĕre 3 - მსურს, მინდა
Cupressus, i f - კვიპროსი, კვიპრი
Cupressus (i) sempervirens (ntis) f - მარადმწვანე კვიპროსი (კვიპრი)
Cupri chloridum (i n) - სპილენძის ქლორიდი, ქლორსპილენძი
Cupri iodidum (i) n - სპილენძის იოდიდი, იოდის სპილენძი
Cuprum, i n - სპილენძი
cur (adv.) - რაგომ
cura, ae f - მრუნვა, მოვლა
corabilis, e-მოსარჩენი, განკურნებადი (დაავადება)
curatio, onis m -მკურნალობა, მოვლა
curator, oris m - მზრუნველი, მომვლელი, მეურვე
curatura, ae f - მრუნვა, მოვლა
curatus, a, um-მოვლილი, განკურნებული
curatus, us m - მკურნალობა
curo, avi, atum, āre 1 - ვმკურნალობ, ვუვლი, ვმრუნავ
c[k]urort (გერმ.) - კურორტი, ბუნებრივი პირობებით სამკურნალო ადგილი
curortologia, ae f - კურორტოლოგია, მეცნიერება, რომელიც სწავლობს კურორტების სამკურნალო თვისებებს
curriculum vitae-ავტობიოგრაფია
curro, cucuri, cursum, ĕre 3-დავრბივარ, მივრბივარ
cursus, us m - კურსი, გეზი
curvatura, ae f - სიმრუდე, მრუდი
curvo, avi, atum, āre 1-ვლუნავ; ვამრუდებ
curvus, a, um-მოხრილი, გამრუდებული
cutaneus, a, um - კანის
cuticula, ae f - თხელი კანი
cutis, is f - კანი
cyaneus, a, um-ლურჯა, მუქი ლურჯა
cyanosis, is f (ბერძნ.) - ციანოზი, კანისა და ლორწოვანი გარსის ლურჯა შეფერილობა
cyclitis, idis f (ბერძნ.) - თვალის წამწამოვანი სხეულის ანთება
Cyclobarbitalum, i n-ციკლობარბიტალი
cyclophraenia, ae f; S. cyclothymia, ae f (ბერძნ.) - მანიაკურ-დეპრესიული ფსიქოზის მსუბუქი ფორმა, რომლის დროსაც განწყობილება პერიოდულად იცვლება
cyclicus, a, um - ციკლური, წრიული
cyclus, i m (ბერძნ. cyclos) -წრე, ციკლი
Cydonia, ae f - კომში
cylindricus, a, um - ცილინდრული
cylindruria, ae f (ბერძნ.)- ცილინდრების გამოყოფა შარდთან ერთად
cylindrus, i m - ცილინდრი
cysta (ბერძნ.) - ბუშტი
cystis, is f - ბუშტი, შარდის ბუშტი
cysticus, a, um - ბუშტის
cystitis, idis f (ბერძნ.) - საშარდე ბუშტის ანთება
cystolithiasis, is f (ბერძნ.) - შარდის ბუშტში ქვების წარმოქმნა
cystolithus, i m (ბერძნ.) - შარდის

ბუშტის ქვა (კენჭი)
cystoma, atis n (ბერძნ.) - შარდის ბუშტის სიმსივნე
cystorrhexis, is f (ბერძნ.) - შარდის ბუშტის გასკდომა
cystoscopia, ae f (ბერძნ.) - შარდის ბუშტის კედლების დათვალიერება ცისტოსკოპით
cytodiagnosis, is f (ბერძნ.) - უჯრედის მიკროსკოპულ გამოკვლევაზე აგებული დიაგნოზი
cytolysis, is f (ბერძნ.) - უჯრედის სტრუქტურის რღვევის პროცესი
cytologia, ae f (ბერძნ.) - მოძღვრება უჯრედის შესახებ
cytoplasma, atis n (ბერძნ.) - უჯრედის პროტოპლაზმა
cytopoiesis, is f (ბერძნ.)-უჯრედის წარმოქმნა-განვითარების პროცესი
cytus, i m (ბერძნ. cytos)- უჯრედი

D

dacryoadenalgia, ae f (ბერძნ.) - საცრემლე ჯირკვლის ტკივილი
dacryoadenitis, idis f (ბერძნ.) - საცრემლე ჯირკვლის ანთება
dacryoma, atis n (ბერძნ.)-საცრემლე ჯირკვალში განვითარებული კისტა
dacryorrhoea, ae f (ბერძნ.) - ქრონიკული ცრემლდენა, ძლიერი ცრემლდენა
dacryon (ბერძნ.) - ცრემლი
dactylalgia, ae f (ბერძნ.)-თითების კბენა
Dactylis (is) glomerata (ae) f- სათითურა
dactylitis, idis f (ბერძნ.) - თითის ანთება
dactylogryposis, is f (ბერძნ.) - თითის გამრუდება
dactylologia, ae f (ბერძნ.) - სიტყვების გამოსახვა ხელის თითების საშუალებით
dactylospasmus, i m (ბერძნ.) - თითების კრუნჩხვა
dactylus, i m (ბერძნ. dactylos) - თითი
Dahlia pinnata, ae f - გეორგინი
Dahlia (ae) veriabilis (is) f - გეორგინი
daltonismus, i m-ფერების ნაწილობრივი გაურჩევლობა (მეწყლად მწვანისა და წითლის); ამ დაავადების სახელწოდება დაკავშირებულია ინგლისელი ფიზიკოსის დალტონის გვართან, რომელიც თვითონ ვერ არჩევდა წითელ ფერს, მან პირველმა აღწერა მხედველობის ეს ნაკლი
Datura innoxia, ae f - ინდური ლემა
Datura (ae f) stramanium (i n); Syn. Datura lurida, ae f - ლემა
datus, a, um - მიცემული, გაცემული
datum, i n - თარიღი
Daucus (i m) carota (ae f)- ფერისცვალა
Daucus (i m) sativa (ae f)- ფერისცვალა
Daucus sativus, i m - სტაფილო
de (praep. cum. Abl.) - შესახებ, -ზე
de (პრეფ.) - 1. გაუარესება, 2. უარყოფა, 3. მოძრაობა ზევიდან ქვევით
debeo, debui, debitum, ĕre 3- ვალდებული ვარ
debet (უპირო)-უნდა, საჭიროა, ხამს
debilis, e-სუსტი, განუვითარებელი, დებილი
debilitas, atis f - განუვითარებლობა, ფსიქიკური განუვითარებლობა, ოლიგოფრენიის შედარებით მსუბუქი ფორმა
decalcinatio, onis f - დეკალცინაცია, კალციუმის მარილების გამოცლა ორგანიზმიდან პათოლოგიური

პროცესის შედეგად
decantatio, onis f - დეკანტაცია, დაწდომა
decapitatio, onis f - თავის მოკვეთა
decedo, cessi, cessum, ĕre 3 - ვშორდები, ვეცლები (გაცლა), ვქრები, უარს ვამბობ
decem - ათი
decennis, e - ათწლიანი
decennium, in-ათი წელი (decem annus)
decerpo, cerpsi, cerptum, ĕre 3- მოვწყვეტ, ჩამოვწყვეტ
decessio, onis f - დაცემა, შეწყვეტა, მოსპობა
decessio caloris - სიცხის დაცემა (ტემპერატურის)
decet (უპირო)-შეეფერება, შეჰფერის
deciduus, a, um-მოსაცვლელი, მოსავარდნი; ჩამოცვენილი
decies (adv.) - ათჯერ
decigramma, atis n (ბერძნ)- დეკიგრამი (გრამის მეათედი ნაწილი)
decimus, a, um - მეათე
declinatio, onis f - ბრუნება
declino, avi, atum āre 1 - ვბრუნებ
declive, is n - დახრა, დაქანება
declivis, e-თავქვე, დაქანებული, დაღმართი
declivus, a, um-დამრეცი, დაქანებული, დაღმართი, თავქვე
decoctum, i n - ნახარში
decoctus, a, um - მოხარშული
decolor, oris m-უფერო, უფერული
decompensatio, onis f - დეკომპენსაცია; კომპენსაციის, შეწონასწორების დარღვევა
lecompositio, onis f - დეკომპოზიცია, უჯრედის ბირთვისა და პროტოპლაზმის შემადგენელი ქიმიური ელემენტების ნორმალური თანაფარდობის დარღვევა
decorticatio, onis f-დეკორტიკაცია, ამა თუ იმ ორგანოს (მაგ.: თავის ტვინის) ქერქის ოპერაციული მოცილება
decorticus, a, um - უქერქო, ქერქგაცლილი
decoquo, coxi, coctum, ĕre 3 - მოვხარშავ, გამოვხარშავ
decubitus, i m - ნაწოლი, კანის ან ლორწოვანი გარსის დისტროფიულ-ნეკროზული წყლული
decurrens, ntis - დაშვებული, ჩამოშვერილი
decursus morbi - დაავადების განვითარება, მიმდინარეობა
decussatio, onis (ანატ.) - ჯვარედინი, გადაჯვარედინება
deduco, duxi, ductum, decĕre 3 - 1.გამოვრიცხავ, 2.ჩამყავს, გამყავს
deductio, onis f - 1. გამორიცხვა, გამოკლება, 2.გამოყვანა, გაყვანა
defaecatio, onis f - დეფეკაცია, საჭმლის მომნელებელი ტრაქტის დაცლა საკვების მოუნებელი ნარჩენებისაგან
defectus, us m - დეფექტი, ნაკლი, ხარვეზი, ნაკლოვანება
defectus, a, um - 1. დაუძლურებული, დასუსტებული, 2. ნაკლოვანი
defendo, ndi, usum ere 3 - დაცვა, დაფარვა
deferens, ntis - გამომგანი
deferentitis, idis f - სათესლე სადინარის ანთება
defero, tuli, latum, fĕrre 3-გამომყავს, მომყავს
defibrinatio, onis f - დეფიბრინაცია, სისხლიდან ფიბრინის ხელოვნურად მოცილება
deficiens, ntis - არასაკმარისი, დაკარგული
deficio, feci, fectum, ĕre 3 - ვაკლივარ
deformans, ntis - დეფორმირებული,

ფორმაშეცვლილი
deformatio, onis f - დეფორმაცია, ფორმის შეცვლა, დამახინჯება
deformo, avi, atum, āre 1-ფორმას ვუცვლი
degeneratio, onis f-დეგენერაცია, გადაგვარება
degenero, avi, atum, āre 1-გადავაგვარებ, ვცვლი, ვაფუჭებ
degradatio, onis f - დეგრადაცია, რაიმე თვისებების თანდათანობით გაუარესება, დაქვეითება, დაცემა
degustatio, onis f - საკვების ან სასმელის გემოს გასინჯვა
deinde - შემდეგ
deleo, delevi, delectum, ēre 2 -ვარბევ, ვსპობ, ვშლი, ვანადგურებ, ვწყვეტ
delibero, āre 1-მოვიფიქრებ, ავწონ-დავწონი
delirium, i n-ბოდვა, ცნობიერების მოშლა; სიგიჟე
delirium tremens (ntis)- ალკოჰოლური ფსიქოზის სახე, "თეთრი ცხელება"
Delphinium, i n - დელფინა
delphys (ბერძნ.) - საშვილოსნო
delta - დელტა, ბერძნული ანბანის მე-4 ასო (Δ)
deltoideus, a, um-დელტისებური, დელტასებრი
delusio, onis f-დელუზია, ჰალუცინაცია
demographia, ae f (ბერძნ.) - დემოგრაფია; სტატისტიკური დარგი, რომელიც იკვლევს მოსახლეობის შემადგენლობას
demonomania, ae f - დემონომანია, შეშლილობა, გაუკუღმართებული რელიგიური წარმოდგენით
demonstratio, onis f - დემონსტრაცია, ჩვენება (სწავლო)
demonstrativus, a, um- 1.თვალსაჩინო, 2.გრამატ. ჩვენებითი
demonstro, avi, atum, āre 1-ვაჩვენებ
demun (adv.) - მხოლოდ
dendron (ბერძნ.) - ხე
denervatio, onis f - ნერვის გადაჭრა
deni, ae, a - ათ-ათი
denique (adv.) - ბოლოს, დასასრულს
dens, ntis m - კბილი
densus, a, um- სქელი, მკვრივი, ხშირი
dentalis, e - კბილის
dentatus, a, um-დაკბილული, კბილიანი
dentolithiasis, is f - კბილის ქვა, კიროვანი დანაფენი კბილებზე
dentosus, a, um- კბილიანი, დაკბილული
deon (ბერძნ.)- აუცილებელი, საჭირო
deorsum (adv.) - ქვემოთ
depello, puli, pulsum, ĕre 3 - ვიცილებ, ვიშორებ, ჩამოვყრი, ჩამოვაგდებ
depigmentatio, onis f-დეპიგმენტაცია, კანის ბუნებრივი ფერის დაკარგვა
depilatio, onis f-დეპილაცია, თმის მოცილება
depilis, e - უთმო
depressio, onis f-დეპრესია, დათრგუნვა, უგუნებობა, ავადმყოფური მდგომარეობა, სევდიანი გრძნობა
depressivus, a, um - დათრგუნული, დაჩაგრული, სულიერმოწყლულით მიმდინარე
depressor, oris m-ჩამწევი, ჩამომშვები, დამწევი
depressus, a, um-ჩამოშვებული, ჩაზნექილი, დაწეული
depuratus, a, um - გაწმენდილი (მყარი ნივთიერება)
derivatio, onis f - 1. წარმოება, წარმოშობა, 2. გადაგდება
derivo, avi, atum, āre 1-1. ვაწარმოებ, 2. გადავაგდებ
derma, atis n (ბერძნ.) - კანი
dermalgia, ae f (ბერძნ.)-კანის ტკივილი
dermatexanthema, atis n (ბერძნ.) - კანის გამონაყოფი (გამონაყარი კანზე)

dermatitis, idis f (ბერძნ.)-კანის ანთება
dermatologia, ae f (ბერძნ.) - მეცნიერება კანის დაავადებათა შესახებ
dermatologus, i m (ბერძნ.) - კანის დაავადებათა სპეციალისტი, კანის ექიმი
Dermatolum, i n - დერმატოლი
dermatoma, atis n (ბერძნ.) - კანის სიმსივნე
dermatomycosis, is f (ბერძნ.) - კანის სოკოვანი დაავადება
dermatorrhagia, ae f (ბერძნ.) - კანიდან სისხლდენა
dermatosclerosis, is f (ბერძნ.) - კანის გამკვრივება (გაუხეშება) ელასტიურობის დაკარგვით
dermoidum, i n (ბერძნ.) - დერმოიდი, განვითარების მანკი, პარკისებრი სიმსივნე, რომლის კედელი თავისი აგებულებით კანს წააგავს
descendens, ntis-დასწვრივი; დამწეები
descendo, cendi, censum, cendĕre 3- ჩამოვდივარ, დაბლა ვეშვები
describo, scripsi, scriptum, scribĕre 3 - 1. აღვწერ, 2. გადავწერ, 3.გავანაწილებ
desertum, i n - უდაბნო
deses; desidis (adv.) - ფუჭი, უქმი, უსაქმო, ამაო
desicco, avi, atum, āre 1 - ვაშრობ, ვახმობ
desiderium, i n - 1. სურვილი, 2. ნაღველი, 3. მოთხოვნილება
desidero, avi, atum, āre 1-1. მსურს, 2. ვუკლი
designatio, onis f - 1. ჩამოთვლა, 2. დასახელება, 3. რაოდენობა
desinfectio, onis f - დეზინფექცია, გადადების (დასენიანების) უვნებელყოფა
desinfector, oris m-დეზინფექტორი, დეზინფექციის მაგარებელი პირი
desintoxicatio, onis f - დეზინტოქსიკაცია, ადამიანისა და ცხოველის ორგანიზმში შხამიან ნივთიერებათა გაუვნებლობის პროცესი
desma, atis n (ბერძნ.) - იოგი
desmos (ბერძნ.)-კონა, შეერთება, გადახვევა
desmoidum, i n (ბერძნ.)-მკვრივი ფიბრომა
desmurgia, ae f (ბერძნ.) - მეცნიერება სახვევებისა და მათი სწორად დადების შესახებ
desodoratio, onis f-დეზოდორაცია, სუნგალა
desorientatio, onis f-დეზორიენტაცია (გარემოში გარკვევის უნარის დაკარგვა)
desperandus, a, um-უიმედო, უსასოო
desperatus, a, um- სასოწარკვეთილი, უიმედო
despumatus, a, um - ქაფმოხდილი
desquamatio, onis f - კანის აქერცვლა
dessert (ფრანგ.) - დესერტი, ჩაროზი
destillatio, onis f - დესტილაცია. გამოხდა
destillatus, a, um - დესტილირებული, გამოხდილი
destillo, avi, atum, āre 1 - ვხდი
destructio, onis f - დესტრუქცია, დარღვევა, დაშლა
destructivus,a, um - დესტრუქციული, დამრღვევი, დამშლელი
destruo, struxi, structum, ĕre 3 - ვანგრევ, ვარღვევ, ვშლი
desum, defui, deesse - არა ვარ
deest - არ არის, აკლია
desumo, sumpsi, sumptum, ĕre 3- 1.ვირჩევ, გამოვარჩევ, 2.ვილებ
desuper (adv.) - ზევიდან
determinatio, onis f-დეტერმინაცია

ცვლილება
determino, avi, atum, āre 1 - 1. ვსაზღვრავ, 2. ვცვლი
detrimentum, i n-ზიანი, ზარალი, დაკარგვა
detritus, us m - გასრესა, სრესა
devenio, veni, ventum, venire 4 - ჩამოვდივარ, ვალწევ
deus, i m - ღმერთი
dexter, tra, trum - მარჯვენა
dextrocardia, ae f - გულის თანდაყოლილი მარჯვენა მხარეზე მდებარეობა
dextrosum, i n; Syn. glucosa, ae f; glycosum in; glucosum in - გლუკოზა
dia (praep. ბერძნ.)-საშუალებით, გავლით
diabetes, ae m (ბერძნ.)-დიაბეტი, წყურვა
diabetes (ae) insipidus (i) m (ბერძნ.) - უშაქრო დიაბეტი, ინსიპიდუსი
diabetes (ae) mellitus (i) m - შაქრიანი დიაბეტი, მელიტუსი
diabeticus, a, um - დიაბეტური
diabolus, i m - ეშმაკი
diaeta, ae f (ბერძნ.) - დიეტა
diaeticus, a, um - დიეტური
Diachylon, n (უბრუნ.) - დიაქილონი
diagnosis, is f (ბერძნ.) - დიაგნოზი
diagnostica, ae f (ბერძნ.)- დიაგნოსტიკა 1. დიაგნოზის დასმა, 2. მედიცინის დარგი, რომელიც სწავლობს აკომპოზის ნიშან-თვისებებს
diagnosticus, a, um - დიაგნოზის, დიაგნოზური
dialogus, i m (ბერძნ.) - საუბარი
dialysis, is f (ბერძნ.) - დიალიზი, გამოყოფა
diameter, tri f - დიამეტრი
Dianthus, i m - მიხაკი
diaphoresis, is f (ბერძნ.) - ოფლის დიდი რაოდენობით გამოტანა, გაოფლიანება
diaphoretica (remedia) n. pl. - ოფლმდენი საშუალებები
diaphragma, atis n (ბერძნ.)- დიაფრაგმა, შუასაბეგიდი
diaphragmaticus, a um - დიაფრაგმის, დიაფრაგმული
diaphragmatitis, idis - დიაფრაგმის, შუასაბეგიდის ანთება
Diaphyllinum, i n - დიაფილინი
diaphysis, is f (ბერძნ.) - ლულოვანი ძვლის შუა, ძირითადი ნაწილი
diarrhoea, ae f (ბერძნ.) - ფაღარითი, გამონაყოფი ნერწყვული, ტოქსიკური ან ბაქტერიული მიზეზებით
diarthrosis, is f (ბერძნ.) - ძვლების მოძრავი ან სახსრული შეერთება
diascopia, ae f (ბერძნ.) - კანის უბნების დათვალიერება სპეციალური მინის ფირფიტით
diastasis, is f (ბერძნ.) - ძვლების ან კუნთების დაშორება
diastema, atis m (ბერძნ.) - დიასტემა, შუალედური, ცენტრალურ საჭრელ კბილებს შორის მანძილი
diastole, es f (ბერძნ.) - გულის გაფართოების ფიზიოლოგიური ფაზა
diathermia, ae f (ბერძნ.)-დაბალი ძაბვის მალალსარისხოვანი დენის გამოყენება ღრმადმდებარე ორგანოების გასათბობად სამკურნალო მიზნით
diathesis, is f (ბერძნ.) - დიათეზი, ორგანიზმის მიდრეკილება ამა თუ იმ დაავადებისადმი
Dibazolum, i n - დიბაზოლი
Dicainum, i n - დიკაინი
dico, dixi, dictum, ĕre 3-ვლაპარაკობ
dicrotia, ae f; S. dicrotismus, i n (ბერძნ.)-პულსის ორტალღიანობა
Dictamnus (i) caucasica (ae) f-იფნურა

dictus, a, um - ნათქვამი
diencephalon, i n (ბერძნ.)- შუამდებარე ტვინი
dies, ei f, m - დღე
differentia, ae f-სხვაობა, განსხვავება
differens, ntis - განსხვავებული
differo, distuli, dilatum, ferre (უწესო ბმნა) - ვასხვავებ
difficile (adv.) - ძნელად
difficilis, e - ძნელი
difficultas, atis f - სიძნელე
diffundo, fundi, fusum, ĕre 3 - ვლვრი; ვავრცელებ
diffusio, onis f - დიფუზია, შეღწევა, გავრცელება
diffusus, a, um - გაფანტული, დიფუზური
digastricus, a, um - ორმუცლიანი
digero, gessi, gestum, ĕre 3 - ვინელებ
digestio, onis f - საჭმლის მონელება
digestivus, a, um-საჭმლის მომნელებელი
Digitalis (is) f - ფუტკარა; სათითურა
digitalismus, i m - სათითურათი, დიგიტალისით მოწამვლა
digitatus, a, um - თითისებრი
Digitoxinum, i n - დიგიტოქსინი
digitus, i m - თითი
diglossia, ae f (ბერძნ.) - გასწვრივი ნაპრალით ორად გაყოფილი ენა
dignosco, dignovi, dignotum, ĕre 3 - შევიცნობ, განვასხვავებ
dignus, a, um - ღირსი, ღირსეული
Diiodthyrosinum, i n- დიოდთიროზინი
dilatatio, onis f - გაფართოება, გადიდება, გაგანიერება
dilatator, oris m - გამაფართოებელი (კუნთი)
dilato, avi, atum, āre 1 - ვაფართოებ, ვავრცელებ
diluo, dilui, dilutum, ĕre 3 - ვაბავებ
dilutus, a, um - გა(ნ)ზავებული
dimensio, onis f - ზომა
dimidia, ae f - ნახევარი
dimidiatus, a, um - განახევრებული, ორად გაყოფილი
dimidium, i n - ნახევარი
dimidius, a, um - ნახევარი, სანახევრო, ნახევრიანი
Dimedrolum, i n - დიმედროლი
Dioscorea caucasica, ae f - კავკასიური დიოსკორეა
Dioscorea polystachya ae f; Syn. Dioscorea quinquelobata, ae f - მრავალთავიანი დიოსკორეა
dioxydum, i n - ორჟანგა
diploë, ës f (ბერძნ.) - ბრტყელი ძვლებისღრუბლოვანინივთიერება
diplegia, ae f (ბერძნ.) - სხეულის ორივე ნახევრის კუნთების დამბლა
diplomyelia, ae, f; Syn. diastematomyelia, ae f (ბერძნ.) - ზურგის ტვინის განვითარების ანომალია
diphtheria, ae f (ბერძნ.) - წვავე ინფექციური დაავადება, ძირითადად ბავშვებში
diprosopia, ae f (ბერძნ.) - სიმახინჯე, ორსახიანობა
dipsa (ბერძნ.) - წყურვილი
dipsomania, ae f (ბერძნ.) - ლოთობა, ალკოჰოლისადმი ავადმყოფური მიდრეკილება
discerno, discrevi, cretum, cernĕre 3 - ვაცალკევებ, ვყოფ
disciplina, ae f - მოძღვრება, დისციპლინა, მეცნიერება
discipula, ae f - მოსწავლე გოგონა
discipulus, i m - მოსწავლე ბიჭი
disco, didici, ĕre 3 - ვსწავლობ; ვცნობ
discolor, oris - ჭრელი
discordia, ae f - უთანხმოება
discus, i m (ბერძნ.) - დისკო, წრე
dislocatio, onis f - გადანაცვლება,

გადაწევა (მაგ.: ორგანოების)
dispensatorum, in; Syn. pharmacopoea, ae f - ფარმაკოპეა - სტანდარტებისა და დებულებების კრებული, რომელიც განსაზღვრავს წამლის ხარისხს
dispersio, onis f - დისპერსია, გა(ნ)ბნევა, გაფანტვა
dispono, posui, positum, ĕre 3- ვაპირებ, ვალაგებ
dispositio, onis f - განლაგება
disputo, avi, atum, āre 1-ვდავობ, ვმსჯელობ
dissectio, onis f - მოკვეთა
disseminatio, onis f - განთესვა
dissimilitio, onis f-დისიმილაცია, გაცვლის პროცესი
dissimilis, e - არამსგავსი, განსხვავებული
dissimilatudo, inis f - არამსგავსება, განსხვავებულობა
dissimulanter (adv.) - ფარულად
dissimulo, avi, atum, āre 1 - თავს მოვაჩვენებ; ვმალავ; ვფარავ
dissociatio, onis f- გაყოფა, დაშლა (მოლეკულების, მარილების) გახრწნა
distalis, e - შორესი, სხეულის ცენტრიდან დაშორებული
distans, ntis-ცალკე მდგომი, განსხვავებული
disto, avi, atum, āre 1 - 1. ცალკე ვდგავარ, 2. განვსხვავდები
distinguo, tinxi, tinctum, ĕre 3 - ვასხვავებ
distributio, onis f - განაწილება, განლაგება
distributivus, a, um - დაყოფითი, წილობითი
diu (adv.) - დიდხანს
diuresis, is f - შარდის გამოყოფა, შარდის წარმოქმნისა და გამოყოფის პროცესი
diuretica /remedia/ orum (n. pl.) - შარდმდენი საშუალებები
diureticus, a, um - შარდმდენი
Diuretinum, i n - დიურეტინი
diuturnitas, atis f- ხანგრძლივობა
diuturnus, a, um - ხანგრძლივი
diversus, a, um-მოპირადპირე, საპირისპირო, საწინააღმდეგო სხვადასხვანაირი
diverticulum, i n-ჯიბე, გამონაბარდი, ჯიბისებრი დანამატი
dividia, ae f - გათიშვა
divido, visi, visum, ĕre 3 - ვყოფ; ვანაწილებ
dividuus, a, um - 1.გაყოფილი, 2.გასაყოფი
divinus, a, um - ღვთაებრივი
divisus, a, um - გაყოფილი
divisus, us m - გაყოფა
do, dedi, datum, dare 1 - გავცემ, ვაძლევ
doceo, docui, doctum, ēre 2 - ვასწავლი, ვუხსნი
docte (adv.) - სწავლულად
doctrina, ae f-მოძღვრება, მეცნიერება
doctor, oris m - დოქტორი, მასწავლებელი
doctrix, icis f - მასწავლებელი ქალი
doctus, a, um - ნასწავლი
dolens, ntis - ავადმყოფი
doleo, dolui, dolitum, ēre 2-ავად ვარ, მტკივა
dolichocephalus, i m (ბერძნ.)- თავგრძელი, მოგრძო თავის მქონე
dolichomorphus, i m - მოგრძო ფორმის სხეული
dolichos (ბერძნ.) - გრძელი, მოგრძო
dolor, oris m - ტკივილი
dolorosus, a, um - მტკივნეული
dolose (adv.) - 1. მტკივნეულად, 2.

ვერაგულად; ცბიერად
dolus, i m (ბერძნ. dolos) - 1. ტკივილი, 2. ვერაგობა
domesticus, a, um - შინაური
dominus, i m - ბატონი, პატრონი
domus, us f - სახლი
dono, avi, atum, āre 1- 1. ვჩუქნი, 2. უარს ვამბობ, 3. ვაპატიებ
donor, oris m - დონორი, პიროვნება, რომელიც ნებაყოფლობით აძლევს ავადმყოფს სისხლს გადასასხმელად ან ორგანოს გადასანერგად
donum, i n - 1. საჩუქარი, 2. მსხვერპლი, მსხვეპლშეწირვა
Dorema (atis) ammoniacum (i) n - ამონიაკური ღორემა
Doronicum (i) arnica იხ. Arnica montana
dormio, ivi, itum, īre 4 - მძინავს
dorsalis, e - ზურგის
dorsoventralis, e - ზურგიდან მუცლისკენ მიმავალი
dorsum, i n - ზურგი
dosis, is f (ბერძნ.) - დობა, ულუფა, წილი, ჯერი
drainage (ფრანგ. ,უბრუნ.)-დრენაჟი, წრეტა
Dryopteris (is) filix (icis) mas (maris) f; Syn. Aspidium (i n) filix mas - მთის ჩალუნა
dubitans, ntis - საეჭვო
dubito, avi, atum, āre 1 - ვეჭვობ
ducentesimus, a, um - მეორასე
ducenti, ae, a - ორასი
duclamarus, a, um - ტკბილ-მწარე
duco, duxi, ductum, ĕre 3 - მიმყავს, მომყავს (წაყვანა)
ductulus, i m - მცირე სადინარი, მცირე გასავალი, წვრილი სადინარი
ductus, us m - სადინარი, გასავალი
dulcis, e - ტკბილი
dum (adv.) - ვიდრე, სანამ
duo, duae, duo - ორი
duodecim - თორმეტი
duodecimus, a, um - მეთორმეტე
duodenalis, e-თორმეტგოჯაანწლავის
duodenum, i n-თორმეტგოჯაანწლავი
duodevicesimus, a, um - მეთვრამეტე
duodeviginti - თვრამეტი
duomilia - ორი ათასი
duplex, icis - ორმაგი
duplicatura, ae f - გაორმაგება
durities, ei f - სიმაგრე
durus, a, um - მაგარი
dura mater- ტვინის მაგარი გარსი
dynamica, ae f (ბერძნ.) - დინამიკა, რისამე (დაავადების) განვითარება
dynamogenia, ae f (ბერძნ.) - დინამოგენია, ორგანოთა ფუნქციის გაძლიერება
dynamometria, ae f (ბერძნ.) - დინამომეტრია, ადამიანთა კუნთების გასაზომი სამედიცინო ხელსაწყო
dynamoscop (ბერძნ.) - დინამოსკოპი, ადამიანთამოძრაობისგამოსაკვლევი ხელსაწყო
dys (praep. ბერძნ.) - შეფერხება, მოშლა, გაძნელება, დარღვევა
dysaesthesia, ae f (ბერძნ.) - ზოგიერთი შეგრძნების აღქმის დაკარგვა
dysanagnosia, ae f (ბერძნ.) - წაკითხვის უნარის მოშლა, აფაზიის ერთ-ერთი სახეობა
dysarthria, ae f (ბერძნ.) - დანაწევრებული მეტყველების უნარის შეფერხება
dysbasia, ae f (ბერძნ.) - კოჭლობა, სიარულის შეფერხება
dyschromia, ae f (ბერძნ.) - კანის ფერის ცვლილება ავადმყოფობის

დროს
dysenteria, ae f (ბერძნ.)- დიზენტერია, სისხლიანი ფაღარითი
dyskinesia, ae f (ბერძნ.) -მოძრაობის კოორდინაციის დარღვევა
dyslalia, ae f (ბერძნ.)-მეტყველების დარღვევა
dysostosis, is f (ბერძნ.) - ძვლის წარმოქმნის მოშლა, შემაერთებელი ქსოვილის არსებული გაბჟალება
dyspepsia, ae f (ბერძნ.) - დისპეპსია, საჭმლის მონელების მოშლა, შეფერხება
dysphagia, ae f (ბერძნ.)-ყლაპვის გაძნელება
dysphonia, ae f (ბერძნ.)-ხმის წარმოქმნის დარღვევა
dyspnoë, ës f (ბერძნ.) - ქოშინი, ნორმალური სუნთქვის მოშლა
dystonia, ae f (ბერძნ.) - ტონუსის მოშლა
dystrophia, ae f (ბერძნ.) - ქსოვილის და ორგანოების კვების დარღვევა
dysuria, ae f (ბერძნ.) - შარდის გაძნელებული გამოყოფა, შარდის შეფერხება

E

e, ex (praep. cum. Abl.)- -დან, -გან
ea, is (ნაცვალ.) - ის, იგი
ea (adv.) - იმ გზით, იქ
eadem იხ. idem
eatenus (adv.) - რამდენადაც
ebrius, a, um - მთვრალი, ნასვამი
ebullio, ivi, ire 4 - ვდულვარ (დულილი)
ebulitio, onis f - დულილი
ebur, oris n - სპილოს ძვალი
eburneus, a, um-სპილოს ძვლის; გადატ. სპილოს ძვალივით თეთრი
ec, ek (preap. ბერძნ.)-გამოყოფა, ოცილება, დამთავრება; -დან, - გან
ecaudis, e - უკუდო
Ecballium elaterium, i n- კიტრანა
ecbolica, orum (remedia) n. pl. - მშობიარობის დამაჩქარებელი საშუალებები
echinococcosis, is f (ბერძნ.) - ექინოკოკოზი, ადამიანისა და ცხოველის დაავადება, რომელსაც პარაზიტი თასმისებრი ჭია ექინოკოკი იწვევს
Echinopanax (acis) elatum (i) n - მაღალი ექინოპანაქსი
Echinops, opis - თავკომბალა
Echinos (ბერძნ.) - ზღარბი
Echinospermum (i n) lappula (ae f); Syn. lappula echinata ae f - ჩიტის ბირკა
ecchymosis, is f (ბერძნ.) - კანქვეშა სისხლჩაქცევა
ecchondroma, atis n (ბერძნ.) - ხრტილოვანი ქსოვილიდან განვითარებული სიმსივნე
eclampsia, ae f (ბერძნ.) - ეკლამფსია; უეცარი აფეთქება; მძიმე დაავადება ორსულობის მეორე ნახევრის დროს
ecologia, ae f (ბერძნ.) - ეკოლოგია, ბიოლოგიის ნაწილი, რომელიც სწავლობს ორგანიზმებისა და მათი გარემო ურთიერთდამოკიდებულებას
ecphoria, ae f (ბერძნ.) - ეკფორია, დავიწყებული სახის ან მოვლენის უეცარი აღდგენა მეხსიერებაში
-ectasia, ae (ectasis) f (ბერძნ.) - გაგანიერება, გაფართოება ორგანოსი
ecthyma, atis n (ბერძნ.) - ექთიმა, გამონაყარი კანზე, რომელიც წარმოშობს წყლულს
ecto (ectos praep. ბერძნ.)-გარედან
ectoblastus, i m; Syn. ectoderma, atis

n (ბერძნ.)-გარეთა ჩანასახოვანი ფურცელი, რომლიდანაც ეპიდერმისი ვითარდება
-ectomia, ae f (ბერძნ.) - ამოკვეთა, მოცილება (ქსოვილის ან ორგანოსი)
-ectopia, ae f (ბერძნ.)-განვითარების თანდაყოლილი ანომალიის შედეგად ორგანოების გადაადგილება
eczema, atis n - სირსველა
edema იხ. oedema
edictus, i m-განცხადება, ბრძანება
editio, onis f-გამოცემა, განცხადება, უწყება
editor, oris m - გამომცემელი
edo, edi, esum, ĕre 3 - ეჭამ, გადაგდასპობ
edulis, e-1. საჭმელი, 2. გემრიელი
edurus, a, um - 1. მაგარი, 2. გადატ. - შეუბრალებელი
effector, oris m - 1.შემოქმედი, 2. მასწავლებელი
effectus, us m - ეფექტი, ძლიერი სულიერი აგზნება; რეზულტატი
effectus, a, um - შესრულებული, აგზნებული; ეფექტური
efferens, ntis - გამომტანი
effero, extuli, elatum, efferre 3- გამომაქვს, ავკვეთავ
effervecscens, ntis - შუშხუნა; მჩქეფარე, მჩქეფავი
efficax, acis - ეფექტური, დადებითად მოქმედი
efficio, feci, fectum, ĕre 3 - გაკეთება, წარმოება, შექმნა
effisio, onis f-გადმოღვრა, გადმოსვლა
effusio, onis f - ეფუზია, სისხლძარღვიდან ან ლიმფური ძარღვიდან სითხის გაჟონვა და ახლომდებარე ქსოვილის ან სხეულის ღრუში დაგროვება
eflorescentia, ae f - აყვავება, ყვავილობის ფაზა
egeo, egui, egēre 2 - 1. მშივრება, მაკლია, 2. მიშივრს
ego - მე
ego - met - მე თვითონ
ejaculatorius, a, um - გამომტანი, გამომგდები, გამომყვანი
ejaculor, ejaculatus, sum, ejaculari- გამომყავს, გადმოვყრი, აღმოვხეთქავ
elaboratus, a, um 1- გამომუშავებული,
elaboro, avi, atum, āre 1- გამომუშავება, გამოვიმუშავებ
elaeosaccharum, i n- ეთერზეთშაქარი
elasticus, a, um - ელასტიკური, დრეკადი, მოქნილი
electivus, a, um - ელექტიური, ამორჩევითი, შერჩევითი
electricus, a, um - ელექტრული
electrisatio, onis f (ბერძნ.)- ელექტრიზაცია, 1. ელექტრობით მკურნალობა, 2. ელექტრობით დამუხტვა სხეულის
electrocardiogramma, atis n (ბერძნ.)-ელექტროკარდიოგრამა, გულის დარტყმების ჩანაწერი, გულის გრაფიკული გამოსახულება
electrocardiographia, ae f (ბერძნ.)- ელექტროკარდიოგრაფია, გულის ტონების რეგისტრაცია, ფოტოგრაფირება
electrocoagulatio, onis f (ბერძნ.) - ელექტროკოაგულაცია, მკურნალობის მეთოდი, პათოლოგიური ქსოვილის მოსპობა მაღალი სიხშირის ელექტროდინით
electrolysis, is f (ბერძნ.) - ელექტროლიზი, ელექტროდების დაშლა მუდმივი ელექტროდინის გატარებით
electron (ბერძნ.) - ქარვა
electrotherapia, ae f (ბერძნ.) -

ელექტროთერაპია, ელექტროლების გამოყენება სამკურნალო მიზნით
celectrothermometria, ae f (ბერძნ.)- ელექტროთერმომეტრია; ობიექტის ტემპერატურის ელექტრული გაზომვა
electrotonus, i m - ფიზიოლოგიური ელექტროტონუსი
elementum, i n - ელემენტი, ჩვეულებრივი ნივთიერება
Elettaria (ae) cardamomum (i n)-ილი
elevo, avi, atum, āre 1 - მაღლა ვწევ, ალვმართავ, ავწევ
elephas (S. elephans), ntis m (ბერძნ.) - სპილო
elephantiasis, is f (ბერძნ.)-ელეფანტიაზი, სპილოს ავადმყოფობა
Eleuterococcus senticosus, i m - ეკლიანი ელეუტეროკოკი
elipticus, a, um (ბერძნ.) - ელიფსური, კვერცხის ფორმის
elixir, iris n - ელექსირი, სურნელოვანი ესენცია, ზეთი
Ellargolum, i n - ელარგოლი
ellipsis, is f (ბერძნ.) - ელიფსი
ellipsoideus, a, um - ელიფსისებრი, ელიფსური
eloquentia, ae f - მშვრმეტყველება
embolia, ae f (ბერძნ.) - ემბოლია; სისხლძარღვების სანათურის დაცობა სისხლის ნაკადის შედეგად მოტანილი ნაწილაკებით
embolus, i n (embolon ბერძნ.) - ემბოლი; უცხო ნაწლავი, რომელიც აცობს სისხლძარღვის სანათურს და იწვევს ემბოლიას
emboliformis, e - საცობისებრი
embryo, onis f (ბერძნ.) - ემბრიონი, ჩანასახი
embryocardia, ae f (ბერძნ.) - გულის ჩანასახოვანი რიგმი
embryologia, ae f (ბერძნ.) - ემბრიოლოგია; ბიოლოგიის ნაწილი, რომელიც სწავლობს ჩანასახის განვითარებას
embryoma, atis, n (ბერძნ.)- ემბრიომა, სამფურცლოვანი სიმსივნე
embryopathia, ae f (ბერძნ.) - ემბრიოპათია, ჩანასახის დაავადება
embryotomia, ae f (ბერძნ.)-ემბრიოტომია, ნაყოფის დანაწილებისა და მისი ნაწილებადამოლებისტექნიკურიპროცესი
emesis, is f (ბერძნ.) - 1. ღებინება, პირღებინება, 2. ნერწყვევი
eminentia, ae f - შემაღლება
emissarius, a, um - გამოსაშვები
emitto, misi, missum, ĕre 3-ვუშვებ, ვაგზავნი
emolliens, ntis - სარბილებელი
emollio, ivi, itum, ire 4 - ვარბილებ
emotio, onis f - ემოცია, ადამიანის გრძნობა, განცდა, სულიერი მღელვარება
emphysema, atis n (ბერძნ.)- ემფიზემა, გაბერვა, ჰაერის დაგროვება რაიმე ორგანოში, ქსოვილში
Emplastrum, i n (ბერძნ.) - სალბუნი
Emplastrum adhaesivum, i n - წებოვანი ემპლასტრო, სალბუნი
emulsum, i n; Syn. emulsio, onis f, emulsa, ae f - ემულსია
en (praep. ბერძნ.) - ში, შიგნით
enameloma, atis (ბერძნ.) - მინანქრისებრი ნივთიერებისაგან შედგენილი კეთილთვისებიანი კვანძოვანი სიმსივნე კბილის ფესვში
enamelum, i n - ემალი, მინანქარი
enanthema, atis n (ბერძნ.) - გამონაყარი ლორწოვან გარსზე
encephalitis, idis f (ბერძნ.)-ტვინის ანთება
encephalogramma, atis n (ბერძნ.) -

თავის ტვინის მოქმედების გრაფიკული ჩაწერა
encephaloma, atis n (ბერძნ.) - თავის ტვინის სიმსივნე
encephalomalacia, ae f (ბერძნ.) - თავის ტვინის დარბილება
encephalomyelitis, idis f(ბერძნ.) - თავისა და ზურგის ტვინის ანთება
encephalon i n (encephalos ბერძნ.) - თავის ტვინი
encephalopathia, ae f (ბერძნ.) - თავის ტვინის დაავადება
enchondroma, atis n (ბერძნ.)- ხრტილოვანი ქსოვილის სიმსივნე
endemicus, a, um - ენდემური, ადგილობრივი
endogenes, esis f (ბერძნ.)-ენდოგენები; შინაგანი ორგანიზმისეული მიზეზებით განპირობებული
endocarditis, idis (ბერძნ.) - ენდოკარდიტი, გულის შიგნითა გარსის ანთება
endocardium, i n (ბერძნ.) - ენდოკარდიუმი, გულის შიგნითა ზედაპირის სეროზული გარსი
endochordialis, e - ენდოქორდული
endocrinologia, ae f (ბერძნ.) - ენდოკრინოლოგია, მეცნიერება შიგნითა სეკრეციის ჯირკვლების შესახებ
endocrinologus, i m-ენდოკრინოლოგი, შიგნითა სეკრეციის ჯირკვლების სპეციალისტი
endocrinopathia, ae f (ბერძნ.) - ენდოკრინოპათია, შინაგანი სეკრეციის ჯირკვლების დაავადება
endolympha, ae f (ბერძნ.) - ყურის აპკისებრი ლაბირინთის სითხე
endolymphaticus, a, um (ბერძნ.) - ენდოლიმფური, შიგნითა ყურის აპკისებრი ლაბირინთის შიგთავსი
endometritis, idis f (ბერძნ.)- ენდომეტრიტი, საშვილოსნოს ლორწოვანი გარსის ანთება
endometrium, i n (ბერძნ.) - ენდომეტრიუმი, საშვილოსნოს ლორწოვანი გარსი
endomyocarditis, idis f (ბერძნ.) - ენდომიოკარდიტი, გულის შიგნითა გარსის და კუნთის ერთდროული ანთება
endon (ბერძნ.) - შიგნით
endoplasma, atis n (ბერძნ.)- ენდოპლაზმა, ბირთვის მომიჯნავე ციტოპლაზმის შიგნითა ნაწილი
endoplasmicus, a, um-ენდოპლაზმური
endoscopia, ae f (ბერძნ.) - ღრუ ორგანოების გამოკვლევა ენდოსკოპიის საშუალებით
endoscopus, i n (ბერძნ.) - ენდოსკოპი
endosteum, i n - ენდოსტი, ძვლის ღრუს შიგნიდან ამომფენი ს ი ს ხ ლ ძ ა რ ღ ვ ო ვ ა ნ ი შემაერთებელქსოვილოვანი აპკი
endothelium, i n (ბერძნ.)- ენდოთელიუმი, უჯრედის ფენა, რომელიც ქმნის სისხლისა და ლიმფის კაპილარების კედლებს, არტერიების, ვენებისა და გულის კედლის შიგნითა შრეს
endothoracicus, a, um (ბერძნ.) - გულმკერდის შიგნით მდებარე
endotoxinum, i n - ენდოტოქსინი, შხამი, რომელიც გამოიყოფა ბაქტერიების სხეულიდან მათი დაშლის შემდეგ
enim (კავშ.) - იმიტომ, რომ, საქმე ისაა, ასევე, ამგვარად
ensiformis, e - მახვილისებრი
enteralgia, ae f (ბერძნ.)-ნაწლავის ტკივილი
entericus, a, um - ნაწლავის
enteritis, idis f (ბერძნ.) - წვრილი ნაწლავის ლორწოვანი გარსის

ანთება
enterobiosis, is f (ბერძნ.)- ენტერობიოზი, ნაწლავთა დაავადება, რომელსაც იწვევს კუჭმსხვილა
enterococcus, i m (ბერძნ.)- ენტეროკოკი, სტრეპტოკოკის სახეობა
enterocolitis, idis f (ბერძნ.) - წვრილი და მსხვილი ნაწლავების ლორწოვანი გარსის ერთდროული ანთება
enteron, i n (ბერძნ.) - ნაწლავი
enteropexia, ae f (ბერძნ.) - მუცლის კედელზე ნაწლავის მიკერების ოპერაცია
enteroptosis is f (ბერძნ.) - ნაწლავის დაწევა
enterorrhagia, ae f (ბერძნ.) - სისხლდენა ნაწლავიდან
enterorrhaphia, ae f (ბერძნ.)-ნაწლავების მიკერება პერფორაციის დროს
Enteroseptolum, i n- ენტეროსეპტოლი
enterosolubilis, e - ნაწლავში ხსნადი
enterostomia, ae f (ბერძნ.) - ნაწლავზე ხელოვნური ხვრელის გაკეთება ოპერაციით
enumero, avi, atum, āre 1 - ჩამოვთვლი, ალვრიცხავ
eosinopenia, ae f (ბერძნ.) - ეოზინოპენია, პერიფერიულ სისხლში ეოზინოფილთა რაოდენობის შემცირება
eosinophilia, ae, f (ბერძნ.)- ეოზინოფილია, ეოზინოფილების მომატება სისხლში
eosinophilus, i m (ბერძნ.)- ეოზინოფილი, სისხლის თეთრი ბურთულების, ლეიკოციტების ერთ-ერთი სახე
Ephedra, ae f - ეფედრა, ცხენისმუხლა
Ephedra equisetina, ae f - შვიტასებრი ეფედრა
Ephedra (ae) vulgaris (is); Syn. Ephedraa distachya, ae f- ორსართველიანი ეფედრა
Ephedrinum, i n - ეფედრინი
ephelides, ae m (ბერძნ.) - ჭორფლი
epi (ბერძნ. პრეფ.) - ზე, ზედა
epicardium, i n (ბერძნ.)-ეპიკარდიუმი, სეროზული პერიკარდიუმის ფირფიტა
epicrisis, is f (ბერძნ.)-ეპიკრიზი, დასკვნა ავადმყოფობის შესახებ
epidemia, ae f (ბერძნ.)-ეპიდემია, ინფექციური ავადმყოფობის გავრცელება მასშტაბით ან ქვეყნებში
epidemicus, a, um - ეპიდემიური, მოარული
epidemiologia, ae f (ბერძნ.) - ეპიდემიოლოგია, მედიცინის დარგი, რომელიც სწავლობს ეპიდემიათა წარმოშობას, განვითარებასა და მათთან ბრძოლის საშუალებას
epidermis, is f (ბერძნ.)-ეპიდერმისი, კანზედაფენა მრავალფენიანი ეპიდერმისით წარმოშობილი
epidermoidis, e-ეპიდერმოიდი, ეპიდერმისში ცისტური წარმონაქმნი, შევსებული, შეძველებული და დარბილებული მასით
epididymitis, idis f (ბერძნ.)-სათესლე ჯირკვლის დანამატის ანთება
epididymis, is f (ბერძნ.) - სათესლე ჯირკვლის დანამატი
epiduralis, e - მაგარი სასის ზემოთ მდებარე, ტვინის მაგარი გარსის ზემოთ
epigastralgia, ae f (ბერძნ.)-ტკივილი მუცლის ზედა მიდამოში
epigastrium, i n (ბერძნ.) - მუცლისზედა მიდამო
epiglotticus, a, um-ხორხსარქველის
epiglottis, idis f (ბერძნ.) - ხორხსარქველი
epilatio, onis f-თმისფესვიანადამოძულება

სხვადასხვა სამუალებებით
epilepsia, ae f (ბერძნ.)-ეპილეფსია, ავადმყოფობა,რომელიც ხასიათდება პერიოდული გულისწასვლითა და კრუნჩხვით
epiphysialis, e - ეპიფიზიალური
epiphysis, is f (ბერძნ.) - ეპიფიზი, ძვლის ბოლო, წანაზარდი
epiplocele, es f (ბერძნ.) - დიდი ბადექონის თიაქარი
epiploon, i n (ბერძნ.) - დიდი ბადექონი
epistropheus, i m (ბერძნ.) Syn. axis, is m - ეპისტროფი, კისრის მეორე მალა
epithalamus, i m-მხედველობის ბორცვებზე მიდამო
epithelium, i n (ბერძნ.) - ეპითელიუმი, ეპითელიუმის ქსოვილი
epitympanum, i n - ყურის დაფის ღრუს ზედა ნაწილი
eponychium, i n (ბერძნ.)-ფრჩხილის ნუნა
equinus, a, um - ცხენის, რაშის
Equisetum, i n - შვიტა
Equisetum (i) arvense (is) n-მინდვრის შვიტა
equus, i m - ცხენი, რაში
erector, oris m - გამმართველი
-ergia (სიგვ. ბოლოს) - 1.მოქმედება, 2.ორგანიზმის რეაქციულობა
ergo (კავშ.) - ასე, მაშასადამე, მაშ
Ergosterolum, i n - ერგოსტეროლი
erosio, onis f - ეროზია, კანისა და ლორწოვანი ეპითელიუმის ზედაპირული დაწყლულება
eroticus, a, um-ეროტიული, სასქესოდ
erotismus, i m - ეროტიზმი, გადაჭარბებული სქესობრივი აგზნებულობა, მეტისმეტი ენებიანობა
erotomania, ae f - ავადმყოფურად გადაჭარბებული სქესობრივი აგზნებულობა
erro, avi, atum, āre 1 - ცდება
error, oris m - შეცდომა
erubesco, rubui, ĕre 3 - ვწითლდები, მრცხვენია; მეხათრება, პატივს ვცემ
eruptio, onis f-ერუპცია, უეცარი გამოყრა
Erysiminum, i n - ერიზიმინი
Erysimum (i) n alliaria (ae) f; Syn. Alliaria (ae) officinalis (is) f - ნივრის დედა
erythema, atis (ბერძნ.)-კანის ორგანული ან დიფუზური გაწითლება ძირითადად ჰიპერემიის დროს
Erythraea centaurium იხ. Centaurium umbellatum
erythraemia, ae f (ბერძნ.) - სისხლში ერითროციტების რაოდენობის მომატება სისხლის წარმომქმნელი სისტემის ქრონიკული დაავადების დროს
erythroblastus, i m (ბერძნ.)-ერითრობლასტი, ბირთვიანი ერითროციტი, რომელიც ძვლის ტვინში გვხვდება
erythrocytus, i m (ბერძნ.) - ერითროციტი, სისხლის წითელი უჯრედი
erythrocytosis, is f (ბერძნ.) - ერითროციტოზი, ერითროციტების რაოდენობის მომატება
erythrodermia, ae f (ბერძნ.)-კანის სიწითლე
erythrolysis, is f (ბერძნ.) - ერითროციტების დაშლა
erythromegalia, ae f (ბერძნ.)-ერითროციტების არანორმალური მომატება
Erythromycinum, i n-ერითრომიცინი
erythropoiesis, is f (ბერძნ.)-ერითროციტების წარმოქმნა
erythros (ბერძნ.) - წითელი

Erythroxylon (i n) coca (ae f) - კოკა
esophagus, i m იხ. oesophagus
esse - ყოფნა
est - არის
et - და
ethmoidalis, e - ცხვირსებრი
ethmoiditis, idis f (ბერძნ.)- ცხვირსებრი ძვლების ლორწოვანი გარსის ანთება
ethmos (ბერძნ.) - ცხვარი
etiam - აგრეთვე, ასევე, კიდევ
etsi (კავშ.) - თუმცა, თუნდაც
etymologia, ae f (ბერძნ.) - ეტიმოლოგია, სიტყვათა წარმოება
eu- (ბერძნ. პრეფ.)- კარგი, სასიამოვნო, სასარგებლო, ჭეშმარიტი
Eucalyptus, i f - ევკალიპტი
Eucommia (ae) ulmoides (i s) f; Syn. Isonandra gutta, ae f; Palaquium (i n) gutta (ae f) - ევკომია, გუტაპერჩის ხე
Eugenia caryophyllata, ae f; Syn. Caryophyllus - მიხაკის ხე
Eupatorium cannabinum, i n- ვარდკანაფა
euphoria, ae f (ბერძნ.) - მძიმე ავადმყოფობის კარგი გაბედნიერება
Euphyllinum, i n - ეუფილინი
eupnoë, ës f (ბერძნ.)-სწორი (ნორმალური) სუნთქვა
Europa, ae f - ევროპა
euthymia, ae f (ბერძნ.) - სწორი რიგმი, რიგმული პულსი
eventus, us m-შემთხვევა, თავგადასავალი
Evonymus (i) europaea (ae) f - კიდობანა
ex (e, ef) (პრეფ.) - -დან, -გან (შიგნიდან გარეთ)
ex (ბერძნ. პრეფ.) - გარეთ, ძირითადი ცნების გაძლიერება ან დამთავრება
exacte (adv.) - ფაქიზად, ზუსტად
exactus, a, um - ზუსტი, ფაქიზი
exaeresis, is f (ბერძნ.)-მოცილება, ამოჭრა (ძირითადად ნერვის)
examinalis, e - საგამოცდო
examinatio, onis f-გამოკვლევა, შესწავლა
exanthematicus, a, um-პარგასხგიანი
excavatio, onis f-ორმო, ჩაღრმავება, ფონო
axcavo, avi, atum, āre 1-ამოვჭესავ, ამოვღრუნავ, ვიღრძობ
excavatus, a, um - ჩაღრმავებული
exceptio, onis f - გამონაკლისი
excipio, cepi, ceptum, ciĕre 3 - 1. ამომაქვს, გამომაქვს, 2.გამოვრიცხავ 3.ვკისრულობ
excitans ntis - ამგზნები
excito, avi, atum, āre 1 - ვალიზიანებ, მოძრაობაში მოვყავს
excisura, ae f-ამოჭრა, ნაჭდევი, ამონაჭერი
excrementum, i n - განავალი
exemplar, aris n - ნიმუში, მაგალითი
exempli causa - მაგალითად
exemplum, i n - ნიმუში, მაგალითი
exeo, ii, itum, ire 4 - გამოვდივარ, გამოვმდინარეობ
exerceo, cui, citum, ēre 2 - 1. ვავარჯიშებ, 2. არ ვასვენებ, ვასაქმებ, ვამუშავებ
exercitatio, onis f - ვარჯიში
exhumatio, onis f - საფლავიდან გვამის ამოღება სასამართლო-სამედიცინო გამოკვლევის მიზნით
existimo, avi, atum, āre 1 - ვფიქრობ
exitus, us m - გამოსავალი, ბოლო
exitus letalis- სასიკვდილო გამოსავალი, აღსასრული
exophthalmia, ae f (ბერძნ.) - თვალებდაჭყეტილი, თვალუბუდმოკრულული
exo (ბერძნ. პრეფ.) - გარე, გარეთა

exogenes, is (ბერძნ.)-გარეგანი ქმედებით წარმოშობილი, გარედან შემოტანილი
exostosis, is f (ბერძნ.) - ძვლის წანაზარდი
exoticus, a, um (ბერძნ.)-უცხოური, უცხო ქვეყნის, ეგზოტიკური
expectorans, ntis-ამოსახველებელი
expello, puli, pulsum, ĕre 3 - ვაგდებ, ვდევნი, ხელს ვკრავ
experientia, ae f - გამოცდილება
experimentum, i n-ცდა, ექსპერიმენტი
expleo, evi, etum, ēre 2 - ვავსებ, ვემატებ, ვაკმაყოფილებ, ვასწორებ
expressus, a, um-გამოწურული, დაწურული
expulsio, onis f - გამოგდება
exsiccans, ntis - გამშრარი, გამშრალი
exsiccatus, a, um-გამშრარი, ხმელი, მშრალი
exsicco, avi, atum, āre 1 - ვაშრობ, ვახმობ
exspiratio, onis f - ამოსუნთქვა
exsudatio, onis f - სითხის გამოყოფა სისხლძარღვებიდან და ლიმფური ძარღვებიდან ანთების დროს
exsudativus, a, um-ექსუდატური, ოფლიანი
exsudatum, i n-ექსუდატი, გამონაყონი, სითხე, რომელიც ოფლის სახით ანთების დროს გროვდება ორგანიზმის ქსოვილებსა და ღრუებში
exsudo (ან exudo-), sudavi, sudatum, sudāre 1 - 1. ოფლი მდის, ოფლში ვიწურები, 2.ვწვალობ, ვცახცახობ
ex tempore - საჭიროების მიხედვით, დაუყოვნებლივ
extendo, tendi, tensum, ĕre 3 - 1.ვწევ, ვშლი, ვჭიმავ, 2.ვუსვამ (წასმა)
extensor, oris m - გამშლელი
extensus, a, um - 1.ამოწეული, გაშლილი, 2.წასმული
extentus, a, um - 1.ამოწეული, გაშლილი, გაჭიმული, 2.წასმული
exterior, ius - გარეთა, გარეგანი
externus, a, um-გარეთა, გარეგანი, უცხოური
extra (praep. cum. Acc.) - გარეთ
extra (პრეფ.)-გარეთ, გარეთ მყოფი, უ-ოდ
extracardialis, e - გულის გარეთა
extracellularis, e - უჯრედგარეთა
extractio, onis f - ექსტრაქცია, ამოღება, ამოძრობა, გამოყოფა (ნივთიერების)
extractum, i n-გამონაწვლილი, ექსტრაქტი
extraembryonicus, a, um- ჩანასახგარე
extraho, traxi, tractum, ĕre 3- გამოვწურავ, გამოვიღებ
ectraordinarius, a, um - ექსტრაორდინარიული, არაჩვეულებრივი
extremitas, atis f-კიდური, დაბოლოება, კიდე, უკიდურესობა
extremus, a, um-უშორესი, უკიდურესი
exulceratus, a, um-დაწყლულებული
exulcero, avi, atum āre 1-ვაჩირქებ, ვაწყლულებ

F

faba, ae f - ცერცვი
fabella, ae f, S. fabula, ae f-არაკი, მოთხრობა
faber, bram brum - ოსტატური, ხელოვნების
faber, bri m-ხელოსანი, ოსტატი, შემქმნელი
fabrica, ae f-1.სახელოსნო, ფაბრიკა, 2.დამუშავება, ქმნილება, 3.ხელობა, ხელოვნება
fabricatus, a, um-დამზადებული,

დამუშავებული
fabrica, avi, atum āre 1 - ვამზადებ, ვაწარმოებ
fac! - გააკეთე!
facialis, e - მედაპირული, სახის
facies, ei f - სახე, მედაპირი
facies hippocratica-ჰიპოკრატესეული სახე ე. ი. მომაკვდავის სახე
facile (adv.) - ადვილად
facilis, e-ადვილი, მსუბუქი, იოლი
facio, feci, factum, ĕre 3-ვაკეთებ
factitivus, a, um; Syn. artificialis, e - ხელოვნური, არაბუნებრივი
factum, i n - საქმე, კეთება. მოქმედება, de facto - ფაქტობრივად, სინამდვილეში
factus, a, um-გაკეთებული, დამუშავებული, მომზდარი, ფაქტი
facultas, atis f-თვისება, უნარი, შესაძლებლობა
facultativus, a, um - ფაკულტატიური
faecalis, e - ფეკალური
faex, faecis f - საფუარი
fagineus (faginus) a, um - წიფლისა
Fagus, i f - წიფელი
Fagus (i) silvatica (ae) f - ევროპული წიფელი
falcatus, a, um - ნამგლიანი, ნამგლისებრი, ცულიანი
falciformis, e-ნამგლის ფორმის, ნამგლისებრი
falx, falcis f - ნამგალი, ცული
fames, is f - შიმშილი, გაუმაძღრობა
familia, - ოჯახი
fanaticus, a, um - 1.ფანატიკური, გადრეული,გიჟი,2.აღფრთოვანებული
Farfara, ae f - ვირისტერფა
farina, ae f - ფქვილი, ქატო
farinatus, a, um - ფქვილიანი, დაფქვილული
farineus, a, um - ფქვილიანი
fas n (უბრუნ.) - 1.ღმერთის ნება, ღმერთის განგება, 2.ნება, უფლება, მოვალეობა
fas est-ნებადართულია, შესაძლებელია
fas non putant- ცოდვად თვლიან
fascia, ae f- ფასცია, გარსი (კუნთების)
fasciatim (adv.)-კონებით, შეკვრებით, კონა-კონა
fascicŭlus, i m - კონა ნერვული ან კუნთოვანი ბოჭკოების კონა
fatalis, e - ფატალური, საბედისწერო
fatigo, avi, atum, āre 1-ვღლი, ვაწუხებ
fatum, i n - 1. ბედი, ბედისწერა, 2. უბედურება, სიკვდილი
fauces, ium n. pl. - ხახისპირი
faux, faucis f (იხმარება n. pl.) - ყელი, ყანყრატო, ხახა, ვიწრო გასავალი arente fauce - გამშრალი ხახით
favus, i m - თაფლის ფიჭა, ხვეგა
febrifuga (remedia); Syn. antipyretica eremedia/ (n. pl.) -სიცხის დამწევი საშუალებები
febrilis, e - ციებიანი
febris, is f - ციება, ციებ-ცხელება
febris (is) atypica (ae) f - ატიპური ანუ უწესრიგო ციებ-ცხელება
febris (is) intermittens (ntis) f - ხანგამოშვებითი ციებ-ცხელება
febris (is) continua (ae) f - მუდმივი ციებ-ცხელება
febris (is) recurrens (ntis) f - შებრუნებული ციება
fel, fellis n; Syn. bilis, is f - ნაღველი
feldscher (გერმ.) - ფერშალი, მედიცინის მუშაკი რომელსაც მიღებული აქვს საშუალო სამედიცინო განათლება
felix, felicis-1.ნაყოფიერი, უხვი, 2.ბედნიერი
felleus, a, um-ნაღვლის, სანაღვლე
femina, ae f - ქალი
femineus, a, um-ქალის, ქალური,

დიაცური
femininus,a,um(გრამატ.)-მდედრობითი
femoralis, e - ბარძაყი
femur, oris n - ბარძაყის
fere (adv.) - თითქმის, ჩვეულებრივ
ferens, ntis - მიმგანი
fermentatio, onis f - ფერმენტაცია
fermentum, i n - ფერმენტი, საფუარი, ცილოვანი ბუნების ორგანული ნივთიერება
fermentum (i n) cerevisiae - ლუდის საფუარი
fero, tuli, latum, ferre (უწესო ზმნა) - მომაქვს
ferreus, a, um - რკინის
Ferrioxydum-რკინის ჟანგი (ოქსიდი)
ferrugineus, a, um-1.ჟანგისფერი, მუქი ყავისფერი, 2.რკინისებური
ferrugo, inis f - ჟანგი, გადატ. ჟარგისფერი
Ferrum, i n - რკინა
Ferrum oxydulatum - რკინის ქვეჟანგი (ქვეჟანგეული)
fertilis, e - ნაყოფიერი
fertiliter (adv.) - უხვად
Ferula asa foetida, ae f; Syn. Lacrima syriaca, ae f - საკპინაჭი
ferus, a, um - გარეული, ველური
festino, avi, atum, āre 1 - ვჩქარობ
fibra, ae f - ბოჭკო
fibrilatio (onis) cordis-გულის თრთოლა, გულის ციმციმი
fibrinum, i n-ფიბრინი, უხსნადი ცილოვანი ნივთიერება
fibroma, atis n - ფიბრომა, კეთილთვისებიანი სიმსივნე
fibrosus, a, um - ბოჭკოვანი
fibula, ae f - მცირე წვივი
fides, ei f - რწმენა, ნდობა
fidus, a, um - ერთგული
Ficus (i) carica (ae) f - ლელვი
figo, fixi, fixum, ĕre 3 - ვაწებებ
figura, ae f - გარეგნობა, ფიგურა
filia, ae f - ქალიშვილი
filiformis, e - ძაფისებრი
Filipendula hexapetala, ae f; Syn. Spiraea filipendula, ae f - ქაფურა
Filipendula ulmaria, ae f; Syn. Spiraea ulmaria, ae f - თელფოთოლა ქაფურა
filius, i m - ვაჟიშვილი
Filix mas იხ. Dryopteris filix mas
filtratio, onis f - ფილტრაცია, გაფილტვრა
filtratus, a, um - გაფილტრული
filtro, avi, atum, āre 1 - ვფილტრავ
filtrum, i n - ფილტრი
filum, i n - ძაფი, მკედი; სიმი
finalis, e-ფინალური, საბოლოო, უკანასკნელი
findo, fidi, fissum ĕre 3 - ვკვეთ, ვაპობ
finio, ivi, itum īre 4 - ვამთავრებ
finis, is m - საზღვარი, ბოლო, დამთავრება
finitus, a, um - დასრულებული
fio, factus sum. fieri (უწესო ზმნა) - ვკეთდები, წარმოვიქმნები
firmo, avi, atum āre 1 - ვამაგრებ
firmus, a, um; Syn. solidus, a, um - მაგარი, მყარი, სალი
fissura, ae f - ნაპრალი
fistula, ae f - ფისტულა, მილაკი
fistulographia, ae f-ფისტულოგრაფია, ფისტულის რენტგენული გამოკვლევა
fistulosus, a, um - ფისტულიანი
fixatio, onis f - ფიქსაცია, მიმაგრება
fixus, a, um - უძრავი, გაკრული
flaccidus, a, um - სუსტი, ულონო, ღუნე, დონდლო
flamma, ae f - ცეცხლი, ალი
flaveo, ēre 2-ოქროსფერი ვარ, ალისფერი ვარ
flavesco, ĕre 3 - ოქროსფერი ვხდები,

ალისფერი ვხლები
flavidus, a, um - მოყვითალო
flavus, a, um-ყვითელი, ოქროსფერი, ალისფერი
flecto, flexi, flexum, ĕre 3-ვლუნავ, ვკეცავ
flexio, onis f - მოლუნვა, მოხრა
flexor, oris m - მომხრელი
flexuosus, a, um - დაკლაკნილი
flexura, ae f - ნაკეცი
flexus, us m - 1.რკალი, 2. მოლუნვა
floralia, ium (n. pl.) n-ყვავილების ბალი
florens, ntis - აყვავებული
floreo, florui, florēre 2 - ვყვავი, ვყვავილობ
flores Benzoës; Syn. acidum benzoicum, i n - ბენზონმჟავა, საკმევლის ფერი
floridus, a, um - აყვავებული
flos, oris m - ყვავილი
fluctuans, ntis-მოქანავე, მერყეი
fluctuatio, onis f - ფლუკტუაცია, რხევა, რყევა
fluctuo, avi, atum, ĕre 3 - ვქანაობ, ვირყევი
fluidus, a, um-თხევადი, თხიერი, თხელი
fluo, fluxi, fluxum, ĕre 3-მივედინები, ვილვრები
fluvius, i m - მდინარე
focalis, e - ფოკალური, კეროვანი, რაც ფოკუსშია
focus, i m - ცენტრი, ფოკუსი, კერა
Foeniculum, i n - დიდი კამა
Foeniculum carvi; Syn. Carum carvi - კვლიავი
foetidus, a, um - მყრალი
foetor, oris n-ცუდი სუნი, სიმყრალე
foetus, us m - ნაყოფი, ჩანასახი
foliatus, a, um - ფოთლისებრი, ფოთლებიანი, ფოთლებისაგან დამზადებული
folium, i n - ფოთოლი
Folliculi (orum, m. n. pl.) Sennae - სინამაქის ნაყოფი
Folliculinum, i n - ფოლიკულინი
folliculitis, idis f - თმის ბუდის ანთება
folliculus, i m - 1.პარკი, 2.ჩენჩო, ქერქუბო, წენგო, 3.ნაჭუჭი
fomentatio, onis f - ცხელი საფენების გამოყენება
fomentum, i n - ცხელი საფენი, თბილი საფენი
fomes, fomitis m - აბელი
Fomes (itis) officinalis (is) m;Syn. Fungus (i m) Laricis-სამკურნალო აბედა სოკო
fons, fontis m - წყარო
fontanus, a, um - წყაროსი
fonticulus, i m - 1.პაგარა წყარო, 2.ანატ. ყიფლიბანდი
foramen inis n - ხვრელი
foraminalis, e - ხვრელის
forma, ae f - ფორმა, გარეგნობა, სახე
Formalinum Syn. solutio Formaldehydi - ფორმალინი, ფორმალდეჰიდინის ხსნარი
formalis, e-ფორმალური, გარეგნული
formica, ae f - ჭიანჭველა
formicicus, a, um - ჭიანჭველის
formo, avi, atum, āre 1-წარმოვქმნი, ფორმას ვაძლევ, ვამზადებ
formosus, a, um-წერწეტი, ლამაზი
formula, ae f - ფორმულა, სქემა, წესი
Formula (ae f) remediorum; Syn. Receptum, i n - რეცეპტი
fornicatus, a, um-თაღოვანი, თაღიანი
fornix, icis m - თაღი
forte (adv.) - მაგრად, ძლიერ
fortis, e - მაგარი, ძლიერი, მყარი
fortius (adv.) - უფრო ძლიერად
fortitudo, inis f - სიმტკიცე, სიმაგრე
fortuitus, a, um - შემთხვევითი
fortuna, ae f - ბედი, იღბალი,

ბუნიერი, შემთხვევა
forum, i n - მოედანი, ფორუმი
fossa, ae f - ფოსო
fossula, ae f - პაგარა ფოსო, ფოსუკი
fovea, ae f - ორმო, ღრმული
foveola, ae f-მცირე ღრმული, მცირე ფოსო
fractio, onis f-გარღაგება, გადამგვრევა
fractura, ae f - მოტეხილობა
fractus, a, um - მოტეხილი
Fragaria vesca, ae f - მარწყვი
fragilis, e - მყიფე, მტვრევადი, მსხვრევადი
fragmentum, i n - 1.ფრაგმენტი, 2. ნამტვრევი, ნამსხვრევი, 3. ნაშთი, ნაწყვეტი
frango, fregi, fractum, ĕre 3-ვტეხ, ვამსხვრევ
Frangula (ae) alnus)i) f; Syn. Rhamnus (i n) frangula (ae) - ხეჭრილი
Fraxinus, i f - იფანი, კოპიტი
frequens, ntis - ხშირი
frequento, avi, atum āre 1 - 1.ვეუხშირებ, ხშირად ვნახულობ, 2.ვამრავლებ
frico, fricui, frictum, āre 1 - ვზელ, ვფხან, ვლესავ, ვხეხავ
frictio, onis f - შეზელვა
frigeo, frixi, frictum, frigēre 2 - მცივა, ვიყინები, ცივი ვარ, გადატ. უმოქმედოდ ვარ
frigidas, atis f - სიცივე
frigide (adv.) - ცივად
frigidus, a, um - ცივი
frons, ntis f - შუბლი
frontitis, idis f- შუბლის ანთება
frontalis, e - შუბლის, საშუბლე
fructosa, ae f - ფრუქტოზა - ხილის, თაფლის შაქარი
fructus, us m - ხილი, ნაყოფი
Fructus (us m) papaveris; Syn. Capita (um n. pl.) papaveris - ხაშხაშის თავაკი (ნაყოფი)
fructuosus, a, um - ნაყოფიანი, მსხმოიარე
frutex, icis m - ბუჩქი
fulvus, a, um - მუქი, წითელი, წაბლისფერი
fumalis, e-კვამლის, ნისლის, ორთქლის
Fumaria (ae) officinalis (is) f - თავშავა სამკურნალო
fumus, i m-კვამლი, ნისლი, ორთქლი
funale, is n - ჩირაღდანი
functio, onis f - ფუნქცია
functionalis, e - ფუნქციონალური
fundus, i m - ფსკერი, ძირი, საფუძველი
fungiformis, e - სოკოსებრი
fungus, i m - სოკო
Furacilinum, i n - ფურაცილინი
furunculus, i m - ფურუნკული, კერა, ბუდე, თმის ბულის ანთება
furunculosis, is f - ფურუნკულოზი, კანის სხვადასხვა ადგილას მრავლობითი ფურუნკულების განვითარება
furfur, uris m - ქატო
furiosus, a, um - ცოფიანი, მძვინვარე
fusalis, e-თითისტარის, თითისტარული
fuscus, a, um - მუქი, ბნელი
fusilis, e - დნობადი, ადვილად სადნობი
fusio, onis f - დნობა, ლბობა
fusus, i m - თითისტარი
futurum, i n - მომავალი, გრამატ. მყოფადი
futurus, a, um - მომავალი (გრამატ.)

G

Gagea, ae f - ჩიტისთავა
Gagea lutea, ae f-ყვითელი ჩიტისთავა
gala, galactos n (ბერძნ.) - რძე

galactogoga remedia (n. pl. - რძის გამომშრეტი საშუალებები, სეკრეციის მასტიმულირებელი საშუალება
galactocele, es f (ბერძნ.) - რძის თიაქარი, სარძევე ჯირკვლის ცისტა (კისტა)
galactorrhoea, ae f (ბერძნ.) - რძის დენა სარძევე ჯირკვლებიდან
galacturia, ae f (ბერძნ.) - რძისებური შარდი, რომელიც შედგება ცხიმის, წყლისა და ჩირქოვანი სხეულებისაგან
galactosa, ae f (ბერძნ.) - გალაქტოზა, მარტივი შაქარი, წარმოიქმნება ლაქტოზის (რძის შაქრის) დაშლის შედეგად
galactosuria, ae f (ბერძნ.) - გალაქტოზის გამოყოფა (შაქრიანი დიაბეტის, ბაბეზიოზის დაავადების დროს)
Galanthaminum, i n - გალანთამინი
Galanthus, i m - თეთრყვავილა
Galantus caucasicus, i m - კავკასიური თეთრყვავილა
Galanthus (i) nivalis (is) m - თეთრყვავილა
galbinus, a, um - მომწვანო ფერისა, ყვითელ-მწვანე
galbus, a, um - ბაცი ყვითელი, მოყვითალო
galbulus, i m - კენკრის გირჩა
galea, ae f - ბადარი, მუზარადი
Galega (ae) officinalis (is) f - სამკურნალო ხბოშუბლა
Galenus, i m - კლავდიუს გალენი (131-201 წ.წ.) რომაელი ექიმი
Galeopsis (is, s, idis) f) laudanum (i n) - თავყუჩასა
gallina, ae f - ქათამი (დედალი)
gallinaceus, a, um - ქათმის, დედლის
gallus, i m - ქათამი (მამალი)
gamma-globulinum, in - გამაგლობულინი, სისხლის შრატის ცილოვანი ფრაქცია, იმუნურ შრატში ასრულებს ანტისხეულების ფუნქციას
ganglioma, gangliomatis (ბერძნ.) - სიმსივნე, რომელიც კვანძური ნერვული უჯრედებისაგან შედგება
ganglion, i n (ბერძნ.) - კვანძი, ნერვული კვანძი
ganglioneuroblastoma, atis n (ბერძნ.) - სიმპათიკური კვანძიდან წარმოქმნილი უმწიფარი სიმსივნე
gangliosus, a, um - კვანძოვანი (ნერვული)
gangraena, ae f (ბერძნ.) - განგრენა, კვდომა
gangraenosus, a, um (ბერძნ.) - განგრენული, მკვდარი ქსოვილი
gargarisma, atis n (ბერძნ.) - გამოვლება, პირის გამორეცხვა
garon, i n; S. garum i n (ბერძნ.) - თევზის წვენი, გარო
gase, gasis n - გაზი, აირი
gaster, tris f (ბერძნ.) - კუჭი
gastralgia, ae f (ბერძნ.) - კუჭის ტკივილი
gastralgokenesis, is f (ბერძნ.) - კუჭის ნევროზი, პაროქსიზმული შეტევითი ხასიათის ძლიერი ტკივილი, რომელიც ჭამის შედეგად ადვილად ქრება
gastrasthenia, ae f (ბერძნ.) - კუჭის ფუნქციური სისუსტე
gastrectasia, ae f (ბერძნ.) - კუჭის გაგანიერება
gastrectomia, ae f (ბერძნ.) - კუჭის ამოკვეთა
gastricus, a, um - კუჭის
gastritis, idis f (ბერძნ.) - კუჭის ლორწოვანი გარსის ანთება
gastrocele, es f (ბერძნ.) - კუჭის თიაქარი
gastroduodenitis, idis f (ბერძნ.) - კუჭისა და თორმეტგოვა ნაწლავის ლორწოვანი გარსის ანთება

gastroenteritis, idis f (ბერძნ.)-კუჭისა და წვრილი ნაწლავების ლორწოვანი გარსის მწვავე ან ქრონიკული ანთება

gastroenterocolitis, idis f (ბერძნ.) - კუჭ-ნაწლავის ტრაქტის ანთებითი დაავადება

gastrogenes, esis f (ბერძნ.) - კუჭისმიერი წარმოშობის

gastroptosis, is f (ბერძნ.)-კუჭის დაწევა

gastrorrhagia, ae f (ბერძნ.)-სისხლდენა კუჭიდან

gastroscopia, ae f (ბერძნ.)-კუჭის ლორწოვანი გარსისდათვალიერება გასტროსკოპის მეშვეობით

gastrospasmus, ae f (ბერძნ.)-კუჭის კრუნჩხვა

gastrotomia, ae f (ბერძნ.)-კუჭის გაკვეთა

gaudeo, gavisus sum, gaedēre 2 - ვმხიარულობ, მიხარია, ვსიამოვნებ

gaudium, i n-სიხარული, სიამოვნება

gehenna, ae f - ჯოჯოხეთი

gelasinus, i m (ბერძნ.)-ფოსო (ლოყაზე სიცილის დროს)

gelatina, ae f (ფრანგ. gelatine)-ჟელატინი

gelatinosus, a, um - ჟელატინიანი, ლაბისებრი, ლაბოვანი

gelide (adv.) - ყინვასავით

gelidus, a, um - ყინვასავით ცივი

gelo, gelavi, gelatum, gelāre 1-1.ვიყინები, 2. ვყინავ

gelu, us n - ყინვა, თოში

gemebundus, a, um - მკვნესარე

gemellus, a, um - ტყუპები, ერთად შობილნი

geminatio,onis f - გაორკეცება

geminus, a, um - 1. წყვილი, ტყუპი, 2. ორმაგი, ორკეცი

gemma, aef - 1. კვირტი, კოკორი, 2. ძვირფასი თვალი

gemmo,avi,atum, āre - 1. კვირტებს ვიკეთებ, 2.ძვირფასი თვლებით ვარ შემკული

gemursa, ae f-მუწუკი (ფეხის თითებს შუა)

gena, ae f; Syn. bucca, ae f - ლოყა, ყბა

gener, generi m - სიძე

generalis, e - საგვარეულო, საერთო, მთავარი

generaliter (adv.) - საზოგადოდ, საერთოდ

generatio, onis f - წარმოშობა; დაბადება; თაობა; მოდგმა

genericus, a, um-1.სქესის, 2.გვაროვნული, 3.მშობიარობისა, 4.სამშობიარო

genero, avi, atum āre-წარმოვშობ ვბადებ, ვქმნი

generosus, a, um - კეთილშობილი; კეთილშობლიური

-genes, is (ბერძნ.) (სიგყ. ბოლოს) - გამომწვევი, გამოწვეული; წარმოშობა, წარმოშობილი

-genesis, is f (ბერძნ.) - წარმოშობა, ჩასახვა, დაბადება

genetica, ae f - მეცნიერება, მემკვიდრეობის შესახებ

genetivus, a, um (გრამატ.) - ნათესაობითი

genetrix, genetricis f - მშობელი დედა

genialis, e - 1.გენიალური, 2.ნაყოფიერი, 3.სასიხარულო, სამეიმო, 4.საქორწილო

geniculum, i n (კნინ.) - მუხლი, მცირე (პაგარა) მუხლი

genion, i n (ბერძნ.) - ნიკაპი

genitabilis, e - წარმოშობის

genitalia (organa) n. p. (←gigno)-სასქესო ორგანოები

genitalis, e - 1.დაბადების შესახებ, 2.ნაყოფიერი, 3.სასქესო

გენიტალური, dies genitalis- დაბადების დღე
genitivus, a, um იხ. genetivus
geniter, genitoris m - 1. მშობელი, მამა, 2. შემქმნელი, მიზეზი
geno იხ. gigno
genotypus, i m (ბერძნ.)-ორგანიზმის მემკვიდრეობითი საფუძველი
gens, gentis f - გვარი, ტომი, ხალხი, მოდგმა
gens humana - კაცობრიობა
Gentiana, ae f - ნაღველი
Gentiana amarella, ae f - მომწარო ნაღველა
Gentiana cruciata, ae f - ჯვარედინფოთოლა ნაღველა
Centiana lutea, ae f-ყვითელი ნაღველა
genu, us n - მუხლი
genuinus, a, um - გენუინური, 1.თანდაყოლილი, ბუნებრივი, ნამდვილი, 2. თავისთავადი
genus, eris n (გრამატ.) - 1. სქესი, გვარი, 2. ჯიში, წარმოშობა
genys, os (ბერძნ.) - ქვედა ყბა
geographia, ae f - გეოგრაფია
geophagia, ae f (ბერძნ.)-მიწის, თიხის ჭამა
Geranium, i n - ნემსწვერა
Geranium robertianum, i n - უკმური
Gerbera, ae f - გერბერა
geriater, tri m (ბერძნ.)- მოხუცებულობის დაავადებათა ექიმი - სპეციალისტი
geriatria, ae f (ბერძნ.)- მედიცინის დარგი, რომელიც სწავლობს მოხუცებულობის დაავადებებს
germanicus, a, um - გერმანული
germen, inis n - 1.ჩანასახი, ნაშობი, 2.ნერვი, 3.კვირტი, 4.შთამომავალი
germinativus, a, um-ჩანასახოვანი, საშრეული
germino, avi, atum, āre 1-1.წარმოშობა, 2.ჩაკვსხვა, 3.მოკუშვება (თმის)
gerodermia, ae f (ბერძნ.)-ბებრული (დანაოჭებული, მოღუნებული) კანი
geron, ntos (ბერძნ.) - მოხუცი
gerontologia, ae f (ბერძნ.)- მოხუცებულობის მოვლენათა შემსწავლელი მეცნიერება
gerontologus, i m (ბერძნ.)- მოხუცებულობის დაავადებათა სპეციალისტი
gerontophilia, ae f (ბერძნ.)- სქესობრივი ლტოლვა მოხუცებულობისადმი
gerontophobia, ae f (ბერძნ.) - სიბერის აკვიატებული შიში
gerundium, i n (გრამატ.) - გერუნდიუმი (ნამიწარი სახელი)
gestamen, inis n-1.ტვირთი, 2.საკაცე
gesto, avi, atum, āre 1 - ატარებ
gestus, us m- სხეულის მოძრაობა
Geum urbanum, i n; pharm. Radix (icis) Caryophyllata (ae) f - ნიგვზის ძირა
geusia (ბერძნ.) - გემო
gibbus, i m - კუზი
gibbus, a, um - კუზიანი
gigantismus, i m - გიგანტიზმი, გიგანტი, ბუმბერაზი
gigas, ntos (ბერძნ.) - გოლიათი
Gigartina mammilosa ae f - ირლანდიური ხავსი
gigno, genui, genitum, gignĕre 3- წარმოშობა, ვბადებ
gingiva, ae f - ღრძილი
gingivectomia, ae f - ღრძილების ამოკვეთა
gingivitis, idis f - ღრძილების ანთება
ginglymus, i m-ჭახი, ჭახისებრი სახსარი
Ginseng (უბრუნ. სიტყ.) იხ. Panax Ginseng
Gitalenum, i n-გიტალენი (სამკურნალო

საშუალება
glaber, bra, brum - უთმო
glacialis, e - ყინულოვანი
glacies, ei f - ყინული
glaciesco, glaciĕre 3 - ვიყინები
glacio, avi, atum, āre 1-1.ვიყინები, 2. ვყინავ
gladiator, oris m - გლადიატორი
gladium (i n), S. gladius (i m) - მახვილი
Gladiolus, i m; S. Gladiolus (i m) segetum (i n) - ხმალა, ხანჯალი
glaesum, glaesi n - ქარვა
glandula, ae f - ჯირკვალი
Glandula (ae f) Lupuli - სვიის ჯირკვალი
glandulocytus, i m-გლანდულოციტი, ჯირკვლოვანი ეპითელიუმის უჯრედი
glandulosus, a, um - ჯირკვლებიანი
glans, ntis f - რკო
Glaucium, flavum, i n - ყვითელი ყაყაჩური
glaucoma, atis n (ბერძნ.) - შიდა თვალის წნევის აწევა
glaucos (ბერძნ.) - მოლურჯო-მომწვანო
glaucus, a, um - ცისფერი, ლურჯი
glesum იხ. glaesum
glia, ae f (ბერძნ.) - წებო - ცენტრალური ნერვული სისტემის შუამდებარე ნივთიერება
globus, i m - 1.სფერო, ბურთი, 2.ბირთვი, 3. კრებული, სიმრავლე
Globulinum, i n - გლობულინი, მცენარეული და ცხოველური ცხიმების მოგადი სახელწოდება
globulinuria, ae f - გლობულინურია, გლობულინიანი შარდი
globulus, i m - ბურთულა
glomero, avi, atum, āre 1 - 1.გორგლად ვახვევ, 2. ვაქუჩებ, ვაგროვებ
glomerulonephritis, idis f - თირკმლის გლომერულების (გორგლების) ანთება
glomerulus, i m-მცირე გორგალი, გორგოლაკი
glomus, glomeris n - გორგალი (არტერიული უწვრილესი ტოტით შექმნილი სისხლძარღვოვანი გორგალი)
gloria, ae f - დიდება, პატივი ad gloriam - სადიდებლად
gloriosus, a, um - 1.სანაქებო, დიდებული, 2.მკვეხარა, ყოყოჩი
glossa, ae f (ბერძნ.) - ენა
glossalgia, ae f (ბერძნ.) - ენის ტკივილი
glossarium, i n (ბერძნ.) - ლექსიკონი
glossitis, idis f (ბერძნ.) - ენის ანთება
glossoplegia, ae f (ბერძნ.) - ენის დამბლა
glossopyrosis, is f (ბერძნ.) - ენის წვის შეგრძნება
glossotomia, ae f (ბერძნ.)-ენის გაკვეთა
Glucosum, i n; S. Glucosa, ae f; S. Glycosum, i n; Syn. saccharum amylaceum i n; saccharum uveum i n - გლუკოზა, ყურძნის შაქარი
glutaminas, atis m - გლუტამინაზი
glutinimicus, a, um - გლუტამინიანი
gluten, glutinis n (ბერძნ.); S. glutinum, i n - წებო
gluteus, a, um - დუნდულოვანი, დუნდულის
glutinatio, onis f-1.შეხორცება, 2.შეწებება
glutino, avi, atum, āre 1 - 1.ვაწებებ, ვაერთებ, 2.ვახორცებ
glutinosus, a, um - წებოვანი, წებოიანი, წებვადი
Glyceria (ae) fluitans (ntis) f - მცურავი წყლის მანანა

glycerinosus, a, um - გლიცერინიანი
Glycerinum, i n - გლიცერინი
glycerophosphas, atis f (ბერძნ.) - ლიცეროფოსფატი
Glycine hipsida; Syn. Soia hipsida ae f - სოია
glycogenesis, is f (ბერძნ.) - გლიკოგენის წარმონაქმნი, შაქრის წარმოქმნა
glycogenelysis, is (ბერძნ.)-გლიკოგენის დაშლა და გლუკოზად გარდაქმნა
glycogenum, i n (ბერძნ.)-გლიკოგენი, ცხოველური სახამებელი
glycogeusia, ae f (ბერძნ.) - პირში ტკბილი გემოს შეგრძნება შესაბამისი გამაღიზიანებლის გარეშე
glycolysis, is f (ბერძნ.)-გლიკოლიზი, ნახშირწყლების ანაერობული ფერმენტული დაშლის პროცესი ცხოველურ ქსოვილებში, რის შედეგადაც წარმოიქმნება რძემჟავა
glyconeogenesis, is f (ბერძნ.) - გლიკოგენის წარმოშობა იმ ნივთიერებებისაგან, რომლებიც შაქარს არ შეიცავენ
Glycosidum, i n (ბერძნ.)-გლიკოზიდი
glycosuria, ae f (ბერძნ.) - შარდში შაქრის არსებობა
Glycosum იხ. Glucosum
Glycyrrhiza, ae f (ბერძნ.); Syn. Liquiritia, ae f - ძირტკბილა
glykaemia, ae f (ბერძნ.) - სისხლში შაქრის არსებობა ნ. ჰ-ში
glykys (ბერძნ.) - ტკბილი
Gnaphalium, i n - ბერულა
Gnaphalium uliginosum, i n - ჭაობის ბერულა
gnarus, a, um - 1.მცოდნე, 2.ცნობილი, ნაცნობი
gnathankylosis, is f (ბერძნ.) - ყბის ანკილოზი (ankylos - მრუდე)
gnathoplastica, ae f (ბერძნ.) - ყბის პლასტიკური ოპერაცია
gnathos (ბერძნ.) - ზედა ყბა
gnathoschisis, is f (ბერძნ.) - ზედა ყბის გაპობა
gnosco იხ. nosco
-gnosia (სიტყ. ბოლოს) (ბერძნ.)- შემეცნება, შეცნობა
gnosis (ბერძნ.) - ცოდნა
gomphos (ბერძნ.) - ლურსმანი
gomphosis, is f (ბერძნ.) - გომფოზი, ძვალთა შეერთების(სინართროზის) სახე, ჩაჭედილობა
gonos (ბერძნ.) - თესლი
gonacratia, ae f (ბერძნ.)- 1.სპერმატორეა, 2. სქესობრივი უძლურება
gonagra, ae f (ბერძნ.) - მუხლის სახსრის ნიკრისის ქარი
gonarthrotomia, ae f (ბერძნ.)- მუხლის სახსრის ოპერაციული გაკვეთა
gonitis, idis f (ბერძნ.) - მუხლის სახსრის ანთება
gonoblennorrhoea, ae f (ბერძნ.) - გონოკოკებით გამოწვეული ძლიერი ჩირქენა
gonorrhoea, ae f (ბერძნ.) - ინფექციური ვენერიული დაავადება
gony, gonatos n (ბერძნ.) - მუხლი
gonyocampsis, is f (ბერძნ.) - მუხლის სახსრის მოხრა
Goodyera (ae) repens (ntis) f-ყაყის მრავალძარღვა
Gossipium, i n - ბამბა, ბამბის ბუჩქი
gracilis, e - მოყვანილი, გამხდარი, წვრილი, ტანადი, ნაზი
gracilitas, atis f-1. ტანადობა, 2. სიგამხდრე
gradatio, onis f - თანდათან ამაღლება
gradatus, a, um - საფეხურებრივი

gradus, us m - 1. გრადუსი, 2. საფეხური, სარისხი
graecitas, atis f - ბერძნული ენა
graecus, a, um - ბერძნული
Graecus, i m - ბერძენი
gramen, graminis n - 1. ბალახი, მცენარე, 2.ბალახის ღერო, 3.ლერწამი
gramineus, a, um - 1.ბალახის, 2.ლერწამის
gramma, atos; S. gramma, atis n (ბერძნ.) - 1. ასო (დაწერილი), 2. გრამი, უნციის 1/24
grammatica, ae f (ბერძნ.) - გრამატიკა, ენათმეცნიერება
grummaticus, a, um - გრამატიკული
Granatum, i n; Syn. Ponica (ae) f granatum (i n) - ბროწეული
grandiflorus, a, um -დიდყვავილიანი
grandifolius, a, um; Syn. macrophyllus, a, um-დიდფოთლიანი,მსხვილფოთლიანი, მსხვილფოთოლა
grandiosus, a, um - გრანდიოზული, განდიდებული
grandis, e - დიდი, უზარმაზარი
grando, inis f - სეტყვა
granulatio, onis f - 1. გრანულაცია, მარცვლიანობა, 2. ახალგაზრდა ქსოვილი ნაწიბურში
granulatus, a, um - მარცვლოვანი
granulocytus, i m-მარცვლოვანი ლეიკოციტები
granuloma, atis n - გრანულომა, ლოკალურად მაკროფაგების დაგროვება
granŭlosus, a, um - მარცვლოვანი, მარცვლოვანი აგებულების
granŭlum, i n- მარცვალი, პაპარა მარცვალი - (კნინ.), კურკა
granum, grani n - 1. მარცვალი, 2. უმნიშვნელო სიდიდე, 3. სააფთიაქო წონის ერთეული (0.0622 გრ.)
-graphia (grapho - ვწერ) (ბერძნ.) - ჩაწერა, ორგანოს გამოკვლევის მეთოდი,ორგანოსფოტოგადაღება
graphomania, ae f (ბერძნ.) - გრაფომანია, ავადმყოფური გატაცება წერით
graphorrhoea, ae f (ბერძნ.)-უაზრო სიტყვებით წერა, ალენიშნებათ სულით ავადმყოფებს
graphophobia, ae f (ბერძნ.)- გრაფოფობია, წერისადმი აკვიატებული შიში
grate (adv.)-სიამოვნებით, მადლობით
grates (n. pl.) - მადლობა
gratia, ae f - 1.მადლობა, 2.სიამოვნება, 3.წყალობა
gratiam agere-მადლობის გადახდა
Gratiola (ae) officinalis (is) f- სამკურნალო გრაციოლა
gratis (adv.)-უფასოდ, უსასყიდლოდ
grator, gratus sum. gratari - 1.მადლობას ვუხდი, 2.სიხარულს გამოვთქვამ, 3.ვულოცავ
gratulor, gratulatus sum. gratulari - მადლობას ვუხდი, სიხარულს გამოვთქვამ
gratus, a, um - სასურველი, სასიამოვნო, მადლობელი
gravedinosus, a, um-სურდოიანი, გაციებული
gravedo, inis f-1.სახსრების ტკივილი, 2.სიმძიმის გრძნობა, თავის ტკივილი, 3. სურდო
gravida, ae f - ორსული, ფეხმძიმე
graviditas, atis f-ფეხმძიმობა, ორსულობა
graviditas (atis) spuria, ae f - ცრუ ორსულობა
gravidus, a, um - 1.ფეხმძიმე, ორსული, 2.დამძიმებული, სავსე
gravis, e - მძიმე

gravitas, atis f-1.სიმძიმე, 2.ორსულობა, 3. სიმკვიცე, სიმკაცრე
gravitudo, inis f-შეუბლოდ ყოფნა
gravo, gravavi, gravatum, gravăre 1-ვამძიმებ
gregalis, e -1.ჯოგის, ნახირის, გალატ. gregales, ium, n. pl.- თანამებრძოლი
gremium, i n - წიაღი
grex, gregis m - 1. ჯოგი, გუნდი, ხროვა, 2. ბრბო
gripp (us) (ფრანგ. gripper - დაჭერა) - გრიპი, ვირუსული დაავადება
griseus, a, um - რუხი, ნაცრისფერი
grossus, a, um - მსხვილი, სქელი, დიდრონი, დიდი
gula, ae f - ყანყრატო, ყრონგი
gulosus, a, um - 1. ლორმუცელა, 2.გალატ. კარგი გემოვნების მქონე
gummi S. cummi (ბერძნ. Kommi n) (უბრუნ.) - გუმი, წებო, გომიში
gustator, oris m-გამსინჯველი (გემოსი) - digitus gustator - სალოკი თითი
gustatorius, a, um - გემოსი
gusto, avi, atum, āre 1- ვსინჯავ გემოს
gustus, us m - გემო, გემოვნება
gutta, ae f - წვეთი, ცვარი, ლენთი (სანთლის)
guttatim (adv.) - წვეთ-წვეთად
guttur, uris n - ყელი, ხორხი
gymnasium, i n (ბერძნ.) - სავარჯიშო
gymnastica, ae f (ბერძნ.)- ტანვარჯიში
gynandria, ae f (ბერძნ.)-გინანდრია, მეორეული მამრობითი სქესობრივი ნიშნები ქალებში
gynaecologia, ae f (ბერძნ.)- გინეკოლოგია, მეცნიერება ქალის დაავადებათა შესახებ
gynaecologus, i m (ბერძნ)-გინეკოლოგი, ქალის დაავადებების სპეციალისტი
gynaecophobia, ae f (ბერძნ.)- გინეკოფობია, ქალთმოძულეობა, ქალებისადმი შიში
gyne, gynaicos (ბერძნ.) - ქალი
gypsum, gypsi n (ბერძნ.) - თაბაშირი
gyrospasmus, i m (ბერძნ)- გიროსპაზმი, რაქიტით დაავადებულ და დებილ ბავშვებში თავის რიტმული ქნევა და თვალის თამაში (სამსაში)
gyrus, i m (ბერძნ.) - 1.გვინის ხვეული, 2.წრე

H

habenula, ae f - ანატ. სალავე, ღეღე
habeo, ui, itum ēre 2 - მაქვს, მყავს
habito, avi, atum, āre 1 - ვცხოვრობ, ვმოსახლეობ
habitualis, e - ჩვეულებრივი, ჩვეული, ხშირად განმეორებადი
habitudo, inis f - გარეგნული სახე, გარეგნობა
habitus, us m-იერი, გამომეტყველება, გარეგნობა
haema, atos (ბერძნ.) n; Syn. Sanguis, inis m - სისხლი
haemangioma, atis n (ბერძნ.) - სისხლძარღვებისაგანგანვითარებული კეთილთვისებიანი სიმსივნე
haemarthrosis, is f (ბერძნ.) - სახრის ღრუში სისხლის ჩაქცევა
haematocele, es f (ბერძნ.)-სისხლის თიაქარი, სისხლის დაგროვება შეშლილულ სივრცეში
haematocoelia, ae f (ბერძნ.) - სისხლის დაგროვება მუცლის ღრუში
haematogenum, i n (ბერძნ.) - ჰემატოგენი, რკინის შემცველი სამკურნალო პრეპარატი, ხმარობენ სისხლნაკლულობის დროს
haematologia, ae f (ბერძნ.) - ჰემატოლოგია, მეცნიერება სისხლისა და სისხლძარღვთა, მათი

აგებულების და ფუნქციების შესახებ

haematologus, i m (ბერძნ.) - ჰემატოლოგი, სისხლძარღვთა ექიმი - სპეციალისტი

haematoma, atis n (ბერძნ.)- ჰემატომა, სისხლჩაქცევის შედეგად წარმოშობილი სისხლის სიმსივნე

haematomphalus, i m (ბერძნ.) - ჭიპის ჰემატომა მუცელში სისხლჩაქცევებისას

haematomyelia, ae f (ბერძნ.) - სისხლის ჩაქცევა ტვინის ბურგის ტვინში

haematuria, ae f (ბერძნ.) - შარდში სისხლის არსებობა

haemoglobinum, i n (ბერძნ.)- ჰემოგლობინი, რთული ქიმიური ნაერთი, რომელიც სისხლის წითელ უჯრედებში შედის

haemogramma, atis n (ბერძნ.) - სისხლის გამოკვლევის შედეგად მიღებული მონაცემის ჩანაწერი

haemodynamica, ae f (ბერძნ.) - ჰემოდინამიკა, ფიზიოლოგიის ნაწილი, რომელიც შეისწავლის სისხლძარღვებში სისხლის მოძრაობის კანონზომიერებას

haemolysis, is f (ბერძნ.) - სისხლის წითელი უჯრედების რღვევის პროცესი

haemolyticus, a, um - ჰემოლიზის გამომწვევი, ჰემოლიზით განპირობებული

haemophilia, ae f (ბერძნ.) - სისტემური მიდრეკილება სპონტანური და ტრავმული ბნელად შესაჩერებელი სისხლდენისადმი

haemophilus, a, um - ჰემოფილი, სისხლდენისადმი მიდრეკილების მქონე

haemopoësis, is f (ბერძნ.)-სისხლის წარმოქმნა

haemopoieticus, a, um- სისხლის წარმომქმნელი

haemoptoë ës f (ბერძნ.) - სისხლიანი ნახველი

haemorrhagia, ae f (ბერძნ.) - სისხლდენა

haemostaticus, a, um - სისხლის შემაჩერებელი, სისხლდენის შემაჩერებელი

hamotherapia, ae f (ბერძნ.) - სისხლის გადასხმით მკურნალობა

hallucinatio, onis f - ჰალუცინაცია, ბოდვა

hallux, ucis m-ტერფის ცერი (1 თითი)

Halogenum, i n - ჰალოგენი, ქიმიური ელემენტი, რომელიც ბუნებაში მხოლოდ მარილის სახით გვხვდება

hals, is (ბერძნ.) - მარილი

Hamamelis, idis f - ჰამამელისი

hamatus, a, um - კაკვიანი, კაუჭიანი

hamulus, i m - ანატ. კავი, კაუჭი

hamus, i m - 1. კავი, კაუჭი, 2. კლანჭები, 3. ანკესი

harena, ae; S. arena, ae f-1.ქვიშა, 2.მოედანი, არენა (ქვიშამოყრილი), ასპარეზი

harmonia, ae f-ჰარმონია, სიმწყობრე

harpago, harpagonis m (ბერძნ.) - ანატ. კაკვიანი ჭოკი

hastile, is n - 1. ჯოხი, 2. შუბი, შუბის ტარი

haud (adv.) - არა, სრულიადაც არა

haurio, hausi, haustum, ire 4 - ცხაპვა, ვილებ

haustrum i n 1 (ანატ.) - 1. ციცხვი, გამობერილობა, 2. ბორბალი

haustus, us m - ხაპვა, ამოღება, ყლუპი

haut იხ. **haud**

hebdomas, adis f-შვიდეული, რიცხვი შვიდი

hebeo, hebetis - 1. ჩლუნგი ვარ

(გონებაჩლუნგი), 2. გადატ. ბარბაცი ვარ
hebes, hebetis-ჩლუნგი, დაჩლუნგებული (გრძნობით), გონებაჩლუნგი
hebesco, hebescĕre 3-1.ვჩლუნგდები, 2.ვსუსტდები, 3.ვცხრები
hebeto, hebetāre 1-ვაჩლუნგებ, ვასუსტებ, ვბლაგვავ
Hedera (ae) helix (icis) f-ჩვეულებრივი სურო
hederosus, a, um - სუროიანი
Helianthemum, i n - მზეყვავილა, მზის ყვავილა
Helianthus, i m - მზესუმზირა
Helianthus tuberosus, i m - მიწაბაშლა
Helichrysum arenatium, i n - ნეგო, უკვდავა, ქვიშის (სილის) ნეგო, ქვიშის (სილის) უკვდავა
helios (ბერძნ.) - მზე
heliosis, is f (ბერძნ.) - მზის დაკვრა
heliotherapia, ae f (ბერძნ.) - მზის სხივებით მკურნალობა
Heliotropium, i n - ჰელიოტროპი
helioxanthosis, is f (ბერძნ.) - მზის მოკიდება, კანის პიგმენტაცია მზის სხივების მოქმედებით, გაშავება
helix, icis f (ანატ.) - 1.ჭავლი, 2.ბოტ. მცენარე (ხვეულა)
Helleborus, i m - ხარისძირა
helmins, helminthos (ბერძნ.) - ჭია
helminthologia, ae f (ბერძნ.)- მეცნიერება პარაზიტული ჭიებისა და მათ მიერ გამოწვეულ დაავადებათა შესახებ
helminthosis, is f; S. helminthiasis, is f (ბერძნ.)-ჰელმინთოზები, ჰელმინთების (პარაზიტული ჭიების) ორგანიზმში შეჭრით გამოწვეული დაავადება
hem! (შორისდ.) - დახე! აბა!
hemi (ბერძნ.) - ნახევარი
hemianaesthesia, ae f (ბერძნ.) - ნახევრად გაუგკივარება
hemiatrophia, ae f (ბერძნ.) - სხეულის ნახევრის ან მისი რომელიმე ნაწილის განლევა
hemiazigos (ბერძნ.) - ნახევრად კენგი, ნახევრად უთანასწორო
hemicrania, ae f (ბერძნ.) - შაკიკი, პერიოდული თავის ტკივილი, ძირითადად ცალ მხარეს
hemiopsia, ae (ბერძნ.) - ნახევრად მხედველობა, ბუნდოვნად მხედველობა
hemiplegia, ae f (ბერძნ.) - ნახევრადდამბლა
hemispasmus, i m (ბერძნ.) - ნახევრად კრუნჩხვა, კრუნჩხვა სხეულის ერთ ნაწილზე
hemispherium, i m (ბერძნ.) - ჰემისფერო, ნახევარსფერო
hemitritaeus, i m (ბერძნ.)-ნახევრად ციებით დაავადებული
hepar, hepatis n (ბერძნ.) - ღვიძლი
Hepatica alba ae f; Syn. Parnassia (ae) palustris (is)f - პარნასურა
hepaticus, a, um - ღვიძლის
hepatitis, idis f (ბერძნ.) - ღვიძლის ანთება
hepatolithus, i m (ბერძნ.) - ღვიძლის ქვა
hepatoma, atis n (ბერძნ.) - ღვიძლის (კიბო) სიმსივნე
hepatomegalia, ae f (ბერძნ.) - ღვიძლის გადიდება
hepatopathia, ae f (ბერძნ.) - ღვიძლის დაავადება
hepatoptosis, is f (ბერძნ.)-ღვიძლის დაწევა
hepatorenalis, e (ბერძნ.) - ღვიძლ-თირკმლოვანი
hepatosplenomegelia, ae f (ბერძნ.) - ღვიძლისა და ელენთის გადიდება

Heracleum, i n - დიკი
herba, ae f - ბალახი
Herba jaceae; Syn. herba Trinitatis; Syn. Viola tricolor - სამფერა ია, იაქენუნა
herbae medicatae (n. pl.) - სამკურნალო ბალახები
herbaceus, a, um; Syn. herbidus, a, um; syn. herbosus, a, um-ბალახის, ბალახიანი, ბალახოვანი
herbarium, i n - ჰერბარიუმი, მცენარეთა კოლექცია
herbarius, a, um - ბალახიანი, ბალახის
hereditarius, a, um - სამემკვიდრეო, მემკვიდრეობითი, მემკვიდრეობით მიღებული
hereditas, atis f - მემკვიდრეობა
heres S. haeres (heredis) f, m - მემკვიდრე
heri (here) (adv.) - გუშინ
hermaphroditismus, i m (ბერძნ.) - ჰერმაფროდიტიზმი, ორსქესა (ერთი და იმავე ორგანიზმს აქვს ორივე სქესის ნიშნები)
hernia, ae f - თიაქარი
Herniaria, ae - ქაფუნა
Herniaria glabra, ae f - შიშველი ქაფუნა
herniectomia, ae f (ბერძნ.)-თიაქრის ამოკვეთა
herniotomia, ae f (ბერძნ.)-თიაქრის გაკვეთა
heroicus, a, um - ძლიერმოქმედი
herpes, etis m (ბერძნ.) - ჰერპესი, მწვავე ვირუსული დერმატოზი ბუშტუკოვანი გამონაყრით
herpes zoster - სარტყლიანი (სარტყლისმაგვარი) ჰერპესი
Hesperis (idis) matronalis (is) f - ღამის ია
hesterne (adv.) - გუშინ
hesternus, a, um - გუშინდელი
heterochromia, ae f (ბერძნ.)- ორი ისეთი ნაწილის სხვადასხვა შეფერილობა, რომელთაც ჩვეულებრივ პირობებში ერთი ფერი აქვთ
heterogenes, is f (ბერძნ.) - ჰეტეროგენული შემადგენლობით, წარმოშობით სხვადასხვა გვარი, სხვადასხვანაირი
heteromorphus, a, um - ჰეტერომორფული, განსხვავებული, სხვა სახის, სხვაგვარი წარმოშობის
heteronymus, a, um-სხვადასხვა სახელიანი, სხვადასხვა ურთიერთობაში მყოფი
heteroplastica, ae f (ბერძნ.) - ჰეტეროპლასტიკა, ადამიანისათვის სხვა (ცხოველის) ქსოვილის გადანერგვა
heteros (ბერძნ.) - სხვა, მეორე (ორიდან)
heterotomia, ae f (ბერძნ.) - ორგანოს ან ქსოვილის ატიპიური ლოკალიზაცია არაბუნებრივ ადგილას
heterotopia, ae f (ბერძნ.) - ქსოვილთა ან ორგანოთა უჩვეულო ადგილზე მდებარეობა
heu (შორისდ.) - ვაი! ოხ!
heux (შორისდ.) - ჰეი! კაცო!
Hexamethylentetraminum, i n (S. Urotropinum, i n) - ჰექსამეთილენტეტრამინი (ანუ უროტროპინი)
hiatus, us m - შესავალი, ნაპრალი
Hibiscus, i m იხ. Althaea officinalis
hic (adv.) - აქ
hic, haec, hoc (pron.) - ეს
hidradenitis, idis f (ბერძნ.) - საოფლე ჯირკვლების ანთება
hidradenoma, atis n (ბერძნ.)- საოფლე

ჯირკვლების კეთილთვისებიანი სიმსივნე
hidrocystoma, atis n (ბერძნ.) - საოფლე ჯირკვლის კისტა
hidros (ბერძნ.) - ოფლი
hiems, hiemis f - ზამთარი
Hierochloë (ës) odorata (ae) f- ოქროჩალა
hieto, hietāre 1 - ვამთქნარებ
hillae, hillarum f (n. pl.) - 1. ნაწლავები, 2. დაშაშხული ძეხვი
hilus, i m-პილუსი, კარი, ჭიშკარი - ორგანოს ნაწილი, რომელიც აკავშირებსორგანოსორგანიზმთან (მაგ: ფილტვის ჰილუსი)
hinc (adv.) - აქედან, იქიდან, ამ დროიდან, ამ მხრით
hio, avi, atum, āre 1 - ვილები, ღია ვარ
Hippocampus, i m-ჰიპოკამპი, ზღვის ცხენი
Hippocastanum (i) Vulgare (is) n იხ. Aesculus hippocastanum
Hippocrates, is m - ჰიპოკრატე (ძვ.წ.აღ. 460-370) ძვ. ბერძენი ექიმი "მედიცინის მამა"
Hippocraticus, a, um - ჰიპოკრატესი
Hippophaë (ës) rhamnoides (is) f- ქაცვი
hirsutismus, i m - ჰირსუტიზმი, ქალში მამაკაცის ტიპის თმიანობა
hirsutus, a, um- 1.თმიანი, ბანჯგვლიანი, 2. ხორკლიანი
Hirudinum, i n - ჰირუდინი, სამკურნალო წურბლის ნერწყვის (კისრისჯირკვლების გამონაყოფი) შემადგენელი ნაწილი, ხელს უშლის სისხლის შედედებას
hirudo, inis f; Syn. sanguisuga, ae f- წურბელა
hirundo, inis f - მერცხალი
Hirundinaria, ae f-სამკურნალო გველისკოვზა
hispidus, a, um - 1. ბანჯგვლიანი, 2. ველური, გაუთლელი
histericus, a, um - ისტერიული
histocytus, i m (ბერძნ.) - დიდი უჯრედი, რომელიც გვხვდება ფაშარ-შემაერთებელ ქსოვილში
histogenesis, is f (ბერძნ.) - ჰისტოგენეზი, ორგანიზმის ქსოვილების წარმოქმნა და განვითარება
histologia, ae f (ბერძნ.) - ჰისტოლოგია, მეცნიერება ორგანიზმის ქსოვილთა შესახებ
histologicus, a, um - ჰისტოლოგიური, ქსოვილოვანი
histologus, i m - ჰისტოლოგი
histolysis, is f (ბერძნ.) - ქსოვილის დაშლა პროტეოლიზური ფერმენტების მეშვეობით
histopathologia, ae f (ბერძნ.)- პათოლოგიური ჰისტოლოგია, მეცნიერებაქსოვილთაავადმყოფური მდგომარეობის შესახებ
historia, ae f - ისტორია, ამბავი, გამოკვლევა, თხრობა, ცოდნა
histos (ბერძნ.) - ქსოვილი
hodie (adv.) - დღეს
hodiernus, a, um - დღევანდელი, ახლანდელი
homicida, ae f, m - კაცისმკვლელი
homicidomania, ae f - მკვლელობის დაუძლეველი სურვილი
homatropinum, i n - ჰომატროპინი
homatropini hydrobromidum (i n) - ჰომატროპინის ჰიდრობრომიდი, ბრომწყალბადმჟავაჰომატროპინი
homo, hominis m - ადამიანი
homoeopathia, ae f (ბერძნ.) - ჰომეოპათია, მკურნალობის სისტემა (მეთოდი) - ძალიან მცირე დოზების ხმარება იმ წამლებისა, რომელთა დიდი დოზები

ჯანმრთელ ორგანიზმში იწვევს არსებული დაავადების ნიშნებს
homogenes, is (ბერძნ.)-მსგავსი წარმოშობის
homologus, a, um - ჰომოლოგიური, შესაბამისი, მსგავსი
homonymus, a, um- მსგავსსახელიანი
homos (ბერძნ.) - მსგავსი
homosexualismus, i m (ბერძნ.) - ჰომოსექსუალიზმი, არაბუნებრივი სქესობრივი ლტოლვა თავისივე სქესის პირისადმი
homullus, i m (კნინ.) - კაცუნა
homunculus, i m (კნინ.) - კაცუნა
honestus, a, um - საპატიო, პატივისაცემი, პატიოსანი
honor, honoris m; S. honos, honoris m - პატივი, პატივისცემა
honorarium, i n - გასამრჯელო მომსახურებისათვის
hora, ae f - საათი, დრო
hordearius, a, um - ქერის
Hordeum (i) vulgare (is) n; S. ordeum, i n - ჩვეულებრივი ქერი
horizon, horizontis (ბერძნ.) - ჰორიზონტი
horizontalis, e - ჰორიზონტალური
hormonotherapia, ae f (ბერძნ.)- ჰორმონებით მკურნალობა
Hormonum, i n - ჰორმონი
hortensis, e - ბაღის
hortensius, a, um - ბაღისა
hortulus, i m (კნინ.) - ბაღჩა, ბაღი
hortus, i m - ბაღი
hospes, hospitis, f, m - 1. უცხოელი, სტუმარი, 2. მასპინძელი
hospitalium, i n - ჰოსპიტალი, სამკურნალო დაწესებულება, უპირატესად სამხედრო სამსახურში მყოფ პირთათვის
hospitalisatio, onis f - ჰოსპიტალიზაცია, ავადმყოფის საავადმყოფოში მოთავსება სამკურნალოდ
Hottonia (ae) palustris, is f-წყლის ფურისულა
humanitas, atis f - 1. ადამიანთა მოდგმა, კაცობრიობა, 2. კაცთმოყვარეობა, 2. ცოდნა, განათლება
humanus, a, um - ჰუმანური, ადამიანური, კაცთმოყვარე
humeralis, e - მხრის
humerus, i m - მხარი, მხრის ძვალი
humidus, a, um - ნოტიო, ტენიანი
humilis, e - 1. დაბალი, დაბლობი, 2. გადატ. სუსტი, უძლური
humo, avi, atum, āre 1-ვმარხავ, ვასაფლავებ
humor, oris m - ნესტი, ტენი, სისველე, სითხე, სითხე ორგანოებსა და ღრუებში
Humulus lupulus, i m; Syn. lupulus humulus, i m; syn. Cannabis (is) lupulus, i m - სვია
humus, i f - მიწა, ნიადაგი
hyalinos (ბერძნ.) - მინის, მინისებრი
hyalinosis, is f (ბერძნ.)-მინისებრი სხეულის გადაგვარება
hyalinideus, a, um (ბერძნ.) - მინისებრი
hybrida, ae f (ბერძნ.) - ჰიბრიდი, ნაჯვარი
hydragoga, orum (remedia) (n. pl.) - წყლის მომდენი
hydraemia, ae f (ბერძნ.) - სისხლში წყლის რაოდენობის გაზრდა
hydor (ბერძნ.) - წყალი
Hydrargyrum, i n (ბერძნ.); Syn. Mercurius, i m ვერცხლისწყალი
Hydrargyri acetas (atis m); Syn. Hydrargyrum aceticum, i n - ვერცხლისწყლის აცეტატი, ძმარმჟავა ვერცხლისწყალი

Hydrargyribichloridum, i n - ვერცხლისწყლის ქლორიდი, სულემა
Hydrastis (idis) canadensis (is) f- ძირყვითელა
hydricus, a, um - წყლის, წყლიანი
hydrobromicus, a, um- ბრომწყალბადის
hydrobromidum, i n- ჰიდრობრომიდი
hydrocardia, ae f (ბერძნ.)-გულის წყალმანკი
hydrocephalia, ae f (ბერძნ.) - თავის ტვინის წყალმანკი
Hydrogenium, i n (ბერძნ.)- წყალბადი
hydrolysis, is f (ბერძნ.) - რთული ნივთიერების დაშლა წყლის წემოქმედების შედეგად
hydromphalus, i m (ბერძნ.) - ჭიპის წყლის სიმსივნე
hydrophilia, ae f (ბერძნ.)- გადაჭარბებული ოფლიანობა
hydrophitus, a, um - სითხის შემწოვი
hydrophobia, ae f (ბერძნ.) - წყლის შიში
hydrops, opis m (ბერძნ.) - წყალმანკი
hydrosulfidum, i n - ჰიდროსულფიდი
hydrosulfis, itis m - ჰიდროსულფიტი
hydrosulfuricus, a, um - გოგირდწყალბადის
hydrotherapia, ae f (ბერძნ.) - წყლით მკურნალობა
hydrothorax, acis m (ბერძნ.)- გულმკერდის წყალმანკი
hydrotympanum, i n (ბერძნ.) - ყურის ღრუს წყალმანკი
hydroxydum, i n-ჰიდროქსიდი, ჰიდროჟანგი
hydrozoa, orum (n. pl.) (ბერძნ.)-წყლის ცხოველი
hygiena, ae f (ბერძნ.) - მოძღვრება ადამიანის ჯანმრთელობის შესახებ
hygroma, atis f (ბერძნ.) - სასახსრე პარკის ქრონიკული ანთების შედეგად განვითარებული სიმსივნისებრი წარმონაქმნი
hygrometrum, i n (ბერძნ.) - ჰიგრომეტრი, ჰაერის ტენიანობის გასაზომი ხელსაწყო
hygrophobia, ae f (ბერძნ.) - შიში ტენის მიმართ
hygros (ბერძნ.)-სველი, ტენი, ნესტიანი, ტენიანი
hygroscopicus, a, um (ბერძნ.) - ტენის შეწოვის უნარი
hymen, hymenis n - ჰიმენე, საქალწულე აპკი
hyoideus, a, um - ენისქვეშა, ინის (ძვალი)
Hyoscyamus (i) niger (gri) m- ლენჯოზა
Hyoscyamus scopolia, Syn. Scopolia carniola-კარნიოლური სკოპოლია
hyper (ბერძნ. პრეფ.) - ზე, ზევით, აწევა, მომატება
hyperaciditas, atis f (ბერძნ.) - კუჭის წვენის აწეული მჟავიანობა
hyperaemia, ae f (ბერძნ.) - ჭარბისისხლიანობა
hyperergia, ae f (ბერძნ.)- ორგანიზმის აწეული მგრძნობელობა
hypergia, ae f (ბერძნ.) - ორგანიზმის რეაქციულობის პათოლოგიური დაქვეითება
hyperglykaemia, ae f (ბერძნ.) - სისხლში შაქრის შემცველობის მომატება
Hypericum, i n (ბერძნ.) - კრაზანა
Hypericum perforatum, i n - დასვრეტილი კრაზანა
hyperkinesis, is f (ბერძნ.) - მოძრაობის პათოლოგია, ჭარბი, უმიზნო, უნებლიე მოძრაობა
hypermenorrhoea; S. menorrhagia, ae f (ბერძნ.)-ჰიპერმენორეა, უხვი სისხლდენა, გაძლიერებული თვიური

hypermetropia, ae f (ბერძნ.) - შორსმხედველობა
hyperosmia, ae f (ბერძნ.)- არანორმალური მგრძნობელობა სუნის მიმართ
hyperthermia, ae f (ბერძნ.) - გადახურება
hyperthyreosis, is f (ბერძნ.) - ფარისებრი ჯირკვლის ფუნქციის გაძლიერება
hypertonia, ae f (ბერძნ.) - მაღალი წნევა
hypertonicus, a, um - მაღალი წნევის
hypertrichosis, is f (ბერძნ.) - უხვთმიანობა
hypertrophia, ae f (ბერძნ.)- ქსოვილის ან ორგანოს მოცულობის ზრდა
hypertrophicus, a, um - მოცულობაში გაზრდილი ქსოვილი ან ორგანო
hypnos (ბერძნ.) - ძილი
hypnosis, is f (ბერძნ.) -ჰიპნოზი, დაძინება, ხელოვნურადგამოწვეული ძილი
hypnosismus, i m - ჰიპნოზი, გადაჭარბებული მიდრეკილება ძილისაკენ
hypnotherapia, ae f (ბერძნ.) - ჰიპნოზით მკურნალობა
hypnotica remedia (n. pl.) (ბერძნ.) - ძილის (საძილე) საშუალებები
hypnoticus, a, um - ჰიპნოზური, დასაძინებელი ძილის მომგვრელი
hypo (ბერძნ. პრეფ.) - 1. დაწევა, დაქვეითება, 2. ქვეშ, ქვემოთ
hypochondria, ae f (ბერძნ.) - ავადმყოფური შიში საკუთარ ჯანმრთელობაში დაქვეების გამო
hypodermicus, a, um (ბერძნ.), **S. subcutaneus, a, um** - კანქვეშა
hypaesthesia, ae f (ბერძნ.)- მგრძნობელობის დაქვეითება
hypogastricus, a, um - კუჭქვეშა, მუცლის ქვედა მიდამო, მუცლისფქვეშა
hypoglossus, a, um (ბერძნ.), **Syn. sublingualis, e** - ენისქვეშა
hypoglykaemia, ae f (ბერძნ.) - სისხლში შაქრის რაოდენობის დაცემა
hypomnesia, ae f (ბერძნ.) - მახსოვრობის დაქვეითება
hypophysis, is f (ბერძნ.) - ჰიპოფიზი გვინის დანამატი
hyposecretio, onis f (ბერძნ.) - სეკრეციის შემცირებული გამოყოფა
hypostaticus, a, um - ჰისპოსტაზით (სისხლით, შეგუბებით) გამოწვეული
hypostasis, is f (ბერძნ.) - სისხლის გაჩერება (შეგუბება) სხეულის ქვედა ნაწილებში
hypothermia, ae f (ბერძნ.) - ორგანიზმის ნორმალური ტემპერატურის დაცემა
hypotonia, ae f (ბერძნ.) - დაბალი წნევა
hypotonicus, a, um - დაბალი წნევის
hypovitaminosis, is f-ვიტამინების ნაკლებობა
hypoxaemia, ae f (ბერძნ.) - სისხლში ჟანგბადის შემცირება სუნთქვის ან სისხლის მიმოქცევის დარღვევის შედეგად
hypoxia, ae f (ბერძნ.) - ქსოვილებში ჟანგბადის რაოდენობის შემცირება
Hyssopus (i) officinalis (is) m სამკურნალო უსუპი
hystera (ბერძნ.) - საშვილოსნო
hysterectomia, ae f (ბერძნ.) საშვილოსნოს ამოკვეთა
hysterographia, ae f (ბერძნ.) საშვილოსნოს ღრუს რენდგენოგრაფია
hysterometrium, i n (ბერძნ.) საშვილოსნოს ღრუს გამზომ

ზონდი
hysteromyoma, atis n (ბერძნ.)- საშვილოსნოს კუნთის მიომა (სიმსივნე)
hysteroptosis, is f (ბერძნ.) - საშვილოსნოს დაწევა
hysterorrhaphia, ae f (ბერძნ.)- საშვილოსნოს გაკერვა
hysterosalpingographia, ae f (ბერძნ.) - საშვილოსნოსა და ფალოპური მილის რენტგენული გამოკვლევა უნაყოფობის დროს
hysterotomia, ae f (ბერძნ.) - საშვილოსნოს ოპერაციული გაკვეთა

I

iaceo, iacui, citum (iaciturus), iacēre 2- ვწევარ (წევს, დევს, მდებარეობს)
iam (adv.) - უკვე
iambus, i m (ბერძნ.) - იამბი (ლექსი და სალექსო ზომა)
-iater (სიგყ. ბოლოს) - ექიმი სპეციალისტი
-iatria (სიგ. ბოლოს) - დაავადების მკურნალობა, მოძღვრება დაავადებათა მკურნალობაზე
iatros (ბერძნ.) - ექიმი
iatrogenes, is f (ბერძნ.) - ექიმის მიზეზით (შეცდომის გამო) მომხდარი
iatrogenia, ae f (ბერძნ.) - ექიმის მიერ ავადმყოფის გასინჯვისას დაუკვირვებლად გამოთქმული აზრის შედეგად განვითარებული ფსიქოგენური რეაქცია
iberis (idis) amara, ae f - მწარე იბერისი
ibi (adv.) - იქ
ibidem (adv.) - იქვე
ichor (ბერძნ.) - ჩირქი
ichorosus, a, um- მჟრალჩირქოვანი
ichthyismus, i n (ბერძნ.) - თევზით მოწამვლით გამოწვეულით მოვლენები
iethyolum, i n (ბერძნ.) - იქთიოლი
ichthyosis, is f (ბერძნ.) - კანის თანდაყოლილი დაავადება, რომლის დროსაც კანი დაფარულია მაგარი ხორკლიანი ქერცლით
ichthys, yos (ბერძნ.) - თევზი
icterus, i m (ბერძნ.) - სიყვითლე, ყვიცი, ბაფრა
ictus, a, um - დამიანებული
ictus, us m - დარტყმა, დაზიანება, ბიძგი
id est = i, e (შემოკლ.) - ესე იგი
idem, eadem, idem (ნაცვალსახ.) - იგივე, თვით იგივე
ideo (adv.) - იმიტომ
ideoque (adv.) - და იმიტომ, იმიტომაც, იგივე მიზეზით
idiohypnosis, is f (ბერძნ.) - თვითშთაგონება,თვითდარწმუნება
idiomuscularis, e - კუნთოვანი, კუნთის დამახასიათებელი
idiopathia, ae f (ბერძნ.) - პირველადი, დამოუკიდებელი დაავადება
idiopathicus, a, um - საკუთარი, პირველადი, დამოუკიდებელი (უცნობია გამომწვევი მიზეზები)
idios (ბერძნ.) - საკუთარი
idiosyncrasia, ae f (ბერძნ.) - ორგანიზმის მომაგებული მგრძნობელობა ზოგიერთი ნივთიერებისადმი
idiota, s. idiotes (ბერძნ.)-უმეცარი, უვიცი, იდიოტი
idiotia, s. idiotismus (ბერძნ.)- თანდაყოლილი ან ადრეულ ბავშვობაში განვითარებული ჭკუასუსტობა, ფსიქიკის უკმარი

განვითარების ყველაზე მძიმე სახეობა

idonec (adv.) - შესაფერისად, ღირსეულად

idoneus, a, um - 1. გამოსადეგი, შესაფერისი, 2. ღირსეული

idus (ნათქ. iduum) f (n. pl.) - იდები (მეთხუთმეტე რიცხვი მარტის, მაისის, ივლისისა და ოქტომბრის თვეებისა, ხოლო მეცამეტე რიცხვი დანარჩენი თვეებისა)

idyllium, i n (ბერძნ.)-იდილია, მწყემსური სიმღერა

igitur (კავშ.) - მაშასადამე, ამრიგად

ignarus, a, um - 1.უცოდინარი, 2.უცნობი

ignave (adv.) - დუნედ, უხალისოდ

ignesco, -ĕre 3 - 1.ავენთები, 2.გავწითლდები, 3. გავცოცხლდები

ignis, is m - ცეცხლი

ignisco = ignesco

igno, avi, atum, āre 1 - არ ვიცი

ingoro, āre 1 = igno

ignoro, a, um - 1. უცნობი, 2. არმცოდნე, 3. მდაბიო

ile, ilis n (ხშირად n. pl. ilia, ilium) - თეძოს (ძვალი)

ileitis, idis f - თეძოს ნაწლავის, წვრილი ნაწლავის ქვეშა ნაწილის ანთება

ileum, i n - თეძოს ნაწლავი, წვრილი ნაწლავი

ileus, i m - ნაწლავის გაუვალობა

Ilex (icis f) **aquifolium (i** n) - ბიძგი, ჭყორი

Ilex (ecis f) **paraguajensis (is)**- პარაგვაიული ჩაი

ilia, ilium, n (მრ. რ.) - იხ. ile

iliacus, a, um - თეძოსი

iliotibialis, e - თეძო-წვივის

illaboratus, a, um - დაუმუშავებელი, დაუმთავრებელი

illaesus, a, um - დაუზიანებელი, უვნებელი

ille, illa, illud (pron) - იგი, ის

illegitimus, a, um - უკანონო

illi (adv.) - იმ ადგილას, იმასთან

illicio, illexi, illectum, illicĕre 3- მოვიზიდავ, მოვიყვან, შევაცდენ

illicitus, a, um - ნებადაურთველი

Illicium anisatum, i n; S. illicium verum; S. Anisum verum - ბადიან

illuminatio, onis f - განათება

illumino, avi, atum, āre 1-ვანათებ ვამკობ

illuminus, a, um - უსინათლო, ბნელ

illusio, onis f - ილუზია დამახინჯებული აღქმა

illustratio, onis f - თვალსაჩინო ასახვ

illustrator, oris m - განმანათებელი გამნათებელ-განმადიდებელი

illustris, e - 1.ცნობილი, გამოჩენილ 2. მბრწყინავი, ბრწყინვალე

illustro, avi, atum, āre 1-ვანათებ ვაშუქებ

imago, inis f-გამოსახულება, სახე სურათი

imbecillitas, atis f - უღონობა, სისუს

imbecilliter (adv.) - სუსტად

imbecillus, a, um; S. imbecillis, e სუსტი, დასუსტებული, უღონო

imberbis, e - უწვერული

imbibitio, onis f - მკვრივ ნივთიერებების გაჟღენთ სითხით, წყალში გახსნილ ნივთიერებათა შეწოვა ქსოვილ მიერ

imbibo, imbibi, imbibĕre 3 - შევსვა შევიწოვ

imitabilis, e - მისაბაძი

imitatio, onis f - მიბაძვა

immature (adv.) - ნაადრევად

immaturus, a, um - 1. უმწიფარ ნაადრევი, 2. მკვახე, უმწიფარი

immisceo, immiscui, immixtum, ēre·2 - შეკურვა
immixtus, a, um - შერეული
immo (adv.) - საწინააღმდეგოდ, სულაც არ, პირიქით
immobilis, e - უმოძრაო, უძრავი
immobilisatio, onis f - იმობილიზაცია, სხეულის დაშავებული ან დაავადებული ადგილის შეკვრა (მაგ: თაბაშირით ან არგასხებით)
immodicus, a, um - არაბომიერი, უზომო
immorior, immortuus sum. immoriturus, immori - ვკვდები, დავკვდები
immorsus, a, um-1.ნაკბენი, 2. გაღიზიანებული
immortalis, e - უკვდავი
immunio, ivi, itum, īre 4 - ვამაგრებ
immunis, e - იმუნური, იმუნიტეტით დაცული, შეუვალი
immunisatio, onis f-იმუნიზაცია, ხელოვნური იმუნიტეტის შექმნა ინფექციურ დაავადებათა პროფილაქტიკის მიზნით
immunitas, atis f - შეუვალობა
immunotherapia, ae f - დაავადების მკურნალობა იმუნოლოგიური მეთოდით
immunologia, ae f - იმუნოლოგია, მოძღვრებაორგანიზმისთავდაცვით, უპირატესადსპეციფიკურრეაქციათა შესახებ
immunohaematologia, ae f - იმუნოჰემატოლოგია, მეცნიერება, რომელიც შეისწავლისიმუნური პროცესების განპირობებული სისხლის სისტემის დაავადებებს
immunopathologia, ae f - იმუნოლოგიის მიმართულება, რომელიც შეისწავლის იმუნურ სისტემაში დარღვეულ დაავადებებს
imo ის. immo
impar, imparis - კენტი, არათანაბარი, უთანასწორო
imparatus, a, um - მოუმზადებელი
impariter (adv.) - არათანაბრად, კენტად
impastus, a, um - უჭმელი, მშიერი
impatiens, ntis - მოუთმენელი
Impatiens (ntis) balsamina (ae) f; Syn. Balsamina (ae) hortensis (is) - ბალის ინა
Impatiens (entis f) nolitangere - უკადრისა
impedio, ivi, itum, īre 4 - წინააღმდეგობას ვუწევ, ხელს ვუშლი, ვაბრკოლებ, ვხლართავ, ვურევ
impeditus, a, um-დაბრკოლებული, გაძნელებული
imperativus, a, um - ბრძანებითი
Imperatoria (ae f) ostruthium (i n) - წყლის წიწმაგისებრი ყვის კამა
imperfectus, a, um-უსრულო, შეუსრულებელი
imperfectum, i n (გრამატ.)-ნამყო უსრული
imperitus, a, um - გამოუცდელი, უვიცი
imperium, i n - ძალაუფლება, უმაღლესი ხელისუფლება
impero, avi, atum, āre 1 - ვბრძანებ, ვბრძანებლობ
impervius, a, um - გაუვალი
impetibilis; S. impatibilis, e - აუტანელი (ტკივილი, მწუხარება)
impetigo, inis f-იმპეტიგო, კანის ჩირქოვანი დაავადება
impetus, us m - შეტევა, შემოტევა
implantatio, onis f-იმპლანტაცია, გადანერგვა
impleo, evi, etum, ēre 2 - ვაესებ

impono, posui, positum, -poněre 3 - დება, ჩაგდება, ვათავსებ, ვანიჭებ
importo, -avi, -atum, -āre 1- შემომაქვს, შემოვზიდავ
impos, impotis - არ მქონე
impossibilis, e - შეუძლებელი
impotens, ntis - უძლური, სუსტი
impotentia, ae f - უძლურება, სქესობრივი უძლურება, ცოლანობა
impressio, onis f - ჩაღრმავება, ჩანაჭდევი
imprimo, -pressi, -pressum, -priměre 3 - ვაწვები, ვაჭერ, ვაღრმავებ, ვტოვრავ
improbatio, onis f - უკუგდება
impulsio, onis f - ბიძგი
impulsus, us m-იმპულსი, ბიძგი, შინაგანი მისწრაფება
impurus, a, um - უსუფთაო
imputatus, a, um - შემოუჭრელი
in (წინდ. კითხვაზე საით? Acc. კითხვაზე სად? Abl.) - ში, - ზე
in (im) (პრეფ.) - არა, უ, უარყოფა
in (თავსართი, მისი სახეცვლილი ფორმებია il, im, ir)-ში განლაგება რაღაცის შიგნით
inactivatus, a, um - არააქტიური
inactivus, a, um - უმოქმედო
inaequabilis, e - არათანაზომიერი
inaequalis, e-არათანაბარი, არასწორი
inaequo, avi, atum, āre 1- ვათანაბრებ
inanimis, e; S. inanimus, a, um - უსულო, უსიცოცხლო
incarceratio, onis f - ჩაჭედება, გაჭედება (მაგ.: თიაქრის)
incapsulatio, onis f - ჩაპარკვა, შემაერთებელქსოვილოვანი გარსის განვითარება
incestum, i n- ინცესტი, სისხლის აღრევა (ახლო ნათესავთა სქესობრივი კავშირი)
incido, cidi, cisum, ěre 3 - ვჭრი, ვსხნი, ამოვჭრი
incipiens, ntis - დამწყები
incipio, cepi, ceptum, ěre 3 - ვიწყებ
incisio, onis f - გაკვეთა, გაჭრა
incisivus, a, um - საჭრელი
incisus, a, um - ამოჭრილი, გაჭრილი, ნაკვეთი, გაკვეთილი
incisura, ae f - ნაჭდევი
inclinatio, onis f - დახრილობა
inclino, inclinavi, inclinatum, inclināre 1 - ვხრი, ვაგრიალებ
includo, -clusi, -clusum, -cluděre 3 - ჩავკეტავ, ჩავამწყვდევ
inclusus, a, um - ჩაკეტილი
incoctus, a, um - მოუხარშავი
incognitus, a, um-უცნობი, შეუცნობელი
incolorus, a, um; Syn. achromaticus, a, um - უფერო, უფერული
incombustibilis, e - ცეცხლგამძლე
incommodo, -avi, -atum, -āre 1 - 1.ვაბრკოლებ, 2. ვაწუხებ ვინმეს
incommodum, i n-მოუხერხებლობა, უხერხულობა, ზარალი
incompressibilis, e - უკუმშველი
incontinentia, ae f - შეუკავებლობა, უნებლიე გამოყოფა (შარდის, განავლის...)
incorporalis, e - უსხეულო
incorruptus, a, um- გაუფუჭებელი, მთელი, დაუზიანებელი
increstentia, ae f - კორძი, წანაზარდი
incubatio, onis f - ავადმყოფობის ფარული პერიოდი
incubator, oris m - ინკუბატორი, მუდმივი სათანადო ტემპერატურის შენარჩუნებული აპარატი
incurabilis, e - განუკურნებელი
incuratus, a, um - მოუვლელი, განუკურნებელი
incurvo, -avi, -atum, -āre 1-ვღუნავ, ვამრუდებ
incurvus, a, um - მოღუნული

გამრუდებული
incus, udis f - გრძემლი
indebitus, a, um-შეუფერებელი, არაკუთვნილი
indeclinabilis, e (გრამატ.)-არაბრუნვადი
indefinitus, a, um (გრამატ.) - განუსაზღვრელობითი
indeflexus, a, um - გაღაუხრელი
index, icis m - მაჩვენებელი, საჩვენებელი (თითი); საძიებელი
indicativus, a, um (გრამატ.)-თხრობითი
indico, avi, atum, āre 1 - ვუჩვენებ, მივუთითებ, ვამჟღავნებ
indicus, a, um - ინდოელი
indifferens, ntis - ინდიფერენტული, გულგრილი, უინტერესო
indigofera tinctoria, ae f - ინდიგო
individuus, a, um-გაუყოფელი, განუყოფელი
indivisus, a, um - გაუყოფელი
indolens, ntis-ინდოლენტური, უმტკივნეულო
inductio, onis f- ინდუქცია, მიბიდვა
indulceo, -ēre 2 - ვატკბობ
induratio, onis f- ინდურაცია, ქსოვილის ანორგანოს გამაგრება
industria, ae f - გულმოდგინე, ბეჯითი, მუყაითი, დაუცხრომელი
inebrians, ntis - მათრობელა
iners, ertis - უმოქმედო, უქნარა
inertia, ae f - უმოქმედობა, უქნარობა
inexpeditus, a, um-1.არადაბრკოლებული, 2. ძნელი, რთული
inexpertus, a, um - 1. გამოუცდელი, არმცოდნე, 2. გამოუკვლეველი, უცნობი
inexpletus, a, um - გაუმაძღარი
infabricatus, a, um-დაუმუშავებელი
infans, ntis, m, f-1.ბავშვი, 2.პაწაწა (უგუნი)
infantia, ae f - ენაუგუნობა
infantilismus, i m - ინფანტილიზმი, ორგანიზმის განვითარების შეჩერება ბავშვობის საფეხურზე
infarctus, us m - ინფარქტი
infectio, onis f - ინფექცია, გადადება
infectiosus, a, um - გადამდები, ინფექციური
infecunditas, atis f - უნაყოფობა
infecundus, a, um - უნაყოფო, არამსხმოიარე
inferi, inferorum, m (n. pl.) - გადატ. მიცვალებულნი
inferior, inferius (შედარ. ხარისხი) - ქვედა, ქვემო, დაბლა
inferne (adv.) - ქვემოთ
infernus, a, um - ქვედა, ქვევით მყოფი
infero, intuli, inlatum, inferre 3 - შემაქვს, მომაქვს
infertilis, e - 1. ბერწი, 2. უშვილო, უნაყოფო, 3. მწირი (ნიადაგი)
inferus, a, um - ქვედა, მიწისქვეშა, მიცვალებულთა სამყაროსი
inficio, feci, fectum ĕre 3 - ვურევ, ვკვებავ, ვლებავ, გადავდებ
infiltratio, onis f - ინფილტრაცია
infimus, a, um იხ. inferus
iinfinitas, atis f (გრამ.) - განუსაზღვრელობა
infinitivus, a, um (გრამატ.)- განუსაზღვრელი, მნის განუსაზღვრელი ფორმა
infirmitas, atis - 1. ულონობა, სისუსტე, 2. სულმოკლეობა
infirmo, avi, atum, āre 1 - ვასუსტებ, ღონეს ვაცლი
infirmus, a, um - სუსტი, ულონო
inflammabilis, e-ადვილად აალებადი, წვადი
inflammatio, onis f - ანთება
inflammo, avi, atum, āre 1 - ვანთებ, ცეცხლს ვუკიდებ
inflatio, onis f - გაბერვა

inflatus, a, um - გაბერილი
inflatus, us m - ჩაბერვა
inflecto, -flexi, -flexum, -flectĕre 3- ვლუნავ
influenza, ae f (იტალ. -grippus)- ინფლუენცია, გრიპი
influo, - fluxi, -fluxum, -fluere 3- მივედინები, მივისწრაფვი, შევიჭრები
informatio, onis f-ინფორმაცია, შეტყობინება, წარმოდგენა, ჩვენება
informis, e - 1. უსახო, უსახური, 2. გალატ. მახინჯი, სამაგალი
informo, -avi, -atum, -āre 1-ვაწარმოებ, სახეს ვაძლევ, ვუჩვენებ
infra (praep. cum. Acc.) - ქვემოთ
infra (პრეფ.)-ქვეშ, ქვემოთ, ქვემოთ მდებარე
infraarticularis, e - სახსარქვეშა
infraclavicularis, e - ლავიწქვეშა
infrahyoideus, a, um - ენისქვეშა
infraorbitalis, e-თვალბუდის ქვეშა
infrapatellaris, e - კვირისთავქვეშა, კვირისტავისქვეშა
infraspinatus, a, um-ქეძქვეშა, წვეტქვეშა, ხერხემალქვეშა(ქვეშა)
infrasternalis, e - მკერდქვეშა
infratemporalis, e - საფეთქელქვეშა
infrequens, ntis-1. იშვიათი, 2. მცირერიცხოვანი
infrons, infrondis - უფოთლებო, უბალახო, უხელო
infructuosus, a, um - 1. უნაყოფო, 2. გალატ. ამაო, უშედეგო
infundibulum, i n - ძაბრი, ორმო, ღრმული
infundo, fundi, fusum, -ĕre 3-ვასხამ
infusco, -avi, -atum, -āre 1 - 1. ვაბნელებ, ვამუქებ, 2. ავამღვრევ
infusum, i n - გამონაცემი (ნაყენი წყლით)
ingeneratus, a, um- თანდაყოლილი
ingeniosus, a, um-1. ბუნებით დაჯილდოებული, 2. ნიჭიერი
ingenium, i n-1.თანდაყოლილი თვისებები, 2. ნიჭი, გონება
ingero, -gessi, -gestum, - gerĕre 3- 1.ვატარებ, 2.ჩავასხამ, ჩავდებ, 3. მივაკუთნებ
ingratus, a, um - არასასურველი
ingravesco, -ĕre 3 - 1. დავმძიმდები, 2. დავორსულდები
ingredior, -gressus sum, -grĕdi 3 - 1.შევდივარ, დავდივარ, 2.ვიწყებ
ingrediens, ntis - შემავალი, რაიმე ნაერთის ან ნარევის შემადგენელი ნაწილი
ingressio, onis f; S. ingressus, us m - 1.შესვლა, შესავალი, 2.დასაწყისი
inguen, inguinis n - სამარდული, (მრ. რ. inguina) - საცხვინელი ასო
inguinalis, e - სამარდულის
inhalatio, onis f - ჩასუნთქვა, ინჰალაცია
inhalo, -avi, atum, -āre 1- ჩავისუნთქავ
infibeo, -bui, -bitum, -boāre 2 - შევიკავებ, შევაჩერებ
inhibitor, oris m-შემაჩერებელი, შემკავებელი
inhospitalis, e; S. inhospitus, a, um - არასტუმართმოყვარე
initialis, e-თავდაპირველი, საწყისი (მაგ.: ინიციალური სიმბოლო)
initiator, oris m - დამწყები
initio, -avi, -atum, -āre 1 - ვიწყებ
initium, i n - დასაწყისი
iniuria, ae f - უსამართლობა, უკანონობა, წყენა
injectio, onis f - ინექცია, შეშხაპუნება
innascor, -natus sum, -nasci - ვიბადები, ვჩნდები, ვიშრდები
innatus, a, um - თანდაყოლილი, ბუნებრივად გაჩენილი

innominativus, a, um - უსახელო
inoculatio, onis f - ცოცხალი მიკროორგანიზმების შეყვანა საკვებ გარემოში
inoperabilis, e - ინოპერაბილური, არასაოპერაციო
inopia, ae f - სილარიბე, უქონლობა
inquam, inquis, inquit - ვამბობ, ამბობ, ამბობს
insanabilis, e - განკურნებული, განუკურნავი, მორჩენილი
insania, ae f - სიგიჟე
insanitas, atis f - შეუბლოდ ყოფნა
insanus, a, um-სულით ავადმყოფი, სნეული, უგუნური, გიჟი
insciens, ntis - არამცოდნე
inscitus, a, um-უცოდინარი, უვიცი, ბრიყვი
inscriptio, onis f - 1. ჩაწერა, წარწერა, 2. წარწერა
insecticidus, a, um-ინსექტიციდური, მავნებელი, მწერის მომსპობი
insectum, i n - მწერი
insensibilis, e - უგრძნობელი
insero, ui, tum, ĕre 3-შეერევი; მიეკერები
insertio, onis f-კუნთის ძვალზე მიმაგრების ადგილი
inservo, -avi, -atum -āre 1-1.დავიცავ, 2. ყურადღებას მივაქცევ
insipidus, a, um - უშაქრო, დაუგემოვნებელი
insolubilis, e - უხსნადი, არახსნადი
insomnia, ae f - უძილობა
inspectio, onis f - დათვალიერება (ავადმყოფის შეუიარაღებელი თვალით)
inspicio, -spexi, -spectum, -ĕre 3 - ვუყურებ, ვათვალიერებ, ვიკვლევ, ვაკვირდები
inspiratio, onis f- ჩასუნთქვა, შესუნთქვა
inspiro, -avi, -atum, -āre 1-1. ვუბერავ, 2. გადაც. ჩავაგონებ
inspissatus, a, um-შესქელებული, შედედებული
instabilis, e-მერყევი, არასტაბილური
instillatio, onis f - ინსტილაცია, ჩაწვეთება (წამლის სახით)
instillator, oris m - მწვეთარა
instillo, -avi, -atum, -āre 1 - 1.ჩავაწვეთებ, 2. ვეწვეთები
instinctus, us m - 1.ამოქმედება, წაქეზება, განზრახვა, 2.შეგნებული-ანგარიშმიუცემელი ლტოლვა რაიმესკენ, ინსტინქტი
instinguo, -stinxi, -stinctum, -stinguĕre 3-ვაქეზებ, ვამოქმედებ
instrumentum, i n-იარაღი, ხელსაწყო
instruo, -struxi, -structum, -struĕre 3 - ვაწყობ, ვაგებ
insuavis, e - არასასიამოვნო
insudo, -avi, -atum, -āre 1-ვოფლიანდები
insuefactus, a, um - მიჩვეული, შეჩვეული
insufficientia, ae f - უკმარისობა
insula, ae f - კუნძული
insulinum, i n - ინსულინი - კუჭქვეშა ჯირკვლის ჰორმონი
insuloma, atis n - პანკრიასის ლანგერჰანსის კუნძულების უჯრედებისაგან განვითარებული სიმსივნე
insulto, -avi, -atum, -āre 1 - ვხტი, ვახტები, ჩავხტები
insultus, us m - ინსულტი, ტვინში სისხლის მიმოქცევის მკვეთრი დარღვევა, შეტევა
insum, infui, inesse - შიგ ვარ, ვიმყოფები
insuper (adv.) - 1. ზემოთ, ზემოდან, 2. ამას გარდა
integer, gra, grum - 1. ხელუხლებელი, დაუზიანებელი, მთლიანი, 2.

გალატ. მხნე
intego, -texi, -tectum, -tegĕre 3- გადავაფარებ, გადავხურავ
integratio, onis f-აღდგენა, განახლება
integumentum, i n - საფარველი
intellectus, us m - შეგრძნება, აზრი, გაგება, აზრი, მნიშვნელობა, ინტელექტი
intelego იხ. intelligo
intelligentia, ae f - 1. შესმენა, გაგება, 2. ცოდნა
intelligo, intellexi, intellectum, intelligĕre 3-1.შევისმენ, 2.მესმის, ვიცი
inter (praep. cum. Acc.) - შორის, შუაinter (პრეფ.) - შორის, შუა
interalveolaris, e- ალვეოლარშორისი
intercalarius, a, um-ჩართული, დამატებული, Kalendae intercalariae - ნაკიანი თვის პირველი დღე
intercalatus, a, um - ჩართული, დამატებული
intercarpeus, a, um-მაჯათშორისი, ხელთაშუა
intercellularis, e - უჯრედშორისი
intercludo, -clusi, - clusum, -ĕre 3 - 1.ვჭრი, მოვუჭრი, 2.ვლობავ, გადავლობავ
interclusio, onis f-გადაღობვა, დაბრკოლება
intercondylaris, e - როკთაშუა
intercostalis, e - ნეკნთაშორისი
intercruralis, e - წვივთაშორისი, ფეხთაშუა
intercurrens, ntis-ინტერკურენტული, შემთხვევითი, თანდართული, დამატებითი
intercurro, -cucurri, ან curri, -cursum, -currĕre 3 - 1. მივრბივარ შუაში, 2. ჩავერევი
interdigitiformis, e - თითებშორისი
interdin (adv.) - დღისით [inter dies]
interdum (adv.) - ხანდახან, ზოგჯერ
intergratio, onis f იხ. integratio
interhaemalis, e - სისხლთაშორისი
interkineticus, e, um- ინტერკინეტიკური
interior, ius - შინაგანი, შიგნითა
intermediolateralis, e-მედიალური, შუამდებარე
intermedius, a, um - შუამდებარე
intermissio, onis f - შეჩერება, შეწყვეტა
intermitoticus, a, um- ინტერმიტოზური მიტოზშორისი
intermittens, ntis - ხანგამოშვებითი
intermitto, -misi, -missum, -ĕre 3 - ვწყვეტ, ვაჩერებ
intermuscularis, e - კუნთქვეშა, კუნთაშორისი
internasalis, e - ცხვირის ძვალთაშუა
internus, a, um - შინაგანი, შიდა, შუა
interosseus, a, um- ძვალთაშორისი
interparietalis, e-კედლებს შუა, კედლებშორისი
interpeduncularis, - ფეხთაშუა
interphasicus, a, um - ინტერფაზური
interpretatio, onis f - 1. განმარტება, 2. თარგმანი, 3. განსჯა
interpubicus, a, um-ბოქვენის ძვალთაშუა, ბოქვენთაშორისი
interrogatio, onis f - გამოკითხვა
interrogativus, a, um (გრამატ.)- კითხვითი
interscapularis, e - ბეჭქვეშა
intersectio, onis f-შუაში გაკვეთილი, ბგილე
interstitialis, e-ინტერსტიციული, ორგანოს შუალედში მდებარე ინტერსტიციული ქსოვილი
interstitium, i n - ინტერსტიციუმი, შუალედი
intersum, interfui, interesse - შუაში ვარ, ვესწრები
intertendineus, a, um - მყესთაშორისი

intertrochantericus, a, um-ცისრულთაშუა
interureterícus, a, um- შარდსაწვეთაშუა
interveniens, ntis-შუაში მომავალი, შუამავალი
itervenio, -veni, -ventum, -īre 4 - შუაში მოვდივარ, შუაში ვარ
interventus, us m-1.მოსვლა, 2.დაწყება
intervertebralis, e-მალთაშორისი, მალთაშუა
intervocatio, onis f (გრამაგ.) - შორისლებული
intestinalis, e - ნაწლავის
intestinum, i n - ნაწლავი
intestinus, a, um-შინაგანი, შინაური
intexo, -texui, -textum, -texĕre 3- ჩავაწნავ, გადავწნავ, შემოვახვევ, შემოვაწნავ
intima, ae f-ინტიმა, შიგნითა გარსი
intimus, a, um (superlat) - ულრმესი უშინაგანესი იხ. interior
intoxicatio, onis f-ინტოქსიკაცია, ორგანიზმის მოწამვლა შხამიანი ნივთიერებებით
intra (praep. cum. Acc.)-შიგნით, განმავლობაში
intra (პრეფ.) - შიგნით
intraabdominalis, e - მუცელშიდა
intraarticularis, e - შიდასასახსრე
intracellularis, e - უჯრედშიდა
intracysternicus, a, um - ინტრაცისტერნული
intracutaneus, a, um - კანშიგა, კანქვეშა
intracytoplasmicus, a, um - ინტრაციტოპლაზმური
intraoccipitalis, e-კეფაშიდა, კეფისშიდა
intraocularis, e - თვალშიდა
intravenosus, a, um - ვენისშიდა, შიდავენური
intro (adv.) - შიგნით
intro, -avi, -atum, -āre 1 - შევდივარ, ვაღწევ
introitus, us m-შესავალი, დასაწყისი
intromitto, -misi, -missum, -mittĕre 3- შევუშვებ, შევგზავნი, შევიყვან, შევიგან
introspicio, -spexi, -spectum, -spicĕre 3 - 1.შიგ ვიხედები, ვიყურები, 2.ვუკვირდები
intubatio, onis f - ინტუბაცია, ხორხში სპეციალური მილის შეყვანა
intuitio, onis f - ინტუიცია, მიხვედრა, შორსმჭვრეტელობა
intumescentia, ae f-გამსხვილება, გაფართოება, გასქელება (დიფუზური დასივება)
intumesco, -tumui, -tumescere 3-1. ვსივდები, ვიბერები, 2. ვიბრდები, ვდიდდები
intumulatus, a, um-დაუმარხავი, დაუკრძალავი
intus (adv.) - შიგნით, შიგ
intutus, a, um - დაუცველი
Inula, ae f - მზიურა
Inula (ae f) helenium (i n) - კულმუხა
inutilis, e - უსარგებლო, უვარგისი
inutilitas, atis f-უსარგებლობა, უვარგისობა
invalesco, -valui, -valescĕre 3-1. ვლონიერდები, ვძლიერდები, 2. ვიბრდები
invalidus, a, um - სუსტი, ულონო, ინვალიდი
invenio, -veni, -ventum, -venire 4-1. ვპოულობ, 2. აღმოვაჩენ, 3. გამოვიგონებ, ვაღწევ
inventor, oris m-აღმომჩენი, გამომგონებელი
inversus, a, um-შებრუნებული, არასწორი, გაუკუღმართებული
invidia, ae f - შური, სიძულვილი
invisus, a, um-უძინარი, უნახავი, არნახული
invius, a, um - გაუვალი, უგზო

invulneratus, a, um- დაუწყლულებული
iodatus, a, um - იოდიანი
iodidum, i n - იოდიდი
iodismus, i m - იოდიმი, იოდით მოწამვლა
Iodoformium, i n-იოდიფორმი, ტრიიოდმეთანი
Iodum, i n - იოდი
Ion (ბერძნ.)-იონი, მოსიარულე, ელექტრობით დამუხტული ატომი ან ატომთა ჯგუფი
ionisatio, onis f (ბერძნ.) - იონიზაცია, იონების წარმოქმნა
Ipecacuanha (ae) officinalis (is) f; Syn. Cephalis (idis) ipecacuanha (ae) f - იპეკო
Ipomoea (ae) batatas f - ბატატი
ipse, ipsa, ipsum (ჩვენ. ნაცვალ.) - თვით, იგი
iridectomia, ae f (ბერძნ.) - თვალის ფერადი გარსის ნაწილობრივი ამოჭრა
iridermia, ae f (ბერძნ.) - დაბალებიდან თვალის ფერადი გარსის უქონლობა
iridodialysis, ae f (ბერძნ.) - ფერადი გარსის გათიშვა წამწამოვანი სხეულისაგან
iridoplegia, ae f (ბერძნ.) - თვალის ფერადი გარსის კუნთის დამბლა
iris, iridis f (ბერძნ.) - თვალის ფერადი გარსი, ირისი
Iris, idis f - ბამბახი
Iris (idis) germanica (ae) f- ლურჯი ბამბახი
Iris (idis) pseudacorus (i m)-წყლის ბამბახი
iritis, idis f (ბერძნ.) - ფერადი გარსის ანთება
ironia, e f (ბერძნ.) - ირონია, დაცინვა
irradiatio, onis f - 1.ტკივილის სხივისებური გავრცელება, 2.რადიაქტიურ ნივთიერებათა მოქმედება
irradio, -avi, -atum, āre 1- ვასხივებ
irregularis, e - არარეგულარული
irreligiosus, a, um - ურწმუნო, უღვთო
irresectus, a, um - მოუჭრელი
irreverens, ntis-უპატივცემულო, გულგრილი
irrido, -risi, -risum, -ridēre 2- 1.დავცინი, 2. ვიცინი
irrigo, -avi, -atum, -āre 1 - ვრწყავ
irrisor, oris m - დამცინავი
irrisus, us m - დაცინვა
is, ea, id (ნაცვალ.) - იგი, ის
Isatis (idis) tinctoria (ae) f-საღებავი მათრახა
ischaemia, ae f (ბერძნ.) - ადგილობრივი მცირესისხლიანობა
ishaemicus, a, um (ბერძნ.) - იშემიური, სისხლნაკლული
ischiadicus, a, um - სავლმისა
ischias, adis f (ბერძნ.) - იშიასი, სავლთი ნერვის ანთება
ischium, i n (ბერძნ. ischion)-მენჯის, სავლთი
ischon (ბერძნ.)-დაბრკოლება, შეკავება
ischuria, ae f (ბერძნ.) - შარდის შეჩერება(შეშარდის შეუძლებლობა)
isochronus, a, um - დროში თანხვედრი, ერთდროული
isolatio, onis f - იზოლაცია, განცალკევება, იზოლატორში მოთავსება
isometropia, ae f - ერთნაირი შეუგარდატება ორივე თვალში
isomorphus, a, um - იზომორფული, მსგავსიფორმის,მორფოლოგიურად ერთგვარი
Isonandra gutta იხ. Eucommia ulmoides
isos, iso (ბერძნ.) (სიტყ. წინ) - მსგავსი

იდენტური, ერთნაირი
isothermia, ae f (ბერძნ.)- ტემპერატურის მუდმივობა ავადმყოფობის დროს
isotonicus, a, um - იზოტონური, ერთნაირი ოსმოსური წნევის მქონე
iste, ista, istud (ნაცვალს.) - ის, იგი
ita (adv.) - ასე, ამგვარად
itaque (adv.) - ასევე, მაშასადამე, ამიტომ
item (adv.) - ასევე, ამგვარადვე
iteratim (adv.) - განმეორებით
itero, -avi, -atum, -āre 1- ვიმეორებ, ხელმეორედ ვაკეთებ, ვაახლებ
itus, us m - სვლა, სიარული

J

jaceo, jacui, -ēre 2-ვმდებარეობ, ვიმყოფები
jacio, jeci, jactum, -ĕre 3 - ვისვრი, ვყრი alea jacta est-წილი ნაყარია
jactus, us m - სროლა, ყრა
jambeus, a, um (ბერძნ.) - იამბური
januam ae f - 1. კარი, 2. შესავალი
Januarius, i m - იანვარი
Janus, i m-იანუსი, ძვ. რომის ორსახოვანი ღმერთი დასაწყისისა და დასასრულის
Jasminum, i n - ჯასმინი
Jasminum grandiflorum, i n-მახვილყვავილა ჯასმინი
jaspis, jaspidis f - იასპი, ამარგა
jecur, oris n-ღვიძლი (ფარმ. მღვის ცხოველების)
jejunum, i n - მლიავი ნაწლავი, წვრილი ნაწლავის ნაწილი
jejunostomia, ae f-მლიავი ნაწლავის ფისტულა
jubilaeus, i m - იუბილე, jubilaeus annus - საიუბილეო წელი
jucunde (adv.) - სასიამოვნოდ
jucundus, a, um - სასიამოვნო
judicium, i n-გადაწყვეტილება, მსჯელობა, აზრი, შეხედულება
judico, -avi, -atum, -āre 1-1. ვასამართლებ, მსჯავრს ვდებ, 2.ვმსჯელობ, 3.ვთვლი, მიმაჩნია
jugalis, e-1.ულლისა, 2. საქორწინო
jugerum, i n - იუგერი (მიწის საზომი ულრის 1/4 ჰექტარს)
Juglans, Juglandis f - კაკლის ხე
Juglans (ndis) manshurica (ae) f-მანჯურული კაკლის ხე
Juglans (ndis) nigra (ae) f - შავი კაკლის ხე
Juglans (ndis) regio (ae) f - ჩვეულებრივი კაკლის ხე
jugo, -avi, -atum, -āre 1 - ვაკავშირებ, ვაერთებ, მივაჭვული ვარ, ვაქორწინებ
jugularis, e - უღლისა, საუღლე, კისრისა
jugulum, i n-ლავიწი, ყელი, საუღლე ფოსო
jugum, i n - უღელი, შემაღლება
jugus, a, um - შეერთებული
junctura, ae f - შეერთება, შეკავშირება, საბმელი (ანატ.)
juncosus, a, um-ლერწამიანი, ჭილიანი
juncus, i m - ჭილი, ლერწამი
jungo, junxi, junctum, -ĕre 3 - ვაერთებ, ვაკავშირებ
Juniperus, i f - ღვია
Juniperus (i) foetidissima (ae) f - შავი ღვია
Juniperus (i) oxycedrus (i) f-წითელი ღვია
Juniperus (i) pygmaea (ae) f-ქონდარა ღვია
Juppiter (Jupiter) (ნათეს. ბრ. Jovis) - იუპიტერი, რომაელების უზენაესი ღვთაება
jurisdictio, onis f-სამართალწარმოება

juris prudentia, ae f - სამართალმცოდნეობა
juro, juravi, -atum, -āre 1-ვფიცავ, ფიცს ვდებ
jus, juris n - სამართალი
jus, juris n - ხარშო
jus-jurandum, i n- ფიცი, ფიცის დადება
justa იხ. juxta
Justinianus, i m - იუსტინიანე 1. 527 წლიდან აღმ. რომის იმპერიის იმპერატორი, 2. კანონმცოდნეობის სახელმძღვანელო
juvans, ntis - დამხმარე
juvenalis, e-ახალგაზრდული, ყმაწვილური (სქესობრივად მოუმწიფებელი)
juvencus, a, um - ახალგაზრდა
juvenesco, juvenui, juvenesecĕre 3 - 1.ვიზრდები, 2.ვახალგაზრდავდები
juvenilis, e - ახალგაზრდული, ჭაბუკური
juvenis, is m - ჭაბუკი, ახალგაზრდა
juventus, utis f - ახალგაზრდობა
juvo, juvi, -jutum, -āre 1 - 1.ვეხმარები, ვამსუბუქებ, 2. ვასიამოვნებ
juxta (praep. cum. Acc.) - ახლო, ახლომდებარე, მახლობლად

K

Kalanchoë, ës f - კალანხოე
Kalanchoë (ës) pinnata (ae) f-ფრთიანი კალანხოე
Kalendae, arum f - კალენდები, თვის პირველი რიცხვი
Kalii acetas (atis) m; S. sal(is) diureticus (i) m- კალიუმაცეტატი, ძმარმჟავა კალიუმი
Kalii bromas (atis. m) - კალიუმის ბრომატი, ბრომმჟავა კალიუმი
Kalii chloras (atis m); S. Sal (is. m) Bertoleti-კალიუმქლორატი, ბერთოლეს მარილი
Kalii hypermanganas; S. Kalii permanganas (atis m) - კალიუმის პერმანგანატი, მანგანუმმჟავა კალიუმი
Kalii nitras (-atis m); S. sal (is m) petrae, sal (is) nitri - კალიუმნიტრატი, აზოტმჟავა კალიუმი, კალიუმის გვარჯილა
Kalii sulfas (atis m); S. tartarus vitriolatus, i m-გოგირდმჟავა კალიუმი, კალიუმსულფატი
Kalii sulfidum, i n - კალიუმსულფიდი
Kalium, i n - კალიუმი
Kaolinum, i n (არაბ.) - კაოლინი
Kefir (თურქ.) - კეფირი
Keloidum, i n (ბერძნ.)- კანის მკვრივი კვანძოვანი სიმსივნე
Kele (ბერძნ.) - თიაქარი
Kelotomia, ae f (ბერძნ.)-თიაქრის გაკვეთა
kenos (ბერძნ.) - ცარიელი
keras, atos (ბერძნ.) - რქოვანა
keratalgia, ae f (ბერძნ.)-რქოვანას ტკივილი
keratinum, i n (ბერძნ.)-რქოვანი ნივთიერება
keratitis, idis f (ბერძნ.) - თვალის რქოვანი გარსის ანთება
keratocele, es f (ბერძნ.)-რქოვანას თიაქარი
keratolysis, is f (ბერძნ.) - რქოვანა შრის დაშლა და მოცილება ქიმიური ნივთიერებებით
keratoma, atis n (ბერძნ.) - რქოვანი კორძი, რქოვანას სიმსივნე
keratosis, s f (ბერძნ.)- კანის არაანთებითი დაავადება სასიათდება ეპითელიუმის გასქელებით, რქოვანი ქსოვილის ბრდით

keratoplastica, ae f (ბერძნ.)- ავადმყოფური პროცესით დაზიანებული რქოვანას ალდგენის ოპერაცია
keratotomia, ae f (ბერძნ.) - თვალის რქოვანა გარსის გაკვეთა
keton (ბერძნ.) კარბოლის ჯგუფის (co-ს) შემცველი ორგანული ნივთიერება
ketosis, is f (ბერძნ.) - ორგანიზმში კეტონურ სხეულთა მატება შაქრიანი დიაბეტის დროს
ketonuria, ae f (ბერძნ.)-შარდში კეტონურ სხეულთა გამოყოფა
Khellinum, i n - კელინი
kinaesthesia, ae f (ბერძნ.) - კინეზთეზია, სხეულის სხვადასხვა ნაწილის მდებარეობისა და მოძრაობის, საგნის სიმძიმისა და წინააღმდეგობის შეგრძნება
kinesis, is f (ბერძნ.) - მოძრაობა
kinesitherapia, ae f (ბერძნ.)- მოძრაობით მკურნალობა
klasis, is f (ბერძნ.) - გაგება
klon (ბერძნ.)-კლონი, ამონაყარი, ყლორტი - უჯრედების ჯგუფი, რომელიც წარმოიქმნა ერთი უჯრედის გამრავლების შედეგად
klonus, i m (ბერძნ. klonos) - კლონუსი, კუნთთა სერიული, რიტმული შეკუმშვა (პირამიდული გზების დაზიანების შედეგია)
Knautia (ae) arvensis (is) f - მინდვრის ფოლიო
Krameria triandria, ae f - სამმტვრიანი კრამერია, რათანია
kriterium იხ. criterium
kryos, S. cryos (ბერძნ.) - სიცივე
kryptos (ბერძნ.) S. cryptos - ფარული
kumys (თურქ.) - კუმისი, ცხენის ან აქლემის დალუღებული რძისგან დამზადებული სასმელი
Kybernetike (ბერძნ.) - კიბერნეტიკა, მართვის ხელოვნება, მეცნიერება, რომელიც სწავლობს მანქანებისა და ცოცხალი ორგანიზმების მიერ "ინფორმაციის" მიღებას და მათ გამოყენებას მართვისათვის
kyesiologia, ae f (ბერძნ.) - მეცნიერება ორსულობის შესახებ
kyesis, is f; S. (kyesia, ae f) (ბერძნ.) - ორსულობა
kyma (ბერძნ.) - ტალღა
kymographia, ae f (ბერძნ.) - კიმოგრაფია, სხვადასხვა მოვლენის გრაფიკული რეგისტრაციისათვის მოძრავი ზედაპირის გამოყენების მეთოდი
kyphos (ბერძნ.) - მოხრილი, მოლუნული, კუზიანი
kyphoscopiosis, is f (ბერძნ.) - კიფოზიან შეთავსებული სკოლიოზი
kyphosis, is f (ბერძნ.)-ხერხემლის გამრუდება გულ-მკერდის არეში, უკან გაბნექვა

L

labellum, i n (კნინ.) - ტუჩი, ბაგე
labialis, e - ბაგის
labiatae, arum (n. pl.)-ტუჩისფერი, ბაგისფერი (ბოტ.)
labilitas, atis f-ლაბილობა, 1. არამდგრადობა, მერყეობა, 2. ქსოვილთა ფუნქციური ძვრადობა
labium - ბაგე
Lablab (is) vulgaris, m; S. Dolichos (i) lablab (is) - ლაბლაბო
labor, oris m - შრომა, მუშაობა, ჯაფა
laboratorium, i n - ლაბორატორია
laborifer, laborifera, laboriferum- შრომის ამტანი, გამძლე
laboriosus, a, um - შრომისმოყვარე
laboro, -avi, -atum, -āre 1-ვმუშაობ, ვზრუნავ, ვცდილობ, ვისწრაფვი

labrum, i n-ტუჩი, ბაგე, ნაპირი, კიდე
Laburnum (i) anagyroides (is) n; Syn. Laburnum (i) vulgare (is) - ოქროწვიმა
labyrinthus, i m (ბერძნ.) - 1. ლაბირინთი, 2. საფეთქლის ძვალში მდებარე, შიგნითა ყური
labyrinthitis, idis f (ბერძნ.)- ნახევარკალოვანი არხებისა და შიგნითა ყურის ანთება
lac, lactis n - რძე
Lac sulfurus; S. sulfur (uris) praecipitatum, i n-დალექილი გოგირდი
laceratus, a, um - გაგლეჯილი
lacero, -avi, -atum, -āre 1 - ვგლეჯ, ვფლეთ
lacmus, i m - ლაკმუსი, სალებავი ნივთიერება, მცენარეული პიგმენტი. ამ ნივთიერებით გაჟღენთილ ქაღალდს მჟავა აწითლებს, ტუტე კი - ალურჯებს
lacrima, ae - ცრემლი
Lacrima Syriaca, ae f იხ. Ferula asa foetida
lacrimalis, e - საცრემლე, ცრემლის
lacrimo, -avi, -atum, -āre 1 - ვტირი, ცრემლს ვღვრი
lacrimosus, a, um - აცრემლებული, საგირანი, სავალალო
lacrimula, ae f (კნინ.) - ცრემლი
lacruma, ae f - ცრემლი
lactas, atis m - ლაქტატი
lactans, ntis - რძით საზრდო
lactatio, onis f - ლაქტაცია, 1. სარძევე ჯირკვლიდან რძის გამოყოფა, 2. ძუძუს წოვება
lacteo, -ēre 2-1.ვწოვ, 2.რძე უხვად მაქვს
lacteus, a, um - რძის, რძიანი, რძისებრი
lacticus, a, um - რძის, რძემჟავასი
lactobacillinum, i n- ლაქტობაცილინი, რძისმჟავა (რძემჟავა) პროდუქტი
lactosa, ae f; S. lactosum, i n; Syn. sacchatum (i n) lactis - ლაქტობა, რძის შაქარი
lactosuria, ae f-შარდში ლაქტობის გამოყოფა
lactotherapia, ae f-რძით მკურნალობა
Lactuca sativa, ae f - სალათა
Lactuca scariola (S. serriola) ae f - ღორის ქაძა, ველური სალათა
lacuna, i m-ფოსო, მცირე ჩაღრმავება, ცარიელი ადგილი, დეფექტი
lacus, i m - ტბა
laedo, laesi, laesum, -ĕre 3-ვვნებ, ვაფუჭებ, ვაზიანებ
laesio, onis f - გაფუჭება, დაზიანება
laesus, a, um-დაზიანებული, დარღვეული, გაფუჭებული functio laesa-დარღვეული ფუნქცია
laevis, e - გლუვი, სწორი
Laevomycetinum, i n- ლევომიცეტინი
lagena (lagoena), ae f - ბოთლი
Lagenaria (ae) vulgaris (is) f - აყირო
Lagersiroemia indica, ae f - ირმის რქა
Lagochilus, i m-ლაგოხილი, კურდღლისტუჩა, ირმისტუჩა
Lagochilus (i) inebrians (ntis) m - მათრობელა კურდღლისტუჩა (ირმისტუჩა)
laleo, -ēre 2 - ვლაპარაკობ
lalopathia, ae f (ბერძნ.) - გაბნელებული მეტყველება
lalophobia, ae f (ბერძნ.) - ლაპარაკის ან ენაბორკილის ავადმყოფური შიში
lambdacismus, i m (ბერძნ.) - (lambda ბერძნ. ასო l - ლამბდაციზმი, ბგერა ლ-ს არასწორი გამოთქმა ან სწორი ხმარება, ან r-ს შეცვლა ლ ბგერით
lambdoideus, a, um- ლამბდისებრი

(ბერძნ. ასო l)
lambliosis, is f - ლაბლიოზი, წვრილი ნაწლავისა და ნაღვლის ბუშტის დასენიანება ლაბლიებით (N. B. Lamble ბოჰემიელი ექიმი, რომელმაც ლმოაჩინაესდაავადება)
lamella, ae f - ფირფიტა, ფარფლი
lamina, ae f - ფირფიტა
Laminaria japonica, ae f - იაპონური ლამინარია, ზღვის კომბოსტო
laminaris, e - ფირფიტის
laminectomia, ae f - ხერხემლის არხის გახსნის მიზნით ერთი ან რამდენიმე მალის რკალისა და წვეტიანი მორჩის ამოკვეთის ოპერაცია
lana, ae f-შალი, ბეწვი, მატყლი (ცხვრის)
lanatus, a, um - ხაოიანი, კბენია, მსხვავი, მქისე
lancea, ae f - შუბი, ლახვარი
lanceola, ae f - ლანცეტი, ქირურგიული გასაკვეთი იარაღი
lanceolatus, a, um - ლანცეტის
Langerhans, P.-ლანგერგანსი - გერმანელი პათოლოგი (1847-1888)
languor, oris f - სისუსტე, დასუსტება, მოღუნება
Lanolinum (i n); S. adeps (adipis m) lanae - ლანოლინი, ცხვრის მატყლის ცხიმი
Lantosidum, i n - ლანტოზიდი
lanugo, inis f - ლანუგო, ღინღლი, ბეწვი
lapara (ბერძნ.) - მუცელი
laparohysterectomia, ae f (ბერძნ.) - საშვილოსნოს ამოკვეთა მუცლის გაჭრით
laparorrhagia, ae f (ბერძნ.) - სისხლდენა მუცლის ღრუდან
laparoscopia, ae f (ბერძნ.) - მუცლის ღრუს ორგანოების დათვალიერება-ლაპარასკოპით
laparotomia, ae f (ბერძნ.)-მუცლის კედლის (ღრუს) გაკვეთა
lapis, idis m - ქვა
Lappa, ae f - ოროვანდი, ბირკა
Lappula echinata (ae f); S. Lappula myosotis - ჩიტის ბირკა
lapso, -avi, -atum, -āre 1 - ვვარდები, ვბარბაცებ
lapsus, us m - დაცემა, შეცდომა, სრიალი
lapsus linguae-ენისმიერი (უნებლიე) შეცდომა
lapsus calami - კალმისმიერი (წერითი უნებლიე) შეცდომა
lapsus memoriae - მეხსიერების შეცდომა
Larix, icis f - ლარიქსი
larva, ae f-1.ნიღაბი, 2.მოჩვენება, აჩრდილი
larvatus, a, um - ფარული, შენიღბული, ლარვირებული, ავადმყოფობის ფარული ნიშნები
laryngalgia, ae f (ბერძნ.)-ხორხის ტკივილი
laryngectomia, ae f (ბერძნ.) - ხორხის ამოკვეთა ოპერაციით
laryngeus, a, um - ხორხის, ხორხისმიერი
laryngitis, idis f (ბერძნ.)-ხორხის ანთება
laryngologia, ae f (ბერძნ.) - ლარინგოლოგია, მოძღვრება ხორხის აგებულების, ფუნქციისა და დაავადებათა შესახებ
laryngologus, i m (ბერძნ.) - ლარინგოლოგი, ხორხის დაავადებათა სპეციალისტი
laryngorrhagia, ae f (ბერძნ.)- ხორხიდან სისხლის დენა
laryngorrhoea, ae f (ბერძნ.) -

ხორხიდან ლორწოს გამოყოფა ავადმყოფური ცვლილებების გარეშე;ასკურებითმიმერლებში
laryngoscopia, ae f (ბერძნ.) - ხორხის გამოკვლევის მეთოდი ლარინგოსკოპით
laryngostenosis, is f (ბერძნ.) - ხორხის შევიწროება
laryngostomia, ae f (ბერძნ.)-ხორხის გაკვეთა, ხორხის სგენოზის შემთხვევაში მუდმივი ხვრელის შექმნა
laryngotomia, ae f (ბერძნ.)-ხორხის გაკვეთა
larynx, ngis m (ბერძნ.) - ხორხი
laryngotracheitis, idis f (ბერძნ.) - ხორხისადასასულისერთდროული ანთება
Laserpitium latifolium, i n; Syn. Gentiana alba, ae f-თეთრი ნაღველა
lassitudo, inis f - დაღლილობა, დაქანცულობა
lasso, -avi, -atum, -āre 1 - დაღლი, დაქანცავ
lassulus, a, um (კნინ.)-დაქანცული, დაღლილი
lassus, a, um-დაღლილი, დაქანცული
late (adv.)-ფართოდ, გაშლილად, ვრცლად
latens, ntis-ფარული, გამოუმჟღავნებელი
lateo, -ui, -ēre 2 - ვიმალები
lateralis, e-ლატერალური, გვერდითი
lateroplexia, ae f - გვერდზე გადახრა
laterophobia, ae f - გვერდზე დაწოლის შიში
latex, icis m-1.ტენი, 2.სითხე, წვენი
Lathyrus roseus, i m - არვაკელი
Lathyrus vernus, i m; Syn. Orobus vernus, i m-გაზაფხულის არვაკელი
latine (adv.) - ლათინურად
latinus, a, um - ლათინური
latitudo, inis f - სიგანე, განი
Latium, i n - ლაციუმი
latus, a, um - განიერი, ფართო
latus, eris n - გვერდი, მხარე
Laudanum, i n; Syn. Opium, i n - ოპიუმი, ხაშხაშის რძეწვენი
laudo, -avi, -atum, -āre 1 - ვაქებ
Laurocerasus (i) officinalis (is); Syn. Prunus laurocerasus, i f - წყავი
Laurus (i) nobilis (is) f - 1. დაფნა, დაფნის ხე, 2.დაფნის გვირგვინი
Lavandula (ae) officinalis (is) f-სამკურნალო ლავანდი
Lavandula spica, ae f; Syn. Lavandula angustifolia, ae f- ვიწროფოთლიანი ლავანდი
lavo, -āre 1 - ვრეცხავ, ვიბან, ვბან
laxans, ntis - საფაღარათო, დამასუსტებელი
laxantia (ium); S. laxantiva remedia (orum) n. pl.-საფაღარათო საშუალებები
laxo, -avi, -atum, -āre 1- ვასუსტებ
lazaret (ფრანგ.) - ლაბარეთი, სამხედრო ნაწილთან არსებული პატარა საავადმყოფო
lectica, ae f - საკაცე
lectio, onis f - წაკითხვა, ლექცია
lector, oris m- მკითხველი, ლექტორი
lectus, i m - საწოლი, გასაზ
Ledum (i) palustre(is) n - წყლის იელი, ჭაობის წყლის იელი
lege artis - წესის მიხედვით
legitimus, a, um-კანონიერი, სათანადო
lego, legi, lectum, -ĕre 3 - ვკითხულობ, ვკრებ, ვარჩევ
Legumen, inis n - 1. ცერცვი, 2. ცერცვის, ლობიოს მარცვალი
leios (ბერძნ.) - გლუვი
leiomyoma, atis n- გლუვი კუნთოვანი ბოჭკოსაგან წარმოქმნილი კეთილთვისებიანი სიმსივნე
Laeishmania, ae f - ლეიშმანია

(ავადმყოფობა)
leishmaniosis, is f - ლეიშმანიოზი (W. B. Leishman - ინგლისელი ექიმი) ადამიანისა და ცხოველების პროტოზოული ინფექციური დაავადება, რომლის გამომწვევია ლეიშმანიები
Lemna, ae f - ლემნა
Lemna (ae) mimor (oris) m - პაგარა ლემნა
lemniscus, i m - მარყუჟი, ყულფი
lenis, e - ნელი, ადვილი, მსუბუქი, წყნარი
leniter (adv.)-ნელა, რბილად, ჩუმად, მსუბუქად
lens, lentis f - ბრიოლი
Lens (ntis) culinaris (is) f - ოსპი
lente (adv.) - ნელა, ხანგრძივად, ფრთხილად
lentus, a, um - ნელი, წყნარი, გულგრილი
Leo, onis m - ლომი
leontiasis, is f-ლომის სახე (კეთრის ნიშანი)
Leontodon alpinum i n (S. vulgare, is) - ბურბუშელა, ბაბუაწვერა
Leontopodium alpinum, i n - ედელვაისი
Leonurus (i m) cardica (ae f); Syn. Leonurus quinquilobatus, i m- შავბალახა
Lepidium (i) campestre (is) n- წიწმატელა
Lepidium sativum, i n; Syn. Nasturtium sativum, i n - წიწმატი
leporinus, a, um - კურდღლისა
lepra (ბერძნ.) - კეთრი
leprosorium, i n (ბერძნ.) - კეთროვანთა სამკურნალო დაწესებულება ან კოლონია
leptomeningitis, idis f (ბერძნ.) - ტვინის რბილი გარსის ანთება
leptomeninx, ingis f (ბერძნ.) - ტვინის რბილი გარსი
leptos (ბერძნ.) - ნაზი, რბილი
lepus, oris m - კურდღელი
letalis, e-სასიკვდილო, უკურნებელი
lethargia, ae f (ბერძნ.) - ლეთარგია, სალათის ძილი; ავადმყოფური მდგომარეობა, რომელიც ჰგავს ღრმა ძილს
lethe (ბერძნ.) - გონმიხდილობა
Leucanthemun (i) vulgare (is) n იხ. Chrysanthemum leucanthemum
leucaemia (leukaemia) იხ. leucosis
leucocytolysis, is f (ბერძნ.)- ლეიკოციტების დაშლა
leucocytus, i m (ბერძნ.)-ლეიკოციტი, სისხლის თეთრი უჯრედი
leucogramma, atis n (ბერძნ.) - ლეიკოციტების სურათის ჩაწერა
leucoderma, atis n (ბერძნ.) - კანის თეთრი ლაქები
leucolysis, is f (ბერძნ.) - ლეიკოციტების დაშლა
leucolysin (ბერძნ.)-ლეიკოზინი, ლეიკოციტების დამშლელი ნივთიერება
leucoma, atis n (ბერძნ.) - ლეიკომა, ბისტი, ლიბრი, თეთრი არაგამჭვირვალელაქარქოვანაზე
leucomyelitis, idis (ბერძნ.) (leukomyelitis) - ზურგის ტვინის თეთრი ნივთიერების ანთება
leucomyelopathia (leukomyelopathia) (ბერძნ.) - ზურგის ტვინის თეთრი ნივთიერებებისანთება(დაავადება)
leuconychia, ae f (ბერძნ.) - ფრჩხილებზე თეთრი წერტილების ან ლაქების გაჩენა
leucopathia, ae f (ბერძნ.) - კანის პიგმენტის სრული ანნაწილობრივი უქონლობა
leucopenia, ae f (ბერძნ.) - სისხლში

ლეიკოციტების ნაკლებობა
leucos (ბერძნ.) - თეთრი
leucosis, is f (ბერძნ.) - ლეიკოზი, სისხლმბადი ქსოვილის სიმსივნე
leucotomia, ae f (ბერძნ.) - თავის ტვინის თეთრი ნივთიერების გაკვეთა გამტარი გზების გადაკვეთის მიზნით
leucotrichia, ae f- თმის გათეთრება თმაშითანდაყოლილი პიგმენტაციის უქონლობის გამო
Leuzea, ae f - ლეუზეი
Leuzea (ae) carthamoides (is) f; Rhaponticum (i) carthamoides (is) n-ალისარჩულისებრირაპონტიკუმი
levator, otis m - ამწევი
levis, e - ადვილი, მსუბუქი
Levisticum (i) officinale (is) n- ცისკარა
leviter (adv.) - ადვილად
levo, -avi, -atum, -āre 1 - ვამსუბუქებ
lex, legis f - კანონი
libenter (adv.) - სიამოვნებით, თავისუფლად, ხალისიანად
liber, libera, liberum - თავისუფალი
liber, libri m - წიგნი
liberatio, onis f - გათავისუფლება
liberi, orum (n. pl.) - ბავშვები
libero, -avi, -atum, -āre 1-ვათავისუფლებ
libertas, i m - თავისუფლება
libertus, i m - გაათავისუფლებული
libet, libuit, libere (პირნაკლი ზმნა) - სასურველია, ნდომა mihi libet - მნებავს, მინდა
libido, inis f - სქესობრივი ნდომა, სქესობრივი ინსტინქტი
libum, i n- ღვეზელი, სუფთაკვერი
lichen (leichen) lichenis n (ბერძნ.) - ლიქენი, სირსველა, ქრონიკული ანთებით დერმატოზი
Lichen (nis) islandicus (i) m; Syn. Cetraria islandica, ae f - ისლანდიური ხავსი
licet, licuit, licere (პირნაკლი ზმნა) - შეჰფერის, ნებადართულია
licium, i n - ძაფი, ფთილა
lien, lienis m - ელენთა
lienalis, e - ელენთისა
ligamentum, i n - იოგი
ligatura, ae f - სისხლძარღვების გადასკვნა სისხლის დენის შეწყვეტის მიზნით
lignum, i n - მერქანი, შეშა
Ligustrum (i) vulgare (is) n - კვიდო
Lilium album, i n; Syn. Lilium candidum, i n - თეთრი შროშანა
limbus, i n - ქობა, არშია, კიდე, ნაპირ
limen, inis n-საწყვარი, ზღურბლი
limes, itis m - ზღვარი, საზღვარი
limitans, ntis-მოსაზღვრე, სასაზღვრ
Limonium (i n) Gmelinii - გმელინის შოროშანი
limophobia, ae f (ბერძნ.)-შიმშილის შიში
limos (ბერძნ.) - შიმშილი
limosis, is f (ბერძნ.) - არანორმალური მადა
limotherapia, ae f (ბერძნ.) - მკურნალობის მეთოდი, საკვების ნაწილობრივი ან სრული აღკვეთა
limpidus, a, um - გამჭვირვალე
limus, i m (ლათ.) - ტალახი, შლამი
limus, a, um - ელამი
Linaria (ae) vulgaris (is) f - ხელიჭა
linea, ae f - 1. ხაზი, 2. ძაფი
lineus, a, um - სელისა, ტილოსი
lingua, ae f - ენა
lingualis, e - ენისა
lingula, ae f - პატარა ენა
linimentum, i n-ლინიმენტი, თხიერი მალამო
linimentum ammoniatum, i n; Syn. linimentum (i) volatile (is) n - ამონიაკიანი ლინიმენტი
linio, -ivi, -itum, -īre 4 - ეუსვამ

Linnaeus, i m - კარლ ლინე (1707-1778), შვედი ბუნებისმეტყველი და ექიმი
linitus, a, um - წასმული
-lino (levi), livi, litum, ĕre 3 - წავაცხებ, წავუსმევ
linteum, i n - ტილო, უხეში ტილო
linteus, a, um - ტილოსი
Linum, i n - 1.სელი, ტილო, 2. თოკი
Linum catharticum, i n - საფაღარითო სელი
Linum (i) humile (is) n - ხუჭუჭა სელი
lipasa (ბერძნ.) - ლიპოლიზური ფერმენტი, შლის ცხიმს გლიცერინადდაცხიმოვანმჟავებად
lipaemia, ae f (ბერძნ.)-სისხლში ცხიმის აწევა
lipocele, es f (ბერძნ.)-ცხიმოვანი თიაქარი (სიმსივნე)
lipodystrophia, ae f (ბერძნ.) - ცხიმოვანი ცვლის დარღვევა
lipoida (n. pl.) (lipoidum i n) - ლიპოიდები, მცენარეული და ცხოველური წარმოშობის ორგანული ნივთიერებანი
lipolysis, is f (ბერძნ.)-ცხიმის დაშლა
lipoma, atis n (ბერძნ.) - ცხიმოვანი სიმსივნე
lipomatosis, is f (ბერძნ.) - ცხიმოვანი ქსოვილის გაბლიერებული დაგროვება სხეულის სხვადასხვა მიდამოში
lipos (ბერძნ.) - ცხიმი
lipothymia, ae f (ბერძნ.) - გულის წასვლა, მცირე ხნით გონების დაკარგვა
lipuria, ae f - შარდში ცხიმის არსებობა, ცხიმიანი გამოყოფა
liquefactus, a, um - გალღობილი
liqueo, liqui, -ēre 2 - ნათელი ვარ, ცხადი ვარ, თხელი ვარ
liquidus, a, um - თხიერი, თხევადი
Liquiritia (ae) officinalis (is) f; S. Glycyrrhiza glabra - ძირტკბილა
liquo, -avi, -atum, -āre 1 (S. linquo) - გაწურვა, გასუფთავება, ცურვა
alvum liquare - დამასუსტებელი გამწმენდელის მილება
liquor, oris m - სითხე
liquor Aluminii subacetatis seu liquor Burovi-ალუმინის ფუძეაცეტატის სითხე ანუ ბუროვის ხსნარი (სითხე)
liquor Ammonii anisatus (i m) - ამონიუმ-ანისულოვანი, ნიშადურ ანისულოვანი წვეთები
liquor Amonii caustici; S. solutio Amonii caustici-ნიშადურის სპირტი ანუ ამიაკის ხსნარი
liquor calcis; S. liquor calcii hydroxydi; S. aqua calcis-კირიანი წყალი, კალციუმის ჰიდროჟანგის ხსნარი
liquor Kalii arsenitis seu liquor Kalii arsenicosi, seu liquor arsenicalis Fowleri - კალიუმის არსენიტის სითხე ანუ ფაულერის დარიშხანის ხსნარი
liquorrhoea, ae f - თავ-ბურგვინის სითხის დენა (განპირობებული ტრავმით)
Lithium, i n - ლითიუმი
Lithopaedium, i n (lithopaedion ბერძნ.)-გაქვავებული, ჩაკირული ნაყოფი საშვილოსნოში
lithos (ბერძნ.) - ქვა
lithotomia, ae f (ბერძნ.) - ქვის გაკვეთა, კენჭოვანი დაავადების დროს შარდის ბუშტიდან ქვების ამოღების ოპერაცია
lithotripsia, ae f (ბერძნ.) - ქვის დაშლა შარდის ბუშტში სპეციალური ხელსაწყოთი
lithoxyduria, ae f (ბერძნ.) -

მკაცრიანობის მომატება შარდში გამოწვეული კენჭით
littera, ae f - ასო, სიტყვა
litterae, arum (n. pl.) - მწერლობა, წერილი, მეცნიერებანი
lixivia sulfurica, ae f; Syn. Kalii sulfas - გოგირდმჟავა კალიუმი, ანუ კალიუმსულფატი
Lobelia infalta, ae f - გაბერილი ლობელია
lobelia (ae) urens (ntis) f-მსუსხავი ლობელია
lobectomia, ae f - წილის ამოკვეთა რომელიმე ორგანოსი
lobotomia, ae f - თხემის წილისა და მხედველობის ბორკვის (თალამუსი) შორის არსებული გამტარი გზების ოპერაციული გადაკვეთა
lobulus, i m - წილაკი (პატარა) წილი
lobus, i m - წილი
localis, e- ლოკალური, ადგილობრივი
localisatio, onis f - ადგილობრივი, რაიმე ადგილის შემოფარგვლა
locatus, a, um - ლოკალური, ადგილობრივი
lochia, n. pl. (lochios ბერძნ.) - ლოქიები, საშვილოსნოს ღრუდან მშობიარობის შემდგომი გამონაყენი
lochiometria, ae f (ბერძნ.)- საშვილოსნოს ღრუში მშობიარობის შემდგომი გამონაყენის დროებით დაგროვება
lochios (ბერძნ.) - მშობიარობისეული
loco, -avi, -atu, -āre 1-ვათავსებ, ვალაგებ, ვასახლებ
locus, i m - ადგილი
-logia, ae f (ბერძნ.) (სიტ. ბოლოს) - მოძღვრება, მეცნიერება
logoclonia, ae f (ბერძნ.) - სიტყვის მარცვლის ან მთელი სიტყვის განმეორება
logopathia, ae f (ბერძნ.) - მეტყველების სხვადასხვა სახის დარღვევა, ენაბლუობა
logopaedia, ae f (ბერძნ.) - ლოგოპედია, მეცნიერება რომელიც სწავლობს და კურნავს მეტყველების დეფექტებს
logos (logus, i m) (ბერძნ.) - 1. სიტყვა, 2. მეცნიერება
logorrhoea, ae f (ბერძნ.)- გადაჭარბებული ლაპარაკი
-logus, i m (ბერძნ.) (სიტყ. ბოლოს) - სპეციალისტი
lomonosov - ლომონოსოვი მიხეილ (1711-1765), გამოჩენილი რუსი მეცნიერი
longe (adv.)-გრძლად, შორს, მეტად
longitudinalis, e-სიგრძივი, გასწვრივი
longitudine (adv.) - სიგრძივად
longitudo, inis f - სიგრძე
longus, a, um - გრძელი, longo tempore-ხანგრძლივი დროის განმავლობაში
Lonicera (ae f) caprifolium (i n) - ჯიქი
Lonicera iberica, ae f - ცხრატყავა
Lotus corniculatus (i m) - რქიანი კურდღლისფრჩხილა
Loquor, locutus sum, loqui- ვლაპარაკობ
lucens, ntis - მანათობელი
luceo, lixi, ēre 2 - ვანათებ, ნათელი ვარ
luce seu luci (adv.)- დღისით, ნათლად, აშკარად
lucidus, a, um-ნათელი, ცხადი, აშკარა
Lucretius, i m - ლუკრეციუსი (99-55 ძვ.წ.აღ.) რომაელი პოეტი და ფილოსოფოსი
luctus, us m - მწუხარება, გლოვა
lucubro, -avi, -atum, -āre 1 - ვმუშაობ სანთლის შუქზე, ღამ-ღამობით ვმუშაობ
lucus, i m - ჭალა

ludo, lusi, lusum, -ĕre 3 - ვთამაშობ, ვცეკვავ, ვხუმრობ, დავცინი, ვილხენ
ludus, i ml - 1. თამაში, გართობა, ხუმრობა, 2. სანახაობა
lues, luis f-სენი, გადამდები სენი, დალუპვა
lugeo, luxi, lugēre 2 - დავტირი, ვგლოვობ
lumbalis, e - წელის
lumbalgia, ae f - ტკივილი წელის არეში
lumbalis, e - წელის; punctio lumbalis - ლუმბალური პუნქცია, სამკურნალო ან გამოკვლევის მიზნით ხერხემლის არეში ნემსის შეყვანა
lumbus, i m - წელი
lumen, inis n - სინათლე
Luminalum, i n; Syn. Phenobarbitalum, i n - ლუმინალი, ფენობარბიტალი
luminiscentia, ae f-რაიმე სხეულის ცივი ნათება, გამოწვეული ელექტრული, ქიმიური და სხვა პროცესებით
luna, ae f - მთვარე
Lunaria rediviva, ae f - ამოცოცხლებული ლუნარია
lunaris, e - მთვარისა, სამთვარეო
lunatismus, i m - ლუნატიზმი, მთვარეული, ღამე სიარული
lunatus, a, um - ნამგლისებრი
lupa, ae f - 1. მგელი (ძუ), 2. მეძავი
lupinus, a, um - მგლისა, სამგლე
Lupinus, i m - ხანჭკოლა (ბოტ.)
Lupinus polyphyllus, i m- მრავალფოთლიანი ხანჭკოლა
Lupulus humulus იხ. Humulus lupulus
lupus, i m - მგელი
lupus (i) vulgaris, is m - მჭამელა, მგლურა, კანისა და ლორწოვანი გარსის ქრონიკული დაავადება
lupus (i) erythematodes (is) m - წითელი მჭამელა, კანის ქრონიკული დაავადება, ახასიათებს წითელი ფერის აქერცლილი ლაქები
Luscinia, ae f - ბულბული
luscinius, i m - ბულბული
luscus, i m - ცალთვალა
luteus, a, um - ყვითელი, ნარინჯისფერი, ბაფრანის ფერი
luteus, a, um - თიხის, ტალახის, ტალახიანი
lutum, i n - თიხა, ტალახი
lutum, i n - ყვითელი ბალახი
lux, lucis f - სხივი, სინათლე, შუქი, დღის შუქი ante lucem - გათენებამდე
luxatio, onis f - ღრძობა
Luzula, ae f - ისლურა
Luzula pilosa, ae f - ბეწვიანი ისლურა
Lyceum, i n (Lykeion ბერძნ.) - ლიკეონი, ლიცეუმი (სავარჯიშო სკოლა ათენსა და რომში)
Lychnis (is ასევე idis) flos Cuculi; Syn. Coronaria flos cuculi - გუგულის ყვავილი
Lycopersicum esculentum (i n); Syn. Solanum lycopersicum, i n - პომიდორი
Lycopodium annotinum, i n - ერთწლიანი ლოკოპოდიუმი
Lycopodium clavatum, i n - გაურზისებრი ლოკოპოდიუმი
Lycopodium, i n - ლოკოპოდიუმი
Lycopsis (idis ან is) orientalis (is) f- შაგრისა
Lygia passerina, ae f - ბზნაურა
Lympha, ae f (ბერძნ.)-ლიმფა, გამჭვირვალე სუფთა წყალი
lymphadenitis, idis f (ბერძნ.) - ლიმფური ჯირკვლის (კვანძის) ანთება

lymphagoga, orum (remedia) (n. pl.) - ლიმფის დამდენი

lymphangioma, atis n (ბერძნ.) - კეთილთვისებიანი ლიმფური სიმსივნე

lymphoma, atis n (ბერძნ.) - ლიმფური ქსოვილის პირველადი ავთვისებიანი სიმსივნე

lymphoma, atis n (ბერძნ.) - ლიმფური ქსოვილის პირველადი ავთვისებიანი სიმსივნე

lymphocytus, i m - ლიმფური უჯრედი

lymphopenia, ae f (ბერძნ.)- ლიმფოციტების რაოდენობის შემცირება პერიფერიულ სისხლში

lynphorrhoea, ae f (ბერძნ.) - ლიმფური ძარღვებიდან ლიმფის დენა

lysina (n. pl.) (**lysinum, i** n) (ბერძნ.) - ლიზინები, ანტისხეულები

lysis, is f (ბერძნ.) - 1. დაშლა, 2. ცხელების ნელი დაწევა, 3. ოპერაციული გზით განთავისუფლება

lyssa (ბერძნ.) - ცოფი

lyssophobia, ae f (ბერძნ.)-გაცოფების შიში

Lythrum (i n) **salicaria** (ae f); Syn. **Lythrum** (i) **palustre** (is (ბოტ.) - ცოცხმაგარა, წყალნაწყენი

M

madaros (ბერძნ.) - უთმო

madarosis იხ. **ptilosis**

madeo, -ui, -ēre 2 - 1.ვსველდები, ვოფლიანდები, 2.ვიწყები, შევსებული ვარ

madidus, a, um - სველი, ნამიანი

macer, macra, macrum - გამხდარი, მშვლე

macero, -avi, -atum, -āre 1- ვასველებ, ვალბობ, ვამშვლევებ, ვასუსტებ

maceratio, onis f-მაცერაცია, დარბილება, დალბობა (წყლით

machina, ae f - მანქანა, იარაღი

machinatio, onis f - მოწყობილობა, მანქანა, იარაღი, ხერხი

macies, ei f - სიგამხდრე, სიმშვლეე

macrocephalia, ae f (**macrokephalia** ბერძნ.)-თავის არანორმალური გადიდება

macrocheilia, ae f (ბერძნ.) - ძლიერ განვითარებული (დიდი) ტუჩები

macrocytus, i m (ბერძნ.) - მაკროციტი, სისხლის დიდი ერითროციტი 10-12 მიკრონი დიამეტრის

macroglossia, ae f (ბერძნ.)-ენის გადიდება

macrogyria, ae f (ბერძნ.) - თავის ტვინის განსაკუთრებით ფართო ხვეულები

macromastia, ae f (ბერძნ.) - ძუძუების არანორმალური გადიდება

macroopsia, ae f (ბერძნ.) - საგნების პროპორციულად გადიდებული აღქმა აკომოდაციის დარღვევის გარეშე

macrophagus, i m (ბერძნ.) - მაკროფაგი, დიდი შთანთქმელი უჯრედი

macros (ბერძნ.) - დიდი

macroscopicus, a, um (ბერძნ.)- მაკროსკოპული, მაკროსკოპული დაკვირვება, შეუიარაღებელი თვალით ნანახი

macrosomia, ae f (ბერძნ.)- არანორმალურად დიდი სხეული

macula, ae f - მაკულა, კანსა და ლორწოვან გარსზე განსხვავებული სიდიდისა და ფერის ლაქები, ხალი

Maecenas, atis m - მეცენატი, ავგუსტუსის ხანის (ძვ.წ.აღ. I ს.) რომაელი მოღვაწე, ხელოვნების

მფარველი
magis (adv.)-მეტად; maxime- ყველაზე მეტად
magister, tri m - მასწავლებელი, უფროსი, გამგე (სმის მაგისტრი, თამადა)
magistralis, e - მაგისტრალური, მთავარი, ძირითადი
magistratus, us m - უფროსი, გამგე, თანამდებობის პირი
magnes, magnetis m (ბერძნ.)- მაგნიტი
Magnesia usta; Seu Magnesii oxydum (i) n. Magni oxydum (i) n - მაგნიუმის ჟანგი
Magnesium (i n); S. Magnium, i n - მაგნიუმი
Magnii citras (atim m); S. Magnesium citricum, i n - მაგნიუმის ციტრატი, ლიმონმჟავა მაგნიუმი
Magnii oxydum იხ. Magnesia usta
Magnii sulfas (atis m); Syn. Magnesii sulfas (atis), sal (is) amarum (i n), sal (is) anglicanum (i n), sal catharticum - მაგნიუმის სულფატი, გოგირდმჟავა მაგნიუმი, მწარე მარილი, ინგლისური მარილი
Magnii oxydum იხ. Magnesium
magnitudo, inis f - სიდიდე, დიადობა
Magnolia, ae f - მაგნოლია
Magnolia glauca, ae f - ნაცარა მაგნოლია
Magnolia grandiflora, ae f- დიდყვავილა მაგნოლია
magnus, a, um - დიდი, major, ius (მუდ. ხარ.) - უფრო დიდი, maximus, a, um (აღმ. ხარ.) - უდიდესი, (majores (n. pl.)) - წინაპრები
majalis, e - მაისის
Mairania (ae f) uva (ae f) ursi; Syn. Arctostaphylos uva ursi - დათვის კენკრა
Majorana hortensis იხ. Origanum majorana
maius (ajus) , i m - მაისი
mala, ae f - ლოყა
-malacia, ae f (ბერძნ.) (სიტყ. ბოლოს) - დარბილება
malacos (ბერძნ.) - რბილი
malaria, ae f - მალარია, ჭაობის ციებ-ცხელება, ცუდი ჰაერი
malaria tertiana, ae f-სამდღიანი მალარია, სამდღიანი ციებ-ცხელება
male (adv.) - ცუდად
malignus, a, um - ავთვისებიანი
malleolus, i m (კინნ.) - ჩაქუჩი, ანატ. გოჯი
malleus, i m - ჩაქუჩი
maltum, i n - ალაო
malum, i n - 1. ბოროტება, უბედურება, 2. ვაშლი (ნაყოფი)
malus, i f - ვაშლის ხე
malus, a, um - ცუდი ბოროტი, peior, i us - უფრო ცუდი, pessimus, a, um (აღმ. ხარ.) - ყველაზე ცუდი
Malus (i) communis (is) f-ბაღის ვაშლი
Malus (i) silvestris (is) f; Syn. Pirus malus, i f - ევროპული მაჟალო
Malva, ae f - ბალბა
Malva arborea ae f; Syn. Althaea rosea, ae f - ბალის ტუხტი
mamilla, ae f - ძუძუს დვრილი
mamillare, is n - ძუძუების ასაკრავი
mamillaris, e - დვრილისა, ძუძუს თავისა, კერტისა
mamma, ae f - ძუძუ, სარძევე ჯირკვალი
mammarius, a, um - ძუძუსი
mammosus, a, um- 1.დიდძუძუებიანი, 2. გადატ. უხვი
mammitis იხ. mastitis
mancus, a, um-დასახიჩრებული, მანკიერი, სუსტი
Mandarina, ae f; Syn. Citrus (i) nobilis (is) f; Citrus (i f) - მანდარინი

mandatum, i n - დავალება, მინდობილობა
mandibula, ae f - ქვედა ყბა
mandibularis, e - ქვედა ყბის
Mandragora (ae f) officinarum- მანდრაგორი
mane (adv.) - დილით, cras mane - ხვალ დილით, განთიადზე
maneo, mansi, mansum, -ēre 2 - 1.უცვლელად ვრჩები, 2.ველოდები
Manganum, i n - მანგანუმი
mania (ბერძნ.) - სიგიჟე, უგონობა, ვნება, განდიდების მანია
-mania (რთულ სიტყვაში ან სიტყ. ბოლოს) - ავადმყოფური ლტოლვა, ძლიერი მიდრეკილება რაიმესადმი
maniacus, i m (ბერძნ.) - პიროვნება, რომელსაც რაიმესადმი არანორმალური მისწრაფება აქვს, მანიაკი
manipulatio, onis f - გასინჯვა და სამკურნალო პროცედურის ჩატარება ხელით
Manna crassa, ae f - მსუქანი მანანა
manometer, tri m (ბერძნ.) - ხელსაწყო-სითხის ან აირის წნევის გასაზომად დახშულ სივრცეში
manualis, e - ხელის, მტევნის, ხელის საშუალებით
manubrium, i n - სახელური, ტარი
manus, us f - ხელი, მტევანი
manuscriptus, a, um - ხელნაწერი
marasmus, i m - მარაზმი, ორგანიზმის გამოფიტვა და გამოშრობა
Marchantia polymorpha, ae f - მარშანცია
mare, is n - ზღვა
margo, inis m - კიდე, ბოლო
mas, maris m - მამაკაცი, მამრი
masculinus, a, um (გრამატ.)-მამრობითი
massa, ae f - მასა, ნივთიერება, მოცულობა, რისამე ნარევი
massa pilularum - აბების მასა
massage (ფრანგ.) - მასაჟი
masseter, eris m - სალეჭი კუნთი
masticatus, a, um - სალეჭი
mastitis, idis f (ბერძნ.)-სარძევე ჯირკვლის ანთება
mastodynia, ae f (ბერძნ.)-სარძევე ჯირკვლის ტკივილი
mastoideus, a, um - დვრილისებრი
mastoiditis, idis f (ბერძნ.) - დვრილისებრი მორჩის ანთება
mastopathia, ae f - (ბერძნ.) - სარძევე ჯირკვლის დაავადება
mastos (ბერძნ.) - დვრილი, სარძევე ჯირკვალი, ქალის მკერდი
mater, tris f - 1. დედა, 2. გვინის გარსი, pia mater - გვინის რბილი გარსი, dura mater - გვინის მაგარი გარსი
materia, ae f-მატერია, ნივთიერება
materies, ei f = materia
mathematica, ae f (ბერძნ.) - მათემატიკა
Matricaria chamomilla, ae f; Syn. Chrysanthemum (i n) chamomilla (ae f); chamomilla ofiicinalis - ბაბუნა, სამკურნალო გვირილა, სამკურნალო მაგრიკარია
Matricaria (ae) matricarioides (is) f; Syn. Matricaria suaveolens (ntis) f - სურნელოვანი გვირილა
matrix, matricis f-1.მატრიქსი, პირველწყარო ქსოვილი, 2. ლორწ (მკ.)
maturatio, onis f - დამწიფება, მომწიფება, მწიფობა, შემოსვლა
maturesco, maturui, maturescĕre 3- ვმწიფდები
maturitas, atis f - სიმწიფე
maturo, -avi, -atum, -āre 1 - 1. ვამწიფებ, 2. ვაჩქარებ

maturus, a, um - მწიფე, შემოსული, ადრეული, ნაადრევი
maxilla, ae f - ბედა ყბა
maxillaris, e - ბედა ყბის
maximus, a, um; S. maximalis, e- უმაღლესი, მაღალი, უდიდესი
Mays იხ. Zea mays
me (Acc. და Abl. ნაცვალსახელის ¬ego) მე, mecum - ჩემთან
meabilis, e - ადვილად შემღწევი, ადვილად გასასვლელი
meatus, us m - გასავალი, გასასვლელი, ხვრელი
meconium, i m (ბერძნ.)-მეკონიუმი, ახალშობილის განავალი
mekon (ბერძნ.) - ყაყაჩოს წვენი
Meconum, i n; Syn. Opium, i n - ოპიუმი, ამფიონი, ხაშხაშის რძეწვენი
mechanicus, a, um - მექანიკური
medeor, mederi 2 - ვკურნავ (განკურნება, ექიმობა)
medialis, e - მედიალური, საშუალო, შუათანა (სხეულის შუა ხაზთან მდებარე)
medianus, a, um - შუა, შუათანა, შუალედური
medastinitis, idis f (გვიანდ. ლათ.) - შუასაყრის ქსოვილთა ანთება
mediastinographia, ae f (გვიანდ. ლათ.) -შუასაყრის რენგენოლოგიური გამოკვლევის მეთოდი
mediastinotomia, ae f (გვიანდ. ლათ.) -შუასაყრის გაკვეთის ოპერაცია
mediastinum, i n-შუასაყარი, შუაკელელი გადაგ. ძგილე
mediatus, a, um - 1. საშუალო, 2. ირიბი, არაპირდაპირი
medicabilis, e - 1. ადვილად მოსარჩენი, 2. სამკურნალო
Medicago (inis) sativa (ae) f- ჩვეულებრივი იონჯა
medicamentum, i n; Syn. medicamen, inis n; S. remedium, i n; S. pharmacon, i n (ბერძნ.) - მედიკამენტი, წამალი, სამკურნალო საშუალება
medicatus, a, um - 1. სამკურნალო, 2. ჯადოსნური საშუალება
medicina, ae f-მედიცინა, მეცნიერება ადამიანის დაავადებათა, მათი მკურნალობისა და აცილების შესახებ
medicinalis, e-სამედიცინო, სამკურნალო (ars medicinalis-სამკურნალო მეცნიერება)
medicinus, a, um-საექიმო, სამედიცინო
medico, -avi, -aatum, -āre 1- 1.ვკურნავ, 2. ვამზადებ
medicor, medicatus sum, medicari 1- ვშველი, ვუმკურნალებ, ვარჩენ
medicus, i m (ბერძნ. iatros) - ექიმი
medicus, a, um-საექიმო, სამკურნალო
medietas, atis f - 1. შუაში მდებარე, 2.ნახევარი, 3.გადაგ. საშუალება, ex medietate - სანახევროდ
mediocris, e-1. საშუალო, ზომიერი ჩვეულებრივი, 2. მცირეოდენი
mediocritas, atis f - 1. ზომიერება, საშუალება, უმნიშვნელობა, 2. მცირე მნიშვნელობა
mediocriter (adv.) - საშუალოდ, ზომიერად
meditatio, onis f- მოფიქრება, მზადება
medium, i n - შუა, შუაგული, in medio - შუაში
medius, a, um - შუა, საშუალო
medulla - ტვინი (ზურგის ან ძვლის) (ბერძნ. myelos)
medullaris, e - ძვლის ან ზურგის ტვინის
medullosus, a, um - ტვინის ნივთიერებით მდიდარი
megacolon, i n (ბერძნ.) - კოლინდის

კედლების გაფართოება და გასქელება
megacolon congenitum, i n (ბერძნ.) - მეგაკოლონი კონგენიტალური (თანდაყოლილი)
megale, megas, megas (ბერძნ.) - (რთულ სიტყვებში) - დიდი, გადიდებული
megaloblepharia, ae f (ბერძნ.) - ქუთუთოების არანორმალური გადიდება (გაფართოება)
megalocyti, orum (n. pl.) m (ბერძნ.) - არანორმალურად დიდი უჯრედები
megalomania, ae f (ბერძნ.) - განდიდების მანია
megalonychia, ae f (ბერძნ.)-ფრჩხილების გაყოფა ჰორიზონტალურად
megalophthalmia, ae f (ბერძნ.) - თვალის არანორმალური გადიდება
megalopsia, ae f (ბერძნ.) - საგნების დანახვა გადიდებულად
megalosplenia, ae f (ბერძნ.)-ელენთის გადიდება
meio, meiere - მოვშარდავ
meiosis, is f - მეიოზი
mel, mellis n - თაფლი
melagra, ae f (ბერძნ.)-კიდურთა კუნთების ტკივილი
melalgia, ae f (ბერძნ.) - კიდურების ნევროლოგიური ტკივილი
melanaemia, ae f (ბერძნ.) - მელანემია, შავსისხლიანობა (მალარიისა და დარიშხანის მოწამვლის შემთხვევაში)
melancholia, ae f (ბერძნ.) - შავი ნაღველი, დეპრესიული სინდრომი
melanodermia, ae f (ბერძნ.) - კანის გაშავება მელანინის ჭარბი დაგროვების გამო
melanoglossia, ae f (ბერძნ.) - შავი ლაქების გაჩენა ენაზე
melanopathia, ae f = melanosis
melanosis, is f (ბერძნ.) - კანის გაშავება მელანინის დაგროვების გამო
melanuria, ae f (ბერძნ.)-მელანინის გამოყოფა შარდში (შარდი შეიძინა ყავისფერია)
melas (anos), melane, mela (ბერძნ.) - შავი
melaena, ae f (ბერძნ.) - შავი ფერის განავლის გამოყოფა (საჭმლის მომნელებელ მალში სისხლჩაქცევის გამო)
Melica (ae) nutans (ntis) f - თავჩაქინდრული მელიკა
Melilotus, i m - ძიძო
mellitus, a, um - თაფლის, ტკბილი, შაქრიანი, თაფლიანი
melos (ბერძნ.) - კიდური
Melo (-onis) flexuosus (i) m - კიტრა-ნესვი
Melo (-onis) sativus (i) m - ნესვი
membrana, ae f - გარსი, აპკი, მემბრანა, თხელი კანი
membranaceus, a, um - აპკისებრი
membranosus, a, um-გარსიანი, აპკიანი
membrum, i n-კიდური, წვერი, ასო, ნაწილი
memento (ბრძ. კილო -memini-დან)-გახსოვდეს
memento mori-გახსოვდეს სიკვდილი
memini, meminesse (ნაკლ. ზმნა)-მახსოვს, ვიხსენებ
memor, oris-მეხსიერი, მალიერი, გულღრძო
memorabilis, e-ღირსშესანიშნავი, ხსოვნის ღირსი
memorandus, a, um - ღირსახსოვარი, მოგონების ღირსი
memoria, ae f - 1. მეხსიერება, მახსოვრობა, 2. გადაცემა, მოთხრობა
memorialis, e - სამახსოვრო
memoro, -avi, atum, -are 1- მოვიგონებ

მოვაგონებ, მოვახსენებ
men, menos (ბერძნ.) - თვე
meningeus, a, um - ტვინის გარსის
meningismus, i m-მენინგიგისათვის დამახასიათებელი სიმპტომთა არსებობა
meningitis, idis f (ბერძნ.) - თავის ტვინის გარსის ანთება, მენინგიტი
meningioma, atis n (ბერძნ.) - ტვინის გარსის სიმსივნე
meningococcus, i m (ბერძნ.)- მენინგოკოკი, თავისა და ტვინის ანთების გამომწვევი
meningomalacia, ae f (ბერძნ.) - ტვინის გარსის დარბილება
meningomyelitis, idis f (ბერძნ.) - ზურგის ტვინისა და თავის ტვინის გარსის ერთდროული ანთება
meninx, ngis m (ბერძნ.) - თავის ტვინის გარსი
meniscus, i m (ბერძნ.) - მენისკი, მუხლის სახსრის სახსარშიგა ნახევარმთვარისებრი წყვილი ხრტილოვანი ფირფიტა
menorrhagia, ae f (ბერძნ.)- გაძლიერებული თვიური
mens, mentis f - გონება, აზრი
mensa, ae f - მაგიდა
mensio, onis f - გაზომვა, აწყვა
mensis, is f - თვე
menostasis, is f (ბერძნ.), s. amenorrhoea, ae f (ბერძნ.) - თვიურის უქონლობა სიმწიფის პერიოდში
menstruatio, onis f - მენსტრუაცია
mensura, ae f - მენზურა, საწყაო, ზომა
mentalis, e - ნიკაპის
Mentha, ae f - პიტნა
Mentha aquatica, ae f - ტენკო
Mentha (ae) arensis (is) f - მინდვრის პიტნა
Mentha longifolia, ae f, (S. silvestris) - ტყის პიტნა
Mentha piperita, ae f; Syn. Mentha glabrata (S. odorata) ae f - ბაღის პიტნა
Mentha spicata, ae f; Syn. Mentha (ae) viridis (is) f - მწვანე პიტნა
Mentholum, i n - მენთოლი
mentum, i n - ნიკაპი
Menyanthes (is S. idis) trifoliata (ae) f; Syn. Menyanthes paradoxa; S. Menyanthes trifolium (i n); S. Trifolium fibrinum, i n-მწყლის სამყურა
mercurialis, e - ვერცხლისწყლის, სინდიყის
Mercurialis, is f - ტყისურა
Mercurius, i m; Syn. Hydrargyrum, i - ვერცხლისწყალი, სინდიყი
Mercurius praecipitatus albus, Syn. Hydrargyrum praecipitatum album-ვერცხლისწყლის დანალექი თეთრი
mergo, mersi, mersum, mergĕre 3 - ჩავძირავ (წყალში), ჩავუშვებ
mergus, i m - 1. ყურყუმელა, 2. იხვი
meridies, ei f, m - 1.შუადღე, 2. სამხრეთი
mesarteri(i)tis, idis f (ბერძნ.)- არტერიის შუაფენის ანთება
mesaortitis, idis f (ბერძნ.) - აორტის შუა გარსის ანთება
mesentericus, a, um - ჯორჯლისა
mesenteriolitis, idis f-მცირე ჯორჯლის, ჭიანაწლავის ჯორჯლის ანთება
mesenteriolium, i n - ჭიანაწლავის (აპენდიქსის) ჯორჯალი
mesenterium, i n (ბერძნ.)-ჯორჯალი
mesoderma, atis n (ბერძნ.) - შუა ჩანასახოვანი ფურცელი ექტოდერმასა და ენდოდერმას შორის
mesogastrium, i n (ბერძნ.)- კუჭის ჯორჯალი

mesonephricus, a, um-თირკმლებსშუა
mesos (ბერძნ. პრეფ.) - შუა, საშუალო
mesothelium, i n - მეზოთელიუმი, სეროზული გარსების ამომფენი ერთშრიანი ბრტყელა ეპითელიუმი
Mespilus (i) germanica (ae) f-ძღმარწყლი
meta (ბერძნ. პრეფ.) - გადა, გადაადგილება, შორს, შემდეგ, იქით, ერთად, საშუალებით, დახმარებით
metabolicus, a, um - მეტაბოლური
metabolismus, i m - მეტაბოლიზმი, ნივთიერებათა ცვლა ცოცხალ ორგანიზმში - ასიმილაციისა და დისიმილაციის ერთობლიობა
metacarpus, i m - ნები
metachromasia, ae f (ბერძნ.)- სხვადასხვა ქსოვილის არაერთფეროვანი შეფერილობა
metallicus, a, um- მეტალის, ლითონის
Metallum, i n - მეტალი, ლითონი
metamorphosis, is f (ბერძნ.) - გარდაქმნა, სახეცვლილება, ფორმის ან სტრუქტურის შეცვლა
metamyelocytus, i m (ბერძნ.) - მიელოციტი ბირთვული გარდაქმნის პროცესში
metanephros, i n (ბერძნ.)- პირველადი თირკმელი, უკანა თირკმელი
metaphysis, is f (ბერძნ.) - მეტაფიზი, გრძელი ძვლის ნაწილი ეპიფიზსა და დიაფიზს შორის
metastasis, is f (ბერძნ.) - გადაადგილება, ავადმყოფობის გადასვლა სხეულის ერთი ნაწილიდან მეორეზე
metatarsalgia, ae f (ბერძნ.)-წინა ტერფის ტკივილი
metatarseus, a, um - წინა ტერფისა
metatarsus, i m - წინა ტერფი
Methazidum, i n - მეთაზიდი
methodus, i f (ბერძნ.) - მეთოდი, ხერხი, წესი, წესების სისტემა
Methylenum, i n - მეთილენი
Methylenum caeruleum, i n; Syn. Methylthioninii chloridum- მეთილენის ლურჯი
Methylium, i n - მეთილი
metra (ბერძნ.) - საშვილოსნო
metrectasia, ae f (ბერძნ.)- საშვილოსნოს გაგანიერება
metrectomia, ae f (ბერძნ.) - საშვილოსნოს ამოკვეთა
metritis, idis f (ბერძნ.) - საშვილოსნოს კუნთოვანი შრის ანთება
metropathia, ae f (ბერძნ.) - საშვილოსნოს დაავადება
metroptosis, is f (ბერძნ.) - საშვილოსნოს დაწევა
metrorrhagia, ae f-საშვილოსნოდან სისხლის დენა (არამენსტრუალური)
metrotomia, ae f (ბერძნ.) - საშვილოსნოს გაკვეთა
meus, mea, meum - ჩემი
Mezereum, i n; Syn. Daphne (is) mezereum (i) n - მაზალური
microbiologia, ae f (ბერძნ.) - მიკრობიოლოგია, მეცნიერება, რომელიც სწავლობს მიკროორგანიზმებს
microbium, i n (ბერძნ. microbion) - მიკრობი, ბაქტერია
microcephalia, ae f (microkephalia ბერძნ.)- მიკროკეფალია, არანორმალურად პატარა თავი კერძოდ, ქალას ტვინის ნაწილი
micrococcus, i m (ბერძნ.)- მიკროკოკ
microcytus, i m (ბერძნ.) - პატარა უჯრედი
micrognathia, ae f (ბერძნ.) - ქვედა ყბისაპატარავება, განუვითარებელი ყბები

micron (ბერძნ.) - მიკრონი, მეტრის მემილიონედი, ანუ მილიმეტრის მეათასედი ნაწილი
microopsia, ae f (ბერძნ.)-საგნების უფრო პატარად დანახვა, ვიდრე სინამდვილეშია
microorganismus, i m (ბერძნ.) - უმცირესი ორგანიზმი
microphagus, i m (ბერძნ.) - მიკროფაგი. მცირე შთანმთქმელი
microscopus, i m (ბერძნ.)- მიკროსკოპი, ოპტიკური ხელსაწყო თვალით უხილავი საგნების დასანახავად
micros (ბერძნ.) - მცირე, პატარა
microsomia, ae f (ბერძნ.) - არანორმალურადდაბალი სიმაღლე
microsporia, ae f (ბერძნ.)- კანის სოკოვანი დაავადება, უმეტესად თავის თმიანი ნაწილის
migrans, ntis-ცდომილი, მოხეტიალე; ren migrans- ცდომილი თირკმელი
milles s. milies (adv.) - ათასჯერ
mille (milia n. pl.) - ათასი
Millefolium, i n; Syn. Achillea (ae) millefolium (i n) - ფარსმანდუკი
milligramma, atis n - მილიგრამი
millilitrum, i n - მილილიტრი
mineralis, e - მინერალური
minimalis, e; Syn. minimus, a, um - მინიმალური, უმცირესი, ყველაზე ნაკლები
minister, tri m - მსახური
ministro, -avi, -atum, -āre 1- ვემსახურები, ვხსნი, ვიდგამ (ენას)
minor, minus (მდ. ხარ. parvus)-მცირე
minute s. minutim (adv.) - წვრილად
minutio, onis f - დაქუცმაცება, შემცირება
minutus, a, um - 1. დაქუმაცებული, 2.შესუსტებული, 3. უმნიშვნელო
mirabilis, e- საოცარი, საკვირველი
miscens, ntis - შემრევი
misceo, miscui, mixtum, -ēre 2- ვურევ
miser, misera, miserum-უბედური, საცოდავი, საბრალო
miserabilis, e - საცოდავი, ბეჩავი
miserere - მიმერერე, მდგომარეობა, რომელიც სიბრალულს იწვევს (ნაწლავების გაუვალობა, განავლის მასით ლებინება)
misericors, misericordis-გულშემატკივარი
missio, missionis f - 1. გაშვება, გამოშვება, 2. განთავისუფლება, თავის დანებება
missio sanguinis-სისხლის გამოშვება
missus, us m - გაშვება, გაგზავნა
mitis, e - რბილი, ადვილი, მომიერი, მშვიდი, წყნარი
mitosis, is f - მიტოზი
mitoticus, a, um - მიტოზური
mitra, ae f (ბერძნ.) - თავსახვევი, დოლბანდი, გვირგვინი, მიტრა
mitto, misi, missum, mittĕre 3 - 1.ვუშვებ, ვაგზავნი, ვისვრი, 2. ვათავისუფლებ, ვითხოვ, 3. თავს ვანებებ
mixtio, onis f - შერევა
mixtura, ae f - ნარევი, მიქსტურა, სითხოვანი წამლის ფორმა
mixtus, a, um - შერეული
mneme (ბერძნ.) - მეხსიერება
mnemasthenia, ae f (ბერძნ.) - მეხსიერების შესუსტება
mnemodermia, ae f - მნემოდერმია, იმ პირთა ფსიქოგენური ქავილი, რომელიც ადრე გადაიტანეს კანის ქავანა პარაზიტული დაავადება
-mnesis, - mnesia (ბერძნ.) (სიტყ. ბოლოს) - მოგონება, გახსენება
mobilis, e - მოძრავი, მობილური
mobilitas, atis f - მოძრაობა
modificatio, onis f - მოდიფიკაცია, გამომვა, ორგანიზმის ნიშან-თვისებათა ისეთი შეცვლა,

რომელიც მემკვიდრეობით არ გადაეცემა
modifico, -avi, -atum, -āre 1-გავზომავ, მოვზომავ
modiolus, i m - 1.ლერძი, 2.ჭურჭელი
modus, i m (გრამატ.) - კილო, ზომა, სახე, ხერხი
modus vivendi - ცხოვრების ნირი
modice (adv.) - ზომიერად
modicus, a, um - ზომიერი
moenia, ium (n. pl.)-კედლები, სიმაგრე, ბღუჯე
mogigraphia, ae f (ბერძნ.)-წერის გაძნელება
mogilalia, ae f (ბერძნ.)-მეტყველების დეფექტი, მოგიერთი ბგერის გაძნელებული გამოთქმა
mogis (ბერძნ.) - ძლივს
mola, ae f-წისქვილის ქვა, დოლაბი, ნამჭერი
molaris, e - ძირითადი, **dens molaris** - ფქვიანი კბილი
molecula, ae f - მოლეკულა, ნივთიერების უმცირესი ნაწილაკი
molecularis, e - მოლეკულური
molestus, a, um - მბიმე, ძნელი
mollatus, a, um - დარბილებული
Molinia caerulea, ae f - იმერული ისლი
mollis, e - რბილი, მსუბუქი
Momordica (ae f) **elaterium** (i n); Syn. **Cocumis** (eris) **agrestis** (is) **m** - ძალლის კიტრი
monoarthritis, idis f (ბერძნ.) - ერთი სახსრის ანთება
monobrachia, ae f (ბერძნ.) - ცალხელიანობა
monocytus, i m (ბერძნ.) - ერთუჯრედიანი, ერთბირთვიანი ლეიკოციტი
monographia, ae f (ბერძნ.) - მონოგრაფია, ერთი თემისადმი მიძღვნილი ნაშრომი
monolithus, a, um - მონოლითური, ერთი ქვისგან შემდგარი
monometrium, i n - მონომეტრი
mononuclearis, e - ერთბირთვიანი
monophobia, ae f (ბერძნ.)-მარტოობის შიში
monopthtalmia, ae f (ბერძნ.) - ცალთვალიანობა
monos (ბერძნ. პრეფ.) - ერთი
mons, montis m - მთა, მაღლობი
monstro, -avi, -atum, -āre 1 - ვაჩვენებ, მივუთითებ, განვსაზღვრავ
monstrum, i n - ურჩხული, სასწაული, ნიშანი
montanus, a, um - მთის
monticulus, i m-გორაკი, შემაღლება
monumentum, i n-მონუმენტი, ძეგლი
moralis, e-მორალური, მნიშვნელოვანი
morbilli, orum m (n. pl.) - წითელა
morbosus, a, um - ავადმყოფური
morbus, i m-ავადმყოფობა, სენი, სნეულება
morden, mommordi, morsum, -ēre 2 - ვკბენ, ვხრავ, ვჩხვლეტ
morgue (ფრანგ.) - მორგი, საცხედრე
moria (ბერძნ.) - სისულელე, სიგიჟე, მოუფიქრებელი ქცევა (დამახასიათებელია თავის ტვინის ტრავმული დაზიანებისა და ცერებრული სიმსივნის დროს)
morior, mortus sum, mori 3 - ვკვდები
moriturus, a, um - მომაკვდავი
moror, moratus sum, morāri 1- ვაყოვნებ, ვახანებ, ვაგვიანებ, ვრჩები
morphe (ბერძნ.) - სახე, ფორმა
morphinismus, i m - მორფინიზმი, ავადმყოფური მდგომარეობა, რომელიც ვითარდება მორფინის ქრონიკული ხმარებისას
morphinomania იხ. **morphinismus**

Morphium S. Morphinum, in - მორფინი, ძლიერი ტკივილის გამაყუჩებელი ნარკოტიკულისმაუალება(ბერძნული მითოლოგიის ძილის ღმერთის Morpheus-ის სახელის მიხედვით)
morphologia, ae f (ბერძნ.)- მორფოლოგია, მეცნიერება ადამიანის გარეგნული ფორმისა და შინაგანი სტრუქტურის შესახებ
mors, mortis f - სიკვდილი
morsus, a, um - ნაკბენი
morsus, us m - კბენა
mortalis, e - მოკვდავი, სრწნადი
mortales, ium, m (n. pl.) - ადამიანები
mortifer, fera, ferum - სასიკვდილო
Morus (i) alba (ae) f - თეთრი თუთა
Morus (i) nigra (ae) f - ხართუთა
mos, moris m - ჩვეულება, წნე, ad morem - მსგავსად, in more - კანონიერად, sine more - უწესოდ, უწესრიგოდ
mostellaria, ae f - მოჩენება
motio, onis f - მოძრაობა
moto, -avi, -atum, -āre 1-ვამოძრავებ, მოძრაობაში მოყავს
motor, oris m-ძრავა, მამოძრავებელი
motus, us m - მოძრაობა
motus, a, um - აღელვებული, ამოძრავებული
movens, ntis - მამოძრავებელი
moveo, movi, motum, -ēre 2-ვმოძრაობ, ვძრავ, მოძრაობაში მოყავს
mox (adv.) - სწრაფად, მალე
mucidus, a, um - დაობებული
mucilago, inis f - ლორწო
mucor, oris m - ობი
mucosus, a, um - ლორწოვანი
mucus, i m - ლორწო
mucro, onis m-ბოლი, წვეტი, მახვილი
mulceo, mulsi, mulsum, -ēre 2-1. ხელს ვუსვამ, ვეხები, 2.ვამსუბუქებ, ვაწყნარებ
muliebris, e-ქალისა, მდედრობითი, დიაცური
mulier, mulieris f - ქალი
mulielarius, a, um - ქალისა
mulielarius, i m; Syn. mulierosus, a, um-ქალთმოყვარული, ქალთმოყვარე
mulsus, a, um-თაფლნარევი (←mulceo)
multangulus, a, um-მრავალკუთხიანი, მრავალკუთხედი, მრავალკუთხა
multicellularis, e - მრავალუჯრედიანი
multifidus, a, um - მრავალწილოვანი, დაყოფილი, დანაწევრებული, მრავალგვარი
multiformis, e - მრავალფორმიანი
multilobularis, e - მრავალწილადი (მრავალწლიანი)
multiplex, icis - მრავალჯერადი, მრავალრიცხოვანი, მრავალმხრივი
multipolaris, e - მულტიპოლარული, მრავალპოლუსიანი
multistratificatus, a, um - მრავალფენიანი, მრავალშრიანი
multitudo, inis f - სიმრავლე
multo (adv.) - უფრო, გაცილებით
multum (adv.) - ძალიან, ბევრად
multus, a, um - მრავალი
mundus, i m - სამყარო, მიწა, ხალხი, კაცობრიობა, მიწისქვეშა სამყარო
mundus, a, um - სუფთა
municipalis, e - ქალაქის, საქალაქო
munio, -ivi, -itum, -ire 4 - ვამაგრებ, ვიცავ
muriaticus, a, um; Syn. hydrochloricus, a, um-ქლორწყალბადის
muria, ae f - მარილწყალი
murus, i m - კედელი
mus, muris m - თაგვი
musa, ae f - მუზა
musca, ae f - ბუზი
muscosus, a, um - ხავსიანი
muscularis, e - კუნთის
musculosus, a, um - კუნთოვანი

musculotubarius,a,um- კუნთმილოვანი
musculus,i m (ბერძნ. mys, myos)- კუნთი
mutatio, onis f-მუტაცია, ცვლილება, შეცვლა
muto, -avi, -atum, -āre 1 - ვცვლი, გამოვცვლი
myalgia, ae f (ბერძნ.) - კუნთის ტკივილი
myasthenia, ae f (ბერძნ.)-კუნთის ავადმყოფური დასუსტება
myatonia, ae f (ბერძნ.)-კუნთის წნევის დაცემა
myces, etis (ბერძნ.) - სოკო
mycetismus, i m (ბერძნ.)-სოკოთი მოწამვლა
mycologia, ae f (ბერძნ.) - მოძღვრება სოკოებზე(სოკოვან დაავადებებზე)
mycosis, is f (ბერძნ.)-სოკოვანი დაავადება
mycrobiologia, ae f (ბერძნ.)-მიკრობიოლოგია, მეცნიერება, რომელიც შეისწავლის მიკრობების აგებულებას, იმუნიტეტთან დაკავშირებულ პრობლემებს
myelencephalon, i n (ბერძნ.)-რომბისებრი ტვინის უკანა ნაწილი, მოგრძო ტვინი
myelitis, idis f (ბერძნ.) - ზურგის ტვინის ანთება
myeloblastus, i m (ბერძნ.) - უმარცვლო ჩანასახოვანი ძვლის ტვინის უჯრედი
myelocele, es f (ბერძნ.) - ზურგის ტვინის თიაქარი
myelocytus, i m (ბერძნ.) - ძვლის ტვინში წარმოქმნილი მარცვლოვანი ლეიკოციტების წინა სტადია
myelogenes, is f (ბერძნ.) - მიელოგენური, ძვლის ტვინიდან წარმოშობილი
myelographia, ae f (ბერძნ.) - ზურგის ტვინის გრაფიკული ჩაწერა
myelos (ბერძნ.)-ზურგის ან ძვლის ტვინი
myelomalacia, ae f (ბერძნ.) - ზურგის ტვინის დარბილება
myocarditis, idis f (ბერძნ.) - გულის კუნთის ანთება
myocardiodystrophia, ae f (ბერძნ.) - გულის კუნთში მიმდინარე ქიმიური და ბიოენერგეტიკული პროცესების პათოლოგიური შეცვლა
myocardiopathia, ae f (ბერძნ.) - გულის კუნთის დაავადება
myocardiosclerosis, is f (ბერძნ.) - გულის კუნთის გამკვრივება (გაუხეშება)
myocardium, i n (ბერძნ.) - გულის კუნთი
myodynia, ae f (ბერძნ.) - კუნთის ტკივილი
myologia, ae f (ბერძნ.) - მოძღვრება კუნთების შესახებ
myoma, atis n (ბერძნ.) - კეთილთვისებიანი სიმსივნე, რომელიც კუნთის კანისაგან შედგება
myometrium, i n (ბერძნ.) - საშვილოსნოს კედლის კუნთოვანი ფენა
myopia, ae f (ბერძნ.) - კუნთის გაწყვეტა, გასკდომა
myosarcoma, atis n (ბერძნ.)-მიოსარკომა, კუნთის კეთილთვისებიანი სიმსივნე
myositis, idis f (ბერძნ.) - ჩონჩხის კუნთების ანთება
Myosotis arvense, is f - მინდვრის კესანე
Myosotis (is) lappula (ae f; Syn. Echinospermum (i n) lappula (ae f) - ჩიტის ბირკა
myospasmus, i m (ბერძნ.)-კუნთის კრუნჩხვა
myotonia, ae f (ბერძნ.)-კუნთების ტონური კრუნჩხვა

Myrica (ae) gale (es) f - ცვილიანა
Myroxylon peruiferum, i n; Syn. Balsamum peruvianum i n -ინდური შავი ბალზამი, პერუს ბალზამი
Myrrha, ae f; Syn. Gummi-resina Myrrha, ae f-მური, მირას გომიზი, სურნელოვანი ფისი, მმირინი
myrrheus, a, um (ბერძნ.) - კეთილსურნელოვანი
Myrrhis (is) odorata (ae) f - სურნელოვანი მირა
Myrtillus (i) niger (gri) m; S. Myrtillus silvaticus, i m - მოცვი
Myrtum (i n) - მირგი (ნაყოფი)
Myrtus (i) communis (is) f - მირგი, ტვიის ხე, მურტის ხე
mys, myos (ბერძნ.) - კუნთი
mystax, acis f (ბერძნ.) - ულვაში
mysterium, i n (ბერძნ.) - მისტერია, საიდუმლო მოძღვრება
mysticus, a, um - საიდუმლო
myxa (ბერძნ.) - ლორწო
myxadenitis, idis f (ბერძნ.) - ლორწოვანი ჯირკვლის ანთება
myxoma, atis n (ბერძნ.)-ლორწოვანი გარსის კეთილთვისებიანი სიმსივნე
myxomycetes, um (n. pl.) m (ბერძნ.) -ლორწოვანსოკოები,მიქსომიცეტები

N

naam (კავშ.) - იმიტომ, რომ, საქმეისაა, რომ, მართლაც, ვინაიდან
naamque (კავშ.) - ვინაიდან
naanismus, im (ბერძნ.)-არანორმალურად პაგარა (ჩამორჩენა) სიმაღლეში
naanos (ბერძნ.) - ჯუჯა
naanomelia, ae f (ბერძნ.)-კიდურმოკლეობა
naanosomia, ae f (ბერძნ.) - არანორმალურად დაბალი სიმაღლეში
naanus, i m - ქონდრისკაკი
Naphtha, ae f - ნავთობი
Naphthalanum, i n - ნაფთალინი
Narcissus, i m - ნარგიზი
Narcissus pseudonarcissus, i m - თეთრი ნარგიზი
Narcissus (i m) tazetta (ae f) - ცაცეტა
narkao (ბერძნ.) - ეშეშლები
narcolepsia, ae f (ბერძნ.)- თავშეუკავებელი მიდრეკილება ძილისაკენ
narcomania, ae f (ბერძნ.) - პათოლოგიური მიდრეკილება ნარკოტიკებისადმი
narcosis, is f (ბერძნ.) - ნარკოზი, დაძინება
narcotica, orum (remedia) (n. pl.) - ნარკოტიკული საშუალებები
narcoticus, a, um - ნარკოტიკული, დამაძინებელი
Nardostachys (ydis f) jatamansi (მკ.) - ნარდი
Nardus (i) stricta (ae) f - ძიგვა
naris, is f - ნესტო
narratus, us m - თხრობა
narro, -avi, -atum, -āre 1- მოვუთხრობ, ვუამბობ, ვცვები
nasalis, e - ცხვირის
nascendum, i n-ჩასახვა, გაჩენა, აღმოცენება
nascor, natus sum. nasci 3-ვიბადები
nasoguttae, arum f (n. pl.)-ცხვირის წვეთები
nasopharyngitis, idis f-ცხვირ-სახის ლორწოვანი გარსის ანთება
nasus, i m - ცხვირი
nata, ae f - ასული
natalis, e - დაბადების, dies natalis - დაბადების დღე
natio, onis f - ერი
natis, is f-დუნდული, nates (n. pl.) - დუნდულები, სავდომი
nativus, a, um - 1.ბუნებრივი,

ნაგურალური, 2.თანდაყოლილი, დაბადებული
nato, -avi, -atum, -āre 1 - 1. ვცურავ, 2. ვირხევი, ვირყევი
Natrii acetas (-atis m); Syn. Natrium oxydatum aceticum i, n - ნატრიუმაცეტატი, ძმარმჟავანატრიუმი
Natrii carbonas (-atis m); Syn. Natrium carbonicum, i n - ნატრიუმკარბონატი, ნახშირმჟავა ნატრიუმი, კაუსტიკური სოდა
Natrii chloridum, i n; Syn. Sal commune (is) n, sal culinare (is) n - ქლორნატრიუმი, ნატრიუმის ქლორიდი, სუფრის მარილი
Natrii hydrocarbonas (atis m); Syn. Natrii bicarbonas (-atis m)- ნატრიუმჰიდროკარბონატი, საჭმელი სოდა
Natrii sulfas (atis m); Syn. Sodii sulfas (-atis m); Sal Glauberi; Sal mirabile Glauberi-ნატრიუმსულფატი, გლაუბერის მარილი, მირაბილიტი
Natrium, i n - ნატრიუმი
natura, ae f - ბუნება, ნაგურა
naturalis, e-ნაგურალური, ბუნებრივი, ბუნებითი
naturaliter (adv.) - ბუნებრივად
natus, i m - ვაჟიშვილი
natus, us m - დაბადება
natu (adv.) - დაბადებით
nausea, ae f- ბოვის ავადმყოფობა, პირღებინების შეგრძნება
nauseosus, a, um-გულისრევა, სასაქმებელი (საშუალებები)
navicula, ae f - ნავი, პატარა ნავი
navigo, -avi, atim, -āre 1-ვცურავ, ვმეჯაოსნობ
navo, -avi, -atum, -āre 1 - ბევრითად ვასრულებ, გულდადებით ვმუშაობ
ne (უარყ. ნაწ.) - ნუ, არ, არც კი, ც კი არ
ne (კავშ.) - რათა არ
nec (კავშ.) - არც, nec - nec - არც-არ
nec, neque - და არც
necessarius, a, um - აუცილებელი
necrobiosis, is f (ბერძნ.) უჯრედებისა და ქსოვილები თანდათანობით კვდომა
necronephrosis, is f (ბერძნ.) თირკმლის მწვავე გადაგვარება
necroopsia, ae f (ბერძნ.) - გვამი გამოკვლევა სიკვდილი მიზეზების დასადგენად
necrophilia, ae f (ბერძნ.) პათოლოგიური სქესობრივ ლტოლვა გვამისადმი
necrophobia, ae f (ბერძნ.) - გვამ შიში
necros (ბერძნ.)-გვამი, მკვდარ მიცვალებული
necrosis, is f (ბერძნ.) - კვდომა
necrospermia, ae f (ბერძნ.) - მკვდარ სპერმატოზოიდების გამოყოფა
necroticus, a, um (ბერძნ.)- ნეკროზთა კვდომასთან დაკავშირებული
necrotomia, ae f (ბერძნ.) - მკვდარ ქსოვილის ოპერაციული მოცილე
nefandus, a, um - საშინელი, ენი უთქმელი
nefas n (უბრუნ.) - უკანონობ უსამართლობა, ულმერთობა
nefastus, a, um-1.საშინელი, ულმობელ 2.უბედური, 3. უქმი (დღე)
negatio, onis f - უარყოფა
negativus, a, um-ნეგატიური, უარყოფი
nego, -avi, -atum, -āre 1 - უარვყო ვამბობ რომ არა
nemo, neminis - არავინ, არც ერთ
nemoralis, e - ჭალისა
nemus, oris n - ჭალა, ტყე
neoarthrosis, is f (ბერძნ.) ხელოვნურად შექმნილი სახსარ
neoformatio, onis f (ბერძნ.) - ახა

წარმონაქმნი
neogalenicus, a, um - ნეოგალენური
neogenesis, is f (ბერძნ.) - ქსოვილთა ახალწარმოქმნა
neologismus, i m (ბერძნ.) - ნეოლოგიზმი, ავადმყოფის მიერ წარმოთქმული ახალი სიტყვა, რომელიც დამახასიათებელია პათოლოგიური ცნობიერებისას
neonatus, a, um - ახალშობილი
neopathia, ae f (ბერძნ.) - ახალი ავადმყოფობა, ავადმყოფობის ახალი გართულება
neoplasia, ae f (ბერძნ.) - ახალი ქსოვილის ანსიმსივნის წარმოქმნა
neoplasma, atis n (ბერძნ.)- ახალწარმონაქმნი, სიმსივნე
neos (ბერძნ.) - ახალი
Neottia (ae f) nidus (i m) avis (is f) - ჩიტიბუდა
nepa, ae f - მორიელი
Nepeta cataria, ae f - ლიმონის კატაპიტნა
nephele (ბერძნ.) - ღრუბელი
nephrectomia, ae f (ბერძნ.)-თირკმლის ამოკვეთა
nephritis, idis f (ბერძნ.)-თირკმლის ანთება
nephrocirrhosis, is f (ბერძნ.) - თირკმლის შეშმუშვნა
nephrogenes, is f (ბერძნ.) - თირკმლიდან წარმოშობილი
Nephrolepis (is s. idis) f - ოთახის გვიმრა
nephrolithiasis, is f (ბერძნ.) - თირკმლის კენჭოვანი დაავადება
nephromegalia, ae f (ბერძნ.)- თირკმლების არანორმალური გადიდება
nephropathia, ae f (ბერძნ.) - თირკმლის დაავადება
nephropexia, ae f (ბერძნ.) - თირკმლის ოპერაციული ფიქსაცია (მიმაგრება)
nephrophthisis, is f (ბერძნ.)- თირკმლის ჭლექი
nephroptosis, is f (ბერძნ.)-თირკმლის დაწევა
nephrorrhagia, ae f (ბერძნ.) - სისხლდენა თირკმლიდან
nephros (ბერძნ.) - თირკმელი
nephrosis, is f (ბერძნ.) - თირკმლის მილაკების დეგენერაციული დაავადება
nephrotomia, ae f (ბერძნ.) - თირკმლის გაკვეთა
nequam (უბრუნვ.) - ულირსი, უქნარი, ფუჭსავატი, ამპარ
neque (კავშ.) - და არა... არც
neque... neque - არც - არც
Neriolinum, i n; Syn. Oleandrinum, i n - ნერიოლინი, ოლეანდრინი
Nerium (i n) olender (dri) - ოლეანდრე
nervia, ae f - სიმი, ლარი
nervosus, a, um - ნერვული
nervus, i m (ბერძნ. neuron)-ნერვი, ძარღვი
nescio, -ivi, -itum, -ire 4 - არ ვიცი
nescicus, a, um - არმცოდნე
nestitherapia (nestotherapia), ae f (ბერძნ.)-შიმშილით მკურნალობა, იხ. limotherapia
nestis (ბერძნ.) - მშიერი, მარხული
neuralgia, ae f (ბერძნ.) - ნერვის ტკივილი
neurasthenia, ae f (ბერძნ.)-ნევროზის ერთ-ერთი ფორმა, სისუსტე
neurectomia, ae f (ბერძნ.) - ნერვის ნაწილის ამოკვეთა
neuritis, idis f (ბერძნ.) - ნერვის ანთება
neurochirurgia, ae f (ბერძნ.) - ქირურგიის სფერო, რომელიც აწარმოებს ნერვული სისტემის

ოპერაციულ მკურნალობას
neurocranium, i n (ბერძნ.) - თავის ქალას ნერვული დაავადება
neurodermia, ae f (ბერძნ.) - ეგზემის ჯგუფის ალერგიული ხასიათის კანის დაავადება
neurohypophysis, is f (ბერძნ.)- ჰიპოფიზის უკანა ნაწილი
neurologia, ae f (ბერძნ.) - მოძღვრება ნერვული სისტემის შესახებ
neurologus, i m (ბერძნ.) - ნევროლოგი, ნევროპათოლოგი, ნერვულდაავადებათასპეციალისტი
neuron (ბერძნ.) - ნერვი
neuroparalysis, is f (ბერძნ.) - ნერვული წარმოშობის დამბლა
neuropathia, ae f (ბერძნ.) - ნევროპათია, ვეგეტატიური ნერვული სისტემის ავადმყოფური მდგომარეობა
neuropathologia, ae f (ბერძნ.) - მეცნიერება ნერვული სისტემის დაავადებების შესახებ
neurorrhaphia, ae f (ბერძნ.) - გაჭრილი ან გაგლეჯული ნერვის გაკერვა
neurosis, is f (ბერძნ.) - ნერვული სისტემის დაავადება
neurotrophicus, a, um - ნერვის კვების რეგულირებასთან დაკავშირებული
neurotrophus, a, um - ნერვულ ქსოვილზე მოქმედი
neuter, tra, trum-სამუალო (ორიდან არც ერთი)
neutralis, e - სამუალო
neutro (adv.)- არც იქით, არც აქეთ
nexilis, e - 1.შესაკრავი, 2. შეკრული
nexo, -avi, -atum, -āre 1-ვკრავ, ვწნავ
nexus, us m-გადაბმა, შეერთება, კავშირი
ni (კავშ.) - თუ არ
Nicotiana, ae f - თამბაქო
Nicotiana rustica, ae f - წკო
Nicotiana (ae f) tabacum (i n)- ნამდვილი თამბაქო
nicotinicus, a, um - ნიკოტინის, ნიკოტინიანი
nicotinismus, i m - ქრონიკული მოწამვლა ნიკოტინით
nicotinum, i n - ნიკოტინი
nidus, i m - ბუდე, საცხოვრებელი (ანატ. ჩაღრმავება)
nigellus, a, um (კნინ. ←niger) - შავი, პრიალა, შავი
niger, gra, grum - შავი
nigresco, nigrui, nigrescĕre 3 - ვშავდები, ვბნელდები
nigro, -avi, -atum, -āre 1-ვშავდები, შავი ვარ
nihil (უბრუნ.) - არაფერი, არარა
nihilo- არაფრით, სრულიადაც არა
nimietas, atis f - სიჭარბე, გადაჭარბებულობა
nimium (adv.) - მეტისმეტად
nimius, a, um-გადაჭარბებული, უმომ
niphablepsia, ae f (ბერძნ.) - თოვლის სიბრმავე
niphas (ბერძნ.) - თოვლი
nitens, ntis-მბრწყინავი, ბრწყინვალე, ბრჭყვიალა, viride nitens ბრწყინვალე-მწვანე, "ბრილიანტის მწვანე" (გერმანული სიტყვიდან Brilliantgrün)
niteo, nitui, nitere 2 - ვბრწყინავ
nitras atis m - ნიტრატი
nitricus, a, um - აზოტური, აზოტიან
nitris, itis m-ნიტრიტი, აზოტმჟავა მარილი
Nitrogenium, i n - აზოტი
Nitrogenium oxydulatum, i n; Syn Oxydum nitrosum, i n -აზოტის ქვეჟანგი
Nitroglycerinum, i n-ნიტროგლიცერინი, ტრინიტროგლიცერინი

nitrosus, a, um - აზოტოვანი
nix, nivis f - თოვა
no, navi, natum, nāre 1- ვცურავ, ცურვა
nobilis, e - ცნობილი, გამოჩენილი
noceo, -ui, -itum, -ēre 2-ვნებ, ზიანს ვაყენებ
nocens, ntis - მავნე, მავნებელი
nocte (adv.) - ღამით (←nox)
noctu (adv.) - ღამით
noctua, ae f - ბუ
noctuinus, a, um - ბუისა, ბუსი
nocturnus, a, um - ღამის
nodalis, e - კვანძის, საკვანძო, კვანძოვანი
nodo, -avi, -atum, -āre 1- გამოვკვანძავ, გამოვნასკვავ
nodosus, a, um-კვანძიანი, ნასკვიანი, როკანი
nodulus, i m - კვანძი, მცირე კვანძი
nodulus Aranzii - არანციის კვანძი
nodus, i - კვანძი (მაგ.: ლიმფური)
nolens, ntis - ურჩი
noli - არ (არა მსურველი)
nolo, ui, nolle-არ მსურს, არ მინდა, noli me tangere - ხელი არ მახლო
nomen, inis n - სახელი, სახელწოდება, დასახელება
nomenclatio, onis f - სახელწოდება, სახელის წოდება
nomenclatura, ae f - დასახელებათა სისტემა რომელიმე დარგში
nominativus, a, um (გრამატ.)- სახელობითი
nomino, -avi, -atum, -āre 1 -ვუწოდებ, ვეძახი
nomisma იხ. numisma
non - არა
nonagesimus, a, um-ოთხმოცდამეათე
nonagies (adv.) - ოთხმოცდაათჯერ
nonaginta - ოთხმოცდაათი
nondum (adv.) - ჯერ არა
nongentesimus, a, um - მეცხრაასე
nongenti, ae f - ცხრაასი
nonnihil - რამდენიმე, რალაც, რამე
non solum... sed etiam - არა მხოლოდ არამედ, აგრეთვე
nonnulus, a, um - ზოგიერთი
nonnunquam (adv.) - სანდასან
nonnusquam (adv.) - აქა-იქ, ზოგგან
nonus, a, um - მეცხრე
norma, ae f - წესი, კანონი
normalis, e-ნორმალური, ჩვეულებრივი
normoblastus, i m - ბირთვიანი ერითროციტი, რომელიც ნორმალური ერითროციტის სიდიდისაა
normocytus, i m - ნორმალური სიდიდის უბირთვო ერითროციტი, ნორმალური ერითროციტი
Norsulfazolum, i n - ნორსულფაზოლი
nos - ჩვენ
noscito, -avi, -atum, -āre 1-ვიცი, ვიცნობ, გაცნობილი ვარ
nosco, novi, notum, -ĕre 3 - ვიგებ, შევიცნობ, ვიკვლევ
nosencephalia, ae f (ბერძნ.) - ქალასა და ტვინის უკმარი განვითარება
nosogenesis, is f (ბერძნ.) - ავადმყოფობის წარმოშობისა და განვითარების მიზეზი
nosologia, ae f (ბერძნ.) - მოძღვრება დაავადებათა შესახებ
nosologicus, a, um - ავადმყოფობათა კლასიფიკაციასთანდაკავშირებული
nosophobia ae, f (ბერძნ.) - ავადმყოფობის პათოლოგიური შიში
nosos (ბერძნ.) - ავადმყოფობა
nostalgia, ae f (ბერძნ.) - ნოსტალგია, სამშობლოს სევდა, სამშობლოში დაბრუნების შეუძლებლობით გამოწვეული სევდა
noster, tra, trum - ჩვენი

nota, ae f - ნიშანი, შენიშვნა, ხალი, დალი
Nota bene! - მიაქციე ყურადღება (შემოკლებით N. B.)
notabilis, e-შესამჩნევი, შესანიშნავი
notarius, i m - ნოტარიუსი, მალემწერალი
notatio, ionis f - აღნიშვნა, დანიშვნა, განსაზღვრა, განხილვა
notatus, a, um - ცნობილი, აღნიშნული
nothus, a, um (ბერძნ.)-უკანონო შვილი, ბუში
notitia, ae f - ცნობა, გაგება, შეგყობინება
noto, -avi, -atum, -āre 1 - ვნიშნავ, აღვნიშნავ
notus, a, um - ნაცნობი, ცნობილი
novalis, e - ახალი
nove (adv.)-ახალნაირად, ახლებურად
novellus, a, um - ნორჩი, ახალ-ახალი
novem - ცხრა
noveni, ae, a - ცხრა-ცხრა
novies (adv.) - ცხრაჯერ
novitas, atis f - სიახლე
novo, -avi, -atum, -āre 1 - ვაახლებ, გადავახალისებ, სიახლე შემოვიტან, ცვლილება შემოვიტან
Novocainum, i n - ნოვოკაინი
novus, a, um - ახალი
nox, noctis f-ღამე, media nocte-შუაღამეს
noxa, ae f (S. noxia) - ვნება, ზიანი, დანაშაული, მავნე ფაქტორი
noxiosus, a, um; S. noxius, a, um - მავნე, მავნებელი, საზიანო
nubecula, ae f - რქოვანა გარსის მსუბუქი შემღვრევა
nubes, is f - ღრუბელი, წყვდიადი
nubifer, nubifera, nubiferum-ღრუბლიანი, მოღრუბლული
nucha, ae f - ქერცი, ყბა
nuclearis, e - ბირთვის
nucleinicus, a, um - ნუკლეინის
nucleolus, i m - პატარა ბირთვი, ბირთვაკი
nucleoproteidae (n. pl.) - ნუკლეოპროტეიდები, რთული ცილები
nucleus, i m - ბირთვი; კურკა
nudius - დღევანდელი დღე
nudus, a, um - ტიტველი, შიშველი
nullus, a, um-არავითარი, გადატ. უმნიშვნელო
num (adv.) - განა?
numerabilis, e - აღსარიცხავი, დასათვლელი, მცირერიცხოვანი
numeralis, e - რიცხვითი
numero, -avi, -atum, -āre 1-ვთვლი, ვითვლი, აღვრიცხავ
numerosus, a, um-მრავალრიცხოვანი
numerus, i m - რიცხვი
numisma, atis m (ბერძნ.) - ფული, მონეტა
numne - განა არა?
numquam (adv.) - არასოდეს, non numquam - ხანდახან
nunc (adv.) - ახლა, ამჟამად, -nunc-nunc - ხან-ხან
nunquam იხ. numquam
Nuphar, aris n - დუმფარა
Nuphar (aris) luteum (i) n-ყვითელი დუმფარა
nuto, -avi, -atum, -āre 1-ვირხევი, ვირყევი
nutatio, onis f - რხევა, რყევა
nutricius, a, um - მკვებავი, ნოყიერი, მასაზრდოებელი
nutrico, āre 1 - ვკვებავ, ვაჭმევ
nutrio, -ivi, -tum, -īre 4 - ვკვებავ
nutritio, onis f - კვება
nutritius, a, um იხ. nutricius
Nux, nucis f - კაკალი, თხილი
Nux vomica იხ. Strychnos nux vomica
nyctalgia, ae f (ბერძნ.) - ღამის

ტკივილები
nyctalopia, ae f (ბერძნ.)-ღამის მხედველობა, დღისით მხედველობის შესუსტება
nyctophobia, ae f (ბერძნ.) - ღამის ავადმყოფური შიში
nyctophonia, ae f (ბერძნ.)-ისტერიის გამო ხმის დაკარგვა დღის განმავლობაში და ლაპარაკის უნარის დაბრუნება ღამით
nycturia, ae f (ბერძნ.) - შარდის ხშირი გამოყოფა უმთავრესად ღამით
nympha (ბერძნ.)-ნიმფა, ქალიშვილი
nymphomania, ae f (ბერძნ.)-გადაჭარბებული სექსუალური მიდრეკილება (სქესობრივი მოთხოვნილება) ქალებში
Nymphaea alba, ae f - თეთრი დუმფარა
Nymphaea candida, ae f-ქათქათა დუმფარა
nystagmos (ბერძნ.) - თვლემა
nystagmus, i m (ბერძნ.) - ნისტაგმი, თვალის კაკლის უნებლიე, ბრუნვითი ხასიათის მოძრაობები
Nystatinum, i n - ნისტატინი
nyx, nyctos (ბერძნ.) - ღამე

O

O! - ოხ! ოჰ, ო~
ob (preep. cum. Acc.)-1. მიზეზით, გამო, 2. წინ
ob- (oc-, of-, op-) (პრეფ.)-წინააღმდეგ, შემშვედრი მოქმედება
obduco, -duxi, -ductum, -ĕre 3-ვფარავ
obductio, onis f - დაფარვა, შემოფარება, მოფენა
obductus, a, um-დაფარული (გარსით)
obesitas, atis f - სიმსუქნე; ცხიმის ჭარბი დაგროვება, რაც განპირობებულია ნივთიერებათა ცვლის დარღვევით
obesus, a, um - მსუქანი, მსუქე
obex, icis, m, f - ურღული, გადატ. დაბრკოლება, შეკრულობა (კუჭში)
objectus, us m - ობიექტი, მოვლენა, საგანი, პირი
oblata, ae f; Syn. Capsula amylacea, ae f - სახამებლიანი კაფსულა, ობლატი
obligo, āre 1 - ვკრავ, შევკრავ, ვზღუდავ, ვავალდებულებ
oblitteratus, a, um - დაკეტილი, ჩაკეტილი, წაშლილი, დავიწყებული
oblittero, -avi, -atum, -āre 1 - ჩაკეტვა, ხაზის გასმა, წაშლა
oblitteratio, onis f - ოპლიტერაცია, წაშლა, მოსპობა, სხეულის სხვადასხვა ღრუს, მილის ან სისხლძარღვის შეხრდა, დახშობა (ხშირად თრომბი წარმოიქმნება)
obliquus, a, um - ირიბი, ალმაცერი
oblongatus, a, um - მოგრძო, წაგრძელებული
obscurus, a, um-ბნელი, ბუნდოვანი, ფარული
observatio, onis f - დაკვირვება
observator, oris m- დამკვირვებელი
observo, -avi, -atum, -āre 1-ვაკვირდები
obstetricio, onis f - მეანობა
obstetricius, a, um - სამეანო, მეანობის
obstipatio, onis f - ყაბზობა, მუცელში შეკრულობა, კონსტიპაცია
obstructio, onis f - დაბრკოლება, გაუვალობა, დახშობა
obstruo, -struxi, -structum, -ĕre 3 - ვაბრკოლებ, ხელს ვუშლი
obtineo, -tinui, -tentum, -ēre 2- მიჭირავს, ვფლობ, ვიცავ (შემცველობა)
obturatio, onis f - ორგანიზმში რაიმე მილისებრი წარმონაქმნის

(ნაწლავის, ღრუს და სხვ.) დაცობა
obturator, oris m - დამხურავი
obturatus, a, um-დახურული, ჩაკეტილი
obturo, -avi, -atum, -āre 1-ვხურავ, ვაცობ
obtusus, a, um - ჩლუნგი, დაჩლუნგებული
obtuto, -avi, -atum, -āre 1- დაცობა, თავის დაცობა
occasio, onis f - შემთხვევა, საბაბი, ხელსაყრელი დრო
occaeco, -caecavi, -atum, -āre 1- ვაბრმავებ
occipio, -cepi, -ceptum, -ĕre 3 - ვიწყებ, შევუდგები
occipitalis, e - კეფის
occiput, itis n - კეფა
occisio, onis f - მოკვლა, მოსვრა
occisus, a, um-მოსპობილი, საცოდავი
occlaudo, S. occudo, -clusi, -clusum, -ĕre 3- ვკეტავ, ვაკეთებ, ვხურავ
occludens, ntis - ჩამკეტი
occlusio, onis f-1. დახურვა, გაუვალობა, დაცობა, 2. ბედა და ქვედა კბილების შეფარდება მოკუმულ მდგომარეობაში, თანკბილვა
occulte (adv.) - მალულად, ფარულად
occulto, -avi, -atum, -āre 1-ვმალავ, ვფარავ
occultus, a, um- ფარული, მალული
occupatio, onis f -1. დაკავება, დაპყრობა, დაწერა, 2. მეცადინეობა, საქმე
occupo, avi, atum, āre 1-ვიპყრობ, ვიწერ
occurro, curri, cursum, ĕre 3 - ვეწინააღმდეგები, ვიცილებ, ვეჯახები
occursus, us m-შესვლა, შეტაკება
oceanus, i m (okeanos ბერძნ.) - ოკეანე
Ochroma (-atis) lagopus (-eris) n-ოქრომა
Ocimum basilicum, i n - რეჰანი
Ocimum canum, i n - ქაფურის რეჰანი
Ocimum menthaefolium, i n- პიტნისფოთოლა რეჰანი
octana, ae f-ოქტანა, ციებ-ცხელება, რომლის შეტევა მეორდება მერვე დღეს
octavus, a, um - მერვე
octies (adv.) - რვაჯერ
octingentesimus, a, um - მერვაასე
octingenti, ae f - რვაასი
octipes, edis - რვაფეხა
octo - რვა
Octoestrolum, i n - ოქტესტროლი
octogesimus, a, um - მეოთხმოცე
octoginta - ოთხმოცი
octoni, ae, a - რვა-რვა
ocularis, e; Syn. ophthalmicus, a, um - თვალის
Oculentum, i n - თვალის საცხი (მალამო)
Oculoguttae, arum f (n. pl.) - თვალის წვეთები
oculomotorius, a, um - თვალის მამოძრავებელი
oculus, i m - თვალი
ode, es (oden ბერძნ.)-სიმღერა, ოდა
odi, odisse; osurus (ნაკლ.)- მძულს
odium, i n - სიძულვილი
odontalgia, ae f (ბერძნ.) - კბილის ტკივილი
odontitis, idis f (ბერძნ.) - კბილის (კბილების) ანთება იხ. pulpitis
odontoblastos, i m (ბერძნ.) - დენტინის წარმომშობი უჯრედ
odontolithus, i m (ბერძნ.) - კბილის ქვა
odontologia, ae f (ბერძნ.) - მეცნიერება კბილის შესახებ
odontonecrosis, is f (ბერძნ.) - კბილის მჭამელა
odontoma, atis m (ბერძნ.) - კბილის

რბილი და მაგარი ქსოვილებისაგან განვითარებული კეთილთვისებიანი სიმსივნე
odontorrhagia, ae f (ბერძნ.) - სისხლდენა კბილიდან მისი ამოღების შემდეგ
odor, oris m - სუნი, სურნელება
odoratio, onis f - ყნოსვა
odoratus, a, um - 1. სუნიანი, 2. სურნელოვანი
odoratus, us m - 1. სურნელება, 2. ყნოსვა
odorifer, era, erum - სუნიანი, სურნელოვანი
odor (oris) foetidus (i) m - არასასიამოვნო, ცუდი სუნი
odoror, odoratus sum, odorari 1 - ყნოსავ
odorus, a, um - 1. სუნიანი, 2. სურნელოვანი
odus, odontos (ბერძნ.) - კბილი
odynacusis, is f (ბერძნ.) - სასმენი ორგანოს აწეული მგრძნობელობა ხმაურისმიმართ, რომელიც იწვევს ტკივილის შეგრძნებას
odyne (ბერძნ.) -ტკივილი
odynophagia, ae f (ბერძნ.) - ტკივილი ყლაპვის დროს
odynophobia, ae f (ბერძნ.)- ტკივილის შიში
(o)economicus, a, um- ეკონომიური
(o)edema, atis n (ბერძნ.)- შეშუპება
(o)edematosus, a, um- შეშუპებული
(O)enanthe (es f) phellandrium (i n); Syn. Oenanthe (es) aquatica (ae) f - წყლის არხისპირა
(o)enophorum, i n - სალვინე
(O)enothera (ae) biennis (is) f - ენოთერა
(o)esophageus, a, um- საყლაპავის
(o)esophagitis, idis f (ბერძნ.) - საყლაპავი მილის ანთება
(o)esophagodynia, ae f (ბერძნ.) - საყლაპავი მილის ტკივილი
(o)esophagoscopia, ae f (ბერძნ.) - საყლაპავის ზედაპირის გასინჯვა ეზოფაგოსკოპის საშუალებით
(o)esophagospasmus, i m (ბერძნ.) -საყლაპავი მილის სპაზმი
(o)esophagostenosis, is f (ბერძნ.) -საყლაპავი მილის შევიწროება
(o)esophagotomia, ae f (ბერძნ.) - საყლაპავი მილის ოპერაციული გაკვეთა
(o)esophagus, i m (ბერძნ.)- საყლაპავი
(o)estrogenus, a, um- ესტროგენური
მილი
oestromania, ae f (ბერძნ.) - შეუკავებელი სქესობრივი ნდომა
oestros (ბერძნ.) - შეუკავებელი ვნება
offa, ae f - 1. ნამცეცი, 2. მურკლი, 3. გოროხი
offendo, fendi, fensum, -ĕre 3 - ვურტყავმ, ვაბიანებ, შემთხვევით ვხვლეპი, ვცდები
offero, obtuli, oblatum, offerre (უწესო ბმნა) - წარვუდგენ; ვუბოძებ; მივართმევ
officinam ae f-აფთიაქი; სახელოსნო
officinalis, e-აფთიაქის, სააფთიაქო; სახელოსნოსი
officio, offici, offectum, officĕre 3 - ვაბრკოლებ, ხელს ვუშლი; ზიანს ვაყენებ
officiosus, a, um - სამსახურის გამწევი, დაუზარებელი; თავაზიანი
officium, i n - მოვალეობა, ვალი; ვალდებულება; სამსახური, დაუზარებლობა
Olea europaea, ae f - ზეთის ხილი; ზეთის ხე
Olea (ae f) tragrans (ntis)- სურნელოვანი

ზეთის ხე
oleaginosus, a, um - ცხიმოვანი
oleogranuloma, atis n- ქრონიკული ანთების კერა, რომელიც ვითარდება ზეთოვანი ნივთიერებების პარენტერული გზით შეყვანა ადგილზე
Oleander, dri m - ოლეანდრი
Oleandrinum იხ. Neriolinum
olearius, a, um - ზეთისხილისა
olecranon, i n (ბერძნ.) - იდაყვის მორჩი
olens, oléntis - 1. სურნელოვანი, 2. სუნიანი
oleo, olui, olere 2 - სუნი უდის
oleosus, a, um - ზეთის, ზეთოვანი, ცხიმიანი
oleum, i n - ზეთი
oleum jecoris S. oleum jecoris Aselii - თევზის ქონი (ვირთევზასი), ზიპი (Aselium, i n - ვირთევზა)
oleum aethereum, i n; Syn. oleum (i) volatile (is) n - ეთეროვანი ზეთი
oleum ammoniatum, i n; Syn. linimentum ammoniatum, i n - ამონიაკიანი ლინიმენტი
oleum (i n) Amygdalarum (n. pl.) (ნამყოფები მრ. რ. ნათესაობითში იწერება) - ნუშის ზეთი
oleum Cacao, Syn. butyrum Cacao - კაკაოს ცხიმი, კაკაოს ზეთი
oleum cadinum, i n; Syn. oleum (i n) Cadi - კალინის ზეთი
oleum camphoratum, i n - ქაფურის ზეთი
oleum Olivarum - ზეთისხილის ზეთი, ზეითუნის ზეთი
oleum paraffini, Syn. oleum Vaselini - ვაზელინის ზეთი, თხევადი პარაფინი
oleum Terebinthinae - სკიპიდარი, ტერებინთოს ზეთი, ბელსკონის ზეთი
olfacio, olfaci, olfactum, -ĕre 3 - ყნოსავ, ყნოსვა, სუნის ვგრძნობ
olfactus, us m - ყნოსვა
oligakis (ბერძნ.) - იშვიათი
oligakiuria (oligakisuria), ae f (ბერძნ.) - არანორმალურად იშვიათი შარდვა (ბურგის ტვინის ტრავმის დროს)
oligaemia, ae f (ბერძნ.) - სისხლის საერთო რაოდენობის შემცირება, მცირე (ნაკლებ) სისხლიანობა
oligocardia, ae f (ბერძნ.) - განვითარების მანკი, ძალიან პატარა გული
oligochromaemia, ae f (ბერძნ.) - ერითროციტებში საღებავი ნივთიერებების შემცირება (ქლოროზის დროს)
oligocholia, ae f (ბერძნ.) - ნაღველის მცირე რაოდენობით გამოყოფა
oligocythaemia, ae f (ბერძნ.) - სისხლის პერიფერიულ ნაწილში ფორმიანი ელემენტების შემცირება
oligodactylia, ae f (ბერძნ.) - ხელზე ან ფეხზე ხუთზე ნაკლები თითი ე. ი. ნაკლებთითიანობა
oligodynamicus, i m (ბერძნ.) - მცირედ მოქმედი
oligophrenia, ae f (ბერძნ.) - თანდაყოლილი ჭკუასუსტობა
oligos (ბერძნ.) - მცირე, შემცირება
oligosialia, ae f (ბერძნ.) - ნერწყვის გამოყოფის შემცირება, ცოტა
oliguria, ae f (ბერძნ.) - შარდის გამოყოფის შემცირება
olim (adv.) - ოდესმე; ოდესღაც; წინათ; ძველად
Oliva, ae f - ზეთის ხილი
olivaris, e - ოლივარის, ზეთის ხილის
olla, ae f - ქილა; ქოთანი; დერგი
omagra, ae f (ბერძნ.) - მხრის

სახსრების ნიკრისის ქარი
omalgia, ae f (ბერძნ.) - ტკივილი მხრის სახსარში
omarthritis, idis f (ბერძნ.) - მხრის სახსრის ანთება
oma, atis n (ბერძნ.) (რთულ სიტყვებში სიტყვის ბოლოს) - შეშუპება, სიმსივნე; შეშუპებისმაგვარი წარმონაქმნი
omentalis, e - ბადექონის
omentitis, idis f - ბადექონის ანთება
omentocardiopexia, ae f - გულის კუნთისრევასკულარიზაციისთვის ბადექონის გულზე მიკერების ოპერაცია
omentum, i n - ბადექონი
omnimo (adv.)-საერთოდ; სრულიად; მთლად
omnis, e - ყველა; ყოველი
omodynia, ae f (ბერძნ.) - მხრის ტკივილი
omos (ბერძნ.) - მხარი
omphalitis, idis f (ბერძნ.) - ჭიპისირგვლივი კანისა და კანქვეშა ქსოვილის ანთება
omphalocele, es f (ბერძნ.) - ჭიპის თიაქარი
omphalomesentericus, a, um - ჭიპთან და ვორვალთან დაკავშირებული
omphaloma, atis n (ბერძნ.) - ჭიპის სიმსივნე
omphalopagus, i m (ბერძნ.) - ჭიპით შეერთებული ტყუპები
omphalophlebitis, idis f (ბერძნ.) - ჭიპის ვენების ანთება
omphalorrhagia, ae f (ბერძნ.) - ჭიპიდან სისხლდენა
omphalos (ბერძნ.) - ჭიპი
omphalotaxis, is f (ბერძნ.) - მშობიარობისდროსამოვარდნილი ჭიპლარის ჩასწორება
omphalotomia, ae f (ბერძნ.) - ჭიპლარის გადაკვეთა
on, ontos (ბერძნ.) - არსებული, მყოფი
onanismus, i m (onanira, ae f) - ონანიზმი, ჩუკნობა, ხელოსნება
oncographia, ae f (ბერძნ.) - სიმსივნის გრაფიკული ჩაწერა
oncologia, ae f (ბერძნ.) - მეცნიერება სიმსივნეთა შესახებ
oncologus, i m (ბერძნ.) - ონკოლოგი, სიმსივნის ექიმი
oncos (ბერძნ.) - სიმსივნე, კიბო
oncotomia, ae f (ბერძნ.) - სიმსივნის ოპერაციული გაკვეთა
onomania, ae f (ბერძნ.) - ყიდვის აკვიატებული სურვილი
onos (ბერძნ.) - შესყიდვა
onoma, atos (ბერძნ.) - სახელი
onomatolalia, ae f (ბერძნ.)-სიტყვებისა და სახელების გამეორების აკვიატებული სურვილი
onomatomania, ae f (ბერძნ.)-აკვიატებული სწრაფვა სახელების გახსენების მიმართ
Ononis (idis) arvensis (is) f; Syn. Inonis (idis) hircina (ae) f-მინდვრის ფშნის ეკალი
Ononis, idis f - ფშნის ეკალი
Onopordon acathium, i n - ბრგყელეკალა, ნარი .
ontogenesis, is f - ცალკეული ინდივიდის განვითარება
onus, eris m-სიმძიმე, ტვირთი, ბარგი
onustus, a, um - დამძიმებული, დატვირთული
onychauxis, is f (ბერძნ.)-ფრჩხილების ჰიპერტროფია
onychia, ae f (ბერძნ.) - ფრჩხილების დაავადება
onychocryptosis, is f (ბერძნ.)-ფრჩხილების შებრდა (ჩაზრდა)
onychogryposis, is f (ბერძნ.)-ფრჩხილების გაზრდა, გამაგრება

და მოხრა
onychomegalia, ae f (ბერძნ.) - დიდფრჩხილიანობა
onychophagia, ae f (ბერძნ.) - ფრჩხილების კვნეტა, ჭამა
onychoschisis, is f (ბერძნ.)- ფრჩხილების გაყოფა ჰორიზონტალურად
onyx, onychos (ბერძნ.) - ფრჩხილი
oon (ბერძნ.) - კვერცხი
oophoralgia, ae f (ბერძნ.) Syn. ovarialgia, ae f-საკვერცხის ტკივილი
oophorectomia, ae f (ბერძნ.)- საკვერცხის ამოკვეთა
oophoritis, idis f (ბერძნ.) - საკვერცხის ანთება
oophoron (ბერძნ.) - საკვერცხე
-ope (¯ops)-საშუალებით, დახმარებით
opera, ae f- საქმე, ღაწლი, შრომა
operabilis, e - ოპერაციული, ოპერაციისადმიდაქვემდებარებული
operatio, onis f-ოპერაცია, საქმე, მუშაობა
operatio unimomenta - ერთჯერადი ოპერაცია(ერთჯერადადგაკეთებული)
operatio bimomenta - ორჯერადად გაკეთებული ოპერაცია
operatio palliativa - ოპერაცია, რომელიც ავადმყოფს დროებით შეღავათს აძლევ
operator, oris m-მოქმედი ექიმი, რომელიც ოპერაციას აკეთებს
operculatus, a, um-სარქველიანი, სახურავი, დახურული
operculum, i n-სარქველი, ხუფი, სახურავი
operio, operui, opertum, operire 4 - დავხურავ, გადავხურავ, დავფარებ
operor, operatus sum. operari 1 - ვმუშაობ, ვმოღვაწეობ
opes, opum (n. pl.) იხ. ops
ophidismus, i m-გველის შხამით მოწამვლა
ophis, dion (ბერძნ.) - გველი
ophidion (კნინ.) - გველი
Ophioglossum vulgatum, i n-გველის ენა (მც.)
ophthalmia, ae f (ბერძნ.)-თვალის ანთება
ophthalmia sympathica, ae f (ბერძნ.) -თვალის სისხლძარღვოვანი გარსის ანთება, რომელიც იწვევს მეორე სალი თვალის დაავადებას
ophthalmicus, a, um - თვალის
ophthalmoblenorrhoea, ae f (ბერძნ.) -კონიუქტივის ჩირქოვანი ანთება, თვალის გონორეული დაავადება
ophthalmodynamometria, ae f (ბერძნ.) - ბადურას არტერიებში სისხლის წნევის გაზომვა ოფთალმოდინამომეტრით
ophthalmologia, ae f (ბერძნ.)- მეცნიერება თვალის შესახებ
opthtalmologus, i m (ბერძნ.) ოფთალმოლოგი, თვალის დაავადებათა სპეციალისტი
ophthalmomalacia, ae f (ბერძნ.) - თვალის კაკლის დარბილება
ophthalmometrum, i n (ბერძნ.) - თვალზომი
ophthalmoplegia, ae f (ბერძნ.) - თვალის კუნთების დამბლა
ophthalmorrhexis, is f (ბერძნ.) - თვალის ბოლქვის გახლეჩა
ophthalmos (ბერძნ.) - თვალი
ophthalmoscopia, ae f (ბერძნ.) - თვალის ფსკერის გამოკვლევა ოფთალმოსკოპის საშუალებით
ophthalmotonometria, ae f (ბერძნ.) - თვალის შიდა წნევის გაზომვა
opinabilis, e-საფიქრალი, საეჭვო
opinatio, onis f - ვარაუდი, დაშვება
opinio, onis f - აზრი, შეხედულება, წარმოდგენა, ფანტაზია
opiomania, ae f (ბერძნ.) - ოპიუმი

მილების ავადმყოფური სურვილი
opiophagia, ae f (ბერძნ.)- ოპიუმის შთანთქმა, ოპიუმის ჭამის ჩვევა
Opium, i n (opion ბერძნ.); Syn. Meconum, i n; Syn. Laudanum, i n - ოპიუმი, ამფიონი, ხაშხაშის რძეწვენი, ყაყაჩოს წვენი
opos (ბერძნ.) - წვენი
opotherapia, ae f (ბერძნ.)-წვენით მკურნალობა
oportet, opertuit, oportere (პირნაკლი ზმნა)-საჭიროა, შეფერის
opperior, opperatus sum. opperiri 4 - ველოდები, ველი
oppleo, opplevi, oppletum, opplĕre 2 - ავავსებ
oppletio, onis f-დაგვირთვა, სიმძიმე, ავსება
opponens, ntis-დამაპირისპირებელი, ოპონენტი
oppono, -posui, -positum, -ĕre 3- ვუპირისპირდები
opposite (adv.)-საპირისპიროდ, საწინააღმდეგოდ
oppositio, onis f-ოპოზიცია, წინააღმდეგობა
oppositus, a, um-დაპირისპირებული, მოპირდაპირე
ops, opis f (n. pl. opes) - ძალა, დახმარება, საშუალება, დახმარებით, სახსრები, ქონება
oppressio, onis f - წუხილი, შეღონება, ხუთვის შეგრძნება გულ-მკერდში
-opsia, ae f (ბერძნ.) (სიტყ. ბოლოს)- დანახვა, დათვალიერება, დაკვირვება, გამოკვლევა
optica, ae f (ბერძნ.) - ფიზიკის დარგი, რომელიც სწავლობს სინათლეს
opticus, a, um (ბერძნ. -optikos) - მხედველობის, მხედველობითი
optimalis, e-ოპტიმალური, ხელსაყრელი, შესაფერისი, საუკეთესო
optime (adv.)-ძალიან კარგად, საუკეთესოდ
optimus, a, um - საუკეთესო (აღმ. ხარ. ¬bonus)
opto, -avi, -atum, -āre 1 - 1. მსურს, მინდა, 2. გამოვარჩევ, შევარჩევ
opus, eris n - საქმე, მუშაობა, შრომა, ნაწარმოები
opus (უბრუნ.) n - საჭიროება, opus est-საჭიროა, აუცილებელია
Opulus (i) vulgaris (is) m; Syn. Viburnum (i n) opulus (i m)-ძახველი
ora, ae f - 1. პირი, 2. კიდე, ნაპირი
oralis, e - პირისა
oratio, onis f - სიტყვა, მეტყველება, გალაგ. ბოლოში
orator, oris m - ორატორი
orbicularis, e-ორგვლივ, გარშემომხვევი
orbiculus, i m (კნინ.)-რკალი, რგოლი, წრე
orbis, is m - წრე, სიმრგვალე, orbis genuum- მუხლის თავი, orbis terrarum-დედამიწის ბურთი
orbita, ae f - თვალბუდე, გმა, ნაკვლავევი
orbitalis, e - თვალბუდის
orcheotomia (ბერძნ.) იხ. castratio
orchialgia, ae f (ბერძნ.) - სათესლე ჯირკვლის ტკივილი, სათესლის ანთება
orchiepididymitis, idis f (ბერძნ.) - მამაკაცის სასქესო ჯირკვლისა და მისი დანამატის ანთება
orchis, is m (ბერძნ.) - სათესლე
Orchis, idis f - ჯადვარი
Orchis (idis) maculata (ae f)-ჯადვარი, ორჭილა
Orchis (idis) morio (onis) f-მთვლემარე ჯადვარი
orchitis, idis f (ბერძნ.)-სათესლე ჯირკვლის ანთება

orchoplastica, ae f (ბერძნ.) - სათესლე ჯირკვლის პლასტიკური ოპერაცია

ordinalis, e (გრამატ.) - რიგობითი

ordinarius, a, um - მწკრივად დაწყობილი, ჩვეულებრივი

ordinatim (adv.)-რიგრიგად, წესიერად

ordinator, oris m-ორდინატორი, მკურნალი ექიმი

ordino, -avi, -atum, -āre 1 - მწკრივად ვაწყობ, ვაწესრიგებ

Oreoselinum legitimum, i n; Syn. Peucedanum oreoselinum, i n-გყის კამა

orexix, is f (ბერძნ.) - მადა

organismus, i m (ბერძნ.) - ორგანიზმი

organon, i n (organum) (ბერძნ.)-ორგანო

organotherapia, ae f (ბერძნ.) - ავადმყოფობის განკურნება ორგანოებიდან გამოყოფილი გამონაწვლილებით

organopathologia, ae f (ბერძნ.) - პათოლოგიის ნაწილი, რომელიც შეისწავლის ორგანოთა ფუნქციის პათოლოგიურ ცვლილებებს

organotropia, ae f (ბერძნ.) - ზოგი ნივთიერების ამორჩევითი მოქმედება სხეულის განსაზღვრულ ორგანოებზე

orgia, arum (ბერძნ.) n (n. pl.) - ორგიები, საიდუმლო ზეიმი

orgao (ბერძნ.) - აგზნებული ვარ

orgasmus, i m (ბერძნ.) - ორგაზმი, სქესობრივი აქტის კულმინაციური ფაზა

orificium, i n - ხვრელი

Origanum (i n) majorana (ae f), Syn. Majorana (ae) hortensis (is) f-მაიორანი

Origanum (i) vulgare (is) n. Syn. Origanum purpurascens (ntis)-თავშავა

orientalis, e - აღმოსავლური, აღმოსავლეთისა

originalis, e - ორიგინალური

origo, inis f - წარმოშობა, დასაწყისი, დაბადება

orior, ortus sum. oriri 4 - ამოვდივარ, ვჩნდები, ვიწყებ, წარმოვიშვები

ornamentum, i n - 1. სამკაული, 2. აღჭურვილობა, საჭურველი

ornatus, a, um-აღჭურვილი, შემკობილი

ornatus, us m-სამკაული, აღჭურვა, შემკობა

orno, -avi, -atum, -āre 1 - 1. ვამკობ 2. აღვჭურვავ

ornis, ithos (ბერძნ.) -ჩიტი, ფრინველი

ornithosis, is f (ბერძნ.) - ვირუსული დაავადება, რომელსაც ფრინველები აერცელებენ

Orobanche (es) lutea (ae) f - ყვითელი კელაპტარი

Orobus vernus, i m; Syn. Lathyrus vernus, i m - გაზაფხულის არვაკელი ანუ ცერცვერა

oro, oravi, -atum, -āre 1 - ვლაპარაკობ, ვთხოვ, ვლოცულობ

orthodontia, ae f (ბერძნ.) - სტომატოლოგიის განყოფილება, რომელიც შეისწავლის კბილთა ანომალიების მკურნალობას

orthopaedia, ae f (ბერძნ.) - მედიცინის დარგი, რომელიც შეისწავლის ადამიანის სხეულის ხერხემლისა და კიდურების თანდაყოლილი და შეძენილი დეფორმაციების პროფილაქტიკასა და მკურნალობას

orthopnoë, ës f (ბერძნ.) - სწორი სუნთქვა

orthos (ბერძნ.) - სწორი

orthosiphon (onis) staminesus (i) m - თირკმლის ჩაი

orthostaticus, a, um - სხეულის სწორ მდგომარეობასთან დაკავშირებული

Oryza, ae f, S. Oryza sativa, ae f (ბერძნ.) - ბრინჯი
os, oris n - პირი
os, ossis n - ძვალი
Osarsolum, i n, Syn. Acetarsolum, i n - ოსარსოლი
Osarbonum, i n - ოსარბონი
osme (ბერძნ.) - სუნი
osmidrosis (osmhidrosis), is f (ბერძნ.) -მკრახლი ოფლი, არანორმალურად მძაფრი სუნი ოფლის
osmos (ბერძნ.) - ბიძგი
osmotherapia, ae f (ბერძნ.) - ოსმოთერაპია, ჰიპერტონული ხსნარების, ჩვეულებრივ, გლუკოზის ხსნარის ვენაში შეშხაპუნებით მკურნალობის წესი
osseus, a, um - ძვლოვანი, ძვლის
ossiculum, i n-პაგარა ძვალი, მცირე ძვალი
ossificatio, onis f - გაძვალება, ძვლად ქცევა
ostalgia, ae f (ბერძნ.) - ძვლების ტკივილი
osteoarthritis, idis f (ბერძნ.) - სახსრისა და ძვლების სახსრული დაბოლოებების ერთობლივი ანთება
osteoarthropathia, ae f (ბერძნ.) - სახსრის დაზიანება შესაბამისი ძვლის სასახსრე ბოლოებში დისტროფიული ან ნეკროზული პროცესების განვითარებით
osteoarthrosis, is f (ბერძნ.)- ძვალსახსრის ერთობლივი დაავადებაარანთებითი პროცესის
osteoarthrotomia, ae f (ბერძნ.) - ძვლის სასახსრე ბოლოს ოპერაციული ამოკვეთა
osteoblastus, i m (ბერძნ.) - ძვლის წარმომქმნელი უჯრედი
osteoclasia, ae f (ბერძნ.)- თანდაყოლილი ან შეძენილი დეფორმაციების გასწორების მიზნით ძვლების ხელოვნური გატეხვა
osteochondritis, idis f (ბერძნ.) - ძვლისა და მისი ხრტილის ერთდროული ანთება
osteochondroma, atis n (ბერძნ.) - გაძვალებული ქონდრომა
osteodystrophia, ae f (ბერძნ.)- ძვლოვანი სისტემის დაავადება დისტროფიული ხასიათის. დამახასიათებელია ძვლების სტრუქტურის ცვლილება, ძლიერი ტკივილებით
osteoectomia, ae f (ბერძნ.)-ძვლის ნაწილის ან მთელი ძვლის ოპერაციული ამოკვეთა
osteologia, ae f (ბერძნ.) - მოძღვრება ძვლების შესახებ
osteoideus, a, um - ძვლისებრი
osteoma, atis n (ბერძნ.) - ძვლის ქსოვილის კეთილთვისებიანი სიმსივნე, ვითარდება ხრტილის ან ძვლის საზრდელისაგან
osteomalacia, ae f (ბერძნ.) - ძვლების დარბილება კირის მარილების დაკარგვის გამო, რომელიც ძირითადად ფეხმძიმე ქალებს ემართება
osteomyelitis, idis f (ბერძნ.)-ძვლის ტვინის ანთება, რომელიც ვრცელდება ძვალსა და ძვლის საზრდელზე, გამომწვევია ოქროსფერი სტაფილოკოკი
osteomyelodysplasia, ae s (ბერძნ.) - ჩონჩხის ძვლების სკლეროზული დაზიანება
osteon, i n (ბერძნ.) - ძვალი
osteonecrosis, is f (ბერძნ.) - ძვლის ნაწილის კვდომა
osteopathia, ae f (ბერძნ.) - ძვლების

დაავადება
osteophlebitis, idis f (ბერძნ.) - ძვალშიგა ვენების ანთება
osteoplastica, ae f (ბერძნ.) - ალდგენითი ოპერაცია ძვალზე
osteophylon, i n (ბერძნ.) - პათოლოგიური კორტი ძვალზე
osteophyton, i n (ბერძნ.) - ძვლის შემოფარგლული პათოლოგიური ზრდა
osteoporosis, is f (ბერძნ.) - ძვლის გათხელება
osteosarcoma, atis m (ბერძნ.)-ძვლოვანი ქსოვილისაგან განვითარებული ავთვისებიანი სიმსივნე
osteosynthesis, is f (ბერძნ.) - გატეხილი ძვლის ნაწილების შეერთება ოპერაციული გზით
osteotomia, ae f (ბერძნ.) - ძვლის ნაწილის ამოკვეთა
osteotylus, i m (ბერძნ.)-მოტეხილი ძვლის შეხორცების ადგილას ძვლოვანი ქსოვილის ახალწარმონაქმნი
ostitis, idis f (ბერძნ.)-ძვლის ყოველგვარი ანთებით პროცესის აღმნიშვნელი ტერმინი
ostium, i n - შესავალი, ხვრელი
otalgia, ae f (ბერძნ.)-ყურის ტკივილი
otiatria, ae f (ბერძნ.) - მოძღვრება ყურის დაავადებათა და მათი მკურნალობის შესახებ
oticus, a, um - ყურის
otitis, idis f (ბერძნ.) - ყურის ანთება
otoblennorrhoea, ae f (ბერძნ.) - შუა ყურის ანთების შედეგად ლორწოვან-ჩირქოვანი სეკრეტის დენა ყურიდან
otodynia, ae f (ბერძნ.) - ყურის ტკივილი
otoguttae, arum f (n. pl.) (ბერძნ.) - ყურის წვეთები
otolithiasis, is f (ბერძნ.) - გარეთა სასმენ მილში კალკიუმის მკვრივი კონკრემენტის წარმოქმნა
otolithus, statolithus, i m-კალციუმის კარბონატის კრისტალები შიგნითა ყურში
otologus, i m (ბერძნ.)-ყურის დაავადებათა სპეციალისტი
otomycosis, is f (ბერძნ.) - გარეთა სასმენი მილის სოკოვანი დაავადება
otoplastica, ae f (ბერძნ.) - გარეთა ყურის ალდგენით-პლასტიკური ოპერაცია
otorrhagia, ae f (ბერძნ.) - ყურიდან სისხლის დენა
otorrhoea, ae f (ბერძნ.) - ყურიდან ლორწოვან-ჩირქოვანი ან ჩირქოვანი სეკრეტის დენა
otorrhinolaryngologia, ae f (ბერძნ.) - მედიცინის დარგი, რომელიც სწავლობს ყელ-ყურ-ცხვირის დაავადებებს
otorrhinolaryngologus, i m (ბერძნ.) -ყელ-ყურ-ცხვირის დაავადებათა სპეციალისტი
otosclerosis, is f (ბერძნ.) - ორივე ყურის არაანთებითი დაავადება
ovalis, e-ოვალური, კვერცხის მსგავსი
ovarium, i n - საკვერცხე
ovarialgia, ae f-საკვერცხის ტკივილი
ovariectomia, ae f - ცალი ან ორივე საკვერცხის ამოკვეთა
ovariocele, es f - საკვერცხის სიმსივნე, საკვერცხის შესვლა სამარდულის თიაქარში
ovariprivus, a, um - უსაკვერცხო - საკვერცხეების ამოკვეთის გამო
ovatio, onis f - ოვაცია, მოწონების, აღტაცების გამოხატვა მეჭუხარე ტაშით

oviformis, e; Syn. ovoideus, a, um - კვერცხის ფორმის, კვერცხისებრი
ovis, is f - ცხვარი
ovogenesis, is f (ბერძნ.) (←oon კვერცხი)-ქალის სასქესო კვერცხუჯრედის განვითარების პროცესი საკვერცხეში
ovulum, i n - პატარა კვერცხი
ovum, i n - კვერცხი
Oxacillinum, i n - ოქსაცილინი
Oxacillinum-natrium, i n - ოქსაცილინ-ნატრიუმის მარილი
Oxalis (idis) acerosella (ae) f- მჟაველა
oxaluria, ae f (ბერძნ.)-შარდში მჟაუნმჟავა კალციუმის გამოყოფა
oxycephalia, ae f (ბერძნ.) - კონუსური თავი კოშკისებრი ქალათი
Oxychloridum, i n; Syn. Bismuthi oxychloridum, i n - ქლორიანი ბისმუთი
oxycoccus, i m - შტოში
oxycoccus microcarpus, i m- წვრილნაყოფა შტოში
oxycyanidum, i n - ოქსაციანიდი
oxydatus, a, um - დაჟანგული
oxydatio, onis f - ჟანგვა
oxydulatus, a, um - ქვეჟანგი
oxydum, i n - ჟანგი
oxydum nitrosum, i n; Syn. Nytrogenium oxydulatum, i n - აზოტის ქვეჟანგი
oxygenium, i n - ჟანგბადი
oxygenotherapia, ae f (ბერძნ.) - ჟანგბადით მკურნალობა
oxyhaemoglobinum, i n (ბერძნ.) - ჰემოგლობინის ჟანგბადთან არამდგრადი ნაერთი
oxyhaemometria, ae f (ბერძნ.) - სისხლში ოქსიჰემოგლობინის განსაზღვრის ფოტოელექტრული მეთოდი
oxyopia, ae f (ბერძნ.) - გამახვილებული მხედველობა
oxyphobia, ae f (ბერძნ.) - აკვიატებული შიში წვეტიანი და მჭრელი საგნების მიმართ
Oxyria digyna, ae f - ორდინგიანი ოქსინია
oxys (ბერძნ.) - 1. მწვავე, მკაცე, 2. მახვილი, წვეტი
Oxytocinum, i n - ოქსიტოცინი
Oxyuris vermicularis, is f; Syn. Enterobius (i) vermicularis (is) m - ჭიისებრი ოქსიურისი
ozaena, ae f (ბერძნ.)-ცხვირის ქრონიკული დაავადება ძირითადად ლორწოვანი გარსის უქონლობით გამოწვეული, მყრალი სურდო
ozo (ბერძნ.) - სუნს გამოვცემ, სუნი მაქვს
Ozon (ბერძნ)-ოზონი, დამახასიათებელი სუნის აირი, რომელიც სახეშეცვლილი ჟანგბადია
ozona (Ozonia) foeniculacea, f; Syn. Foeniculum (i) vulgare (is) n -დიდი კამა

P

Pachycarpinum, i n - პასიკარბინი
Pachycarpus, a, um - სქელნაყოფა
pachycephal, alis n (ბერძნ.)-მსხვილი თავი
pachydermia, ae f (ბერძნ.) - ანდაყოლილი დაავადება, რომელიც კანის გამკვრივებით ხასიათდება; მკვრივი კანი
pachymeningitis, idis f (ბერძნ.) - თავის ან ზურგის ტვინის მაგარი გარსის ანთება
pachymeninx, ingis f (ბერძნ.) - ტვინის მაგარი გარსი

pachys (ბერძნ.)-სქელი, მსხვილი, მსუქანი, მკვრივი
paco, -avi, -atum, -āre 1 - ვამშვიდებ, ვაწყნარებ, ვიმორჩილებ
pactus, a, um-მშვიდობიანი, წყნარი
Padus (i) racemosa (ac) f; Syn. Prunus padus - შოთხვი
paederastia, ae f (ბერძნ.) - არაბუნებრივი სექსუალური ურთიერთობა მამაკაცებს შორის ან კაცებსა და ბავშვებს შორის
paediater, tri m (ბერძნ.) - ბავშვის ექიმი, პედიატრი
paediatria, ae f (ბერძნ.) - მედიცინის დარგი, რომელიც სწავლობს ბავშვის დაავადებებს და მათ მკურნალობას
pais, paidos (ბერძნ.) - ბავშვი
paedophilia, ae f (ბერძნ.)- სქესობრივი ლტოლვა ბავშვებისადმი
Paeonia (ae) officinalis (is) f- ორდასალამი
Palaquium (i n) gutta (ae f) იხ. Eucommia ulmoides
palatinus, a, um - სასის
palatum, i n - სასა
palaios (ბერძნ.) - ძველი
paleoanthropologia, ae f (ბერძნ.) - ანთროპოლოგიის ნაწილი, რომელიც სწავლობს განსაკუთრებული ადამიანის ნაშთებს
pallens, ntis - 1.ფერმკრთალი, 2.ყვითელი, გადაჭ. გამყვითრებული
palleo, pallui, pallēre 2 - გაყვითრებული ვარ, ავად ვარ
palliatus, a, um - დაფარული, პალიუმ-წამოსხმული; საშუალება, რომელიც დროებით აშუბუქებს ავადმყოფის მდგომარეობას
pallidus, a, um - ფერმკრთალი, უფერული
pallium, i n (ბერძნ.)-პალიუმი, ანატ. ქართი
palilalia, ae f (ბერძნ.) - ერთი და იმავე სიტყვების ავადმყოფური გამეორება
palin (ბერძნ.)-ისევ, ხელახლა, კვლავ
palingenesis, is f (ბერძნ.) - წინაპართა სახეებიდან შთამომავლობით გადმოცემული ნიშნების განვითარება ჩანასახში
palma, ae f - ნები, ხელისგული
palmaris, e - ნების, ხელისგულის
Palma christi იხ. Ricinus communis
palpatio, onis f - გასინჯვა ხელის თითების შეხებით
palpebra, ae f - ქუთუთო
palpebralis, e - ქუთუთოსი
palpitatio, onis f-თრთოლა, ძგერა პულსაცია
palpitatio (onis) cordis-გულის აჩქარებული ძგერა გულის თრთოლა
palpito, -avi, -atum, -āre 1 - ვაფრთხილებ, ვკანკალებ, palpitatio - გული ძგერს
palpo, -avi, -atum, -āre 1 - ხელ ვუსვამ, ვუალერსებ, ვსინჯავ ხელის შეხებით
palpor, palpatus sum. palpari 1- ხელ ვუსვამ, ვუალერსებ
paludosus, a, um - ჭაობიანი
palus, paludis f - ჭაობი
paluster, tris, tre - ჭაობიანი, ჭაობი
pampineus, a, um - ვაზის ფოთლის
pampiniformis, e - ვაზისებრი, ვაზ ფორმის, მგრეხისებრი
pampinus, i m - 1. ვაზის რქა, 2. ვაზ ფოთლები
pan. pantos (ბერძნ.) - ყველა
panacea, ae f (ბერძნ.) უნივერსალური წამალ რომელსაც მიეწერება ყველ ავადმყოფობისა და ავადმყოფ განკურნება

panaritium იხ. paronychia
panarteriitis, idis f (ბერძნ.) - არტერიების ყველა გარსის ანთება
panarthritis, idis f (ბერძნ.)-სხეულის ყველა სახსრის ანთება
Panax (acis f) ginseng (sbin-seng)-ჟენშენი
pancarditis, idis f (ბერძნ.) - გულის ყველა გარსის ანთება
pancreas, atis n (ბერძნ.) - პანკრეასის, კუჭქვეშა ჯირკვალი
pancreaticus, a, um-პაკრეასის, კუჭქვეშა ჯირკვლის
pancreatinum, i n-პანკრეატინი, ცხოველთა პანკრეასისგან დამზადებული პრეპარატი
pandemia, ae f (ბერძნ.) - ეპიდემია, რომელიც მოედება მთელ მოსახლეობის დიდ ნაწილს
panhidrosis, panidrosis, is f (ბერძნ.) - მთელი სხეულის ძლიერი ოფლიანობა
panicum milliaceum, i n - ფეტვი
panis, is m - პური, ხორბალი
panmyelophthisis, is f (ბერძნ.) - ძვლის ტვინის, ჭლექი, ძვლის ტვინის სრული განლევა
panniculus, i m-ნაფლეთი, ნაგლეჯი
pannosus, a, um - ჩამოფლეთილი
pannus, i m-ნაგლეჯი, ნაფლეთი, რქოვანას ზედაპირული სისხლძარღვოვანი ანთება
panophthalmitis, idis f (ბერძნ.) - თვალის ყველა გარსის ჩირქოვანი ანთება
panphlebitis, idis f (ბერძნ.) - ვენის ყველა გარსის ანთება
panphobia, ae f (ბერძნ.)- დაუსაბუთებელი შიში ყოველგვარი მოვლენისა, ახასიათებს შიზოფრენიას
panplegia, ae f (ბერძნ.) - სხეულის ყველა ორგანოს დამბლა
Pantocidum, i n - პანტოციდი
Pantocrinum, i n - პანტოკრინი
Panzeria lanata, ae f - ბეწვიანი პანცერია
panzootia, ae f (ბერძნ.) - დიდ გეოგრაფიულ არეალზე ცხოველთა ავადმყოფობის გავრცელება
Papaver, eris n - ყაყაჩო
Papaver (eris) rhoeas (ados) n; Syn. Papaver (eris) arvense (is) n - მინდვრის ყაყაჩო
Papaver (eris) somniferum (i) n; Syn. Papaver (eris) nigrum (i) n- ხაშხაში, დამამძინებელი ყაყაჩო
papavereus, a, um - ყაყაჩოსი
Papaverinum, i n - პაპავერინი
Papazolum, i n - პაპაზოლი
papilio, onis f - პეპელა
papilla, ae f - დვრილი, ძუძუს თავი
papillaris, e-დვრილის, დვრილისებრი
papillitis, idis f - მხედველობის ნერვის დვრილის ანთება
papilloretinitis, idis f-მხედველობის ნერვის დვრილისა და ბადურის ანთება
papula, ae f - ბუშტუკი, მშრალი მუწუკი, კვანძი (ეგზემის, ფსორიაზის, სიფილისის დროს)
papulosus, a, um - კვანძოვანი
papyraceus, a, um; Sym. chartaceus, a, um - პაპირუსის, ქაღალდის
papyrus, i m (ბერძნ.) (papyrum, i n) - პაპირუსი
par, paris (ბერძნ.) - თანასწორი, წყვილი, ერთნაირი
para (ბერძნ. პრეფ.) - ახლოს, გვერდით, ორი მხრიდან, გადახრა, დარღვევა, მცდარი
paraanaesthesia, ae f (ბერძნ.) -

ორივე მხარეზე შეგრძნებების დაკარგვა

parabiosis, is f (ბერძნ.) - სიკვდილ-სიცოცხლის მიჯნაზე ყოფა

paraesthesia, ae f (ბერძნ.) - სპონტანური უსიამოვნო შეგრძნება, თითქოს ტანზე ჭიანჭველები დაძვრან

paracolitis, idis f (ბერძნ.) - ასწვრივი და დასწვრივი კოლინჯის ირგვლივ პერიტონეუმით დაუფარავი ქსოვილის ანთება

paracolpitis, idis f (ბერძნ.) - საშოს ირგვლივი ფაშარი შემაერთებელი ქსოვილის ანთება

paracorticalis, e - პარაკორტიკული

paracusis, is f (ბერძნ.) - სმენის ყოველგვარი დარღვევა

paracystitis, idis f (ბერძნ.) - შარდის ბუშტის ახლომდებარე უჯრედის ანთება

paradentium, i n; S. (parodontium ბერძნ.)-კბილების დამჭერი აპარატი

paradoxus, i m (ბერძნ.)-აბრი, მზაკვრობა, რომელიც მკვეთრად განსხვავდება საყოველთაოდ აღიარებულისაგან, ეწინააღმდეგება სალ ამრს

paraffinatus, a, um - პარაფინის

Paraffinum, i n - პარაფინი

Paraffinum liquidum, i n; Syn. Oleum Vaselini-თხევადი პარაფინი, ვაზელინის ზეთი

paraganglion, i n (ბერძნ.) - ქრომაფინული ქსოვილი სხეულის სხვადასხვა ნაწილში

parageusia, ae f (ბერძნ.) - გემოს შეგრძნების დაკარგვა

paragraphia, ae f (ბერძნ.)-წერის უნარის დარღვევა

paraimmunitet, etis f- პარაიმუნიტეტი, რომელიც წარმოიქმნება ორგანიზმში ავადმყოფობის გამომწვევი ძირითადი მიკრობისადმი შექმნილი იმუნიტეტის პარალელურად

parakinesis, is f (ბერძნ.) - ავტომატიზებული უნებლიე მოძრაობები (ხშირად წინ უსწრებს დამბლას)

paralalia, ae f (ბერძნ.) - მეტყველების დარღვევა

paralysis, is f (ბერძნ.)-პარალიზი დამბლა

paralyticus, a, um (ბერძნ.) პარალიზური, პარალიზებული

paramesonephricus, a, um თირკმელებს შუა, გარშემო

parametrium, i n-პარამეტრიუმი ფაშარი შემაერთებელი ქსოვილ განიერი იოგის ორ ფურცელ შორის, საშვილოსნოს გვერდებ

paramnesia, ae f (ბერძნ.)-ცრ მოგონებები, მცდარი მოგონებებ

paranephritis, idis f (ბერძნ.) თირკმლის ირგვლივი ფაშარ შემაერთებელი ქსოვილის ანთებ

paranoia, ae f (ბერძნ.)-სიგიჟე ფსიქიკური დაავადება (დევნი გაბნიდების მანია ასასიათებს დაავადებას)

paraphrasia, ae f (ბერძნ.)-ახალ სიტყვების შეთხზვა სული ავადმყოფების მიერ

paraphrenia, ae f-პარაფრენი ფსიქიკის მოშლა (ბოლვით ჰალუცინაციებით)

paraplegia, ae f (ბერძნ.) - ორი ერ დასახელების კიდურის დამბლა

parapleuritis, idis f (ბერძნ.) პარიეტულ პლევრასა გულმკერდის შიგნითა ფასცი შორის არსებული ფაშარ შემაერთებელი ქსოვილ ანთება

paraproctitis, idis f (ბერძნ.) - სწორი ნაწლავის ირგვლივი ფაშარი შემაერთებელი ქსოვილის ანთება

parapsoriasis, is f (ბერძნ.) - კანის იშვიათ ქრონიკულ დაავადებათა ჯგუფი ქიცვისებრი გამონაყარით, რომელიც ძალიან ჰგავს ლიქენს

paraspadia, ae f (ბერძნ.) - განვითარების მანკი, შარდსადენის არხის გახსნა ასოს გვერდზე

paraspao (ბერძნ.) - გვერდზე გადავიწევი

paraspasmus, i m (ბერძნ.)- კიდურების ორმხრივი კრუნჩხვითი ჰიპერტონია

parasternalis, e (ბერძნ.) - გულმკერდის გარშემო მდებარე

parasympathicus, a, um - პარასიმპათიკური

parasyphilis, is f (ბერძნ.) - სხვადასხვაგვარი სიფილისური ბუნების ავადმყოფური მდგომარეობა, რომელიც ჯერ იძლევა სიფილისის დამახასიათებელ პათოლოგოანატომიურ სურათს

parathyroideus, a, um (ბერძნ.)- ფარისებრი ჯირკვლის ირგვლივ მდებარე

paratus, a, um-მომზადებული, გამართული

paratus, us m-მზადება, მომზადება

paratyplitis, idis f (ბერძნ.) - ბრმა ნაწლავის ირგვლივი ფაშარი შემაერთებელი ქსოვილის ანთება

paratyphus, i m (ბერძნ.)-პარატიფი, მუცლის ტიფის მსგავსი მწვავე გადამდები დაავადება

paraurethralis, e (ბერძნ.)- შარდსადენ მილთან ახლომდებარე (მაგ.: ჩირქგროვა)

parco, -cui, -ĕre 3 - ვეუფრთხილები, ვანდობ

parenchyma, atis n (ბერძნ.) - პარენქიმა, ორგანოს სპეციფიკური ქსოვილოვანი ნაწილი, განსხვავდება სტრომისგან

parenteralis, e - პარენტერული, კუჭ ნაწლავის ტრაქტის გარეშე (მაგ.: წამლის შეყვანა კანქვეშ)

paresis, is f (ბერძნ.) - პარეზი, დასუსტება, მოდუნება, არასრული - ნაწილობრივი დამბლა

paraesthesia, ae f (ბერძნ.) - სხვადასხვა ცრუ შეგრძნება, დაბუჟების, ჩხვლეტის, სიმხურვალის, ჭიანჭველების ცოცვის, წვის, ქავილის და სხვ.

paries, etis m - კედელი

parietalis, e - კედლის, თხემის

Parietaria (ae) officinalis (is) f- სამკურნალო კედლისპირა

pario, peperi, partum, -ĕre 3 - ვშობ, ვბადებ, ვქმნი, ვიძენ, მოვიპოვებ

Paris (idis) quadrifolia (ae) f- ხარისთვალა

pariter (adv.) - 1. თანაბრად, 2. ერთსა და იმავე დროს, 3. აგრეთვე

Parnassia (ae) palustris (is) f; Syn. Hepatica alba, ae f - პარნასურა

paro, -avi, -atum, -ăre 1-ვამზადებ, ვაკეთებ

parodontium, i n (ბერძნ.) - კბილების დამჭერი აპარატი

parodontosis, is f - ღრძილების აგროფია ანთების გარეშე

paronychia, ae f (ბერძნ.) - ფრჩხილის ახლომდებარე რბილი ქსოვილების ჩირქოვანი ანთება

paropexia, ae f (ბერძნ.) - დამახინჯებული გემოვნება, ან მადა

parotis, parotidis f (ბერძნ.) - ყბა-ყურის ჯირკვალი

parotitis, idis f (ბერძნ.) - ყბა-ყურის

სანერწყვე ჯირკვლის ანთება
paroxymus, i m (ბერძნ.)- ავადმყოფობის შეტევა
pars, partis f - ნაწილი
Parthenocissus (i) quinquefolia (ae) f; Syn. Ampelopsis(is) quinquefolia (ae) f-ამერიკული ურყევაში
partialis, e - ნაწილობრივი
participium, i n (გრამატ.)-მიმღეობა
particula, ae f - ნაწილაკი
partus, us m - მშობიარობა
parvulus, i m - ბავშვი
parvus, a, um - მცირე, პატარა
passer, eris m - ბეღურა
Passiflora incarnata, ae f - ხორცისფერ-წითელი პასიფლორა, ვნების ყვავილი
passivitas, atis f - პასიურობა, მოქმედების დაქვეითება, ან მისი სრული უქონლობა
passivus, a, um (გრამატ.)-პასიური, ვნებითი
passivus, a, um - მგრძნობიარე, ვნებიანი
pasta, ae f - პასტა, ცომეულობა, რაიმე ნივთიერების ცომისებრი მასა
Pasta Lassari - ლასარის პასტა
pasterisatio, onis f - პასტერიზაცია (ფრ. ბაქტ. ლუი პასტერის გვარის მიხედვით) ორგანული სითხეების გაცხელება მავნე მიკრობების დასაღუპად
pastillus, i m - კვერი, კვერუკა
Pastinaca sativa, ae f - ძირთეთრა
pastositas, atis f - ცომისებურობა
patella, ae f-1.კვირისთავი, 2.ჯამი
pater, tris m - მამა
pathergia, ae f (ბერძნ.) - ორგანიზმის მგრძნობელობის ავადმყოფური აწევა
-pathia, ae f (ბერძნ.) (სიტყ. ბოლოს) - დაავადება, ტკივილი (ორგანული ცვლილებებით)
pathogenes, is f (ბერძნ.) - დაავადების გამომწვევი (მაგ.: პათოგენური ბაქტერიები)
pathogenesis, is f (ბერძნ.) - ავადმყოფობის წარმოშობისა და განვითარების თანმიმდევრობა, ზოგადი პათოლოგიის ნაწილი, რომელიც ამ პროცესს სწავლობს
pathologia, ae f (ბერძნ.) - მოძღვრება ორგანიზმში მიმდინარე პათოლოგიური პროცესების შესახებ
pathologicus, a, um (ბერძნ.)- პათოლოგიური, არანორმალური, ავადმყოფური
pathomorphosis, is f (ბერძნ.) - გარკვეული დაავადების არსებითი შეცვლა გარე ფაქტორთა ზემოქმედებით
pathos (ბერძნ.) - ავადმყოფობა განცდა
patiens, ntis - პაციენტი, მომთმენი
patienter (adv.) - მოთმინებით
patria, ae f - სამშობლო
patrius, a, um-მამის, მემკვიდრეობით ძველი, მშობლიური
patronage (ფრანგ.)-პატრონაჟი მფარველი, ავადმყოფებისა და ბავშვების ორგანიზებული სამედიცინო მომსახურება შინ ოჯახის პირობებში
patrona, ae f - პატრონი
patronus, i m - პატრონი
paucus, a, um - მცირე, ცოტაოდენი
paulo (S. paullo) (adv.) - ცოტათი რამდენადმე, paulo ante- ცოტა ადრე
pauper, eris - ღარიბი, უქონელი
paveo, pavi, pavēre 2-ვკანკალებ ვთრთი (შიშისაგან)

pavidus, a, um - მშიშარა
pavo, onis m - ფარშევანგი
pavor, oris m - კანკალი, შიში
pavor nocturnus - ღამის შიში
pax, pacis f - ბავი მშვიდობა
pecco, -avi, -atum, -āre 1-ვცოდავ, ვცდები, დანაშაულს ჩავდივარ, ვაშავებ
pecten, pectinis n - ქედი, თხემი, სავარცხელი
pecto, pexi, pexum, -ĕre 3-1. ვვარცხნი, 2. ვჩეჩ
pectoralis, e - გულმკერდის, მკერდის
pectoritis, idis f - მკერდის ანთება
pectus, oris n - მკერდი, გულმკერდი, pectus carinatum gallinaceum - ქათმის მკერდი (ამოზნექილი, წვეტიანი)
peculiariter (adv.)-განსაკუთრებით, საკუთრივ
pedalis, e - 1. ტერფის, 2. ერთი ნაბიჯის სიდიდის
pedicellus, i m - ყვავილის ყუნწი
pedicularis (is) comosa (ae) f-ქოჩორა საგილია
pedicularis (is) silvatica (ae) f - ტყის საგილია
pediculosis, is f - ტილიანობა
pediculus, i m - ტილი, მკბენარი
pediluvium, i n - ფეხის აბაზანა
peduncularis, e - ფეხის
pedunculus, i m (კნინ.) - პატარა ფეხი, მცირე ფეხი
peina (ბერძნ.) - შიმშილი
peinotherapia, ae f (ბერძნ.) - შიმშილით მკურნალობა
pejor, jus (შედრ. ¬malus, a, um) - უფრო ცუდი, უფრო ბოროტი
peius (adv.) - უფრო ცუდად
pelagus, pelagi n (ბერძნ.) - ზღვა
pellagra, ae f (ბერძნ.)- კანის დაავადება, PP ვიტამინისნაკლებობა
Pelatgonium roseum, i n - გერანი
pelos (ბერძნ.) (limus ლათ.)-ტალახი
pelotherapia, ae f (ბერძნ.) - ტალახით მკურნალობა
pellicula, ae f (ბერძნ.) (კნინ.)-თხელი კანი, გარსი
pellis, is f (ბერძნ.) - კანი, ტყავი, ბეწვი
pellucidus, a, um; S. perlucidus, a, um-გამჭვირვალე, სრულიად ნათელი
pelvimetria, ae f-ქალის მენჯის გაზომვა(შრომებარობის პროგნოზის მიზნით)
pelvinus, a, um - მენჯის
pelvioperitonitis, idis f-ადგილობრივი შემოფარგლული ანთება
pelviotomia, ae f - შევიწროებული მენჯის გასაფართოებელი ოპერაცია
pelvis, is f - მენჯი
pemphigus, i m (ბერძნ.)-მძიმე დერმატოზი ბუშტუკოვანი გამონაყარითა და მაღალი სიცხით (ხანში შესულებში)
pemphix, pemphigos (ბერძნ.) - ბუშტი, ბუშტუკი
penetralis, e - შინაგანი, შიგნითა
penetrans, ntis - შემღწევი
penetro, -avi, -atum, -āre 1-ვიჭრები, ვაღწევ
penia - სიღარიბე, ნაკლებობა, penia (სტყ. ბოლოს) - ნაკლებობა (სისხლის ელემენტების არასაკმაო შემცველობა)
Penicillinum, i n - პენიცილინი
Penicillium, i n-მტევანი, პენიცილიუმი
Penicillium chrysogenum, i n-ოქროსფერი მტევანა
penis, is m - მამაკაცის ასო
penna, ae f - ფრთა
pennatus, a, um-ფრთიანი, ფრთოსანი
penta (ბერძნ.) - ხუთი
penuria, ae f-ნაკლოვანება, ნაკლებობა
Pepsinum, i n - პეპსინი, კუჭის წვენის

ფერფენტი, რომელიც საჭმლის მონელებისას შლის ცილას
pepsis, is f - საჭმლის მონელება
pepton, i n (ბერძნ.) - საჭმლის მონელების დროს ცილების პირველადი დაშლის პროდუქტი
peptonuria, ae f (ბერძნ.) - შარდით პეპტონის გამოყოფა
pepto (ბერძნ.) - ვინელებ
per (praep. cum. Acc.) - საშუალებით, განმავლობაში, შემდეგ, -ზე, -ით, გავლით, გამო, შემწეობით
per (პრეფ.)-1. საშულებით, განმავლობაში, 2. აძლიერებს სიტყვის მნიშვნელობას
perabsurdus, a, um - მეტად სულელური, შეუფერებელი
peraciditas, atis f - კუჭის წვენის ზედმეტი მჟავიანობა
peracutus, a, um - 1. მეტისმეტად მწვავე, მეტისმეტად ბასრი, 2. მეტად (ძალიან გონებამახვილი
perangustus, a, um- ძალიან ვიწრო
percuro, -avi, -atum, -āre 1- სრულიად განკურნავ
percussio, onis f- დაკაკუნება, დარტყმა
percussus, us m - დარტყმა
percutaneus, a, um - კანქვეშ შეყვანით (წამლის)
per cutem- დაუზიანებელ კანში შეყვანით
percutio, -cussi, -cussum, -cutĕre 3- დავარტყამ, დავკრავ, გავხვრეტ განვგმირავ
perennis, e - მრავალწიანი, მუდმივი, შეუწყვეტელი
pereo, -ii, -itum, -īre 4-ვიღუპები, ვქრები, ძალას ვკარგავ, ვკვდები
perfectum, i n-სრულყოფილება (გრამატ.), ნამყო სრული
perfectus, a, um - სრულყოფილი, შესანიშნავი
perforans, ntis - გამხვრეტი
perforatio, onis f - პერფორაცია, რაიმე ორგანოს კედლის გამჭოლი დაზიარება, გახვრეტა
perforatus, a, um-გახვრეტილი დასვრეტილი
perforo, -avi, atum, -āre 1 - ვხვრეტ ვბურღავ, გავხვრეტ
perfrigidus, a, um - ძალიან ცივი
perfundo, -fudi, -fusum, -funĕdre 3 - გადავასხამ, მოვასხამ
perfusio, onis f - პერფუზია, ჩასხმა გადასხმა (სისხლის)
pergrandis, e - უდიდესი, უძველესი
pergratus, a, um - ძალიან სასიამოვნო
pergravis, e - უმნიშვნელო, უმძიმეს
peregrinus, a, um - უცხო, გარეშე
peri (ბერძნ. პრეფ.) - ახლოს გარშემო, ყველა მხრიდან ირგვლივ
periadenitis, idis f (ბერძნ.) ჯირკვლის კაფსულისა დ ირგვლივი ქსოვილის ანთება
periarterialis, e - პერიარტერიული
periarteriitis, idis f (ბერძნ.) არტერიის გარეთა კედლის ფენ ანთება
periarthritis, idis f (ბერძნ.) - სახსრი ირგვლივი ქსოვილის ანთება
pericardium, i n - გულის პერანგ პერიკარდიუმი
pericarditis, idis f (ბერძნ.) - გული პერანგის ანთება
pericardiotomia, ae f (ბერძნ.) გულის პერანგის გაკვეთა
perichondrialis, e - პერიქონდრულ
perichondrium, i n (ბერძნ.) ხრტილისაბრძელა
pericranium, i n (ბერძნ.) ქალასარეკელის ძვლის საბრძელ
periculosus, a, um-საშიში, სახიფათ

periculum, i n-საფრთხე განსაცდელი, ცდა
periduodenitis, idis f (ბერძნ.) - თორმეტგოჯა ნაწლავის სეროზული გარსის ანთება
perifocalis, e (ბერძნ.) - კერის ირგვლივი,კერასთანახლომდებარე
perigastritis, idis f (ბერძნ.) - კუჭის სეროზული საფარის ანთება
perihepatitis, idis f (ბერძნ.) - ღვიძლის კაფსულის ანთება
perilympha, ae f (ბერძნ.)-ძვლოვანი და აპკისებრი ლაბირინთშორისი სივრცის შიგთავსი
perilymphaticus, a, um - შიგნითა ყურის ძვლოვან და აპკისებრ ლაბირინთშორისი სითხის
perimetria, ae f (ბერძნ.) - პერიფერიული მხედველობის არის განსაზღვრა პერიმეტრის საშუალებით
perimetritis, idis f (ბერძნ.) - საშვილოსნოს სეროზული გარსის ანთება
perimetrium, i n-საშვილოსნოს სეროზული გარსი
perinephritis, idis f (ბერძნ.) - თირკმლისფიბროზული კაფსულის ანთება
perineorrhaphia, ae f (ბერძნ.) - შორისის გაკერვა
perineum, i n (perineon ბერძნ.) - შორისი (მცირე მენჯის გამოსავალი მიდამო)
perineuritis, idis f (ბერძნ.) - ნერვის შემაერთებელქსოვილოვანი გარსის ანთება
periodus, i f (ბერძნ.) - პერიოდი, დროის მონაკვეთი, დაავადების სტადია
periodontium, i n (ბერძნ.) - კბილის რბილი ქსოვილი ალვეოლასა და ფესვს შორის, კბილსაშრდელა
periorchitis, idis f (ბერძნ.) - სათესლე ჯირკვლის სეროზული კაფსულის ანთება
periostitis, idis f (ბერძნ.) - ძვლისაშრდელას ანთება
periosteum, i n (ბერძნ.) - ძვლისაშრდელა, ძვალსაშრდელა
peripheria, ae f (ბერძნ.)-პერიფერია, განაპირა
periphericus, a, um - პერიფერიული
Periploca graeca, ae f - ღვედკეცი
peritoneum, i n (ბერძნ.) - მუცლის აპკი, მუცლის სეროზული გარსი
peritonitis, i n (ბერძნ.)-პერიტონიტი, მუცლის სეროზული გარსი - პერიტონეუმის ანთება
peritus, a, um - გამოცდილი
perivascularis, e - პერივასკულური
perivasculitis, idis f-ფვრილი სისხლძარღვების ირგვლივი ქსოვილის ანთება
permagnus, a, um - ძალიან დიდი
permanens, ntis - მუდმივი, უცვლელი
permaneo, -mansi, -mansum, -manēre 2 - ვრჩები
permeo, -avi, atum, -āre 1 - გავდივარ, გავალწევ, ვიჭრები
permitto, -misi, -missum, -ĕre 3- ვენდობი, ნებას ვრთავ
permultus, a, um - ძალიან ბევრი
permutatio, onis f-ცვალება, შეცვლა, გადაცვლა
perna, ae f - ბარკალი
pernecessarius, a, um-ძალიან საჭიროა, მეტად აუცილებელია
perniciosus, a, um - სასიკვდილო, მომაკვდინებელი, ავთვისებიანი (ანემია, მალარია)
perobscurus, a, um-მეტად ბნელი, ძალიან ბუნდოვანი
perone, perones (ბერძნ.) - მცირე

წვივი
peroneus, a, um - მცირე წვივის
peroralis, e; Syn. per os - პირით, პირიდან, პირის საშუალებით
peroxydatus, a, um; Syn. hyperoxydatus, a, um - მეჟანგი
peroxydum, i n (ბერძნ.)-მეჟანგი, პეროქსიდი
perparvus, i n - ძალიან პატარა
perpendicularis, e - პერპენდიკულარული, შვეული
perpetuus, a, um-განუწყვეტლივ, მუდმივად
perpetuo (adv.)- განუწყვეტელი, მუდმივი, შეუჩერებელი
per se - სუფთა სახით
Persea americana, ae f; Syn. Persea gratissima, ae f-ჩვეულებრივი ავოკადო
persaepe (adv.) - ძალიან ხშირად
perseco, -secui, -sectum, -āre 1-ვკვეთ, ვჭრი
perscribo, -scripsi, -scriptum, -cribĕre 3 -1.დაწერილებით აღწერ, 2. წერილობითვაცნობებდაწერილებით
perscriptio, onis f-ჩაწერა, აღნუსხვა
persentio, -sensi, -sensum, -sentire 4 - ღრმადვგრძნობ, აშკარად ვაგებ
pesequor, -sectus sum. persequi 3 - 1. გამუდმებით ვდევნი, 2. ვასრულებ, ვეწევი (საქმიანობას)
Persica (ae) laevis (is) f - ვაშლაგამა
Persica (ae) vulgaris (is) f-ატამი (ხე)
Persicaria acida იხ. Polygonum amphibium
Persicum, i n - ატამი (ნაყოფი)
persigno, -avi, -atum, -āre 1-მეხმიწევნით ალნიშნავ
persimilis, e - ძალიან მსგავსი
persona, ae f-1.პირი, პიროვნება, 2.ნილაბი
persona grata - სასურველი პირი
personalis, e-პირის, პერსონალური
personatus, a, um - 1. პერსონალური, 2. შენიღბული
persipicue (adv.) - ცხადად, აშკარად, ნათლად
persipicuus, a, um-ცხადი, აშკარა, ნათელი
perspiratio, onis f - კანის სუნთქვა, კანის გზით აირებისა და ორთქლის გამოყოფა
pertenuis, e-ძალიან წვრილი, მეტად სუსტი
pertineo, -tinui, -tentum, -tinere 2 - 1. აღწევს, გადაჭიმულია, 2. ეხება, 3. ეკუთვნის
pertubatio, onis f-პერტუბაცია, საშვილოსნოს მილების ჩაბერვა
perturbatio, onis f-პერტურბაცია, მოშლილობა,მოსვენებისდაკარგვა
perturbo, avi, atum, āre 1 - ვალელვებ, ვაფორიაქებ, ვარღვევ, ვრევ
pertussicus, a, um- ყივანახველასი, ყივანახველა
Pertussinum, i n - პერტუსინი
pertussis, is f - ყივანახველა
pervagus, a, um-მოხეტიალე, ცთომილი
pervenio, -veni, - ventum, -venire 4- ვაღწევ, მივდივარ, მოვდივარ
perversus, a, um - შებრუნებული, უკუღმა, გადაგ, ბოროტი
pes, pedis m - ფეხი, ტერფი
Pessarium, i n - 1. პესარიუმი, ბრტყელი სანთელი, 2. დამჭერი აპარატი საშვილოსნოსთვის ან ყელისთვის საშვილოსნოს ყელის ჩამკეტორსულობისსაწინააღმდეგო
pessime (adv.)-ძალიან ცუდად, პესიმისტურად
pessimus, a, um (აღმ. ხარ. ←malus) - ძალიან ცუდი, პესიმისტური
pestifer, pestifera, pestiferum-

დამლუპველი, მომაკვდინებელი
pestis, is f - ჭირი
petalum, i n - ყვავილის ფურცელი
Petasites (idis) officinalis (is) m; Syn. Petasites (idis) vulgaris (is) m - სამკურნალო ბუერა
perechia, ae f (იტალ.)-ლაქა-წინწკლოვანი, სისხლჩაქცევები (უფრო ხშირად კანზე)
pero, -ivi, -itum, -ĕre 3 - ვისწრაფვი, ვეძებ, ვემუქრები, ხელს ვკიდებ
petra, ae f (ბერძნ.) - კლდე
petraeus, a, um - კლდის, კლდოვანი
petrificatio, onis f - გაქვავება
Petroselinum sativum, i n; Syn. Apium petroselinum, i n; Carum petroselinum, i n - ოხრახუში
petrosus, a, um -კლდოვანი, კლდის
Peucedanum oreoselinum, i n; Syn. Selinum oreoselinum, i n - ტყის კამა
-pexia, ae f (ბერძნ.) (სიტყ. ბოლოს)- ფიქსაცია, მიმაგრება, ოპერაციის საშუალებით
pexis (ბერძნ.) - მიმაგრება
Peziza, ae f - გუგულის-ჯამი
phacos (phakos) (ბერძნ.) - ბროლი
phakitis, idis f (ბერძნ.) - ბროლის ანთება
phagein (ბერძნ.) - კვება, შთანთქმა, ჭამა
-phagia, ae f (ბერძნ.) (სიტყ. ბოლოს) - შთანთქმა, ყლაპვა
phagocytosis, is f (ბერძნ.) - ბექტერიებისა და უჯრედის დაშლილი ნაწილაკების აქტიური შთანთქმა ფაგოციტების მიერ
phagocytus, i m (ბერძნ.) - ბაქტერიების შთანთქმელი და გამაუვნებელი უჯრედები
phagos (ბერძნ.) - შთანთქმელი
phalanx, phalangis f (ბერძნ.) - ფალანგი, თითის ძვალი
phalangitis, idis f (ბერძნ.) - თითის ძვლების (ფალანგების) ანთება
Phalaris (is) canariensis (is) f- ჩიტფეტკა
phallitis, idis f (ბერძნ.) - მამაკაცის სასქესო ასოს ანთება
phalloectomia, ae f (ბერძნ.) - მამაკაცის ასოს ამპუტაცია
phallos - მამაკაცის ასო
pharmaceuta, ae f (ბერძნ.)- ფარმაცევტი
pharmaceuticus, a, um - ფარმაცევტული, საფარმაცევტო
pharmacia, ae f (ბერძნ.) - ფარმაცია, მეცნიერება წამლების და მათი დამზადების შესახებ (ფარ-მა-კი ეგვიპტურად ნიშნავს გამოჯანმრთელების ჩუქებას, ბოძებას)
pharmacognosia, ae f (ბერძნ.) - ფარმაკოგნოზია, მეცნიერება, რომელიც სწავლობს სამკურნალო თვისებათა მქონე მცენარეული წარმოშობის ნივთიერებებს
pharmacon, i n (ბერძნ.) - წამალი
pharmacopoea, ae f (ბერძნ.); Syn. dispensatorium, i n - ფარმაკოპეა -სტანდარტებისა და დებულებების კრებული, რომელიც განსაზღვრავს წამლის ხარისხს
pharmacopola, ae, m, f-მეაფთიაქე, აფთიაქარი
pharmacotherapia, ae f (ბერძნ.)- დაავადების მკურნალობა წამლით
pharyngeus, a, um - ხახის
pharyngismus, i m (ბერძნ.) - ხახის კრუნჩხვით შეკუმშვა
pharyngitis, idis f (ბერძნ.) - ხახის ლორწოვანი ანთება
pharyngodynia, ae f (ბერძნ.) - ტკივილი ხახის არეში, ხახის ტკივილი

pharyngoscopia, ae f (ბერძნ.) - ხახის დათვალიერება ფარინგოსკოპით
pharyngostenosis, is f (ბერძნ.) - ხახის შევიწროება
pharyngorrhagia, ae f (ბერძნ.)- სისხლდენა ხახიდან
pharyngotomia, ae f (ბერძნ.) - ხახის გაკვეთის ოპერაცია
pharynx, yngis m (ბერძნ.) - ხახა
phaseolus, i m (ბერძნ.)-პარკი, პარკოსანი (მც.)
Phaseolus (i) vulgaris (is) m; Syn. Phaseolus esculentus, i m; Phaseolus oblingus, i m- ჩვეულებრივი ლობიო
phasis, is f - ფაზა, გამოვლენა, ცალკეული სტადია რაიმე მოვლენის ან პროცესის
Phenacetinum, i n - ფენაცეტინი
Phenadonum, i n - ფენადონი
Phenaminum, i n - ფენამინი
Phenatinum, i n - ფენატინი
Phenobarbitalum, i n; Syn. Luminalum, i n - ფენობარბიტალი, ლუმინალი
Phenolphthaleinum, in- ფენოლფთალეინი
Phenolum, i n - ფენოლი
Phenoxymethylpenicillinum, i n - ფენოქსიმეთილპენცილი
Phenylbutadionum, i n-ფენილბუტადიონი
Phenylii salicylas (atis m), Syn. Phenylium salicylicum, i n; Salolum, i n - ფენილის სალიცილატი, სალოლი
Phenylium, i n - ფენილი
phiala (ბერძ.) - ქილა, თასი
philia (ბერძნ.) - მიდრეკილება
-philia (ბერძნ.)-(სიტყვ. ბოლოს) - მიდრეკილება, ლტოლვა
philosophia, ae f - ფილოსოფია
philosophus, i m - ფილოსოფოსი
phimos (ბერძნ.) - ალიკაპი
phlebectasia, ae f (ბერძნ.) - ვენების გაგანიერება
phlebitis, idis f (ბერძნ.) - ვენის ანთება
phlebogramma, atis n (ბერძნ.) - ვენის კედლის რენტგენის ჩაწერა (ჩანაწერი)
phlebolithus, i m (ბერძნ.) - ვენის ქვა
phlebomalacia, ae f (ბერძნ.) - ვენის კედლის დარბილება
phlebosclerosis, is f (ბერძნ.)-ვენის სკლეროზი, ვენის კედელში შემაერთებელი ქსოვილის ჭარბი ზრდა
phlebothrombosis, is f (ბერძნ.) - ვენაში თრომბის წარმოქმნა
phlegmone, es f (ბერძნ.) - კანქვეშა უჯრედის ჩირქოვანი ანთება
phlegmonosus, a, um -ფლეგმური
phleps, phlebos, n (ბერძნ.) - ვენა
phobeo (ბერძნ.) - მეშინია
-phobia (ბერძნ.)-შიში, აკვიატებული შიში
Phoenix (icix) dactulifera (ae) f - ფინიკის პალმა
phone (ბერძნ.) - ხმა, ბგერა
phonasthenia, ae f (ბერძნ.) - ხმის ფუნქციური მოშლა ხმის ჩახლეჩის ან დაკარგვის გამო
phonendoscopium, i n (ბერძნ.)- ფონენდოსკოპი, სპეციალური მილაკი ხმის გასაძლიერებლად
phonocardiographia, ae f (ბერძნ.) - გულის სისხლძარღვთა შესწავლის ერთ-ერთი მეთოდი
phos, photos (ბერძნ.) - სინათლე
phosgenum, i n - ფოსგენი
phosphas, atis m - ფოსფატი
phosphas (atis) sodicum (sodii); Syn. Natrii phosphas (atis m)- ნატრიუმის ფოსფატი, ფოსფორმჟავა ნატრიუმი
phosphis, itis f - ფოსფიტი
phosphoricus, a, um - ფოსფორის, ფოსფორიანი
phosphorosus, a, um-ფოსფოროვანი

Phosphorus, i m - ფოსფორი
photographia, ae f (ბერძნ.)-ფოტოგრაფია
photoopsia, ae f (ბერძნ.) - სინათლის ჰალუცინაციური შეგრძნება (ალქმა) შესაბამისი გამაღიზიანებლის გარეშე
photophobia, ae f (ბერძნ.)-სინათლის შიში
photoreceptores (n. pl.) (ბერძნ.) - შუქშემგრძნობი რეცეპტორები შუქზე რეაქციის მქონე სპეციალური უჯრედები
phototherapia, ae f (ბერძნ.) - სხივებით მკურნალობა
Phragmites (is) communis (is) f-ლელი
phren (ბერძნ.) - დიაფრაგმა
phrenicaexaeresis, is f (phrenikaexaeresis ბერძნ.)-შუასაბეჭდის ნერვის მოცილება (ამოკვეთა)
phrenicotomia, ae f (ბერძნ.)- დიაფრაგმული ნერვის გაკვეთა
phrenicus, a, um (ბერძნ.) - შუასაბეჭდის, დიაფრაგმის
Phthalazolum, i n - ფთალაზოლი
Phthisiater, tri m (ბერძნ.) - ჭლექის ექიმი
phthisiatria, ae f (ბერძნ.) - ჭლექის შემსწავლელი მედიცინის დარგი
phthisicus, a, um - ჭლექიანი
phthisiologia იხ. phthisiatria
phthisis, is f (ბერძნ.) - ჭლექი
Phthivazidum, i n (ბერძნ.)- ფთივაზიდი
Phyllitis (idis) scolopendrium (i) n - ირმის ენა
phyma, atis (ბერძნ.) - კორძი, სიმსივნე, კვანძი, ნასკვი
Physalis (idis f) alkekengi (უბრუნ.) - ონგკოფა
Physiologia, ae f (ბერძნ.)- ფიზიოლოგია მეცნიერება ორგანიზმში მიმდინარე ბუნებრივი პროცესების შესახებ
physiologicus, a, um-ფიზიოლოგიური, ფიზიოლოგიის
physiotherapia, ae f (ბერძნ.) - ბუნებრივი მეთოდებით მკურნალობა
physica, ae f (ბერძნ.) - ბუნებისმეცნიერება
physis, is f (ბერძნ.) - ბუნება
Physostigma (atis) venenosum (i) n - შხამიანი ფიზოსტიგმა
Phytinum, i n - ფიტინი
Phytolacca americana, ae f; Syn. Phytolacca decandra, ae f - ჭიაფერა
phyton (ბერძნ.) - მცენარე
phytoncidi (n. pl.) (ბერძნ.) - ფიტონციდები, მცენარეების მიერ პროდუცირებულ, ბაქტერიოციდული ნივთიერებები
phytopathologia, ae f (ბერძნ.) - ფიტოპათოლოგია, მეცნიერება მცენარეების დაავადებათა შესახებ
phytotherapia, ae f (ბერძნ.)- სამკურნალო მცენარეებით მკურნალობა
phytotherapeuticus, a, um - ფიტოთერაპიული
phytotherapeutus, i m (ბერძნ.) - სამკურნალო მცენარეებით მკურნალი ექიმი
phytotoxinum, i n (ბერძნ.) - მცენარეული შხამი
Picea, ae f - ნაძვი
Picea excelsa, ae f - ევროპული ნაძვი
Picea polita, ae f - იაპონური ნაძვი
piceus, a, um - კუპრივით შავი (←pix)
picnomon (i n) acarna (ae f)-პეტრეს ეკალი
picrogeusia, ae f (ბერძნ.) - მწარე გემოს პათოლოგიური შეგრძნება
picros (ბერძნ.) - მწარე
pictus, a, um-შეღებილი, ლამაზი, დახატული
piezo (ბერძნ.) - ვუჭერ, ვკუმშავ

piezographia, ae f (ბერძნ.) - გრაფიკული ჩაწერის მეთოდი, დამყარებულია პიეზოელექტრული ეფექტის გამოყენებაზე
piger, pigra, pigrum - ზანტი, ზარმაცი
pigmentatio, onis f - პიგმენტაცია, ცოცხალი ორგანიზმის ქსოვილთა და ორგანოთა შეფერვა მათში ფერადნივთიერებათა პიგმენტების დაგროვების შედეგად
pigmentum, i n - პიგმენტი, სალებავი, სალებავი ნივთიერება, რომელიც ფერს აძლევს ცოცხალი ორგანიზმის უჯრედებსა და ქსოვილებს
pigritia, ae f - სისუსტე, სიზარმაცე
pila, ae f-1.ბურთი, 2.სვეტი, ბოძი
Pilocarpus pennatifolius, i m ფარმ. Jaborandus, i m-ფრთაფოთოლა პილოკარპუსი
Pilocarpinum, i n - პილოკარპინი
pilosus, a, um - თმიანი
pilula, ae f - აბი, სამკურნალო ფხვნილის ბურთულა
pilus, i m - თმა, ბალანი
Pimenta (ae) officinalis (is) f- ბაჰარი
Pimpinella (ae f) anisum (i n); Syn. Anisum (i) officinale (is) n. Anisum (i) vulgare (is) n-სააფთიაქო ანისული
Pimpinella saxifraga, ae f - გვერილა
pinaceus, a, um - ფიჭვის, ფიჭვნარი (იხმ. მრ. რ. pinaceae)
pincette (ფრანგ.) - პატარა მაშა სრიალა საგნების ასაღებად
pineus, a, um - ფიჭვის
pingo, pinxi, pictum, -ĕre 3-ვსაღებავ, ვღებავ, ვამკობ, ვქარგავ
pinguedo, inis f - ცხიმი, ქონი, სიმსუქნე, პოხიერება
pinguis, e-მსუქანი, ქონიანი, პოხიერი
Pinguicula (ae) vulgaris (is) f-ცხიმურა (ბოგ.)
Pinna, ae f - ფრთა
Pinus, i f - ფიჭვი
Pinus (i) excelsa (ae) f - მგირალა ფიჭვი
Pinus (i) pithyusa (ae) f-პიტჭვინთის ფიჭვი
Pinus (i) silvestris (is) f - ევროპული ფიჭვი
Piper, eris n - პილპილი
Piper (eris n) cubeba (ae f) - ქუბაბა
Piper (eris) nigrum (i) n-შავი პილპილი
piperitus, a, um-პილპილის, წიწაკის
pipette (ფრანგ.) - პიპეტი, თხევადი წამლის ამოსაღებად და ჩასაწვეთებელი
piriformis, e-მსხლისებრი, მსხლის ფორმის
Pirola, ae f - მსხალიჭა
Pirum, i n - მსხალი (ნაყოფი)
Pirus, i f - მსხლის ხე
piscis, is m - თევზი
piscosus, a, um - თევზით საკვე
pisiformis, e - ცერცვისებრი, ბარდისებრი
Pistacia (ae) lentiscus (i m); Syn. Resina (ae) mastix (icis) f- დანამსკაკი
pistillus, i m - ბუგკო (ბოგ.)
Pisum sativum, i n - ჩვეულებრივი ბარდა
pituita, ae f - ლორწო, სისველე
pituitarius, a, um - ლორწოვანი
pituitosus, a, um - ლორწოვანი, ლორწოს დაგროვებით შეწუხებული
Pituitrinum, i n - პიტუიტრინი
pityriasis, is f (ბერძნ.) - პიტირიაზისი, აქერცვლა, კანის ქერცლოვანი ქაფოსებრი გამონაყარი
pityron, i n (ბერძნ.) - ქაფო
pius, a, um - რბილი, pia mater - გვინის რბილი გარსი
pix, picis f - ფისი
pix (icis) liquida (ae f) - კუპრი
placenta, ae f-კვერი, მომყოლი -

აერთებს ჩანასახს დედის სხეულთან და უზრუნველყოფს ჩანასახის კვებასა და სუნთქვას
placentitis, idis f - მომყოლის ანთება
placidus, a, um - წყნარი, მშვიდი
placo, -are 1 - ვაწყნარებ, ვამშვიდებ
plagiocephalia, ae f (ბერძნ.) - მრუდთავიანობა
plagos (ბერძნ.) - ირიბი, მრუდე
plage (ფრანგ.) - პლაჟი
plane (adv.)-ნათლად, სრულად, სწორად, გასაგებად
planta, ae f - 1. მცენარე, 2. ტერფის ძირი
Plantago (inis) arenatia (ae) f; Syn. Plantago (inis) ramosa (ae) f - ქვიშნარის მრავალძარღვა
Plantago (inis) major (oris) f - დიდი მრავალძარღვა
Plantago (inis) f psylium (i n)- რწყილის მრავალძარღვა
plantaris, e-ტერფის ძირის, პლანტარული
planto, -āre 1 - ვრგავ, გადავრგავ, ვნერგავ
planus, a, um - ბრგყელი
planum, i n - სიბრგყე, მოედანი
plasma, atis n (ბერძნ.) - პლაზმა, გამონაჟერწყი
plasmocytus, i m (ბერძნ.) - პლაზმური უჯრედი
plasmodium, in (ბერძნ.)- პლაზმოდიუმი, მალარიის გამომწვევი პარაზიტი
plastike (ბერძნ.)–ფორმის მიცემა, გაფორმება
Platanthera bifolia, ae f- ორფოთოლა
Platanus, i f - ჭადარი
Plato, onis m - პლატონი, ცნობილი ბერძენი ფილოსოფოსი (427-347 წწ)
Platyphyllinum, i n - პლატიფილინი
Platyphyllus, a, um- ფართოფოთლიანი
platys (ბერძნ.) - ბრგყელი
platysma, atis n - პლატიზმი, კისრის კანქვეშა კუნთი
plege (ბერძნ.) - დარტყმა, დამბლა
-plegia, ae f (ბერძნ.) (სიტყ. ბოლოს) - დამბლა
plene (adv.) - სრულიად, სრულად
plenitas, atis f - სისავსე, სისრულე
plenus, a, um-სრული, სავსე, ფუძემძიმე
pleura, ae f (ბერძნ.) - პლევრი, ფილტვის სეროზული გარსი
pleurectomia, ae f (ბერძნ.) - პლევრის ღრუს კედლების ამოკვეთის ოპერაცია
pleuritis, idis f (ბერძნ.)-პლევრის ანთება
pleurodynia, ae f (ბერძნ.) - პლევრის ტკივილი, ჭვალი გვერდში
pleuropneumonia, ae f (ბერძნ.)- პნევმონია პლევრის ანთებით, ფილტვების ანთება, რომელიც სასიათდება პლევრის ანთებითაც
pleurotomia, ae f (ბერძნ.) - პლევრის გაკვეთა ექსუდატის გამოსაშვებად
pleurumque (adv.) - მეტწილად, უმეტესად
plethora, ae f (ბერძნ.) - გავსება, სისხლის მომატება, სხეულის რომელიმე ნაწილში
plexiformis, e-წნულისებრი, ბადისებრი
plexitis, idis f - ნერვული წნულის ტრავმული, ინფექციური ან ტოქსიკური დაზიანება ანთებითი პროცესით მიმდინარე
plexus, us m - წნული, ხლართი
plica, ae f - ნაოჭი
plumbeus, a, um - ტყვიის
Plumbi oxydum (i) n - ტყვიის ჟანგი
Plumbi subacetas (-atis m)- ტყვიის ფუძეაცეტატი
Plumbum, i n - ტყვია
Pluralis, e (გრამატ.) - მრავლობითი
plurime (adv.) - ძალიან მრავლად, უფრო მეტად

plurimi, ae, a (ალმ. ხარ.) - ძალიან ბევრი, უმრავლესი
plurimus, a, um-მეტად ბევრი, მრავალი
plus, pluris (შედარ. ხარ. ←multus) - უფრო მეტი
plus (adv.) - უფრო მეტად, ძლიერად, სანგრძლივად, ხშირად
pluvia, ae f - წვიმა
pluvialis, e - წვიმის
pneuma, atos (ბერძნ.) - ქროლა, ჰაერი, ქარი, სუნთქვა
pneumaticus, a, um - პნევმატური
pneumatosis, is f (ბერძნ.) - ჰაერისა და სხვა გაზების პათოლოგიური დაგროვება სხეულის ზოგიერთ ნაწილში
pneumaturia, ae f (ბერძნ.) - შარდთან ერთად აირების გამოყოფა
pneumatotherapia (S. pneumotherapia), ae f (ბერძნ.) - დაზიანებული ფილტვის მკურნალობა შემშვიდრივებული ან გაიშვიათებული აგმოსფერული ჰაერით
pneumon, i n (ბერძნ.) - ფილტვი
pneumomediastinum, i n (ბერძნ.) - ჰაერის ან სხვა აირის დაგროვება შუასაყარის უჯრედში
pneumonectomia, ae f (ბერძნ.) - ფილტვის ამოკვეთა
pneumonia, ae f (ბერძნ.) - ფილტვების ანთება
pneumopathia osteoplastica, ae f (ბერძნ.)-ნაწილობრივი გაძვალების პროცესი ფილტვში
pneumopericarditis, idis f (ბერძნ.) - ჰაერის მოხვედრა გულის პერანგში და მისი თანმხლები ანთებითი მოვლენების განვითარება
pneumoperitonaeum, i n (ბერძნ.) - ჰაერის შეყვანა მუცლის ღრუში
pnoë, ës (ბერძნ.) - სუნთქვა
Poa, ae f - თივაქასრა
Poa (ae) nemoralis (is) f-ტყის თივაქასრა
poculum, i n - თასი, ფიალა
podagra, ae f (ბერძნ.)-პოდაგრა, ნიკრისის ქარი
podalgia, ae f (ბერძნ.)-ტერფის ტკივილი
Podophyllum peltatum, in-ფეხფოთოლა
poëma, atis n (ბერძნ.) -პოემა, თხზულება
poena, ae f (ბერძნ.) - სასჯელი
poëta, ae f (ბერძნ.) - პოეტი
poëticus, a, um - პოეტური
poiesis, is f (ბერძნ.) - შექმნა, წარმოქმნა, გაკეთება
-poësis (ბერძნ.) (სიტყ. ბოლოს)- წარმოქმნა, შექმნა
polaris, e - პოლარული, პოლუსის
Polemonium coeruleum, i n - ცისფერი პოლემონიუმი
policlinica, ae f (ბერძნ.)- პოლიკლინიკა
polimyelitis, idis f (ბერძნ.) - ზურგის ტვინის რუხი ნივთიერებების ანთება
polioencephalitis, idis f (ბერძნ.)- თავის ტვინის რუხი ნივთიერებების ანთება
polios (ბერძნ.) - რუხი, ნაცრისფერი
pollakis (ბერძნ.) - ხშირად
pollakiuria, ae f (ბერძნ.) - ხშირი შარდვა, დამახასიათებელია შარდის ბუშტის ანთებისა და ნეფრიტის დროს
pollex, icis m - ცერი, მტევნის ცერა თითი
polus, i m (ბერძნ.) - პოლუსი
poly (ბერძნ.) - მრავალი, ბევრი
polyadenitis, idis f (ბერძნ.) - ლიმფური კვანძების მრავლობითი ანთება
polyarthritis, idis f (ბერძნ.)- ერთდროულად რამდენიმე სახსრის ანთება

polyarthrosis, is f (ბერძნ.)- სახსრების არაანთებითი დაავადება
polydactylia, ae f (ბერძნ.) - მრავალთითიანობა
Polydipsia, ae f (ბერძნ.) - წყურვილის პათოლოგიური გაძლიერება (მაგ.: დიაბეტის დროს)
polyaemia, ae f (ბერძნ.) - ჭარბსისხლიანობა
polyaesthesia, ae f (ბერძნ.) - მგრძნობელობის მოშლა, როდესაც ერთი გაღიზიანება აღიქმება, როგორც მრავალი
Polygala, ae f - წიწინაური
Polygala senega, ae f - სენეგა
Polygala sibirica, ae f-ციმბირის წიწინაური
Polygala tenuifolia, ae f - წვრილფოთოლა წიწინაური
Polygala (ae) vulgaris is) f - წიწინაური, ჩვეულებრივი ფამფარა
polygalaceus, a, um - წიწინაურის
polygalactia, ae f (ბერძნ.)-რძის მომეტებული გამოყოფა
polyglandularis, e - მრავალჯირკვლიანობა, რამდენიმე ჯირკვალთან დაკავშირებული
polyglotta, ae f (ბერძნ.) - მრავალ ენაზე მოლაპარაკე
polygomatum, i n - სვინგრი
polygonatum (i) officinale (is) n; Syn. Convallaria (ae) polygonatum (i) n - სამკურნალო სვინგრი
polygonum amphibium, i n; S. Persicaria acida, ae f - წყლის დავლური
polygonum, i n - მაგიტელა
polygonum (i) aviculare (is) n; Syn. Polygonum (i) provinciale (i) n - ჩვეულებრივი მაგიტელა
polygonum (i) hydropiper (eris) n - წალივა
Polygonum (i n) persicaria (ae f) - ბოსტნის წალიკა
polygynia, ae f (ბერძნ.)- 1. მრავალსვეტიანობა, 2. ბოტანიკაში - რამდენიმე ბუტკო ერთ ყვავილში
polymastitis, idis f (ბერძნ.) - სარძევე ჯირკვლების ანთება
polymelia, ae f (ბერძნ.)- კიდურმეტობა
polymorphus, a, um - მრავალსახიანი
polynuclearis, e - მრავალბირთვიანი
polyphagia, ae f (ბერძნ.) - გაუმაძღრობა, მუდმივი შიმშილის გრძნობა
polyopia, ae f (ბერძნ.)- მხედველობის პათოლოგია, ერთი საგნის რამდენიმედ აღქმა
polypnoë, ës f (ბერძნ.)- გახშირებული სუნთქვა
Polypodium (i n) filix (icis) mas (aris) f; Syn. Dryipteris (is) filix -icis) mas (aris) f - მთის ჩალუნა
Polypodium (i) vulgare (is) n- კალამური
Polyporus (i) officinalis (is) m - სამკურნალო აბედა სოკო
polypus, i m (ბერძნ.) - პოლიპი, ხორცმეტი ცხვირში, კანის სიმსივნე
polytrichia, ae f (ბერძნ)-ჭარბთმიანობა (იხ. hypertrichosis)
polytrophia, ae f (ბერძნ.) - უხვი გადაჭარბებული კვება
polyuria, ae f (ბერძნ.) - დღე-ღამეში შარდის გამოყოფის რაოდენობის მომატება, ხშირი შარდვა
polyvalens, ntis - პოლივალენტური, მრავალვალენტიანი
pomosus, a, um-ნაყოფმრავალი, ხილიანი, ხილის
Pomum, i n - ვაშლი, სალი
Poncirus trifoliata იხ. Citrus trifoliata
pondero, -avi, -atum, -āre 1 - აწონი, აწონ-დაწონი, განსჯი

pondo - 1. წონით, 2. გირვანქა
pondus, eris n - 1. წონა, 2. სიმძიმე
pondus (eris) specificum (i) n - კუთრი წონა
pone (adv.) - უკან
pono, posui, positum, -ĕre 3-ვდებ, ვდგამ, ალვმართავ, ვაგებ
pons, pontis m - ხიდი
Pontus, i m - ზღვა, შავი ზღვა
poples, itis m - მუხლქვეშა ჩაღრმავება, მუხლქვეშა ფოსო
popliteus, a, um - მუხლქვეშა
popularis, e-ხალხური, სახალხო, პოპულარული
populatio, onis (ფრანგ.)- მოსახლეობა, გარკვეულარეალში გავრცელებული ერთი სახის მცენარეთა ან ცხოველთა ერთობლიობა
populus, i m - ხალხი
Populus (i) alba (ae) f - თეთრი ხვალო
Populus (i) balsamifera (ae) f - ბალზამის ვერხვი
Populus (i) tremula (ae) f - ვერხვი
Populus (i) pyramidalis (is) f-ალვის ხე
porcinus, a, um; Syn. suillus, a, um-ღორის
porcus, i m - ღორი, axungia porcina - ღორის ქონი (ცხიმი)
poreia (ბერძნ.)-მოგზაურობა, სიარული
poriomania, ae f (ბერძნ.) Syn. dromomania (ბერძნ.)-უმიზნო ხეტიალის აკვიატებული ლტოლვა
porrigo, -rexi, -rectum, -rigĕre 3 - ვიშვერ (ხელს), გავიწვდი, გაშლილია, გადაჭიმულია
porro (adv.) - წინ, მომავალში
Porrum sativum, i n; Syn. Allium sativum, i n - ნიორი
porta, ae f-კარი, კარიბჭე, შესასვლელი
portabilis, e; Syn. portativus, a, um - პორტაგული, ადვილად გადასატანი
portio, onis f - წილი, ნაწილი
porto, -avi, -atum, -āre 1-ვატარებ დამაქვს
Portulaca oleracea, ae f - დანდური
porus, i m - ფორი, შესავალი, ხვრელ
posco, poposci, poscĕre 3 მოვითხოვ, ვთხოულობ
positio, onis f - პოზიცია, განლაგება ვისმე ან რისამე მდგომარეობა
positivus, a, um-პოზიტიური, დადებითი ცდაზე, ფაქტზე დამყარებული
positus, a, um-განლაგებული მოთავსებული
positus, us m - მდებარეობა
posologia, ae f (ბერძნ.) - მოძღვრება წამალთა დოზების შესახებ
poson (ბერძნ.) - რაოდენობა
possessio, onis f-დაპყრობა, მითვისება
possessivus, a, um (ბერძნ.) კუთვნილებითი
possideo, possedi, possessum possidĕre 3 - ვფლობ
possum, potui, posse - შემიძლია ძალა მაქვს, გავლენა მაქვს
post (praep. cum. Acc.) - შემდეგ
post - შემდეგ, უკან
postcentralis, e - ტვინის ცენტრალური არხის უკან მდებარე
postea (adv.)- შემდეგ, იმის შემდეგ
posterior, ius - უკანა (შედ. ხა ←posterus, a, um - მომდევნო)
posterolateralis, e - უკანა გერდით
postfetalis, e - ჩანასახის შემდეგ (შემდგომი) პერიოდის
postfrontalis, e - შუბლის უკანა
posthaemorrhagicus, a, um (ბერძ - სისხლდენის შემდგომი
posticus, a, um - უკანა
postnatalis, e - დაბადების შემდგო
postnecroticus, a, um - ქსოვილის სხეულის ნაწილის სიკვდილ შემდგომი
postquam (კავშ.) - მას შემდეგ, რა

postremo (adv.) - ბოლოსდაბოლოს
postremus, a, um-ყველაზე უკან მდებარე, უკიდურესი (←posterus, a, um)
postridie (adv.) - მეორე დღეს
postscribo, -ĕre 3 - დამატებით მივაწერ, ვწერ შემდეგ
post scriptum - პოსტ სკრიპტუმ - მინაწერი (შემოკლებით p.s.)
postulatio, onis f - მოთხოვნა, თხოვნა
postulatum, i n - მოთხოვნა
postulo, -avi, -atum, -āre 1 - მოვითხოვ, ვთხოვ
potator, oris m - მსმელი, ლოთი, ალკოჰოლისადმი მიდრეკილი
potens, ntis-შემძლე, ძლიერი, გავლენიანი
potenter (adv.) - მძლავრად
potentia, ae f-ძალა, ძალაუფლება, გავლენა
Potentilla anserina, ae f - ბატის მარწყვა ბალახი
Potentilla tormentilla, ae f; S. Tormentilla erecta, ae f - ოთხფურცელა მარწყვა ბალახი
Potentilla (ae) reptans (ntis) f-მარწყვა ბალახი
ɔottentila - შეუძლია (←possum)
ɔotior, potius (შედარ. ხარ. ←potis) - უფრო შემძლე, უფრო ძლიერი, უკეთესი, ღირსეული
ɔotis, e - შემძლე, ძლიერი
Poto, -avi, -atum, -āre 1-ვსვამ, ვლოთობ
ɔrae (praep. cum. Acc.)-წინ, შედარებით, მიმეშით
ɔraes, pre (პრეფ.) - 1. ძალიან, მეტად, 2.ერთი საგნის მეორეზე წინ მდებარეობა
ɔr(a)ecancerosus, a, um- კიბოსწინარე (მდგომარეობა)
ɔr(a)ecipitatio, onis f - დალექვა
ɔr(a)ecipitatus, a, um - დანალექი, დალექილი
pr(a)ecipue (adv.) - განსაკუთრებით
pr(a)ecipuus, a, um- განსაკუთრებული
pr(a)echordialis, e - პრეკორდული
pr(a)eclarus, a, um - ძალიან ნათელი, სახელოვანი, ცნობილი
pr(a)ecludo, -clusi, -clusum, -cludĕre 3 - ჩავკეტავ, გადავღობავ
pr(a)ecordium, i n - წინა გულის მხარე
pr(a)ecox, ocis-წინასწარი, ნაადრევი
pr(a)edicatum, i n - შემასმენელი
pr(a)ehypophysis, is f (ბერძნ.)-ჰიპოფიზის წინა ნაწილი
pr(a)ematurus, a, um-ნაადრევი, მაუმწიფებელი
pr(a)emium, i n - ჯილდო, საჩუქარი, სანდაური, დავთლდღება
pr(a)emolaris, e - ბირითადად მცირე
pr(a)emortalis, e - სკივდილსწინა
pr(a)enatalis, e-დაბადებამდელი, დაბადებამდე
pr(a)eparatio, onis f - მომზადება, პრეპარირება, დამზადება
pr(a)eparatum, i n - პრეპარატი
pr(a)eparatus, a, um - პრეპარირებული, მომზადებული, გამზადებული
pr(a)eparo, -avi, -atum, -āre 1-ვამზადებ
pr(a)epositio, onis f - 1. წინდებული (გრამატ.), 2. უპირატესობა, უპირატესობის მიკუთვნება
pr(a)erogativus, a, um- 1. ყველაზე ადრე აძლევს ხმას, 2. ადრე გამოკითხული
praesens, ntis (გრამატ.) - აწმყო, ახლანდელი
praesentia, ae f - დასწრება, იქ ყოფნა, praesentia animi - მშნეობა
pr(a)escribo, scripsi, scriptum, -ĕre 3-გამოწერა, დანიშვნა, მიწერილობა,

წინ მიწერა
pr(a)escriptio, onis f - მიწერილობა, წარწერა, შესავალი
pr(a)esidium, i n - წინ ჯდომა, თავში ჯდომა
praeter (praep. cum. Acc.)-გარდა, გამოკლებით
praeterea (adv.) - ამას გარდა
praeteritus, a, um - წარსული, ჩავლილი
pr(a)eventivus, a, um - დამცველი, თავიდან აცილება, თავიდან ასაცილებელი, დაცვითი, მაგ.: პრევენციული აცრა
praevius, a, um - წინამორბედი, წინამავალი
praxis, is f (ბერძნ.) - პრაქტიკა
pravus, a, um - მრუდე
precario (adv.)-თხოვნით, თხოვნის ფასად, დამოკიდებულად
preces, precum (n. pl. ←prex) f- თხოვნა, მუდარა, ლოცვა
Prednizolonum, i n - პრედნიზოლონი
prelum, i n - წნეხა, პრესი
presbys (ბერძნ.) - მოხუცი
presbyacusis, is f (ბერძნ.) - სმენის დაქვეითება მოხუცებში
presse (adv.) - მოკლედ, ნელა, მომიერად
presso, -āre 1 - ვაწვები, ვჭყლეტ, ვპრესავ, ვსრეს
pressura, ae f - დაწოლა, დაწნეხვა, გასრესა, გაჭყლეტა
pressus, a, um - მომიერი, ნელი
pretium, i n - ფასი, ღირებულება
prex, ecis f იხ. preces
pridem (adv.) - ამასწინათ, კარგა ხანია
pridie (adv.) - წინადღეს
primarius, a, um-პირველადი, უპირველესი, დიდებული
primitiae, atum (n. pl.)- ახალი ხილი
primitivus, a, um - 1. პრიმიტიული, 2. უპირველესი, 3. უმარტივესი
prima facie - ერთი შეხედვით
primo (adv.) - თავდაპირველად, თავში, საწყისში
primo mense - თავის თავში
primo vere - გაბაფხულზე, გაზაფხულის დასაწყისში
Primula, ae f - ფურისულა
Primula (ae) elatior (oris) f-მაღალი ფურისულა
Primula (ae) officinalis (is) f- ფურისულა
primum (adv.) - თავიდან
primus, a, um - პირველი
princeps, ipis-პირველი, მთავარი, მოთავე
principatus, us m - 1. პირველობა მოთავეობა, 2. უზენაესიძალაუფლება
principium, i n - დასაბამი, საწყისი 2. წარმოშობა
prior, prius (შედ. ხარ. primus) - პირველი, წინა, წინანდელი
prisma, atis m (ბერძნ.) - პრიზმა
prius (adv.) (ბერძნ.) - წინათ, ჯერ
privilegium, i n - პრივილეგია უპირატესობა
pro (praep. cum. Abl.)-წინ, -თვის მაგივრად
pro (ბერძნ. პრეფ.) - წინ, მოუთითებს დამოკიდებულებას მომავალთან
probatio, onis f - 1. გასინჯვა შემოწმება, 2. მოწონება
probo, -avi, -atum, -āre 1-ვცდი ვსინჯავ, ვამტკიცებ, ვამშვილებ
Procaini hydrochloridum (i) n; Syn Novocainum, i n - ნოვოკაინი
Procainum, i n - პროკაინი
procedure (ფრანგ.) - პროცედურა
processus, us m - მორჩი, დანამატი
proctitis, idis f (ბერძნ.) - სწორ ნაწლავის ლორწოვანი გარსი ანთება

proctorrhagia, ae f (ბერძნ.) - სწორი ნაწლავიდანსისხლნარევილორწოსა და ჩირქის დიდი რაოდენობით დენა
proctos (ბერძნ.) - 1. სწორი ნაწლავი, 2. უკანა ხვრელი
proctostenosis, is f (ბერძნ.) - სწორი ნაწლავის შევიწროება
procul (adv.) - შორს, შორიდან
procuratio, onis f - ბრუნვა, მკურნალობა, გულმოდგინება
procursus, onis f-1.გამოსვლა, 2.გამოჩენა, 3. წინ რბენა
pro die - დღეში, დღიური დოზა
pro dosi-ერთ ჯერზე - ერთჯერადი დოზა, ერთი ულუფა
prodromalis, e (ბერძნ.) - პროდრომული, წინამორბედი, წინამავალი, მაუწყებელი
produco, -duxi, -ductum, -ĕre 3- გამომყავს, წინ მიმყავს, ვაგრძელებ, ვასწორებ
productum, i n - პროდუქტი
proelium, i n - ბრძოლა
profanus, a, um - უწმინდური, უმეცარი, ბნელი
profecto (adv.) - ნამდვილად, რასაკვირველია
profermentum, i n-ფერმენტის არააქტიური ფორმა
profero, protuli, prolatum, proferre 3 -ვაფართოებ, გამომაქვს, წინ წამოვწევ
professio, onis f - ვინაობა, ხელობა, გამოცხადება, ალიარება
professor, oris m-მასწავლებელი, პროფესორი
pofligatus, a, um - დამარცხებული, დამსხვრეული, საბრალო, საცოდავი
profluo, -fluxi, -fluxum, -fluĕre 3 - ჩამოვდივარ, გამოვდივარ, გამომდინარეობს
profluit - ჩამოდის (მაგ: ოფლი)
profundus, a, um - ღრმა
profusus, a, um - პროფესიული, უხვი, მეტისმეტი, ძალიან ძლიერი
progenesis, is f (ბერძნ.) - ნაადრევი სქესობრივი მომწიფება
progenia, ae f (ბერძნ.) - მკაფიოდ წინ წამოწეული ქვედა ყბა და ნიკაპი
progeria, ae f (ბერძნ.) - ნაადრევი სიბერე, მდგომარეობა, რომელიც ხასიათდება ინფანტალიზმითა და ადრეული დაბერებით
Progesteronum, i n-პროგესტერონი
prognathia, ae f (ბერძნ.) - მკეთრად წინ წამოწეული ყბები
prognosis, is f (ბერძნ.) - პროგნოზი, ვარაუდი, წინასწარხედვა
progressivus, a, um - პროგრესული, პროგრესირებადი
progressus, us f-წინ წასვლა, დაწინაურება, პროგრესი
prohibeo, -ui, -itum, -ēre 2- ეწინააღმდეგება, ვაჩერებ, ვკრძალავ, ვაფერხებ
projectio, onis f - პროექცია
prolapsus, us m-გამოვარდნა, ჩამოვარდნა (რაიმე ორგანოს გარეთ გამოვარდნა, მაგ.: ნაწლავის)
Promedolum, i n - პრომედოლი
prominens, ntis - წარმოდგენილი
prominentia, ae f-წარმოდგენილობა, შემაღლება
promitto, -misi, -missum, -mittĕre 3 - ვპირდები; გავუშვებ (თმას)
promontorium, i n-კონცხი, შემაღლება
promptus, a, um - ცხადი, სწრაფი, მოქნილი, მზადყოფნა, მზნე
promyelocytus, i m (ბერძნ.)- მრავალსახოვანი ბირთვული ლეიკოციტი
pronatio, onis f - ხელისგულის ჩაგრიალება შიგნით

pronator, oris m-შიგნით მბრუნავი, შიგნით მბრუნველი
prone (adv.)-დახრილად, დამრეცად
pronomen,inisn(გრამატ.)-ნაცვალსახელი
pronus, a, um - დახრილი
propago, inis f-მორჩი, ყლორტი, რქა (ვაშის)
prope (praep. cum. Acc.)-ახლოს, მახლობლად
propere (adv.)-სჩქარედ სასწრაფოდ
propero, -avi, -atum, -āre 1- ვიჩქარი, მეჩქარება, ვაჩქარებ
prophylaktikos (ბერძნ.) - დამცველი
prophylacticus,a,um-პროფილაქტიკური
prophylatto-ვიცილებ, ვეფართხილები
prophylaxis, is f (ბერძნ.)-პროფილაქტიკა
propino, -avi, -atum, -āre 1 - ვაძლევ; გადავცემ, ვშოულობ
propior, propius-ახლომდებარე, მახლობელი, ახლო
proprius, a, um-საკუთრივ, საკუთარი
propter (praep. cum. Acc.) - ახლოს, გამო, მიზეზით
propterea - ამიტომაც, ამის გამო
pros (ბერძნ. პრეფ.) - წინა
prosencephalon, i n (ბერძნ.) - წინა თავის ტვინი
prosopalgia, ae f (ბერძნ.) - ტკივილი სამწვერა ნერგვის არეში
prosoplegia, ae f (ბერძნ.) - სახის ნერვის პერიფერიული დამბლა
prosopodiplegia, ae f (ბერძნ.) - სახის ორმხრივი დამბლა
posopon (ბერძნ.) - სახე
prosopoplegia, ae f (ბერძნ.)-სახის ნერვის დამბლა
prosopospasmus, i m (ბერძნ.)-სახის კრუნჩხვა
prostata, ae f (ბერძნ.) - პროსტატა, მამაკაცის დამხმარე სასქესო წინამლებარე ჯირკვალი
prostatectomia, ae f (ბერძნ.)-გადიდებული წინამლებარე ჯირკვლის ამოკვეთა
prostatitis, idis f (ბერძნ.) - წინამლებარე ჯირკვლის ანთება
prostratio, onis f - უხალისობა, ინტერესის დაკარგვა დაავადების გამო
protanopia, ae f (ბერძნ.) - ნაწილობრივი სიბრმავე ფერების მიმართ, უმთავრესად წითელი ფერის მიმართ
protego, texi, -tectum, tegĕre 3- დავფარავ, დავიცავ
proteinum, i n - პროტეინი, მარტივი ცილა
prothesis, is f (ბერძნ.) - პროთეზი
prothrombinum, i n (ბერძნ.) - პროთრომბინი, ფერმენტ თრომბინის წინამორბედი
protodiastolicus, a, um - დიასტოლის პირველი ფაზისათვის დამახასიათებელი
protoplasma, atis n (ბერძნ.) - პროტოპლაზმა, ცოცხალი უჯრედების ყველა შემადგენელი ნაწილის ერთობლიობა
protos (ბერძნ.) - პირველი, მარტივი
protozoa, arum (n. pl.) (ბერძნ.) - უმარტივესი ცხოველი
protractus, a, um - გაჭიანურებული ხანგრძლივად მიმდინარე
protraho, traxi, tractum, trahĕre 3 - ვაჭიანურებ, ვწევ, მივათრევ
protuberantia, ae f - ბორცვი ხორკლი, შემაღლება
provenio, veni, ventum, venire 4 - 1 გამოვდივარ, 2.აღმოვცენდები ვჩნდები
proventus, us m - გამოსავალი ბოლო, დასასრული, წარმაგება
proverbium, i n - ანდაზა

providentia, ae f-1.წინასწარხედვა, 2.განგება
provisor, oris m-პროვიზორი, მზრუნველი, წინასწარ მხედველი
Provitaminum, i n - პროვიტამინი
proximalis, e - ტანთან ახლოს მდებარე, უახლესი
proxime (adv.) - ძალიან ახლოს
proximus, a, um (აღმ. ხარ. ←propior) - უახლოესი, ძალიან ახლო, უკანასკნელი, ძალიან მსგავსი
prudens, ntis - შეგნებული, მცოდნე, გამოცდილება, ჭკვიანი, ეშმაკი, მოხერხებული
prudentia, ae f - ცოდნა, გონიერება, მოხერხებულობა
Prunus amygdalus, i f; Syn. Amygdala amara, ae f - მწარე ნუში
Prunus (i) armeniaca (ae) f; Syn. Armeniaca (ae) vulgaris (is) f - გარგარი, ჭერამი
Prunus (i f) avium; Syn. Cerasus (i f) avium-ბალი
Prunus cerasus, i f; Syn. Cerasus (i) vulgaris (i s) f - ალუბალი
Prunus (i) domestica (ae) f - ქლიავი
Prunus (i) insitita (ae) f - ღოღნოშო
Prunus (i f) mahaleb; Syn. Cerasus mahaleb - ბალღოჯი
prunus padus იხ. padus racemosa
Prunus (i) spinosa (ae) f-კვირინჩხი
prurigo, inis f-კანის ქავილი, არაგადამდები დერმატოზების ჯგუფი წვრილი გამონაყრითა და ძლიერი ქავილით
prurio, -ire 4 - ვიქაებ
pruritus, us m - ქავილი, განპირობებულია კანის მგრძნობიარე პერიფერიული ნერვების გალიზიანებით
psammoma, atis n (ბერძნ.) - სილოვანი სიმსივნე
psammos (ბერძნ.) - სილა
pseudes (ბერძნ.) - ცრუ
pseudoanaemia, ae f (ბერძნ.)-ცრუ ანემია
pseudoarthrosis, is f (ბერძნ.)-ცრუ სახსარი
pseudocrisis, is f (ბერძნ.) - ფსევდოკრიზისი, ცრუ კრიზისი
pseudocrup (crup უბრუნ. ინგლ.) - ფსევდოკრუპი, ცრუკრუპი, მწვანე ლარინგიტის ფორმა ხორხის სტენოზით გამოწვეული
pseudomembrana, ae f (ბერძნ.)-ცრუ მემბრანა
pseudoparalysis, is f (ბერძნ.)-ცრუ დამბლა
psittacosis, is f (ბერძნ.) - მწვავე ინფექციური დაავადება, რომელიც ადამიანზე გადადის თუთიყუშისაგან
psittacus, i m (psittakos) (ბერძნ.)-თუთიყუში
psoa, as f (ბერძნ.) - წელი
psoitis, idis f (ბერძნ.) - სუკის დიდი კუნთის ანთება
psora (ბერძნ.) - მუნი
psoriasis, is f (ბერძნ.) - ფსორიაზი, კანის ქრონიკული დაავადება
psychasthenia, ae f (ბერძნ.)-უძლურება, ნევროზის ერთ-ერთი ძირითადი ფორმა
psyche, es f (ბერძნ.) - სული
psychiater, tri m - ფსიქიატრი, ფსიქიკურად დაავადებულის მკურნალი ექიმი
psychiatria, ae f (ბერძნ.) - მედიცინის დარგი, რომელიც სწავლობს ფსიქიურ დაავადებებს და მათ მკურნალობას
psychoneurosis, is f (ბერძნ.)-ფსიქოგენური წარმოშობის ნევროსთენია

psychopathia, ae f (ბერძნ.) - პიროვნების პათოლოგიური განვითარება, არასასიამოვნო გარემო პირობების გავლენით

psychopathologia, ae f (ბერძნ.) - მეცნიერება ფსიქოლოგიური პროცესების და ნორმიდან გადახვეული პათოლოგიური ფორმების შესახებ

psychosis, is f (ბერძნ.)-ფსიქიკური აგადმყოფობა

psychotherapeutus, i m (ბერძნ.)-ფსიქოთერაპევტი

psychotherapia, ae f (ბერძნ.)-ფსიქოლოგიური მეთოდებით მკურნალობა

Psychotria ipecacuanha, ae f - იპეკა

Ptarmica (ae) vulgaris (is) f; Syn. Achillea ptarmica, ae f (ბერძნ.) - ჩვეულებრივი ფარსმანდეკი

ptarmos (ბერძნ.) - ცემინება

Ptelea trifoliata, ae f (ბერძნ.)-სამფოთოლა პტელეა

Pteridium aquilinum, i n; Syn. Pteris (idis) aquilina (ae) f (ბერძნ.)-ქუჩის გვიმრა

pterna (ბერძნ.) - ქუსლი

pterygion (ბერძნ.) - ფრთა

pterygoideus, a, um - ფრთისებრი

pteryx, pterigos (ბერძნ.) - ფრთა

ptilon (ბერძნ.) - ბუწვი, თმა

ptilosis, is f (ბერძნ.) - წამწამების სრული ან ნაწილობრივი გაცვეთა ანთებითი პროცესის დროს

ptosis, is f (ბერძნ.) - დაწევა

-ptosis (სიტყ. ბოლოს) - რომელიმე ორგანოს დაწევა

ptyalon (ბერძნ.) - ნერწყვი

ptyalorrhoea, ae f (ბერძნ.) - ნერწყვის გაძლიერებული გამოყოფა

pubes, is f - ბოქვენი

pubicus, a, um - ბოქვენის

publicus, a, um-სამოგადო, სახალხო

pudeo, -dui, -itum, -ēre 2 - ვარცხვენ მრცხვენია, pudet me - მრცხვენია

pudendus, a, um-სასირცხო, სამარცხვინო

pedicus, a, um-მორცხვი, კლემამოსილი უმანკო

puella, ae f - გოგონა

puer, eri m - ბიჭი

pueri, puerorum (n. pl.) - ბავშვები

puerilis, e - საბავშვო

pulcher, pulchra, pulchrum - ლამაზი მშვენიერი

pulchre (adv.) - ლამაზად

Pulegium vulgare, Syn. Mentha pulegium - ომბალო

pulex, icis m - რწყილი, ბალღინდა

pulmo, onis m - ფილტვი

pulmonalis, e - ფილტვის

Pulmonaria, ae f - ორფერი (მც.)

pulpa, ae f - კბილის, სირბილე, პულპა

pulposus, a, um - პულპოზური ხორციანი, რბილი

pulsatio, onis f - პულსაცია

pulsus, us m - პულსი, ცემა

pulveratus, a, um - დაფხვნილი

pulvero, avi, atum, āre 1 - ვფხვნი

pulvinar, aris n - ბალიში; საწოლი მხედველობის ბორცვის უკან ნაწილი

pulvis, eris m - ფხვნილი, მტვერი

pumex, icis m - კლდე

punctio, onis f - ნაჩხვლეტი, ნახვრეტ ჩხვლეტა

punctum, i n - 1. წერტილი, 2 ნაჩხვლეტი, 3. წუთი

punctus, a, um - დაჩხვლეტილი ნაცემი, დაბეგვილი

pungo, pupugi, punctum, -ĕre 3 ვჩხვლეტ, ვამტვრევ, ვაპობ

Punica (ae f) granatum (i n) ბროწეული

punio, -ivi, -itum, -īre 4 - ვსჯი, შურ

ვიძიებ
pupa, ae f - თოჯინა
pupilla, ae f- 1.პატარა თოჯინა, 2. თვალის გუგა
pupillaris, e - გუგის
purgans, ntis - გამწმენდი
purgantivus, a, um-გამწმენდი, საფაღარითო
purgantia (s. purgantiva), ium remedia (orum) n. pl. - ძლიერ მოქმედი საფაღარითო საშუალებები
Purgenum, i n - პურგენი
purificatio, onis f - გაწმენდა
purficatus, a, um-გაწმენდილი (ვაქცინები, შრატები, ანატოქსინები)
puritas, atis f - სისუფთავე
purpurascens, ntis - მოწითალო
purpureus, a, um - მეწამული
purulentus, a, um - ჩირქოვანი
purus, a, um - სუფთა, წმინდა
pus, podos (ბერძნ.) - ფეხი, ტერფი
pus, puris n - ჩირქი
pustula, ae f - ჩირქოვანი ბუშტუკი, ჩირქოვანი მუწუკი, ჩირგროვა კანზე
pustulosus, a, um-პუსტულური, ჩირქოვანი, ბუშტუკოვანი
putamen, inis n - ნაჭუჭი
puter, putris, putre - დამპალი
putrefactio, onis f - ლპობა, დაჩირქება, ჩირქის დენა
putrescens, entis - ლპობადი
putridus, a, um-ლპობითი, ლპობადი (პროცესი)
pyarthrosis, is f (ბერძნ.)-სახსრის დაჩირქება
pyaemia, ae f (ბერძნ.) - სისხლის დაჩირქება, სეფსისი მეტასტაზებით
pyelectasia, ae f (ბერძნ.) - თირკმლის მენჯის გაგანიერება
pyelitis, idis f-თირკმლის მენჯის ანთება
pyelocystitis, idis f (ბერძნ.) - თირკმლის მენჯისა და შარდის ბუშტის ანთება
pyelographia, ae f (ბერძნ.) - თირკმლის მენჯის რენტგენული გადაღება
pyelonephitis, idis f (ბერძნ.)- თირკმლის პარენქიმისა და თირკმლის მენჯის ანთება
pyelos (ბერძნ.) - თირკმლის მენჯი
pyelostomia, ae f (ბერძნ.) - თირკმლის მენჯის გაკეთა ფისტულის დადების მიზნით
pyelotomia, ae f (ბერძნ.) - თირკმლის მენჯის გაკეთა
pyknos (pycnos) (ბერძნ.) - მკვრივი
pyknosis, is (pycnosis) f- პიკნოზი; ქრომატინის გამკვრივებისა და მისი ჰომოგენური, ძლიერად მღებავ მასად გარდაქმნის პროცესი
pylae, arum f (n. pl.) (ბერძნ.) - ვიწრო გასასვლელი, ვიწრობი
pylephlebitis, idis f (ბერძნ.) - კარის ვენისა და მისი ტოტების ანთება
pylorectomia, ae f (ბერძნ.) - კუჭის გასავლის ოპერაციული გაკეთა
pylorospasmus, i m (ბერძნ.) - კუჭის გასავლის კრუნჩხვა
pylorostenosis, is f (ბერძნ.) - კუჭის გასავლის შევიწროება
pyloricus, a, um - პილორუსის, გასავლის
pylorus, i m (ბერძნ. pyloros) - კუჭის გასავალი, მეკარე, მცველი, დარაჯი
pyodermia, ae f (ბერძნ.) - კანის ჩირქოვანი დაავადება
pyogenes, is f (ბერძნ.) - ჩირქოვანი, დაჩირქების გამომწვევი, დამჩირქებელი
pyometra, ae f (ბერძნ.)-ჩირქი საშვილოსნოში
pyon (ბერძნ.) - ჩირქი

pyocultura, ae f (ბერძნ.) - ჩირქიდან გამოყოფილი კულტურა
pyonephritis, idis f (ბერძნ.) - თირკმლის ჩირქოვანი ანთება
pyonephrosis, is f (ბერძნ.) - თირკმლის მენჯის გაგანიერება ჩირქის დაგროვების გამო
pyopericardium, i n (ბერძნ.) - ჩირქი პერიკარდიუმის ღრუში
pyophthalmia, ae f (ბერძნ.) - თვალის ბოლქვის ჩირქოვანი ანთება
pyopneumothorax, acis m (ბერძნ.) - ჩირქისა და ჰაერის დაგროვება პლევრის ღრუში
pyorrhoea, ae f (ბერძნ.) - ჩირქის დენა, უფრო ხშირად ღრძილებიდან
pyosalpinx, ngis f (ბერძნ.) - ჩირქის დაგროვება კვერცხსავალში
pyothorax, acis m (ბერძნ.) - ჩირქი გულმკერდის არეში
pyr, pyros (ბერძნ.) - სიცხე, ცხელი
pyramidalis, e-პირამიდული, პირამიდის
Pyramidonum, i n (ბერძნ.)- პირამიდონი
pyramis, idis f - პირამიდა
Pyrethrum tanacetum, i n; Syn. Tanacetum (i n) balsamita (ae f) - სუსამბარი
Pyrethrum, i n - გვირილა
pyretos (ბერძნ.)-ციება, ციებ-ცხელება
pyretotherapia, ae f (ბერძნ.)- მკურნალობა ტემპერატურის ხელოვნური აწევით
pyrexia, ae f (ბერძნ.) - ციებ-ცხელების მდგომარეობა
pyrogenes, is f (ბერძნ.) - სხეულის ტემპერატურის ამწევი და გამომწვევი
Pyrola იხ. Pirola
pyrolignosus, a, um - ხის
pyromania, a, um (ბერძნ.) - დაუძლეველი ლტოლვა ცეცხლის წაკიდებისადმი
pyrophobia, ae f (ბერძნ.) - ცეცხლის შიში; შიში სიცხის აწევის მიმართ
pyrosis, is f (ბერძნ.)-ძმარმჟავა, გულის წვა
pyrotherapia იხ. pyretotherapia
pyuria, ae f (ბერძნ.) - შარდში ჩირქის არსებობა
pyrus იხ. pirus

Q

qua (adv.) - სად, სადაც, საიდანაც
quadrageni, ae f - ორმოც-ორმოცი
quadragesimus, a, um - მეორმოცე
quadragies (adv.) - ორმოცჯერ
quadraginta - ორმოცი
quadrangularis, e - ოთხკუთხა
quadrans, ntis - მეოთხედი, მეოთხედი ნაწილი
quadrangulus, a, um-ოთხკუთხა, ოთხკუთხიანი
quadratus, a, um - კვადრატული
quadriceps, ipitis - ოთხთავა
quadrigeminus, a, um - ოთხმაგი
quadrigentesimus, a, um - მეოთხასე
quadrigenti, ae, f - ოთხასი
quadrimensis, e - ოთხთვიანი
quadrum, i n - ოთხკუთხედი
quadrupes, pedis - ოთხფეხა
quadruplex, icis - ოთხმაგი
quaero, quaesivi, quaesitum quaerere 3- 1. ვეძებ, 2. ვიკვლევ 3. ვკითხები (რისამე შესახებ)
qualis, e-როგორი, რომელი, როგორი თვისების
qualitas, atis f - თვისება, ხარისხი ღირსება
quam (adv.) - როგორ, ვიდრე, რაც რამდენადაც, როგორც, სადამდე
postquam - მას შემდეგ რაც
quamvis (adv. ან conj.) - რაც გინდა

თუ გინდა
quantitas, atis f - რაოდენობა
quantum (adv.) - რამდენი, რამდენად
quantum satis - რამდენიც საჭიროა, საჭიროების მიხედვით
quantus, a, um -რამდენად დიდი, რამდენი
quartus, a, um - მეოთხე
quasi-თითქოს, ვითომდა, თითქოსდა
Quassia amara, ae f - მწარე ქვასია
quasso (ან casso) quassavi, quassatum, quassare 1 - 1. ვარხევ, ვაქნევ (თავს), 2. ვანგლრევ
quarter - ოთხჯერ
quaterni, ae, a - ოთხ-ოთხი
quattuor - ოთხი
quattuordecim - თოთხმეტი
que-და (სიტყვის ბოლოს ერთვის), flores ramique - ყვავილები და ტოტები
queo, quivi (quii), quitum, quire - შემიძლია, საშუალება მაქვს
querceus, a, um - მუხისა
Quercus, us f - მუხა
Quercus (us) iberica (ae) f-ქართული მუხა
Quercus (us) ilex (icis) f - ქვამუხა
Quercus (us) suber (eris) n - კორპის მუხა
querela, ae f - ჩივილი, საჩივარი
quernus (querneus) a, um - მუხისა
qui, quae, quod - ვინ? რომელი? ვინც, რაც, რომელიც
quia (კავშ.) - იმიტომ რომ
quicumque, quaecumque, quodcumque - 1. რომელიც კი, ვინც კი, რაც კი, რამდენიც კი, 2. ყოველი
quidam, quedam, quoddam - ვინმე, ვილაც, რომელი
quidem (adv.) - რასაკვირველია, ყოველშემთხვევაში, თავის მხრივ
quidem (კავშ.) - კი, -ც, ne quidem - არც კი
quies, quietis f - 1. დასვენება, მოსვენება, 2. სიმშვიდე, სიწყნარე, 3. წოლა, ძილი
quiesco, quievi, quietum, quiesc□re 3 - ვისვენებ, წყნარად ვარ
quilibet, quaelibet, quodlibet- რომელიც გინდა, რაც გინდა, ნებისმიერი, თითოეული
Quillaja saponaria, ae f-საპნის ქვილაია
quindecim - თხუთმეტი
quingentisimus, a, um - მეხუთასე
quingenti, ae, a - ხუთასი
quini, ae a - ხუთ-ხუთი
quinquagesimus, a, um-ორმოცდამეათე
quinquaginta - ორმოცდაათი
quinque - ხუთი
quinquies - ხუთჯერ
quintus, a, um - მეხუთე
quis, quid - ვინ? რა? ვინმე, რამე
quis-quam, quid-quam - ვინმე, რამე
quis-que, quae-que, quid-que - ყოველი, თითოეული
quis-quis, quae-quae, quid-quid - ვინც არ უნდა, რაც არ უნდა, ყველა, ვინც
quivis, quaevis, quodvis - რომელიც გინდა, ყოველი, ნებისმიერი
quod-იმიტომ, რომ, რათა, ვინაიდან
quodlibet (adv.) - სადაც გინდა, ყველგან
quomodo (adv.) - რანაირად, როგორ
quoque - აგრეთვე, ასევე
quot - რამდენი
quotannis - ყოველწლიურად
quoteni, ae, a - რამდენ-რამდენი
quotidianus, a, um; (S. cotidianus, a, um) - ყოველდღიური
quotidie (S. cotidie) (adv.) - ყოველდღე
quoties (adv.) - რამდენჯერ

quotiescumque (adv.)-რამდენჯერაც კი (არა)
quotus, a, um - მერამდენე, რომელი
quo-usque - რილემდის?
quum=cum (კავშ.)-როდესაც, რადგან, რიცა, როგორც კი, თუმცა

R

rabidus, a, um-ცოფიანი, ბრაზიანი, გაშმაგებული
rabies, ei f - ცოფი
rabiosus, a, um - ცოფიანი
racemosus, a, um - მტევნიანი, მტევნისებრი
racemus, i m - 1. მტევანი, 2. ვაზის რქა, 3. ყურძნის მარცვალი
radialis, e - სხივის
radiatio, onis f-გასხივება, განსხვავება
radiatus, a, um - სხივისებრი, გასხივებული
radicalis, e - ძირის, ფესვის
radicotomia, ae f-ზურგის ტვინის ნერვთა ფესვების გადაკვეთის ოპერაცია
radicula, ae f - ფესვურა
radicularis, e - ძირის, ფესვისა
radiculitis, idis f - ზურგის ტვინის ნერვთა ფესვების ანთება
radio, radiavi, radiatum, radiare 1 - გამოვასხივებ, ვბრწყინავ
radioactivitas, atis f-რადიოაქტივობა
radioactivus, a, um-რადიოაქტიური
radiodermatitis, idis f - რენტგენის სხივებისხანგრძლივიმემოქმედების შედეგად კანის ანთება
radionecrosis, is f- დასხივების შედეგად მიღებული ნეკროზი
radiotherapia, ae f - სხივური თერაპია
Radium, i n - რადიუმი
radius, i m - სხივი
radix, icis f - ძირი, ფესვი
Radon, i n - რადონი
rado, rasi, rasum, radëre 3 - 1. ვფხეკ 2. ვკრეჭ, ვპარსავ
ramale, is n - 1. შტო, რტო, 2. ფიჩხი
ramicotomia, ae f - ზურგის ტვინის და სომპათიკური წვერის შემაერთებელი ტოტების გადაჭრა
ramosus, a, um-ტოტიანი, დატოტვილი
ramulus, i m (კნინ.)-პატარა ტოტი ტოტი
ramus, i m - ტოტი, შტო, რტო
ramusculus, i m (კნინ.) - პატარა ტოტ
rana, ae f - ბაყაყი
rancidus, a, um-შებალე, დამპალებული
ranula, ae f - პატარა ბაყაყი ენისქვეშა რეტენციული ცისტა "რანთელა" (მსგავსი ბაყაყის ხორხის ბუშტისა)
Ranunculus, i m - ბაია
Ranunculus (i) acer (acris) m-მწვავე ბაია
Ranunculus bulbosus, i m-ბოლქვიანი ბაია
Ranunculus (i) repens (ntis) m ნიახური
Raphanus (i) raphanistrum (i) n ბოლოკურა
Raphanus sativus, i m - ბოსტნის ბოლოკი
Raphia, ae f - რაფია
rapio, rapui, raptum, -ëre 3 1.ვიტაცებ, 2. ხელს ვტაცებ
raptim, (adv.) - სასწრაფოდ საჩქაროდ
rapto, -avi, -atum, -āre 1 - ვიტაცებ სასწრაფოდ მივათრევ
raptus, us m-იმპულსური მოქმედება მოულოდნელი შეტევა
raro (adv.) - იშვიათად
rarus, a, um - 1.იშვიათად, 2.ფხვიერ
rasus, a, um - გასუფთავებული

სუფთა, გარეცხილი
Ratanhia, ae f; Syn. Krameria triandria, ae f-სამმტვრიანი კრამერია, რათანია
ratio, onis f - გონი, ჭკუა, გონება
rationalis, e - რაციონალური, გონიერი, გააზრებული, გონებრივი
ratus, a, um - განსაძღვრული, მუდმივი, შეუცვლელი, დაკანონებული, გადაწყვეტილი
raucendo, inis f-ხრინწი, ხრინწიანობა
raucus, a, um - ხრინწული, ჩახრინწული, წივანა
Raunatinum, i n - რაუნატინი
Rauwolfia serpentina, ae f - გველისებრი რაუვოლფია
razza (იტალ.) - რასა, ოჯახი, გვარი, ტომი
re (ან red) (თავსართი)-საპასუხოდ მოქმედება, განმეორებადი მოქმედება, უკან, კვლავ, სამაგიეროდ, წინააღმდეგ
reactio, onis f - რეაქცია, საპასუხო, მოქმედება
reactivatio, onis f - რეაქტივაცია, ავადმყოფობის კვლავ გამწვავება, გაძლიერება
realis, e - რეალური
reamputatio, onis f-განმეორებითი ამპუტაცია
reanimatio, onis f-რეამინაცია, გაცოცხლება
recens, ntis - ნორჩი, ახალი
recensio, onis f - გასინჯვა, დათვალიერება, რეცენზია
recenter (adv.) - ახლად
receptaculum, i n - მიმღები, თავშესაფარი, სათავსი, საწყობი
recepto, -āre 1 - ვლებულობ, უკან მიმაქვს, თავშესაფარს ვაძლევ
receptor, oris m - 1.მიმღები, 2.ცენტრისაკენ ნერვების დაბოლოებანი, რომლებიც ილებენ გალიზიანებას
receptum, i n - რეცეპტი, აფთიაქში წარსადგენი ექიმის მიერ გამოწერილი
receptura, ae f - რეცეპტურა, რეცეპტის გამოწერისა და დამზადების ერთობლიობა
receptus, a, um - მილებული
recessus, us m - ჩაღრმავება, ჯიბე, უბე
recidivus, a, um - რეციდივი, რაც მეორდება, რაც ახლდება
recido, recidi, recisum, recidĕre 3 - 1. უკან ვვარდები, ვეცემი, 2. მოვჭრი, მოვკვეთ
recipiens, ntis - მიმღები, ადამიანი, რომელსაც სისხლს გადაუსხამენ ან ორგანოს დაუნერგავენ
recipio, cepi, ceptum, recipĕre 3 - ვილებ, უკან ვილებ
reclamo, -āre 1 - ვყვირი, გავიძახი, აღშფოთებას გამოვთქვამ
reclinatio, onis f - დაკრძნობა, დახრა, ნაკეცი (საშვილოსნოსი)
reclinis, e - დაკრძნობილი, დახრილი, დაკეცილი
reclino, -āre 1 - 1.უკან ვხრი, 2.მივაკრძნობ, 3 ვკეცავ
recludo, reclusi, reclusum, recludĕre 3-1.ვკეტავ, ვამწყვდევ, 2.ვამქრავნებ
reconvalescens, ntis - გამოჯანმრთელებული
reconvalescentia, ae f - გამოჯანმრთელება,გამოჯანმრთელების სტადია
rectalis, e - სწორი ნაწლავის, სწორნაწლავისა, რექტალური
recte (adv.) - სწორად, პირდაპირ
rectificatio, onis f-განმეორებითი გამოხდა, დახალისება
rectificatus, a, um - გაწმენდილი,

რექტიფიცირებული (სითხეები)
rectum, i n - სწორი ნაწლავი
rectus, a, um - სწორი, პირდაპირი
recrudescentia, ae f-გაუმჯობესების შემდეგ ავადმყოფობის შექცევა
recurrens, ntis - შებრუნებული, შებრუნებითი
recurro, recurri, recursum, recurrĕre 3 - უკან ვბრუნდები
recursus, us m - უკან დაბრუნება, შებრუნება
recurvus, a, um - გადაღუნული, დაკლაკნილი
recusatio, onis f - უარყოფა, საწინააღმდეგოს დამტკიცება
redestillo, -āre 1 - ხელმეორედ ვასტერილებ, განმეორებით ვასტერილებ
reddo, reddidi, redditum, redděre 3 - უკან ვაბრუნებ, სამაგიეროს მივუზღავ, ვაბლეჯ, გავცემ
reditio, onis f - დაბრუნება
redormio, -ire 4-ხელმეორედ ვიძინებ
reduco, reduxi, reductum, reducĕre 3 - უკან მიმყავს, უკან მიმყავს, ვაბრუნებ, უკან ვხვევ, ალაგდენ
reductio, onis f - ალდგენა, დაბრუნება
reductus, a, um - ალდგენილი
refero, rettuli, relatum, referre 3- 1.უკან მომაქვს, 2. ვატყობინებ, მოვახსენებ
reflecto, reflexi, reflexum, reflectĕre 3 - გადავგრეხ, გადავხრი
reflexus, us m - ორგანიზმის უნებური რეაქცია გარეგან ან შინაგან გარემოზე, რეფლექსი
reformo, -avi, -atum, -āre 1-გარდავქმნი
refrigeratio, onis f - გაცივება
refrigero, -avi, -atum, -āre 1-ვაცივებ, გავაცივებ
regalis, e - რეგალური, სამეფო, მეფური
regeneratio, onis f - რეგენერაცია, დაკარგული ან დაზიანებული ნაწილების(ქსოვილების,უჯრედების) აღდგენა ორგანიზმის მიერ
regime (ფრანგ.) - რეჟიმი, განაწესი
Regina (ae f) prati; Syn. Filipendula ulmaria, ae f - თელაფოთლიანი ქაფურა
regionaris, e-რეგიონული, ადგილობრივი
regio, onis f-მიდამო, უბანი, მიმართულება, ხაზი, საზღვარი
regnum, i n - სამეფო
rego, rexi, rectum, -āre - ვმეფობ, ვმართავ, ვხელმძღვანელობ
regredior, regressus sum. regredi - უკან მივდივარ, უკან ვიხევ, უკან ვბრუნდები
regressio, onis f - უკუგანვითარება
regressivus, a, um - უკუსვლითი (მაგ. ავადმყოფური პროცესი)
regressus, us m - უკუსვლა, დაქვეითება, რეგრესი
regula, ae f - ნორმა, კრიტერიუმი, წესი
regularis, e - რეგულარული, მოწესრიგებული, წესიერი
regulatio, onis f-მოწესრიგება, რეგულაცია
reiectio, onis f-უკუგდება, გადაგდება
reiicio, -ieci, -iectum, -iicĕre 3 უკუვაგდებ, გადავაგდებ, უკან ვისვრი, უკან ვყრი
reinfectio, onis f-განმეორებადი ინფექცია
rehabilitatio, onis f- რეაბილიტაცია
relabor, -lapsus sum. -labi- უკან ვვარდები, უკან ვეცემი, უკან მივმდინარეობ
relanguesco, -langi, -languescĕre 3 ვსუსტდები
relatio, onis f- უკან მიგდება, უკან წალება, შეტყობინება, მოხსენება

relativus, a, um - რელატიური, შეფარდებითი, მიმართებითი
relatus, us m-მოხსენება, მოთხრობა
relaxans, ntis - მომადუნებელი
relaxantia remedia, n (n. pl.)- მომადუნებელი სამკურნალო საშუალებები, ფარმაკოლოგიური საშუალებანი, რომლებიც იწვევენ ქსოვილების მოდუნებას (ჩონჩხის კუნთების)
relaxatio, onis f- მოდუნება, დაძაბულობის შესუსტება
relaxo, -avi, -atum, -āre 1-1.მოუშვებ, შევანელებ, 2.გავაფართოებ, გავაგანიერებ
religiosus, a, um-კეთილსინდისიერი, ღვთის მოშიში, მორწმუნე
religo, -āre 1-1.გულდასმით ვეპყრობი, 2.უკან შევკრავ, მივაკრავ
reliquio, reliqui, relictum, reliquĕre 3 -ვტოვებ, ვუტოვებ, მივაკუთვნებ
reliquiae, arum f (n. pl.)-1. ნეშტი, 2. ნაშთი
reliquus, a, um-დარჩენილი, შერჩენილი, დანარჩენი, დანატოვარი, სხვა, შემდგომი
remanentia, ae f-ნალექი, ნარჩენი, დანალექი
remaneo, remansi, remansum, remanēre 2 - 1. ვრჩები, 2. ვაგრძელებ, ვახანგრძლივებ
remedium, i n - წამალი, საშუალება, სამკურნალო საშუალება
remissio, onis f - რემისია, შემცირება, ავადმყოფობის გამოვლინებათა დროებითი შენელება ან შეწყვეტა
remissus, a, um - მოდუნებული, შესუსტებული, მოშვებული, სუსტი
remitto, -misi, -missum, -mittĕre 3 -1. მოვუშვებ, მოვაკლებ, 2. უკან ვაგზავნი, ვაბრუნებ, 3. სამაგიეროს ვგზავნი
remotus, a, um-მოშორებული, შორს, შორეული
removeo, -movi, -motum, -movēre 2 -უკან ვდგამ, გავწევ, მოვაშორებ, მოვიშორებ
ren, renis m - თირკმელი
renalis, e - თირკმლის
renovatio, onis f - განახლება
renovo, renovavi, renovatum, renovāre 1 - განვაახლებ, ვაახლებ
reparatio, onis - რეპარაცია, აღდგენა, ქსოვილის ან ორგანოს დეფექტების შევსება ან აღდგენა ახალწარმოქმნილი ქსოვილით
reparativus, a, um-რეპარაციული, აღდგენითი
reparo, -paravi, -paratum, -parāre 1 - აღვადგენ
repetatur-განმეორებულ იქნეს, განმეორდეს
repetitio, onis f-რეპეტიცია, გამეორება
repeto, repetivi, repetitum, repetĕre 3 - ვიმეორებ
reporto, -avi, -atum, -āre 1-უკან მიმაქვს, უკან მიმყავს
repositio, onis f - რეპოზიცია, ჩასმა, ჩაყენება, თავის ადგილას ჩასწორება (მაგ.: ნაღრძობის თიაქრისა...)
repulsus, us m - უკუცემა, უკუგდება, არეკვლა
reputatio, onis f-მოფიქრება, მოსაზრება
requies, etis f - დასვენება
requiro, requisivi, requisitum, requirĕre 3 - კვლავ ვეძებ, ვიძიებ, ვიკვლევ, მჭირდება
res, re f - საქმე, საგანი, ნივთი, ვითარება, Res publica - სახელმწიფო საქმე, ea re - ამით, ამიტომ
resectio, onis f - რეზექცია, ორგანოს

ნაწილობრივი მოკვეთა
Reseda, ae f - რეზედა
Reseda lutea, ae f - ყანის რეზედა
Reseda odorata, ae f - ბაღის რეზედა
Reserpinum, i n - რეზერპინი
reservo, reservavi, reservatum, reservāre 1 - შევინახავ, დავზოგავ, დავიტოვებ
resideo, -sedi, -sessum, -sidēre 2 - ვრჩები, ისევ ვზივარ
residuum, i n - ნაშთი, ნარჩენი, ნალექი
residuus, a, um - დარჩენილი, დალექილი
resina, ae f - ფისი
resistentia, ae f - წინააღმდეგობა, წინააღმდეგობის გაწევა, მდგრადობა
resisto, restiti, resistĕre 3 - წინააღმდეგობას ვუწევ, ვეწინააღმდეგები, ვჩერდები, ვდგები
resolutio, onis f - რეზოლუცია, გახსნა, მოშლა, დაშლა
resono, resonui (resonavi) resonāre 1 - ხმას ამოვიღებ, ხმას გავცემ, ხმას მოვფენ, გავაყრუებ
respiratio, onis f - 1. სუნთქვა, შესუნთქვა, 2. აორთქლება
respiratorius, a, um - სასუნთქი
respublica, ae f - სამოგადო, სახალხო საქმე, რესპუბლიკა
res rudes (n. pl.) - ნედლეული, მასალა
restauratio, onis f - აღდგენა
restauro, -avi, -atum, -āre 1 - აღვადგენ
resticulum, i n - თოკი, ბონარი, შნური
restingo, -inxi, -inctum, -āre 3 - 1. ვაქრობ (ცეცხლს), 2. ვაწყნარებ
Restis (is) bovis (is) f; Syn. Ononis (idis) spinosa (ae) f; Aresta, ae f - ფშნის ეკალი
restitutio, onis f - აღდგენა, რეგენერაციის ერთ-ერთი სახე
restituo, -stitui, -stitutum, -stituĕre 3- აღვადგენ, ვუბრუნებ, კვლავ ვდგამ
restrictus, a, um - მოჭერილი
resurgo, resurrexi, resurrectum, -ĕre 3-აღვდგები, ისევ აღვდგები
retardatio, onis f - შენელება
retardo, -avi, -atum, -āre 1 - შევანელებ, შევაჩერებ
rete, is n - ბადე, ქსელი
retentio, onis f - რეტენცია, ორგანოდან შიგთავსის გამოყოფის შეჩერება-შეკავება (მაგ.: შარდის, პლანცენტის და ა. შ.
reticularis, e - ბადის, ქსელისებრი, ბადისებრი
reticulocyti (n. pl.) - რეტიკულოციტები - ახალგაზრდა ერითროციტები, რომლებშიც არსებული ბაზოფილური კომპონენტი სუპრავიტალური შეღებვისას ბადის ანუ რეტიკულუმის სახით გამოვლინდება
reticulum, i n - პაგარა ბადე, ქსელი
retina, ae f - ბადურა
retinaculum, i n - შემაკავებელი, საბმელი, დამჭერი
retineo, -tinui, -tentum, -tinēre 2- ვაკავებ, ვაჩერებ, ვინარჩუნებ
retinitis, idis f - (თვალის) ბადურის ანთება
Retinolum, i n - რეტინოლი
retractio, onis f - რეტრაქცია (სისხლის კოლტის) შეკუმშვა შრატის თავისთავადი გამოყოფა კოლტისაგან
retransfusio, onis f - საკუთარი სტერილური შეუღებელი სისხლის (ექსტრავაზატის) უკან შეყვანა სისხლძარღვებში
retro (adv.) - უკან, უკნიდან, პირიქით
retro (პრეფ.) - უკან
retroflecto, -flexi, -flexum, -ĕre 3- უკან

ვაბრუნებ, უკან ვხრი
retroflexio, onis f - უკან გადახრა
retroflexio uteri-საშვილოსნოს უკან გადახრა
retroflexus, a, um-გადაკეცილი, შებრუნებული, უკან გადაღუნული (გადახრილი)
retrogradus, a, um-უკან წასული, გადაგვარებული, ნორმალური განვითარების უკუსვლა
retrogressus, a, um-რეგრესალური, უკან მიმავალი
retrorsum (adv.) - უკან, პირიქით
reuniens, ntis - მაერთებელი, შემაერთებელი, დამაკავშირებელი
revalesco, -valui, -valescĕre 3 - მოვრჩები, მოვღონიერდები, ჯანზე მოვალ
reveho, vexi, vectum, vehĕre 3 - უკან ვზიდავ, უკან ვბრუნებ
reverens, ntis - პატივცემული, პატივსაცემი, მოკრძალებული
reverenter (adv.) - მოკრძალებით
reverentia, ae f - პატივისცემა, მოკრძალება
reverto, -verti, -versum, -vertĕre 3- ვბრუნდები
revoco, -vocavi, -atum, -āre 1 - უკან გამოვიძახებ, მოვიხმობ, უკან გავაწვევ
rex, regis m - მეფე, ხელმძღვანელი
rhabdos (ბერძნ.) - განივზოლიანი კუნთოვანი ქსოვილისაგან განვითარებული ბოჭვითი სიმსივნე
rhachialgia, ae f (ბერძნ.) - ხერხემლის ნერვალგიური ტკივილი
rhachianaesthesia, ae f (ბერძნ.) - ზურგის ტვინის გაუტკივარება
rhachiotomia, ae f (ბერძნ.) - ხერხემლის არხის გაკვეთა
rhachis (ბერძნ.) - ხერხემალი, ზურგი
rhachischisis, is f (ბერძნ.)- ხერხემლის თანდაყოლილი გაპობა
rhachitis, idis f (ბერძნ.) - რაქიტი
rhagas, rhagados (ბერძნ.) - ბზარი, ნაპრალი, ხვრელი, ნასვრეტი
rhagades (n. pl.) - კანის ნაპრალოვანი, ხაზოვანი გახსნება - სისხლდენით
-rhagia (rrhagia) (ბერძნ.) (სიტყვ. ბოლოს)-სისხლდენა ორგანოდან
Rhammus (i) cathartica (ae) f - ხეშავი
Rhamnus (i) cervina (ae) f - ხეშავი
Rhamnus (i) spinosa (ae) f - ხეშავი
Rhamnus (i) frangula (ae) f; Syn. Frangula alnus - ხეჭრელი
Rhamnus (i) pallasii f - შავჯაგა
Rhaponticum (i n) carthamoides (is f); Syn. Lauzea (ae) carthamoides (is) f - ალისარჩულისებრი რაპონტიკუმი
Rhaponticum (i n) jacea იხ. Centaurea jacea
rhaphe, es f (ბერძნ.) - ნაკერი
-rrhaphia (სიტყვ. ბოლოს)-გაკერვა
rrheo (ბერძნ.) - დენა, მოედინები
-rrhoea (ბერძნ.) (სიტყ. ბოლოს) - უხვი გამონადენი
Rheum, i n - რევანდი
Rheum rhaponticum, in-ბლაგვფოთოლა რევანდი
rheuma, atos n (ბერძნ.) - ნადენი, დენა, ძირითადად რევმატული დაავადების
rheumaticus, a, um - რევმატული
rheumatismus, i m (ბერძნ.)- რევმატიზმი
rheumatoidum, i n (ბერძნ.)- არარევმატული ეტიოლოგიის ინფექციური ართრიტი
rheumatologia, ae f (ბერძნ.) - რევმატული ავადმყოფობების შემსწავლელი მეცნიერება
rheumocarditis, idis f (ბერძნ.) - რევმოკარდიტი, რევმატიზმის

ღრის გულის მწვავე ქრონიკული ანთება
rhexis, is f (ბერძნ.) - გახეხა
-rrhexis (ბერძნ.) (სიტყ. ბოლოს) - გახეხა, გახლეჩა, დაშლა
rhinalgia, ae f (ბერძნ.) - ტკივილი ცხვირის არეში
rhinitis, idis f (ბერძნ.) - ცხვირის ლორწოვანი გარსის ანთება
rhinoblennorrhoea, ae f (ბერძნ.)- ცხვირის ლორწოვანი გარსის ჩირქოვანი კატარი
rhinolalia, ae f (ბერძნ.)-ცხვირში ლაპარაკი
rhonoplastica, ae f (ბერძნ.) - ცხვირის გასწორების ან აღდგენის ოპერაცია
rhinoscleroma, atis n (ბერძნ.) - ბრონიკული ინფექციური გრანულაციური წარმონაქმნები ცხვირსა და ცხვირ-ხახაში
rhinosporidiosis, is f (ბერძნ.) - ცხვირის ღრუს ლორწოვანი გარსის ღრმა ქრონიკული მიკოზი
rhinophyma, atis n (ბერძნ.) - ცხვირის ქრონიკული დაავადება (დამახასიათებელია ცხვირის ძლიერი მრდა და დამპინვება)
rhis, rhinos (ბერძნ.) - ცხვირი
rhizoma, atis n (ბერძნ.) - ფესური
rhizomaticus, a, um - ის რაც კიდურების ძირს, დაბოლოებას მიეკუთვნება
Rhodococcum (i n) vitis (is) idaea (ae) f - წითელი მოცვი
Rhododendron aureum, i n- ოქროსფერი როდოდენდრონი
Rhododendron ponticum (S. flavum) i n - შქერი
rhombencephalon, i n - რომბული ტვინი
rhomboideus, a, um - რომბისებრი
rhombus, i m (ბერძნ.) - რომბი
rhonchos (ბერძნ.) - ხვრინვა
rhotacismus, i m (ბერძნ.) - რ-ს დამახინჯებული წარმოთქმა
Rhus (Rhois) coriaria (ae) f-თუთუბო
Rhus (ois) cotinus (i) f - თრიმლი
Rhus (Rhois) toxicodendron (i n) - შხამთუთუბო
rhytmus (rhythmos ბერძნ.), i m- რიტმი, თანაბარზომიერი პერიოდული მონაცვლეობა
rhypos (ბერძნ.) - კლდე, ჭუჭყი
Ribes, is n - მოცხარი
Ribes (is n) grossularia (ae f) - ხურტკმელი
Ribes (is) nigrum (i) n; Syn. Ribes intermedium - შავი მოცხარი
Ribes (is) rubrum (i) n - წითელი მოცხარი
Riboflavinum, i n - რიბოფლავინი
Ricinus (i) communis (is) m; Syn Palma (ae f) christi-აბუსალათინა
rictus, us m - პირი, სახე (←ringor)
rideo, risi, risum, ridēre 2 - ვიცინ დავცინი, ვიცინები
rigeo, rigrēe 2 - გაშეშებული ვარ
rigesco, rigui, rigescum, rigescĕre 3 - ვშეშდები, ვქვავდები
rigidus, a, um - გაშეშებული გაქვავებული, ურყევი, აყოლებულ
rigo, -avi, -atum, -āre 1 - 1. ვრწყავ 2. წყალი გამყავს
rigor, oris m - გაშეშება, გაქვავებ გათიშვა (გადატ. სიმტკიცე), anim rigor- სულიერი სიმტკიცე
rima, ae f - ნაპრალი, ღრიჭო, ხვრელ
rimosus, a, um - ნაპრალის, ღრიჭო
ringor, ringi - პირს ვაღებ
risor, oris m - დამცინავი
risorius, a, um - ღიმილის, სიცილი
risum, i n - ღიმილი (←rideo)
risus, us m - სიცილი (←rideo)

rite (adv.) - წესისამებრ
Rivanolum, i n - რივანოლი
rivus, i m- ნაკადული, ნაკადი, რუ
rixa, ae f - დავა, ჩხუბი
robigo, inis f; Syn. ferrugo, inis f - ჟანგი (ჟანგის ფერი)
Robinia pseudoacacia, ae f-ეკლის ხე, ცრუაკაცია
roboro, -avi, -atum, -āre 1 - ვალონიერებ, ვამაგრებ
robur, oris n - მაგარი ხე, მუხა
robustus, a, um - 1. მუხის, 2. გადატ. ღონიერი, ძლიერი, მაგარი
roentgenogramma, atis n (ბერძნ.) - რენტგენის სხივების საშუალებით სპეციალურ ფონზე მიღებული გამოსახულება
roentgenographia, ae f (ბერძნ.) - რენტგენის სხივების საშუალებით სურათის გადაღება
roentgenologia, ae f (ბერძნ.)- მედიცინის დარგი, რომელიც სწავლობს რენტგენის სხივების გამოყენებას დაავადების მკურნალობისა და გამოცნობისათვის
roentgenotherapia, ae f (ბერძნ.) - რენტგენის სხივების გამოყენება სამკურნალო მიზნით
roentgenoscopia, ae f (ბერძნ.) - რენტგენოსკოპია, რენტგენული სხივებისაშუალებით დაავადების გამოცნობა
rogo, -avi, -atum, -āre 1-1.ვეკითხები, 2. ვთხოვ
rogus, i m - კოცონი
Roma, ae f - რომი
romanus, a, um - რომაული
romanus, i m - რომაელი
ros, roris m - ცვარი, ნამი
rosa, ae f - ვარდი
rosaceus, a, um - ვარდისფერი
Rosa canina, ae f (ფარმაც. Cynosbatum, i n) - ასკილი
Rosa centifolia, ae f - ასფოთოლა ვარდი
Rosa cinnamomea, ae f-დარიჩინის ასკილი
rosacius, a, um - ვარდის oleum rosacium - ვარდის ზეთი
rosarium, i n - ვარდის ბაღი
rosarius, a, um - ვარდის
roscidus, a, um - ნამიანი, ცვარიანი
roseola, ae f - წითელი გამონაყარი კანზე
rosetum, i n - ვარდის ბუჩქი
roseus a, um - ვარდისა
Rosmarinus, i m - რომშარინი (S. Rosmarinus officinalis)
rossicus, a, um - რუსული, რუსეთის, რუსი
rostrum, i n - ნისკარტი
rota, ae f - ბორბალი, თვალი
rotatio, onis f - როტაცია, ტრიალი, ბრუნვა, წრებრუნვა
rotator, oris m - მბრუნველი (ის, ვინც აბრუნებს)
rotula, ae f; Syn. pastillus, i m; trochiscus, i m - კვერი, კვერუკა
rotundo, -avi, -atum, -āre 1-ვამრგვალებ
rotundus, a, um - მრგვალი, მომრგვალებული
robefacio, -facĕre 3-ვაწითლებ, წითლად ვღებავ
rubeo, -ui, -ēre 2 - ვწითლდები, წითელი ვარ, გადატ. მრცხვენია
rubens, ntis - მოწითალო
rubeola, ae f (S. rubeola morbillosa) - წითურა, გადამდები ინფექციური დაავადება
ruber, bra, brum - წითელი
rubesco, -ĕre 3 - ვწითლდები
rubetum, i n - მაყვლის ბუჩქი
Rubia iberica, ae f-ენდრო (ქართული)

Rubia (ae f) tinctorum - ენძრო
Rubicon, onis n - რუბიკონი, მდინარე უმბრიასა და გალიას შორის, რომელიც ძვ.წ.აღ. 49 წ. გადალახა ცეზარმა და დაიწყო სამოქალაქო ომი
rubicundus, a, um - წითელი, სისხლივით წითელი
rubidus, a, um - მუქი წითელი
rubor, oris m - სიწითლე, შეწითლება, წითელი ფერი, გალაგ. სირცხვილი
rubrus, a, um იხ. ruber, bra, brum
Rubus, i m - მაყვალი, მაყვლის ბუჩქი
Rubus caesius, i m - ძალმაყვალა
Rubus idaeus, i m; Syn. Rubus (i) occidentalis (is) m - ჟოლო
ructatio, onis f (S. eructatio)- დაბოყინება
ructo, -avi, -atum, -āre 1-მაბოყინებს, ამოვაბოყინებ, ამოვხეთქავ
ructus, us m - ბოყინი
rudens, ntis m - თოკი, ბაგირი
rudimentarius, a, um - ჩანასახოვანი, ნარჩენი, განუვითარებელი
rudimentum, i n-რუდიმენტი, დასაწყისი, ჩანასახი, საწყისი ორგანო, რომელიც არ ვითარდება
rudis, e - 1. დაუმუშავებელი, უმი, ნელი, გამოუცდელი, 2.გალგ. გამოუცდელი
rudis, is f - წვრილი ჯოხი
rufus, a, um-წითელი, ღია წითელი
ruga, ae f - ნაოჭი
rugosus, a, um - ნაოჭებიანი, დანაოჭებული
ruma, ae f - ფაშვი
rumen, inis n იხ. ruma
Rumex, icis m - მჟაუნა
Rumex (icis) aquaticus (i) m-წყლის მჟაუნა
Rumex (icis) confertus (i) m-ცხენის ღოლო
Rumex (icis m) patientia (ae f)- ღოლო მწარე
rumpo, rupi, ruptum, rumpĕre 3- ვამტვრევ, ვტეხ, ვკვეთ, გავჭრი, ამოვახეთქინებ, ვარღვევ, ვგლეჯ, ვწყვეტ
ruo, rui, ruptum, -ĕre 3 - ვინგრევი, ვილუპები, ვნადგურდები
rupes, is f; rhypos (ბერძნ.) - კლდე
rupia, ae f - ქერქოვანი გამონაყარი სიფილისის დროს
rruptura, ae f - გაგლეჯა, გაპობა ქსოვილის მთლიანობის დარღვევა ძალის ზემოქმედების შედეგად რომლისაც ქსოვილის დაზიანება სცილდება ელასტიურობის საზღვარს
rus, ruris n - სოფელი, ყანა, მამული
rusticus, a, um- სოფლური, მდაბიური
Ruta (ae) graveolens (entis) f-ტევრი

S

Sabina (ae) officinalis (is) f; Syn Juniperus (i) sabina (aë) f-კაზაკური ღვია
sacchariffication, onis f - დაშაქრება
saccharinus, a, um - შაქრის
saccharomyces, etis m - საფუარი (იხ. მრ. რ. saccharomycetes, um)
saccharomyces (etis m) cerevisiae ლუდის საფუარი
saccharum, i n (ბერძნ. saccharon) შაქარი
saccharum amylaceum იხ. glucosum
saccharum (i n) lactis; Syn. lactosum i n; lactosa, ae f - ლაქტოზა, რძის შაქარი
saccharum uveum იხ. glucosum
saccharum officinarum, i n - შაქრის ლერწამი

sacculus, i m (კნ.)-პატარა ტომარა, პაკეტი, ტომსიკა, პარკი
saccus, i m - ტომარა, პარკი
sacer, sacra, sacrum-საღმრთო, წმინდა, გავის
sacralis, e - გავის
sacralisatio, onis f-ხერხემლის განვითარების ანომალია, წელის მეხუთე მალის შეზრდა გავის პირველ მალასთან
sacrococcygeus, a, um-გავა-კუდუსუნისა
sacrodynia, ae f-ტკივილი გავის მიდამოში
sacroiliacus, a, um - გავა-თეძოსი
sadismus, i m - სადიზმი, 1. სქესობრივი გაუკუღმართება, 2. სხივის ტანჯვით სიამოვნების მილება (ფრანგი მწერლის de Sad გვარის მიხედვით, რომელმაც აღწერა გაუკუღმართებული სექსი)
saecularis, e - 1. საუკუნის, 2. საერო, 3. წარმართული
saeculum, i n (=saeclum, i n)-1.საუკუნე, 2.მოდგმა, თაობა
saepe (adv.) - ხშირად
saepius (შედ. ხარ.)-უფრო ხშირად
sagitta, ae f - ისარი
sagittalis, e - ისრის, ისრისებრი
Sagittaria, ae f - ისარა
Sal, salis m, n - მარილი
Sal amarum, sal catharticum იხ. Magnii sulfas
Sal Bertoleti იხ. Kalii chloras
Sal (is) carolinum (i) n-კარლსბადის მარილი, კარლოვი ვარის მარილი
Sal (is) digestivum (i) n; Syn. Kalii chloridum (i n) - ქლორიანი კალიუმი, კალიუმქლორიდი
Sal glauberi იხ. Natrii sulfas
Sal petrae იხ. Kalii nitras
Sal volatile, is n-აქროლადი მარილი
Salep (უბრ.) - სალეპი (სმკ. მც.)
salicylas, atis m - სალიცილატი, სალიცილმჟავას მარილი
salicylicus, a, um - სალიცილის
saliva, ae f - ნერწყვი
salivatio, onis f იხ. sialorrhoea
Salix, icis f - ტირიფი
Salmonella, ae f-სალმონელა, ბაქტერიათა ჯგუფი, იწვევს ტიფოიდურ დაავადებებს და მწვავე გასრიენტეროკოლიტს (Salmon - ამერიკელი პათოლოგი XIX-XX სს.)
salmonella (ae f)typhi; Syn. bacterium (i n) typhi-მუცლის ტიფის ჩხირი
salmonellosis, is f - მწვავე ინფექციური დაავადება
Salolum, i n; Syn.phenylii salicylas - სალოლი
salpingitis, idis f (ბერძნ.) - ფალოპური მალის (საშვილოსნოს) მილის ანთება
salpingooophorectomia, ae f (ბერძნ.)-ფალოპური მილისა და საკვერცხის ამოკვეთა
salpingooophoritis, idis f (ბერძნ.)-ფალოპური მილისა და საკვერცხის ერთდროული ანთება
salpingostomia, ae f (ბერძნ.) - დახშული ფილოპის მილთა ოპერაციული გახსნა
salpinx, ingis f (ბერძნ.) - მილი, ფალოპის მილი
Salsola crassa, ae f - კალია (მც.)
salsola (ae f) Kali (უბრუნ.) - კალიასა
salsola (ae f) Richteri - რიხტერის კალიასა, რიხტერის მლაშობა
Salsolinum, i n - სალსოლინი
salsus, a, um - მარილიანი
saluber, bris e-ჯანსაღი, სალი, სასარგებლო
salus, utis f - ჯანმრთელობა,

კეთილდღეობა, სალამი
salve - გამარჯობა
salveo, -ēre 2 - ვესალმები, კარგად ვარ
Salvia, ae f - სალბი
Salvia (ae) officinalis (is) f - სამკურნალო სალბი
Salvia sclarea, ae f - ხარისყარდა
Sambucus (i f) ebulus (i m) - ანწლი
Sambucus (i) nigra (ae) f-დიდგულა
Sambucus (i) racemosa (ae) f-ბალის დიდგულა
sanabilis,e; Syn. curabilis,e-განკურნებადი, მოსარჩენი, გასაკურნი
sanatorium, i n - სანატორიუმი, სამკურნალო და გამჯანსაღებელი ადგილი
sanatio, onis f-განკურნება, გაჯანსაღება
sanctio, onis f - დაკანონება, დაწესება
sanctus, a, um-წმინდა, ხელშეუხებელი
sane (adv.) - რასაკვირველია, მართლაც, ფრიად, რაღა!
sanguifer, -fera, -ferum - სისხლმატარებელი; სისხლისმომტანი
sanguificatio, onis f-სისხლის მოგანა; სისხლის გამტარობა
sanguineus, a, um-სისხლისებრი, სისხლიანი
sanguinicus, a, um - სანგვინიკი, მეგისმეგალხალისიანი, სიცოცხლით სავსე
sanguis, inis m (ბერძნ. haema) - სისხლი
Sanguisorba (ae) officinalis (is) f; Syn. Pimpinella (ae) officinalis (is) f - თავსისხლა
Sanguisuga, ae f; Syn. hirudo, inis f - წურბელა
Sanicula europaea, ae f - ქრისტესბეჭედა
sanies,ei f - წალა, ჩირქიანი სისხლი
sanitaria, ae f - სანიტარი, სისუფთავისა და მოსახლეობის ჯანმრთელობის დაცვისთვის საშუალებათა ერთობლიობა
sanitare (ფრანც.) (←sanitas)- სანიტარი
sanitas, atis f - ჯანმრთელობა
sano, -avi, atum, -āre 1 - ვაჯანსაღებ, ვკურნავ
Santalum album, i n - თეთრი სანდალიმი
Santoninum, i n - სანტონინი
sanus, a, um - სალი, ჯანსაღი, ჯანმრთელი
saphena, ae f (ბერძნ.) (vena) - ფარული ვენა - საფენა
saphenus, i m (ბერძნ.) (nervus) - ბარძაყის ნერვის მგრძნობიარე ნერვი
saphenus, a, um (ბერძნ.)-დახურული, დაფარული, ფარული
sapiens, ntis - გონიერი, ბრძენი
sapienter (adv.)-გონივრულად, ბრძნულად
sapientia, ae f-სიბრძნე, გონიერება, მეცნიერება
Sapindus (i) saponaria (ae) f - საპნის ხე
sapio, sapivi, S. sapii, sapĕre 3 - გემოს ვგრძნობ
Sapium sebiferum, i n - ქონის ხე
sapo, onis m - საპონი
sapo (onis) ammoniacalis (is) m; Syn. linimentum ammoniatum ამონიაკიანი ლინიმენტი
Saponaria (ae) officinalis (is) m; Syn. Bootia saponaria, ae f - საპონა
saponatus, a, um - საპნიანი, საპნის
Saponinum, i n - საპონინი
sapor, oris m (←sapio) - გემო, გემოვნება
sapraemia, ae f (ბერძნ.) - სისხლის ჩირქიანობა, ინფექციკაცია
sapros (ბერძნ.) - დამპალი

saprophyta (ბერძნ.) (n. pl.)- საპროფიტები, მცენარეული ორგანიზმები, რომლებიც ორგანიზმში ბინადრობენ და იკვებებიან მკვდარი ორგანული ნივთიერებებით
sarcoma, atis n (ბერძნ.) - ავთვისებიანი სიმსივნე
sarcomatosis, is f - სარკომის გავრცელება
sarx, sarcos (ბერძნ.) - ხორცი
Sassafras (უბრუნ.) officinale (is) n; Syn. Lignum (i) Sassafras - ანისულის ხე
satis=sat-საკმარ, საკმარისი, სამყოფი, quantum satis - რამდენიც საჭიროა, რამდენიც საკმარისია
satis (adv.) - საკმაოდ
satietas, atis f - საკმაობა, სიჭარბე
satio, onis f - თესვა, რგვა
satius (adv.) - უფრო, უკეთ
satius est - უმჯობესია
sativus, a, um - სათესი, თესვის
saturate (adv.)-გაჟღენთილად, გაჯერებულად
saturatio, onis f - გაჟღენთა, გაჯერება, გაძლიმა
satur, satura, saturum - გაჟღენთილი, მაძღარი, გაძლაგ. უხვი, მდიდარი
Satureia Calamintha, ae f - სამკურნალო კალამინთა
Satureia (Ae) hortensis (is) f-ბაღის ქონდარი
Satureia laxiflora, ae f - ტყის ქონდარი
Satureia spicigera, ae f - ონჭო
Saxifraga, ae f - ფხიჯა, ქვაკეხა
saxosus, a, um - კლდიანი
saxum, i n - კლდე, ლოდი
scabies, ei f - ქეცი, მუნი
Scabiosa (ae) arvensis (is) f; Syn. Knautia arvensis-მინდვრის ფოლიო
Scabiosa succisa, ae f; Syn. Succisa (ae) pratensis (is) f - მდელოს ფოლიო
scabiosus, a, um - ქეციანი, მუნიანი
scala, ae f (ბერძნ.) - კიბე
scalenus, a, um (ბერძნ.) - კიბისებრი
scalp (ინგლ.)-სკალპი, თავის კანი თმებიანად
scalpellum, i n (კნინ.) - პატარა ქირურგიული დანა
scalpo, scalpsi, scalptum, -ĕre 3 - ვკაწრავ, ვფხეკ, ამოვჭრი, ამოვკვეთ
Scalprum, i n - მახვილი, დანა
scamnum, i n - სკამი
scando, scandi, scansum, scandĕre 3 - ავდივარ
scapha, ae f (ბერძნ.) - ნავი
scaphoideus, a, um - ნავისებრი
scapula, ae f - ბეჭი
scapularis, e - ბეჭის
scapus, i m - ღერძი
scarlatina, ae f-სკარლატინა, ინფექციური დაავადება ბავშვებში
scarlatum, i n - წითელი ფერი
scatula, ae f - კოლოფი, ყუთი
sceletalis, e (ბერძნ. skeletalis) - ჩონჩხის
sceleton, i m (ბერძნ. skeleton) - ჩონჩხი
scena, ae f (ბერძნ. skene) - სცენა
sceptrum, i n (ბერძნ. skeptron)- კვერთხი
schema, atis n (ბერძნ) - სქემა
-schisis, is (ბერძნ.) (სიტყ. ბოლოს) - დაბეგვა, დაქექვა, გახლეჩა, გაპობა, გათიშვა, დაშლა
schisma, atis n (ბერძნ.) - ნაპრალი, ნახვრეტი, ჭუჭრუტანა
Schizandra (ae) chinensis (is) f- ლიმონურა
Schizophyllum (i) commune (is) n- სკოპ-ფიზა
Schola, ae f (ბერძნ.) - სკოლა
scholasticus, a, um (ბერძნ.) - 1.სკოლის, სასკოლო, 2.

მჭერმეტყველების
skia (ბერძნ.) - ჩრდილი
scientia, ae f - 1. ცოდნა, 2. უნარი
scientifice (adv.)-მეცნიერულად, უნარიანად
Scilla, ae f - ცისთვალა
Scilla maritima, ae f; Syn. Urginea maritima, ae f - ზღვის ხახვი
scilicet (adv.) - რასაკვირველია, ე.ი.
scio, scivi, scitum, scire 4 - ვიცი
sclera, ae f (ბერძნ.) - სკლერა, თვალის თეთრი გარსი
scleradenitis, idis f (ბერძნ.) - ლიმფური კვანძების ანთებითი გადიდება და გამკვრივება
sclerectasia, ae f (ბერძნ.) - თვალის თეთრი გარსის გაფართოება
sclerectomia, ae f (ბერძნ.) - თვალის თეთრი გარსიდან ბოლების ამოკვეთა
sclerema, atis n (ბერძნ.)-კანის გამკვრივება
scleritis, idis f (ბერძნ.) - თვალის თეთრი გარსის ანთება
sclerodactylia, Syn. sclerodermia, ae f (ბერძნ.)-კანის ქრონიკული დაავადება, რომელიც კანის გამკვრივებით ხასიათდება; თითების სკლეროდერმია
scleroma, atis n (ბერძნ.) - სკლერომა, ქრონიკული ინფექციური დაავადება
scleros (ბერძნ. skleros) - მაგარი
sclerosis, is f (ბერძნ.) - 1. გამაგრება, გაუხეშება, გამკვრივება, 2.ცენტრალური ნერვული სისტემის ქრონიკული დაავადება
sclerosis (is) disseminata (ae) f- გაფანტული სკლეროზი
sclerotomia, ae f (ბერძნ.) - თვალის თეთრი გარსის გაკვეთა
scollos (ბერძნ. skolios) - მოხრილი, ირიბი, გამრუდებული
scoliosis, is f (ბერძნ.)-ხერხემლის გვერდითი გამრუდება
scopa, ae f - ცოცხი
scopae, arum, f (n. pl. იხმარება) - ცოცხი
scopeo (ბერძნ.) - ვუყურებ
-scopia, ae f (ბერძნ.) (სიტყ. ბოლოს) - ორგანოს შიდა კედლის დათვალიერება სპეციალური ინსტრუმენტით
Scopolaminum, i n - სკოპოლამინი
Scopolia carniolica, ae f; Syn. Hyoscyamus (i n) scopolia (ae f) - კარნიოლური სკოპოლია
Scopolia stramonifolia, ae f - ჰიმალაის სკოპოლია
scorbutus, i m (ჰოლანდ.) - სკორბუტი, სურავანდი C ვიტ. ნაკლებობა)
scorpio, onis f (ბერძნ.) - მორიელი, ღრიანკალი
scotoma, atis n (ბერძნ.) - სკოტომა, მხედველობის ველის კუნძულოვანი დეფექტი (საგნები რუხ ფერად ალიქმება)
Skotoo (ბერძნ.)-თვალთ მიბნელდება
scribo, -psi, -ptum, -ĕre 3- 1. ვწერ, 2. შევკრებ
scriptor, oris m - მწერალი
scriptorius, a, um - საწერი
scriptum, i n - ნაწერი, თხზულება
scriptus, a, um-დაწერილი, post scriptum (P. S.) - მინაწერი
scrofa, ae f - ღორი
scrofulosis, is f - საკმაწვილო, კისრის ლიმფური კვანძების ტუბერკულოზური ანთება ბავშვთა ასაკში (კისერი სქელდება და უძრავი ხდება)
Scrophularia nodosa, ae f- შავწამალა
scrotum, i n-სათესლეპარკი(შმაგკაცის)
Scutellaria, ae f - მუშარადა
Scutellaria (ae) Baicalensis (is) f -

ბაიკალის მუშარადა
Scutellaria galericulata, ae f; S. Tertianuria, ae f - ჩვეულებრივი მუშარადა
scutum, i n - ფარი, დიდი ფარი
se (ნაცვალ. Abl. და Acc. ბრ.) - იგი, ის (←sui)
se (წინდ.)-თავისთავად, სუფთა სახით
sebaceus, a, um - ცხიმიანი, ქონიანი
seborrhoea, ae f - კანის დაავადება, კანის ცხიმის გამოყოფის ავადმყოფური გაძლიერება
sebum, i n - ცხიმი, ქონი, ძგიფი
Secale, is n - ჭვავი
Secale (is) cornutum (i) n; Syn. Claviceps (cipitis) purpurea (ae) f; Cordiceps purpurea - ჭვავის რქა
secedo, -cessi, -cessum, -ĕre 3 - მიმდივარ, ეშორები, გამოვეყოფი
secerno, -crevi, -cretum, -ĕre 3- გამოვყოფ, ვეხმარები გამოყოფას
secessio, onis f - გამოყოფა, გამოცალკავება, ორგანიზმისთვის აუცილებელ ნივთიერებათა გამომუშავება და გამოყოფა ჯირკვლების მიერ
secessus, us m - გამოყოფა, გამოცალკავება, განშორება
secludo, -clusi, -clusum, -cludĕre 3 - გვეტაკ, ცალკე გვეტაკ, ჩავეტაკ
secretio, onis f - გამოყოფა, გამოცალკავება
secretorius, a, um-გამომყოფი, სეკრეციასთან დაკავშირებული
secreto (adv.)-განცალკევებით, განმარტოებით
secretum, i n-სეკრეტი, ჯირკვლების მიერ გამომუშავებული და გამოყოფილი ნივთიერება
secretus, a, um-გამოყოფილი, განსაკუთრებული, იზოლირებული, საიდუმლო, იშვიათი
sectio, onis f - გადაჭრა, გაკვეთა. კვეთა
secubo, -secudui, secubāre 1 - ცალკე ვწევარ
secutaris, e - საუკუნის, მოდგმის
seculun იხ. saeculum
secundarius, a, um - მეორადი, მეორეხარისხოვანი, მეორეული
secundo, -avi, -atum, -āre 1-ხელს ვუწყობ
secundans ntis - ხელშემწყობი
secundo (adv.)-მეორედ, მეორეჯერ, ორჯერ
secundum (adv.) - 1. შემდეგ, უკან, მეორედ, 2. (წინდ. Acc. ბრ.) - შემდეგ, გასწვრივ
secundum, i n - წარმაგება
secundus, a, um - მეორე, მომდევნო
securis, is f - ცული, ნაჯახი
securus, a, um - უზრუნველი, უდარდელი, უშიშარი
sed (კავშ.)-ხოლო, მაგრამ, არამედ, თუმცა
sedativus, a, um - დამამშვიდებელი, დამაწყნარებელი, გამაყრუებელი
sedecim - თექვსმეტი
sedeo, sedi, sestum, sedēre 2 - ვზივარ
sedes, is f-1.ადგილი, დასაჯდომი ადგილი, 2.სამყოფელი, სამკვიდრო, ბინა
sedes morbi - დაავადების ადგილი
sedimentatio, onis f- დალექვა, ნალექის წარმოქმნა
sedimentum, i n - ნალექი
sedo, sedavi, sedetum, sedāre 1-1.ვაიძულებ დავდეს, 2. ვამშვიდებ, ვაწყნარებ
seduco, -duxi, -ductum, -ducĕre 3- განზე, გამყავს, ვაცალკევებ
Sedum (i) acre (is) n - მწვავე მსუქანა
Sedum caucasicum, i n - კავკასიური
Sedum pallidum, i n - ფუნთუშა

segmentalis, e-სეგმენტის, სეგმენტური
segmentatio, onis f - სეგმენტაცია, დანაწევრება, დაყოფა
segmentectomia, ae f - ფილტვის სეგმენტის ამოჭრის ოპერაცია
segmentum, i n-სეგმენტი, ნაწილი, მონაკვეთი
seiungo, -iunxi, -iunctum, -iungĕre 3 - გაყრი, გავაცალკევებ, ერთმანეთს დავაშორებ
selectio, onis f - სელექცია, ამორჩევა, შერჩევა (←seligo)
Seligo, -legi, -lectum, -legĕre 3- ამოვარჩევ, შევარჩევ
Selinum Coriandrum, i n; Syn. Coriandrum sativum, i n - ქინძი
Selinum foeniculum, i n; Syn. Foeniculum (i) vulgare-დიდი კამა
Selinum oreoselinum, i n - ტყის კამა
sella, ae f - უნაგირი, კენჭი, სავარძელი
sella turcica, ae f - თურქული კენჭი
sellarius, a, um - კენჭის, უნაგირის, სავარძლის
semeion (semion) (ბერძნ.) - ნიშანი, თვისება
semel (adv.) - ერთხელ, ერთბაშად, ერთხელ და სამუდამოდ
semen, inis n-თესლი, გადაგ. მოლგმა, თაობა
sementis, is f - ნათესი
semestris, e - ექვსთვიანი (sex mensis)
semi - ნახევარი
semianimis, e; S. semianimus, a, um - ცოცხალ-მკვდარი
semibalneum, i n- ნახევარი აბაზანა
semicanalis, e - ნახევარი არხი
semicircularis, e - ნახევარწრიული, ნახევარრკალოვანი
semihumidus, a, um - ნახევრად ტენიანი
semilunaris, e-ნახევარმთვარისებრი
seminembranosus,a,um-ნახევრადაპკიანი
seminalis, e - თესლის, სათესლე
sseminoma, atis n-სათესლე ჯირკვლის სიმსივნე
semiologia, ae f (ბერძნ.) - მოძღვრება დიაგნოსტიკური მეთოდებით მიღებული დაავადების ნიშნების წარმოშობის მექანიზმის შესახებ
seminuria, ae f - შარდთან ერთად სპერმატოზოიდების გამოყოფა
semispinalis, e - ნახევრადმწვეტიანი
semitendinosus, a, um - ნახევრადმყესოვანი
semitruncalis, e - ნახევრადლეროვანი
semiustus, a, um - ნახევრადდამწვარი
semper (adv.) - მუდამ, ყოველთვის
Senecio (onis) aquatica (ae) f-წყლის თავყვითელა
Senecio (onis) platyphyllus (i m) - ბრტყელფოთოლა, ხარისშუბლა
senectus, a, um - ბებერი მოხუცებული, სანდაზმული
senectus, utis f - სიბერე მოხუცებულობა
Senega, ae f; Syn. Polygala senega ae f - სენეგა
senesco, senui, senescĕre 3-ებერდები
senex, icis m - მოხუცი, ხნიერი
senex, senis (ზედს.) - მოხუცი, ხნიერი
seni, ae, a - ექვს-ექვსი
senilis, e-ბებრული, მოხუცებულობის სიბერის დამახასიათებელი
senilismus, i m - ნაადრევი სიბერე ნაადრევი გონებრივი სისუსტე
Senna, ae f - სინამაქის ხე
sensibilis, e - საგრძნობი
sensibilisatio, onis f- რაიმე გამაღიზიანებლის მიმართ ორგანიზმის მგრძნობელობის გაზრდა
sensibilitas, atis f - მგრძნობელობა
sensim (adv.) - თანდათან, ცოტა-ცოტა
sensitivus, a, um - სენსიტიური

შეგრძნებითი
sensorius, a, um-სენსორული, მგრძნობიარე, გრძნობათა ორგანოების
sensus, us m - გრძნობა
sententia, ae f-აზრი, გამოთქმა, შეხედულება
sentio, sensi, sensym, -ire 4- ვგრძნობ, ვიგებ, მესმის, ვფიქრობ
separatio, onis f - განცალკევება, გამოყოფა
separatim (adv.)-ცალკევებით, ცალ-ცალკე
separator, oris m-სეპარატორი, გამომყოფი
separatus, a, um - ცალკეული, სხვადასხვა
separo, -avi, -atum, -āre 1- გამოვყოფ, ვაცალკევებ
sepono, posui, -positum, -ĕre 3- მოვაშორებ, გავაძევებ, გადავდებ, გვერდზე ვდგამ
sepsis, is f - ლპობა, დაჩირქება, ხრწნა, სისხლის მოწამვლა
septem - შვიდი
septendecim - ჩვიდმეტი
septeni, ae, a - შვიდ-შვიდი
septicaemia, septhaemia (ბერძნ.)
septikaemia, ae f - სეფსისის სახე, განპირობებული ტოქსინების მემოქმედებით
septicopyemia, ae f - სეფსისის შერეული ფორმა მეტასტაზური ჩირქგროვებით
septicus, a, um (ბერძნ. septikos) - ჩირქოვანი, ლპობითი
septies - შვიდჯერ
septimus, a, um - მეშვიდე
septingentesimus, a, um- მეშვიდასე
septingenti, ae, a - შვიდასი
septingenties (adv.) - შვიდასჯერ
Septozolum, i n - სეპტოზოლი
septuagesimus, a, um-სამოცდამეათე
septuaginta - სამოცდაათი
septum, i n - ბგილე, გადაღობილი
sepulcrum s. sepulchrum, i n- 1.საფლავი, 2. მიცვალებული
sepultura, ae f-1.დასაფლავება, 2.დასვენება
sequens, ntis - შუამავალი, უკან მიმყოლი
sequestratio, onis f-სეკვესტრის წარმოქმნა, მკვდარი ქსოვილის გამოყოფა სალი ქსოვილისაგან
sequestro, -āre 1-განზე დავდებ, გამოვყოფ რაიმეს
sequestrum, i n-ქსოვილის მკვდარი ნაწილი
sequior, sequius (შედ. ხარ.) - ულინო, უფრო სუსტი, უძლური
Sequoia gigantea, ae f - სექვოიადენდრონი
sequoia (ae) sempervirens (ntis) f - მარადმწვანე სექვოია
sequor, secutus sum. sequi - მივყვები, დავეძებნები, ვეძებ, ვიკვლევ
seratus, a, um-შრატიანი, საშრატე, შრატის
sericus, a, um-შრატის, შრატიანი, საშრატე
series, ei f - რიგი, მწკრივი
sermo, onis n-1.საუბარი, ბაასი, 2.სიტყვა
sero, sevi, satum, serĕre 3 - 1.ვთესავ, ვთეს, 2.წარმოვშობ, წარმოვქმნი
sero (adv.) - გვიან
serohepatitis, idis f - სეროჰეპატიტი, ინოკულაციური სიყვითლე, რომლის დროსაც დასნებოვნება ხდება შრატის შეყვანისას
serologia, ae f - მეცნიერება, რომელიც შეისწავლის სისხლის შრატის ფიზიკურ, ქიმიურ და ბიოლოგიურ თვისებებს

seroprophylaxis, is f - შრატის პროფილაქტიკური მიზნით შეყვანა
seropurulentus, a, um - სეროპურულენტური, სეროზულ-ჩირქოვანი, სისხლის შრატისა და ჩირქის შემცველი
serositis, idis f-სეროზული გარსის ანთება
serosus, a, um-სეროზული, შრატოვანი
serotherpia, ae f-დაავადების მკურნალობა შრატების შეყვანით
serotinus, a, um - 1. დაგვიანებული, მოგვიანებითი, 2. სიბრძნის dens serotinus - სიბრძნის კბილი
serpens, ntis m, f - გველი
serpens, ntis-მხოხავი, მცოცავი, ქვემძრომი
Serpentaria, ae f; Syn. Aristolochia serpentaria, ae f-სამკურნალო ბირმწარა
serpo, serpsi, serptum, -ĕre 3 - მუცლით ვხოხავ, ვცოცავ
serpyllum იხ. Thymus serpyllum
serra, ae f - ხერხი
serra secare - გახერხვა
serratus, a, um - დაკბილული, ხერხისებრი
Serratula quinquefolia, ae f-ირმისძახლა
serum, i n - შრატი
serus, a, um - გვიანი, დაგვიანებული, გვიანი დრო
servatus, a, um - შენახული
servo, -avi, -atum, -āre 1-ვინახავ, ვიცავ
Sesamum indicum, i n - ინდური შიბახტი
Sesmoideus, a, um (ბერძნ.)-სქამოიდური, შიბახტის თქლის მსგავსი
sescentesimus, a, um - მეექვსე
sescenti, ae, e - ექვსასი
Seseli carvi იხ. Carum carvi
sessio, onis f - ჯდომა, სხდომა
seta, ae f - ჯაგარი
seu-sive (შემოკლ. s) - ანუ, ან
რიდესაც, ან თუ
severus, a, um - მკაცრი, სასტიკი
sevum, i n; S. sebum, i n - 1.ქონი 2.თებო
sex - ექვსი
sexagesimus, a, um - მესამოცე
sexaginta - სამოცი
sexagies (adv.) - სამოცჯერ
sexies (adv.) - ექვსჯერ
sextus, a, um - მეექვსე
sexualis, e - სასქესო, სქესის სექსუალური
sexus, us m - სქესი
si (კავშ.) - თუ, უკეთუ, თუ არა
sialoadenitis, idis f (ბერძნ.) - სანერწყვე ჯირკვლის ანთება
sialolithiasis, is f (ბერძნ.) - სანერწყვე სალინარებში კენჭების წარმოქმნა
sialolithus, i m (ბერძნ.) - ნერწყვის ქვა
sialon (ბერძნ.) - ნერწყვი
sialorrhoea, ae f (ბერძნ.)-ნერწყვის უხვი გამოყოფა
sibilus, a, um - შიშინა, სისინა
sibiricus, a, um-ციმბირული, ციმბირის
sic (adv.) - ასე, ამრიგად, ამდენად
siccatus, a, um-გამშვარი, გამშრალი
sicce (adv.) - მშრალად
siccitas, atis f - 1.სიმშრალე 2.დაშრობა
sicco, -avi, -atum, -āre 1 - ვაშრობ ვახმობ
siccus, a, um - მშრალი, ხმელი გამშრალი
sicut (adv.) - რადგან, მსგავსად იმისა როგორც
sidereus, a, um - 1. მბრწყინავი, 2 ვარსკვლავებიანი
sideros (ბერძნ.) - რკინა
siderosis, is f (ბერძნ.) - ჭსოვილების

და ორგანოების შელებვა რკინის შემცველი პიგმენტებით, ქსოვილების დამტვერიანება რკინის ქანგეულებით
siderosis pulmonis - ფილტვების ქრონიკული პროფესიული დაავადება, რომელსაც იწვევს რკინის ქანგეულები
sidus, eris n-1.მნათობი, 2.ამინდი, ჰავა, ცა
sido, sidi, s. sedi, sessum, siděre 3- ვდები
sigma (ბერძნ.) - ბერძნული S ასოს სახელწოდება
sigmoideus, a, um (ბერძნ.)- სიმგოიდური, სიგმისებრი, (ბერძნ.) Σ - მსგავსი
sigmoiditis, idis f (ბერძნ.) - სიგმოიდური კოლინჯის ანთება
signa, signetur (შემოკლ. S) - აღნიშნე, აღუნიშნე, აღინიშნოს, აღნიშნული იქნეს
signatura, ae f-აღნიშვნა, დანიშნულება
signo, -avi, -atum, -āre 1 - აღვნიშნავ, ვეჩვენებ, დავნიშნავ
signum, i n - 1. ნიშანი, თვისება, სიგნალი, 2. დროშა, ალამი
Silene, is n - ქოთანი
silentium, i n - ლუმილი, სიჩუმე
sileo, -ui, -ēre 2- ვდუმვარ, გაჩუმებული ვარ, ვჩუმდები
silex, icis f m-1.რიყის ქვა, 2. კაჟი
Silicium, n-1.სილიციუმი, 2. კაჟი, ტალი, კაჟბადი
siliqua ae f-1.პარკი, 2.პარკოსანი მცენარე
silva, ae - ტყე
silveester, tris, tre - ტყის, ტყიანი
simia, ae f - მაიმუნი
similis, e - მსგავსი
similiter (adv.) - მსგავსად
similitudo, inis f - მსგავსება
simplex, icis-მარტივი, უბრალო, ერთმაგი
simplicitas, atis f - სიმარტივე, უბრალოება
simpliciter (adv.) - მარტივად
simulo, -avi, -atum, -āre 1-მივამსგავსებ, ვბაძავ, ვთითქისბაზობ, მოვაჩვენებ
sin (კავშ.) - თუ კი
Sinapis, is f - მდოგვი
Sinapis (is) alba (ae) f-თეთრი მდოგვი
Sinapis (is) juncea (ae) f-სარეპტის მდოგვი
sinapismata, um (n. pl.); Syn. **charta sinapismata, ae** f - მდოგვის საფენი
sine (praep. cum. Abl.) - გარეშე, უ ოდ
sine aqua-უწყლოდ, წყლის გარეშე
singularis, e - ცალკეული, მარგო, განსაკუთრებული, გრამატ. მხოლობითი
singuli, ae, a - თითო-თითო
sinister, tra, trum - მარცხენა
sinistre (adv.) - მარცხნივ, მარხნით
sino, sivi, situm, siněre 3 - ნებას ვრთავ, ვუშვებ, დავდებ, დავაყუდებ
sinus, us m - წიაღი, უბე, ფოსო
siquidem - თუ კი
sirupus, i m - სიროფი, ვაკონი
sisto, stiti (s. steti), **statum, sistare** 1 - ვაყენებ, ვდგამ, ვაჩერებ, ვათავსებ, გავძლებ
sitiergia, ae f (ბერძნ.)-უმადობა, საკვების ავადმყოფური უარყოფა
sitio, sitivi, (s. sitii), **sititum, sitire** 4 - მწყურია
sitis, is f - წყურვილი
sition s. **sitos** (ბერძნ.) - კვება, საკვები
sitomania, ae f (ბერძნ.) - პათოლოგიური გაუმაძღრობა
situs, a, um - განლაგებული, მდებარე

situs, us m - მდებარეობა, მდგომარეობა
Sium angustifolium, i n - ვიწროფოთოლა ძირშაქარა
sium (i) carvi; Syn. Carum Carvi- კვლიავი
sium sisarum, i n - ძირშაქარა
sive (კავშ.) - ანუ, ან
skeleton იხ. sceleton
sobrie (adv.)-ფხიზლად, თავშეკავებით
sobrius, a, um - ფხიზელი, მომიერი, თავშეკავებული
soccus, i m - ფეხსაცმელი
socialis, e - საერთო, საამხანაგო
Sodii sulfas (atis m); Syn. Natrii sulfas (atis)- ნატრიუმ-სულფატი
Soia hipsida, ae f - სოია, ძაბა
sol, solis m - მზე
solanaceae, arum (n. pl.) - ძალლყურძენასებრი
solacium, i n - ნუგეში, იმედი
Solanum (i n) dulcamara (ae f) - ხებალასა
Solanum lycopersicum, i n; Syn. Lycopersicum esculentum, i n- პომიდორი
Solanum (i n) melongena (ae) f- ბადრიჯანი
Solanum nigrum, i n - ძალლყურძენა
Solanum tuberosum, i n - კარტოფილი
solaris, e - მზის, მზიანი
solaritis, idis f - მზის წნულის ანთება
solarium, i n - სოლარიუმი, 1. მზის საათი, 2. მზის აბაზანების მისაღებად სპეციალური მოწყობილობა
solido, -avi, -atum, -āre 1 - ვამკვრივებ, მაგრად ვხდი
solidus, a, um; Syn. firmus, a, um - მაგარი, მყარი, მკვრივი, სალი
solitarius, a, um-ერული, განკურძოებული
solubilis, e - ხსნადი
solum (adv.) - მხოლოდ, მარტო
solum, i n - ფსკერი, ნიადაგი, მიწა, ძირი, ლანჩა
solus, a, um-ერთი, მხოლოდ ერთი, ერთადერთი
solutio, onis f - ხსნარი
solutio Ammonii caustici - ნიშადურის სპირტი ანუ ამიაკის ხსნარი
Solutio Formaldehydi Syn. Formaldehydum solutum, i n; S. Formalinum, i n- ფორმალდეჰიდის ხსნარი, ფორმალინი
solutus, a, um - გახსნილი
solve (ბრძ. კ.) - გახსენი
solvens, ntis - გამხსნელი
solvo, solvi, solutum, -ĕre 3 - ვხსნი, მოვუშვებ, დავშლი, შევწყვეტ
soma, atis n (ბერძნ.) - სხეული (თავი და ტანი უკიდურებოდ)
somaticus, a, um-სხეულის, სომატური
somnambulismus, i m - ლუნატიზმი, მთვარეულობა, ძილში სიარული
somnifer, fera, ferum - ძილის მომგვრელი
somniloquia, ae f - ძილში ლაპარაკი
somnio, -avi, -atum, -āre 1- მესიზმრება, სიზმარში ვხედავ, მძინავს
somnium, i n - სიზმარი
somnus, i m - ძილი
Sophora pachycarpa, ae f-სქელნაყოფა სოფორა
sopor, oris m - პათოლოგიური ღრმა ძილი, უგონოდ ყოფნა
sorbeo, -ui, -ēre 2 - ვყლაპავ
Sorbus, i f - ცირცველი
soror, oris m - და
spasmodicus, a, um (ბერძნ.)- კრუნჩხვითი
spasmogenes, genesis f (ბერძნ.)- კრუნჩხვის გამომწვევი
spasmolysis, is f (ბერძნ.)-სპაზმის, კრუნჩხვის გაქრობა
spasmolyticus, um - კრუნჩხვის

მომხსნელი
spasmolytica, orum (remedia) (n. pl.) - კრუნჩხვების მომხსნელი (საშუალება)
spasmophilia, ae f (ბერძნ.)-ძილრეკლება სპაზმური შეკუმშვისადმი
spasmos (ბერძნ.) - კრუნჩხვა, სპაზმი
spasticus, a, um (s. spasmodicus) - სპაზმური ხასიათის, სპაზმური ბუნების
spatium, i n - სივრცე
specialis, e - სპეციალური, განსაკუთრებული
species, ei f - სახე, სახეობა, გვარი, ჩაი, მცენარეთა ნაკრები
species, erum f (n. pl.) - კრებული, ნარევი, გროვა
species (erum) pectorales (ium) f, (n. pl.)- გულმკერდის ნაკრები, ე. ი. ნაკრები გულმკერდის დაავადებისათვის, გულმკერდის ჩაი
specificus, a, um - სპეციფიკური, თავისებური, განსაკუთრებული
speciosus, a, um - შესანიშნავი, წარმოსადეგი
spectrum, i n - სპექტრი, სხვადასხვა ფერის ზოლი
sperma, atis n (ბერძნ.) - სპერმა, თესლი
Sperma ceti syn. Cetaceum, i n (ბერძნ.)-სპერმაცეტი, კაშალოტის ცხიმი
spermaticus, a, um-თესლის, სათესლე, სპერმის
spermatocele, es f (ბერძნ.) - სათესლე ჯირკვლის ცისტა
spermatogenesis, is f (ბერძნ.)- პერმატოზოიდების წარმოქმნისა და განვითარების პროცესი
spermaturia, ae f (ბერძნ.) - სპერმატოზოიდების არსებობა შარდში
spero, -avi, -atum, -āre 1-ვიმედოვნებ, იმედი მაქვს, ველოდები
spes, ei f - იმედი
sphakelos (ბერძნ.)-კვდომა, სიკვდილი
sph(a)era, ae f (ბერძნ. sphaira) - სფერო, ბუშტი, ბურთი, ბირთვი
Sphaeria purpurea, ae f; Syn. secale cornutum - ჭვავის რქა
Sphaerophysa salsula, ae f - მლაშობა, სფეროფიზა
sphen, sphenis m (ბერძნ.) - სოლი
sphenoidalis, e - სოლისებრი
sphe(n)oiditis, idis f (ბერძნ.)- სოლისებრი წიაღის ანთება
sphenoparietalis, e - სოლისებრ-თხემისებრი
sphera იხ. sphaera
sphericus, a, um - სფერული, ბურთისებრი
spherocytosis, is f (ბერძნ.) - უჯრედში ბუშტის ფორმის ერითროციტების არსებობა
spherocytus, i m (ბერძნ.)-სფოროციტი
spheroideus, a, um - სფეროიდული, სფეროსებრი, ბურთისებრი
sphincter, eris m (ბერძნ.) - სფინქტერი, მომჭერი კუნთი, დამბშველი კუნთი
sphingo, nxi, -nctum, -ĕre 3-ვუჭერ
sphygmographia, ae f (ბერძნ.)- არტერიული პულსის გრაფიკული ჩაწერა
sphygmomanometrum, i n (ბერძნ.) - სფიგმომანომეტრი-არტერიული წნევის საზომი
sphygmomanometria, ae f (ბერძნ.) - სისხლის წნევის გამოკვლევა სფიგმომანომეტრის საშუალებით
sphygmos (ბერძნ.) - პულსი
spica, ae f - თავთავი
spina, ae f- 1. წვეტი, ქედი, 2. ხერხემალი

Spina cervina, ae f; Syn. Rhamnus cathartica - ხეშავი
Spinacia oleracea, ae f - ისპანახი
spinalis, e-1.ფვეტიანი, ფვეტის, 2. ბურგის ტვინის, ბურგტვინის
spinatus, a, um-ფვეტის, ხერხემლის
spinosus, a, um - ფვეტიანი
spiraea filipendula იხ. filipendula hexapetala
Spiraea ulmaria, ae f - თელაფოთოლა ქაფურა
spiralis, e (ბერძნ.) - სპირალური, ხვიარა
spiritualis, e - სულიერი, სულის
spirituosus, a, um - სპირტიანი, სპირტის
spiritus, us m-1.სპირტი, 2.სუნთქვა, სული
spiritus (us) aethylicus (i) m - ეთილის სპირტი, ეთანოლი
spiritus (us m) vini; S. Alcohol (olis) aethylicum (i) n - ღვინის სპირტი, ეთანოლი
spiritus naturalis - ნატურალური სპირტი
spiro, -avi, -atum, -āre 1- ვსუნთქავ
spirochaerta (n. pl.) (ბერძნ.)- სპიროქეტები, დამაავადებელი მიკროორგანიზმები, რომელთაც სპირალურად ხვეული ძაფის ფორმა აქვთ
spirometria, ae f-სპირომეტრია, ფილტვების სასიცოცხლო ტევადობის გაზომვის მეთოდი
spissus, a, um-სქელი, ბლანტი, ხშირი
splanchnicus, a, um (ბერძნ.)- შიგნეულობის
splanchnologia, ae f-ანატომიის ნაწილი, რომელიც შეისწავლის შინაგან ორგანოებს
splanchnomegalia, ae f (ბერძნ.)- შინაგან ორგანოთა არანორმალური ზრდა-გადიდება
splanchnon, i n (ბერძნ.)-შინაგანი ორგანო
splanchnoptosis, is f (ბერძნ.) - შინაგანი ორგანოების დაბლა დაწევა (საწყისი მდებარეობიდან)
splen, splenis m (ბერძნ.) - ელენთა
splenalgia, ae f (ბერძნ.)-ელენთის ტკივილი
splenectomia, ae f (ბერძნ.)-ელენთის ამოკვეთა
splenisatio, onis f (ბერძნ.)- ორგანოს (ფილტვის) კონსისტენციის შეცვლა ისე, რომ ორგანო ემსგავსება ელენთას
splenitis, idis f (ბერძნ.)-ელენთის ანთება
splenium, i n-მორგვი, შემსხვილება
splenomegalia, ae f (ბერძნ.) - ელენთის გადიდება
splenomegalicus, a, um (ბერძნ.) - გადიდებული ელენთის
splenoportographia, ae f (ბერძნ.)-კარის ვენისა და ელენთის რენდგენოლოგიური გამოკვლევის მეთოდი
splenorrhagia, ae f (ბერძნ.) - სისხლის დენა ელენთიდან
spondylarthritis, idis f (ბერძნ.) - მალებშორისი სახსრების ანთება
spohdyl(o)arthrosis, is f (ბერძნ.) - დეგენერაციული პროცესი ხერხემალში მალთაშუა სახსრების დაზიანებით
spondylitis, idis f (ბერძნ.) - ხერხემლის ერთი ან რამდენიმე მალის ანთება
spondylosis, is f (ბერძნ.) - ხერხემლის ქრონიკული არაანთებითი დაავადება, ხერხემლის სახსრების უმოძრაობა
spondylos (ბერძნ.) -მალა (spondylus

i m)
spongia, ae f (ბერძნ.) - ღრუბელი
spongioblastus, i m (ბერძნ.) - ნეიროგლიის უჯრედების წარმომქმნელი უჯრედები
spongiosus, a, um (ბერძნ.) - ღრუბლოვანი, ღრუბლისებრი, დაჩვრეტილი
spontaneus, a, um - თვითნებური, თავისთავადი, სპონტანური
sponte (adv.) - თავისთავად, თვითნებურად
spora, ae f (sporos ბერძნ.) - თესლი, ნაყოფი, ჩანასახოვანი უჯრედი
sporadicus, a, um (ბერძნ. sporadikos) - გაფანტული, განცალკევებული, ერთეული, ცალკეული
sporotrichon (ბერძნ.)- დაავადების აღმძვრელი (გამომწვევი) სოკო
sporotrichosis, is f (ბერძნ.) - სოკოსმიერი დაავადება
sporozoa, orum (n. pl.) (ბერძნ.)- სპოროვანი ცხოველი
sprue (ინგლ.) - სპრუ, წყლულოვანი სტომატიტი, ახასიათებს ქაფიანი განავალი
spuma, ae f - ქაფი, დუჟი
spumatus, a, um - ქაფმოსდილი
spumeus, a, um - ქაფიანი, აქაფებული
spumo, avi, atum, äre 1 - ვქაფდები, დუჟებს ვყრი, ვაქაფება
spumosus, a, um - ქაფიანი
spurius, a, um - ცრუ, უკანონოდ შობილი
squama, ae f - ქიცვი, ქერცლი
squamosus, a, um-ქიცვიანი, ქერცლიანი
stabilis, e-მაგარი, მტკიცე, სტაბილური
stabilitas, atis f-სიმტკიცე, სტაბილურობა
stadium, i n (ბერძნ.) - რაიმე განვითარების საფეხური, პერიოდი, ფაზა, სტადია
stadion (ბერძნ.) - სიგრძის ზომა
stamen, inis n - მგვრიანა
stapedius, a, um-უზანგის, სასმენი ძვლის
stapes, edis m - უზანგის, ერთ-ერთი სასმენი ძვალი
staphyle (ბერძნ.) - მგეზვანი (ყურძნის)
staphylococcus, i m (ბერძნ.)- სტაფილოკოკი, დაჩირქების გამომწვევი მიკრობი, რომელიც ყურძნის მტევნებივით ჯგუფებად გრუპდება
staphylodermia, ae f (ბერძნ.) - სტაფილოკოკებით გამოწვეული კანის დაავადება
-stasis, is f (ბერძნ.) (სიტყ. ბოლოს) - შეგუბება, დგომა, გაჩერება, შეჩერება, ფიზიოლოგიური სითხის შეგუბება სათანადო სალინარებში
staticus, a, um-შემაჩერებელი, შემჩერებელი
statim (adv.) - დაუყოვნებლივ
stationarius, a, um - უძრავი, დამშვიდებულ მდგომარეობაში მყოფი,სტაციონალურიმკურნალობა-საავადმყოფოში მკურნალობა
status, us m-მდგომარეობა, სტატუსი
stear, steatos (ბერძნ.) - ცხიმი, ქონი
steatoma, atis n (ბერძნ.)=(lipoma) - ცხიმოვანი მასა, ცხიმოვანი კისტა ცხიმოვან ჯირკვალში
steatopygia, ae f (ბერძნ.) - კანქვეშა ცხიმოვანიქსოვილისარანორმალური დაგროვება დუნდულა კუნთებში
steatorrhoea, ae f (ბერძნ.) - ცხიმოვანი განავალი
steatosis, ae f (ბერძნ.)-ცხიმოვანი ინფილტრაცია
stella, ae f - ვარსკვლავი
Stellaria media, ae f - ქუნქურუკი
stellatus, a, um - ვარსკვლავისებრი, ვარსკვლავებით მოფენილი
stenocardia, ae f (ბერძნ.) - მწვავე

კაკვილის შეგება გულის არეში
stenos (ბერძნ.) - ვიწრო
-stenosis, is f (ბერძნ.) (სიტყ. ბოლოს)- არსებისა და ხვრელების შევიწროება
Stephania glabra, ae f - გლუვი სტეფანია
stercoralis იხ. faecalis
stercus, oris n-1.განავალი, 2.სასუქი, ნაკელი
stereos (ბერძნ.)-მაგარი, მყარი, სივრცითი
stereognosia, ae (ბერძნ.) - ხელის შეხებით საგნების ცნობის უნარი
stereotypia, ae f (ბერძნ.) - სტერეოტიპია, მოძრაობის, ქცევის და სხვ. მექანიკური გამეორება
sterilis, e - სტერილური, გაუშენდილი, უნაყოფო, უნარს მოკლებული
sterilisatus, a, um-სტერილიზებული, გასტერილებული, სტერილური
steriliso, -avi, -atum, -āre 1 - გასტერილებ
sterilitas, atis f-სტერილურობა, უუნარობა
sternalgia, ae f (ბერძნ.) - ტკივილი მკერდის არეში
sternalis, e- მკერდის, მკერდის ძვლის
sternum, i n (ბერძნ.) - მკერდი, მკერდის ძვალი
sternutatio, onis f - ცემინება
sternuto, are 1 - ცემინება, ვაცემინებ
stethos (ბერძნ.) - მკერდი
stethoscop (ium), ii n (ბერძნ.) - სტეთოსკოპი, ხელსაწყო ავადმყოფის აუსკულტაციისთვის
stertor, oris m - ხვრინვა
-sthenia, ae f (ბერძნ.) (სიტყ. ბოლოს) - ძალა
Stibio-kalium tartaricum, in; Syn. Tartarus emeticus, i n - სტიბიოსის კალიუმტარტრატი, პირსალებინებელი ქვა
Stibium, i n - სტიბიუმი
Stigma, atis n-დინგი, წერტილი ულვაში
stilus (stylus) i n (ბერძნ.) - სამედიცინო ფანქარი, წვეტიანი ჯოხი
stimulans, ntis-მასტიმულირებელი ამგზნები
stipes, itis m - ლერო, ტანი, შტამბი
stipes, itis m-ლერო, ხის ტანი, ხი ფესვი
sto, steti, statum, -āre 1 - ვდგევარ ვგრძელდები, ვარსებობ
Stolo, onis m - ყლორტი, რქა, ლერწ
stoma, atis n (ბერძნ.) - პირი
stomachus, i m (ბერძნ. stomachos) Syn. ventriculus, i m - კუჭი
stomatitis, idis f (ბერძნ.) - პირის ღრუ ლორწოვანი გარსის ანთება
stomatologia, ae f (ბერძნ.) მეცნიერება პირის ღრუ დაავადებათა შესახებ
stomatomycosis, is f (ბერძნ.) - რბილ პირის ღრუს ლორწოვანი გარსზ სოკოვანი დაავადება
stomatorrhagia, ae f (ბერძნ. სისხლდენა ღრძილებიდან პირიდან
-stomia (სიტყ. ბოლოს)-ხელოვნურ ხვრელის შექმნა ოპერაციი საშუალებით
strabismus, i m - სიელმე
strabon (ბერძნ.) - ელამი
strabos (ბერძნ.) - ირიბ გამრუდებული, მოხრილ დამახინჯებული, ელამი
strangulo, -avi, -atum, -āre 1-წამპ წვალება, წუხილი, ხრჩობა, ხუთ
strangulat dolor- ავადმყოფო აწუხებს (განუვავს)
stranx, strangos (ბერძნ.) - წვეთი
stranguria, ae f (ბერძნ.) - შარდ

გასვლის მბაფრი ნდომა, შარდის გამოყოფა წვეთებად და ძლიერ მტკივნეულად
Stramonium იხ. Datura straminium
stratum, i n - ფენა, შრე, ბრტყელი
Streptocidum, i n - სტრეპტოციდი
streptococcia, ae f (ბერძნ.) - კანის სტრეპტოკოკური ინფექცია
streptococcus, i m (ბერძნ.)- სტრეპტოკოკი
streptodermia, ae f (ბერძნ.) - კანის დაავადება სტრეპტოკოკით
streptomycinum, i n-სტრეპტომიცინი
streptos (ბერძნ.) - მოხრილი, ხვეული, დაგრეხილი, მოლურული, გულსაკიდი
streptotrichosis, is f (ბერძნ.)- ავადმყოფობა, რომელსაც იწვევს სოკო
stress (ინგლ.)-სტრესი, დაძაბვა, დაჭიმულობა
stria, ae f - ზოლი, ზონარი
striatus, a, um - ზოლიანი
strictura, ae f - შევიწროება, დაჭიმულობა, შეკუმშვა
strictus, ae f - დაჭიმული, შევიწროებული, შეკუმშული
stringo, -nxi, -ctum, -ĕre 3 - ვჭიმავ, ვავიწროებ, მოკლედ ვამბობ
strobilus, i m; Syn. Conus, i m- 1.გირჩა, 2.კოპი
stroma, stromatis n (ბერძნ.) - სტრომა, ჩონჩხი, საგები - ორგანოს გამაგრებული საყრდენი სტრუქტურა
strophanthinum, i n-სტროფანთინი
strophanthus, i m - სტროფანთი, სტროფანთუსი
strophanthus gratus, i m-ლამაზი სტროფანთი
strophanthus (i m) Kombe - შაბიანი სტროფანთი
structura, ae f-აგებულება, სტრუქტურა
struma, ae f-ჩიყვი, ფარისებრი ჯირკვლის გადიდება
strumectomia, ae f-ფარისებრი ჯირკვლის (ჩიყვის) ამოკვეთა
strumitis, idis f-ჰიპერტროფირებული ფარისებრი ჯირკვლის ანთება
struo, struxi, structum, -ĕre 3 - ვაგებ, ვაწყობ
Strychninum, i n (ბერძნ.) - სტრიქნინი
Strychnos (strychnus) i ignatii m- სტრიქნოსი
Strychnos (i m) nux vomica (nucis vomicae) f - ქუჩურა
studeo, -ui, -ĕre 2-ვცდილობ, ვმეცადინეობ, ვსწავლობ
studiosus, a, um - მოსწავლე, სტუდენტი, ბევრით
studium, i n - მეცადინეობა, სწავლა
stultitia, ae f - სიბრიყვე, უმეცრობა
stultus, a, um-სულელი, ბრიყვი, უმეცარი
stupidus, a, um-გაშეშებული, გაქვავებული, გაშტერებული
stupor, oris m - გაშეშება, გაშტერება (აღინიშნება ფსიქოზის დროს)
sturnus, i m - შოშია
styloideus, a, um - სალგისისებრი
stylus, i m (stylos) (ბერძნ.) - სალგისი, სვეტი
styrax (acis n) benzoin; Syn. benzoë, ës f (ბერძნ.)-ბენზოე, გუნდრუკი, სურნელოვანი საკმეველი
suadeo, suasi, asum, -dĕre 2-ვურჩევ, ვარწმუნებ
suave s. suaviter (adv.)-სიამოვნებით
suaveolens, entis - სურნელოვანი
suavis, e - სასიამოვნო
sub (praep. cum. Acc. და Abl.) - ქვეშ, ქვემოთ, მახლობლად,-თან, დროს
sub (პრეფ.)- ქვეშ, შემცირება, მო-ო, ფუძე
subacetas, atis m - ფუძეაცეტატი
subacidus, a, ium - სუსტი მჟავა

subacutus, a, um - ქვემწვავე
subamarus, a, um - მომწარო
subarachnoidealis, e - ქსელქვეშა
subcutaneus, a, um; Syn. hypodermaticus, a, um (ბერძნ) - კანქვეშა
subjectum, i n-ქვემდებარე, სუბიექტი
suber, eris n - კორპი, საცობი
sublingualis, e - ენისქვეშა
sublimatio, onis f-სუბლიმაცია, აქრობა, აორთქლება
sublimatus, a, um - სუბლიმირებული, აქრობილი, აორთქლებული
submucosus, a, um - ლორწოქვეშა, ლორწოვანი გარსისქვეშმდებარე
subniger, gra, grum - მოშავო
subnitras, atis m - ფუძენიტრატი
subnormalis, e - არანორმალური
subphrenicus, a, um- შუასაბეღელქვეშა
subpubicus, a, um - ბოქვენქვეშა
subscriptio, onis f - ქვეშმოწერა
substantia, ae f - ნივთიერება, არსი
substantivus, a, um (გრამატ.)-არსებითი
subsurdus, a, um - მოყრუო
subthalamicus, a, um-მხედველობის ბორცვქვეშა
subtilis, e - წვრილი
succus, i m - წვენი
succus pancreaticus, i m - კუჭქვეშა ჯირკვლის წვენი
sudatio, onis f - გაოფლიანება
sudo, are 1 - ოფლიანდები
sudor, oris m - ოფლი
sudorifer, -fera, -ferum-ოფლის გამომგანი
sudorifica (remedia); Syn. diaphoretica (remedia) n. pl. - ოფლმდენი საშუალებები
sufficiens, ntis - საკმარისი, საკმაო
suggestio, onis f-სუგესტია, შთაგონება-მკურნალობის მეთოდი
sui - თავისი, მისი
suicidium, i n-თვითმომაკვდინებელი, თვითმკვლელობა
suillus, a, um; Syn. porcinus, a, um-ღორის
sulcus, i m - ღარი
Sulfacylum, i n - სულფაცილი
Sulfadimezinum, i n - სულფადიმეზინი
Sulfanilamidum, i n- სულფანილამიდი
sulfas, aris m - სულფატი
Sulfathiazolum, i n - სულფათიაზოლი
sulfidum, i n - სულფიდი, გოგირდწყალბადმჟავას მარილი
sulfis, itis m-სულფიტი, გოგირდმჟავა მარილი
Sulfur, uris n - გოგირდი
Sulfur praecipitatum (i) n; Syn. lac (lactis) sulfuris - დალექილი გოგირდი
Sulfur sublimatum; Syn. flores (n. pl.) sulfuris-გასუფთავებული,ანაქრობი სუბლიმირებული გოგირდი
sulfuratus, a, um - გოგირდოვანი
sulfuricus, a, um-გოგირდმჟავასი გოგირდიანი
sulfurosus, a, um - გოგირდოვანი გოგირდმჟავასი
sum, fui, -esse - ვარ, ვარსებობ
sumo, sumpsi, sumptum, -ĕre 3- ვიღ
summitas, atis f-კენწერო, წვერი მწვერვალი
suo, sui, sutum, ĕre 3 - ვკერავ, ვკრა ვაერთებ
super, supra (praep. cum. Acc.) ზემოთ, ზევით, -ზე
super, supra (პრეფ.) - ზემოთ, ზევი გაძლიერებული მოქმედება ა სარისხი
superaciditas, atis f; Syn. hyperacidita ზემჟავიანობა, ჰიპერმჟავიანობა
superciliaris, e - წარბზედა
supercilium, i n - წარბი
superficialis, e - ზედაპირული
superficies, es s-ზედაპირი, ზედა მხარ

superfluus, a, um - ზედმეტი, ჭარბი, გადაჭარბებული
superior, ius (შედარ. ხარ.) - ზედა
superlativus, a, um (გრამაგ.)- აღმატებითი
supersecretio, onis f-გაბლიერებული გამოყოფასეკრეციისჯირკვლებიდან
superus, a, um - ზედა, ზეციური, მიწიერი
supinatio, onis f - სუპინაცია, გარეთ ბრუნვა
supinator, oris m - სუპინატორი, გარეთ მბრუნველი
supinum, i n (გრამაგ.) - სუპინუმის, ნამყნარი სახელი
supinus, a, um - სუპინირებული, ზემოთ მიმართული
suppleo, -evi, -etum, -ēre 2 - ვავსებ, ვამატებ, შევავსებ
supplens, ntis - შევსებული, ავსებული
suppositorium, i n - სწორი ნაწლავის სანთელი, სხეულის ღრუში გასაკეთებული სანთელი
suppuratio, onis f-დაჩირქება, ჩირქოვანი ანთება, ჩირქის დენა
suppurativus, a, um - ჩირქოვანი, დაჩქარებული, ჩირქოვანი, ანთებითი
supra (adv.) - ზევით, ზევიდან, წინათ, მალლა, ზედ
supra (praep. cum. Acc.)- ზემოთ, - ზე, წინ, - მდე, დროის შემდეგ
supraarticularis, e - ზედასასხრე
suprachoroideus, a, um - თვალის კაკლის სისხლძარღვოვანი გარსის გარეთა ფენა
supraopticus, a, um- ზედაელობისზედა
suprarenalis, e - თირკმელზედა
supravaginalis, e - საშოსზედა
supraventricularis, e - კუჭზედა
supremus, a, um (←superus აღმ. ხარ.)-ყველაზე ზედა, ზემდებარე
sura, ae f - კანჭი
Suraminum natricum, i n; Syn. Naganinum, i n - ნაგანინი
surditas, atis f - სიყრუე, სმენის დაქვეითება
surdus, a, um - ყრუ
sus, suis m, f - ღორი
suspensio, onis f - სუსპენზია, ჩამოკიდება
suspensorium, i n - ჩამოკიდებული ნახევარი ტომრის სახით (ანთებითი პროცესის დროს, მაგ.: სათესლე პარკისათვის)
suspensus, a, um - საკიდი, ჩამოკიდებული
suspectio, onis f - ეჭვი
suspicio, -spexi, -spectum, -ĕre 3 - ეჭვობ, ეჭვი მაქვს, არ ვენდობი
sustentaculum, i n - საბჯენი
sutura, ae f - ნაკერი
suus, a, um - თავისი
Swertia lutea, ae f; Syn. Gentiana lutea ae f - ყვითელი ნალველა
Swiftimordus=acrodynia(ბერძნ)-ბავშვთა დაავადება დამახასიათებელია ძლიერი ქავილი და კიდურების ტკივილი (Swift - ამერიკელი ექიმი)
sym (syn) - თან, შეერთება, ერთად
symbiosis, is f (ბერძნ.) - ორი ორგანიზმის თანაცხოვრება ერთმანეთის სასარგებლოდ
symmetria, ae f (ბერძნ.) - სიმეტრია, თანაზომიერება, პროპორციულობა
sympathectomia, ae f (ბერძნ.) - სიმპათიკური ნაწილის ამოკვეთის ოპერაცია
sympathia, ae f (ბერძნ.) - სიმპათია, თანაგრძნობა,დებითიგანწყობილება
sympathicus, a, um - სიმპათიკური
symphysis, is f (ბერძნ.) - სიმფიზი, შეერთება, შეხორცება

Symphytum asperum, i n- ხორკლიანი ლაშქარა
Symphytum, i n - ლაშქარა
Symptoma, atis n (ბერძნ.)-ნიშანი, სიმპტომი
Synapsis, is f (ბერძნ.) - ნეირონთა ან ნერვის და კუნთის შეკავშირების ადგილი
synarthrosis, is f (ბერძნ.) - უძრავი სახსარი, ძვლების უწყვეტი შეერთება სრგილოვანი ქსოვილით
Synchondrosis, is f (ბერძნ.) - ძვლების შეერთება სრგილოვანი ქსოვილის საშუალებით, s შესრგილება
synchronus, a, um - სინქრონული, ერთდროული, დროში თანხვედრი
syncope, es f (ბერძნ.) - სინკოპა, გულის წასვლა, გულის შეწუხება, გულის შელონება
syncopo, -avi, -atum, -āre 1 - გული მიწუხს, გულწასული ვარ
syndactylia, ae f (ბერძნ.) - ფეხის ან ხელის თითების შეხორცება
syndesmologia, ae f - მოძღვრება იოგებისა და სრგილების შესახებ
syndesmosis, is f (ბერძნ.) - ძვლების შეერთება შემაერთებელი ქსოვილით
syndromum, i n (ბერძნ.) - სინდრომი, სიმპტომთა კომპლექსი
synergia, ae f (ბერძნ.) - ორგანოების შეთანხმებული მოქმედება საერთო მიმართულებით
Synoestrolum, i n (ბერძნ.)- სინესტროლი
Synonymum, i n (ბერძნ. Synonymon)- სინონიმი, ყურადღებით სხვადასხვა, მაგრამ მნიშვნელობით მსგავსი სიტყვები
synopsis, is f (ბერძნ.) - მოკლე ჩამოთვლა
synostosis, is f (ბერძნ.) - ძვლების შეერთება ძვლოვანი ქსოვილით, გაძგიანება
Synovia, ae f (ბერძნ.) - სინოვიური სითხე, სახსართა საცხის
Synovitis, idis f (ბერძნ.) - სახსრის სინოვიური გარსის ანთება
synovialis, e (ბერძნ.) - სინოვიური სითხის, სახსართა საცხის
synthesis, is f (ბერძნ.)-შეერთება სინთეზი
syntheticus, a, um - სინთეზური ხელოვნური, სინთეზზე დამყარებული
Synthomycinum, i n (ბერძნ.) - სინთომიცინი
Syphilis, idis (s. is) f - სიფილისი ათაშანგი, ლუესი
syringobulbia, ae f (ბერძნ.) - ქრონიკული დაავადება მოგრძო ტვინის არეში
syrinx, syringos (ბერძნ.) - საყვირი მილი, არხი, სტვირი
systema, atis n (ბერძნ.) - სისტემა
systole, es f (ბერძნ.) - გულის შეკუმშვის ფიზიოლოგიური ფაზა
Systolicus, a, um - სისტოლური

T

tabac (ფრანგ.) - თამბაქო
tabacosis, is f - თამბაქოს მგვრის შესუნთქვით გამოწვეული ტოქსიკური მდგომარეობა
tabes, is f-გასნილება, აგროფია პროგრესირებადი გასნილება სრწნა, ლპობა
tabes dorsalis - ზურგის ტვინის ტაბეს
tabidus, a, um - 1. სრწნადი, ლპობადი 2. მსრწნელი
tabula, ae f-1.დაფა, ფიცარი, 2.სიბ ნუსხა
tabuletta, ae f - ტაბლეტი
tabum, i n - გადამდები სენი, ჭირი
taceo, tacui, tacitum, -ēre 2 - ჩუმა

ვარ, ვლუძვარ
tachycardia, ae f (ბერძნ.) - გულის შეკუმშვათა გახშირება (წთ.-ში 100-ზე მეტი დარტყმა)
tachypnoë, ës f (ბერძნ.) - სწრაფი, აჩქარებული სუნთქვა-ქოშინის ერთ-ერთი სახე
tachys (ბერძნ.) - სწრაფი, ჩქარი
tachysphygmia, ae f (ბერძნ.) - ხშირი პულსი
tachyuria, ae f (ბერძნ.)-ხშირი შარდვა
tacitus, a, um - ჩუმი წყნარი
tactilis, e - შეხების, შეხებითი
tactus, us m-შეხება, ხელის შეხება
Taeda, ae f - 1. ფიჭვი, 2. კვარი
taenia, ae f - ლენტი, ბაბთა, ყაითანი, ზონარი, შემოსაკრავი, სახვევი, შეხვევა ჭრილობის
taenicida (remedia) (n. pl.); Syn. taenifuga remedia (n. pl.) - ჭიის საწინააღმდეგო საშუალებანი
talalgia, ae f - კოჭის ტკივილი
Talcum, i n - ტალკი
talis, e - ასეთი, ისეთი
talipes, edis m - ფეხმრუდი
talus, i m-1.ქუსლი, 2. კოჭი, კოჭის ძვალი
tam (adv.) - ასე, ამდენად
tamdiu (adv.) - ამდენ ხანს
tamen (კავშ.) - მაინც, ამასთანავე
tampon (ფრანგ.) - ტამპონი
tamponada, ae f; S. tamponatio, onis f - დატამპონება
tamquam - თითქოს, ისე როგორ
Tamus (i) communis (is) m-ძაღლის საბაცური
Tanacetum (i n) balsamita (ae f); Syn. Chrysanthemum majus-სუსამბარი
Tanacetum (i) vulgare (is) n; Syn. Chysanthemum tanacetum, i n-ასფურცელა
tango, tetigi, tactum, -ĕre 3- ვეხები, ვსინჯავ, ვჭამ
Tanninum, i n - ტანინი
tannicus, a, um - ტანინის
tantopere (adv.) - ამ ზომაზე, ამდენად
tantum (adv.) - მხოლოდ
tantus, a, um- ამდენად დიდი, ასე დიდი
Taraxacum (i) vulgare (is) n; S. Taraxacum officinale, Syn. Leontodon alpinum,in-ბურბუშელა,ბაბუაწვერა
tarsitis, idis f (ბერძნ.)-ქუთუთოს ხრტილის ანთება
tarsus, i m (ბერძნ.) - 1. წინა ტერფი, 2. ქუთუთოს ხრტილი
tartarus, emeticus i m (s. stibiatus); Syn. Kalii-stibii tartras (atis m) - სტიბიუმის, კალიუმტარტრატი, პირსალებინებელი ქვა
tartarus (i) dentium - კბილების ქვა
tartarus vitriolatus, i m; Syn. Kalii sulfas-კალიუმსულფატი, გოგირდმჟავა კალიუმი
tartras, atis m - ტარტრატი, ღვინომჟავას მარილი
tauriformis, e - ხარის მსგავსი
taurus, i m - ხარი
Taxodium, i n - კვიპაროზი
Taxus, i f; Syn. Taxus baccata-ურთხელი
tectorius, a, um- მფრინავი, საფარი
tectum, i n - საფარი, სახურავი, სარქველი
tectus, a, um-დაფარული, ფარული, დახურული
tegmen, inis n-სარქველი, საბურველი
tegmentalis, e იხ. tectorius
tegmentum, i n - საფარველი, ტეგმენტები, ჭერი
tego, texi, tectum, -ăre 1 - 1. ვაფარებ, 2. ვფარავ, ვმალავ, 3. ვიფარავ, ვიცავ
teichos (ბერძნ.) - კედელი

teinesmos (ბერძნ.) - ჭინთვა
tela, ae f - ქსოვილი, დოლბანდი
telencephalon, i n (ბერძნ.)-კიდური თავის ტვინი
telepathia, ae f (ბერძნ.)- სხვისი აზრების გაგება უსიტყვოდ, შორი მანძილიდან ალქმა მოვლენების, აზრების
teleroentgenographia, ae f (ბერძნ.) - რენტგენული გაშუქება შორი მანძილიდან
telos, s. tele (ბერძნ.) - კიდე, შორს, ნაპირი, ბოლო, დაბოლოება
temperantia, ae f - ზომიერება, თავშეკავებულობა
temperatura, ae f-ტემპერატურა, თანაზომიერება (სითბოსი)
temporalis, e - საფეთქლის
tempus, oris n-1. საფეთქელი, 2. დრო
tenalgia, ae f (ბერძნ.)-მყესის ტკივილი
tendineus, a, um-მყესოვანი, მყესის
tendinitis, idis f - მყესის ანთება
tendinosus, a, um-მყესოვანი, მყესებიანი
tendo, inis m - მყესი
teneo, tŭi, tentum, -ēre 2-ვიჭერ, ვფლობ, ვაკავებ
tener, era, erum - ნაზი, სუსტი
tenesmus, i m (teinesmos ბერძნ.)- დეფეკაციის ან მოშარდვის მტკივნეული ნდომა, ჭინთვა
tenia, ae f იხ. taenia
tenon (ბერძნ.) - მყესი
tenodynia იხ. tenalgia
tenolysis, is f (ბერძნ.)-მყესების ოპერაციული განთავისუფლება რგვლივქსოვილსაწებურებისაგან
tenorrhaphia, ae f (ბერძნ.)-მყესის გაკერვა
ten(o)tomia, ae f (ბერძნ.) - მყესთა გადაჭრა-ყოველგვარი კონტრაქტურის დროს
tensibilis, e-წევადი, ჭიმვადი, ბლანტი
tensor, oris - გამჭიმავი (კუნთი)
tensus, a, um-გაჭიმული, დაჭიმული
tentorium, i n - კარავი
tenuifolius, a, um- თხელფოთლიანი, ვიწროფოთლიანი
tenuis, e - ვიწრო, წვრილი
tenuissime (adv.) - ძალიან წვრილად, უწვრილესად, ძალიან ვიწროდ
tenuiter (adv.)-წვრილად, თხლად, მარგივად
tepidus, a, um - თბილი, ნელთბილი, გადატ. გულგრილი
tepor, oris m - ზომიერი სითბო, სითბო, გადატ. მოღუნებულობა, გულცივობა
ter - სამჯერ
teras, atos (ბერძნ.) - მახინჯი, ურჩხული, სასწაული
teratologia, ae f (ბერძნ.) - მეცნიერება ემბრიონული დარღვევების შესახებ
teratoma, atis n (ბერძნ.)- თანდაყოლილი, რთული მრავალქსოვილიანი სიმსივნე
Terebinthina, ae f-სკიპიდარი, ტერებინთინი, ტერებინთო, ბელსაკონი (მზადება სკიპიდარის ზეთი)
Terebinthina laricina, ae f - ლარიქსის რძეწვენი (ფისი)
teres, etis - მრგვალი, მოგრძო
tergeminus, a, um; S. trigeminus, a, um - სამმაგი, სამ-ტყუპი
tergum, i n - ზურგი, უკანა მხარე, ტყავი, in tergum - უკან, post tergum - ზურგში, უკან
terminalis, e-ტერმინალური, დასასრული, საბოლოო, გადამწყვეტი
terminatio, onis f-ბოლო, დაბოლოება
terminus, i m- საზღვარი, ტერმინი
terni, ae f - სამ-სამი
tero, trivi, tritum, -ĕre 3 - ვხეხავ,

ვსრეს, ვისრეს
erra, ae f - მიწა
Terpinum hydratum, i n- ტერპინჰიდრატი
Tertianaria იხ. Scutellaria galericulata
ertiarius, a, um - მესამეული
ertius, a, um - მესამე
esta, ae f - თესლის ქერქი
estis, is m; S. testiculus, i m - სათესლე, სათესლე ჯირკვალი
estis, is m, f- მოწმე, თვითმხილველი, დამამტკიცებელი საბუთი
estitis იხ. orchitis
Testosteronum, i n - ტესტოსტერონი
estum, i n - სინჯი, რეაქცია, ცდა, ტესტი, თიხის ჭრაქი
etania, ae f (ბერძნ.)-ავადმყოფობა, რომელიც სანგამოშვებით კრუნჩხვებით ხასიათდება
etanicus, a, um- კრუნჩხვითი, ტეტანური
etanus, i m - დაძაბულობა, კრუნჩხვა
etraboras, atis n - ტეტრაბორატი
Tetracyclinum, i n- ტეტრაციკლინი
etra(s), ados (ბერძნ.) - ოთხი
etrada (ბერძნ.) - ოთხეული, ოთხი ურთიერთდაკავშირებული ელემენტი
etraplegia, ae f (ბერძნ.)-ოთხივე კიდურის დამბლა
extualis, e-ქსოვილოვანი, ქსოვილის
extus, us m; s. textum, i n - ქსოვილი
halamencephalon, i n (ბერძნ.) - შუა, ტვინის შემაგებელი ნაწილი
halamus, i m (ბერძნ.) - ცალკე ოთახი, საწოლი, ანატ. მხედველობის ბორცვი, თალამუსი
halassa, ae f (ბერძნ.) - ზღვა
halassaemia, ae, f; S. thalassanaemia, ae f (ბერძნ.) - თანდაყოლილი ანემია ბავშვებში ხმელთაშუა ზღვის აუზის ქვეყნებში
halassophobia, ae f (ბერძნ.)-ზღვის ავადმყოფური (აკვიატებული) შიში
thalassotherapia, ae f (ბერძნ.) - ზღვის ჰაერითა და ზღვაში ბანაობით მკურნალობა
Thalictrum aquilegifolium, i n - წყალკრეფიასფოთოლა მაყარა
Thalictrum flavum, i n - ყვითელი მაყარა
Thalictrum foetidum, i n - სამაგლე
Thallium, i n - თალიუმი
thanatophobia, ae f (ბერძნ.) - სიკვდილის აკვიატებული შიში
thanatos (ბერძნ.) - სიკვდილი
Thea, ae f (ბერძნ.) - ჩაი
Thea (ae) sinensis (is) f; Syn. Camellia (ae) sinensis (is) f - ჩინური ჩაის ბუჩქი
theca, ae f (ბერძნ.)-გარსი, საფარი
thecoma, atis n (ბერძნ.) - საკვერცხის სიმსივნე, ვითარდება სგრომის თითისტარისებრი უჯრედებისაგან
theion, thion (ბერძნ.) - გოგირდი
thele, es f (ბერძნ.) - სარძევე ჯირკვლის დვრილი, პუპუს თავი
thelitis, idis f (ბერძნ.) - სარძევე ჯირკვლის დვირილის ანთება, პუპუს თავის ანთება
thenar, aris n (ბერძნ.)-ხელისგული
Theobroma (atis n) Cacao (უბრუნ.)- კაკაოს ხე, შოკოლადის ხე
Theobrominum, i n - თეობრომინი
Theophedrinum, i n- თეოფედრინი
Theophyllinum, i n - თეოფილინი
therapeutica, ae f (ბერძნ.) - მეცნიერება ავადმყოფობათა გარკვეული გეგმის მიხედვით განკურნის მეთოდი
therapeiticus, a, um - თერაპიული, სამკურნალო
therapia, ae f (ბერძნ.) - თერაპია, მკურნალობა, მკურნალობის მეთოდი

therma, ae f (ბერძ.) - თბილი აბაბანა
thermae, arum (ბერძნ.) (n. pl.) - თბილი ან ცხელი მინერალური წყაროები
thermalis, e - თერმული
thermanaesthesia, ae f (ბერძნ.)- სითბოს შეგრძნების, ტემპერატურათა გარჩევის უნარის დაკარგვა
therme, es f (ბერძნ.) - სითბო, სიცხე
thermicus, a, um - თერმული, სითბური, სითბოსი, თბური, თბო...
thermometria, ae f (ბერძნ.)- ტემპერატურის გაზომვა
thermometrum, ae f (ბერძნ.)- თერმომეტრი, ტემპერატურის გასაზომი ხელსაწყო
thermophorum, i n (ბერძნ.) - სითბოს მატარებელი, სათბური
thermoplegia, ae f (ბერძნ.) - თბური დაკვრა, ორგანიზმის გადახურება
Termopsis, idis f - თერმოფსისი
Thermopsis (idis) lanceta (ae) f - ლანცეტა თერმოფსისი
thermoreceptores (n. pl.) (ბერძნ.)- თერმორეცეპტორები, გარემო ტემპერატურის ცვალებადობისადმი სპეციფიკურად მგრძნობიარე ნერვული დაბოლოებანი
thermostabilis, e (ბერძნ.) - თერმოსტაბილური, სითბოგამძლე
thermostatum, i n (ბერძნ.)- თერმოსტატი -ხელსაწყო,რომელშიცავეგომატურად ინარჩუნებსგანსაზღვრულტემპერატურას
thermotherapia, ae f (ბერძნ.)- სითბოთი მკურნალობა
thesaurismosis, is f (ბერძნ.)- თეზაურიზმი, ნივთიერებათა ცვლის დარღვევა
thesaurus, i m (ბერძნ. thesauros) (S. thesaurum, i n) - დაგროვება, შენახვა, განძი
Thiaminum, i n - თიამინი
Thioacetazonum, i n-თიოაცეტაზონი
thioglycosidum, i m-თიოგლიკოზიდი
Thiopentalum-natrium, i n - თიოპენტალ-ნატრიუმი
thiosulfas, atis m-თიოსულფატი, ჰიპოსულფატი
thiosulfuricus, a, um-თიოგოგირდმჟავასი
Thiphenum, i n - თიფენი
thoracalis, e - გულმკერდის
thoracicus, a, um - გულმკერდის
thoracodynia, ae f (ბერძნ.) - ტკივილი გულმკერდის არეში
thoracometria, ae f (ბერძნ.)- გულმკერდის უკრულების გაზომვა
thoracopagus, i m (ბერძნ.)- გულმკერდებით შეერთებული მაბინდი - სიმეტრიული ტყუპები
thoracoplastica, ae f (ბერძნ.)- გულმკერდის ამოგდებითი, ანუ პლასტიკური ოპერაცია
thoracoscopia, ae f (ბერძნ.) - პლევრის ღრუს გამოკვლევა ენდოსკოპის საშუალებით
thoracotomia, ae f (ბერძნ.)- გულმკერდის ღრუს ოპერაციული გაკვეთა
thorax, acis m (ბერძნ. thorakos) - გულმკერდი
thrix, trichos (ბერძნ.) - თმა
thrombarteritis, idis f (ბერძნ.) თრომბოზი შემდგომი არტერიტით რომელმაც შეიძლება გამოიწვიოს არტერიის დახშობა
thrombasthenia, ae f (ბერძნ.) თრომბოციტების ფუნქციური უკმარისობა
thromboembolia, ae f (ბერძნ.) თრომბის ნაწილის ჩაჭედვა შედეგად სისხლძარღვის დახშობა
thrombopenia, ae f (ბერძნ.) - სისხლში თრომბოციტების რაოდენობის შემცირება

thrombus, i m (ბერძნ. thrombos) - ბურთულა, ნადები, თრომბი
Thuja, ae f - ტუია
Thuja (ae) occidentalis (is) f; S. Arbor (oris f) vitae - დასავლური ტუია
Thujopsis, idis f - თუიოფსისი
thus, thuris n (ბერძნ.) - საკმეველი
Thymolum, i n (ბერძნ.); Syn. acidum thymicum - თიმოლი
Thymus, i m - ბეგქონდარა, ურცხი
Thymus (i m) serpyllum (i n)-მცოცავი ბეგქონდარა
Thymus (i) vulgaris (is) m - ურცხი, ჩვეულებრივი ბეგქონდარა
thymoma, atis n (ბერძნ.)-თიმუსის სიმსივნე
thymus, i m (ბერძნ. thymos) - თიმუსი, მკერდუკანა ჯირკვალი, იმუნური სისტემის ცენტრალური ლიმფოიდური ორგანო
thyreoidectomia, ae f (ბერძნ.)-ფარისებრი ჯირკვლის ამოკვეთა
thyreoideus, a, um - ფარისებრი
Thyreoidinum, i n - თირეოიდინი, ფარისებრი ჯირკვლის ჰორმონული პრეპარატი
thyreoiditis, idis f (ბერძნ.) - ფარისებრი ჯირკვლის ანთება
thyreos (ბერძნ.) - ფარი
thyreostaticus, a, um- თირეოსტატული, ფარისებრი ჯირკვლის მაკონტროლებელი ფუნქცია
thyreotomia, ae f (ბერძნ.) - ფარისებრი ჯირკვლის გაკვეთა (ოპერაცია)
Thyreotoxinum, i n-თირეოტოქსინი, ფარისებრი ჯირკვლის ჰორმონი
thyroglossus, a, um - ფარ-ენისა
Thyroxinum, i n-თიროქსინი, ფარისებრი ჯირკვლის ჰორმონი
tiara, ae f (ბერძნ.)-დოლბანდი, ტიარა
tibia, ae f-წვივის დიდი ძვალი, დიდი წვივი
tibialis, e - დიდი წვივის
tic (ფრანგ.)-ტიკი, ნერვული ტკივა, კრუნჩხვა
Tilia, ae f - ცაცხვი
Tilia argentea, ae f-ვერცხლა ცაცხვი
Tilia cordata (s. parvifolia), ae f-წვრილფოთოლა ცაცხვი
timeo, -ui, -ēre 2 - მეშინია, ვშიშობ
timidus, a, um - მშიშარა, მხდალი
timor, oris m - შიში
tinctor, oris m - მღებავი
tinctura, ae f - ნაყენი
tinctorius, a, um-ტინქტორული, შეღებვის უნარის მქონე
tinea, ae f-ჩრჩილი - კანის დაავადება, რომელსაც იწვევს სოკოები
tingo (s. tinguo) tinxi, tinctum, tingĕre (tinguĕre) 3-ვღებავ, ვასველებ
tinnio, ivi, tum, īre 4-ვაჟღარუნებ, ვარაჩხუნებ
tinnitus (us m) aurium - ყურებში შუილი
titillatio, onis f - ლიტინი, ლეტუნი
titre (ფრანგ.) - ტიტრი, სინჯი
tocologia, ae f (ბერძნ.)-მეცნიერება მშობიარობის შესახებ
tocos (ბერძნ.) - მშობიარობა
tolerantia, ae f - ტოლერანტობა, ატანა, მოთმენა, გამძლეობა (წამლის ან სხვ. მიმართ)
tollo, sustuli, sublatum, tollĕre 3-ვწევ, ვაუქმებ, უარვყოფ, ვსპობ
tome (ბერძნ.) - გაკვეთა, გაპობა
-tomia (სიტყვ. ბოლოს) - გაკვეთა, ორგანოს გაკვეთა
tomos (ბერძნ.) - მონაკვეთი, შრე
tomofluorographia (ბერძნ.) - ტომოფლუოროგრაფია, საკვლევი ობიექტის ცალკეული შრის გამოსახულების გადაღება ეკრანიდან მცირე ზომის ფირზე

tonia, ae f (ბერძნ.) (სიტყვ. ბოლოს)- ტონუსი, წნევა, დაძაბულობა
tonicus, a, um - ტონური, დაძაბულობასთან - ტონუსთან დაკავშირებული
tonometria, ae f (ბერძნ.)-წნევის გაზომვა
tonos (ბერძნ.) - ძალა, წნევა, ტონუსი, დაძაბვა
tonsilla, ae f-ნუშისებრი ჯირკვალი
tonsillae (n. pl.) - ნუშურები
tonsillaris, e - ნუშისებრი
tonsillectomia, ae f-ნუშისებრი ჯირკვლის ამოკვეთა (ნუშურების ამოკვეთა)
tonsillitis, idis f - სასის ნუშისებრი ჯირკვლის ანთება
tonus იხ. tonos
topoalgia, ae f (ბერძნ.)-ადგილობრივი ტკივილი
topagnosia, ae f (ბერძნ.) - ტოპოგნოზია, ავადმყოფს არ შეუძლია ზუსტად აღნიშნოს გაღიზიანების ადგილი, თუმცა გრძნობს მას
tophus, i m (ბერძნ.) - ტოფუსი, ტუფი, ფორიანი ქვა, ნიკრისის კვანძები იხ. podagra
topicus, a, um (ბერძნ. topikos)- ადგილობრივი, ლოკალური
topos (ბერძნ.) - ადგილი, **diagnostica topica**- დაავადების კერის ადგილმდებარეობის განსაზღვრა
Tormentilla, ae f - მარწყვა ბალახი
Tormentilla erecta იხ. **Potentilla erecta**
torpeo, -ēere 2-გაშეშებული ვარ, გაქვავებული ვარ
torpesco, torpui, torpescĕre 3- ვშეშდები, ვქვავდები
torpidus, a, um - გაშეშებული, გაქვავებული (ორგანიზმში რეაქცია ნელა მიმდინარეობს)
torpor, oris m- გაშეშება, გაქვავება ცნობიერების ძლიერი დაქვეითება
torsio, onis f-გრიალი, ბრუნვა, ძაბვა გრეხა
torticollis, e-კისერმრუდა, კისრის დეფორმაცია
tortus, a, um - დაგრეხილი
torula, ae f - საფუარი, სპორა
torus, i m - მორგვი, შვერილი მარყუჟი, ბალიში, გამოშვერილი რამ, კუნთი
tot - იმდენი
totalis,e-ტოტალური,ყოვლისმომცველი საყოველთაო
totus, a, um - მთელი
toxanaemia, ae f (ბერძნ.) ჰემოლიზურიშხამებითგამოწვეული ანემია
toxaemia, ae f (ბერძნ.) - სისხლში შხამიანი ნივთიერების არსებობა
toxicodermia, ae f (ბერძნ.)-კანის დაზიანება წამლებისა და სხვა ნივთიერებათა მოქმედებით
toxicogenes, is f (ბერძნ.) ტოქსიკოგენური, 1.შხამიანი ნივთიერებებით გამოწვეული 2.შხამიანი ნივთიერებების წარმომქმნელი
toxicologia, ae f (ბერძნ.) მეცნიერება შხამებისა და მათი თვისებების შესახებ
toxicomania, ae f (ბერძნ.) მოშხამავი ნივთიერებებისა და ნარკოტიკების მიღებისადმი ავადმყოფური ლტოლვა
toxicon (ბერძნ.) - შხამი
toxicophobia, ae f (ბერძნ.) მოწამვლის შიში
toxicosis, is f (ბერძნ.) - ენდოგენური შხამებით - მოწამვლით გამოწვეული დაავადება

toxicus, a, um (ბერძნ. toxikos)- შხამიანი
toxinum, i n (ბერძნ.)-ტოქსინი, შხამი
toxon (ბერძნ.)-ისარი, ისრის შხამი
tra-, trans (პრეფ.)- გადა, გადასვლილება, იქით, იქითა
trabs, trabis f - მორი
trabecula, ae f - ხარიხა, მაგ.: შემაერთებელქსოვილიანი კონები ლიმფურ კვანძებსა და ელენთაში
trachea, ae f (ბერძნ.)-ტრაქეა, სასულე
trachealis, e - ტრაქეალური, ტრაქეის, (←trachys, tracheia)-ხორკლიანი არტერია
tracheitis, idis f (ბერძნ.) - ტრაქეის ლორწოვანი გარსის ანთება
trachelotomia, ae f (ბერძნ.)- საშვილოსნოს ყელის ოპერაციული გაკვეთა
trachelos (ბერძნ.) - ყელი
tracheorrhagia, ae f (ბერძნ.)- სასულიდან სისხლის დენა
tracheospasmus, i n (ბერძნ.)-ტრაქეის კრუნჩხვა
tracheostenosis, is f (ბერძნ.) - ტრაქეის შევიწროება
trachoma, atis n (ბერძნ.)-თალის ლორწოვანი გარსის ქრონიკული დაავადება
trachys, tracheia (ბერძნ.)-ხორკლიანი
Trachyspermum copticum, i n; Syn. Carum copticum, i n - ინდური კვლიავი
tractio, onis f - გამოწევა, გამოთრევა (მაგ.: მაშით გამოწევა)
tracto, tractavi, tractatum, -āre 1 - მოვათრევ, ვეხები, ვამუშავებ, განვმარტავ
tractus, us m - გზა, არხი
traductio, onis f-1.გადაყვანა, მსჯელობა, 2.განშეორება
traductor, oris m - გადამყვანი
Tragium anisum იხ. Pinpinella anisum
traho, traxi, tractum, -ĕre 3 - მოვათრევ, ვწევ, ვიწევი
trans (პრეფ.) - იხ. tra-
transcendo, scendi, scensum, -ĕre 3 - გადავდივარ, ვაბიჯებ, ვბლევ, წინ ვასწრებ
transeo, -ii, -itum, -re 4 - გადავდივარ, გავდივარ, dies transeunt - დღეები გადის
transfero, transtuli, translatum, transfĕrre 3-გადამაქვს, გადამყავს
transformatio, onis f-შეცვლა, გარდაქმნა, სახეცვლილება
transfundo, fudi, fusum, -ĕre 3 - ვასხამ, გადავასხამ, გადავლერი
transfusio, onis f - გადასხმა, გადალვრა
transitorius, a, um (S. transitivus, a, um) - გარდამავალი
translator, oris m - გადამგანი
transplantatio, onis f - გადანერგვა
transporto, -avi, -atum, -āre 1- გადამაქვს
transsudatio, onis f-ტრანსუდაცია, შეშუპების შედეგად სითხეების გაჟონვა აპკებში
transsudatum, i n - ტრანსუდატი, არაანთებითი გამონაჟონი სხეულის სხვადასხვა ღრუში
transversalis, e - განივი
transversus, a, um - განივი
transverto, verti, versum, -ĕre 3-ვაბრუნებ
trapezia, ae f (ბერძნ.) - ტრაპეცია
trapezius, a, um (ბერძნ.)-ტრაპეციული
trapezoideus, a, um (ბერძნ.)- ტრაპეციული, ტრაპეციისებრი
trauma, atis n (ბერძნ.) - ტრავმა
traumaticus, a, um - ტრავმატული, ტრავმული
traumatismus, i m - ტრავმების

გამოწვეული ავადმყოფური მდგომარეობა

traumatologia, ae f (ბერძნ.)-ტრავმატოლოგია, მედიცინის ნაწილი, რომელიც სწავლობს ტრავმულ დაზიანებასა და მისი მკურნალობის მეთოდებს

traumatopnoë, ës f (ბერძნ.)-მკერდის არეში ჭრილობების დროს წარმოშობილი ხმაური ჩასუნთქვა-ამოსუნთქვისას

traumatus, a, um - ტრავმული

trecenti, ae, a - სამასი

tredecim - ცამეტი

trematodes (n. pl.) (S. trematoda, orum n. pl.) - ტრემატოდები, ბრტყელ პარაზიტ ჭიათა კლასი

trema, tremeidos (ბერძნ.) - ხვრელი, კბილებშორისი სივრცე

tremor, oris m - კანკალი, ცახცახი

tremulus, a, um-აკანკალებული, აცახცახებული

trepanatio, onis f-ტრეპანაცია, ძვლის ოპერაცია

tres, tria - სამი

triangularis, e - სამკუთხა

triangulum, i n - სამკუთხედი

triangulus, a, um - სამკუთხა

triceps, ipitis - სამთავა

trichauxis, is f (ბერძნ.) (S. hypertrichosis ბერძნ.)-თმის მეტისმეტი ზრდა

trichiasis, is f (ბერძნ.) - წამწამების გაბრუსწინასწარმეტყველებით

trichomycosis, is f (ბერძნ.) - თმის სოკოვანი დაავადება

trichophytia, ae f (ბერძნ.) - კანის, თმისა და ფრჩხილების სოკოვანი დაავადება

trichoptilosis, is f (ბერძნ.) - თმის თავისუფალი ბოლოს გახლეჩა ფრთის ბოლოსავით

trichoxerosis, is f (ბერძნ.)-თმის თავისუფალი ბოლოს გაყოფა

tricolor, oris - სამფერა

tricuspidalis, e - სამბორცვა, სამკარედი (გულის სამკარედი სარქველი)

triduum, i n - სამი დღე

Trientalis (is) europaea (ae) f-ევროპული მესამედი

Trifolium (i) arvense (is) n-ბურგყლა სამყურა

Trifolium fibrinum, i n იხ. Menyanthes trifoliata

trigeminus, a, um - სამწვერა, სამმაგი

triginta - ოცდაათი

trigonicephalia, ae f (ბერძნ.)-სამკუთხედი ქალა ან თავი

Trigonella caerulea, ae f; Syn. Trifolium (i n) melilotus caeruleus, i m - ულუმბო

trigonum, i n (ბერძნ. trigonon)-სამკუთხედი

trini, ae, a - სამმაგი, სამგზის

triplegia, ae f (ბერძნ.) - სამი კიდურის ერთდროული დამბლა

triplex, icis - სამმაგი

triquetrus, a, um-სამკუთხიანი სამწახნაგა

trisilicas, atis f - ტრისილიკატი

tristitia, ae f-ნაღველი, დარდი მოწყენილობა

Triticum, i n - ხორბალი

triticeus, a, um-ხორბლისებრი ხორბლის

Triticum aestivum, i n-ზაფხულის ხორბალი

trituratio, onis f - 1. გასრესა, გაქნა გალესვა (ბალახების), 2. დაბელა მასაჟი (ნაგკენი ადგილის)

tritus, a, um-გახეხილი, გაფხეკილი გალესილი, გაქნილი Camphora trita - გახეხილი ქაფური

trivialis, e-ტრივიალური, ჩვეულებრივი
trochanter, eris m (ბერძნ.)-ციბრუტი
trochantericus, a, um - ციბრუტის
trochiscus, i m; Syn. Pastillus, i n; rotula, ae f - კვერი, კვერუკა
trochlea, ae f - ჭალი
trochlearis, e - ჭალის
Tropaeolum (i) majus (oris) n; Syn. Tropaeolum (i m) Schilingi - დედოფლის ყვავილი
trope (ბერძნ.) - შემობრუნება, ცვლილება
trophe (ბერძნ.) - კვება
-trophia (სიტყ. ბოლოს) - ქსოვილთა (ორგანოთა) კვება
trophicus, a, um - მკვებავი
trophoblastus, i m (ბერძნ.) - ჩანასახის ბუშტის უჯრედების გარეგანი ფენა
trophoneurosis, is f (ბერძნ.) - კვების დარღვევით გამოწვეული ავადმყოფობის სურათი
tropicus, a, um - ტროპიკული
truncus, i m-1.ლერო, 2.ტორსი, ტანი
trunco, truncavi, truncatum, truncăre 1-ვკვეთ, ვჭრი, მოვკვეთ, მოვჭრი, ვასახიჩრებ
truncatus, a, um - მოკვეთილი, მოჭრილი, დასახიჩრებული
trypanon - (ბერძნ.) - ბურღი
trypto, -ĕre 3 (ბერძნ.)-ვამტვრევ, ვბურღავ, ვშლი
trypsin (um), in (ბერძნ.) - პანკრეასის წვენში შემავალი ცილის დამშლელი ფერმენტი
trypsis (ბერძნ.)-დანაწევრება, მტვრევა
tu - შენ
tuba, ae f - მილი, ლულა
tubarius, a, um-მილის, ლულოვანი
tuber, eris n - ტუბერი, გორგალი, ბოლქვი, ანატ. ბორცვი
Tubera (-um n. pl.) Selep. Syn. Redix (icis f) Salep (უბრუნ.)-ვაძღვარის ტუბერი
tuberculoma, atis n - ტუბერკულომური ხორკლი
tuberculomania, ae f; Syn. tuberculophobia, ae f- ტუბერკულომანია დაავადების უსაფუძვლო შიში
tuberculosis, is f - 1. პატარა ბორცვი 2.ტუბერკულომი-ინფექციური დაავადება
tuberculum, i n - ბორცვაკი, პატარა ბორცვი, მომცრო ბორცვი, ბოლქვი, პატარა ბოლქვები
tuberositas, atis f - ხორკლიანობა, ხორკლიანი ბორცვი, ხორკლი
tuberosus, a, um-ხორიანი, ხორკლიანი
tubulus, i m - მილაკი
tubus, i m - მილი, ლულა
Tuja იხ. thuja
tolaraemia, ae f - ციების მსგავსი მწვავე დაავადება, რომელიც ადამიანებს გადაეცემა დასნებოვნებული მღრღნელების, მწერებისა და ტკიპებისაგან
tularaemicus, a, um-ტულარემული
Tulipa, ae f - ტიტა
tum (adv.) - მაშინ, სანამ
tumeo, -ēre 2 - შესივებული ვარ, გაბერილი ვარ, ვიბერები
tumidus, a, um - შებერილი, შესივებული, გაბერილი
tumor, oris m - სიმსივნე
tunc (adv.) - მაშინ
tunica, ae f - გარსი, ქერქი, კანი
Tunica saxifraga, ae f - ციმცმი
turbidus, a, um-მღვრიე, ამღვრეული, შფოთიანი
turbo, -avi, -atum, -āre 1 - ვამღვრევ, ვაწუხებ
turcicus, a, um - თურქული
turdus, i m - შაშვი
turio, onis f- ყლორტი, რქა, ლერწი

turpis, e-სამარცხვინო, საშინელი, საზიზღარი
Tussilago (inis) farfara (ae) f- ვირისტერფა
Tussilago radiata S. Tussilago rupestris (is) f - ვირისტერფა
tussis, is f - ხველა, ხველება
tuto (adv.) - უშიშრად, უხიფათოდ
tutum, i n-უხიფათობა, უხიფათო ადგილი
tutus, a, um - უშიშარი
tuus, a, um - შენი
tylos (ბერძნ.) - კოჟრი
tympanicus, a, um - დაფის
tympanitis, idis f (ბერძნ.)- დაფის ღრუს ანთება
tympanum, i n (ბერძნ.) - დაფა
typhlectomia, ae f (ბერძნ.) - ბრმა ნაწლავის ამოკვეთა
typhlitis, idis f (ბერძნ.)- ბრმა ნაწლავის ანთება
typhlos (ბერძნ.) - ბრმა, ბრმა ნაწლავი
typhoidum, i n (ბერძნ.)-ტიფოიდი, ტიფის მსგავსი დაავადება
typhosus, a, um - ტიფის, ტიფოზური, ტიფური
typhos (ბერძნ.) - 1.გონების დაბნელება, 2. კვამლი
typhus, i m (ბერძნ.) - ტიფი, მწვავე ინფექციური დაავადება
Typha, ae f - ლაქაში
typicus, a, um - ტიპიური
typus, i m (ბერძნ. typos) - ნიმუში, მაგალითი, ტიპი, გამოსახულება, სახე, ანაბეჭდი
tyrannus, i m (ბერძნ.)- ტირანი, დესპოტი, მბრძანებელი

U

uber, eris n-1.ჯიქანი, 2.ნაყოფიერება
ubi (adv.) - სად, სადაც, რომელსაც
ubique (adv.) - ყველგან
udus, a, um - სველი
ulatrophia, ae f (ბერძნ.) - ღრძილების გადაგვარება კბების უკმარისობის გამო
ulcerosus, a, um-დაწყლულებული წყლულოვანი
ulcus, eris n - წყლული
ulcus (eris) perticum (i) n წყლულოვანი დაავადება
ulectomia, ae f; Syn. gingivectomia ღრძილების ამოკვეთა
ule (ბერძნ.) - ნაწიბური
ulerythema, atis n (ბერძნ.) - კანის ერითემული დაავადება
Ulex (icis) europaeus (i) m - ჯოგჯო
uliginosus, a, um - ჭაობის
uligo, inis f-სისველე, სინოტივე ტენიანობა
Ulmaria pentapetala, ae f; Syn Filipendula ulmaria, ae f თელასფოთოლა ქაფურა
Ulmus (i) campestris (is) f; Syn. Ulmus (i) carpinifolia (ae) f - თელა
Ulmus (i) glabra (ae) f - თელა
Ulmus (i) montana (ae) f - თელა ველის თელამუში
ulmus (i) scabra (ae) f-თელა ველის თელამუში
ulna, ae f - იდაყვი
ulnaris, e- იდაყვის, იდაყვისეული
ulon (ბერძნ.) - ღრძილი
ulorrhagia, ae f (ბერძნ.) - სისხლდენა ღრძილებიდან
ulotomia, ae f (ბერძნ.) იხ. ulectomia
ulter, ultra, ultrum-იქით მყოფი, იქით გადაღმა
ultimus, a, um-უკანასკნელი, შორეული ბოლო, ბოლო, უკიდურესი
ultra (adv.) - იქით, შორს
ultralente (adv.)-ფართხილაობ გაგრძელებულად, ბლიან წესა

ultramicroscopus, i m-ულტრამიკროსკოპი
ultravirus, i n- ულტრავირუსი, ფილტრში გამავალი ვირუსი
ulula, ae f - ბუ
umbellifer, a, um - ქოლგოსანი, ქოლგისებრი
Umbelliferae, arum (n. pl.)-ქოლგოსანნი
umbilicalis, e - ჭიპის
umbilicus, i m - ჭიპი
umbo, onis m - ჭიპი
umbra, ae f - ჩრდილი
umbrosus, a, um-ჩრდილიანი, დაჩრდილული
una (adv.) - ერთად, იმავე დროს
uncia, ae f - 1. უნცია (1/12) ასსი), 2. ერთი მეთორმეტედი
unctus, a, um-მალამოწაცხებული, გაქონილი
uncinatus, a, um - კაკისებრი
uncus, i m - კავი, კაუჭი
undecim - თერთმეტი
undecimus, a, um - მეთერთმეტე
undevicesimus, a,um - მეცხრამეტე
undeviginti - ცხრამეტი
undique (adv.) - ყოველი მხრიდან
unguen, inis n - მალამო, საცხი
unguentum, i n - მალამო, საცხი
unguentum wilkinsoni-ვილკინსონის მალამო
Unguentum vischnevsky-ვიშნევსკის მალამო
unguicularis, e - ფრჩხილის
unguis, is m, ae f - ფრჩხილი, კლანჭი
ungula, ae f - ჩლიქი, ფლოქვი
unicellularis, e - ერთუჯრედიანი
unicolor, oris-ერთფერი, ერთი ფერის
unicus, a, um - ერთადერთი, არაჩვეულებრივი, ძალიან იშვიათი
uniformis, e - ერთი სახის
unilaminaris, e - ერთშრიანი
unimanus, a, um - ცალხელა
unipennatus, a, um - ერთფრთიანი
unipolaris, e-უნიპოლარული, ერთპოლუსიანი
unistratificatus, a, um - ერთშრიანი, ერთფენიანი
unitas, atis f - ერთიანობა
universalis, e - საერთოდ
universitas, atis f - მთლიანობა, ერთობლიობა
universus, a, um-მთელი, მთლიანი, საყოველთაო
unquam S. umquam (adv.) - ოდესმე
uni (რთულ სიტყვებში) - ერთი
unus, a, um - ერთი
Uragoga ipecacuanha, ae f - იპეკო
uraemia, ae f (ბერძნ.) - თირკმლების დაავადების დროს ორგანიზმის თვითმოწამვლა
uranalysis, is f (ბერძნ.) - შარდის ანალიზი
Uranium, i n - ურანი
uranos - 1. ცა, 2. სასა
uranoschisis, is f - სასის გაყოფა, გაპობა
uratus, a, um- შარდმჟავას მარილი
urata (n. pl.) (←uron) - შარდმჟავას მარილები
uraturia, ae f - შარდში ნალექის სახით შარდმჟავასა და მისი მარილების (ურატების) გამოყოფა
urbanus, a, um - ქალაქური
urbs, urbis f - ქალაქი
urea, ae f - შარდოვანა, კარბამიდი
ureter, eris m (ბერძნ.)-შარდსაწვეთი
ureterolithiasis, is f (ბერძნ.) - შარდსაწვეთის კონკრემენტი, კენჭი შარდსაწვეთში
ureterostenosis, is f (ბერძნ.) - წარდსაწვეთის შევიწროება
urethra, ae f (ბერძნ.)-შარდსადენი
urethralis, e-საშარდე, შარდსადენის
urethritis, idis f (ბერძნ.)- შარდსადენის ლორწოვანი გარსის ანთება

urethrorrhagia, ae f (ბერძნ.)-სისხლენა შარდსადენიდან
urethrorrhoea, ae f ბერძნ)-ლორწოვანი გამონადენი შარდსადენიდან
Urginea maritima, ae f; S. Urginea scilla; Syn. maritima, ae f-ზღვის ხახვი
uricaemia, ae f (urikaemia) - ურიკემია სისხლში შარდმჟავას შემცველობის მომატება
urina, ae f - შარდი
urinarius, a, um- შარდის, საშარდე
urinosus, a, um - ერინოზული, შარდის, შარდის სუნი
uro, ussi, ustum, urĕre 3 - ვწვავ
urobilinum, i m - ურობილინი, პიგმენტ ბილირუბინის აღდგენის პროცესში წარმოქმნილი პიგმენტი, რომელიც გამოიყოფა შარდში
urobilinuria, ae f - შარდში ურობინის შემცველობის მომატება
urodynia, ae f (ბერძნ.)-ტკივილი მოშარდვისას
urogenitalis, e-უროგენიტალური, შარდსასქესო
urolithiasis, is f (ბერძნ.)-ქვების წარმოქმნა თირკმლებსა და შარდგამომტან გზებში
urologus, i m (ბერძნ.)-უროლოგი, საშარდეორგანოებისდაავადებათა სპეციალისტი
uron (ბერძნ.) - შარდი
uropaeus s. uropoieticus, a, um - შარდის გამომუშავებული, წარმომქმნელი
uropepsinum, i n - ურიპეპსინი, პროტეოლიზური ფერმენტი, რომელიც მცირე რაოდენობით მუდმ არის ნორმალურ შარდში
urosepsis, is f (ბერძნ.) - საშარდე გზების სეპსისური ინფექცია
Urosulfanum, i n - ურისულფანი
Urotropinum, i n - ურიტროპინი
ursa, ae f - დათვი
ursus, i m - დათვი
Urtica, ae f - ჭინჭარი
Urtica (ae) urens (entis) f - მწუსხავი ჭინჭარი
urticaria, ae f-ურტიკარია, ჭინჭრის ციება
urticarius, a, um - ჭინჭრის
us, otos (ბერძნ.) - ყური
usque (adv.)-მდე, usque ad - მუსტად, -მდე, მუდამ, განუწყვეტლივ
usitatus, a, um-სახმარებელი, ჩვეულებრივი, სასარგებლო
Ustilago (inis f) maydis-სიმინდის გუდაფშუტა
ustio, onis f - წვა, მოწვა, ამოწვა
ustitatus, a, um-საყოველთაოდ მილებული, ჩვეულებრივი
ustus, a, um - დამწვარი
usus, us m-სმარება, გამოყენება, სარგებლობა, მოხმარება, ცდა, დანიშნულება
ut (adv.) - როგორ
ut (კავშ.) - რომ, რათა, როგორც
uter, utra, utrum-რომელი, ვინ (ორთაგან)
uterinus, a, um - საშვილოსნოსი
uterus, i m - საშვილოსნო
utilis, e - სასარგებლო, გამოსადეგი მარგებელი
utilitas, atis f - სარგებლიანობა
utor, usus sum, uti - ვსარგებლობ ვიყენებ
Utricularia (ae) vulgaris (is) f-ბუშტოსან
utriculus, i m - ტიკი, ელიფსური პარკი, მცირე საშვილოსნო
utrimque (adv.) - ორივე მხრიდ (utroque)
Uva, ae f-ყურძენი, ყურძნის მტევან
Uva sicca, ae f - ქიშმიში
Uva (ae) ursi buxifolia (ae) f; Syn. Arc

tostaphylos uva ursi-დათვის კენკრა
uvea, ae f - 1.ყურძნის მტევანი, 2.თვალის სისხლძარღვის გარსი
uveitis, idis f - თვალის სისხლძარღვოვანი გარსის ანთება
uvidus, a, um - სველი
uvula, ae f - ნაქი, ენის კლიტე
uvulitis, idis f - ნაქის ანთება
uvulotomia, ae f - გადიდებული ენის ნაწილის მოკვეთა
uxor, oris f - ცოლი, მეულლე
uxorius, a, um - ცოლის

V

vacatio, onis f-განთავისუფლება (სამსახურიდან) თავისუფლება
vacca, ae f - ძროხა
vaccina, ae f - ვაქცინა
vaccinalis, e - ვაქცინის, ვაქცინური
vaccinatio, onis - ვაქცინაცია, ორგანიზმში ვაქცინის შეყვანა
vaccinophobia, ae f-აცრისადმი ავადმყოფური შიში
vaccinoprophylaxis, is f - ვაქცინოპროფილაქტიკა, პროფილაქტიკური ან დაცვითი ვაქცინაცია
vaccinotherapia, ae f - ვაქცინით მკურნალობის მეთოდი
vaccinum,in-ვაქცინა,მიკრობებისაგან მიღებული პრეპარატი(აცრისათვის)
vaccinus, a, um -1. ვაქცინის, ვაქცინური, 2. ძროხის
Vaccinum (i n) myrtillus (i m); Syn. Vaccinum angulosum, i n- მოცვი
Vaccinum (i n) oxycoccus (i m); Syn. Oxycoccus quadripetalus, i m- შტოში
Vaccinum uliginosum, i n - ლურჯა მოცვი
Vaccinum (i n) vitis (is) idaea (ae) f - წითელი მოცვი
vacuola, ae f-ვაკუოლი, სივრცე, რომელიც შეიცავს სხვადასხვა ქიმიური შედგენილობის სითხეს
vacuum, i n-ვააკუუმი, აირის მდგომარეობა ატმოსფეროზე გაცილებით დაბალი წნევის პირობებში
vacuus, a, um-ცარიელი, თავისუფალი
vado, -ĕre 3 - მოვდივარ, დავდივარ
vagina, ae f - 1.საშო, ბუდე, 2.ქარქაში
vaginalis, e - საშოსი, ბუდისებრი
vaginitis, idis f - საშოს ლორწოვანი გარსის ანთება
vaginodynia, ae f - საშოს ნევროლოგიური ტკივილი
vaginofixatio, onis f-საშოს წინა კედელზე საშვილოსნოს მიკერება ოპერაციით
vagĭtus, us m - კვნესა, წივილი, ტირილი (მაგ.: ბავშვის)
vagotomia, ae f-ცთომილი ნერვის გადაჭრა
vagotonia, ae f - ვეგეტატიური ნერვული სისტემის პარასიმპათიკური ნაწილის - ტონუსის მომატება
vagotropus, a, um- ვაგოტროპული, ცთომილ ნერვზე მოქმედი
vagus, a, um (S. vagans, ntis) - მოხეტიალე, ცთომილი, მრუდი
vale - კარგად იყავი, ჯანმრთელად იყავი
valeo, valui, valitum, -ēre 2 - ჯანმრთელი ვარ, კარგად ვარ
valde (adv.) - ძალიან, ფრიად
valens, ntis-ღონიერი, ჯანმრთელი, მტკიცე
Valeriana (ae) officinalis (is) f-სამკურნალო კატაბალახა
Valeriana, ae f - კატაბალახა
valetudo, inis f - ჯანმრთელობა

valgus, i m - ფეხმრუდი, სხეულის შუა ხაზიდან კიდურის ძვლის ან სახსრის გარეთკენ გამრუდება
Validolum, i n - ვალიდოლი
validus, a, um-ძლიერი, ჯანმრთელი
vallecula, ae f (s. vallicula)-ანატ. ღრძე, ორმო
vallum, i n - მორგვი, შემაღლება
valva, ae f - სარქველი
valvula, ae f - სარქველი, აფრა
valvuloplastica, ae f - გულის სარქველის ფუნქციის აღსადგენი პლასტიკური (ქირურგიული) ოპერაცია
valvulotomia, ae f - გულის სარქველის გაკვეთის ოპერაცია
Vanilla planifolia, ae f - ვანილი
vapor, oris m-ორთქლი, ოხშივარი, სითბო
vaporisatio, onis f - ვაპორიზაცია, 1. აორთქლება, სითხის გადაქცევა ორთქლად, 2.დაორთქვლა, ქსოვილისა და ორგანოს მოწვა ცხელი ორთქლით სისხლის დენის შესაჩერებლად
vaporo, -avi, -atum, -āre 1 - ვაორთქლებ
variabilis, e - ცვალებადი
variatio, onis f - ცვლილება, სახეცვლა, ნაირსახეობა
varicella, ae f - ჩუტყვავილა
varieras, atis f-ცვალებადობა, სახესხვაობა
varicocele, es f - სათესლე ბაგირაკის ვენების გაგანიერება
varicosus, a, um - კვანძოვან-გაგანიერებული, ვენების ვარიკოზული გაგანიერება
vario, -avi, -atum, -āre 1-ვასხვავებ, ვცვლი
variola, ae f - ყვავილი (ინფექციური დაავადება), ბუნებრივი ყვავილი
varioloidum, i n - ყვავილის მსუბუქი ატიპიური ფორმა
varius, a, um - სხვადასხვანაირი, ნაირნაირი, სხვადასხვაგვარი
varix, icis f - ვენური, კვანძის, ვენის გაგანიერება
varus, a, um - ფეხმოქცეული, ფეხმრუდი (იხ. valgus)
varus, i m - მუწუკი
vas, vasis n (n. pl.) vasa, orum) - 1.ჭურჭელი, 2.ანატ. ძარღვი, სისხლძარღვი
vascularis, e - სისხლძარღვოვანი
vascularisatio, onis f - სისხლძარღვების წარმოქმნა, ორგანოს ან სისტემის სისხლძარღვებით მომარაგება
vasculitis, idis f - წვრილი სისხლძარღვების ანთება
vasculosus, a, um-ძარღვოვანი, ძარღვთა შემცველი
vasculum, i n (კნინ.) - მცირე სისხლის (ლიმფის) ძარღვი (←vav, vasis)
Vaselinum, i n - ვაზელინი
vastus, a, um - განიერი, ფართო
vegetabile, is n - მცენარე
vegetabilis, e - მცენარეული
vegetarianismus, i m - ვეგეტარიანელობა, კვება მხოლოდ მცენარეული საკვებით
vegetatio, onis f-ვეგეტაცია, წანაზარდები კანსა და ლორწოვან გარსზე, მშრალი და ლორწოვანი გამონაყარი - სისხლმკონავი ბუდაპირი
vegeto, -avi, -atum, -āre 1-ვბრდი, ვაცოცხლებ
vegetus, a, um - ცოცხალი; ცხოველ
veh - ან
vehemens, ntis - ფიცხი, მხურვალე ძლიერი
vehiculum, i n - მზიდი

velociter (adv.) - სწრაფად
velum, i n - ფარდა, აფრა; სარქველი
vellus, velleris n-1. კანი, 2. ბეწვი, მატყლი
vena, ae f - ვენა
vena portae - კარის ვენა
venaepunctio, onis f - ვენის პუნქცია (ნემსის ჩხვლეტით ვენიდან სისხლის გამოშვება)
venenatus, a, um - შხამიანი
venenosus, a, um-შხამიანი, მომწამლავი
venenum, i n - შხამი, საწამლავი
venerologus, i m-ვენერიულ დაავადებათა ექიმი
veniens, ntis-მომსვლელი, მოსული
venio, veni, ventum, -ire 4-მივდივარ, მოდივარ
venosus, a, um- ვენური, ვენებიანი
venter, tris m - მუცელი
ventralis, e-მუცლის, მუცელზე ან მუცლის მხარეს
ventriculopunctio, onis f - დიაგნოსტიკური და სამკურნალო მიზნით თავის ტვინის პარკუჭების ჩხვლეტა
ventriculus, i m-1.კუჭი, 2.პარკუჭი
venula, ae f- ვენულა, პატარა ვენა
ver, veris n - გაზაფხული
Veratrum, i n - შხამა
Veratrum album, i n - თეთრი შხამა
Veratrum (i n) sabadilla (ae f); Syn. Sabadilla (ae f) officinarum-სამკურნალო საბადილა
Verbascum, i n - ქერიფქლა
Verbascum (i) phlomoides (is) n-სამკურნალო ქერიფქლა
Verbascum (i n) thapsus (i m)-ბუსუსებიანი ქერიფქლა
Verbena, ae f - ვერბენა
Verbena (ae) officinalis (is) f - ცოცხანა
verbum, i n - სიტყვა, ზმნა
veritas, atis f - ჭეშმარიტება
vermicida remedia იხ. vermifuga remedia
vermiformis, e - ჭიისებრი
vermifuga (orum) remedia (orum) n. pl.-ჭიისმაძლები საშუალებები
vermis, is m - ჭია, მატლი
vernalis, e-გაზაფხულის, საგაზაფხულო
vernus, a, um - გაზაფხულის
vero (adv.)-ჭეშმარიტად, ნამდვილად
Veronica (ae) officinalis (is) f-დედოფლისთითა
versus (praep. cum. Acc.)-კენ. მიმართულებით
versus, us m - მოგრიალება
verruca, ae f - მეჭეჭი
verrucosus, a, um - მეჭეჭოვანი
verte! - გადააბრუნე! გადაშალე!
vertebra, ae f-მალა, columna vertebralis-ხერხემალი, მალის სვეტი
vertebralis, e - მალის
vertebratus, a, um - ხერხემლიანი
vertex, icis m - თხემი, მწვერვალი
verticalis, e - ვერტიკალური, თხემის
vertigo, inis f - თავბრუ, რეტი
vertigophobia, ae f - თავბრუს შიში
verto, verti, versum, ĕre 3 - ვაბრუნებ, გადავშლი
verus, a, um-ნამდვილი, ჭეშმარიტი
vesania, ae f - უგუნურობა, სიგიჟე
vesanus, a, um - უგუნური, გიჟი
vesica, ae f - ბუშტი
vesica fellea, ae f - ნაღვლის ბუშტი
vesica urinaria, ae f-შარდის ბუშტი
vesicalis, e - ბუშტის
vesicatorius, a, um - ბუშტუკოვანი, დასაწოფებელი, ჩირქოვანი
vesicula, ae f - ბუშტუკი
vesicularis, e-ბუშტუკის, ბუშტუკისებრი, respiratio vesicularis - სუნთქვითი შეილი
vesiculosus, a, um - ბუშტულებიანი

vesiculitis, idis f - სათესლე ბუშტუკების ანთება
vesiculectomia, ae f-სათესლე ბუშტუკების ამოკვეთის ოპერაცია
vesiculotomia, ae f- სათესლე ბუშტუკების კედლის გაკვეთა
vespa, ae f - კრაზანა, ბზიკი
vesper, eris m; s. vesper, vesperi m - სალამო
vesperinus, a, um - სალამოსი
vester, tra, trum - თქვენი
vestibularis, e - ვესტიბულური, კარიბჭისეული, ლაბირინთის კარიბჭისა
vestibulum, i n - ვესტიბული, კარიბჭე, მღურბელი
vestigium, i n - 1. ტერფი, 2. ნატერფალი, კვალი, ნაშთი
vestimentum, i n - ტანისამოსი
vestis, is f - ტანისამოსი
veterinus, a, um-საქონლის, ცხოველის
veterinaria, ae f - ვეტერინარია, მეცნიერება, რომელიც შეისწავლის ცხოველთა დაავადებებს
veterinarius, i m - ექიმი-ვეტერინარი
veterinarius, a, um-საველერინარო, საბეითლო
vetitum, i n-აკრძალული, აკრძალვა
veto, -ui, -itum, -āre 1 - ვკრძალავ
vetus, eris - ძველი
vetustas, atis f - სიძველე
via, ae f - გზა, წესი, საშუალება, ხერხი
vibrans, ntis - მერყევი, მოძრავი
vibratio, onis f - ვიბრაცია, სხეულის მექანიკური რხევა
vibro, -avi, -atum, -āre 1 - მოძრაობაში მომყავს, ვმერყეობ
vibrotherapia, ae f - მექანიკურ რხევათა გამოყენება სამკურნალო მიზნით
Viburnum, i n - ძახველი
Viburnum (i n) opulus (i m); S. Viburnum lobatum; Syn. Opulus (i) vulgaris (is) m - ძახველი
Vibornum prunifolium, i n - ქლიავისებრფოთლა ძახველი
vicesimus, a, um - მეოცე
Vicia cracca (crassa) ae f - თაგვის ცერცველა
Vicia faba, ae f; Syn. Faba (ae) vulgaris (is) f - ცერცვი
vicies - ოცჯერ
vicinus, a, um - მეზობელი
victoria, ae f - გამარჯვება
video, vidi, visum, -ēre 2 - ვხედავ, ვეცქერები
videtur - ჩანს, ცხადია, ნათელია
vigilantia, ae f - სიფხიზლე
vigilitas, atis f - უძილობა
viginti - ოცი
Vigna (ae) sinensis (is) f - ძაძა
villus, i m - ხაო
vimen, inis n - წნელი
Vinca, ae f - გველის სურო
Vincetoxicum (i) officinale (is) n - სამკურნალო გველის კოვზა
Vinco, vici, victum, -ĕre 3-ვიმარჯვებ, ვძლევ
vinculum, i n - იოგი, საბმელი (თასმა); ბორკილი; კავშირი
vinctura, ae f - შეხვევა
vinea, ae f - ვენახი
vinetum, i n - ვენახი
vinosus, a, um-1.ღვინის, 2. ღვინის მოყვარული
vinum, i n - ღვინო
Viola, ae f - ია
Viola odorata, ae f-სურნელოვანი ია
Viola (ae) tricolor (oris) f; Syn. herba Trinitatis - სამფერა ია, იაკუკუნა
vipera, ae f - გველი
vipera libetina, ae f - ძლიერ შხამიანი გველი; გიურზა

viperinus, a, um-გველისებრი, გველის
Vipratoxum, i n - ვიპრატოქსინი; გველის შხამი
vir, i m - მამაკაცი, ვაჟკაცი
vir doctus-ნასწავლი, მეცნიერი (კაცი)
viralis, e - ვირუსის, ვირუსული
vireo, -ēre 2 - 1.ამწვანება, აყვავება; 2. ვძლიერდები, გაძლიერება
viret-ამწვანებულია, აყვავებულია; ყვავის; მწვანდება
virga, ae f - მწვანე შტო; შტო; ჯოხი
virgo, inis f - ქალწული, ქალიშვილი
viride (is) nitens (ntis) n - ბრილიანტი, ბრილიანტის მწვანე, ბრწყინვალე "ბრჭყვიალა" მწვანე
viridis, e - მწვანე
virtus, utis f-მხნეობა, მამაცობა, სიქველე; ვაჟკაცობა
virulentus, a, um - შხამიანი, ვირულენტური, ავადმყოფობის გამომწვევი
virus, i n-შხამი, ვირუსი, საწამლავი
vis f, vires (n. pl.) - ძალა
Viscaria (ae) vulgaris (is) f - ფისოვანა
visceralis, e-ვისცერული, შიგნეულობის; შინაგანი
viscera, um (n. pl.)-შინაგანი ორგანოები
viscus, eris n-შიგნეულობა, შინაგანი
Viscum album, i n; Syn. Viscum dichotomum, i n - ფითრი
visito, visitavi, visitatum, -āre 1 - ვნახულობ, სანახავად მივდივარ, ვეწვევი
visualis, e - მხედველობითი; თვალით წარმოებული; ვიზუალური დაკვირვება
visus, us m-მხედველობა; შესახედაობა; ცქერა, ხედვა
visum, i n - მოჩვენება, სიზმარი
vita, ae f-ცხოვრება, სიცოცხლე, ბიოგრაფია
vitalis, e - ცხოვრების, სიცოცხლის
Vitaminum, i n - ვიტამინი
vitellinus, a, um - ყვითრის
vitellus, i m - ყვითრი, კვერცხის გული
Vitex (icis) agnos castus (i) m-ხეპილპილა
vitiosus, a, um - მანკიერი, ნაკლიანი; ბიწიერი, უმნეო
vitis, is f - ვაზი
Vitis (is) vinifera (ae) f-ჩვეულებრივი ვაზი
vitium, i n - მანკი, მანკიერება, ნაკლი, ავადმყოფობა
vitium cordis - გულის მანკი
vitreus, a, um - მინის, მინისებრი, in vitro - მინაში
Vitriolum zincicum, S. Vitriolum album, i n; Syn. Zinci sulfas (atis) m - თუთიის სულფატი, გოგირდმჟავა თუთია
vitrum, i n-მინა, პატარა ბოთლი, შუშა
vitulus, i m - ხბო
vivarium, i n - ვივარიუმი, საცდელ ცხოველთა ადგილი
vivum, i n - ცოცხალი სხეული, ცოცხალი ორგანიზმი, in vivo-ცოცხალ ორგანიზმში
vivus, a, um - ცოცხალი
vix (adv.) - ძლივს
vocabulum, i n - სახელწოდება, სახელი, სიტყვა
vocalis, e-ხმიანი, სახმო, ხმის მქონე
vocalis, is f-ხმოვანი ასო; მომღერალი; მგალობელი
voco, -avi, -atum, -āre 1 - ვეძახი, ვუწოდებ
vola, ae f - ხელისგული
volaris, e - ხელისგულის
volatilis, e - მრინავი, აქროლადი
volens, ntis - მსურველი
volo, -avi, -atum, -āre 1 (ბერძნ.)-ვფრინავ, მივფრინავ
volo, -ui, velle - მსურს, მინდა, ვწყვეტ

ვამტკიცებ, ვფიქრობ
voluntarius, a, um- ნებით, სურვილით, მოხალისე
voluntas, atis f-ნება, სურვილი განწირახვა, განწყობილება
Volvulus (i m) saepium (i n)- ღობისძირა ხვართქლი
volvo, volvi, volutum, volvĕre 3- ვაგორებ, ვაბრუნებ, ვგრიალებ
vomer, vomeris m; S. vomis, vomeris - სახნისი
vomica, ae f-ძირმაგარა, ბუშტუკი, წყლული
vomicus, a, um-სასაქმებელი, გულის ასარევი
vomitio, onis f - გულისრევა, რწყევა
vomitiva remedia იხ. emetica
vomo, vomui, vomitum, -ĕre 3 - გული მერევა, ვარწყევ
vorago, inis f- უფსკრული, მორევი
vortex, icis f - 1. მორევი, 2. ქოჩორი
vorticosus, a, um - ქოჩრიანი
vos - თქვენ
vox, vocis - ხმა, ბგერა
vulgaris, e-ჩვეულებრივი, უბრალო, ველგარული
vulgus, i n - მდაბიო, ხალხი, ბრბო
vulneratio, onis f-დაჭრა, ჭრილობის მიყენება
vulneratus, a, um - დაჭრილი
vulnero, -avi, -atum, -āre 1 - ვჭრი, ჭრილობას ვაყენებ
vulnus, eris n - ჭრილობა
vulpecula, ae f (კნინ.) - მელა
vulpes, is f - მელა
vultur, uris m - ბერა
vultus, us m - სახე, სახის გამომეტყველება, იერი
vulva, ae f - 1.საშვილოსნო, ვულვა, 2.ქალის გარეთა სასქესო ორგანოები

X

Xanthochromia, ae f (ბერძნ.) - კანისა და ბურგის ტვინის სითხის მომწვანო-ყვითლად შეფერვა
Xanthodermia, ae f (ბერძნ.) - კანის გაყვითლება, კანში ყვითელი პიგმენტის დაგროვება
Xanthoma, omatis n (ბერძნ.) - ყვითელი ან წაბლისფერი პაპარა კვანძოვანი სიმსივნე, ვითარდება უფრო ხშირად კანში, განსაკუთრებით თვალის ქუთუთოებში
Xanthopsia, ae f (ბერძნ.) - საგნების ყვითლად დანახვა, რომელიც დამახასიათებელია ძირითადად პეკრინის მჟავათი და სანტონინით მოწამვლის დროს
Xanthos (ლათ.) syn. flavus, a, um- ყვითელი
Xeroderma, atis n (ბერძნ.) - 1. კანის სიმშრალე ქაფოსებრი აქერცვლით, 2. იქთიოზი
Xeroformium - ქსეროფორმი
Xeropththalmia, ae f (ბერძნ.) - თვალის სიმშრალე
Xeros (ბერძნ.) - მშრალი
Xerosis, is f (ბერძნ.) - სიმშრალე
Xerostomia, ae f - პირის სიმშრალე გამოწვეული ნერწყვის გამოყოფის შემცირებით
Xiphodynia, ae f (ბერძნ.) - ნერვული ხასიათის ტკივილი მახვილისებრი მორჩის არეში
Xiphoideus, a, um (ბერძნ.) - მახვილისებრი
xiphopagus, i m (ბერძნ.) - მახვილისებრი მორჩით შეერთებული ტყუპები
Xiphos (ბერძნ.) - მახვილი

Z

Zea (ae) mays (idis) f; Syn. Zea americana, ae f - სიმინდი
Zentrifuge (ბერძნ.) - ცენტრიფუგა, ხელსაწურა, ციბრუგი
Zephyrus, i m-ზეფირი, დასავლეთის ქარი
Zinci acetas (atis) n - თუთიის აცეტატი, ძმარმჟავას თუთია
Zinci oxydum (i n) - თუთიის ჟანგი
Zinci sulfas (atis m) - თუთიის სულფატი, გოგირდმჟავა თუთია
Zincum, i n - თუთია
Zingiber (eris) officinale (-is) n- კოჭა
Zizania aquatica, ae f - ინდური ბრინჯი
Zizyphus (i) jujuba (ae) f - უნაბი
Zona, ae f; (S. Zone, es f ბერძნ.) - ზონა, ზოლი, სარტყელი, რაიმე საერთო ნიშნის მიხედვით გამოყოფილი სივრცე
Zonula, ae f - პატარა ზონა, სარტყელი, ვიწრო სარტყელი
zoologia, ae f (ბერძნ.) - მოძღვრება ცხოველთა შესახებ
zoomorphus, a, um - ზოომორფული, ცხოველის სახის
zoon, i n (ბერძნ.) - ცხოველი
zoonosis, is f (ბერძნ.) - ცხოველთა ინფექციური დაავადება, რომელიც გადამდებია ადამიანისთვისაც (მაგ.: ქოთარა, ციმბირის წყლული და სხვ.)
zoster, eris m (ბერძნ.) - სარტყელი
zootomia, ae f (ბერძნ.)- ცხოველთა ანატომია, ცხოველთა გაკვეთა
zootoxinum, i n (ბერძნ.) - ცხოველური შხამი, ზოოტოქსინი
zygoma, atis n (ბერძნ.) - ყვრიმალი
zygomaticitis, idis f (ბერძნ.) - ყვრიმალის ანთება, საფეთქლის ძვლისყვრიმალისმორჩისყვლოვან უჯრედებში ლოკალიზებული ჩირქოვანი პროცესი
zygomaticotemporalis, e (ბერძნ.) - ყვრიმალ-საფეთქლისა
zygomaticus, a, um - ყვრიმალისა
zygon (ბერძნ.) - უღელი
zygota, ae f (ბერძნ.) - ორი სასქესო უჯრედის შეერთებით მიღებული ახალი განაყოფიერებული კვერცხუჯრედი
Zyma, atis n (ბერძნ.) - საფუარი, კვეთი, ლერიტა, საშა, ფერმენტი
zymasa, ae f- ზიმაზიმა, საფუარის ფერმენტული კომპლექსი (ე. ი. აფუების გამომწვევი)

ა

აბაზანა - balneum, i m
აბგა - bursa, ae f
აბგის - bursalis, e
აბელი - fomes, fomitis m
აბზინდა - Absinthium (i) offiiinale (is) n; Syn. Artemisia (ae) absinthium (i n)
აბი - pilula, ae f
აბი დიდი - bolus, i f
აბების მასა - massa pilularum
აბლაბუდა იხ. ობობა
აბლაბუდის, აბლაბუდისებრი - araneus a, um; arachnoideus, a, um (ბერძნ.)
აბლაბუდისებრი ორღოვანდი - Arctium (i n) lappa; Syn. Lappa (ae f) officinalis
აბორტი - abortus, us m
აბორტული - abortivus, a, um
აბრეშუმი - bombyx, cis m, f (ბერძნ.)
აბსოლუტური - absolutus, a, um
აბსორბციის (შემწოვი)-absorptivus, a, um
აბსცესი, ჩირქგროვა-abscessus, us m
აბუსალათინი-Ricinus (i) communis (is) m
აგავა - Agave, es f
აგალაქტია იხ. - agalactia
აგრეთვე - etiam
ადამიანი-homo, inis m; anthropos (ბერძნ.)
ადამიანის(ადამიანური)-humanus, a, um
ადაპტაცია - adaptatio, onis f
ადგილი - locus, i m; topos (ბერძნ.)
ადგილობრივი - localis, e
ადენოიდური-adenoideus, a, um (ბერძნ.)
ადენომა - adenoma, atis n (ბერძნ.)
ადვილი - facilis, e; levis, e
ადვილად აალებადი-inflammabilis,
ადონიზიდი - Adonisidum, i n
ადონისი (ცხვირსაგესელა)-Adonis idis m, f
ადორული იხ. - adoralis, e
ადულებული იხ. მდულარე
ადჰეზიური - adhaesivus, a, um
აეროზოლი - Aërosolum, i n
ავადმყოფი - aeger, gra, grum aegrotus, a, um; ager, gri aegrutus, i m; dolens ntis
ავადმყოფობა - morbus, i m aegritudo, inis f; Syn. nosos, patho (ბერძნ.)
ავადმყოფობის მიმდინარეობი გაცხენება - anamnesis morbi
ავადმყოფური (მდგომარეობა) affectio, onis f, aegrotus, a, um morbosus, a, um; Syn pathologicus, a, um, -agra (ბერძნ (სიგყ. ბოლოს)
ავთვისებიანი - malignus, a, um
ავიტამინოზი - avitaminosis, is f
ავსება - impleo, -ēre 2; oppleo, -ēre
ავსება (დაგვირთვა) - oppletio, onis
ავტობიოგრაფია - curriculum vitae
ავტონომიური-autonomicus, a, un (ბერძნ.)
ავტორი - auctor, oris m
ავშანი -Artemisia (ae f) absithium (i n
აზოგი - Nitrogenium, i n
აზოგიანი - nitricus, a, um
აზოგმჟავა-aqua fortis; s. acidun nitricum, i n
აზოგოვანი - nitrosus, a, um
აირი - Gase, gasis n
აკაცია - Acacia, ae f
აკანკალებული - tremulus, a, um

ლიმატიზაცია -acclimatisatio, onis f
ქრომიონი (შემაღლება) - acromion, i n
ქსო - maltum, i n
ალბინიზმი - albinismus, i m
ალბინოსი - albinos (ფრანგ.)
ალერგენი - allergenum, i n
ალერგია - allergia, ae f
ალერგიული - allergicus, a, um
ალერგიული დაავადება-aegritudo allergica
ალვეოლა - alveolus, i m
ალვეოლური - alveolaris, e
ალკალოიდი - Alcaloidum, i n
ალკოჰოლი - alcohol, olis n (არაბ.)
ალკოჰოლიზმი - alcoholismus, i m
ალოე - Aloë, ës f (ბერძნ.)
ალოხოლი - Allocholum, i n
ალუბალი-Cerasus (i) vulgaris (is) f; Syn. Prunus cerasus i f
ალუმინი - Aluminium, i n
ამბროსია (ღმერთების საჭმელი) - Ambrosia, ae f
ამბულატორია - ambulatorium, i n
ამება - Amoeba, ae f
ამებიაზი, ამებური დიზენტერია - amoebiasis, is f
ამიაკი - Ammonia, ae f
ამიაკის, ამიაკური - ammoniatus, a, um
ამიაკის სპირტი იხ. ნიშადურის სპირტი
ამიდოპირინი- Amidopyrinum, i n
ამიდოქლორიდი -Amidochloridum, i n
ამილი - Amylium, i n
ამინდი - clima, atis n (ბერძნ.)
ამინაზინი - Aminazinum, i n; Amylium nitrosum, i n
ამინოფენაზონუმი-Aminophenazonum, i n
ამოკვეთა (ქსოვილის ან ორგანოსი) - resectio, onis f; ectomia (ბერძნ.)
ამონიაკიანი ლინიმენტი - linimentum ammoniatum s. oleum ammoniatum, i n
ამონიუმი - Ammonium, i n
ამონიუმ-ანისულიანი წვეთები - Liqnor Ammonii anisatus
ამონიუმის არსენატი-Ammonii arsenas (atis) s. Ammonium arsenicum, i n
ამოსახველებელი - expectorans, ntis
ამოსუნთქვა - exspiratio, onis f
ამოჭრილი - incisus, a, um
ამოხველება - ptoë (ბერძნ. სიტყ. ბოლოს)
ამპულა - ampulla, ae f
ამპუტაცია - amputatio, onis f
ამღვრეული იხ. მღვრიე
ამწევი - levator, oris m
ანალგინი - Analginum, i n
ანალგეზია - analgesia, ae f (ბერძნ.)
ანალიზი - analysis, is f (ბერძნ.)
ანამნეზი - anamnesis, is f (ბერძნ.)
ანატომი (გამკვეთი)-anatomus, i m
ანატომიური - anatomicus, a, um
ანგინა - angina, ae f
ანემია - anaemia, ae f (ბერძნ.)
ანესთეზია-anaesthesia, ae f (ბერძნ.)
ანესთეზინი - Anaesthesinum, i n
ანთება - inflammatio, onis f; ignosco, -ĕre 3; Syn. -itis, itidis (ბერძნ.)
ანიონი - anion (ბერძნ.)
ანისული - Anisum, i n
ანისული დიდი-Pimpinella (ae) major (oris) f
ანისული სააფთიაქო - Anisum (i) officinale (is) n; Pimpinella anisum
ანისულის, ანისის - anisatus, a, um
ან - sive
ანუ - seu
ანუსი იხ. უკანა ხვრელი
ანტიბიოტიკური - antibioticus, a, um
ანტიდოტი - antidotum, i n
ანტიპირინი - Antipyrinum, i n
ანტირევმატული - antirrheumaticus,

a, um
ანტისეპტიკური - antisepticus, a, um
ანტისპაზმური - antispasmodicus, a, um
ანტისხეულები - anticorpora, orum (n. pl.); lysina n. pl. (ბერძნ.)
ანწლი - Sambucus (i f) ebulus (i m)
ანჰიდრიდი - anhydridum, i n
აორთქლება - sublimatio, onis f
აორგა - aorta, ae f
აორგის - aorticus, a, um
აპარაგი - apparatus, us m
აპკი- membrana, ae f; tunica, ae f
აპკიანი, აპკისებური-membranaceus, a, um; membranosus, a, um
აპოფიზი იხ. - apophysis
არააქტიური - inactivatus, a, um
არათანაბარი - inaequalis, e; anison (ბერძნ.)
არალია - Aralia, ae f
არამსგავსი იხ. განსხვავებული
არანორმალურად დიდი სხეული - macrosomia, ae f (ბერძნ.)
არანორმალური-subnormalis, e; anomalis, e
არდასწრება - absum, abesse
არაპლასტიკური - aplasticus, a, um
არასასურველი - ignoratus, a, um
არასტაბილური - instabilis, e
არასწორი იხ. არათანაბარი
არატიპიური- atypicus, a, um (ბერძნ.)
არაქისი - Arachis, idis f; Arachis hypogaea
არე - area, ae f; aria, ae f
არეულ-დარეული - confusus, a, um
არითმია - allorhythmia, ae f; arhythmia, ae f (ბერძნ.)
არნიკა - Arnica, ae f
არომატული - aromaticus, a, um
არსენატი - arsenas, atis m
არსენიდი - arsenidum, i n
არსენიტი - arsenis, itis m
არტერია - arteria, ae f (ბერძნ.)
არტერიის გაგანიერება arteriectasia, ae f (ბერძნ.)
არტერიის ანთება - arteritis, idis (ბერძნ.)
არტერიოლა - arteriola, ae f
არტერიული - arteriosus, a, um
არქივი - 1. chartarium, i n, 2. archium i n (ბერძნ.)
არყი, არყის ხე - Betula, ae f
არწივი - aquila, ae f
არხი - canalis, is m; canaliculum, i syrinx, syringos (ბერძნ.)
ასეთი - talis, e
ასეპტიკურად - aseptice
ასეპტიკური - asepticus, a, um
ასთმა - asthma, atis n (ბერძნ.)
ასთმური - asthmaticus, a, um
ასთმის საწინააღმდეგო antiasthmaticus, a, um
ასისთავა -Centaurium umbellatum,
ასკილი - Rosa canina, ae f
ასკილი დარიჩინის-Rosa cinnamom ae f
ასკოფენი - Ascophenum, i n; S Phenacetinum, i n
ასპირინი, აცეტილსალიცილის მჟ - Aspirinum, i n
ასფიქსია - asphyxia, ae f
ასფურცელა, ასფოთოლა - Tanacet (i) vulgare (is) n; Chrysanthem tanacetum, i n
ასწვრივი - ascendens, ntis
ატამი - Persica (ae) vulgaris (is Persicum, i n
ატლანტი (კისრის I მალა)-atl atlantis m
ატმოსფერო-atmosphera, ae f (ბერ
ატროპინი - Atropinum, i n
ატროფია (განლევა) - tabes, is f; rophia, ae f (ბერძნ.)
აფექტური - affectus, a, um
აფთიაქარი-Pharmacopola, ae m,

ჯთიაქი - officina, ae f; apotheca, ae f (ბერძნ.)
ჯთიაქის, საფთიაქო-officinalis, e
ჭარიუმი - aquarium, i n
ჭროლება იხ. აორთქლება
ჭროლადი - volatilis, e
ჭინომიცეტები-actinomycetes, um (n. pl.)
ჭიური-activatus, a, um; activus, a, um
ძღვენა - integratio, onis f; intergratio, onis f; reductio, onis f; reduco, -ĕre 3
ძღვენილი - reductus, a, um
ძება (ვიღებ) - recipio, ĕre 3; desumo, ĕre 3; sumo, ĕre 3
ძინიშნოს - signetur
ძმავალი - ascedens, ntis
ძმგმნები - excitans, ntis
ძმოცენება იხ. ჩასახვა
ძნიშნა, დანიშნულება - signatura, ae f; signo, -are
ჭავება-eflorescentia, ae f; floreo, florere 2
ჭარებული იხ. ხშირი
წევა, აღმართვა - elevo, -āre 1
წყვა - mensio, onis f
ახალი - novus a, um; recens, ntis; Syn. neos (ბერძნ.)
ახალშობილი - neonatus, a, um
ახალწარმონაქმნი (სიმსივნე)- neoformatio, onis f; neoplasma, atis n (ბერძნ.)
ახლომდებარე - proprior, ius
ახლოს - apud; circa (praep. cum. Acc.)
ახლოს, გარშემო-peri (ბერძნ. პრეპ.)
ახლოს, გვერდით-para (ბერძნ. პრეპ.)
ახლოს, მახლობლად-prope (წინ. Acc.)

ბ

ბაბუაწვერა-Leontodon vulgare, leontodon alpinum; Taraxacum officinale
ბაბუნა იხ. - chamomilla officinalis
ბაგე - labium, i n, labellum, i n (კნინ.); cheilos (ბერძნ.)
ბაგის - labialis, e
ბაგის სიმსივნე - cheiloblastoma, atis n (ბერძნ.)
ბადე - rete, is n
ბადე პაპარა, ბადურა - reticulum, i n
ბადის - reticularis, e
ბადექონი - omentum, i n
ბადექონისა - omentalis, e
ბადექონის ანთება - omentitis, idis f
ბადურა - retina, ae f
ბადურის ანთება - retinitis, idis f
ბადრიჯანი - Solanum (i) melongena (ae) f
ბავშვი, ყრმა - infans, ntis m, f, parvulus, i m; Syn. pais, paidos; paes, paedos (ბერძნ.)
ბავშვის ექიმი - paediater, tri m (ბერძნ.)
ბავშვები - liberi, orum (n. pl.)
ბაზისი - basis, is f (ბერძნ.)
ბაზალური - basalis, e; basilaris, e
ბაკი (პაპარა რგოლი) - areola, ae f
ბალახი (ბალახის ღერო) - gramen, graminis, n; herba, ae f
ბალახის (ბალახიანი, ბალახოვანი) - herbaceus, a, um; herbidus, a, um; herbosus, a, um; gramineus, a, um
ბალბა - Malva, ae f
ბალზამი - balsamum, i n
ბალასტური - ballasticus, a, um
ბალი - Prunus (i f) avium; Cerasus (i f) avium
ბალიში - bulla, ae f; pulvinar, aris n
ბამბა (ბამბის ბუჩქი) - Gossipium, i n

ბანდაჟი - bandage (ფრანგ.)
ბარბამილი - Barbamylum, i n
ბარბიტალი - Barbitalum, i n
ბარბიტურის - barbituricus, a, um
ბარისპირა - Betonica (ae) officinalis (is) f
ბარიუმი - Barium, i n
ბარძაყი - femur, oris n; coxa, ae f
ბარძაყის - femoralis, e
ბარძაყის მგრძნობიარე ნერვი - saphenus, i m (nervus)
ბასრი იხ. მწვავე
ბაგი - anser, eris m
ბაქტერია - bacterium, n (ბერძნ.)
ბაქტერია ჩხირისებრი - bacillus, i m
ბაქტერიების არსებობა სისხლში - bacteriaemia, ae f (ბერძნ.)
ბაქტერიების გამოყოფა შარდთან ერთად - bacteriuria, ae f
ბაქტერიების შთანმთქმელი - phagocytus, i m (ბერძნ.)
ბაქტერიოფაგი-bacteriophagum, i n
ბაქტერიული - bactericidus, a, um
ბალი - hortus, i m; hortulus, i m
ბალის - hortensis, e; hortensius, a, um
ბალღინჯო - pulex, icis m
ბაყაყი - rana, ae f
ბაცილა - bacillus, i m
ბაბარი - Pimenta (ae) officinalis (is) f
ბეგქონდარა - Thymus, i m
ბევრად - multo, multum (adv.)
ბევრი (მრავალი) - multus, a, um; poly (ბერძნ.)
ბელადონა იხ. შმაგა
ბელაკონი იხ. სკიპიდარი
ბენაქტიზინი - Benactizinum, i n
ბენზოატი - Benzoas, atis m
ბენზოე - benzoë, ës f
ბენზოის - benzoicus, a, um
ბენზოინმჟავა - acidum benzoicum, i n
ბენზონაფთოლი - Benzonaphtholum, i n
ბერთოლეს მარილი იხ. - Kal chloras
ბერძნული - graecus, a, um
ბერწი იხ. უნაყოფო
ბეწვი იხ. მაგარი
ბეჭდისებრი - anularis, e; anulatus, um; cricoideus, a, um (ბერძნ.)
ბეჭედი იხ. რგოლი
ბეჭი - scapula, ae f
ბეჭის - scapularis, e
ბზა - Buxus (i) sempervirens (ntis) f
ბიბილო, ქედი - crista, ae f
ბიბლიოთეკა - Bibliotheca, ae f
ბილირუბინი სისხლში-bilirubinaemi ae f
ბილირუბინი შარდში-bilirubinuri ae f
ბიოლოგიური დოზა-biodosis, is (ბერძნ.)
ბიომიცინი - Biomycinum, i n (ბერძ
ბირთვი - mucleus, i m; caryo (ბერძნ.)
ბირთვის, ბირთვიანი - nuclearis, nucleosus, a, um
ბისმუთი - Bismuthum, i n
ბიძგი - osmos (ბერძნ.)
ბიჭი - puer, pueri m
ბლანგი - spissus, a, um
ბნელი- fuscus, a, um; obscurus, a, u
ბოდვა - delirium, i n; hallucinati onis f
ბოთლი - lag(o)ena, ae f
ბოლოკი ბოსტნის -Raphanus sativus, i
ბოლქვი-tuber, eris n; tuberculum, i
ბოლოს, დასასრულ - denique (adv
ბორაკი (მური) - borax, acis f
ბორატი - boras, atis m
ბორი - Borum, i n
ბორის - boricus, a, um
ბორმჟავას მარილი იხ. ბორატი
ბორცვი (ანატ.) - tuber, eris n; tuberc lum, i n

ოგანიკა botanica, ae f
ოქვენი - alvus, i m; pubes, is f
ოქვენის - pubicus, a, um
ოქვენშუა - subpubicus, a, um
ოქვენისშუალთაშუა (ოქვენთაშორისი) - interpubicus, a, um
ოჭკო - fibra, ae f
ოჭკოვანი - fibrosus, a, um
ოყანი - ructus, us m
რიკეტი - briketum, i n
რილიანტი, ბრილიანის მწვანე - viride (is) nitens (ntis) n
რინჯი-Orysa; S. Oryza sativa, ae f
რმა-caecus, a, um; typhlos (ბერძნ.)
რმა ნაწლავი - caecum, i n; typhlos, appendix, icis f (ბერძნ.)
რმა ნაწლავის - caecalis, e
რმა ნაწლავის ამოკვეთა - appendectomia, ae f; typhlectomia, ae f (ბერძნ.)
რმა ნაწლავის ანთება - appendicitis, idis f; typhlitis, idis f (ბერძნ.)
რილი-lens, lentis, f; phacos (phakos ბერძნ.)
რილის ანთება-phakitis, idis f (ბერძნ.)
რომი - Bromum, i n
რომიდი - bromidum, i n
რომკავასი - bromicus, a, um
რომკამფური - Bromcamphora, ae f
რომწყალბადის - hydrobromicus, a, um
რონქების ანთება-bronchitis, idis f (ბერძნ.)
რონქების გაგანიერება - bronchoectasia, ae f (ბერძნ.)
რონქების სოკოვანი დაავადება - bronchomycosis, is f (ბერძნ.)
რონქიალური - bronchialis, e
რონქი - bronchus, i m; bronchos (ბერძნ.)
რონქიოლი - bronchiolus, i m
როწეული-Granatum, i n; punica granatum
ბრტყელი - planus, a, um; platys (ბერძნ.)
ბრწყინვა - niteo, -ēre 2
ბრწყინვალე - nitens, ntis
ბრუნვა - rotato, onis f; torsio, onis f
ბრუცელოზი - brucellosis, is f
ბუ - ulula, ae f; noctua, ae f
ბუდე (ანატ. ჩაღრმავება) - nidus, i m
ბუდებრივი - areatus, a, um
ბუზი - musca, ae f
ბულბული-luscinia, ae f; luscinius, i m
ბულიმია იხ. - bulimia
ბუნება-natura, ae f; physis, is f (ბერძნ.)
ბუნებრივი, ნატურალური - naturalis, e; nativus, a, um
ბუნებრივად - naturaliter (adv.)
ბუნებრივი მეთოდებით მკურნალობა - physiotherapia, ae f (ბერძნ.)
ბურახი - cerevisia, ae f
ბურბუშელა იხ. ბაბუაწვერა
ბურთი - pila, ae f
ბურთისებრი მიკროორგანიზმი - coccus, i m (ბერძნ.)
ბურთულა - globulus, i m, pilula, ae f; thrombos (ბერძნ.)
ბურღი - trypanon (ბერძნ.)
ბუშტი-vesica, ae f; cysta, cystis, is f, (kystis), sphaira (ბერძნ.)
ბუშტის - visicalis e; cysticus, a, um (ბერძნ.)
ბუშტუკი - vesicula, ae f; papula, ae f
ბუშტუკის - vesicularis, e
ბუშტუკოვანი - vesicatorius, a, um
ბუშტელა - bulla, ae f
ბუშტულებიანი - vesiculosus, a, um
ბუჩქი - frutex, icis m
ბუჩქისძირა -Corydalis (is) cava (ae) f

გააკეთე - fac!
გააზაგებული - libertus, i m
გააქტივებული - activatus, a, um
გაგანიერება იხ. გაფართოება
გაგება (შეცნობა) - cognosco, -ĕre 3
გაგლეჯილი - laceratus, a, um
გადა, გადაადგილება-tra-, trans- (პრეფ.); meta, metastasis, is f (ბერძნ.)
გადადება (გადავადება)-contingo, -ĕre 3
გადაგვარება - degeneratio, onis f, degenero, -āre 1
გადადები - contagiosus, a, um
გადანაცვლება, გადაწევა (ორგანოსი) - dislocatio, onis f
გადანერგვა - transplantatio, onis f
გადასხმა - transfusio, onis f
გადაშალე, გადააბრუნე - verte!
გადაშლა, გადაბრუნება-verto, -ĕre 3
გადაღობვა - interclusio, onis f
გადაჩრა (საშვილოსნოსი)-reclinatio, onis f
გადახურება-hyperthermia, ae f (ბერძნ.)
გადიდება ორგანოსი - -megalia (სიტყ. ბოლოს)
გადმონაშთი - atavismus, i m
გადმოფურთხება იხ. ამოხველება
გაეა, გაეის ძვალი - os sacrum
გავსება - compleo, -ēre 2; impleo, -ēre 2
გაზაფხული- aestas, atis f; ver, veris n
გაზაფხულის-vernalis, e; vernus, a, um
გაზი, აირი - gase, gasis n
გაზომვა - mensio, onis, f; -metria (metron ბერძნ.)
გაზრდა - auxis, is f (ბერძნ.)
გათანაბრება, გათანაწორება - aequalisatio, onis f; aequatio, onis f
გათბობა - calefatio, onis f
გაკეთება - facio, -ĕre 3; fio, fieri
გაკერვა - rrhaphia (სიტყ. ბოლოს)
გაკვეთა-incisio, onis f, sectio, onis f tome (ბერძნ.); -tomia (სიტყ. ბოლოს)
გალანთამინი - Galanthaminum, i n
გალაქტოზა - galactosa, ae f (ბერძნ.)
გალაქტოზის დაგროვება სისხლში galactosaemia, ae f (ბერძნ.)
გალღობილი - liquefactus, a, um
გამაგლობულინი- gammaglobulinum i n
გამაგრება - confirmo, -āre 1; firmo -āre 1
გამაგრება, გამკვრივება-sclerosis, is (ბერძნ.)
გამაუსნებოვნებელი (საშუალებები - antiseptica remedia, orum n (pl.)
გამაფართოებელი (კუნთი)-dilato oris m
გამელოტება - calvities, ei f
გამეორება-repeto, -ĕre 3; repetitio onis f
გამეორდეს - repetatur
გამზადებული იხ. მომზადებული
გამზიდველი იხ. განმზიდველი
გამკვეთი - anatomus, i m
გამმართავი (კუნთი)-arrector, oris
გამოვარდნა - prolapsus, us m
გამოვლება-gargarisma, atis n (ბერძ
გამოთქმა იხ. ლაპარაკი
გამოკვანძვა - nodo, -āre 1
გამოკვლევა - examinatio, onis -opia, -opsia (ბერძნ.)
გამომეცნიერება (იერი, გარეგნობ - habitus, us m
გამომტანი - deferens, ntis; efferens ntis
გამომუშავებული - elaboratus, a, um
გამომყოფი-secretorius, a, um apocrinus, a, um (ბერძნ.)

გამონაკლისი - exceptio, onis f
გამონაყარი ლორწოვან გარსზე - enanthema, atis n (ბერძნ.)
გამონაცემი (ნაყენი წყლით) - infusum, i n
გამონაწველი - extractum, i n
გამორიცხვა (გამოყვანა)-deductio, onis f
გამოსავალი, დასასრული - exitus, us, m; proventus, us m
გამოსახულება (სახე) - imago, inis f
გამოსხივება (ვასხივებ)-radio, -āre 1
გამოფიტვა (ორგანიზმის)-marasmos (ბერძნ.)
გამოყენება, ხმარება - usus, us, m; adhibeo, -ēre 2; adhibitio, onis f
გამოყოფა- secretio, onis f; separo, āre 1; crino (ბერძნ.)
გამოყოფილი - secretus, a, um; -crinus, a, um (ბერძნ.)
გამოშვება (გაშვება) - missio, onis f
გამოშვება სისხლის - missio sanguinis
გამოცდა - examino, āre 1; -experior oris m
გამოცდილი - peritus, a, um
გამოწერა - praescribo, -ēre 3
გამოწურვა - extraho, -ēre 3
გამოხდა - destillatio, onis f; destillo, -āre 1
გამოხდილი - destillatus, a, um
გამოჯანმრთელება-reconvalescentia, ae f
გამოჯანმრთელებული - reconvalescens, ntis
გამრუდებული - curvus, a, um; -gryposis (ბერძნ.)
გამშლელი-extensor, oris m; extensus, a, um
გამშრალი იხ. გამხმარი
გამწმენდი - purgans, ntis
გამჭიმავი (კუნთი)-tensor, oris; extensor, oris
გამჭვირვალე - limpidus, a, um
გამჭვირვალე წყალი - lympha, ae f (ბერძნ.)
გამჭრიახობა - acies, ei f
გამხვრეტი - perforans, ntis
გამხმარი - exsiccatus, a, um; exsiccans, ntis; siccatus, a, um
გამხსნელი - solvens, ntis
განავალი, გამონაყოფი-faeces, ium (n. pl.) stercus, oris n, excrementum, i n; copros (ბერძნ.)
განავალი ახალშობილის-meconium, i n (ბერძნ.)
განავლის შეგუბება (ძლიერი ყაბზობა)-coprostasis, is f (ბერძნ.)
განახლება - integratio, onis f; renovatio, onis f
განბნეული - dispersus, a, um; diffusus, a, um; disseminatus, a, um
განგრენა - gangraena, ae f (ბერძნ.)
განზავება - diluo, -ĕre 3
გა(ნ)ზავებული - dilutus, a, um
განზიდვა - abduco, -ĕre 3
განთავისუფლება - liberatio, onis,e; -lysis (ბერძნ.)
განთესვა - disseminatio, onis f
განიერი - latus, a, um
განივი-transversus, a, um; transversalis, e
განკურნება-curo, -āre 1; medico, -āre 1; sano, -āre 1
განკურნებული - curabilis, e; sanabilis, e; curatus, a, um
განლაგებული - situs, a, um
განლევა, გამოფიტვა - tabes, is f; atrophia, ae f (ბერძნ.)
განმზიდველი - abducens, ntis (ნერვი); abductor, oris m (კუნთი)
გა(ნ)მეორებული ინფექცია - reinfectio, onis f
განსხვავება - differentia, ae f; differo, -ĕre 3
განსხვავებული - differens, ntis; dissimilis, e

განსხივება - radiatio, onis f
განუვითარებულობა- debilitas, atis f
განუვითარებული - debilis, e
განუკურნებელი - incuratus, a, um; insanabilis, e
გა(ნ)უყოფელი - indivisus, a, um; atomus, a, um; atomus, i f (ბერძნ.)
განცალკევება - separatio, onis f
გაორებული (გაპობილი) - bifidus, a, um
გაოფლიანება - diaphoresis (ბერძნ.)
გაპობა - ruptura, ae f; -rhexis, is f (ბერძნ.)
გაჟღენთა - saturatio, onis f
გაჟღენთილად - saturate (adv.)
გაჟღენთილი - satur, ura, urum
გარგარი (ხე) - Armeniaca, ae f; Syn. Prunus (i) armeniaca (ae) f
გარდაქმნა (სახეცვლილება) - transformatio, onis f; metamorphosis, is f (ბერძნ.)
გარეგანი - externus, a, um
გარეგნობა, გარეგნული იერი - habitus, us m; habitudo, inis f
გარეგნული ფორმა - morphus, a, um (morphe) (ბერძნ.)
გარედან-ecto (ectos) (ბერძნ. წინდ.)
გარე, გარეთა - extra; exo (ბერძნ. პრეფ.)
გარეთა, გარეგანი - exterior, ius; externus, a, um
გარეშე-absque; sine (praep. cum. Abl.)
გართულებული - complicatus, a, um
გარსი-menbrana, ae f; tunica, ae f; fascia (კუნთის); theca, ae f (theke) (ბერძნ.)
გარსიანი - membranosus, a, um; membranaceus, a, um
გარსიანი-obductus, a, um (ტაბლეტი)
გარშემო-apud, circa, circum (praep. cum. Acc.)
გარშეორტყმა (გარსშემოვლა) - cingo, -ĕre 3
გარსშემოწერილი-circumscriptus, a, um
გარსშემოწერილობა circumferentia, ae f
გასავალი - meatus, us m
გასანთლული - ceratus, a, um
გასინჯვა-probo, are 1; recensio, onis f; probatio, onis f; -scopia (ბერძნ.)
გასრესა, სრესა-detritus, us m; tritus a, um; trituratio, onis f
გასტერილება - steriliso, -āre 1
გაუარესება - de (ბერძნ.)
გაუვალი - invius, a, um
გაუვალობა იხ. შეკრულობა
გაურკვეველი წარმოშობის cryptogenes, is f (ბერძნ.)
გაუსუფთავებელი - crudus, a, um
გაუტკივარება - analgia, ae f; analgesia, ae f; anaesthesia (ბერძნ.)
გაუფუჭებელი - incorruptus, a, um
გაუწყლოვანება - dehydratio, onis
გაფანტული იხ. განბნეული
გაფანტული სკლეროზი-sclerosis disseminata
გაფართოება - dilatatio, onis f; dilate -āre 1, profero, ĕrre 3; -ectasi (ბერძნ.)
გაფილტვრა - filtratio, onis f; filtr -āre 1
გაფილტრული - filtratus, a, um
გაქვავება - petrificatio, onis f
გაქონილი - unctus, a, um
გახლება - aperio, ire 4
გახრუნვა - inflecto, -ĕre 3
გაშეშება - rigor, oris m, stupor, ori narkos, narkao (ბერძნ.)
გაშეშებული-stupidus, a, um; torpidu a, um
გაშლილი - extentus, a, um
გაშრობა (ვაშრობ) - sicco, -āre 1
გაცემა - do, dāre 1

გაცემული - datus, a, um
გაცივება (ვაცივებ) - refrigero, -āre 1; refrigeratio, onis f
გაცივებული - refrigeratus, a, um
გაცოცხლება-reanimatio, onis f (ბერძნ.)
გაცრა - cribratio, onis f
გაძვალება - ossificatio, onis f
გაძლიერებული თვიური იხ. ჰიპერმენორეა
გაძლომა - saturatio, onis f
განწმენდა - purificatio, onis f
გაწმენდილი (მყარი ნივთიერებები) - depuratus, a, um
გაწმენდილი (სითხეები) - rectificatus, a, um
გაწმენდილი (შრატები და ბაქტერიები) - purificatus, a, um
გაწურვა - colatio, onis f; colo, -āre 3
გაწურული - colatus, a, um
გაჭრა იხ. გაკვეთა
გაჭიმული - extentus, a, um
გახეხვა - tero, ĕre 3; tritatio, onis f
გახეხილი - tritus, a, um
გახვრეტა - perforo, āre 1; perforatio, onis f
გახვრეტილი - perforatus, a, um
გახრწნა-dissociatio, onis f; -lysis, is (ბერძნ.)
გახსენება-mnesis, -mnesia (ბერძნ.) (სიტყ. ბოლოს); anamnesis, is f (ბერძნ.)
გახსენი - solve!
გახსნა-solvo, -ĕre 3; -lysis, is f (ბერძნ.)
გახსნილი - solutus, a, um
გახურება - calefactio, onis f
გაჯანსაღება-sano, are 1; sanatio, onis f
გემო - gustus, us m; sapor, oris m; geusia (ბერძნ.)
გემოსი - gustatorius, a, um
გემოს შეგრძნების დაკარგვა-parageusia, ae f; ageusia, ae f (ბერძნ.)
გეორგინი - Dahlia variabilis; Dahlia pinnata, ae f
გერბერა - Gerbera, ae f
გვამი - Cadaver, eris n; necros (ბერძნ.)
გვამის გახსნა-autopsia, ae f (ბერძნ.)
გვარი - genus, eris n
გველი-anguis, is f, vipera, ae f, serpens, ntis m, f; ophis, ophidion; echidna, ae f (ბერძნ.)
გველისებური - viperinus, a, um
გველის სურო - Vinca, ae f
გველის შხამი - Vipratoxum, i n
გველის შხამით მოწამვლა-ophidismus, i m
გვერდზე გადახრა-lateroflexia, ae f
გვერდზე დაწოლის შიში-laterophobia, ae f
გვერდი - latus, eris n
გვერდითი- lateralis, e; collateralis, e
გვიმრა ეწრის - Pteridium aquilinum, i n; Pteris (idis) aquilina (ae) f
გვირგვინი-corolla, ae f; corona, ae f (ბერძნ.)
გვირგვინოვანი - coronalis, e; coronarius, a, um; coronoideus, a, um
გვირილა სამკურნალო (სამკურნალო მაგრიკარია)-Clamomilla officinalis; Syn. Matricaria chomonilla, ae f
გვირილა - Chamomilla, ae f; Syn. Pyrethrum, i n
გზა - via, ae f
გზა (არხი) - tractus, us m
გინეკოლოგია-gynaecologia, ae f (ბერძნ.)
გიჟი იხ. სულით ავადმყოფი
გიჟი იხ. სიგიჟე
გიტალენი (სამკ. სახ.)-Gitalenum, i n
გლანდულოციტი - glandulocytus, a, um

გლიცერინი - Glycerinum, i n
გლობულინი - Globulinum, i n
გლობულინიანი შარდი-globulinuria, ae f
გლუვი - leios (ბერძნ.)
გლუკოზა - glucosa, ae f; glucosum, i n; dextrosum, i n; saccharum uveum i n; glycosum, i n
გოგირდი-Sulfur, uris n; theion, thion (ბერძნ.)
გოგრა - Cucurbita, ae f
გონიერი იხ. ჭკვიანი
გონება - ratio, onis f; mens, ntis f
გონების დაბნელება-typhos, typhys, i m (ბერძნ.)
გონმისდილობა - lethe
გოგრგალაკი - glomerus, i m
გორგალი - glomus, eris n
გოჯი - malleolus, i m
გრანულა, იხ. მარცვალი
გრდემლი - incus, udis f
გრიპი-gripp (us) (ფრანგ.), influenza, ae f (იტალ.)
გრძელი-longus, a, um; dolichos (ბერძნ.)
გრძნობა (შეგრძნება) - sensus, us m; aesthes, aesthesis, aesthesia (ბერძნ.)
გუგა - pupilla, ae f; coria kore) (ბერძნ.)
გუგისა - pupillaris, e
გული - cor, cordis n; cardia (ბერძნ.)
გულის- cardiacus, a, um; cardialis, e
გულის ასარევი - vomicus, a, um
გულის გარეთა - extracardialis, e
გულის გახლეჩა-cardiorrhexis, is f (ბერძნ.)
გულის განთავისუფლება ნაწიბურებისაგან - cardiolysis, is f (ბერძნ.)
გულის გაფართოების ფიზიოლოგიური ფაზა - diastole, es f (ბერძნ.)
გულის დამბლა-cardioplegia, ae f (ბერძნ.)
გულის კუნთი - myocardium, i n (ბერძნ.)
გულის კუნთის ანთება-myocarditis, idis f (ბერძნ.)
გულმკერდი-pectus, oris n; thorax, acis m (ბერძნ.)
გულმკერდის - pectoralis, e; thoracicus, a, um; thoracalis, e
გულმკერდით შეერთებული ტყუპები - thoracopagus, i m (ბერძნ.)
გულის რევა - vomitio, onis f; vomo, ĕre 3
გულის უკმარისობა - collapsus, us m
გულის მუშაობის შენელება-bradycardia, ae f (ბერძნ.)
გულის შეკუმშვის ფიზიოლოგიური ფაზა - systole, es f (ბერძნ.)
გულის ღრმა მდებარეობა - bathycardia, ae f (ბერძნ.)
გულის წასვლა-lipothymia (ბერძნ.)
გულყვითელა (კალენდულა) - Calendula officinalis; syn. Caltha officinalis
გუმი, გომიზი (წებო) - gummi s. cummi, kommi n (ბერძნ.)
გუნდრუკი - Benzoë, ës f

დ

და კავშირი - et
და, ასევე - ac
დაავადება-morbus, i m; pathos (pathia (ბერძნ.)
დაავადებული-aegrotus, a, um
pathologicus, a, um
დაახლოებით-ad (praep. cum. Ac
დაბადების შეხსენება - postnatalis,
დაბადებული - natus, a, um

დაბალი - humilis, e

დაბალი ტემპერატურით მკურნალობა (სიცივით მკურნალობა) - crymotherapia, ae f (ბერძნ.)

დაბალი წნევა - hypotonia, ae f (ბერძნ.)

დაბალი წნევის-hypotonicus, a, um

დაბეგვილი იხ. დაჩხვლეტილი

დაბლა დაშვება - descendo, -ĕre 3

დაბოლოება-terminatio, onis f; extremitas, atis f

დაბრკოლება - ischon (ბერძნ.)

დაბრმავება - caeco, -āre 1

დაგვიანებული-serotinus, a, um (სიბრძნის კბილი - dens serotinus)

დაგროვება - accumulatio, onis f; accumulo, -āre 1

დაგროვილი - accumulatus, a, um

დადება - pono, ĕre 3

დაზიანება, ჭრილობა - laesio, onis f; laedo, -ĕre 3

დაზიანებული, დარღვეული - laesus, a, um; ictus, a, um

დათვალიერება იხ. გასინჯვა

დათვის კენკრა - Uva ursi buxifolia; Syn. Arctostaphylos uva ursi

დაკავშირება - jungo, -ĕre 3

დაკაკუნება - percussio, onis f

დაკბილული - crenatus, a, um; dentatus, a, um; serratus, a, um

დაკეტილი იხ. დახურული

დაკეტილი კარის აკვიატებული შიში - claustrophobia, ae f

დაკვირვება - observo, āre 1

დაკოდვა იხ. დასაჭურისება

დაკრისტალება - crystallisatio, onis f

დაკრისტალებული - crystallisatus, a, um

დალბობა - maceratio, onis f

დალექვა - praecipitatio, onis f

დალექილი - praecipitatus, a, um

დალექილი გოგირდი - Sulfur (uris) praeecipitatum (i) n

დამაკავშირებელი - communicans, ntis

დამალვა, დაფარვა - occulto, āre 1

დამამშვიდებელი - sedativus, a, um

დამასუსტებელი - laxans, ntis

დამატება - addo, -ĕre 3, additamentum, i n; appendix, icis f (ბერძნ.)

დამატებითი - accessorius, a, um

დამაჩქარებელი - accelerans, ntis

დამახინჯებული, უფორმო - defformis, e

დამბლა - paralysis, is f (ბერძნ.)

დამბლა, დარტყმა - plege (ბერძნ.)

დამზადება (მომზადება) - apparo, āre 1; fabrico, -āre 1; praeparo, -āre 1; fio, fieri

დამზადებული - fabricatus, a, um; praeparatus, a, um; apparatus, a, um

დამთავრება - finio, -īre 4

დამკვირვებელი - observator, oris m

დამპალი - cariosus, a, um, puter, tris; tre; sapros (ბერძნ.)

დამრგვალება (ვამრგვალებ) - rotundo, āre 1

დამრეცი, დაქანებული-declivus, a, um

დამსგავსება (ასიმილაცია) - assimilatio, onis f

დამსხვრევა-contusio, onis f; trypsis (ბერძნ.)

დამშლელი ფერმენტი-trypsisnum, i n (ბერძნ.)

დამწევი - depressor, oris m

დამწვარი - ustus, a, um

დამწვრობა - combustio, onis f

დამწიფება - maturatio, onis f

დამჭიმავი - tensor, oris m

დამხმარე (ასისტენტი) - assistens, ntis

დამხმარე (საშუალება) - adjuvans, ntis; juvans, ntis

დამხურავი - obturator, oris m
დამხშველი კუნთი-sphincter, eris m (ბერძნ.)
-დან (-გან)-e, ex; a, ab (praep. cum. Abl.)
დანა - culter, tri, m
დანალექი - colatura, ae f
დანამატი, წანაზარდი -appendix, icis f
დანაგოვარი - reliquus, a, um
დანაყვა - contundo, -ĕre 3
დანაყილი - contusus, a, um
დანაწევრება, დამსხვრევა - concisio, onis, f; trypsis (ბერძნ.)
დანგრევა - destruo, -ĕre 3; destructio, onis f
დანდური - Portulaca oleracea, ae f
დანიშნულება - usus, us m
დაორსულება - ingravesco, -ĕre 3
დაპირისპირება - oppono, ĕre 3
დაჟანგული - oxydatus, a, um
დაქექილი იხ. დანაყილი
დარბილება- emollio, -īre 4; -malacia (ბერძნ. სიტყ. ბოლოს)
დარბილებული, რბილი - mollatus, a, um
დარიშხანი - Arsenicum, i n
დარიშხანის, დარიშხანიანი - arsenicus, a, um
დარიშხანოვანი-arsenicosus, a, um
დარიშხანმჟავა-acidum arsenicicum, i n; Syn. acidum arsenicum
დარტყმა - caedo, ĕre 3, ictus, us m; plege, -plegia (ბერძნ. სიტყ. ბოლოს)
დარღვევა იხ. დანგრევა
დარჩენა - permaneo, ēre 2
დასასრული - finis, is n (f)
დასაწყისი - initium, i n; origo, inis f; principium, i n
დასაჭურისება, დაკოდვა - castratio, onis f
დასახლომი ადგილი - sedes, is f
დასრულებული - finitus, a, um
დასუსტება - laxo, -āre 1
დასწვრივი - descendens, ntis
დასწრება-adsum, adfui, adesse; praesentia, ae f
დატამპონება-tamponatio, onis f; tamponada, ae f
დაუმუშავებელი-illaboratus, a, um; infabricatus, a, um; crudus, a, um; rudis, e
დაუნდობლად - atrociter
დაუყოვნებლივ - statim
დაუწყლულებული-invulneratus, a, um
დაფა - tabula, ae f
დაფარვა-tego, tegĕre 3; obduco, -ĕre 3; obductio, onis f
დაფარული - tectus, a, um
დაფარული (გარსით)-obductus, a, um
დაფი - tympanum, i n (ბერძნ.)
დაფის - tympanicus, a, um
დაფის ღრუს ანთება - tympanitis, idis (ბერძნ.)
დაფლეთილი - laceratus, a, um
დაფნა, დაფნის ხე - Laurus (i) nobills (is) f
დაფხვნა (ვფხვნი) - pulvero, āre 1
დაფხვნილი - pulveratus, a, um
დაქანება - declive, is n
დაქანებული - abruptus, a, um; declivus, a, um; declivis, e
დაქუცმაცებული - minutus, a, um
დაყოფა - divido, ĕre 3
დაყოფილი - divisus, a, um
დაშლა - lysis, is f (ბერძნ.)
დაშორებული (არმყოფი)-absens, ntis
დაჩირქება (ჩირქოვანი ანთება) - suppuratio, onis f
დაჩხვლეტილი - punctus, a, um
დაცემა -accido, -ĕre 3; decessio, onis f
დაცემა ტემპერატურის - decessio caloris
დაცვა, დაფარვა - defendo, -ĕre 3
დაცობა - obturo, āre 1

დაცხრილული - cribrosus, a, um
დაძაბვა იხ. დაჭიმულობა
დაძინება-dormio, -ĭre 4; hypnosis, is f (ბერძნ.)
დაწებება - figo, -ĕre 3
დაწევა-depressio, onis f; prolapsus, us m, -ptosis, is f (ბერძნ. სიტყ. ბოლოს)
დაწერილი - scriptus, a, um
დაწეული - depressus, a, um
დაწვა - crematio, onis f; cremo, -āre 1; combustio, onis f
დაწნეხვა, დაპრესვა - pressura, ae f; presso, āre 1
დაწყლულება-exulcero, -āre 1; ulcero, āre 1
დაწყლულებული - exulceratus, a, um; ulcerosus, a, um
დაჭერა (ვიჭერ) - abstineo, -ēre 2, capto, -āre 1; contineo, ēre 2
დაჭიმული-strictus, a, um; tensus, a, um
დაჭიმულობა, დაძაბვა - stress (ინგლ.)
დაჭრა-concido, -ĕre 3; concisio, onis f
დაჭრილი - concisus, a, um; vulneratus, a, um
დახლართული - confusus, a, um
დახმარება - auxillium, i n; adjouvo, -āre 1
დახრა იხ. დაქანება
დახრა (ნაკეცი საშვილოსნოსი)-reclinis, e
დახრილობა - inclinatio, onis f
დახრილი - clinoideus, a, um
დახურვა - occlusio, onis f
დახურული - clausus, a, um; tectus, a, um; obturatus, a, um
დგომა - sto, stare 1; stasis (ბერძნ.)
დეგენერაცია (გადაგვარება)-degeneratio, onis f
დედა (გვინის გარსი ანატ.)-mater, matris f
დედოფლისთითა - Veronica (ae) officinalis (is) f
დევსურა გაბაფხულის - Adonis (idis) vernalis (is) f
დეზი - calcar, aris n
დეზინფექცია - desinfectio, onis f
დეზოდორაცია (სუნგალა) - desodoratio, onis f
დელფური - Delphinium, i n
დეკალცინაცია იხ. - decalcinatio
დელუზია, გრძნობათა მცდარობა (იხ. ჰალუცინაცია) - elusio, onis f
დელტისებური - deltoideus, a, um
დენა იხ. დინება
დერმატოლი - Dermatolum, i n
დერმოიდი-dermoidum, i n (ბერძნ.)
დეპილაცია (თმის მოცილება)-depilatio, onis f
დეფექტი - defectus, us m
დეფეკაცია - defaecatio, onis f
დეფორმაცია - deformatio, onis f
დეფორმირებული- deformans, ntis
დვალური იხ. - Bistorta
დვრილი (სარძევე ჯირკვალი) - papilla, ae f; mastos, thele (ბერძნ.)
დვრილისებრი, დვრილის - papillaris, e; mastoideus, a, um; mamillaris, e
დიაბეტი (წყურვა)-diabates, ae m (ბერძნ.)
დიაბეტი უშაქრო (ინსუპიდური) - diabetes (e) insipidus (i) m
დიაბეტი შაქრიანი (მელიტუსი) - diabetes (ae) mellitus (i) m
დიაბეტური - diabeticus, a, um
დიაგნოზი - diagnosis, is f (ბერძნ.)
დიაგნოზური - diagnosticus, a, um
დიათეზი - diathesis, is f (ბერძნ.)
დიალიზი, გამოყოფა-dialysis, is f (ბერძნ.)
დიაფილინი - Diaphyllinum, i n
დიაფრაგმა-diaphragma, atis n; phren (ბერძნ.)
დიაფრაგმული - diaphragmaticus, a, um; phrenicus, a, um

დიარაგმის, შუასაძგილის ანთება - diaphragmatitis, idis f
დიაფრაგმული ნერვის გაკვეთა- phrenicotomia, ae f
დიაქოლონი (უბრუნ.) - Diacholon n
დიაღ - certe
დიბაზოლი - Dibazolum, i n
დიგიტალისით (სათითურათი) მოწამვლა - digitalismus, i m
დიდგულა-Sambucus (i) nigra (ae) f
დიდი აბი - bolus, f
დიდი - magnus, a, um; mega(s), megale, macros (ბერძნ.)
დიდი წვივი - tibia, ae f
დიდი წვივის - tibialis, e
დიდფოთლიანი - grandifolius, a, um; macrophyllus, a, um (ბერძნ.)
დიდყვავილოვანი-drandiflorus, a, um
დიდძუძუებიანი - mammosus, a, um
დიეტა - diaeta, ae f (ბერძნ.)
დიეტური - diaeticus, a, um
დიზენტერია- dysenteria, ae f (ბერძნ.)
დიზენტერიის საწინააღმდეგო - antidysentericus, a, um
დიიოდთიროზინი-Diiodthyrosinum, i n
დიკაინი - Dicainum, i n
დიმედროლი - Dimedrolum, i n
დინგი (ულვაში) - stigma, atis n
დინება - fluo, ĕre 3; -rrhagia, -rrhoea (ბერძნ. სიტყ. ბოლოს)
დისკო - discus, i m (ბერძნ.)
დისტროფია - dystrophia, ae f (ბერძნ.)
დიურეტინი - Diuretinum, i n
დიფუზია (შელწევა) - diffusio, onis f
დიფუზური - diffusus, a, um
დიყი - Heracleum, i n
დნობა იხ. ლღობა
დოზა - dosis, is f (ბერძნ.)
დოზა კურსის მიხედვით - dosis pro cursu
დრენაჟი - drainage (ფრანგ. უბრუნ.)
დრო-tempus, oris n; chronos (ბერძნ.)
დროის მონაკვეთი - periodus, i f
დუმილი-silentium, i n; sileo, ĕre 2
დუმფარა-Nuphar, aris n; Nymphaea, ae f (ბერძნ.)
დუნდულის - gluteus, a, um
დუნდული (საჯდომი)-clunis, is f; natis, is f
დუნდულები - (n. pl.) nates; nates, ium; clunes, ium
დუჟი - spuma, ae f
დღე - dies, ei, f, m
დღიური დოზა - dosis pro die

ე

ევკალიპტი - Eucalyptus, i f
ევკომია ის. - Eucommia ulmoides
ევროპა - Europa, ae f
ეთაზოლი - Aethazolum, i n
ეთაკრიდინი, ანუ რივანოლი - Aethacridinum, i n; s. Rivanolum, i n
ეთამინალი-ნატრიუმი ანუ ნემბუტალი - Aethaminalum-natrium, i n; S. Nembutalum, i n
ეთერზეთშაქარი-elaeosaccharum, i n
ეთერი - Aether, eris m
ეთეროვანი - aethereus, a, um
ეთილი - Aethylium, i n
ეთილმორფინი-Aethylmorphinum, i n
ეთილის - aethylicus, a, um
ეთილის სპირტი - spiritus (us) aethylicus (i) m; Syn. Alcohol (olis) aethylicum (i) n
ეკალი მინდვრის ფშნის - Ononis (idis) arvensis (ie) f
ეკალი ფშნის-Ononis (idis) spinosa (ae) f
ეკალი პეტრესი - Picnomon (i n) acarna (ae) f
ეკლის ხე, ცრუაკაცია - Robinia pseudoacacia, ae f
ელარგოლი - Ellargolum, i n
ელასტიკური - elasticus, a, um

ელამი- limus, a, um; strabon (ბერძნ.)
ელემენტი - elementum, i n
ელენთა - lien, lienis m; splen, enis m (ბერძნ.)
ელენთის ამოკვეთა - splenectomia, ae f (ბერძნ.)
ელენთის ანთება - splenitis, idis f (ბერძნ.)
ელენთის გადიდება-splenomegalia, ae f (ბერძნ.)
ელენთის ტკივილი-splenalgia, ae f (ბერძნ.)
ელენთიდან სისხლდენა - splenorrhagia, ae f (ბერძნ.)
ელიფსი - ellipsis, is f (ბერძნ.)
ელიფსური - ellipsoideus, a, um; elipticus, a, um (ბერძნ.)
ელეფანტიაზი - elephantiasis, is f (ბერძნ.)
ელიქსირი - elixir, iris n
ელექტრიზაცია - electrisatio, onis f (ბერძნ.)
ელექტროკარდიოგრაფია - electrocardiographia, ae f (ბერძნ.)
ელექტროფორეზი-electrophoresis, is f (ბერძნ.)
ელექტრული - electricus, a, um
ემალი - enamelum, i n (ფრანგ.)
ემბოლი (უცხო ნაწილაკი) - embolus, i m (ბერძნ. embolon)
ემბრიომა-embryoma, atis n (ბერძნ.)
ემბრიონი - embryo, onis f (ბერძნ.)
ემბრიოპათია - embryopathia, ae f (ბერძნ.)
ემოცია - emotio, onis f
ემპლასტრი წებოვანი-Emplastrum adhaesivum, i n
ემულსია-emulsum, i n; emulsio, onis f
ემფიზემა (ორგანოებში ჰაერის მოხვედრა)-emphysema, atis n (ბერძნ.)
ენა - lingua, ae f; glossa, ae f (ბერძნ.)
ენდემური (ადგილობრივი) - endemicus, a, um
ენდოთელიუმი-endothelium, i n (ბერძნ.)
ენდოკარდიტი-endocarditis, idis f (ბერძნ.)
ენდოკარდიუმი-endocaardium, i n (ბერძნ.)
ენდოლიმფური-endolymphaticus, a, um (ბერძნ.)
ენდოპლაზმური-endoplasmicus, a, um
ენდოსკოპი - endoscopus, i m
ენძრო - Rubia tinctorum
ენძრო (ქართული) - Rubia iberica, ae f
ენის - lingualis, e
ენის ანთება - glossitis, idis f; glotitis idis f (ბერძნ.)
ენის დამბლა - glossoplegia, ae f (ბერძნ.)
ენის ტკივილი - glossalgia, ae f
ენისქვეშა - sublingualis, e; hypoglossus, a, um (ბერძნ.)
ენისქვეშა, ენის - hyoideus, a, um
ენის წვერის შეგრძნება - glossopyrosis, is f (ბერძნ.)
ენტერიტი- enteritis, idis f (ბერძნ.)
ენტერობიოზი-enterobiosis, is f (ბერძნ.)
ენტეროკოკი-enterococcus, i m (ბერძნ.)
ენტეროკოლიტი-enterocolitis, idis f (ბერძნ.)
ენტეროსეპტოლი-Enteroseptolum, i n
ენცეფალიტი-encephalitis, idis f (ბერძნ.)
ეპიდემია - epidemia, ae f (ბერძნ.)
ეპიდემიური - epidemicus, a, um
ეპითალამი - epithalamus, i m
ეპითელიუმი, ეპითელიუმის ქსოვილი - epithelium, i n (ბერძნ.)
ეპიკარდიუმი - epicardium, i n (ბერძნ.)

ეპიკრიზი - epicrisis, is f (ბერძნ.)
ეპილეფსია - epilepsia, ae f (ბერძნ.)
ეპისტროფი, კისრის II მალა - axis, is m; Syn. epistropheus, i m (ბერძნ.)
ეპიფიზიალური - epiphysialis, e
ეპიფიზი (ძვლის წანაზარდი)-epiphysis, f (ბერძნ.)
ერბომჟავა-acidum butyricum, i n
ერგოსტეროლი-Ergosterolum, i n
ერთად-cum (წინდ. Abl.); syn-(sym-) (ბერძნ.)
ერთადერთი - solus, a, um; unicus, a, um; monos (ბერძნ.)
ერთი - unus, a, um; monos (ბერძნ.)
ერთი - uni; mono (ბერძნ.) (რთულ სიტყვებში)
ერთბირთვიანი - mononuclearis, e
ერთი სახსრის ანთება - monoarthritis, idis f (ბერძნ.)
ერთუჯრედიანი - unicellularis, e, monocytus, i m (ბერძნ.)
ერთფერი, ერთი ფერის-unicolor, oris
ერთფრთიანი - unipennatus, a, um
ერთშრიანი - unilaminaris, e
ერთშრიანი, ერთფენიანი - unistratificatus, a, um
ერთწლიანი - annus, a, um
ერთხელიანი (ცალხელა)-unimanus, a, um
ერთხელ, ერთბაშად - semel (adv.)
ერი - natio, onis f
ერისიმინი - Erysiminum, i n
ერითრობლასტი-erythroblastus, i m (ბერძნ.)
ერითრომიცინი-Erythromycinum, i n
ერითროციტი - erythrocytus, i m (ბერძნ.)
ერითროციტოზი - erythrocytosis, is f (ბერძნ.)
ერითროციტების დაშლა - erythrolysis, is f (ბერძნ.)
ერითროციტების წარმოქმნა - erythropoiesis, is f (ბერძნ.)
ეროზია - erosio, onis f
ეს - hic, haec, hoc
ესე იგი - id est (i. e. შემოკლებით)
ეუფილინი - Euphyllinum, i n
ეფედრა - Ephedra, ae f
ეფედრა ორსაგველიანი - Ephedra vulgaris; S. Ephedra dystachya, ae f
ეფედრა შვიტასებრი-Ephedra equisetina, ae f
ეფედრინი - Ephedrinum, i n
ეფექტი - effectus, us m
ეფექტური-effectus, a, um; efficax, acis
ეფუზია - effusio, onis f
ექიმი- medicus, i m; iatros (ბერძნ.)
ექიმი-სპეციალისტი რომელიმე სფეროსი- -iater (სიტყ. ბოლოს)
ექიმის მიზეზით (შეცდომით) მოშხამული - iatrogenes, is f (ბერძნ.)
ექსთვიანი - smestris, e
ექთიმა (გამონაყარი კანზე) - ecthyma, atis n (ბერძნ.)
ექინოკოკოზი - echinococcosis, is (ბერძნ.)
ექინოპანაქსი მაღალი Echinopanax (acis) elatum (i) n
ექსპერიმენტი- experimentum, i n
ექსტრაორდინარიული extraordinarius, a, um
ექსტრაქტი, გამონაწვლილი extractum, i n
ექსტრაქცია - extractio, onis f
ექსუდატი (ანთებითი, ნაოფლარი) exsudatum, i n
ექსუდატური (ოფლიანი)-exsudativus, a, um
ეშმაკი - diabolus, i m

ვაზელინი - Vaselinum, i n
ვაზი - vitis, is f
ვაზის ფორმის - pampiniformis, e
ვაზი ჩვეულებრივი - Vitis (is) vinifera (ae) f
ვაზის რქა (ვაზის ფოთლები) - pampinus, i m
ვალდებულება - debeo, -ēre 3
ვალიდოლი - Validolum, i n
ვალოკარდინი - Valocardinum, i n
ვანილი - Vanilla planifolia, ae f
ვაორთქლებ - vaporo, -āre 1
ვაპორიზაცია (აორთქლება)- vaporisatio, onis f
ვაჟინი (სიროფი) - sirupus, i m
ვარდი - Rosa, ae f
ვარდისფერი - rosaceus, a, um
ვარდი ასფოთოლა - Rosa centifolia, ae f
ვარდისა - rosarius, a, um
ვარდის ბალი - rosarium, i n
ვარდის ბუჩქი - rosetum, i n
ვარდკანაფა - Eupatorium cannabinum, i n
ვარდაშვა-Cichorium intybus, i n
ვაქცინა - vaccinum, i n
ვაქცინაცია - vaccinatio, onis f
ვაქცინის - vaccinus, a, um
ვაქცინით მკურნალობა - vaccinotherapia, ae f
ვაქცინოფობი (აცრის შიში) - vaccinophobia, ae f
ვაშლი - pomum, i n
ვაშლის ხე - malus, i f
ვეგეტაცია იხ. - vegetatio, onis f
ვეგეტარიანელობა-vegetarianismus, i m
ველი - area, ae f
ველის, მინდვრის - arvensis, e; arealis, e
ველური - ferus, a, um
ვენა-vena, ae f; phleps, phlebos (ბერძნ.)
ვენა კარის - vena portae
ვენახი - vinea, ae f; vinetum, i n
ვენის ანთება - phlebitis, idis f (ბერძნ.)
ვენების გაგანიერება - phlebectasia, ae f (ბერძნ.)
ვენის პუნქცია - venaepunctio, onis f
ვენის ქვა - phlebolithus, i m (ბერძნ.)
ვენების შევიწროება-phlebostenosis, is f (ბერძნ.)
ვენერიული - venereus, a, um; venericus, a, um
ვენერიულ დაავადებათა ექიმი - venerologus, i m
ვენულა, პაგარა ვენა - venula, ae f
ვენური - venosus, a, um
ვენური კვანძი - varix, icis f
ვერტიკალური - verticalis, e
ვერცხლი - Argentum, i n; Argyros (ბერძნ.)
ვერცხლისწყალი - Mercurius, i m; Hydrargyrum, i n (ბერძნ.)
ვერცხლისწყლის (სინდიყის) - mercurialis, e
ვერცხლის წყლის დანალექი თეთრი - Mercurius praecipitatus albus, i m; Syn. Hydrargyrum praecipitatum album, i n
ვერცხლის ნიტრატი (აზოტმჟავა ვერცხლი) - Argenti nitras (atis); Syn. Argentum nitricum, i n
ვერხვი - Populus (i) tremula (ae) f
ვერხვი ბალზამის - Populus (i)balsamifera (ae) f
ვიბრაცია - vibratio, onis f
ვივარიუმი - vivarium, i n
ვილკინსონი - Wilkinson, i m
ვირთევზა - Aselium, i n
ვირისფერჯა - Farfara, ae f
ვირულენტური - virulentus, a, um
ვირუსი - virus, i n

ვირუსული - viralis, e
ვისცერული - visceralis, e
ვიტამინი - Vitaminum, i n
ვიშნევსკი - Vischnevsky
ვიწრო - angustus, a, um; tenuis, e; stenos (ბერძნ.)
ვიწროები (ვიწრო გასასვლელი) - pylae, arum, f (n. pl.) (ბერძნ.)
ვიწროფოთლიანი - angustifolius, a, um; tenuifolius, a, um
ვნება - noxa, ae f
ვნება, ზიანის მიყენება - noceo, ēre 2
ვულვა იხ. - vulva

ზ

ზამბახი - Iris, Iridis f
ზამთარი - hiems, hiemis f
ზანგი, ზარმაცი - piger, gra, grum
ზაფრანა - Crocus sativus, i m
-ზე - in (წინდ. Acc. კითხვაზე სით?) -in (წინდ. Abl. კითხვაზე სად?)
-ზე, ზევით - super, supra (პრეფ.); hyper (ბერძნ. პრეფ.)
ზედა - superior, ius; superus, a, um
ზედა მხარე, ზედაპირი - superficies, ei f; epi (ბერძნ. პრეფ.)
ზედაპირი - facies, ei f
ზედაპირული-facialis, e; superficialis, e
ზედა ყბა - maxilla, ae f; gnathos (ბერძნ.)
ზედა ყბის გაპობა-gnathoschisis, is f (ბერძნ.)
ზედასასხსრე - superaarticularis, e
ზევით, ზევიდან - supra (adv.)
ზეთი - oleum, i n
ზეთი აბუსალათინის - oleum Ricini
ზეთი ატმის - oleum Persicorum
ზეთი ბელაკონის-oleum Terebinthinae
ზეთი ეთეროვანი - oleum aethereum, i n; Syn. oleum (i) volatile (is)
ზეთი ვაზელინის (ანუ თხევადი პარაფინი) -oleum Vaselini; S oleum paraffini
ზეთი (ცხიმი) კაკაოსი - oleum Cacao; S. butyrum CaCao
ზეთი ნუშის - Oleum Amygdalarum
ზეთისხილი (ზეთის ხე -olea Europaea, ae f
ზეთისხილის - Olivaris, e
ზეთი ზეთისხილის (ზეითუნის ზეთი - oleum Olivarum
ზეთოვანი - oleosus, a, um
ზემდებარე - supremus, a, um
ზემეკავიანობა - superaciditas, atis f Syn. hyperaciditas, atis f
ზეჟანგი - peroxydum, i n (ბერძნ.)
ზეფირი (დასავლეთის ქარი) Zephyrus, i m (ბერძნ.)
ზმირინი (მური) - Myrrha, ae f; Syn Gummi-resina Myrrha, ae f
ზნე (ჩვეულება) - mos, moris m
ზოგიერთი - nonnulus, a, um
ზოგჯერ - interdum
ზოლი-stria, ae f; zone, es f (S. Zona ae f), rhabdos (ბერძნ.)
ზოლიანი - striatus, a, um
ზომა - modus, i m; mensura, ae f
ზომა, გაზომვა - metria (სიგ ბოლის, ბერძნ. პრეფ.)
ზომიერად - modice
ზომიერი - modicus, a, um
ზონა - Zona, ae f
ზონა პაგარა- Zonula, ae f (ბერძნ.)
ზონარი - tenia, ae f
ზოომორფული-zoomorphus, a, u (ბერძნ.)
ზოოტოქსინი-Zootoxinum, i n (ბერძ
ზრუნვა-curo, āre 1; curatio, onis f
ზურგი-dorsum, i n, tergum, i n; rhach (ბერძნ.)
ზურგის - dorsalis, e
ზურგის ტვინი-medulla, ae f; myel (ბერძნ.)

ზურგის ტვინის ანთება-myelitis, idis f (ბერძნ.)
ზურგის ტვინის გრაფიკული ჩაწერა-myelographia, ae f (ბერძნ.)
ზურგის ტვინის დარბილება - myelomalacia, ae f (ბერძნ.)
ზურგის ტვინის თიაქარი-myelocele es f (ბერძნ.)
ზუსტად - exacte
ზუსტი - exactus, a, um
ზღარბი - echinus, i f (echinos ბერძნ.)
ზღვა - mare, is n; pontus, i m; thalassa, ae f; pelagus, i m (ბერძნ.)
ზღვარი - limes, itis m
ზღვის ავადმყოფური პირღებინების შეგრძნება - nausea, ae f
ზღვის ხახვი - Scilla maritima, ae f
ზღმარტლი - Mespilus (i) germanica (ae) f
ზღუდე - claustrum, i n
ზღურბლი - limen, inis n

თ

თაბაშირი - gypsum, gypsi n (ბერძნ.)
თაგვი - mus, muris m
თავბრუ - vertigo, inis f
თავბრუს შიში - vertigophobia, ae f
თავთავი - spica, ae f
თავი-caput, itis n; cephale (kephale) (ბერძნ.)
თავიდან - primum
თავის - cephalicus, a, um (kephalicus, a, um) (ბერძნ.)
თავის ტკივილი - cephalgra, ae f (kephalagra), cephalgia, ae f (kephalgia), cephalodynia, ae f (kephalodynia) (ბერძნ.)
თავისთავადი - spontaneus, a, um
თავის ტვინი - cerebrum, i n; encephalon, i n (ბერძნ.)
თავის ტვინის - cerebralis, e
თავის ტვინის დაავადება - encephalopathia, ae f (ბერძნ.)
თავის ტვინის დარბილება - encephalomalcia, ae f (ბერძნ.)
თავის ტვინის რუხი ნივთიერების ანთება - polioencephalitis, idis f (ბერძნ.)
თავის ტვინის სიმსივნე - encephaloma, atis n (ბერძნ.)
თავის ტვინის მაგარი გარსი - dura meter encephali
თავის ტვინის რბილი გარსი - pia mater encephali (ბერძნ.)
თავის ტვინის გარსი - mater, matris m; meninx, ngis f (ბერძნ.)
თავის ტვინის გარსის-meningeus, a, um (ბერძნ.)
თავის ტვინის გარსის ანთება - meningitis, idis f (ბერძნ.)
თავის ტვინის გარსის სიმსივნე - meningioma, atis n (ბერძნ.)
თავის ქალა-calva, ae f; cranium, i n (ბერძნ.)
თავის ქალის გაკვეთა - craniotomia, ae f (ბერძნ.)
თავისი - suus, a, um
თავისუფალი - liber, era, erum
თავკომბალა - Echinops, opis m
თავშავა - Origanum (i) vulgare (is) n
თავშავა სამკურნალო - Fumaria (ae) officinalis (is) f
თავცეცხლა-Galeopsis (is, s. idis) f, laudanum (i n)
თალგამური-Brassica (ae f) napus (i m)
თამბაქო ნამღვილი - Nicotiana (ae f) tabacum (i n)
-თან - ad (წინდ. Acc.); cum (წინდ. Abl.)
თანაბარი-par, paris, aequalis, e; iso, isos (ბერძნ.)
თანაბრად - ana (aa); aequale; pariter
თანამგზავრი, თანამყოლი-comes,

comitis f
თანამგზავრი, თანმხლები-Comitans, ntis
თანდაყოლილი (მემკვიდრეობითი) - congenitus, a, um
თანმხლები იხ. თანამგზავრი
თაფლი - mel, mellis n
თბილი-calidus, a, um, tepidus, a, um; thermos, thermia (ბერძნ.)
თბილი (ცხელი) მინერალური წყაროები - thermae, arum, n. pl. (ბერძნ.)
თბილსაფენი (თვალის)-collyrium, i n
თევზი-piscis, is m; ichthys, ichthyos (ბერძნ.)
თევზის ქონი - oleum jecoris; S. oleum jecoris Aselli
თევზის წებო - colla (ae f) piscium
თეზაური-ქლორწყალბადმჟავა - aqua regia, ae f; Syn. acidum nitrohydrocloricum, i n
თეზაურიზმი (ნივთიერებათა ცვლის დარღვევა)-thesaurismosis, is f (ბერძნ.)
თეთრი-albus, a, um; leucos (ბერძნ.)
თეთრი უჯრედები-leucocytus, i m (ბერძნ.)
თეთრუკავილა - Galanthus, i m
თელა - Ulmus (i) glabra (ae) f
თეობრომინი - Theobrominum, i n
თეოფედრინი - Theophedrinum, i n
თეოფილინი - Theophyllinum, i n
თერაპია - therapia, ae f (ბერძნ.)
თერაპიული - therapeuticus, a, um (ბერძნ.)
თერმომეტრია (ტემპერატურის გაზომვა)-thermometria, ae f (ბერძნ.)
თერმომეტრი-thermometrium, i n (ბერძნ.)
თერმოსტაბილური-thermostabilis, e (ბერძნ.)
თერმოსტატი-thermostatum, i n (ბერძნ.)
თერმოფორი, სათბურა - thermophorum, i n (ბერძნ.)
თერმოფსისი - Thermopsis, idis f
თერმოფსისი ლანცეტა - Thermopsis (idis) lanceta (ae) f
თერმული - thermicus, a, um
თესლი-semen, inis n; sperma, atis n (ბერძნ.)
თესლის - spermaticus, a, um
თექვსმეტი - sedecim
თეძოს ძვალი - ilia, ilium n (n. pl.)
თეძოსი - iliacus, a, um
თეძოს ნაწლავი - ileum, i n
თეძოს ნაწლავის ანთება-ileitis, idis f
თეძოს ნაწლავის გაუვალობა - ileus, i m
თეძო-წვივის - iliotibialis, e
თვალი - oculus, i m; ophthalmos (ბერძნ.)
თვალისა - ocularis, e; ophthalmicus, a, um (ბერძნ.)
თვალბუდე - orbita, ae f
თვალბუდის - orbitalis, e
თვალის თეთრი გარსი-sclera, ae f (ბერძნ.)
თვალის თეთრი გარსის გაკვეთა - sclerotomia, ae f (ბერძნ.)
თვალის მამოძრავებელი - oculomotorius, a, um
თვალის საცხი - Oculentum, i n
თვალის სიმშრალე - xerophthalmia, ae f (ბერძნ.)
თვალის სისხლძარღვოვანი გარსის ანთება - uveitis, idis f
თვალის ფერადი გარსი - iris, iridis f (ბერძნ.)
თვალის ფერადი გარსის ანთება - iritis, idis f (ბერძნ.)
თვალის წვეთები- Oculoguttae, arum f (n. pl.)
თვით, თვითონ-ipse, a, um; autos (ბერძნ.)

თვითმოქმედი - automaticus, a, um
-თვის- -pro (წინდ. Abl.); ad (წინდ. Acc.)
თვისება (ხარისხი)-qualitas, atis f (ბერძნ.)
თვისება (ნიშანი)-signum, i n; semeion (ბერძნ.)
თვლემა - nystagmos (ბერძნ.)
თიამინ-ბრომიდი-Thiamin-bromidum, i n
თიამინი - Thiaminum, i n
თიაქარი-hernia, ae f; cele, es f (ბერძნ.)
თითი - digitus, i m; dactylus, i m (ბერძნ.)
თითის - digitalis, e
თითისებრი - digitatus, a, um
თითის გამრუდება - dactylogryposis, is f
თითების კრუნჩხვა-dactylospasmus, i m (ბერძნ.)
თითისტარი - fusus, i m
თითისტარის, თითისტარეული - fusalis, e
თიმოლი - Thymolum, i n; syn. acidum thymicum, i n
თიმუსი, მკერდუკანა ჯირკვალი - thymus, i m (thymos) (ბერძნ.)
თიმუსის სიმსივნე-thymoma, atis n (ბერძნ.)
თიოაცეტაზონი-Thioacetazonum, i n (ბერძნ.)
თიოგლიკოზიდი-Thioglycosidum, i n
თიოგოგირდმჟავასი-thiosulfuricus, a, um
თიოპენტალ-ნატრიუმი - Thiopentalum-natrium, i n
თიოსულფატი - thiosulfas, atis m
თირეოიდინი - Thyreoidinum, i n
თირეოსტატული-thyreostaticus, a, um
თირეოტოქსინი -Thyreotoxinum, i n
თირკმელი-ren, renis m; nephros (ბერძნ.)
თირკმლის - renalis, e
თირკმლის ამოკვეთა-nephrectomia, ae f (ბერძნ.)
თირკმლის დაავადება - nepheropathia, ae f (ბერძნ.)
თირკმლის დაწევა-nephroptosis, is f (ბერძნ.)
თირკმლის კენჭოვანი დაავადება - nephrolithiasis, is f (ბერძნ.)
თირკმლების არანორმალური გადიდება-nephromegalia, ae f (ბერძნ.)
თირკმლის მენჯი-pelvis renalis; pyelos (ბერძნ.)
თირკმლის მენჯის გაკვეთა - pyelotomia, ae (ბერძნ.)
თირკმლის მენჯის გაგანიერება - pyelectasia, ae f (ბერძნ.)
თირკმლის ჩაი - Orthosiphon (onis) stamineus (i) m
თიროქსინი, ფარისებრი ჯირკვლის ჰორმონი - Thyroxinum, i n
თიფენი - Thiphenum, i n
თიხა, დიდი აბი - bolus, i f
თიხა თეთრი ცეცხლგამძლე - bolus alba; syn. argilla, ae f; caolinum, i n
თიხის - argillaceus, a, um
თმა- capillus, i m; pilus, i m; crinis, is m; Syn. thrix, trichos (ბერძნ.)
თმიანი-pilosus, a, um; crinitus, a, um
თმის - crinalis, e
თმის გათეთრება-leucotrichia, ae f (ბერძნ.)
თოვლი-nix, nivis f; niphas (ბერძნ.)
თოვლის სიბრმავე-niphablepsia, ae f (ბერძნ.)
თორმეტგოჯა ნაწლავი-duodenum, i n
თორმეტგოჯა ნაწლავის- duodenalis, e
თორმეტი - duodecim
თრომბი, ნადები - thrombus, i m (thrombos ბერძნ.)
თრომბოციტების ნაკლებობა-thrombopenia, ae f (ბერძნ.)

თრობმოციტების ფუნქციური უკმარისობა - thrombasthenia, ae f (ბერძნ.)
თრომბოციტი-thrombocytus, i m (ბერძნ.)
თუ - si
თუთია - Zincum, i n
თუთიის აცეტატი-Zinci acetas (atis) m
თუთიის ჟანგი - Zinci oxydum (i n)
თუთიყუში - psittacus, i m
თუთუბო - Rhus (cis) coriaria (ae) f
თუიოფსისი - Thujopsis, idis f
თურქული კუბი - sella turcica
თქმა, ლაპარაკი - duco, -ĕre 3
თხევადი, თხიერი - fluidus, a, um; liquidus, a, um
თხევადი (თხიერი) მალამო- linimentum, i n
თხელი ის. ვიწრო
თხელი კანი - cuticula, ae f
თხელფოთლიანი ის. ვიწროფოთლიანი
თხემი - vertex, icis m
თხემის - verticalis, e; parietalis, e
თხილი - Nux, Nucis f
თხილი ჩვეულებრივი-Corylus (i) avellana (ae) f

ი

ია - Viola, ae f
ია სამფერა, იაყენა - Viola (ae) tricolor (oris) f; Syn. herba (ae) Trinitatis
ია სურნელოვანი-Viola odorata, ae f
იბერისი მწარე - Iberis (idis) amara (ae) f
იგი, ის - is, ea, id; se (←sui)
იდაყვი - cubitus, i m, ulna, ae f; Syn. ancon (ბერძნ.)
იდაყვის-cubitalis, e; ulnaris, e; Syn. anconeus, a, um (ბერძნ.)
იდაყვის მორჩი-olecranon, i n (ბერძნ.)
იელი წყლის (ჭაობის)-Ledum (i) palustre (is) n
იზოთერმია (ტემპერატურის მუდმივობა)-isothermia, ae f (ბერძნ.)
იზოლაცია - isolatio, onis f
იზომორფული - isomorphus, a, um
იზოტონური - isotonicus, a, um
-ით - cum (praep. cum. Abl.)
ილი-Elettaria (ae) cardamomum (i n)
იმდენად - tam
იმედი - spes, spei f; solacium, i n
იმპეტიგო, კანის ჩირქოვანი დაავადება - impetigo, inis f
იმპლანტაცია (გადანერგვა) - implantatio, onis f
იმუნიზაცია - immunisatio, onis f
იმუნიტეტი (შეუვალობა)-immunitas, atis f
იმუნოთერაპია მეთოდით მკურნალობა - immunotherapia, ae f
იმუნური - immunis, e
ინგლისური მარილი-Magnii sulfas (atis m)
ინექცია - injectio, onis f
ინვალიდი (სუსტი) - invalidus, a, um
ინკრეტი (ჰორმონი) - incretum, i n; S. Hormonum, i n
ინოპერაბილური, არასაოპერაციო- inoperabilis, e
ინსექტიციდური-insecticidus, a, um
ინსტილაცია, ჩაწვეთება-instillatio, onis f
ინსულინი - Insulinum, i n
ინსულტი - insultus, us m
ინტიმა (შიგნითა გარსი) - intima, ae f
ინტიმური - intimus, a, um
ინტრაციტოპლაზმური - intracytoplasmicus, a, um
ინტოქსიკაცია - intoxicatio, onis f
ინტუბაცია - intubatio, onis f
ინტუიცია - intuitio, onis f
ინფანტილიზმი - infantilismus, i m

ინფარქტი - infarctus, us m
ინფექცია - infectio, onis f
ინფექციური - infectiosus, a, um
ინჰალაცია - inhalatio, onis f
იოგი-ligamentum, i n; desma, atis n (ბერძნ.)
იოდი - Iodum, i n
იოდიდი - iodidum, i n
იოდკალიუმი - Kalii iodidum, (i n)
იოდოვანი - iodatus, a, um
იოდოფორმი - Iodoformium, i n
იონჯა ჩვეულებრივი - Medicago (inis) sativa (ae) f
ირმასასლამა-Paenia (ae) officinalis (is) f
იპეკო-Ipecacuanha (ae) officinalis (is) f; Cephaëlis (idis) ipecacuanha (ae) f
ირიბი, მრუდი-obliquus, a, um (oblicuus, a, um); Syn. plagos, plagios, strabos (ბერძნ.)
ირგვლივ - peri (ბერძნ. წინსართი)
ირგვლივი - orbicularis, e
ისარი - sagitta, ae f; tox-on (ბერძნ.)
ისევ - re; palin (ბერძნ.)
ისპანახი - Spinacia oleracea, ae f
ისრისებრი - sagittalis, e
ისრის შხამი - toxon (ბერძნ.)
ისტერიული - histericus, a, um
ისტორია - historia, ae f (ბერძნ.)
იფანი - Fraxinus, i f
იფნურა-Dictamnus (i) caucasica (ae) f
იქ - ibi
იქთიოლი - Ichthyolum, i n
იშემიური (სისხლნაკლული) - ischaemicus, a, um
იშვიათი - rarus, a, um
იშიასი, სავლთმი ნერვის ანთება - ischias, adis f (ბერძნ.)

J

კავი ის. კაუჭი
კავისებრი ის. კაუჭიანი
კავშირი (დაკავშირება)- communicatio, onis f; desmos (ბერძნ.)
კაკალი - Nux, Nucis f
კაკალი სასაქმებელი-nux (nucis) vomica, ae f
კაკაო (უბრუნ.) - Cacao
კაკაოს ცხიმი, კაკაოს ზეთი-butyrum (i n) Cacao, oleum (i n) Cacao
კაკაოს ხე - Theobroma (atis n) CaCao
კაკვიანი ჭოკი (ანატ.)-harpago, inis m (ბერძნ.)
კალამინთა სამკურნალო - Calamintha (ae) officinalis (is); Satureja calamintha
კალანხოე - Kalanchoë, ës f
კალანხოე ფრთიანი - Kalanchoë, (ës) pinnata (ae) f
კალია - Salsola crassa, ae f (მც.)
კალია (მწერი) - locusta, ae f
კალიასა - Salsola (ae f) Kali (უბრუნ.)
კალიასა რიხტერის, რიხტერის მლაშობა - Salsola (ae f) Richteri
კალიუმი - Kalium, i n
კალიუმაცეტატი - Kalii acetas (atis m)
კალიუმბრომიდი - Kalii bromidum (i n)
კალიუმის გვარჯილა (ანუ კალიუმის ნიტრატი) - Kalii nitras (atis)
კალიუმის პერმანგანატი-Kalii permanganas (atis)
კალციუმი - Calcium, i n
კამა-Anethum (i) graveolens (ntis) n
კამა დიდი-Foeniculum (i) vulgare (is) n
კანაფი ჩვეულებრივი - Cannabis (is) sativa (ae) f
კანი - cutis, is f; Syn. derma, atis n; pellis, is f (ბერძნ.)

კანი თხელი, გარსი-pellicula, ae f (ბერძნ.)
კანისა - cutaneus, a, um; dermaticus, a, um (ბერძნ.)
კანის ანთება-dermatitis, idis f (ბერძნ.)
კანის გაშავება (შავი პიგმენტების გაჩენა კანში)-melanodermia, ae f (ბერძნ.)
კანისსპეციალისტი-dermatologus, i m (ბერძნ.)
კანქვეშა - subcutaneus, a, um; hypodermaticus, a, um (ბერძნ.)
კანშიგა - intracutaneus, a, um
კანის ჩირქოვანი დაავადება - pyodermia, ae f (ბერძნ.)
კანკალი - pavor, oris m; tremor, oris m; paveo, ēre 2
კანონი - lex, legis f
კანში - crus, cruris n; sura, ae f
კანშის - cruralis, e
კაოლინი - Kaolinum, i n
კარბამიდი (შარდოვანა) - urea, ae f
კარბოლის - carbolicus, a, um
კარგად - bene
კარგად ყოფნა - valeo, -ēre 2
კაჟი - silex, icis m, f
კარგი (სასიამოვნო)-eu (ბერძნ. პრეფ.)
კარგი - bonus, a, um
კარდიამინი - Cardiaminum, i n
კარი - porta, ae f
კარიბჭე - vestibulum, i n
კარიბჭის, კარიბჭისეული - vestibularis, e
კარიესი - caries, ei f
კარტოფილი-Solanum tuberosum, i n
კასია მილისებრი-Cassia fistula, ae f
კატა-catta, ae f; cattus, i m; feles S. felis, is f
კატაბალახა - Valeriana, ae f
კატალიზური - catalyticus, a, um
კატაპიჭნა ლიმონის-Nepeta cataria, ae f
კაუსტიკური სოდა - Natrii carbonas; Syn. Natrium carbonicum
კაუჩუკი - Caustshuc (უბრუნ.); gummi elasticum, i n
კაუჭი - ansa, ae, f; hamus i m; hamulus, i m; uncus, i n
კაუჭიანი-hamatus, a, um; uncinatus, a, um
კაფსულა - capsula, ae f
კაფსულა სახამებლის - capsula amylacea, ae f; oblata, ae f
კბენა (ვკბენ) - mordeo, -ēre 2
კბილებშორისი სივრცე (ხვრელი) - trema, trematos n (ბერძნ.)
კბილი - dens, ntis m; odus, odontos (ბერძნ.)
კბილის - dentalis, e
კბილის მკვდარება - odontonecrosis, is f (ბერძნ.)
კბილისმარეელა - periodontium, i n
კბილის ტკივილი-odontalgia, i n (ბერძნ.)
კბილის ქვა - odontolithus, i m (ბერძნ.)
კედელი- paries, etis m; teichos (ბერძნ.)
კედლის, თხემის - parietalis, e
კეთება (ვაკეთებ) - facio, -ĕre 3
კეთილთვისებიანი-benignus, a, um
-კენ - ad (წინდ. Acc.)
კენკრა - bacca, ae f
კენტი - impar, aris; azygos (ბერძნ.)
კენწერო ის. მწვერვალი
კენჭი - calculus, i m
კენჭოვანი - calculosus, a, um
კერატინი (რქოვანი ნივთიერება) Keratinum, i n (ბერძნ.)
კესანე მინდვრის - Myositis arvensis is f
კეფა - occiput, itis n
კეფისა - occipitalis, e
კეხი - sella, ae f
კვადრატული - quadratus, a, um

კვამლი - fumus, i m; typhos (ბერძნ.)
კვანძი - nodus, i m
კვანძი ნერვული-ganglion, i n (ბერძნ.)
კვანძი, ფოლიკული - folliculus, i m
კვანძოვანი - nodosus, a, um
კვახი - cucurbita, ae f
კვდომა - gangraena, ae f; sphakelos; necrosis (ბერძნ.)
კვება-nutrio, ire 4, nutritio, onis f; Syn. sition, trophe (ბერძნ.)
კვეთი იხ. საფუარი
კვერი, კვერუკა - rotula, ae f; trochiscus, i m; pastillus, i n
კვერცხი - ovum, i n; oon (ბერძნ.)
კვერცხი პატარა - ovulum, i n
კვერცხის გული - vitellus, i m
კვერცხისებრი, კვერცხის ფორმის - oviformis, e; ovoideus, a, um
კვირტი, კოკორი-gemma, ae f; calyx, icis (ბერძნ.)
კვირისტავი - patella, ae f
კვლავ - re (პრეფ.)
კვლიავი - Carum (i n) carvi
კიბე - scala, ae f (ბერძნ.)
კიბისებრი-scalenus, a, um (ბერძნ.)
კიბო - cancer, cri m; carcinoma, atis n (carkinos) (ბერძნ.)
კიბოსწინარე- praecancerosus, a, um
კიდე - margo, inis m; extremitas, atis f; telos (ბერძნ.)
კიდური - membrum, i n; extermitas, atis f; Syn. melos, acros (ბერძნ.)
კიდურმეტობა-polymelia, ae f (ბერძნ.)
კიდურმოკლეობა-nanomelia, ae f (ბერძნ.)
კითხვა, ვკითხულობ-lego, ĕre 3; lectio, onis f
კლაპურა-Polypodium (i) vulgare (is) n
კირი - calx, calcis f; calcaria, ae f
კირი გამომწვარი-calcaria usta, ae f
კირიანი წყალი - aqua (ae f) calcis; aqua calcariae; liquor calcis
კისერი-cervix, icis f; cervicula, ae f (კნინ.); collum, i n
კისერმრუდა - torticolis, e
კისრის - cervicalis, e
კისტა - cysta (kysta), ae f (ბერძნ.)
კლდე - saxum, i n; pumex, icis m; petra, ae f; Syn. rhyphos (ბერძნ.)
კლიტე იხ. საკეტი
კლდოვანი-petrosus, a, um; petreus, a, um
კლიმშა იხ. ოყნა
კოდეინი - Codeinum, i n
კოვში (ლოკოკინა)-cochlear, aris n
კოთხუჯა - Acorus calamus, i n
კოინდარი ინგლისური - Lolium (i) perenne (is) n
კოკა, კოკაინის ხე-Erytroxylon (in) coca (ae) f
კოკაინი - Cocainum, i n
კოკი (სფეროსებრი ბაქტერია)-coccus, i m (ბერძნ.)
კოკორი იხ. კვირტი
კოლაფსი (სისხლძარღვთა მწვავე უკმარისობა) - collapsus, us m
კოლინჯი - colon, i n (ბერძნ.)
კოლოდიუმი - Collodium, i n
კოლონა იხ. სვეტი
კოლოფი - scatula, ae f
კომა (ცნობიერების დაკარგვა) - coma, atis n (ბერძნ.)
კომბოსტო-Brassica oleracea, ae f
კომში, ბია - Cydonia oblonga, ae f; Cydonia (ae) vulgaris (is) f
კონა (კუნთოვანი ან ნერვული ბოჭკოებისაგან) - fasciculus, i m; desmos (ბერძნ.)
კონსერვირებული-conservatus, a, um
კონტუზია - contusio, onis f
კონუსი - conus, i m
კონცენტრირებული-concentratus, a, um
კონცხი, შუბლება-promontorium, i n
კოჟრი - clavus, i m; clava, ae f; callus, i m; Syn. tylos (ბერძნ.)

კოჟრიანი - callosus, a, um
კორგლიკონი - Corglyconum, i n
კორდიამინი - Cordiaminum, i n
კორპი (საცობი) - suber, eris n
კორძი იხ. კოჟრი
კოკრანა ზღვისპირა - Crambe (is) maritima (ae) f
კოფეინი - Coffeinum, i n
კოფეინ-ნატრიუმის ბენზოატი- Coffeinum-natrii benzoas
კოწახური - Berberis, idis f
კოწახური ამურის-Berberis amurensis f
კოწახური ჩვეულებრივი-Berberis vulgaris f
კოჭა - Zingiber (eris) officinale (is) n
კოჭა ყვითელი -Curcuma longa, ae f
კოჭი - talus, i m
კრაზანა - Hypericum, i n (ბერძნ.)
კრაზანა დასვრეტილი - Hypericum perforatum, i n
კრამერია სამმკვრიანი - Krameria triandria, ae f
კრისტალი - crystallus, i f (ბერძნ.)
კრისტალიზაცია-crystallisatio, onis f
კრისტალური - crystallinus, a, um; crystallisatus, a, um
კრიტიკული - criticus, a, um
კრუნჩხვა - canvulsio, onis f; Syn. tetanos; spasmos (ბერძნ.)
კრუნჩხვითი - convulsivus, a, um; S. spasmodicum, a, um; S. spasticus, a, um (ბერძნ.)
კუბისებრი - cuboideus, a, um
კუდი - cauda, ae f
კუდისებრი, კუდიანი - caudatus, a, um; caudalis, e
კუდუსუნი - coccyx, ygis m
კუდუსუნის - coccygeus, a, um
კუზი - gibbus, i m
კუზიანი - gibbus, a, um
კუთხე - angulus, i m
კუთხის - angularis, e
კუნელი - Crataegus, i f
კუნთი - musculus, i m; torus, i m; Syn. mys, myos (ბერძნ.)
კუნთის-muscularis, e; musculosus, a, um
კუნთის კრუნჩხვა-myospasmus, i m (ბერძნ.)
კუნძული - insula, ae f
კუპრი (თხევადი ფისი)-pix (icis) liquida (ae) f
კუპრივით შავი-piceus, a, um; (←pix)
კურდღლისტუჩა მათრობელა- Lagochilus (i) inebrians (ntis) m
კურკა - granulum, i n
კურსი - cursus, us, m
კუჭი - ventriculus, i m; Syn. gaster, tris f, stomachus, i m (ბერძნ.)
კუჭის - gastricus, a, um
კუჭის გასავალი-pylorus, i m (ბერძნ. pyloros)
კუჭის გასავლის კრუნჩხვა (სპაზმი) - pylorospasmus, i m (ბერძნ.)
კუჭის გაკვეთა-gastrotomia, ae f (ბერძნ.)
კუჭის დაწევა - gastroptosis, is f (ბერძნ.)
კუჭის ტკივილი-gastralgia, ae f (ბერძნ.)
კუჭის გასავლის შევიწროება - pylorostenosis, is f (ბერძნ.)
კუჭის მიერი წარმოშობის - gastrogenes, esis f (ბერძნ.)
კუჭის კრუნჩხვა - gastrospasmus, i m (ბერძნ.)
კუჭქვეშა ჯირკვალი-pancreas, atis n (ბერძნ.)

ლ

ლაბირინთი- labyrinthus, i m (ბერძნ.)
ლაბისებრი იხ. ქილატინი
ლავანდა - Lavandula, ae f
ლავანდა ვიწროფოთლიანი - Lavandula spica, ae f; Lavandula angustifolia, ae f

ლავიწი - clavicula, ae f
ლავიწის - clavicularis, e
ლამბდისებური - lambdoideus, a, um (ბერძნ. ასო λ)
ლანცეტისებური- lanceolatus, a, um
ლაპარაკი-dictio, onis f; loquor; dico; oro, -āre 1; Syn. -phasia, -lalia (ბერძნ.)
ლაქა - petechia, ae f (იტალ.)
ლაქტატი - lactas, atis m
ლაქტობა, რძის შაქარი-Saccharum (i n) lactis; lactosum, i n; lactosa, ae f
ლებანი - cotyledon, onis n
ლევომიცეტინი-Laevomycetinum, i n
ლეიკოზი (სისხლმბადი ქსოვილის სიმსივნე) - leucosis, is f (ბერძნ.)
ლეიკოციტების დაშლა- leucocytolysis, is f (ბერძნ.)
ლეიკოციტების შემცირება - leucopenia, ae f (ბერძნ.)
ლეშა-Datura (ae f) stramonium (i n)
ლენკოფა - Hyoscyamus, i m
ლერწი იხ. ყლორტი
ლელვი - Ficus (i) carica (ae) f
ლეშურა - Bryonia alba, ae f
ლეშურა ორსახლიანი-Bryonia dioica, ae f
ლითიუმი - Lithium, i n
ლითონი იხ. მეტალი
ლიკოპოდიუმი - Lycopodium, i n; s. Lycopodium, (i) selago (inis f)
ლიმონი - Citrus, i f
ლიმონი ჩვეულებრივი-Citrus (i f) limon (onis f); Citrus (i) medica (ae) f
ლიმონის - Citricus, a, um
ლიმონის კატაპიტნა - Nepeta cataria, ae f
ლიმონმჟავა - acidum citricum, i n; acidum limonum, i n
ლიმონურა - Schizandra (ae) chinensis (is) f
ლიმფა (გამშვირვალე სითხე) - lympha, ae f (ბერძნ.)
ლიმფური - lymphaticus, a, um
ლიმფური ბურკვალი-lymphocytus, i m (ბერძნ.)
ლინიმენტი, თხიერი მალამო - linimentum, i n
ლობელია - Lobelia, ae f
ლობიო ჩვეულებრივი - Phaseolus (i) vulgaris (is) m
ლოთობა - poto, āre 1
ლოკალური - localis, e
ლოკოკინა-cochlea, ae f; cochlear, aris n (ბერძნ.)
ლოკოკინასი - cochlearis, e
ლომი - Leo, onis m
ლორწო-mucilago, inis f; mucus, i m; pituita, ae f; Syn. myxa, blennos (ბერძნ.)
ლორწოვანი - mucosus, a, um; mucilagineus, a, um; pituitarius, a, um; pituitosus, a, um
ლოყა-bucca, ae f; mala, ae f; gena, ae f
ლოყის - buccalis, e; genuinus, a, um
ლპობა-caries, ei f; tabes, is f; putrefactio, onis f; Syn. sepsis, is f (ბერძნ.)
ლპობადი - putrescens, ntis; putridus, a, um; tabidus, a, um
ლუდი - cerevisia, ae f
ლუმინალი იხ. ფენობარბიტალი
ლუნარია - Lunaria, ae f
ლურსმანი-clavus, i m; clavulus, i m
ლურჯი - coeruleus, a, um; cyaneus, a, um (ბერძნ.)
ლლობა-fusio, onis f; fusus, us m; tabeo, ēre 2

მ

მაგალითი იხ. ნიმუში
მაგარი - solidus, a, um; fortis, e; durus, a, um; fixus, a, um; firmus, a, um; Syn. stereos; scleros (ბერძნ.)

მაგიდა - mensa, ae f
მაგისტრალური (მთავარი)-magistralis, e
მაგნიტი-magnes, magnetis m (ბერძნ.)
მაგნიუმი-Magnesium, i n (Magnium, i n)
მაგნიუმის ჟანგი - Magnesia usta; Magnii oxydum; Magnesii oxydum
მაგნიუმის სულფატი-Magnii sulfas (atis) m
მაგნიუმის ციტრატი-Magnii citras (atis m)
მაგნოლია - Magnolia, ae f
მადა-appetitus, us m; orexis, is f (ბერძნ.)
მალდეფორმირებელი-deformans, ntis
მაერთებელი - reuniens, ntis
მავნე - noxius, a, um; nocens, ntis; nocivus, a, um
მაზოლი იხ. კოკრი
მათრობელა - inebrians, ntis
მათრობელა კურდღლისგუჩა-Lagochilus(i) inebrians m
მაისის - majalis, e
მალა-vertebra, ae f; spondylos (ბერძნ.)
მალარია - malaria, ae f
მალამო - unguentum, i n; unguen, inis n
მალებს შუა - intervertebralis, e
მალის - vertebralis, e
მალეინმჟავა-acidum maleinicum, i n
მამაკაცი - mas, maris m; vir, i m; Syn. aner, andros (ბერძნ.)
მამაკაცის ასო-penis, is m; phallos (ბერძნ.)
მამაკაცის ასოს ანთება-phallitis, idis f (ბერძნ.)
მამალი - gallus, i m
მამოძრავებელი - movens, ntis
მანანა მსუქანი - Manna crassa, ae f
მანგანუმი - Manganum, i n
მანდარინი - Mandarina, ae f; Citrus (i) nobilis (is) f
მანკი - vitium, i n
მანკიანი (მანკიერი) - vitiosus, a, um
მაჟალო - Malus (i) orientalis (is) f
მარილი-sal, salis, n, m; hals, halis (ბერძნ.)
მარილი აქროლადი - sal volatile
მარილი კარლოვის ვარის - sal carolinum
მარილი სუფრის-Natrium chloratum, i n
მარილიანი - salsus, a, um
მარილმჟავა-acidum hydrochloricum, i n; acidum muriaticum, i n
მარილწყალი - muria, ae f
მარტივი-simplex, icis; protos (ბერძნ.)
მარცვალი-granulum, i n; granum, i n
მარცვლოვანი - granulatus, a, um; granulosus, a, um
მარტოობის შიში-monophobia, ae f (ბერძნ.)
მარცხენა - sinister, tra, trum
მარწყვბალახა-Tormentilla erecta, ae f
მარწყვი - Fragaria vesca, ae f
მარჯვენა - dexter, tra, trum
მარყუჟი იხ. კაუჭი
მარყუჟიანი იხ. კაუჭიანი
მასა - massa, ae f
მასაზრდოებელი - almus, a, um
მასალა - res rudes (n. pl.)
მასტიმულირებელი - stimulans, ntis
მას შემდეგ, რაც (კავშ.) - postquam
მატერია, ნივთიერება-materia, ae f
მატიგელა - Polygonum, i n
მატლი იხ. ჭია
მატრიკარია სამკურნალო - Matricaria chamomilla, ae f
მატყლი - lana, ae f; lanugo, inis f
მაქვს - habeo, ēre 2
მაღალი - altus, a, um
მაყვალი - Rubus, i m
მაყვლის ბუჩქი - rubetum, i n
მაშასადამე - ergo
მაცერაცია (დალბობა)-maceratio, onis f

მახვილი - gladius, i m; ensis, is, m; ferrum, i n; Syn. xiphos (ბერძნ.)
მახვილისებრი - ensiformis, e; xiphoideus, a, um (ბერძნ.)
მახინჯი-monstrum, i n; teras, atos (ბერძნ.)
მაჯა - carpus, i m
მაჯის - carpalis, e
მბოლავი - delirans, ntis
მბრწყინავი - nitens, ntis
მგელი - lupus, i m
მგლისა-lupinus, a, um; luposus, a, um
მგლურა - lupus vulgaris
მგრძნობელობა - sensibilitas, atis f
მდგომარეობა - status, us m
-მდე - ad; ante (წინდ. Acc.)
მდოგვი - Brassica nigra, ae f; Sinapis (is) nigra (ae) f
მდუღარე - fervidus, a, um
მდუღარე წყალი - aqua fervida, ae f
მეაფთიაქე - pharmacopola, ae, m, f
მედიალური - medialis, e
მედიკამენტი იხ. წამალი
მეთილენი - Methylenum, i n
მეთილენის ლურჯი - Methylenum coeruleum, i n
მეთილი - Methylium, i n
მეთოდი - methodus, i f (ბერძნ.)
მელიტუსი იხ. დიაბეტი შაქრიანი
მენთოლი - Mentholum, i n
მენზურა - mensura, ae f
მენჯი - coxa, ae f; pelvis, is f; Syn. ischion (ბერძნ.)
მენჯი თირკმლის - pelvis renalis; Syn. pyelos; calyx, icis (ბერძნ.)
მენჯი თირკმლის - pelvinus, a, um (ბერძნ.)
მენჯისა - pelvinus, a, um
მენჯის გაკვეთა - pelviotomia
მეორე მომდევნო - secundus, a, um
მეორადი - secundarius, a, um
მერქანი - cellulosa, ae f; lignum, i n
მერყეევი - fluctuans, ntis
მეტად - magis (adv.)
მეტალი - Metallum, i n
მეტალის - metallicus, a, um
მეტყველების დარღვევა - dyslalia, ae f, paralalia, ae f (ბერძნ.)
მეტყველების დეფექტი-mogilalia, ae f (ბერძნ.)
მეცენატი - Mecenas, atis m
მეწამული - purpureus, a, um
მეჭეჭი - verruca, ae f
მეჭეჭიანი - verucosus, a, um
მეხსიერება-memoria, ae f; mneme (ბერძნ.)
მეხსიერების შესუსტება - mnemasthenia, ae f (ბერძნ.)
მზადება-paratus, us m; comparatio, onis f; meditatio, onis f
მზე - sol, solis, m; helios (ბერძნ.)
მზესუმზირა - Helianthus, i m (ბერძნ.)
მზისფერა - Helianthemum obscurum
მზიურა იხ. კულმუხი
მთა - mons, ntis m
მთავარი - princeps, ipis
მთელი სხეულის დამბლა - panplegia, ae f (ბერძნ.)
მთვარე - luna, ae f
მთვარეული - lunatismus, i m; somnambulismus, i m
მთვარისა - lunaris, e
მთვარისებრი - lunatus, a, um
მთის - montanus, a, um
მთლიანი - Continuus, a, um
მიდამო - regio, onis f
მიზეზი - causa, ae f; aetia (ბერძნ.)
მიკრობი - microbium, i n (ბერძნ.)
მიკრობიოლოგია-microbiologia, ae f (ბერძნ.)
მიკროკოკი-micrococcus, i m (ბერძნ.)
მიკრონი - micron

მიკროსკოპი-microscopus, i m (ბერძნ.)
მიკროუგრელი-microytus, i m (ბერძნ.)
მიკროფაგი, მცირე შთანმთქმელი - microphagus, i m (ბერძნ.)
მილი - tuba, ae f; tubus, i m; Syn. salpinx, ngis; syrinx, ngos (ბერძნ.)
მილიგრამი - milligramma, atis n
მილილიტრი-millilitrum, i n (ბერძნ.)
მიმაგრება-confirmo, āre 1; affigo, ĕre 3; Syn. pexia (ბერძნ.)
მიმაგრებული-affexus, a, um; confirmus, a, um
მიმღები - receptaculum, i n; recipiens, ntis; receptor, oris m
მინა იხ. ქილა
მინაწერი - post scriptum (p. s.)
მინდვრის - arvensis, e
მინერალური - mineralis, e
მინის, მინისებრი - vitreus, a, um; Syn. hyaloideus, a, um; hyalinos (ბერძნ.)
მიოლოგია, მოძღვრება კუნთებზე - myologia, ae f (ბერძნ.)
მიქსტურა - mixtura, ae f
მიცება - sumo, ĕre 3; recipio, ĕre 3
მილებული - receptus, a, um
მიცემა - do, dare 1
მიცემული - datus, a, um
მიწა - tera, ae f; humus, i f
მიხაკი - Dianthus, i m; Caryophyllus aromaticus, i m
მკედი იხ. ძაფი
მკერდი-pectus, oris n; Syn. sternum, i n; sthetos (ბერძნ.)
მკერდის - pectoralis, e; sternalis, e
მკვახე იხ. უმწიფარი
მკვდარი - mortuus, a, um
მკვებავი-nutritivus, a, um; nutritius, a, um
მკვრივი - compactus, a, um; Syn. pachys, pyc(k)noc (ბერძნ.)
მკურნალობა - curatio, onis f; curatus, us m; curo, āre 1; Syn. therapia, iatria (ბერძნ.)
მლივი ნაწლავი - ieiunum, i n
მოგონება, გახსენება (ვიხსენებ)-memoro, āre 1; -mnesis, -mnesia (ბერძნ.)
მოგრძო-oblongus, a, um, oblongatus, a, um; Syn. dolichos (ბერძნ.)
მოგრძო თავის მქონე - dolichocephalus, i m (ბერძნ.)
მოგრძო ფორმის სხეული - dolichomorphus, i m
მოლუნება, დაბებულობის შესუსტება - relaxatio, onis f; relexo, āre 1
მოკვეთა-amputatio, onis f; amputo, āre 1
მოკლე - brevis, e; brachys (ბერძნ.)
მომადუნებული - relaxans, ntis; laxans, ntis; remissus, a, um
მომადუნებელი სამკურნალო საშუალებები - remedia relaxantia (n. pl.) (S. laxantia)
მომაკვდავი-moriturus, a, um; morbundus, a, um
მომზადება-praeparo, āre 1; paro, āre 1
მომზადებული - praeparatus, a, um; paratus, a, um
მომმიდველი - adductor, oris m
მომტანი - afferens, ntis
მომყოლი - placenta, ae f
მომწამვლელი იხ. შხამიანი
მომწარო - subamarus, a, um
მომხდარი, შესრულებული - factus, a, um
მომხრელი (კუნთი) - flexor, oris m
მონოლითური, ერთი ქვისგან შემდგარი - monolithus, a, um
მორალური, ზნეობრივი - moralis, e
მორგი იხ. საცხედრე
მორიელი-nepa, ae f; scorpio, onis f (ბერძნ.)
მორფინი - Morphinum, i n; Morphium, i n

მორჩი - processus, us m
მორწყვა (ვრწყავ) - rigo, āre 1; irrigatio, onis f; irrigo, -are 2
მოსაცვლელი - deciduus, a, um
მოსვლა - venio, īre 4; adeo, ere
მოსიარულე - ambulatorius, a, um
მოსმენა-audio, īre 4; audientia, ae f, auscultatio, onis f, ausculto, are
მოტეხილობა - fractura, ae f
მოუმწიფებელი ის. ნაადრევი
მოურჩენელი - insanabilis, e; incurabilis, e
მოქანავე - fluctuans, ntis
მოქმედება - actio, onis f; ago, are 3
მოქნილი - elasticus, a, um
მოყინვა - congelatio, onis f
მოყრა, მოფრქვევა-conspergo, ĕre 3
მოყრილი, მოფრქვეული-conspersus, a, um
მოცვი - Myrtillus, i m
მოცხარი - Ribes, is n
მოძრავი - mobilis, e
მოძრაობა-motio, onis f; motus, us m; moto, āre 1; Syn. Kinesis, is f (ბერძნ.)
მოძრაობაში მოყვანა (ვმოძრაობ) - moveo, ēre 2
მოძრაობის კოორდინაციის დარღვევა - dyskinesia, ae f (ბერძნ.)
მოძრაობით მკურნალობა - kinesitherapia, ae f (ბერძნ.)
მოძღვრება, მეცნიერება - doctrina, ae f; logia (ბერძნ.)
მოძღვრება დაავადებათა შესახებ - nosologia, ae f (ბერძნ.)
მოწვა (ამოწვა)-ustio, onis f; praeuro, ĕre 3
მოწითალო - purpurascens, ntis; rubens, ntis; subruber, bra, brum; rutilus, a, um
მოჭერილი - restrictus, a, um; compressus, a, um; obstrictus, a, um
მოხარშვა-coquo, ĕre 3; decoctio, onis f
მოხარშული - coctus, a, um; coquitus, a, um; decoctus, a, um
მოხეტიალე, ცდომილი - migrans, ntis; vagus, a, um
მოხრა - flexio, onis f
მოხრილი, გამრუდებული - pravus, a, um; Syn. scolios, kyphos, plagos, ankylos (ბერძნ.)
მოხუცი (ხნიერი)-senex, senis m, f; senex, icis m; geron, ntos, presbys (ბერძნ.)
მოხუცებული - senectus, a, um
მოხუცებულობის დაავადებათა ექიმი-სპეციალისტი - geriater, tri m; gerontologus, i m (ბერძნ.)
მჟავა - acidum, i n
მჟავე - acidus, a, um; oxys (ბერძნ.)
მჟაველა - Oxalis (is) acetosella, ae f
მჟაუნა - Rumex, icis m
მჟაუნმჟავა - acidum oxalicum, i n
მრავალი - multus, a, um; poly (ბერძნ. წინსართი)
მრავალბირთვიანი - polynuclearis, e
მრავალვალენტიანი - polyvalens, ntis
მრავალთითიანობა-polydactylia, ae f (ბერძნ.)
მრავალრიცხოვანი-numerosus, a, um
მრავალსახიანი - polymorphus, a, um
მრავალუჯრედიანი-multicellularis, e
მრავალძარღვა - Plantago, inis f
მრავალჯირკვლიანი-polyglandularis, e
მრგვალი-rotundus, a, um; teres, teretis
მრუდე ის. მოხრილი
მსგავსი - similis, e; homos (ბერძნ.)
მსუბუქი - levis, e; facilis, e
მსუქანი - obesus, a, um; crassus, a, um; grossus, a, um; pinguis, e; Syn. pachys (ბერძნ.)
მსხალი - Pirum, i n
მსხალუჯა - Pirola, ae f
მსხვილი ის. მსუქანი

მსხვილი თავი - pachycephal, alis n (ბერძნ.)
მტევანი - uvea, ae f; staphyle (ბერძნ.)
მტევანი (ხელის) - manus, us f
მტევნიანი - racemosus, a, um
მტევნისებრი - pampiniformis, e
მტვრიანა - stumen, inic n
მტკივნეული - dolorosus, a, um
მუდამ - semper
მუდმივი, უცვლელი - permanens, ntis; perpetuus, a, um
მუშარასა - Scutellaria, ae f
მუნი - scabies, ei, f; psora (ბერძნ.)
მუნჯი - mutus, a, um
მური - fucus; fuligo
მური - gummi-resina Myrrha; Myrrha, ae f
მურყანი - Alnus, i f
მუტაცია, შეცვლა - mutatio, onis f
მუქი იხ. ბნელი
მუქი წითელი - fuscoruber, bra, brum
მუშაობა - labor, oris m; Syn. ergia, praxia (ბერძნ.)
მუცელი - venter, ntris m, abdomen, inis n; Syn. lapara; coelia (ბერძნ.)
მუცლის - abdominalis, e
მუცლის აპკი - peritoneum, i n (ბერძნ.)
მუცლის მოვლითი ტკივილი - colica, ae f (ბერძნ.)
მუცლის გაკვეთა - laparatomia, ae f (ბერძნ.)
მუცლის ღრუ - coelia, ae f (ბერძნ.)
მუცლის ღრუსი - coeliacus, a, um (ბერძნ.)
მუწუკი - varus, i m; fistula, ae f; gemursa, ae f
მუხა - Quercus, us f
მუხლი - genu, us n; geniculum, i n (კნინ.); gony (ბერძნ.)
მუხლქვეშა - popliteus, a, um
მუხლქვეშა ჩალრმავება - poples, itis m
მღვიმე, ღრუ - caverna, ae f; specus, us m
მღვიმოვანი - cavernosus, a, um
მღვრიე - turbidus, a, um
მყესი - tendo, inis m; tenon (ბერძნ.)
მყესის ანთება - tendinitis, idis f
მყესის ტკივილი - tenalgia, ae f (ბერძნ.)
მყესოვანი - tendineus, a, um
მყრალი - foetidus, a, um; foeteo, ēre 2
მყრალი სუნი - foetor, oris m
მყრალჩირქოვანი - ichorosus, a, um
მყარი ცხიმი - butyrum, i n
მყარი იხ. მაგარი
მყიფე - fragilis, e
მშობიარობა - partus, us m; tocos (ბერძნ.)
მშრალი - siccus, a, um; xeros (ბერძნ.)
მცდარი - para (ბერძნ. პრეფ.)
მცენარე - planta, ae f; phyton (ბერძნ.)
მცენარეებით მკურნალობა - phytotherapia, ae f (ბერძნ.)
მცენარეული შხამი - phytotoxinum, i n (ბერძნ.)
მცირე (პაწაწა) - parvus, a, um; Syn micros; oligos (ბერძნ.)
მცირე წვივი - fibula, ae f; perone, es (ბერძნ.)
მცირე წვივის - fibularis, e; peroneus a, um (ბერძნ.)
მცოცავი - serpens, ntis
მძიმე - gravis, e; baros (ბერძნ.)
მწარე - amarus, a, um; picros (ბერძნ.)
მწარე ნუში - Amygdala amara, ae
მწერი - insectum, i n
მწვავე - acutus, a, um; acer, acris acre; causticus, a, um
მწვანე - viridis, e; chloros (ბერძნ.)
მწვეთარა - insitillator, oris m
მწვერვალი - apex, icis m; Culmen inis n; summitas, atis f; Syn. acm (ბერძნ.)
მწირი იხ. უნაყოფო

მწიფე - maturus, a, um, tempestivus, a, um

მწკლარტე - adstringens, ntis; austerius, a, um

მწყემსის ჩანთა - Bursa (ae f) pastoris

მხარე - margo, inis m; regio, onis f

მხარი - humerus, i m; brachium, i n; Syn. omos (ბერძნ.)

მხედველობა - visus, us m

მხედველობის, მხედველობითი - opticus, a, um (ბერძნ. optikos)

მხრის - brachialis, e

ნ

ნაადრევი - praecox, ocis; praematurus, a, um; immaturus, a, um

ნაგვიანევი - serus, a, um

ნავთობი - Napthta, ae f

ნავი - navicula, ae f; scapha, ae f (ბერძნ.)

ნავისებრი - navicularis, e; scaphoideus, a, um (ბერძნ.)

ნაზი იხ. რბილი

ნათელი - lucidus, a, um; clarus, a, um; luminosus, a, um

ნათქვამი - dictus, a, um; effatum, i n

ნათხემი - cerebellum, i n

ნაკბენი - morsus, a, um; immorsus, a, um

ნაკერი - sutura, ae f; rhaphe (ბერძნ.)

ნაკლი - defectus, us m; Vitium, i n

ნაკრები, კრებული - species, erum f (n. pl.)

ნალექი - remanentia, ae; residuum, i n

ნამგალი - falx, falcis f

ნამგლისებრი - lunatus, a, um; falcatus, a, um; talciformis, e

ნამდვილი - verus, a, um

ნამცეცი - offa, ae f

ნაოჭი - plica, ac f; ruga, ae f

ნაოჭებიანი, დანაოჭებული - rugosus, a, um; plicatus, a, um

ნაპრალი - fissura, ae f; hiatus, us m; rima, ae f; Syn. schisma, atis n, rhagas, ados (ბერძნ.)

ნაპრალის - rimosus, a, um

ნაჟანგი - oxydatus, a, um

ნარგიზი - Narcissus, i m

ნარგიზი თეთრი - Narcissus pseudonarcissus, i m

ნარევი - mixtura, ae f

ნარინჯისფერი - luteus, a, um

ნარკოზი, დაძინება - narcosis, is f (ბერძნ.)

ნარკოტიკული - narcoticus, a, um

ნარკოტიკული საშუალებები - narcotica, orum (remedia) (n. pl.)

ნაცემი - contusus, a, um

ნატრიუმი - Natrium, i n

ნატრიუმსულფატი, გლაუბერი მარილი, მირაბილატი - Natrii sulfas (-atis m); Sodii sulfas (-atis m); Sal Glauberi; Sal mirabile Glauberi

ნატრიუმაცეტატი, ძმარმჟავა ნატრიუმი - Natrii acetas (atis m); Natrium oxydatum aceticum, i n

ნატურალური - naturalis, e; nativus, a, um

ნაფთალინი - Naphthalanum, i m

ნაფლეთი - panniculus, i m; pannus, i m

ნაცველა - Gentiana, ae f

ნაცველი (დარდი) - tristitia, ae f

ნაცველი - bilis, is f; fel, fellis n; chole, es f (ბერძნ.)

ნაცველმდენი (საშუალებები) - cholagoga (remedia), orum (n. pl.)

ნაცველმდენი - cholagogus, a, um

ნაცვლის - felleus, a, um, biliaris, e; choledochus, a, um

ნაცვლის ბუშტი - vesica fellea, ae f; cholecystis, is f (ბერძნ.)

ნაცველის მცირე რაოდენობის გამოყოფა - acholia, ae f (ბერძნ.)

ნაღვლის წითელი პიგმენტი - bilirubinum, i n
ნაყენი - tinctura, ae f
ნაყოფი - fructus, us m; frux, ucis f; f(o)etus, us m; Syn. embryon (ბერძნ.)
ნაყოფიანი, ნაყოფიერი - fructuosus, a, um; fructuarius, a, um; fertilis, e; fecundus, a, um; genitalis, e
ნამთი იხ. ნალექი
ნაპუსტაგი - punctum, i n
ნაცარქათამა - Chenopodium, i n
ნაცრისფერი - canus, a, um; cinereus, a, um; griseus, a, um; Syn. polios (ბერძნ.)
ნაძვი - Picea, ae f
ნაწიბური - cicatrix, icis f; ule (ბერძნ.)
ნაწილაკი - particula, ae f
ნაწილი - pars, partis f
ნაწილობრივი - partialis, e
ნაწლავი-intestinum, i n; enteron, i n (ბერძნ.)
ნაწლავის - intestinalis, e; entericus, a, um
ნაწლავი მსხვილი - colon, i n (ბერძნ.)
ნაწლავი წვრილი - ileum, i n
ნაწლავის დაწევა-enteroptosis, is f (ბერძნ.)
ნაწლავში ხსნადი - enterosolubilis, e
ნაჭდევი - incisura, ae f
ნაჭრილობევი იხ. ნაწიბური
ნაჭუჭი - putamen, inis n; follculus, i m; Syn. calyx, icis (ბერძნ.)
ნახარში - decoctum, i n
ნახევარი - semi; dimidia, ae f; dimidium, i n; Syn. hemi (ბერძნ.)
ნახევრმთვარისებრი - semilunaris, e
ნახევრადდაწვარი-semiustus, a, um
ნახევრადმყესოვანი - semitendinosus, a, um; S. semitendineus, a, um
ნახევრად კრუნჩხვა-hemispasmus, i m (ბერძნ.)
ნახვა (ვნახულობ) - vedeo, ēre 2; inviso, ĕre 3
ნახვევი-ligatura, ae f; desmos (ბერძნ.)
ნახშირბადი-Carboneum, i n; Carbogenium, i n
ნახშირი-Carbo, onis m; anthrax acos (ბერძნ.)
ნახშირის, ნახშიროვანი-carbonicus a, um
ნახშირწყალი - carbohydras, atis m
ნები (ხელის გული) - palma, ae f; metacarpus, i m
ნების - palmaris, e
ნეგო - Helichrysum arenarium, i n Gnaphalium arenarium, i n
ნედლეული (მასალა) - res rudes (n pl.); cruda, orus (n. pl.)
ნედლი იხ. უმი
ნეკნი - costa, ae f
ნეკნთაშუა - intercostalis, e
ნეკნის - costalis, e
ნელა - lente; leniter
ნელი - lentus, a, um; lenis, e; Syn bradys (ბერძნ.)
ნელთბილი - tepidus, a, um
ნემსი - acus, us f
ნერვი - nervus, i m; neuron (ბერძნ
ნერვის გადაჭრა - denervatio, onis
ნერვის ტკივილი-neuralgia, ae (ბერძნ.)
ნერვის ანთება-neuritis, idis f (ბერძნ
ნერვული სისტემის სისუსტე - neu asthenia, ae f (ბერძნ.)
ნერვული - nervosus, a, um
ნერიოლინი - Neriolinum, i n Oleandrinum, i n
ნერწყვი - saliva, ae f; ptyalon, sialo (ბერძნ.)
ნერწყვის გაძლიერებული გამოყო (ურვი) -polysialia, ae f; sialorrhoe ae f; ptyalorrhoea, ae f (ბერძნ.)
ნერწყვის ქვა- sialolithus, i m (ბერძნ
ნესვი - Melo sativus

ნესტი - humor, oris m; ulligo, inis f
ნესტიანი - humidus, a, um; humens, ntis; uvidus, a, um
ნესტი - naris, is f
ნიანგი - crocodilus, i m (ბერძნ.)
ნიახური-Apium (i) graveolens (ntis) n
ნივთი იხ. საგანი
ნივთიერება-substantia, ae f; materia, ae f
ნივთიერების ცვლის დარღვევა - thesaurismosis, is f (ბერძნ.)
ნიკაპი - mentum, i n; genio (ბერძნ.)
ნიკაპის - mentalis, e
ნიკოტინი - nicotinum, i n
ნიკოტინიანი, ნიკოტინისა - nicotinicus, a, um
ნიკოტინით მოწამვლა-nicotinismus, i m
ნიკრისის ქარი იხ. პოლაგრა
ნიმუში - exemplar, aris n; exemplum, i n; Syn. typos (ბერძნ.)
ნიორი - Porrum sativum, i n; Allium sativum, i n
ნიჟარა-cochlear, aris n, cochlea, ae f; concha, ae f (ბერძნ.)
ნიჟარის - cochlearis, e
ნისკარტი-rostrum, i n; corax, acos (ბერძნ.)
ნისკარტისებრი - coracoideus, a, um
ნისტატინი - Nystatinum, i n
ნიტრიტი - nitras, atis m
ნიტრატი - nitris, itis m
ნიტროგლიცერინი-Nitroglycerinum, i n
ნიშადურ-ანისულის წვეთები - liquor (oris) Ammonii anisatus
ნიშადურის სპირტი ანუ ამიაკის ხსნარი - liquor (oris) Ammonii caustici, (S. solutio (onis) Ammonii caustici)
ნიშანი-nota, ae f; signum, i n; Syn. semeion (semion), symptoma, atis n (ბერძნ.)
ნოვოკაინი - Novocainum, i n; Procaini hydrochloridum
ნომერი - numerus, i m
ნორმა - regula, ae f
ნორმალური - normalis, e
ნორჩი - recens, ntis
ნოგიო, იხ. ნესტიანი
ნოყიერი იხ. ნაყოფიერი
ნუკლეინის - nucleinicus, a, um
ნუში (ნაყოფი) - Amygdala, ae f
ნუშისებრი ჯირკვალი - tonsilla, ae f; amygdala (ბერძნ.)
ნუშისებრი - amygdaloideus, a, um

O

ობი - mucor, oris m
ობიექტი - objectus, us m
ობობა- aranea, ae f; arachnos (ბერძნ.)
ოვალური - ovalis, e
ოზონი - Ozon (ბერძნ.)
ოთახის გვიმრა - Nephrolepis (is s.idis) exaltata f
ოთხთავა - quadriceps, ipitis
ოთხთვიანი - quadrimensis, e
ოთხკუთხა - quadrangularis, e
ოლეანდრი - Nerium (i n) oleander (dri m)
ოლეანდრინი იხ. ნერიოლინი
ომბალო - Pulegium (i) vulgare (is) n S. Mentha pulegium
ონანიზმი იხ. - onanismus
ოპერაცია - operatio, onis f
ოპერაცია ერთვერადი-operatio unimenta
ოპერაცია ორვერადი-operatio bimomenta
ოპერატორი - operator, oris m
ოპიუმი (ხაშხაშის წვენი) - Opium, i n; Meconium, i n; Laudanum, i n

ოპტიმალური - optimalis, e
ორბორცვიანი - bicuspidatus, a, um
ორგაზმი - orgasmus, i m (ბერძნ.)
ორგანიზმი - organismus, i m (ბერძნ.)
ორგანიზმის გამოფიტვა-cachexia, ae f (ბერძნ.)
ორგანო-organum, i n; S. organon (ბერძნ.)
ორდინატორი - ordinator, oris m
ორთავა - biceps, ipitis
ორთქლი - vapor, oris m
ორიგინალური - originalis, e
ორივე - ambo, ae, o; ampho (ბერძნ.)
ორი საათი - bihorium, i n
ორკაპა - bicuspidalis, e
ორკბილა - Bidens (ntis) tripertitus (i) m
ორმაგი - bigeminus, a, um; duplex, icis
ორმო - fovea, ae f; infundibulum, i n
ორმოცდაათი - quinquaginta
ორმოცი-quadrageni, ae, a S. quadraginta
ორმუცელა-biventer, tra, trum, digastricus, a, um
ორიოვანდი - Lappa, ae f; S. Arctium, i n
ორჟანგი - dioxydum, i n
ორსახელიანი - binominalis, e
ორსახიანობა - diprosopia, ae f (ბერძნ.)
ორსული - gravida, ae f
ორსულობა - graviditas, atis f; kyesis, is f (kyesia) (ბერძნ.)
ორქიდეა - Orchis (idis) maculata (ae) f
ორჯერ - bis
ორჯერ გამოხდილი - bidestillatus, a, um
ოსარბონი - Osarbonum, i n
ოსარსოლი - Osarsolum, i n; Acetarsolum, i n
ოსპი - Lens (ntis) culinaris (is) f; S. Ervum lens
ოფლი - sudor, oris m; hidros (ბერძნ.)
ოფლისდენა - exsudatio, onis f
ოფლმდენი - sudorifer; fera, ferum; diaphoreticus, a, um
ოფლმდენი საშუალებები - remedia dia phoretica; remedia sudorifica n. pl.
ოფლიანობის საწინააღმდეგო (საშუალებები) - antihidrotica remedia; antisudorifica remedia (n. pl.)
ოქრო - Aurum, i n
ოქროსი - aureus, a, um
ოქროჩალა - Hierochloë (ës) odorata (ae) f
ოქსაცილინი - Oxacillinum, i n
ოქსაცილინ-ნატრიუმის მარილი - Oxacillinum-natrium, i n
ოქსიდი - Oxydum, i n
ოქსიტოცინი - Oxytocinum, i n
ოქსიციანიდი - Oxycyanidum, i n
ოქტესტროლი - Octoestrolum, i n
ოყნა - clysma, atis n (ბერძნ.)
ოხრახუში - Petroselinum sativum Apium petroselinum; carum petroselinum

პ

პათოგენები- pathogenes, is f (ბერძნ.)
პათოლოგიური-pathologicus, a, um (ბერძნ.)
პათოლოგიური ღრმა ძილი - sopor oris m
პაკეტი იხ. პარკი
პალმა ფინიკის - Phoenix (icis) dactylifera (ae) f
პანკრეასი, კუჭქვეშა ჯირკვალი - pancreas, atis n (ბერძნ.)
პანკრეასის - pancreaticus, a, um
პანკრეატინი - Pancreatinum, i n
პანკრეატინი - Pancreatinum, i n

პანტოკრინი - Pantocrinum, i n
პანტოციდი - Pantocidum, i n
პაპავერინი - Papaverinum, i n
პაპაზოლი - Papazolum, i n
პაპირუსი - papyrus, i m (ბერძნ.)
პარალიზებული - paralyticus, a, um (ბერძნ.)
პარანოია, ფსიქ. დაავადება, რომელსაც ახასიათებს გაბნელების მანია - paranoia, ae f (ბერძნ.)
პარატიფი - paratyphus, i m (ბერძნ.)
პარაფინი თხევადი (ვაზელინის ზეთი) - oleum paraffini; paraffinum, liquidum, i n; Oleum Vaselini
პარაფინი - paraffinum, i n
პარაფინის - paraffinatus, a, um
პარეზი (არასრული დამბლა)-paresis, is f (ბერძნ.)
პარენქიმა-parenchyma, atis n (ბერძნ.)
პარკი - sacculus, i m; saccus, i m; capsula, ae f
პარკი; პარკოსანი (მც.) - siliqua, ae f; Phaseolus, i m (ბერძნ.)
პარკუჭი - ventriculus, i m
პარგასტიანი - exanthematicus, a, um
პასტა - pasta, ae f
პასტერიზება - pasterisatio, onis f
პატარა იხ. მცირე
პატარა არხი - canaliculus, i m
პატარა ვენა - venicula, ae f
პატარა თავი - capitulum, i n
პატარა კვანძი - nodulus, i m
პატარა სადინარი - ductulus, i m
პაქიკარპინი - Pachicarpinum, i n
პაციენტი - patiens, ntis
პედიატრი - paediater, tri m
პენიცილინი - Penicillinum, i n
პეპელა - papilio, onis f
პეპსინი - Pepsinum, i n
პერიოდი - periodus, i f (ბერძნ.)
პერიფერია - peripheria, ae f (ბერძნ.)
პერიფერიული - periphericus, a, um
პეროქსიდი - peroxydum, i n
პერტუბაცია, საშვილოსნოს მილების ჩაბერვა - pertubatio, onis f
პერტუსინი - Pertussinum, i n
პერფორაცია იხ. გახვრეტა
პესარიუმი - Pessarium, i n
პიგმენტაცია - pigmentatio, onis f
პიგმენტი - pigmentum, i n
პილოკარპინი - Pilocarpinum, i n
პილორუსის - pylloricus, a, um
პილპილი - Piper, eris n
პილპილი შავი - Piper nigrum
პილპილის - piperitus, a, um
პიპეტი - pipette (ფრანგ.)
პირამიდა - pyramis, idis f (ბერძნ.)
პირამიდული - pyramidalis, e
პირველი - primus, a, um; princeps, ipis; Syn. protos (ბერძნ.)
პირველადი - primarius, a, um
პირი - os, oris n; stoma, atis n (ბერძნ.)
პირის საშუალებით-per os; peroralis, e
პიროვნება - persona, ae f
პირღებინება-vomitus, us, m; vomitio, onis f
პირღებინება (ბლევის ავადმყოფობა) - nausea, ae f
პიტუიტრინი - Pituitrinum, i n
პიტნა - Mentha, ae f
პიტნა ბაღის (პილპილა) - Mentha piperita
პლაზმა - plasma, atis n (ბერძნ.)
პლაზმური უჯრედი-plasmocytus, i m (ბერძნ.)
პლატიფილინი - Platyphyllinum, i n
პლევრა - pleura, ae f (ბერძნ.)
პლევრის ანთება - pleuritis, idis f (ბერძნ.)
პლევრის გაკვეთა - pleurotomia, ae f (ბერძნ.)
პოდაგრა, ნიკრისის ქარი-podagra, ae f (ბერძნ.)
პოზიტიური - positivus, a, um

პოლიკლინიკა-policlinica, ae f (ბერძნ.)
პოლივალენტური - polyvalens, ntis
პოლიპი - polypus, i m (ბერძნ.)
პოლუსი - polus, i m; polos (ბერძნ.)
პომიდორი-Solanum lycopersicum, i n; S. lycopersicum esculentum, i n
პრაქტიკა - praxis, is f (ბერძნ.)
პრასი - Allium porrum, i n
პრედნიზოლონი-Prednizolonum, i n
პრეპარატი - praeparatum, i n
პრესი - prelum, i n; pressura, ae f
პრიზმა - prisma, atis (ბერძნ.)
პროგესტერონი-Progesteronum, i n
პროგნოზი - prognosis, is f (ბერძნ.)
პროგრესული - progressivus, a, um
პროექცია - projectio, onis f
პროვიზორი - provisor, oris m
პროვიტამინი - Provitaminum, i n
პროთეზი - prothesis, is f (ბერძნ.)
პროთრომბინი-prothrombinum, i n (ბერძნ.)
პროკაინი - Procainum, i n
პრომედოლი - Promedolum, i n
პროსტატა (მამაკაცის დამხმარე სასქესო ჯირკვალი) - prostata, ae f (ბერძნ.)
პროსტატის ანთება-prostatitis, idis f (ბერძნ.)
პროტეინი, მარტივი ცილა-proteinum, i n
პროტოპლაზმა-protoplasma, atis n (ბერძნ.)
პროფილაქტიკა-prophylaxis, is f (ბერძნ.)
პროფილაქტიკური - prophylacticus, a, um
პროცედურა - procedure (ფრანგ.)
პულსი-pulsus, us m; sphygmos (ბერძნ.)
პუპილა - pupilla, ae f
პურგენი - Purgenum, i n
პური - Panis, is m

ჟ

ჟამი იხ. დრო
ჟანგბადი - Oxygenium, i n (ბერძნ.)
ჟანგბადით მკურნალობა - Oxygenotherapia, ae f (ბერძნ.)
ჟანგვა - oxydatio, onis f
ჟანგი - ferrugo, inis f; robigo, inis f; oxydum, i n (ბერძნ.)
ჟანგის რკინის -Ferii oxydum (i) n
ჟანგისფერი - ferrugineus, a, um
ჟელატინი - gelatina, ae f (ფრანგ.)
ჟელატინის, ჟელატინიანი - gelatinosus, a, um
ჟენ-შენი - Panax (acis f) ginseng (shinseng)
ჟოლო - Rubus idaeus, i m; Rubus (i) occidentalis (is) m
ჟურუკი - Stellaria media, ae f

რ

რადიუმი - Radium, i n
რადიაქტიური - radiactivus, a, um
რამდენი - quantum
რამდენიც საჭიროა - quantum satis
რაოდენობა-quantitas, atis f; posor (ბერძნ.)
რაპონტიკუმი ალისარჩულისებრი Leuzea carthamoides Rhaponticum carthamoides; Cen taurea carthamoides
რასა - razza (იტალ.)
რაუნატინი - Raunatinum, i n
რაქიტი - rhachitis, idis f (ბერძნ.)
რაციონალური - rationalis, e
რბილი - mollis, e; lenis, e; pius, a, um Syn. leptos, malacos (ბერძნ.)
რგოლი-anus, i m; anulus, i m; cric (ბერძნ.)
რგოლისებრი - anularis, e
რეაბილიტაცია - reabilitatio, onis f

რეალური - realis, e
რეაქცია - reactio, onis f
რევანდი - Rheum, i n
რევმატიზმი-rheumatismus, i m (ბერძნ.)
რევმატული - rheumaticus, a, um
რევმოკარდიტი, გულის მწვავე ანთება - rheumocarditis, idis f (ბერძნ.)
რეზედა - Reseda, ae f
რეზერპინი - Reserpinum, i n
რეზექცია, ორგანოს ნაწილობრივი ამოკვეთა - resectio, onis f
რელატიური - relativus, a, um
რემისია (ჩაცხრომა)-remissio, onis f
რეტი ის. თავბრუ
რეტინოლი - Retinolum, i n
რეფლექსი - reflexus, us m
რეცეპტი - receptum, i n
რეციდივი (გამეორება) - recidivus, a, um
რეჰანი - Ocimum basilicum, i n
რთული - compositus, a, um
რიბოფლავინი - Riboflavinum, i n
რიგი - series, ei f
რივანოლი - Rivanolum, i n
რიცხვი-numerus, i m; arithmos (ბერძნ.)
რითმული - rhytmicus, a, um
რითმი-rhytmus, i m (rhythmos ბერძნ.)
რკალი - arcus, us m
რკალოვანი - arcuatus, a, um
რკინა - Ferrum, i n; sideros (ბერძნ.)
რკინის - Ferreus, a, um
რკო - glans, ndis f
როგორი - qualis, e
როკი - condylus, i m (ბერძნ.)
როკის - condylaris, e
როკისებრი - condyloideus, a, um
რომ - ut
რომბი - rhombus, i m (ბერძნ.)
რომბისებრი - rhomboideus, a, um
რუხი ის. ნაცრისფერი
რუხი ფერი - canitudo, inis f
რქა - cornu, us n
რქოვანა, რქოვანი - cornea, ae f; corneus, a, um; cornealis, e; Syn. keras, atos (ბერძნ.)
რქოვანის ანთება - keratitis, idis f (ბერძნ.)
რქოვანის თიაქარი - Keratocele, es f (ბერძნ.)
რძე-lac, lactis n; gala, galactos (ბერძნ.)
რძემჟავა - acidum lacticum, i n
რძემჟავა კალციუმი-Calcii lactas (atis) m
რძის - lacticus, a, um
რძიანი, რძისებრი - lacteus, a, um
რწმენა - fides, ei f
რწყილი - pulex, icis m

ს

საფთიაქო - officinalis, e
საბავშვო - puerilis, e
საბეითლო ის. სავეტერინარო
საგაზაფხულო - vernalis, e
საგანი - res, ei f
საგულე-cardiacus, a, um; cardialis, e
სადგისი - stylus, i m (ბერძნ.)
სადგისებრი - styloideus, a, um
სადინარი - ductus, us m
სადინარი მცირე - ductulus, i m
საერთო - communis, e
საექიმო - medicinus, a, um; medicus, a, um
საკვარცხელი - pecten, inis n
საველერინარო - veterinarius, a, um
საკმე - impletus, a, um; completus, a, um
საზამთრო - Citrullus, i m
საზარდული - inguen, inis n
საზარდულის - inguinalis, e
სათბური ის. თერმოფორი
საზღვარი - limes, itis m; finis, is m

საზომი-mensura, ae f; metron (metria) (ბერძნ.)
სათესლე-testis, is m; orchis, is m (ბერძნ.)
სათესლე ჯირკვლის ანთება - orchitis, idis f (ბერძნ.)
სათესლე პარკი - scrotum, i n
სათითურა - Digitalis, is f; Dactylis (is) glomerata (ae) f
საკაცე - lectica, ae f; lectulus, i m
საკეტი - claustrum, i n
საკვერცხე-ovarium, i n; oophoron (ბერძნ.)
საკვერცხის ამოკვეთა - ovariectomia, ae f; oophorectomia, ae f (ბერძნ.)
საკმაზი - satis
საკმეველი-thus, thuris, n; Benzoë, ës f; Styrax (acis n), benzoin (ბერძნ.)
საკუთარი - proprius, a, um; Syn. idios, idiopathicus, a, um (ბერძნ.)
სალბი - Salvia, ae f
სალბუნი - emplastrum, i n
სალბუნი წებოვანა-emplastrum adhaesivum, i n
სალეპი - Salep (უბრუნ.)
სალიცილის - salicylicus, a, um
სალმონელა (ბაქტერიათა ჯგუფი) - Salmonella, ae f
სალმონელოზი (მწვავე ინფექც. დაავადება) - salmonellosis, is f
სალსოლინი - Salsolinum, i n
სამეანო - obstetricius, a, um
სამედიცინო-medicinalis, e; medicinus, a, um
სამეფო-regnum, i n; regalis, e; regius, a, um
სამეფო წყალი იხ. თეზაფი
სამთავა - triceps, ipitis
სამკუთხა - triangularis, e
სამკუთხედი - triangulus, i m; trigon (trigonum) i n (ბერძნ.)
სამკურნალო-medicatus, a, um medicinalis, e; officinalis, e
სამკურნალწამლო საშუალება-re medium, i n; medicamen, inis n medicamentum, i n; Syn pharmacon, i n (ბერძნ.)
სამკურნალო სანთელი suppositorium, i n
სამფერა - tricolor, oris m
სამყოფელი - sedes, is f
სამყურა წყლის - Menyanthes (idis trifoliata; Trifolium fibrinum, i n
სამწვერა - trigeminus, a, um
სანამ - dum
სანალელე იხ. ნალველის
სანალველე გზების ანთება-cholangiti idis f (ბერძნ.)
სანერწყვე სალინარებში კენჭები წარმოქმნა - sialolithiasis, is (ბერძნ.)
სანთელი (ცვილი) - cera, ae f
სანტიგრამი - centigramma, atis n
საპნიანი, საპნის - saponatus, a, um
საპონი - sapo, onis m
საპონინი - Saponinum, i n
სარბილებელი - emolliens, ntis
სარკე - speculum, i n
სარტყელი - cingulum, i n; zon zonula, ae f (ბერძნ.)
სარქველი - valva, ae f; valvula, ae velum, i n; tegmen, inis n
სარძევე ჯირკვალი-mamma, ae mastos (ბერძნ.)
სარძევე ჯირკვლის - mammarius, um; mastoideus, a, um (ბერძნ.)
სარძევე ჯირკვლის დაავადება mastopathia, ae f (ბერძნ.)
სარძევე ჯირკვლის ანთება - mas tis idis f (ბერძნ.)
სასა - palatum, i n; uranos (ბერძნ.)
სასაზღვრე - limitans, ntis
სასარგებლო - utilis, e

სასაქმებელი (გულისამრევი) საშუალებები - nauseosus, a, um
სასაქმებელი ზეთი იხ. აბუსალათინის ზეთი
სასახსრე - articularis, e
სასიკვდილო - mortifer, fera, ferum; letalis, e
სასიამოვნო-iucundus, a, um; eu (ბერძნ. პრეფ.)
სასის - palatinus, a, um
სასმენი - auditivus, a, um; acusticus, a, um
სასუნთქი - respiratorius, a, um
სასქესო - genitalis, e
სასქესო ორგანო (მამაკაცის) - penis, is m
სასწრაფოდ - cito
საულლე - jugularis, e
საფარი - tectum, i n; theca, ae f; theke (ბერძნ.)
საფარველი - tegmentum, i n
საფაღარათო-laxans, ntis; purgantivus, a, um
საფაღარათო საშუალებები - remedia laxantia (n. pl. ბერძნ.)
საფაღარათო სელი - Linum catharticum, i n
საფეთქელი - tempus, oris n
საფეთქლის - temporalis, e
საფენა, ფარული ვენა-saphena, ae f (ბერძნ.)
საფენი სველი - fomentum, i n
საფენი ცხელი-cataplasma, ae f (ბერძნ.)
საფლავი - sepulcrum, i n
საფრთხე - periculum, i n
საფუარი - saccharomycetes, um (n. pl.), forula, ae f; faex, faecis f; fermentum, i n; zyma, atis n (ბერძნ.)
საფუარი ლუდის - fermentum cerevisiae
საქმე იხ. საგანი
საქმე, მუშაობა - opus, eris n
სალათას ძილი-lethargia, ae f (ბერძნ.)
სალეჭი - masticatus, a, um; masticatorius, a, um
სალეჭი კუნთი - masseter, eris m
სალი-sanus, a, um; saluber, bris, bre
საყლაპავი მილი-(o)esophagus, i m (ბერძნ.)
საყლაპავი მილის - (o)esophageus, a, um
საყლაპავი მილის სპაზმა - (o)esophagospasmus, i m (ბერძნ.)
საყმაწვილო იხ. საბავშვო
საშარდე ბუშტი იხ. შარდის ბუშტი
საშარდე იხ. შარდის
საშვილოსნო - uterus, i m; vulva, ae f; Syn. metra, ae f; hystera, ae f (ბერძნ.)
საშვილოსნოსი - uterinus, a, um
საშვილოსნოს ამოკვეთა - metrectomia, ae f; hysterectomia, ae f (ბერძნ.)
საშვილოსნოს კედლის კუნთოვანი ფენა - myometrium, i n (ბერძნ.)
საშიში - periculosus, a, um
საშიშროება იხ. საფრთხე
საშო - vagina, ae f; colpos (ბერძნ.)
საშოს ანთება - colpitis, idis f (ბერძნ.)
საშოსი - vaginalis, e
საშუალება იხ. სამკურნალწამლო საშუალება
საშუალებით - per (წინდ. Acc. -თან); dia- (ბერძნ. პრეფ.)
საშუალო იხ. შუა
საჩვენებელი თითი - index, icis m
საცერი-cribrum, i n; ethmos (ბერძნ.)
საცობი იხ. სარჭველი
საცრემლე - lacrimalis, e
საცრემლე ჯირკვლის ანთება - dacryoadenitis, idis f (ბერძნ.)
საცხედრე - morgue (ფრანგ.)
საცხი თვალის - oculentum, i n
საძილე იხ. ძილის მომგვრელი

სამილე არგერია-carotis, idis f (ბერძნ.)
სამილე არგერიის - caroticus, a, um
საწამლავი იხ. შხამი
საწინააღმდეგო - contrarius, a, um
საწყაო იხ. სამომი
საჭიროა - debet (უპირო)
საჭმლის მონელება - pepsis, is f; digestio, onis f; concoctio, onis f
საჭმლის მომნელებელი-digestorius, a, um
საჭმლის სოდა- Natrii hydrocarbonas (-atis m); Natrii bicarbonas (-atis m) (s. Natrium bicarbonicum)
საჭრელი - incisivus, a, um
სახამებელი - amylum, i n
სახამებლიანი, სახამებლის - amylaceus, a, um
სახე-facies, ei, f; prosopon, morphe (ბერძნ.)
სახელი-nomen, inis n; onoma, atos (ბერძნ.)
სახელწოდებათა სისტემა - nomenclatura, ae f
სახეობა - species, ei f
სახესხვაობა - varietas, atis f
სახის - facialis, e
სახის ორმხრივი დამბლა - prosopodiplegia, ae f (ბერძნ.)
სახის კრუნჩხვა - prosopospasmus, i m (ბერძნ.)
სახსარი-articulatio, onis f; artus, us m; articulus, i m; Syn. arthron (ბერძნ.)
სავლთი - ischium, i n (ბერძნ.)
სავლთი ნერვის ანთება - ischias, adis f, - Pygia (ბერძნ.)
სავლთის - ishiadicus, a, um
სელი - Linum, i n
სელი საფაღარათო - Linum catharticum, i n
სელის - lineus, a, um
სენი (გადამდები სენი) - lues, luis f
სეპტიკური - septicus, a, um
სეპტოზოლი - Septozolum, i n
სეროზული - serosus, a, um
სეროზული გარსი - tunica serosa; pleura (ბერძნ.)
სეფსისი - sepsis, is f
სველი იხ. ნესტიანი
სველი საფენი - fomentum, i n
სვეტი - columna, ae f; stylos (ბერძნ.)
სვია-Humulus lupulus, i m; Cannabis, is f (ბერძნ.)
სიბრტყე - planum, i n
სიბრძნე - sapientia, ae f
სიბრძნის კბილი - dens serotinus
სიგამხდრე - macies, ei f
სიგანე - latitudo, inis f
სიგიჟე-insania, ae f; vesania, ae f; mania (ბერძნ.)
სიგმოიდური (სიგმისებრი) - sigmoideus, a, um (ბერძნ.)
სიგმოიდური კოლინგის ანთება - sigmoiditis, idis f (ბერძნ.)
სიგრძე - longitudo, inis f
სიგრძივი - longitudinalis, e
სიდამწვრე - combustio, onis f
სიდიდე - magnitudo, inis f
სიელმე - strabismus, i m (ბერძნ.)
სივრცე - spatium, i n
სიზარმაცე - pigritia, ae f (სისუსტე)
სიზმარი - somnium, i n; visum, i n
სითბო - calor, oris m; tepor, oris m Syn. therme, es f; pyr, pyro (ბერძნ.)
სითბოსი (სითბური)-thermidus, a, um
სითხე - liquor, oris m
სითხე ორგანოებსა და ღრუებში-humor, oris m
სიკვდილი-gangraena, ae f; mors mortis f; thanatos, sphakelo (ბერძნ.)
სიკვდილის აკვიატებული შიში - thanatophobia, ae f (ბერძნ.)

სიკვდილ-სიცოცხლის მიჯნა - parabiosis, is f (ბერძნ.)
სილა - arena, ae f; psammos (ბერძნ.)
სილიციუმი (კაჟი) - Silicium, i n
სილოვანი სიმსივნე-psammomma, atis n (ბერძნ.)
სიმი იხ. ქორდა
სიმინდი - Zea (ae) mays (idis) f
სიმპტომი - symptoma,, atis n (ბერძნ.)
სიმრუდე - curvatura, ae f
სიმსივნე - tumor, oris m; Syn. -oma, atis n (სიტყვ. ბოლოს), oncos (ბერძნ.)
სიმსივნურ დაავადებათა ექიმი სპეციალისტი - oncologus, i m (ბერძნ.)
სიმსივნის წარმოქმნელი - cancerogenes, is f (ბერძნ.)
სიმსუქნე - obesitas,atis f
სიმყრალე - foetor, oris m
სიმშრალე - siccitas, atis f; xerosis, is f (ბერძნ.)
სინათლე - lumen, inis n; lux, lucis f; syn. phos, photos (ბერძნ.)
სინამაქი მახვილფოთლიანი - Cassia acutifolia, ae f; Senna acutifolia, ae f
სინდიყი იხ. ვერცხლისწყალი
სინდრომი - syndromum, i n (ბერძნ.)
სინესტროლი - Synoestrolum, i n
სინთეზი - synthesis, is f (ბერძნ.)
სინთეზური - syntheticus, a, um
სინთომიცინი - Synthomycinum, i n
სინონიმი - synonymum, i n
სინჯი - testum, i n; titre (ფრანგ.)
სიროფი - sirupus, i m
სისველე - pituita, ae f
სისტემა - systema, atis n (ბერძნ.)
სისხლდენა-haemorrhagia, ae f (ბერძნ.)
სისხლდენის შემაჩერებელი-haemostaticus, a, um
სისხლი-sanguis, inis m; haema, ato (ან atis) (ბერძნ.)
სისხლის გამოსაწოვი ქილა - cucurbita, ae f
სისხლის გამოშვება- missio sanguinis
სისხლის დაჩირქება-pyaemia, ae f (ბერძნ.)
სისხლიანი - sanguineus, a, um
სისხლის თეთრი უჯრედი - erythrocytus, i m (ბერძნ.)
სისხლის მომტანი-sanguifer, fera, ferum
სისხლისჩირქიანობა (ინფექსიკაცია) - sapraemia, ae f (ბერძნ.)
სისხლის წითელი უჯრედი - erythrocytus, i m (ბერძნ.)
სისხლძარღვთა ნევროზი - angioneurosis, is f (ბერძნ.)
სისხლძარღვი-vas, vasis n; angion, i n (ბერძნ.)
სისხლძარღვოვანი - vascularis, e
სიტყვა - verbum, i n; logos (ბერძნ.)
სიფილისი-lues, is f; syphilis, idis (ბერძნ.)
სიფილისის - lueticus, a, um; luicus, a, um; S. syphilicus, a, um
სიფილისის საწინააღმდეგო (საშუალებები) - antisyphilica (remedia); antiluetica (remedia) n. pl.
სიღარიბე - inopia, ae f; penia (ბერძნ.)
სიყვითლე - icterus, i m (ბერძნ.)
სიყრუე - surditas, atis f
სიცარიელე - vacuum, i n
სიცივე-frigiditas, atis f; cryos (ბერძნ.)
სიცივით მკურნალობა - cry(m)otherapia, ae f (ბერძნ.)
სიცოცხლე - vita, ae f; bios
სიცოცხლის - vitalis, e
სიცხე იხ. სითბო
სიცხისამწევი- pyrogenes, is f (ბერძნ.)
სიცხის დამწევი (საშუალებები)- artipyretica (remedia); febrifuga (remedia) n. pl.

სიწითლე - rubor, oris m
სიჭალარავე - canities, ei f; poliosis (ბერძნ.)
სკამი - scamnum, i n
სკიპიდარი - Terebinthina, ae f
სკიპიდარის ზეთი-oleum Terebinthinae
სკლერა (თვალის თეთრი გარსი) - sclera, ae f (ბერძნ.)
სკოპოლამინი - Scopolaminum, i n
სკორბუტი - scorbutus, i m
სმენა - auditus, us m; audio, ire 4; ac(k)usis (ბერძნ.)
სმენითი (სასმენი) - auditivus, a, um; acusticus, a, um
სმენის დარღვევა-paracusis, is f (ბერძნ.)
სნეული იხ. დაავადებული
სოკო- fungus, i m; myces, etis (ბერძნ.)
სოკოვანი დაავადება-mycosis, is f (ბერძნ.)
სოლი - cuneus, i m; sphen (ბერძნ.)
სოლისებრი - cuneiformis, e; sphenoidalis, e (ბერძნ.)
სპაზმის მომხსნელი- antispasmodicus, a, um; spasmolyticus, a, um
სპერმაცეტი - cetaceum, i n; sperma (atis) ceti
სპეციები - species, erum (n. pl.)
სპეციფიკური - specificus, a, um
სპილენძი - Cuprum, i n
სპირტი - spiritus, us m
სპირტი ნიშადურის იხ. ნიშადურის სპირტი
სპირტიანი - spirituosus, a, um
სრულყოფილი - perfectus, a, um
სტაბილური - stabilis, e
სტაფილო - Daucus sativus, i m
სტაფილოკოკი-staphylococcus, i m (ბერძნ.)
სტერილიზაცია - sterilisatus, a, um
სტერილური - sterilis, e; sterilisatus, a, um
სტრეპტომიცინი-Streptomycinum, i n
სტრეპტოციდი - Streptocidum, i n
სტრიქნინი - Strychninum, i n
სტროფანთი-Strophanthus, i m (ბერძნ.)
სულელი - stultus, a, um
სული - animus, i m; anima, ae f; spiritus, us m; Syn. psyche, es f; thymos, -thymia (ბერძნ.)
სულიერი ავადმყოფობა - insania, ae f; vesania, ae f
სულით ავადმყოფი - insanus, a, um; vesanus, a, um
სუნთქვა-respiratio, onis f; spiro, āre 1; pnoë, ës f (ბერძნ.)
სულფადიმეზინი-Sulfadimezinum, i n
სულფათიაზოლი- Sulfathiazolum, i n
სუნგალა იხ. დეზოდორაცია
სუნი, სურნელება-odor, oris m; osme (ბერძნ.)
სუნიანი, სურნელოვანი-odoratus, a, um; odorifer, fera, ferum; suaveolens, entis
სუნი არასასიამოვნო - odor foetidus
სურავანდი იხ. სკორბუტი
სურდო-rhinitis acuta; coryza, ae f (ბერძნ.)
სურდო მყრალი (ცხვირის ქრონიკული დაავადება) - ozaena, ae f (ბერძნ.)
სურვილი (ლტოლვა სქესობრივი)-libido, inis f
სუსპენზია - suspensio, onis f
სუსტი-infirmus, a, um; invalidus, a, um
სუფთა - rasus, a, um; purus, a, um
სუფთა სახით - per se
სუფრის მარილი იხ. მარილი სუფრის
სქელი იხ. მსუქანი
სქელნაყოფა - Pachycarpus, a, um
სქემა - schema, atis n (ბერძნ.)
სწორი- rectus, a, um; orthos (ბერძნ.)
სწორი ნაწლავი-rectum, i n; procto (ბერძნ.)

ჯორი ნაწლავის - rectalis, e
ჯორი ნაწლავის ანთება-proctitis, idis f (ბერძნ.)
ჯრარად - cito; velociter
ჯრარი-celer, eris, ere, citus, a, um; tachys (ბერძნ.)
ჯრარი სუნთქვა - tachypnoë, ës f
ჯუჯული - corpus, oris n; Soma, atos (atis) (ბერძნ.)
ჯუჯულის - Somaticus, a, um
ჯუა - alius, a, ud; heteros (ბერძნ.)
ჯუა (მეორე) - ceterus, a, um
ჯუადასჯუაგვარი - varius, a, um
ჯუანაირად - aliter
ჯხივებით მკურნალობა - phototherapia, ae f (ბერძნ.)
ჯხივი - radius, i m
ჯხივისებრი(სხივოსანი)-radiatus, a, um
ჯხივური თერაპია-radiotherapia, ae f (ბერძნ.)

ჭ

ჭაბლეტი - tabuletta, ae f
ჭაბუსის ფოსო - acetabulum, i n
ჭალახი - lutum, i n; limus, i m; pelos (ბერძნ.)
ჭალახით მკურნალობა-pelotherapia, ae f (ბერძნ.)
ჭალახი (ტალახიანი) - luteus, a, um
ჭალკი - talcum, i n
ჭამპონი - tampon (ფრანგ.)
ჭამპონის გაკეთება (დაჭამპონება) - tamponada, ae f; tamponatio, onis f
ჭანი იხ. ღერო; იხ. ჯუჯული
ჭანინი - Taninum, i n
ჭარი - manubrium, i n
ჭარხუნა-Artemisia (ae f) dracunculus (i m)
ჭაცება (ვიჭაცებ) - rapio, ĕre 3
ჭეშანი - Ruta (ae) graveolens (ntis) f
ჭემპერატურა - temperatura, ae f
ტემპერატურის მზომი-thermometrium, i n
ტემპერატურის მუდმივობა - isothermia, ae f (ბერძნ.)
ტენი იხ. ნესტი
ტენკო - Mentha aquatica, ae f
ტერებინთი იხ. სკიპიდარი
ტერფი-pes, pedis m; pus, podos (ბერძნ.)
ტერფი წინა - metatarsus, i m; tarsus, i m (tarsos ბერძნ.)
ტერფის - pedalis, e; peduncularis, e
ტერფის ტკივილი - podalgia, ae f (ბერძნ.)
ტერფის I თითი (ცერი)- hallux, icis m
ტერპინჰიდრატი - Terpinum hydratum, i n
ტესტი იხ. სინჯი
ტესტოსტერონი - Testosteronum, i n
ტეტანური - tetanicus, a, um
ტეტანუსი-tetanus, i m; tetanos (ბერძნ.)
ტეტრაციკლინი - Tetracyclinum, i n
ტვინი (ზურგის ან ძვლის) - medulla, ae f; myelos (ბერძნ.)
ტვინი თავის - cerebrum, i n; encephalon (ბერძნ.)
ტვინი (თავის ან ზურგის) მაგარი გარსი-pachymeninx, ingis f (ბერძნ.)
ტვინის გარსი - mater, tris, f; meninx, ngis m (ბერძნ.)
ტვინის რბილი გარსი - mater pia
ტვინის მაგარი გარსი - mater dura
ტვინის დანამატი - hypophysis, is f (ბერძნ.)
ტილი - pediculus, i m
ტილიანობა - pediculosis, is f
ტიპი - typus, i m; typos (ბერძნ.)
ტიპური - typicus, a, um (ბერძნ.)
ტირილი (ვტირი)-lugeo, ēre 2; lacrimo, āre 1
ტიტა - Tulipa, ae f
ტიტველი იხ. შიშველი
ტიფი - typhus, i m (ბერძნ.)

ტკბილი - dulcis, e; glycos (ბერძნ.)
ტკბილ-მწარე - dulcamarus, a, um
ტკივილი - dolor, oris m; algos, odyne (ბერძნ.)
ტკივილის შიში - odynophobia, ae f (ბერძნ.)
ტოლი იხ. თანაბარი
ტომარა-bursa, ae f; saccus, i m; saccos (ბერძნ.)
ტომარა პატარა (ტომსიკა) - sacculus, i m
ტომატი იხ. პომიდორი
ტონუსი - tonos, -tonia (ბერძნ.)
ტონუსის მოშლა-dystonia, ae f (ბერძნ.)
ტოტი - ramus, i m
ტოტი პატარა - ramulus, i m; ramusculus, i m
ტოტიანი (დატოტვილი)-ramosus, a, um
ტოქსიკური - toxicus, a, um
ტოქსინი - toxinum, i n
ტრავმა - trauma, atis n
ტრავმული - traumaticus, a, um
ტრაპეციული-trapezius, a, um; trapezoideus, a, um (ბერძნ.)
ტრაქეა - trachea, ae f (ბერძნ.)
ტრიალი იხ. ბრუნვა
ტრივიალური - trivialis, e
ტროპიკული - tropicus, a, um
ტუჩი იხ. ბაგე
ტუჩის იხ. ბაგის
ტუხტი - Althaea, ae f (ბერძნ.)
ტყე - silva, ae f
ტყვია - Plumbum, i n
ტყვიის ჟანგი - Plumbi oxydum
ტყის - silvester, tris, tre
ტყის ქონდარა-Satureia laxiflora, ae f
ტყისური - Mercurialis, is f

უ

უაზრობა, აბსურდი - absurdum, i n
უაზრო - absurdus, a, um
უარყოფა, უ, არ- - de (პრეფ.), in (im a-, an- (ბერძნ.)
უარყოფა - negatio, onis f
უარყოფითი - negativus, a, um
უბედური, საცოდავი - miser, a, um
უგონოდ ყოფნა იხ. ღრმა ძილი
უდიდესი - maximus, a, um maximalis, e
უზანგი (სასმენი ძვალი)-stapes, edis
უთანხმოება - discordia, ae f
უთმო - depilis, e; madaros (ბერძნ.)
უკან - pone (adv.), (retro პრეფ.)
უკან (ძველად) - retro (adv.)
უკან გადახრა - retroflexio, onis f
უკან გადახრილი - retroflexus, a, u
უკან დაბრუნება (უკან ვბრუნდები) recurro, ĕre 3
უკან დაბრუნებული იხ. შებრუნებულ
უკან დახრილი იხ. გადახრილი
უკანა- posterior, ius; posticus, a, un
უკანა გვერდითი - postolateralis, e
უკანა ხვრელი - anus, i m; procto (ბერძნ.)
უკანონო შვილი, ბუში-nothus, a, u (ბერძნ.)
უკანონობა (ცოდვა)- nefas n (უბრუნ
უკვდავა-Helichrysum arenarium, i Gnaphalium arenarium, i n
უკვე - iam
უკიდურესი - extremus, a, um postremus, a, um
უკმარისობა - insufficientia, ae f
უკუგანვითარება - regressio, onis f
უკუმშველი - incompressibilis, e
უკუსვლა - regressus, us m
უკუცემა - repulsus, us m
ულვაში - mystax, acis f (ბერძნ.)
ულუფა - dosis, is f (ბერძნ.)

უმადობა - anorexia, ae f (ბერძნ.)
უმარილო - sine sale
უმარტივესი ცხოველი - protozoa, arum (n. pl.) (ბერძნ.)
უმეტესად - plerumque
უმი - rudis, e; crudus, a, um
უმოძრაო, უძრავი - immobilis, e
უმცირესი - minimus, a, um (აღმ. ხარ.), minimalis, e
უმცირესი ორგანიზმი - microorganismus, i m (ბერძნ.)
უმწიფარი (მკვახე) - crudus, a, um; immaturus, a, um
უნაბი - Zizyphus (i) jujuba (ae) f
უნაგირი - sella, ae f
უნაყოფო - infecundus, a, um; infelix, icis; sterilis, e; infertilis, e
უნდა, საჭიროა - debet (უპირო ზმნა)
უნებლიე - spontanus, a, um
უნივერსალური წამალი-panacea, ae f (ბერძნ.)
უნშიუ, იაპონური მანდარინი-citrus (i f) unshiu
უჟანგბადობა სისხლში - anoxaemia, ae f (ბერძნ.)
უჟანგბადობა ქსოვილში-anoxia, ae f (ბერძნ.)
უქმურა -Geranium robertianum, i n
ურგენტული, გადაუდებელი - urgens, ntis
ურდული - obex, icis m (f)
ურთხელი - Taxus (i) baccata (ae) f
ურინოზული - urinosus, a, um
უროგენიტალური - urogenitalis, e
უროლოგი - urologus, i m (ბერძნ.)
უროპეპსინი - Uropepsinum, i n
უროსულფანი - Urosulfanum, i n
უროტროპინი - Urotropinum, i n
ურტიკარია (ჭინჭრის ციება)-urticaria, ae f
ურჩი - nolens, ntis
ურჩხული - monstrum, i n
ურცვი ის. ბეგქონდარა
უსახელო - innominatus, a, um
უსუნო - sine odore
უფასოდ - gratis
უფერო-incolorus, a, um; decolor, oris m; achromaticus, a, um (ბერძნ.)
უფორმო - deformis, e; amorphus, a, um
უქერქო - decorticus, a, um
უქმი (დღე) - nefastus, a, um
უღლისა ის. საუღლე
უღონო - invalidus, a, um
უშაქრო - insipidus, a, um
უშიშარი - securus, a, um
უცვლელი ის. მუდმივი
უცნობი - ignotus, a, um; inciens, ntis; ignarus, a, um
უცნობი, შეუცნობელი - incognitus, a, um
უცოდინარი - ignotus, a, um; inciens, ntis; ignarus, a, um
უცუნა - Colchicum speciosum, i n
უცხო ნაწილაკი ის. ემბოლი
უძლური - impotens, ntis
უძილო - desomnis, e; insomnis, e; insopor, oris
უძილობა-vigilitas, atis f; insomnia, ae f
უძრავი - fixus, a, um
უწყლო - anhydricus, a, um
უხალისობა - prestratio, onis f (ბერძნ.)
უხეში ტილო - linteum, i n
უხსნადი - insolubilis, e
უჯრედგარეთა - extracellularis, e
უჯრედი-cellula, ae f; cella, ae f; cytus, i m (ბერძნ.)
უჯრედის პროტოპლაზმა - cytoplasma, atis n (ბერძნ.)
უჯრედის ცენტრი-centrosoma, atis n
უჯრედის წარმოქმნა-cytopoiesis, is f (ბერძნ.)
უჯრედული-cellulosus, a, um; cellularis, e

ფ

ფაზა - phasis, is f (ბერძნ.)
ფალანგა, თითის ძვალი - phalanx, phalangis f (ბერძნ.)
ფალოპის მილი - tuba uterina, ae f; salpinx, ingis f (ბერძნ.)
ფალოპის მილის ანთება-salpingitis, idis f (ბერძნ.)
ფანქარი სამედიცინო-stilus (stylus ბერძნ.), i m
ფარითო იხ. განიერი
ფარი იხ. ჩიყვი
ფარისებრი-thyroideus, a, um (ბერძნ.)
ფარისებრი ჯირკვლის ირგვლივ მდებარე - parathyroideus, a, um (ბერძნ.)
ფარისებრი ჯირკვლის ჰორმონი - thyrotoxinum, i n (ბერძნ.)
ფარმაკოპეა (წამლის სახელწოდებათა სტანდარტების და დებულებების კრებული) - dispensatorium, i n; pharmacopoea, ae f (ბერძნ.)
ფარმაცევტი-pharmaceuta, ae f (ბერძნ.)
ფარმაცევტული-pharmaceuticus, a, um (ბერძნ.)
ფარმაცია - pharmacia, ae f (ბერძნ.)
ფარსმანლეკი - Millefolium, i n; Achillea Millefolium
ფარული - latens, ntis; tectus, a, um; occultus, a, um; Syn. cryptos (kryptos) (ბერძნ.)
ფარული პერიოდი - incubatio, onis f
ფარული იხ. ფირფიტა
ფარშავანგი - pavo, onis m
ფასი - pretium, i n
ფასცია (კუნთის გარსი) - fascia, ae f
ფაულერის დარიშხანის ხსნარი - liquor Kalii arsenitis (seu liquor arsenicalis Fowleri)
ფაღარათი - diarrhoea, ae f (ბერძნ.)
ფაშვი - ruma, ae f
ფენადონი - Phenadonum, i n
ფენამინი - Phenaminum, i n
ფენატინი - Phenatinum, i n
ფენაცეტინი - Phenacetinum, i n
ფენილბუტადიონი - Phenylbutadionum, i n
ფენილი - Phenylium, i n
ფენილის სალიცილატი - Phenylii salicylas; Phenylium salicylicum
ფენობარბიტალი (ლუმინალი)- phenobarbitalum, i n; Luminalum, i n
ფენოლი - Phenolum, i n
ფენოფთალეინი- Phenophthaleinum, i n
ფენოქსიმეთილპენიცილინი - Phenoxymethylpenicillinum, i n
ფერი-color, oris, m; chroma, atos (ბერძნ.)
ფერმკრთალი-pallens, ntis; pallidus, a, um
ფესვი (ძირი) - radix, icis f
ფესვის - radicalis, e
ფესურა - rhizoma, atis n (ბერძნ.)
ფეტვი - Panicum milliaceum, i n
ფეხი იხ. ტერფი
ფეხი პატარა-pediculus, i m; pedunculus, i m
ფეხის იხ. ტერფის
ფეხმრუდი valgus, i m
ფთალაზოლი - Phthalazolum, i n
ფთივაზიდი-Phthivazidum, i n (ბერძნ.)
ფიალა-calix, icis m (calyx, icis f ბერძნ.)
ფიზიოლოგია-Physiologia, ae f (ბერძნ.)
ფილტვი - pulmo, onis m; pneumon (ბერძნ.)
ფილტვისა - pulmonalis, e
ფილტვის ამოკვეთა-pneumonectomia, a f (ბერძნ.)
ფილტვის ანთება-pneumonia, ae (ბერძნ.)

ფილტრაცია იხ. გაფილტვრა
ფილტრი - filtrum, i n
ფირფიტა-lamina, ae f; lamella, ae f (ქნინ.)
ფირფიტის - laminaris, e; lamellatus, a, um; lamellosus, a, um
ფისი - pix, picis f; resina, ae f
ფიცი - iusiurandum, i n
ფიჭვი - Pinus, i f
ფიჭვის, ფიჭვნარი - pinaceus, a, um; pineus, a, um
ფლეგმონა (შემაერთებელი ქსოვილის მწვავე ანთება)-phlegmone, es f (ბერძნ.)
ფლობა (ფლობ) - possideo, ēre 3; possessio, onis f; obtineo, ēre 2
ფოთოლი - folium, i n
ფოკუსი იხ. ცენტრი
ფონენდოსკოპი (მოსასმენი მილაკი) - phonendoscopium, i n (ბერძნ.)
ფორი - porus, i m
ფორთოხალი-Citrus (i) sinensis (is) f
ფორმა- forma, ae f; morphe (ბერძნ.)
ფორმის მიცემა-formo, are 1; plastike (ბერძნ.)
ფორმის მიმცემი - constituens, ntis
ფოსგენი - phosgenum, i n
ფოსო - fossa, ae f; poples, itis m
ფოსუკი (პაგარა ფოსო) - fossula, ae f
ფოსფატი - phosphas, atis m
ფოსფორი - Phosphorus, i m
ფოსფორისა - phosphoricus, a, um
ფოსფოროვანი - phosphorosus, a, um
ფრთა-ala, ae f; penna, ae f; pteryx, ygos (ბერძნ.)
ფრთისებრი-alaris, e; pterygoideus, a, um (ბერძნ.)
ფრთხილად - caute (adv.)
ფრთხილი - cautus, a, um
ფრინველი - avis, is f; ornis, ornithos (ბერძნ.)
ფრჩხილი- unguis, inis; onyx, onychos (ბერძნ.)
ფრჩხილების გამრუდება - onychogryposis, is f (ბერძნ.)
ფრჩხილების კვნეტა-onychophagia, ae f (ბერძნ.)
ფსიქიატრია- psychiatria, ae f (ბერძნ.)
ფსიქიატრი - psychiater, tri m (ბერძნ.)
ფსიქიკური ავადმყოფობა-psychiater, tri m (ბერძნ.)
ფსიქოთერაპევტი - psychotherapeutus, i m (ბერძნ.)
ფსიქოლოგიური მეთოდებით მკურნალობა-psychosis, is f (ბერძნ.)
ფსკერი იხ. ფუძე
ფსორიაზი - psoriasis, is f (ბერძნ.)
ფუნქცია - functio, onis f
ფუნქციის მოულოდნელი შეწყვეტა - apoplexia, ae f (ბერძნ.)
ფურაცილინი - Furacilinum, i n
ფურისულა - Primula, ae f
ფურისულა სამკურნალო-Primula officinalis
ფურუნკული - furunculus, i m
ფუტკარა - Digitalis, is f
ფუტკარი - apis, is f; apis mellifica
ფუძე (ბაზისი)-fundus, i m; basis, is f (ბერძნ.)
ფუძეაცეტატი - subacetas, atis m
ფქვილი - farina, ae f
ფშნის ეკალი-Ononis, idis f; Restis bovis
ფხვნილი - pulvis, eris m

ქ

ქავილი - prurio, ire 4; prurigo, inis f; pruritus, us m
ქალა - calva, ae f; cranium, i n (cranion) (ბერძნ.)
ქალასი - cranialis, e
ქალასარქველი - calvaria, ae f
ქალი - femina, ae f; mulier, eris f; gyne, aicos (ბერძნ.)

ქალის დაავადებათა სპეციალისტი - gynaecologus, i m (ბერძნ.)
ქალღმერთი - dea, ae f
ქალწული - virgo, inis f; nympha (ბერძნ.)
ქაოსი - chaos (ბერძნ.)
ქაფო - farina, ae f
ქაფი იხ. ღეჟი
ქაფიანი - spumeus, a, um; spumosus, a, um
ქაფუნა - Herniaria, ae f
ქაფური - Camphora, ae f
ქაფურის - camphoratus, a, um; camphoricus, a, um
ქაფურის ხე - Cinnamomum (i n) camphora (ae f)
ქაღალდი - charta, ae f
ქაღალდი გასანთლული - charta cerata, ae f
ქაღალდის - chartaceus, a, um; papyraceus, a, um (ბერძნ.)
ქაცვი - Hippophaë, ës f (ბერძნ.)
ქედი - crista, ae f
ქერი - Hordeum, i n
ქერიფქლა - Verbascum, i n
ქერქი - cortex, icis m
ქერქი თესლის - testa, ae f
ქერქოვანი - corticalis, e
ქვა იხ. მუნი
ქვა - lapis, idis m; lithos (ბერძნ.)
ქვის დაშლა - lithotripsia, ae f (ბერძნ.)
ქვედა - inferior, ius
ქვედა ყბა - mandibula, ae f; genys (ბერძნ.)
ქვედა ყბის - mandibularis, e
ქვეყანგი - oxydulatus, a, um
ქვეშ - sub, 1. წინდ. Acc. - სად? (Abl. - სად?), 2. პრეფიქსი
ქილა - olla, ae f; vitrum, i n; Syn. phiala; hyalos (ბერძნ.)
ქილაში - in vitro
ქილუსი, რძის წვენი - chylus, i m (ბერძნ.)
ქილუსის (რძის წვენის) დაგროვება პლევრის ღრუში - chylothorax, acis m (ბერძნ.)
ქილუსი სისხლში - chylaemia, ae f (ბერძნ.)
ქიმიური - chemicus, a, um
ქინაქინი - china, ae, f; chininum, i n
ქინაქინის ხე (წითელწვენიანი) - Cinchona succirubra, ae f
ქინოზოლი - Chinosolum, i n
ქინძი - Coriandrum sativum, i n
ქირურგი - chirurgus, i m (ბერძნ.)
ქირურგია - chirurgia, ae f (ბერძნ.)
ქირურგიული - chirurgicus, a, um
ქირურგიული დანა - scalpellum, i n
ქიშმიში - Uva sicca, ae f; astaphis, idis f (ბერძნ.)
ქლიავი - Prunus (i) domestica (ae) f
ქლორაგი - chloras, atis m
ქლორი - Chlorum, i n
ქლორიანი - chloricus, a, um
ქლორიდი - chloridum, i n
ქლორკირი - calcaria chlorata, ae f; Calx (cis) chlorinata (ae) f
ქლოროვანი - chloratus, a, um; chlorosus, a, um
ქლოროფორმი - chloroformium, i n
ქლორწყალბადმჟავა - acidum hydrochloricum, i n
ქმედება (აქცია) - actio, onis f
ქოლერა (ბერძნ.) - cholera, ae f
ქოლესტაზი, ნაღვლის დგომა - cholestasis, is f (ბერძნ.)
ქოლესტერინი - cholesterinum, i n
ქონა (ყოლა) - habeo, ēre 2
ქონდარი ბაღის - Satureia (ae hortensis (is) f
ქონდრისკაი - nanus, i m
ქონი იხ. ცხიმი
ქონიანი იხ. მსუქანი
ქონის ხე - Sapium sebiferum, i n
ქორდა - chorda, ae f (ბერძნ.)
ქოშინი - dyspnoë, ës f (ბერძნ.)

ქრიზანთემა - Chrysanthemum indicum, i n; Chrysanthemum (i) sinense (is) n
ქრისტესისხლა-Chelidonium (i) majus (oris) n
ქრომი - Chromum, i n
ქრომოსომა-chromosoma, atis n (ბერძნ.)
ქრონიკული - chronicus, a, um
ქსელისებური ის. აბლაბუდისებრი
ქსეროფორმი - Xeroformium, i n
ქსოვილი - tela, ae f; textus, us m; textum, i n; histos (ბერძნ.)
ქსოვილის - textualis, e
ქსოვილის მკვდარი ნაწილი-sequestrum, i n
ქსოვილთა კვების მოშლა-dystrophia, ae f (ბერძნ.)
ქუთუთო-palpebra, ae f; blepharon (ბერძნ.)
ქუთუთოს ანთება-blepharitis, idis f (ბერძნ.)
ქუთუთოს გაკერვა - blepharorrhaphia, ae f (ბერძნ.)
ქუთუთოს დამბლა-blepharoplegia, ae f (ბერძნ.)
ქუთუთოს დაწევა-blepharoptosis, is f (ბერძნ.)
ქუთუთოს ხრტილი- tarsus, i m (tarsos) (ბერძნ.)
ქუთუთოს ხრტილის ანთება - tarsitis, idis f (ბერძნ.)
ქუსლი-talus, i m; calx, calcis f; pterna (ბერძნ.)
ქუსლის - calcaneus, a, um
ქურელა - Strychnos (i m) nux vomica (nucis vomicae) f

ღ

ღამე - nox, noctis f
ღამით - noctu
ღართი (ანატ.) - pallium, i n
ღარი - sulcus, i m
ღებინება ის. რვევა
ღერო - caulis, is f; cormus, i m; truncus, i m; stipes, itis m; stips, pis f
ღერძი, კისრის II მალა - axis, is m
ღეჭვა - masticatio, onis f
ღეძელი (ანატ.)-habenula, ae f; habena, ae f
ღვედკეცი - Periploca graeca, ae f
ღვია - luniperus (i) communis (is) f
ღვინის-vinosus, a, um; vinarius, a, um
ღვინის სპირტი ის. ეთილის სპირტი
ღვინის ქვის (ღვინომჟავა) - acidum tartaricum, i n
ღვინო - vinum, i n
ღვიძლი (ფარმ.) - jecur, oris n (ფარმ.); hepar, atis n (ბერძნ.)
ღვიძლის - hepaticus, a, um
ღვიძლის ანთება - hepatitis, idis f (ბერძნ.)
ღვიძლის კიბო - hepatoma, atis n (ბერძნ.)
ღიტინი - titilatio, onis f
ღილილომდელოსი-Rhaponticum (i n) jacea (ae f); Centaurea jacea, ae f
ღოლო - Rumex, icis m
ღორი - sus, suis m, f
ღორის-suillus, a, um; porcinus, a, um
ღონემიხდილობა - prostratio, onis f
ღორის ქონი - adeps (ipis) suillus (i) m; axungia porcina, ae f
ღოლნოშო - Prunus (i) insititia (ae) f
ღრიჭო ის. ნაპრალი
ღრიჭოსი ის. ნაპრალის
ღრმა- profundus, a, um; altus, a, um
ღრმა ძილი - sopor, oris m
ღრმული - fovea, ae f

ღრუ - cavum, i n; cavus, a, um; caverna, ae f
ღრუბელი - nubes, is f; Syn. nephele, spongia, ae f (ბერძნ.)
ღრუბლოვანი - spongiosus, a, um
ღრუბლოვანი ნივთიერება-diploë, ës f (ბერძნ.)
ღრძილი - gingiva, ae f; ulon (ბერძნ.)
ღრძილების ამოკვეთა- gingivectomia, ae f; Syn. ulectomia (ბერძნ.)
ღრძილების ანთება - gingivitis, idis f
ღრძილებიდან სისხლდენა - ulorrhagia, ae f (ბერძნ.)
ღრძობა-luxatio, onis f; distortio (dostorsio), onis f; distentio (distensio)

ყ

ყაბზობა იხ. შეკრულობა
ყავა არაბული - Coffea arabica, ae f
ყავისფერი - ferrugineus, a, um; cinnamomeus, a, um
ყანყრატო - gula, ae f; faux, faucis f (fauces, ium n. pl.)
ყაყაჩო - Papaver, eris n
ყაყაჩო ძილისმომგვრელი, ხაშხაში - Papaver (eris) somniferum (i) n
ყბა-ყურის ჯირკვალი-parotis, idis f (ბერძნ.)
ყბა-ყურის ჯირკვლის ანთება - parotitis, idis f (ბერძნ.)
ყელი - collum, i n; faux, ucis f; isthmus, i m (ბერძნ.)
ყვავილი - flos, oris m; anthos (ბერძნ.)
ყვავილი (ინფექც. დაავადება)-variola, ae f
ყვავილის ფურცელი - petalum, i n
ყვავილის ყუნწი - pedicellus, i m
ყვავილის ჯამი - calix (calyx), icis m
ყანჩალა-Stachys (idis) silvatica (ae) f
ყველა, ყოველი-totus, a, um; omnis, e; pan, pantos (ბერძნ.)
ყველაზე უკან მდებარე-postremus, a, um
ყვითელი - flavus, a, um; luteus, a, um; xanthos (ბერძნ.)
ყვითლად დანახვა საგნების - xanthopsia, ae f (ბერძნ.)
ყვითრი (კვერცხის გული) - vitellus, i m
ყვითრის - vitellinus, a, um
ყვირილი (ვყვირი) - reclamo, āre 1 clamo, -āre 1
ყვრიმალი - zygoma, atis n (ბერძნ.)
ყვრიმალის - zygomaticus, a, um
ყვრიმალ-საფეთქლისა - zygomaticotemporalis, e (ბერძნ.)
ყია - nucha, ae f
ყივანახველა - pertussis, is f
ყივანახველიანი - pertussicus, a, um
ყითა იხ. უკანა ხვრელი
ყინვა (ვიყინები) - glacio, āre 1
ყინულოვანი - glacialis, e
ყლაპვა იხ. შთანთქმა
ყლორტი - stolo, onis m; turio, onis
ყლუპი - haustus, us m
ყნოსვა - olfactus, us m; odoratio, onis f; olfacio, -ĕre 3
ყნოსვის - olfactorius, a, um
ყოფნა - sum, fui, esse
ყოჩივარდა - Cyclamen, inis n
ყრონტი იხ. ყანყრატო
ყრუ - surdus, a, um
ყუთი იხ. კოლოფი
ყუნწი - caulis, is f; cormus, i m
ყურება (ვუყურებ)-vedeo, -ēre 2 scopeo (ბერძნ.)
ყურებში შუილი- tinnitus (us m aurium
ყური - auricula, ae f (კნინ.); auris, f; us, otos (ბერძნ.)
ყურის - auricularis, e
ყურის დაავადებათა სპეციალისტი otologus, i m (ბერძნ.)

ყურის ანთება - otitis, idis f (ბერძნ.)
ყურის ტკივილი - otalgia, ae f (ბერძნ.)
ყურძენი - Uva, ae f; racemus, i m
ყურძნის მტევანი - uvea, ae f; racemus, i m; staphyle (ბერძნ.)
ყურძნის შაქარი იხ. გლუკოზა

შ

შაბი - Alumen, inis n
შაბი დამწვარი - alumen (inis) ustum (i) n
შაგბალახა - Leonurus, i m
შავი - niger, gra, grum; ater, atra, atrum; melas, melanos (ბერძნ.)
შავი ნალველი - melancholia, ae f
შავი პილპილი - Piper (eris) nigrum (i) n
შალი - lana, ae f
შარდი - urina, ae f; uron (ბერძნ.)
შარდის - urinarius, a, um
შარდის ბუშტი - vesica urinaria, ae f; cystis, is f (ბერძნ.)
შარდის გამომმუშავებელი (წარმომქმნელი) - uropaeus a, um; uropoieticus, a, um (ბერძნ.)
შარდის გამოყოფა - diuresis, is f
შარდის გამოყოფის გაძნელება - dysuria, ae f (ბერძნ.)
შარდის სუნის (ურინოზული) - urinosus, a, um
შარდის შეჩერება - ischuria, ae f (ბერძნ.)
შარდმდენი საშუალებები - remedia diuretica (n. pl.)
შარდმდენი - diureticus, a, um
შარდმჟავა - acidum uricum, i n
შარდმჟავას მარილი - uratus, a, um
შარდმჟავას მარილები - urata (n. pl.)
შარდოვანა - urea, ae f
შარდსადენი - urethra, ae f (ბერძნ.)
შარდსადენის (საშარდე) - urethralis, e
შარდსასქესო - urogenitalis, e
შარდსაწვეთი - ureter, eris m (ბერძნ.)
შარდსაწვეთის - uretericus, a, um
შარდსაწვეთის კონკრემენტი, კენჭი შარდსაწვეთში - ureterolithiasis, is f (ბერძნ.)
შარდსაწვეთის შევიწროება - ureterostenosis, is f (ბერძნ.)
შარდში შაქრის არსებობა - glycosuria, ae f (ბერძნ.)
შაქარი - Saccharum, i n
შაქრის - saccharinus, a, um
შებრუნება - recursus, us m
შებრუნებული - recurrens, ntis
შებრუნებული, არასწორი - inversus, a, um
შეგროვება - colligo, ĕre 3
შედგენილი იხ. რთული
შედედება - coagulatio, onis f; condensatio, onis f
შედედების საწინააღმდეგო - anticoagulans, ntis
შედედებული - inspissatus, a, um; condensatus, a, um
შეერთება - conjungo, ĕre 3; jungo, ĕre 3; conjugatio, onis f; junctura, ae f
შეერთება, -თან- con-, co-, col-, com-, cor-, sym-, syn- (ბერძნ.)
შეერთებული - conjunctus, a, um
შეზელვა - frictio, onis f
შეკავება იხ. დაბრკოლება
შეკრულობა (ყაბზობა) - obstipatio, onis f; constipatio, onis f; obstructio, onis f; obex, icis m, f
შემაერთებელი - reuniens, ntis; communicans, ntis
შემაღლება - eminentia, ae f; prominentia, ae f
შემაჩერებელი - inhibitor, oris m
შემასუსტებელი იხ. მომადუნებელი
შემასწორებელი (წამლის გემოსი და სუნის) - corrigens, ntis

შემდეგ (უკან) - 1. post (წინს.), 2. post (წინდ. Acc.); deinde
შემდეგ იმის შემდეგ - postea (adv.)
შემდეგი, მომდევნო - sequens, ntis
შემთხვევითი-accidentalis, e; fortuitus, a, um
შემკვრელი - adstingens, ntis
შემკრები - colligens, ntis
შემობრუნება - verto, ĕre 3; trope (ბერძნ.)
შემოზნეული - circumflexus, a, um
შემოსაზღვრული, გარშემოწერილი - circumscriptus, a, um
შემრევი - miscens, ntis
შემღწევი - penetrans, ntis
შემცველი - continens, ntis
შემცველობა (შეცვიცავ)-contineo, ēre 2
შემძლე - potens, ntis
შემწოვი-absorbens, ntis; absorptivus, a, um
შემშვებნავი - corrigator, oris m
შენახვა - reservo, āre 1; servo, āre 1; conservo, re 1; conservatio, onis f
შენახული - conservatus, a, um
შენელება - retardatio, onis
შენელება - agito, -āre 1
შერევა - mixtio, onis f; misceo, ēre 2
შერეული - mixtus, a, um
შერყევა - commotio, onis f
შერყევა ტვინის - commotio cerebri
შესავალი - apertura, ae f; hiatus, us m; aditus, us m; ostium, i n
შესართავი - commissura, ae f
შესახებ - de (praep. cum. Abl.)
შესუნთქვა-inhalatio, onis f; inspiratio, onis f
შესუსტება (ავადმყოფობის დროებით) - remissio, onis f
შესქელებული იხ. შედედებული
შეუვალობა - immunitas, atis f
შეუღლება იხ. შერთება
შეუძლია - potest (III s. ←possum)
შეუფერხება - dys (პრეფ. ბერძნ.)
შექმნა-facio, ĕre 3; poiesis, is f (ბერძნ.)
შელონება იხ. წუხილი
შელწევა იხ. დიფუზია
შელებილი - coloratus, a, um
შეშინება (მეშინია) - timeo, ĕre 2; phobeo (ბერძნ.)
შეშუპება - oedema, atis n (ბერძნ.)
შეშუპებული - oedematosus, a, um
შეშხაპნება - injectio, onis f
შეცდომა- error, oris m; lapsus, us m
შეცდომა ენისმიერი - lapsus linguae
შეცდომა კალმისმიერი-lapsus calami
შეცდომა მეხსიერებითი-lapsus memoriae
შეცვლა - permutatio, onis f
შეძენილი - acquisitus, a, um
შეძლება (შემიძლია)-possum, potui, posse
შემწეობა - accomodatio, onis f
შეხება- contactus, us m; tactus, us m
შეხება ხელის თითებით - palpatio, onis f
შეგროვებული - aggregatus, a, um
შვიტა - Equisetum, i n
შვიტა მინდვრის-Equisetum (i) arvense (is) n
შვრია ჩვეულებრივი-Avena sativa, ae f
შთანთქმა (შეწოვა) - absorbeo, -ēre 2; phagein, -phagia (სიტყვ ბოლოს) (ბერძნ.)
შთანთქმელი-absorbens, ntis, plagos (ბერძნ.)
-ში - in (წინდ. Acc. და Abl.)
-ში, შიგნით - en- (ბერძნ. პრეფ.)
შიგა, შიგნით - 1. intra (წინდ. Acc.) 2. intra (პრეფ.); 3. endon (ბერძნ პრეფ.)
შიგნითა - interior, ius
შიდა, შიგნით(ა) - internus, a, um
შიდავენური - intravenosus, a, um

ამშილი - fames, is f; limos, peina (ბერძნ.)
ამშილით მკურნალობა - peinotherapia, ae f; limotherapia, ae f (ბერძნ.)
ამშილის შიში-limophobia, ae f (ბერძნ.)
ანაგანი - internus, a, um
ანაგანი ორგანო - viscus, eris m; splanchnon (ბერძნ.)
ანაგანი ორგანოსი (შიგნეულობისა) - visceralis, e; splanchnicus, a, um (ბერძნ.)
ანაგანი ორგანოების დაწევა - visceroptosis, is f; splanchnoptosis, is f (ბერძნ.)
ანური - domesticus, a, um
ანდი - Cornus (i) mas (maris) f
აშველი - nudus, a, um
აში-timor, oris m, pavor, oris m; phobia (ბერძნ.)
აში სინათლის - photophopia, ae f (ბერძნ.)
აში ტკივილის - odynophobia, ae f (ბერძნ.)
აში ღამის - pavor nocturnum
აში ყველაფრის-panphobia, ae f (ბერძნ.)
აშინა (სისინა) - sibilus, a, um
მაგა - Atropa belladonna, ae f; Belladonna, ae f
ოთხვი - Padus (i), racemosa (ae) f; Cerasus padus, i f
ოკოლადის ხე (კაკაოს ხე) - Theobroma (atis n) Cacao (უბრუნ.)
ორი ის. პერიფერიული
ორი (განმეორებული) - distalis, e
ორის (შუა) - 1. inter (წინ. Acc.-თან), 2. interh (პრეფ.)
ორისი - perineum, i n
ორს - longe; teles s. tele (ბერძნ.)
რაგებით მკურნალობა - serotherapia, ae f (ბერძნ.)
შრაგი - serum, i n
შრაგიანი, შრაგის-seratus, a, um; sericus, a, um
შრე - stratum, i n; tomos (ბერძნ.)
შროშანა - Convallaria, ae f
შროშანა აისის-Convallaria (ae) majalis (is) f
შგო - ramale, is n; ramus, i m
შგოში - Oxycoccus, i m
შუა-medium, i n; medius, a, um; medianus, a, um; medialis, e; mesos (ბერძნ.)
შუადღე - meridies, ei f, m
შუამდებარე - intermedius, a, um
შუასაყარი - mediastinum, i m
შუასაყარის გაკვეთა-mediastinotomia, ae f
შუასაყარის ქსოვილთა ანთება-mediastinitis, idis f
შუაში - in medio
შუბლი - frons, ntis f
შუბლის - frontalis, e
შუბლის ანთება - frontitis, idis f
შუბლის უკანა - postfrontalis, e
შუილი - tinnitus, us n
შუშა ის. ქილა
შხამი - Veratrum, i n
შხამი თეთრი - Veratrum album, i n
შხამათუთუბო - Rhus (ois f) toxicodendron (i n) (ბერძნ.)
შხამიანი-venenosus, a, um; venenatus, a, um; virulentus, a, um; toxicus, a, um (ბერძნ.)
შხამსაწინააღმდეგო ნივთიერება-antidotum, i n

ჩ

ჩალუნა მთის - Dryopteris (is) filix (icis) mas (maris) f
ჩაზნექილი - concavus, a, um

ჩაზნექილი მინები - concava vitra (n. pl.)
ჩაზნექილობა - concavitas, atis f
ჩაი - Thea, ae f
ჩამკეტი - occludens, ntis
ჩაკეტვა იხ. დახურვა
ჩამოყალიბება იხ. ფორმირება
ჩანასახი - germen, inis n; foetus, us m; embryo, onis f, blastos (ბერძნ.)
ჩანაჭდევი - impressio, onis f
ჩანთა იხ. ამპა
ჩასახვა - nascendum, i n; conceptio, onis f; conceptus, us f
ჩასახვის საწინააღმდეგო - anticoncipiens, ntis; contraceptio, onis f
ჩასმა (ნაღრობის, თიაქრის) - repositio, onis f
ჩასხმა - infundo, ĕre 3
ჩაღრმავება - recessus, us m; excavatio, onis
ჩაცხრომა - remessio, onis f
ჩაწვეთება იხ. ინსტილაცია
ჩაწნული (შეკავშირებული)-nexus, a, um
ჩვენება - demonstro, are 1
ჩვენი - noster, tra, trum
ჩვეულებრივი- vulgaris, e; trivialis, e; communis, e; vulgatus, a, um
ჩინური - chinensis, e
ჩირქი - pus, puris n; pyon (ბერძნ.)
ჩირქიანი სისხლი - sanies, ei f
ჩირქის დენა- pyorrhoea, ae f (ბერძნ.)
ჩირქოვანი - purulentus, a, um
ჩირქოვანი (დაჩირქების გამომწვევი) - pyogenes, is f (ბერძნ.)
ჩიტა იხ. ფრინველი
ჩიყვი - struma, ae f; thyreos (ბერძნ.)
ჩონჩხი - skeleton, i n (ბერძნ.)
ჩრჩილი (კანის დაავადება)-tinea, ae f
ჩუკნობა იხ. - onanismus
ჩუტყვავილა - varicella, ae f
ჩუმი იხ. ნელი
ჩქარი - citus, a, um; celer, eris, er tachys (ბერძნ.)
ჩხვლეტა - punctio, onis f
ჩხირი (ბაცილა) - bacillus, i m
ჩხირი (ბაქტერია) - bacterium, i n
ჩხირი მუცლის ტიფის - Salmonel typhi; bacterium, typhi

ც

ცა - caelum, i n; uranos (ბერძნ.)
ცალთვალიანობა-monophthalmia, f (ბერძნ.)
ცალკეული ინდივიდის განვითარე - ontogenesis, is f (ბერძნ.)
ცალხელიანობა-monobrachia, ae (ბერძნ.)
ცარცი - creta, ae f
ცაცხვი - Tilia, ae f
ცვლომილი იხ. მოხეტიალე
ცვლომილი თირკმელი - ren migran
ცემინება - sternuatio, onis f; ptarm (ბერძნ.)
ცენტრალური - centralis, e
ცენტრი - focus, i m; centrum, centr (ბერძნ.)
ცერა თითი მგეზეის - pollex, icis m
ცერი ტერფის - hallux, ucis m
ცეცხლი - flamma, ae f; igniculus, i n ignis, is m; incendium, i n; Syn. p pyros (ბერძნ.)
ცეცხლგამძლე - incombustibilis, e
ცეცხლის შიში-pyrophobia, ae f (ბერძ
ცვარი - ros, roris m
ცვილი იხ. სანთელი
ცვლილება - mutatio, onis f; verto, ĕ 3; trope (ბერძნ.)
ციანი - Cyanum, i n
ციანიანი - cyanicus, a, um
ციანოზი, კანის ლურჯი შეფერილო - cyanosis, is f (ბერძნ.)
ციანწყალბადმჟავა-acidu hydrocyanicum, i n

იბრუგი - trochanter, eris m
იებ-ცხელება-febris, is f; pyretos (ბერძნ.)
ივი - frigidus, a, um; cryos (ბერძნ.)
იკლობარბიტალი-Cyclobarbitalum, i n
იკლური - cyclicus, a, um
ილინდრი - cylindrus, i m (ბერძნ.)
ილინდრული - cylindricus, a, um
ილა - albumen, inis n
იმბირული, ციმბირის-sibiricus, a, um
იმციფუგა - Cimicifuga, ae f
ინქოფენი - Cinchophenum, i n
ირკულაცია - circulatio, onis f
ირითი - cicrrhosis, is f (ბერძნ.)
ისფერი იხ. ლურჯი
იტრატი - citras, atis m
იცხვი (ანატ. გამობერილობა)-haustrum, i n
ნობიერების დაქვეითება (განურჩევლობა) - torpor, oris m
ნობილი - nobililis, e; notus, a, um; clarus, a, um
ოდნა - scio, ire 4; scientia, ae f; gnosis, -gnosia (ბერძნ.)
ოგათი - paulo
ოფი - rabies, ei, f; lyssa (ბერძნ.)
ოფის შიში-lyssophobia, ae f (ბერძნ.)
ოფიანი (გაშმაგებული) - rabiosus, a, um; rabidus, a, um
ოცხალი - vius, a, um
ოცხალ ორგანიზმზე (ორგანიზმში)-in vivo
ოცხი - scopa, ae f
რემლდენა-dacryorrhoea, ae f (ბერძნ.)
რემლი-lacrima, ae f; dacryon (ბერძნ.)
რუ - spurius, a, um; pseudes (ბერძნ.)
რუ (მცდარი) - para (ბერძნ.)
რუ ანემია-pseudoanaemia, ae f (ბერძნ.)
რუ კრუპი-pseudocrup (უბრუნ. crup ინგლ.)
რუ სახსარი-pseudoarthrosis, is f (ბერძნ.)
ცრუ შეგრძნება-paraesthesia, ae f (ბერძნ.)
ცუდად - male (adv.)
ცუდი - malus, a, um
ცული - securis, is f
ცხავი იხ. საცერი
ცხავისებური - cribrosus, a, um; ethmoidalis, e (ბერძნ.)
ცხელება იხ. ციებ-ცხელება
ცხენისმუხლა იხ. ეფედრა
ცხვირი-nasus, i m; rhis, rhinos (ბერძნ.)
ცხვირის ლორწოვანი გარსის ანთება - rhinitis, idis f (ბერძნ.)
ცხვირისა - nasalis, e
ცხვირში ლაპარაკი-rhinolalia, ae f (ბერძნ.)
ცხვირის პლასტიკური ოპერაცია - rhinoplastica, ae f (ბერძნ.)
ცხვირსაგებელა - Adonis, idis m
ცხიმი - axungia, ae f; sebum, i n; adeps, ipis n; Syn. lipos, stear (steatos), butyrum, i n (ბერძნ.)
ცხიმიანი-sebaceus, a, um; adiposus, a, um
ცხიმის დაშლა - lipolysis, is f (ბერძნ.)
ცხიმოვანი სიმსივნე-lipoma, atis n (ბერძნ.)
ცხოველი-animal, alis n; Zoon (ბერძნ.)
ცხოვრება იხ. სიცოცხლე
ცხოვრების ნირი - modus vivendi

ძ

ძაბრი - infundibulum, i n
ძაფი - filum, i n
ძალა - vis f; vires (n. pl.), potentia, ae f; ops, opis f (n. pl. opes); dynamis (ბერძნ.)
ძარღვი - vas, vasis; angion (ბერძნ.)
ძალმაყვალა - Rubus caesius, i m
ძალყურძენა - Solanum nigrum, i n
ძახველი - Viburnum, i n; Opulus vulgaris

ძალიან ახლოს მდებარე-proxime (adv.)
ძალიან ნათელი, სახელოვანი-praeclarus, a, um
ძგილე - septum, i n
ძგიფი იხ. ქონი
ძეხვი - botulus, i m
ძვალი - os, ossis n; osteon (ბერძნ.)
ძვალი მცირე - ossiculum, i n
ძვალთაშუა - interosseus, a, um
ძველი - vetus, eris; artiquus, a, um; palaios (ბერძნ.)
ძვლის ანთება - ostitis, idis f (ბერძნ.)
ძვლის ირგვლივი გარსი, ძვალსაზრდელა - periosteum, i n (ბერძნ.)
ძვლების დარბილება - osteomalacia, ae f (ბერძნ.)
ძვლების ღრუბლოვანი ნივთიერება - diploë, ës (ბერძნ.)
ძვლისებრი - osteoideus, a, um
ძვლის ღრუს გაკვეთა-trepanatio, onis f
ძვლის წარმომქმნელი უჯრედი - osteoblastus, i m (ბერძნ.)
ძვლოვანი - osseus, a, um
ძილი-somnus, i m; somnio, āre 1; dormio, ire 4; hypnos (ბერძნ.)
ძილი ხელოვნური-hypnosis, is f (ბერძნ.)
ძირი იხ. ფუძე
ძირითადი-praemolaris, e; molaris, e, basicus, a, um; basalis, e; basilaris, e
ძირთეთრა - Pastinaca sativa, ae f
ძირტკბილა-Liquiritia, ae f; Glycyrrhiza, ae f (ბერძნ.)
ძირშაქარა - Sium sisarium, i n
ძირშაქარა ვიწროფოთოლა - Sium angustifolium, i n
ძლიერი-fortis, e; validus, a, um; robustus, a, um
ძლიერმოქმედი - heroicus, a, um
ძლივს, ძნელად-vix, aegre (adv.); mogis (ბერძნ.)
ძმარი - acetum, i n
ძმარმჟავა - acidum aceticum, i n
ძმრის, ძმრიანი - aceticus, a, um acetosus, a, um
ძნელი - difficilis, e
ძოწის - purpureus, a, um
ძუძუ (ძუძუს თავი)-mamma, ae thele; mastos (ბერძნ.)

წ

წაბლი ჩვეულებრივი-Castinea s tiva, ae f
წაგრძელებული იხ. მოგრძო
წალა იხ. ჩირქიანი სისხლი
წალიკა - Polygonum (i), hydropip (eris) n
წამალი იხ. სამკურნალო წამლ საშუალება
წამლებით მკურნალობა pharmacotherapia, ae f (ბერძნ.
წამწამი - cilium, e
წარბი - supercilium, i n
წარმიდული - prominens, ntis
წარმიდულობა (შემაღლება prominentia, ae f
წარმატება - secundum, i n
წარმოშობა-origo, inis f; genesis (ბერძ
წასმა - extendo, ĕre 3; linio, īre 4
წასმული-extensus, a, um; linnitus, a, u
წებო - gummi
წებოვანი (წებვადი)-glutinosus, a, u
წევადი - tensibilis, e
წეკო - Nicotiana rustica, ae f
წელი - lumbus, i m; psoa, ae f (ბერძ
წელის - lumbalis, e
წელის ტკივილი - lumbalgia, ae f
წერა (ვწერ) - scribo, ĕre 3
წერტილი (ნაჩხვლეტი) - punctum n; stigma, atis n (ბერძნ.)
წესი - regula, ae f; lex, legis f

ესის მიხედვით - lege artis
ვეთი - gutta, ae f; stranx, ngos (ბერძნ.)
ვენი-succus, i m; opion, opos, chylos (ბერძნ.)
ვენით მკურნალობა-opotherapia, ae f (ბერძნ.)
ვერი, წვერო - apex, icis m; culmen, inis n (ბერძნ.)
ვეროსი - apicalis, e
ვეტი - spina, ae f; cuspis, idis f
ვეტიანი-spinosus, a, um; spinalis, e
ვივი - crus, uris n
ვივის დიდი ძვალი - tibia, ae f
ვივის მცირე ძვალი - fibula, ae f
ვიმა - pluvia, ae f
ვრილად - minute (adv.)
ვრილი - subtilis, e
ალი - sinus, us m
იგნი - liber, bri m
ითელა - morbilli, orum, m (n. pl.)
ითელი-reber, bra, brum, erythros (ბერძნ.)
ითელი (მუქი) - rubidus, a, um
ითელი (სისხლივით) - rubicundus, a, um
ითელი გამონაყარი კანზე - roseola, ae f
ითურა - rubeola, ae f
ლაკი - lobulus, i m
ლი - lobus, i m; portio, onis f
ლის ამოკვეთა-lobectomia, ae f (ბერძნ.)
ან - pro- (ბერძნ. პრეფ.)
ან(ა) - anterior, ius; ante (Acc. წინდ.); prae (Abl. წინდ.); pros (ბერძნ. პრეფ.)
ან, მომავალში - porro (adv.)
ინააღმდეგ - contra (წინდ. Acc.), adversus (წინდ. Acc.), ob (oc, op) (პრეფ.); anti (ბერძნ. პრეფ.)
ინააღმდეგობა - resistentia, ae f
წინაგული - atrium, i n
წინა თავისტვინი-prosencephalon, i n
წინამდებარე ჯირკვალი - prostata
წინასწარი - praecox, ocis
წინასწარი ცნობა - prognosis, is f (ბერძნ.)
წიფელი - Fagus, i f
წიწაკა - Capsicum, i n
წიწინაური - Polygala, ae f
წიწმატი - Lepidium sativum, i n
წიწმატურა (მწყემსის ჩანთა) - Capsella bursa pastoris
წმინდა-sanctus, a, um; sacer, sacra, sacrum
წნული - plexus, us m
წნულისებრი - plexiformis, e
წონასწორობა - aequilibrium, i n
წრე-circulus, i m; circus, i m; orbis, is m; orbiculus, i m; cyclos, i m (ბერძნ.)
წრებრუნვა - circulatio, onis f
წრეწირი - circumferentia, ae f
წურბელა -Sanguisuga, ae f; hirudo, inis f
წუხილი (შელონება) - oppressio, onis f
წყალი - aqua, ae f; hydor (ბერძნ.)
წყალმანკი - hydrops, opis m
წყალსადენი - aquaeductus, us m
წყალხსნარი - solutio qauosa
წყვილი ის თანაბარი
წყლიანი - aquosus, a, um; aquaticus, a, um; aqueus, a, um; hydricus, a, um (ბერძნ.)
წყლული - ulcus, eris n
წყურვილი - sitis, is f; dipsa (ბერძნ.)
წყურვი ის ღიაბეტი

ჭ

ჭადარი - Platanus, i f
ჭავლი (ანატ.) - helix, icis f
ჭალა-lucus, i m; luculus, i m; nemus, oris n

ჭალისა - nemoralis, e
ჭაობი - palus, udis f; uligo, inis f
ჭაობის, ჭაობიანი - paluster, tris, tre; uliginosus, a, um
ჭარხალი - Beta, ae f
ჭალი - trochlea, ae f
ჭალის - trochlearis, e
ჭალისებრი სახსარი-ginglymus, i m (ბერძნ.)
ჭერამი იხ. გარგარი
ჭერი - tegmentum, i n
ჭეშმარიტება - veritas, atis f
ჭვავი - Secale, is n
ჭვავის რქა-Secale (is) cornutum (i) n
ჭვრეტა - meditatio, onis f
ჭია-vermis, is m; helmins, helminthos (ბერძნ.)
ჭიანჭველა - formica, ae f
ჭიანჭველა მჟავა-acidum formicicum, i n; acidum (i n) formicarum
ჭიანჭველის - formicicus, a, um
ჭიისმაგვარი საშუალებები - vermifuga (orum) remedia (orum) n. pl.; anthelminthica remedia, (orum)
ჭიის საწინააღმდეგო საშუალებები - teanicida S. teanituga, remedia (orum)
ჭიისებრი - vermiformis, e
ჭინთვა-tenesmus, i m; teinesmos (ბერძნ.)
ჭინჭარი - Urtica, ae f
ჭინჭარი მწუსხავი-Urtica (ae), urens (ntis) f
ჭინჭრის ცხება - urticaria, ae f
ჭინჭრის - urticarius, a, um
ჭიპი - umbilicus, i m; umbo, onis m; omphalos (ბერძნ.)
ჭიპის - umbilicalis, e
ჭიპის თიაქარი-omphalocele, es f (ბერძნ.)
ჭიპის სიმსივნე-omphaloma, atis n (ბერძნ.)
ჭიპით შეერთებული ტყუპებ omphalopagus, i m (ბერძნ.)
ჭიპლარის გადაკვეთა-omphalotom ae f (ბერძნ.)
ჭირი - pestis, is f; tabum, i n
ჭკვიანი - sapiens, ntis
ჭკუა იხ. გონება
ჭკუასუსტი - cretinus, i m
ჭკუასუსტობა - cretinismus, i m idiotia, idiotismus (ბერძნ.)
ჭლექი - phthisis, is f (ბერძნ.)
ჭლექიანი - phthisicus, a, um (ბერძ
ჭლექის ექიმი-phthisiater, tri (ბერძნ.)
ჭლექის შემსწავლელი მედიცინ დარგი - phthisiatria, ae f (ბერძ
ჭორფლი - ephelides, ae m (ბერძნ.
ჭრილობა - vulnus, eris n
ჭყორი - Ilex (icis f) aquifolium (i n)

ხ

ხავსი - muscus, i m
ხავსიანი - muscosus, a, um
ხაზი - linea, ae f
ხალი - macula, ae f
ხალხი - populus, i m
ხანგამოშვებით - intermittens, nti
ხანგრძლივი დროსი განმავლობა - longo tempore
ხანჭკოლა - Lupinus, i m
ხაოიანი-lanatus, a, um; asper, aspe asperum; tuberosus, a, um
ხაპვა იხ. ყლუპი
ხარი - taurus, i m
ხარშვა (ვხარშავ) - coquo, ĕre 3
ხაშხაში (ძილის მომგვრელი ყაყაჩ - papaver (eris) somniferum (i) Papaver nigrum
ხაშხაშის რძეწვენი იხ. ოპიუმი
ხახა - pharynx, yngis m (ბერძნ.)
ხახვი - Allium (i n) cepa (ae f)

ხის - pharyngeus, a, um
ხის ლორწოვანი გარსის ანთება - pharyngitis, idis f (ბერძნ.)
ე - arbor, oris f; dendron (ბერძნ.)
ედვა - video, ēre 2; visus, us m
ელი (მკევანი) - manus, us f; cheiros (chir) (ბერძნ.)
ელის (მკევნის) - manualis, e
ელისგული - palma, ae f; vola, ae f; thenar (ბერძნ.)
ელისგულის - palmaris, e; volaris, e
ელის გულის (ნების) მემოთ ამობრუნება - supinatio, onis f
ელის გულის მემოთ ამობრუნებული - supinator, oris m
ელოვნება - ars, artis f
ელოვნურად შექმნილი სახსარი - neoarthrosis, is f (ბერძნ.)
ერხემალი - columna vertebralis (s. vertebrarum); rhachis (ბერძნ.)
ერხემლის, ხერხემლიანი - vertebratus, a, um; vertebralis, e
ერხემლის არხის გაკვეთა- rhachiotomia, ae f (ბერძნ.)
ერხემლის გამრუდება - kyphosis, is f; scoliosis, is f (ბერძნ.)
ერხი - modus, i m
ეშავი- Rhamnus (i) cathartica (ae) f
ეშრელი-Rhamnus (i) frangula (ae) f
ვალ - cras (adv.)
ველა - tussis, is f
ველი (გვინის) - gyrus, i m
ვრელი - foramen, inis n; apertura, ae f; trema, trematos (ბერძნ.)
ვრინვა-stertor, oris m; rhonchos (ბერძნ.)
იდი - pons, pontis m
ილი იხ. ნაკოფი
მა - vox, vocis f; phone (ბერძნ.)
მარება იხ. გამოყენება
მელი იხ. მშრალი
მის ნაწილობრივი დაკარგვა - dysphonia, ae f
ხოლო (მაგრამ) (კავშ.) - sed
ხორბალი - Triticum, i n
ხორკლი - tuberositas, atis f
ხორკლიანი იხ. ხალიანი
ხორისანი - Artemisia cina, ae f
ხორცი-caro, carnis f; sarx, sarcos (ბერძნ.)
ხორციანი - carneus, a, um
ხორხი - larynx, ngis m (ბერძნ.)
ხორხის ანთება-latyngitis, idis f (ბერძნ.)
ხორხის გაკვეთა-laryngotomia, ae f (ბერძნ.)
ხრინწი - raucendo, inis f
ხრიანწიანი - raucus, a, um
ხრტილი-cartilago, inis f; chondros (ბერძნ.)
ხრტილის ანთება-chondritis, idis f (ბერძნ.)
ხრტილოვანი ქსოვილის სიმსივნე - chondrona, atis n (ბერძნ.)
ხრტილოვანი - cartilagineus, a, um
ხრწნადი იხ. ლპობადი
ხსნადი - solubilis, e
ხსნარი - solutio, onis f
ხსოვნა - memoria, ae f
ხშირად - saepe; crebro
ხშირი - frequens, ntis; creber, crebra, crebrum; tachys (ბერძნ.)

ჯ

ჯაგარი - seta, ae f
ჯადვარი - Orchis, idis f
ჯადვარი იხ. ორქიდეა
ჯამი, მცირე ფიალა - caliculus, i m; cotyla (ბერძნ.)
ჯამისებური - cotylicus, a, um
ჯანმრთელობა - sanitas, atis f; salus, utis f; valetudo, inis f
ჯანმრთელი იხ. ჯანსაღი

ჯანსაღი - sanus, a, um; saluber, bris, bre; validus, a, um
ჯდომა (ვზივარ) - sedeo, ēre 2
ჯვარედინი - cruciatus, a, um; chiasma, atis n (ბერძნ.)
ჯვარი - crux, ucis f
ჯვრისებრი-cruciformis, e; cruciatus, a, um
ჯიბე - recessus, us m
ჯილდო - praemium, i n
ჯირკვალი-glandula, ae f; aden (ბერძნ.)
ჯირკვალი სვიის-glandula (ae f) Lupuli
ჯოქა-Lonicera (ae f) caprifolium (i n)
ჯოქანი - uber, eris n
ჯორჯალი - mesenterium, i n
ჯორჯალის - mesentericus, a, um
ჯორჯალი ჭიანჭლავის-mesenteriolum, in
ჯორჯალის ჭიანჭლავის ანთება - mesenteriolitis, idis f
ჯუჯა - nanos (ბერძნ.)

ჰ

ჰაერი-aër, aëris m, pneuma, atos (ბერძნ.)
ჰაეროვანი - pneumaticus, a, um (ბერძნ.)
ჰაერის აბაზანებით მკურნალობა - aërotherapia, ae f (ბერძნ.)
ჰაერის მოძრაობისადმი აკვიატებული შიში - aërophobia, ae f (ბერძნ.)
ჰაერის ყლაპვა-aërophagia, ae f (ბერძნ.)
ჰალოგენი - Halogenum, i n
ჰალუცინაცია ის. ბოლვა
ჰამამელისი - Hamamelis, idis f
ჰარმონია, სიმწყობრე-harmonia, ae f (ბერძნ.)
ჰელიოტროპი - Heliotropium, i n
ჰელმინთოზები (პარაზიტული ჭიების ორგანიზმში შეჭრით გამოწვეულ დაავადება) - helminthosis, is f; helminthiasis, is f (ბერძნ.)
ჰემისფერო-hemispherium, i n (ბერძნ
ჰემოლიზი - haemolysis, is f (ბერძნ
ჰემოლიზის გამომწვევი haemolyticus, a, um
ჰემოფილი, სისხლდენისადმ მიდრეკილების მქონე haemophilicus, a, um (ბერძნ.)
ჰეპატიტი - hepatitis, idis (ბერძნ.)
ჰერმაფროდიტიზმი (ორსქესა) hermaphroditismus, i m (ბერძნ.)
ჰერბარიუმი, მცენარეთა კოლექც - herbarium, i n
ჰერპესი (მწვავე ვირუსულ დერმატოზი)-herpes, etis m (ბერძ
ჰეტერომორფული, განსხვავებულ heteromorphus, a, um
ჰექსამეთილენტეტრამინი ან უროტროპინი Hexamethylentetraminum, i n; Urotropinum, i n
ჰიბრიდი - hybrida, ae f (ბერძნ.)
ჰიგრომეტრი, ჰაერის ტენიანობ გასაზომი ხელსაწყო-hygrometriu i n (ბერძნ.)
ჰიდრობრომიდი-Hydrobromidum, i
ჰიდროკორტიზონი-Hydrocortisonu i n
ჰიმენი, საქალწულე აპკი - hyme hymenis m (ბერძნ.)
ჰიპერემია, ჭარბისისხლიანობა - h peraemia, ae f (ბერძნ.)
ჰიპერმენორეა, გაძლიერებულ თვიური - hypermenorrhoea, ae S. menorrhagia, ae f (ბერძნ.)
ჰიპერმგაიანობა ის. ზემჟავიანობ
ჰიპნოზი - hypnosis, is f (ბერძნ.)
ჰიპნოზიზმი-hypnosismus, i m (ბერძ
ჰიპნოზით მკურნალობა hypnotherapia, ae f (ბერძნ.)

ჰიპნოზური-hypnoticus, a, um (ბერძნ.)
ჰიპოკამპი, ზღვის ცხენი-Hippocampus, i m
ჰიპოსტაზით (სისხლის შეგუბებით) გამოწვეული - hypostaticus, a, um
ჰიპოფიზი, ტვინის დანამატი - hypophysis, is f (ბერძნ.)
ჰირუდინი - Hirudinum, i n
ჰისტოგენეზი - histogenesis, is f (ბერძნ.)
ჰისტოლოგია, მეცნიერება ორგანიზმის ქსოვილთა შესახებ-histologia, ae f (ბერძნ.)
ჰისტოლოგი - histologus, i m (ბერძნ.)
ჰისტოლოგიური, ქსოვილიანი-histologicus, a, um (ბერძნ.)
ჰომოლოგიური, მსგავსი-homologus, a, um
ჰორიზონტი-horizon, horizontis n (ბერძნ.)
ჰორიზონტალური - horizontalis, e
ჰორმონი იხ. ინკრეტი
ჰორმონებით მკურნალობა-hormonotherapia, ae f (ბერძნ.)
ჰოსპიტალი, სამკურნალო დაწესებულება - hospitalium, i n
ჰოსპიტალიზაცია-hospitalisatio, onis f
ჰუმანური - humanus, a, um

პირობითი შემოკლებანი

ლათინური	ქართული
adv. - adverbium	ანატ. - ანატომიური
Abl. - Ablativus	არაბ. - არაბული
Acc. - Accusativus	ბერძნ. - ბერძნული
Comp. - comparativus	გერმ. - გერმანული
indecl. - indeclinabilis	გრამატ. - გრამატიკული
N. ან n. - numerus	მმნიშ. - მმნიშველა
N. (ან n.) s. - numerus singularis	იტალ. - იტალიური
n. sing. - numerus singularis	იხ. - იხილეთ
N. (ან n.) pl. (ან plur.) numerus pluralis	ლათ. - ლათინური
part. - participium	ნეოლ. - ნეოლოგიზმი
pl. ან plur. - pluralis	ნ. პ. - ნორმალურ პირობებში
pron. - pronomen	პრეფ. - პრეფიქსი
S. - seu, sive	სიტყ. ბოლ. - სიტყვის ბოლოს
S. - seu, sive	სუფ. - სუფიქსი
superl. - superlativus	უბრუნ. - უბრუნველი
syn. - synonimum	ფრანგ. - ფრანგული
v. - vel	წინდ. - წინდებული

გამოყენებული ლიტერატურა

1. აბაშიძე ს., აბაშიძე ლ. - რუსულ-ლათინურ-ქართული სამედიცინო განმარტებითი ლექსიკონი. თბ., 1973.
2. ათანელიშვილი გ., - ათანელიშვილი ნ. - ლათინური ენის სახელმძღვანელო. თბ., 1979.
3. გაგუა ი. - ლათინური ენა, თბ., 1987.
4. დგებუაძე რ. აბესაძე ა. - ქართულ-რუსულ-ლათინური მოკლე სამედიცინო განმარტებითი ლექსიკონი. თბ., 1988.
5. კლინიკური ტერმინოლოგია. ლექსიკა და სავარჯიშოები. სემდგენლები: ნ. სირაძე და სხვ. თბ., 1993.
6. ლათინური ხატოვანი სიტყვა-თქმანი ქართული შესატყვისებით, შეადგინა აკაკი ურუსაძემ. თბ., 1987.
7. მაყაშვილი ა. - ბოტანიკური ლექსიკონი. თბ., 1991.
8. ყაუხჩიშვილი ს. - ლათინურ-ქართული ლექსიკონი. თბ., 1961.
9. შელია ლ. - ატატომიის განმარტებითი ლექსიკონი. თბ., 1979.
10. Арнаудов Г. Д. - Медицинская терминологя на пяти языках. София, 1979
11. Городкова Ю. И. - Латинский язык. М., 1988.
12. Дворецкий И. Х. - Латинско-русский словарь. М., 1986.
13. Казаченок Т. Г. - Анатомический словарб, Минск, 1990.
14. Казаченок Т. Г. - Практическое пособие по латинсому языку для закрпления анатомической терминологии, Минск, 1972.
15. Казаченок Т. Г. - Фармацевтический словарь, Минск, 1991.
16. Ковальченко и др. Учебное пособие по латинскому языку и медицинской терминологии. М., 1967.
17. Латинский язык и основы терминологии Под редакцией Ю. Ф. Шулца. М., 1982.
18. Лемпель Н. М. - Сборник рецептурных упражнений. М., 1966.
19. Лемпель Н. М. - Латинский язык. М., 1966.
20. Малявина Л. А. - Введение в медицинскую терминологию. М., 1994.
21. Тронсий И. М. - Историческая грамматика латинского языка. М., 1960.
22. Чернявский М. Н. - Латинский язык и основы фармацевтической терминологии. М., 1984.

შინაარსი

შესავალი ---------- 9

ფონეტიკა
§1. ლათინური ანბანი ---------- 15
§2. ხმოვანთა გამოთქმა, დიფთინგები ---------- 16
§3. თანხმოვანთა გამოთქმა ---------- 17
§4. Y-ის მართლწერის წესები ---------- —
§5. დიგრაფები ---------- —
§6. მახვილი ---------- 26
§7. მარცვლის სიგრძე-სიმოკლე ---------- 27

მორფოლოგია
§8. მეტყველების ნაწილები ---------- 30
§9. ანატომიური ნომენკლატურა, ანატომიური ტერმინის სტრუქტურა ---------- 30
§10. არსებითი სახელი, გრამატიკული კატეგორიები ---------- —
§11. არსებითი სახელის სალექსიკონო ფორმები ---------- —
§12. შეუთანხმებელი მსაზღვრელი ---------- —
§13. შეთანხმებული მსაზღვრელი ---------- —

ზედსართავი სახელი (მიმოხილვა)
§14. I რიგის ზედსართავი სახელები ---------- —
§15. I რიგის ზედსართავ სახელთა მოკლე ლექსიკური მინიმუმი —
§16. II რიგის ზედსართავი სახელები ---------- —
§17. ორდაბოლოებიან ზედსართავ სახელთა მოკლე ლექსიკური მინიმუმი ---------- —
§18. ზედსართავი სახელების შედარებითი ხარისხის ფორმების შეთანხმება არსებით სახელებთან ---------- —

ზმნა
§19. გრამატიკული კატეგორიები ---------- —
§20. ზმნის ძირითადი სალექსიკონო ფორმები ---------- —
§21. ზმნის ფუძე და უღლება ---------- —
§22. ზმნის ლექსიკური მინიმუმი ---------- —
§23. ბრძანებითი კილო ---------- —
§24. აწმყო დროის თხრობითი კილო ---------- —

§25. "ყოფნა" ზმნის უღლება აწმყო დროის თხრობით კილოში 53
§26. კავშირებითი კილო ---------- 53
§27. ზმნა - fio, fieri ---------- 55

§28. არსებით სახელთა I ბრუნება ---------- 56
§29. I ბრუნების არსებით სახელთა ლექსიკური მინიმუმი ----- 58
§30. წინდებული ---------- 60
§31. I ბრუნების ბერძნული არსებითი სახელები ---------- 61
§32. არსებით სახელთა II ბრუნება ---------- —
§33.II ბრუნების არსებით სახელთა ლექსიკური მინიმუმი (მამრ. სქ.) ---------- 67
§34. II ბრუნების არსებით სახელთა ლექსიკური მინიმუმი (საშ. სქ.) ---------- 68
§35. სიტყვაწარმოება (I-II ბრუნების) ---------- —
§36. I რიგის ზედსართავი სახელები ---------- —
§37. I რიგის ზედსართავ სახელთა ლექსიკური მინიმუმი ----- 73
§38. სიტყვაწარმოება (I რიგის ზედსართავები) ---------- 75
§39. ნამყო სრულის ვნებითი გვარის მიმღეობა ---------- 84
§40. ნამყოს ვნებითი გვარის მიმღეობა სამედიცინო ტერმინოლოგიაში ---------- —
§41. არსებით სახელთა III ბრუნება ---------- —
§42. III ბრუნების თანმხოვანი ტიპი ---------- 90
§43. III ბრუნების მამრობითი სქესის არსებითი სახელები ---- 90
§44. მამრობითი სქესის არსებით სახელთა ლექსიკური მინიმუმი ---- 91
§45. III ბრუნების მდედრობითი სქესის არსებითი სახელები -- —
§46. მდედრობითი სქესის არსებით სახელთა ლექსიკური მინიმუმი ---------- —
§47. III ბრუნების საშუალო სქესის არსებითი სახელები ----- —
§48. საშუალო სქესის არსებით სახელთა ლექსიკური მინიმუმი - —
§49. III ბრუნების ხმოვანი ტიპი ---------- —
§50. III ბრუნების შერეული ტიპი ---------- —
§51. არსებითი სახელი - vas, vasis ---------- —
§52. III ბრუნების ბერძნული არსებითი სახელები ---------- —
§53. III ბრუნების ბერძნულ არსებით სახელთა ლექსიკური მინიმუმი ---------- 106
§54. სიტყვაწარმოება (III ბრუნების არსებითი სახელები) ---- —
§55. III ბრუნების სუფიქსიან არსებით სახელთა ლექსიკური მინიმუმი ---------- —

§56. II რიგის მეღსართავი სახელები ---------- 112
§57. II რიგის მეღსართავ სახელთა სალექსიკონო ფორმები -- 112
§58. ორდაბოლოებიანი მეღსართავები ---------- —
§59. II რიგის მეღსართავ სახელთა ბრუნება ---------- —
§60. II რიგის მეღსართავ სახელთა ლექსიკური მინიმუმი ---- —

§61. აწმყო დროის მოქმედებითი გვარის მიმღეობა ------- —
§62. აწმყო დროის მოქმედებითი გვარის მიმღეობა სამედიცინო ტერმინოლოგიაში ---------- —

§63. არსებით სახელთა IV ბრუნება ---------- —
§64. შეთანხმებული მსაზღვრელი IV ბრუნებაში ---------- 126
§65. შეუთანხმებელი მსაზღვრელი IV ბრუნებაში ---------- —
§66. IV ბრუნების არსებითი სახელების ლექსიკური მინიმუმი —
§67. სიტყვაწარმოება (IV ბრუნება) ---------- —

§68. V ბრუნება ---------- —
§69. შეთანხმებული მსაზღვრელი V ბრუნებაში ---------- —
§70. არსებით სახელთა ბრუნვის ნიშნების სრული ცხრილი --- —
§71. ლათინურ არსებით სახელთა ბრუნების საერთო კანონზომიერებანი ---------- —
§72. უბრუნველი არსებითი სახელები ---------- —
§73. მეღსართავ სახელთა ხარისხის ფორმები ---------- —
§74. ხარისხთა უწესო წარმოება ---------- —

§75-76. ხარისხთა წარმოების თავისებურებანი ---------- —

§77. მმნიზელა ---------- —
§78. მმნიზელის ხარისხის ფორმები ---------- —

§79. ნაცვალსახელი ---------- —
§80. რეცეპტში გამოყენებული ნაცვალსახელები ---------- —

§81. რიცხვითი სახელი ---------- —
§82. რაოდენობითი და რიგობითი რიცხვითი სახელების ცაბულა —
§83. რთული რიცხვითი სახელები ---------- —
§84. რაოდენობითი და რიგობითი რიცხვითი სახელების ბრუნება —
§85. რიცხვითი სახელის შეთანხმება არსებით სახელთან ---- —
§86. სიტყვაწარმოება რიცხვითი სახელების მეშვეობით ----- —

§87. კავშირი ---------- 171
§88. ლათინური და ბერძნული პრეფიქსები ---------- —

§89. რეცეპტი ---------- —
§90. რეცეპტის სტრუქტურა ---------- 178
§91. რეცეპტის ლათინური ნაწილი ---------- 178
§92. დამატებითი წარწერები რეცეპტზე ---------- 181
§93. სამკურნალო საშუალებათა კონსისტენციის აღნიშვნა --- 182
§94. სამკურნალწამლო ფორმები ---------- 182

§95. ქიმიური ნომენკლატურა ---------- 194
§96. ქიმიურ ელემენტთა სახელწოდებების ცხრილი -------- 200
§97. მჟავათა სახელწოდებები ---------- 202
§98. მჟავათა სახელწოდებების ლექსიკური მინიმუმი ------- 203
§99. მჟავათა ანიონების სახელწოდებების აფიქსების ცხრილი 204
§100. ოქსიდების სახელწოდებები ---------- 206
§101. მარილების სახელწოდებები ---------- 208
§102. საშუალო მარილები 209
§103. მარილების სახელწოდებები საერთაშორისო ნომენკლატურაში 210
§104. მჟავე მარილები ---------- 211
§105. ფუძე მარილები ---------- 211
§106. ნატრიუმიანი და კალიუმიანი მარილები ---------- 211
§107. ორმაგი მარილები ---------- 211
§108. კომპლექსური მარილები ---------- 212

§109. ბერძნული რიცხვითი სახელები პრეფიქსებად ქიმიურ ნომენკლატურაში ---------- —
§110.ზოგიერთი სხვა სახის ქიმიური ნაერთების სახელწოდებები 213
§111. მთავარი სარეცეპტო შემოკლებები ---------- —

კლინიკური ტერმინოლოგია
§112. კლინიკური ტერმინის სტრუქტურა ---------- —
ტაბულა №1. ბერძნული ძირები და მათგან წარმოებული ტერმინოელემენტები ---------- —
ტაბულა №2. კლინიკურ ტერმინებში ხშირად ხმარებული ლათინურ-ბერძნული წინსართები ---------- —
ტაბულა №3. კლინიკურ ტერმინთა მაწარმოებელი სუფიქსები - —

§113. ლათინურ-ბერძნული დუბლეტები ---------- 239
I ნაწილი ---------- —
II ნაწილი ---------- —
III ნაწილი ---------- —
IV ნაწილი ---------- —
V ნაწილი ---------- —

APPENDIX - დანართი
ჰიპოკრატეს ფიცი (ვრცელი ვარიანტი) ---------- —
ჰიპოკრატეს ფიცი (შემოკლებული ვარიანტი) ---------- —
ჰიპოკრატეს ფიცი (V-VI ს.ს. ქრისტეს შობამდე) ---------- —
ჰიპოკრატეს ფიცის ქართული თარგმანი ---------- —
სტუდენტური ჰიმნი - GAUDEAMUS ---------- —
AVE, MARIA! ---------- —
PATER NOSTER ---------- —

დამატებითი ტექსტები ---------- —

ლათინური სენტენციები და გამოთქმები ---------- —

ლათინურ-ქართული ლექსიკონი ---------- —
ქართულ-ლათინური ლექსიკონი ---------- —

პირობითი შემოკლებანი ---------- —

გამოყენებული ლიტერატურა ---------- —